

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

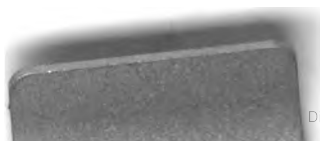
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 08189206 3

1

*OKD

Digitized by Google

ENGLISH-SANSKRIT
DICTIONARY.

VOL. I.

A

PRACTICAL ENGLISH-SANSKRIT
DICTIONARY.

BY

ANUNDORAM BOROOAH, B.A. ; B.C.S. ;

OF THE MIDDLE TEMPLE, BARISTER-AT-LAW.

VOL. I. A TO FALSENESS.

CALCUTTA, 1877.

Agents : WYMAN AND Co., 10, *Hare Street, Calcutta.*

KHETROMOHAN MUKHERJEA, 49, *Machhabazar Road,
Calcutta.*

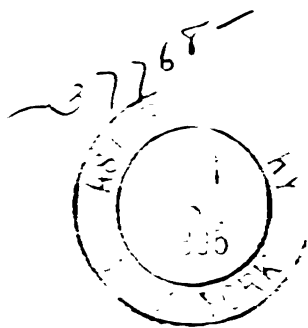
TRUBNER & Co., 57 & 59, *Ludgate Hill, London.*

GAÑTZ BROTHERS, 7 & 8, *Mount Road, Madras.*

THACKER, VINING & Co., *Bombay.*

All Rights Reserved.

G. S. S.

CALCUTTA :

PRINTED BY KHEBROMOHAN MUKHERJEA AT THE SARASWATI PRESS.

TO
THE REVERED MEMORY
OF
MY DEAREST PARENTS
Durlabheshwari and Gungoram Borooah.

I
RESPECTFULLY DEDICATE
THIS WORK
WITH
ALL THE ADMIRATION OF AN ACQUAINTANCE
ALL THE AFFECTION OF A SON
AND
ALL THE GRATITUDE OF A PUPIL.

BURDWAN, }
May 9, 1877. }

RECEIVED
MAY 10 1877
A. F.

X

Digitized by Google

P R E F A C E .

The want of a practical English-Sanskrit Dictionary is felt so much at the present time that it calls for no apology for an attempt to remove that want, although it will probably be unanimously admitted that the task is beset with the greatest difficulties. Sanskrit has long ceased to be a living language and its antiquity has been mixed up with all that imagination could inspire and veneration could support. Its grand and varied literature is, to a considerable extent, shut up in distant manuscripts and special works on special subjects have yet received but very scanty attention. A variety of causes has alienated the modern dialects from their mother tongue, making it often unsafe to draw any inferences from their usage.* The Light of the West has not yet even spread over the surface of our society and any deviations from the established opinions will be set down by our veteran Sanskritists as audacious and preposterous. It will be considered foolishness to maintain that our revered grammarian Panini did not exhaust the subject of idioms†,

* It must, however, be admitted that they are sometimes of very great use in determining the exact sense of words, which have not been clearly defined by any Sanskrit lexicographer. Take, for instance, the word पिच्छिन्. The Bengali word पिच्छ derived from it shews its exact meaning and clears the apparent obscurity of such passages as रथाङ्गने शीघ्रतपद्मपिच्छिन्.

† The great commentators of Pānini were aware of his omissions, although they filled them up in a circuitous way. Take, for instance, the use of the plural in the case of proper names in the sense of family or race. This is not to be found in the Ashtaka, but supplied by the commentators. But there are other idioms which, so far as my knowledge extends, are not noticed by any grammarian. Take, for instance, the use of the demonstrative pronouns with the personal pronouns. The cause of these omissions is apparent. Our ancestors had all the advantages of a

although my critics will probably agree with me that the father of grammar was ignorant of any other refined language and was not therefore in a position to treat the subject fully. It will be considered arrogance to assert that our popular lexicographer Amara Sinha confounded the language of conversation with "theatrical language," although it may be shewn that such language is not confined to the drama, but used alike in prose and poetry, in the romances and tales.* It will be considered imprudence to question the correctness of his definitions and lay bare the mistakes in his grouping of synonymous terms, although there may be the strongest grounds and the clearest evidence to the contrary.†

spoken tongue—knew the language thoroughly—and used the idioms correctly, without being able to perceive that there was any thing to remark about them.

* Take, for instance, the word *देवी*. In the Amara Kosha, it is stated that a queen is called *देवी* in theatrical language. If Amara Sinha had said "in addressing," he would have been half correct, for in no dramatic work a queen of a country is called *its* *देवी*. But it is not difficult to shew that the term is not confined to the drama. I will not quote Kadambari which may be regarded as a poem by the conservative Sanskritists, but refer for its use to the fifth tale in the first part of the simple Panchatantra, which never smells of inflated style and does not come under the technical definition of poem.

† For instance, he groups together *पञ्चता, कावचार्थ, दिट्ठान, प्रलय, क्षय, क्षय, नाश, क्षय, मरु, निघन*. The only equivalents of death in this group are *क्षय* and *मरु*. The other words respectively mean "fivefold state" "effect of time" "fated end" "dissolution" "departure" "end" "destruction" "perishing" and as in English sometimes signify death. (Comp. "We expected immediate dissolution," Milton). But if these words are to be reckoned as synonyms of death, we might as well include *दीर्घनिद्रा, दीर्घप्रवास, दीर्घतमसु, स्वप्नमन,* and a hundred other similar expressions. To this illogical and mischievous grouping of words is to be ultimately traced the severe, but most unjust remarks of the historian Mill about the capabilities of the Sanskrit language as a medium of conveying one's thoughts correctly and accurately.

2. These are some of the difficulties in the way of this attempt—difficulties which would probably stagger the most accomplished scholar of the day. They are doubly telling on a man of my humble acquirements, conscious alike of the poverty of intellectual gifts which are necessary for its execution and of the inability to devote uninterrupted and long-continued attention which is essential for its success. And I can assure my readers that I should have gladly left it to those, who add profound knowledge of Sanskrit to high philological attainments and have successfully used their powers in the highest intellectual achievements. But, unfortunately, Sanskrit researches seem yet to attract but very few scholars, and I know of none who is employing or is about to employ his abilities in the elucidation of this branch of study. It is, therefore, with some reluctance that I am devoting my leisure hours in the compilation of this work, neither intending nor pretending to produce a comprehensive work, but with a view to remove some of the difficulties in the way of this very interesting language and to make it approach the level of the classics of the West. The work is expected to be complete in* three volumes of not less than 600 pages each and I now present the first volume with the hope that, in the absence of any other work of the kind, it may be of some use to the students of the most copious, most refined, most philosophical language of the world—students whose number is every day increasing and every day spreading all over the civilized world.

* The size of the work will be much larger than I expected in March 1876. I am sorry I have in consequence to raise the price of the work and to publish it in three instead of two volumes. I also regret the delay in its appearance owing to causes which I need not allude to. But I hope the second volume will be more punctually out by the beginning and the third by the end of the next year.

3. I may now explain the plan of my work. For the purpose of my dictionary, English words naturally fall under three classes : (1) those for which there are exact or very near equivalents in Sanskrit ; 2 those for which there are no equivalents, but the phrases in which they occur and the ideas conveyed by them are represented by different modes of expression ; and (3) those which have evolved from new discoveries in science and thought and for which there are no equivalents or equivalent modes of expression.

4. With respect to the words of the first class, the principle I have kept in view is to give only the nearest Sanskrit equivalents for the English words. To do otherwise would be to swell the list of the pseudo-synonymous terms without giving the reader any insight into their real senses and disabling him from using them in their proper places. I have also tried to exclude all pedantical words which seldom occur except in the Sanskrit vocabularies. When I have retained them, I have marked them as ' rare ' or annexed a letter A to shew that they are principally to be found in the vocabularies like the Amarakosha. I hope it will enable the reader to have firmer grasp over the more useful terms.

5. The task of selection is, however, not so easy as may appear at first sight. There are Sanskrit words which are etymological equivalents of English words, but are practically very seldom, if ever, used in the strict etymological sense. Take, for instance, the word सीदर. It is etymologically equivalent to *uterine* and now that Anglicisms are fast entering into our vernaculars, even some of our countrymen do not hesitate to use the word as an equivalent of *uterine*. Little do they think that the social condition of our women differed and differ from the social condition of Western women and our ancestors meant by सीदर *not only of the same womb but by the same father also*. The second marriage of a Hindu woman was quite

abnormal and rare in the days of classical Sanskrit and we have a quite different expression for it. Kalluka, for instance, uses **अन्वपिदजः**. i. e., "born of a different father" to indicate this relation and I have little doubt that my readers will agree with me in thinking that it is in complete accordance with the ideas of our ancestors.

6. Then there are what I may term accidental equivalents, that is, words which do not represent the real sense of the English words, but are practically used for them in a limited sense or for a limited class of ideas. Take, for instance, the word **विजल**. This word literally means ending in **विच्**. According to the quibbles of Panini, Sanskrit causal verbs are **विजल** and are therefore called **विजल**. But the word will never be applied to causal verbs of other languages, and I consider it wrong to apply the term as = *causal*. In such cases, I have taken the greatest care to find out and give the real equivalents and to explain the meaning and usage of the accidental equivalents.

7. It must also be remembered that distinctions observed in Sanskrit are not always observed in English and *vice versa*. Words, which are only allied to each other in one language, are sometimes represented by one and the same word in another language, the shades of difference being subordinated to the prominent idea conveyed by them all. In such cases, I have always tried to explain the broad distinctions observed in Sanskrit. I have also tried to note the distinctions observed in English, when such distinctions are not hostile to the spirit of the former language. The object of this work is to explain the niceties of Sanskrit and not of English and I have thought it improper to enter into a field which would involve the invention of unnecessary words or modes of expression.

8. In the case of the second class of words, I have not coined words to murder the idiom of the language, but have

illustrated their use by citations from classical writers. Take, for instance, the word *scenery*. There is no equivalent in Sanskrit for this word, but the idea was known to our ancestors and there are numerous instances of its use. I have given some examples and I hope my readers will feel no difficulty in understanding how the idea is expressed in Sanskrit and how to handle the mode of expression in other combinations.

9. With reference to the third class of words, my views almost coincide with those expressed not long ago by our distinguished countryman Dr. Rajendra Lal Mitra. To coin new equivalents, expressive of the prominent ideas conveyed by new scientific and philosophical terms, is not only in harmony with the genius of the Sanskrit language, whose pliancy and malleability are unsurpassed, but is likely to facilitate the study of science and philosophy among our countrymen, who are not acquainted with foreign tongues. It not only eliminates the repulsive character of hard uncouth foreign terms, but at the same time impresses the memory with certain ideas or attributes which must necessarily be associated with those terms. When this object cannot be attained, it is better to retain them in Sanskrit garb and in such cases, I have either done this or explained the sense in Sanskrit. In the case of some new words, I am indebted to the labours of my predecessors, but in many cases, I have taken on myself the responsibility of their introduction, when I have found that the force of the English words are not well expressed by *their* words. But I have marked all new words with asterisks to shew my readers that they are not sanctioned by classical usage and to enable them to use other words should these inventions be found fault with.

10. Besides simple words, there are many compound words and phrases which must necessarily be taken cognizance of in a work of this kind. But in such cases, my object has been to

give idiomatic, but not necessarily, literal equivalents. For instance, I give दिनचरिः as the equivalent of “day-star” not because चरि corresponds with star, but because the compound fully expresses the idea of the English expression and has been used in the same sense by Sanskrit writers.

11. With these preliminary remarks, I may say that I have prominently marked the different senses of English words, specially when they are represented by different Sanskrit equivalents. I have used much care to find out the nearest and most common equivalents in each sense and taken great pains to arrange them according to their usefulness and frequency. I have attempted to note their construction briefly, when peculiar or different from the construction of the corresponding English words. I have tried to illustrate their use by citations from classical writers, specially when my readers are apt to misunderstand their use in combination with other words. The laws of growth, developement and ramifications of words are probably the same all over the world and I have strived to exemplify this not only by shewing that the same words with the same original senses are used in both the languages in many same secondary senses, but also by noticing some of the most remarkable coincidences in what may appear at first sight, their most peculiar idioms. I have kept in view the great difficulty of the particles of the English language and tried to go thoroughly into them by sufficiently illustrating the different shades of meaning as differently expressed in Sanskrit. Verbs followed by particles are often used in English in quite different senses from the original verbs and many English phrases, such as *arising from*, *be awake*, *belonging to*, *feel ashamed*, *of age* are generally peculiarly expressed in Sanskrit. I have put both such compound verbs and phrases before the prominent notice of my readers by inserting them among the words themselves.

12. Obsolete and technical words of rare occurrence have

no place in my dictionary. I have also for the most part omitted to record *nominal* compounds and participles. For the former, my readers must look to the simple words which form the compounds and for the latter ample information will be found in the published Sanskrit grammars. To include them will be to increase the size of the book without in the least enhancing its utility. With the same object, I have made as few repetitions as possible. If the student does not find sufficient information under any word, he is requested to look to the references made. If the student does not find a phrase under any of its components, he must not give up that it does not occur at all in my work before the other components are looked into. For instance, the phrase *tooth and nail* is given under *nail* and he must not despair if he does not find it under *tooth*. This absence of repetition is of some inconvenience to the student, but it will be more than compensated by the consequent reduction of the bulk of my work and comparative cheapness of its price.

13. As to the mechanical part of my work, I must first draw the attention of my readers to the abbreviations explained on pages xv to xx. I should also add that every English word has been mostly expressed by its first letter followed by a dot, when any example is cited under it. For instance, under ADMIRE, "*admired by the assembled gods*" is printed "*a.d by the assembled gods.*" The same letter *a.* means *act* under ACT, *allow* under ALLOW, and so on.

14. As regards the Sanskrit part of my work, I have, in the case of substantives, either given the singular number of the nominative case or when the base cannot be easily inferred from it, the base with its gender or genders in brackets. In the case of adjectives, when the base is the same for all the three genders, as विजयन्, I have given the base and marked (mf.) within brackets. When the base is the same for two

genders, I have either given this base and the other base with gender within brackets, or given the nominative singular in the masculine gender, and indicated the nominative singular in the other two genders within brackets. In the case of verbs, I have given the third person singular present tense and exhibited the root in brackets—the root such as would be under a rational classification and not necessarily what is given in Sanskrit works on roots. Adverbs are generally expressed by certain cases of the corresponding substantives and adjectives. But they are practically indeclinable and require no explanation. The prepositions are mostly put *after* the words they govern.

15. In this place, I may also remark that the formation of Sanskrit compounds is in many cases almost unlimited. In such cases, I have satisfied myself by giving some typical examples and leaving the student to form other compounds on the same plan.

16. I am indebted to Dr. Smith's English-Latin Dictionary for the plan of my work. I have also received much assistance from Wilson's Sanskrit-English Dictionary, Monier Williams' English-Sanskrit Dictionary, Webster's English Dictionary, Sabda Kalpa Druma, and a few other works.

17. In conclusion, I must express my thanks to the Governments of the Punjab and N. W. Provinces for subscribing to my work and to Lord Northbrook for being the first and foremost to encourage its publication.* I should also thank my other subscribers for their encouragements and to the Indian Press generally for taking a kind notice of it. Nor must I omit to thank professor Max Müller, the most renowned, if not the most accomplished scholar of the day, for his very favor-

* As regards the Governments of India and Bengal, I may say that His Honor the Lieutenant-Governor of Bengal has been pleased to express that he will pass orders about it on the appearance of my work.

are given in the first 14 pages of this work, which has not a little encouraged me to persevere in these very difficult, however interesting, researches. In spite of the disadvantages under which I let a first attempt of this nature must necessarily contain many mistakes and omissions and I shall be under great obligations to my readers and reviewers if they would favour me with their remarks and general suggestions, as it would be not only assisting the cause of Sanskrit but possibly also of its modern decadence.

BRADWAY,
May 9th, 1877. }

A. B.

ABBREVIATIONS

OF THE

NAMES OF WORKS.

A.	Amara Kosha.	Bh. p.	Bhavisya Purana.
A. b.	Arya Bhatta.	Br.	Brahma Purana.
*An.	} Anargha Raghava Nataka.	*B. r.	Bala Ramayana.
Ana.		B. v.	Brahma Vaivarta Purana
Ap.	Apastamva Sanhita.	C.	Banabhatta's Sriharsha Charita.
A. p.	Agni Purana.	Ch.	Ramanatha's Chandra Shekhara Champu.
A. r.	Adhyatma Ramayana.	*Cha.	Chanda Kaushika Nataka
A. s.	Angiras Sanhita.	C. r.	Champu Ramayna.
At.	Atri Sanhita.	C. s.	Charaka Sanhita.
Au.	Aushanasa Sanhita.	D.	Dasakumara Charita.
†B.	Bhatti Kavya.	Da.	Dayabhaga.
B. a.	Brahmanda Purana.	Dak.	Daksha Sanhita.
B. c.	Bharata Champu.	D. b.	Debi Bhagavata.
Bh.	Bhoja Prabandha.	D. c.	Dattaka Chandrika.
Bha.	Bhava Prakasha.	De.	Devala Sanhita.
Bham.	Bhamini Vilasa.		
†B. p.	Bhagavata Purana.		

* The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

† The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals refer to the number of verse.

§ The Roman numerals refer to the number of the parts, and the Arabic (if given) refer to the number of the verse.

¶ The Roman numerals refer to the number of the story.

Dh.	Dhananjaya Vijaya.	K. b.	Kalluka Bhatta's Commentary on Manu.
D. m.	Dattaka Mimansa.		
D. s.	Sarva Darshana Sangraha.	K. d.	Jogadhyana Misra's Kshetratatva Dipika.
G.	Bhagavat Gita.	† Ki.	Kiratarjuna.
Ga.	Gautama Sanhita.	K. p.	Kurma Purana.
Gan.	Ganitadhyaya and its Mitakshara.	K. s.	Katha Sarit Sagara.
† Gi.	Gita Govinda.	† Ku.	Kumar Sambhava.
Go.	Goladhyaya and its Mitakshara.	Kuv.	Kuvalayananda.
		L.	Lalita Vistara.
		Li.	Lilavati.
G. p.	Garuda Purana.	L. j.	Laghu Jataka.
§ H.	Hitopadesha.	L. p.	Linga Purana.
Ha.	Harivansha.	L. s.	Likhita Sanhita.
H. r.	Hayana Ratna.	† M.	Manu Sanhita.
H. s.	Harita Sanhita.	* Ma.	Malati Madhava.
J.	Jivananda Vidyasagara's Kavya Sangraha.	Mah.	Mahabharata.
		* Mal.	Malavikagnimitra.
Ja.	Brihat Jataka.	* Ma. n.	Maha Nataka.
K.	Kadamvari.	Mat.	Matsya Purana.
† Ka.	Kamandaki.	M. b.	Maha Bhashya.
Kal.	Kalki Purana.	M. c.	Madhava Champu.
Kar.	Karanda Vyuha.	M. d.	Mimansa Darsana and Savara Svami's Commentary.
Kat.	Katyayana Sanhita.		
† Kav.	Kavya Prakasha.		

* The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

† The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals to the number of the verse.

§ The Roman numerals refer to the number of the parts, and the Arabic (if given) refer to the number of the verse.

†Me.	Meghaduta.	P. p.	Padma Purana.
Mi.	Mitakshara.	*Pr.	Prasanna Raghava Natika.
Mis.	Vachaspati Misra.		
Mit.	Vira Mitrodaya.	*Pri.	Priyadarsika Natika.
M. m.	Mantra Mahodathi.	†R.	Raghu Vansa.
M. n.	Malli Natha's Commentaries.	*Ra.	Ratnavali.
		Raj.	Rajatarangini.
M. p.	Markandeya Purana.	Ram.	Ramayana.
*Mr.	Mrichchakati.	†Ri.	Ritu Sanhara.
*Mu.	Mudra Rakshasa.	R. t.	Raghunandana's Tatvas.
†N.	Naishanda Charita.	¶S.	Sankaracharya's Commentary on Vedanta Sutras.
*Na.	Nagananda.		
N. d.	Nyaya Darsana and Vatsyayana's Commentary.	*Sa.	Sakuntala.
Ni.	Madhavakara's Nidana.	†Sah.	Sahitya Darpana.
Nil.	Nilakantha's Commentary on the Mahabharata.	Sam.	Samvarta Sanhita.
		San.	Sankara Vijaya.
		S. b.	Sankara on Brihadaranyaka Upanishada.
N. p.	Naradiya Purana.		
N. s.	Naradiya Sanhita.	S. c.	Sankara on the Chhandogya.
¶P.	Panchatantra.		
Pa.	Parasara Sanhita.	Sca.	Scanda Purana.
Par.	Bhasha Parichchheda.	S. d.	Sankhya Darsana.
P. d.	Patanjala Darsana and Vyasa's Commentary.	S. g.	Sankara on Bhagavat Gita.

*The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

†The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals to the number of the verse.

¶The Roman numerals refer to the number the parts, and the Arabic to the number of the story.

¶The Roman numerals refer to the chapters in the first part, and the Arabic to the number of the aphorism.

Sha.	Shankha Sanhita.	Va. p.	Vayu Purana.
Shat.	Shatatapa Sanhita.	Vas.	Vasistha Sanhita.
†Si.	Sisupalabadha.	V. c.	Sankaracharjya's Viveka Chudamani.
S. k.	Shiddhanta Kaumudi.	V. d.	Vaisheshik Darsana and Sankara Misra's Commentary on it.
S. p.	Siva Purana.		
S. p. b.	Sankhya Pravachana Bhashya.		
Sr.	Susruta.	*Vi.	Vira Charita.
Sra.	Rudradhara's Sraddha-viveka.	*Vid.	Viddha Salabhanjika.
		Vij.	Vijaganita.
S. s.	Siddhanta Siromani.	Viv.	Vivada Chintamani.
Su.	Surya Siddhanta.	†V. m.	Varahamihira's Brihat Sanhita.
Say.	Sayana.		
T.	Vachaspati Misra's Sankhya Tatva kaumudi.	Vri.	Vrihaspati Sanhita.
Ta.	Chandrakanta's Tatvavali.	V. p.	Vishnu Purana.
Tar.	Vidvanmoda Tarangini.	V. s.	Vishnu Smriti.
*U.	Uttara Ramacharita.	V. t.	Vasanta Tilaka Bhana.
		Vy.	Vyasa Sanhita.
Up.	Upanishad.	Y.	Yajnavalka Sanhita.
*V.	Vikramorbasi.	Ya.	Yama Sanhita.
Va.	Vasavadatta.	Com.	Commentary.
Vam.	Vamana Purana.		

*The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

†The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals refer to the number of the verse.

OTHER ABBREVIATIONS.

abl.	ablative.	corresp.	corresponding.
absol.	absolute, -ly.	dat.	dative.
abst.	abstract.	defec.	defective.
acc.	accusative.	dep.	dependent.
adj.	adjective.	deri.	derive, -ative, -ation.
adv.	adverb.	desi.	desiderative.
altern.	alternative.	dif.	different.
anal.	analogous, -ly.	dva.	dvanda.
app.	apparently.	dvi.	dvigu.
appel.	appellative.	=	equivalent to or identical with.
ast.	astronomy.	equi.	equivalent.
avy.	avyayibhava.	esp.	especially.
bah.	bahubrihi.	etc.	etcetera.
bene.	benedictive.	etym.	etymology, -ical.
c. 1.	1st. or सू class.	ex, exx.	example, examples.
c. 2.	2nd. or च्द class.	expr.	express, -ed, -ion.
c. 3.	3rd. or वृ class.	f.	feminine.
c. 4.	4th. or दिव् class.	fig.	figurative, -ly.
c. 5.	5th. or सु class.	fol.	following.
c. 6.	6th. or तुद् class.	freq.	frequentative.
c. 7.	7th. or रुच् class.	fut.	future.
c. 8.	8th. or तन् class.	gen.	genitive ; generally.
c. 9.	9th. or क्री class.	sen., in	in a general sense.
c. 10.	10th. or पुर् class.	geo.	geometry.
c. of.	causal of.	gram.	grammar.
card.	cardinal.	i. e.	id est, that is.
circumlo.	circumlocution.	i. q.	idem quod, the same.
com.	compare.	ib.	ibidem, in the same place.
comp.	compound.	id.	idem, the same.
conj.	conjunction.	imper.	imperative.
cons.	construe, -ction.	indecl.	indeclinable.
correl.	correlative.		

illustrated their use by citations from classical writers. Take, for instance, the word *scenery*. There is no equivalent in Sanskrit for this word, but the idea was known to our ancestors and there are numerous instances of its use. I have given some examples and I hope my readers will feel no difficulty in understanding how the idea is expressed in Sanskrit and how to handle the mode of expression in other combinations.

9. With reference to the third class of words, my views almost coincide with those expressed not long ago by our distinguished countryman Dr. Rajendra Lal Mitra. To coin new equivalents, expressive of the prominent ideas conveyed by new scientific and philosophical terms, is not only in harmony with the genius of the Sanskrit language, whose pliancy and malleability are unsurpassed, but is likely to facilitate the study of science and philosophy among our countrymen, who are not acquainted with foreign tongues. It not only eliminates the repulsive character of hard uncouth foreign terms, but at the same time impresses the memory with certain ideas or attributes which must necessarily be associated with those terms. When this object cannot be attained, it is better to retain them in Sanskrit garb and in such cases, I have either done this or explained the sense in Sanskrit. In the case of some new words, I am indebted to the labours of my predecessors, but in many cases, I have taken on myself the responsibility of their introduction, when I have found that the force of the English words are not well expressed by *their* words. But I have marked all new words with asterisks to shew my readers that they are not sanctioned by classical usage and to enable them to use other words should these inventions be found fault with.

10. Besides simple words, there are many compound words and phrases which must necessarily be taken cognizance of in a work of this kind. But in such cases, my object has been to

give idiomatic, but not necessarily, literal equivalents. For instance, I give दिनमणि as the equivalent of "day-star" not because मणि corresponds with star, but because the compound fully expresses the idea of the English expression and has been used in the same sense by Sanskrit writers.

11. With these preliminary remarks, I may say that I have prominently marked the different senses of English words, specially when they are represented by different Sanskrit equivalents. I have used much care to find out the nearest and most common equivalents in each sense and taken great pains to arrange them according to their usefulness and frequency. I have attempted to note their construction briefly, when peculiar or different from the construction of the corresponding English words. I have tried to illustrate their use by citations from classical writers, specially when my readers are apt to misunderstand their use in combination with other words. The laws of growth, developement and ramifications of words are probably the same all over the world and I have strived to exemplify this not only by shewing that the same words with the same original senses are used in both the languages in many same secondary senses, but also by noticing some of the most remarkable coincidences in what may appear at first sight, their most peculiar idioms. I have kept in view the great difficulty of the particles of the English language and tried to go thoroughly into them by sufficiently illustrating the different shades of meaning as differently expressed in Sanskrit. Verbs followed by particles are often used in English in quite different senses from the original verbs and many English phrases, such as *arising from, be awake, belonging to, feel ashamed, of age* are generally peculiarly expressed in Sanskrit. I have put both such compound verbs and phrases before the prominent notice of my readers by inserting them among the words themselves.

12. Obsolete and technical words of rare occurrence have

no place in my dictionary. I have also for the most part omitted to record *nominal* compounds and participles. For the former, my readers must look to the simple words which form the compounds and for the latter ample information will be found in the published Sanskrit grammars. To include them will be to increase the size of the book without in the least enhancing its utility. With the same object, I have made as few repetitions as possible. If the student does not find sufficient information under any word, he is requested to look to the references made. If the student does not find a phrase under any of its components, he must not give up that it does not occur at all in my work before the other components are looked into. For instance, the phrase *tooth and nail* is given under *nail* and he must not despair if he does not find it under *tooth*. This absence of repetition is of some inconvenience to the student, but it will be more than compensated by the consequent reduction of the bulk of my work and comparative cheapness of its price.

13. As to the mechanical part of my work, I must first draw the attention of my readers to the abbreviations explained on pages xv to xx. I should also add that every English word has been mostly expressed by its first letter followed by a dot, when any example is cited under it. For instance, under ADMIRE, "*admired by the assembled gods*" is printed "*a.d by the assembled gods.*" The same letter *a.* means *act* under ACT, *allow* under ALLOW, and so on.

14. As regards the Sanskrit part of my work, I have, in the case of substantives, either given the singular number of the nominative case or when the base cannot be easily inferred from it, the base with its gender or genders in brackets. In the case of adjectives, when the base is the same for all the three genders, as विजयन्, I have given the base and marked (mfn.) within brackets. When the base is the same for two

genders, I have either given this base and the other base with gender within brackets, or given the nominative singular in the masculine gender, and indicated the nominative singular in the other two genders within brackets. In the case of verbs, I have given the third person singular present tense and exhibited the root in brackets—the root such as would be under a rational classification and not necessarily what is given in Sanskrit works on roots. Adverbs are generally expressed by certain cases of the corresponding substantives and adjectives. But they are practically indeclinable and require no explanation. The prepositions are mostly put *after* the words they govern.

15. In this place, I may also remark that the formation of Sanskrit compounds is in many cases almost unlimited. In such cases, I have satisfied myself by giving some typical examples and leaving the student to form other compounds on the same plan.

16. I am indebted to Dr. Smith's English-Latin Dictionary for the plan of my work. I have also received much assistance from Wilson's Sanskrit-English Dictionary, Monier Williams' English-Sanskrit Dictionary, Webster's English Dictionary, Sabda Kalpa Druma, and a few other works.

17. In conclusion, I must express my thanks to the Governments of the Punjab and N. W. Provinces for subscribing to my work and to Lord Northbrook for being the first and foremost to encourage its publication.* I should also thank my other subscribers for their encouragements and to the Indian Press generally for taking a kind notice of it. Nor must I omit to thank professor Max Müller, the most renowned, if not the most accomplished scholar of the day, for his very favor-

* As regards the Governments of India and Bengal, I may say that His Honor the Lieutenant-Governor of Bengal has been pleased to express that he will pass orders about it on the appearance of my work.

able opinion on the first 64 pages of this work, which has not a little encouraged me to persevere in these very difficult, however interesting, researches. Irrespective of the disadvantages under which I lie, a first attempt of this nature must necessarily contain many mistakes and omissions and I shall be under great obligations to my readers and reviewers if they would favour me with their remarks and general suggestions, as it would be not only assisting the cause of Sanskrit but possibly also of its modern descendants.

BURDWAN,
May 9th, 1877. }

A. B.

ABBREVIATIONS

OF THE

NAMES OF WORKS.

A.	Amara Kosha.	Bh. p.	Bhavisya Purana.
A. b.	Arya Bhatta.	Br.	Brahma Purana.
*An.	} Anargha Raghava Nataka.	*B. r.	Bala Ramayana.
Ana.		B. v.	Brahma Vaivarta Purana
Ap.	Apastamva Sanhita.	C.	Banabhatta's Sriharsha Charita.
A. p.	Agni Purana.	Ch.	Ramanatha's Chandra Shekhara Champu.
A. r.	Adhyatma Ramayana.	*Cha.	Chanda Kaushika Nataka
A. s.	Angiras Sanhita.	C. r.	Champu Ramayna.
At.	Atri Sanhita.	C. s.	Charaka Sanhita.
Au.	Aushanasa Sanhita.	D.	Dasakumara Charita.
†B.	Bhatti Kavya.	Da.	Dayabhaga.
B. a.	Brahmanda Purana.	Dak.	Daksha Sanhita.
B. c.	Bharata Champu.	D. b.	Debi Bhagavata.
Bh.	Bhoja Prabandha.	D. c.	Dattaka Chandrika.
Bha.	Bhava Prakasha.	De.	Devala Sanhita.
Bham.	Bhamini Vilasa.		
†B. p.	Bhagavata Purana.		

* The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

† The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals refer to the number of verse.

§ The Roman numerals refer to the number of the parts, and the Arabic (if given) refer to the number of the verse.

¶ The Roman numerals refer to the number of the story.

Dh.	Dhananjaya Vijaya.	K. b.	Kalluka Bhatta's Com-
D. m.	Dattaka Mimansa.		mentary on Manu.
D. s.	Sarva Darshana San-	K. d.	Jogadhyana Misra's
	graha.		Kshetratatva Dipika.
G.	Bhagavat Gita.	† Ki.	Kiratarjunia.
Ga.	Gautama Sanhita.	K. p.	Kurma Purana.
Gan.	Ganitadhyaya and its	K. s.	Katha Sarit Sagara.
	Mitakshara.	† Ku.	Kumar Sambhava.
† Gi.	Gita Govinda.	Kuv.	Kuvalayananda.
Go.	Goladhyaya and its	L.	Lalita Vistara.
	Mitakshara.	Li.	Lilavati.
G. p.	Garuda Purana.	L. j.	Laghu Jataka.
§ H.	Hitopadesha.	L. p.	Linga Purana.
Ha.	Harivansha.	L. s.	Likhita Sanhita.
H. r.	Hayana Ratna.	† M.	Manu Sanhita.
H. s.	Harita Sanhita.	* Ma.	Malati Madhava.
J.	Jivananda Vidyasagara's	Mah.	Mahabharata.
	Kavya Sangraha.	* Mal.	Malavikagnimitra.
Ja.	Brihat Jataka.	* Ma. n.	Maha Nataka.
K.	Kadamvari.	Mat.	Matsya Purana.
† Ka.	Kamandaki.	M. b.	Maha Bhashya.
Kal.	Kalki Purana.	M. c.	Madhava Champu.
Kar.	Karanda Vyuha.	M. d.	Mimansa Darsana and
Kat.	Katyayana Sanhita.		Savara Svami's Commen-
† Kav.	Kavya Prakasha.		tary.

* The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

† The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals to the number of the verse.

§ The Roman numerals refer to the number of the parts, and the Arabic (if given) refer to the number of the verse.

†Me.	Meghaduta.	P. p.	Padma Purana.
Mi.	Mitakshara.	*Pr.	Prasanna Raghava Nataka.
Mis.	Vachaspati Misra.	*Pri.	Priyadarsika Natika.
Mit.	Vira Mitrodaya.	†R.	Raghu Vansa.
M. m.	Mantra Mahodadhi.	*Ra.	Ratnavali.
M. n.	Malli Natha's Commentaries.	Raj.	Rajatarangini.
M. p.	Markandeya Purana.	Ram.	Ramayana.
*Mr.	Mrichchakati.	†Ri.	Ritu Sanhara.
*Mu.	Mudra Rakshasa.	R. t.	Raghunandana's Tatvas.
†N.	Naishanda Charita.	†S.	Sankaracharya's Commentary on Vedanta Sutras.
*Na.	Nagananda.	*Sa.	Sakuntala.
N. d.	Nyaya Darsana and Vatsyayana's Commentary.	†Sah.	Sahitya Darpana.
Ni.	Madhavakara's Nidana.	Sam.	Samvarta Sanhita.
Nil.	Nilakantha's Commentary on the Mahabharata.	San.	Sankara Vijaya.
N. p.	Naradiya Purana.	S. b.	Sankara on Brihadaranyaka Upanishada.
N. s.	Naradiya Sanhita.	S. c.	Sankara on the Chhandogya.
¶P.	Panchatantra.	Sc.	Scanda Purana.
Pa.	Parasara Sanhita.	S. d.	Sankhya Darsana.
Par.	Bhasha Parichchheda.	S. g.	Sankara on Bhagavat Gita.
P. d.	Patanjala Darsana and Vyasa's Commentary.		

*The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

†The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals to the number of the verse.

¶The Roman numerals refer to the number the parts, and the Arabic to the number of the story.

¶The Roman numerals refer to the chapters in the first part, and the Arabic to the number of the aphorism.

Sha.	Shankha Sanhita.	Va. p.	Vayu Purana.
Shat.	Shatatapa Sanhita.	Vas.	Vasistha Sanhita.
†Si.	Sisupalabadha.	V. c.	Sankaracharjya's Viveka Chudamani.
S. k.	Shiddhanta Kaumudi.	V. d.	Vaisheshik Darsana and Sankara Misra's Commentary on it.
S. p.	Siva Purana.		
S. p. b.	Sankhya Pravachana Bhashya.	*Vi.	Vira Charita.
Sr.	Susruta.	*Vid.	Viddha Salabhanjika.
Sra.	Rudradhara's Sraddha-viveka.	Vij.	Vijaganita.
S. s.	Siddhanta Siromani.	Viv.	Vivada Chintamani.
Su.	Surya Siddhanta.	†V. m.	Varahamihira's Brihat Sanhita.
Say.	Sayana.	Vri.	Vrihaspati Sanhita.
T.	Vachaspati Misra's Sankhya Tatva kaumudi.	V. p.	Vishnu Purana.
Ta.	Chandrakanta's Tatvavali.	V. s.	Vishnu Smriti.
Tar.	Vidvanmoda Tarangini.	V. t.	Vasanta Tilaka Bhana.
*U.	Uttara Ramacharita.	Vy.	Vyasa Sanhita.
Up.	Upanishad.	Y.	Yajnavalka Sanhita.
*V.	Vikramorbasi.	Ya.	Yama Sanhita.
Va.	Vasavadatta.	Com.	Commentary.
Vam.	Vamana Purana.		

*The Roman numerals after this abbreviation refer to the number of acts, and the Arabic numerals (if any) refer to the number of the verse.

†The Roman numerals refer to the number of cantos, parts, &c., and the Arabic numerals refer to the number of the verse.

OTHER ABBREVIATIONS.

abl.	ablative.	corresp.	corresponding.
absol.	absolute, -ly.	dat.	dative.
abst.	abstract.	defec.	defective.
acc.	accusative.	dep.	dependent.
adj.	adjective.	deri.	derive, -ative, -ation.
adv.	adverb.	desi.	desiderative.
altern.	alternative.	dif.	different.
anal.	analogous, -ly.	dva.	dvanda.
app.	apparently.	dvi.	dvigu.
appel.	appellative.	=	equivalent to or
ast.	astronomy.		identical with.
avy.	avyayibhava.	equi.	equivalent.
bah.	bahubrihi.	esp.	especially.
bene.	benedictive.	etc.	etcetera.
c. 1.	1st. or सू class.	etym.	etymology, -ical.
c. 2.	2nd. or च्छ् class.	ex, exx.	example, examples.
c. 3.	3rd. or इ class.	expr.	express, -ed, -ion.
c. 4.	4th. or दिव् class.	f.	feminine.
c. 5.	5th. or च्च class.	fig.	figurative, -ly.
c. 6.	6th. or तुद् class.	fol.	following.
c. 7.	7th. or इच् class.	freq.	frequentative.
c. 8.	8th. or तन् class.	fut.	future.
c. 9.	9th. or क्षी class.	gen.	genitive ; generally.
c. 10.	10th. or च्चर् class.	sen., in	in a general sense.
c. of.	causal of.	geo.	geometry.
card.	cardinal.	gram.	grammar.
circumlo.	circumlocution.	i. e.	id est, that is.
com.	compare.	i. q.	idem quod, the same.
comp.	compound.	ib.	ibidem, in the same place.
conj.	conjunction.	id.	idem, the same.
cons.	construe, -ction.	imper.	imperative.
correl.	correlative.	indecl.	indeclinable.

indef.	indefinite.	pass.	passive,-ly.
indic.	indicative.	perf.	perfect.
inf.	infinitive.	perh.	perhaps.
ins.	instrumental.	pl.	plural.
inter.	interjection.	poet.	poetical.
interro.	interrogative.	preced.	preceding.
kar.	karmadharaya.	pref.	prefix,-ed.
leg.	legal.	pro.	pronoun.
lit.	literal,-ly.	prob.	probably.
loc.	locative.	prop.	properly.
m.	masculine.	q. v.	quod vide.
mf.	masculine and femi- nine.	ref.	refer,-ence.
mfu.	masculine, feminine and neuter.	rel.	relative.
mn.	masculine and neuter.	sign.	signifies,-cation.
met.	metaphorical,-ly.	sim.	simply.
milit.	military. [ples.	sing.	singular.
miscell.	miscellaneous exam-	subj.	subjunctive.
n.	neuter.	subs.	substantive.
nom.	nominative.	suff.	suffix.
nomi.	nominal.	super.	superlative.
num.	numeral.	syn.	synonym,-ous.
O. E.	Old English.	tat.	tatpurusha.
obs.	observe,-ation.	term.	termination.
opp.	opposed to,-ition.	trans.	transitive.
ord.	ordinal.	t. t.	technical term.
orig.	original,-ly.	usu.	usually.
p.	page.	v.	verb vide.
part.	participle.	v. i.	verb, intransitive.
		v. t.	verb transitive.
		voc.	vocative.

AN

ENGLISH SANSKRIT

DICTIONARY.

A.

A, or (before vowels,) AN : I. This article has no equiv. in Sanskrit and is expressed by the singular number alone: *there is a large silk-cotton tree on the banks of the Godavari* अस्ति गोदावरीतीरे विशालः शाल्मलीतृः, H. 1. ; *there was a king named Chintamani* अभूद्राजा चिन्तामणिर्नाम. Va. II. But कश्चित् (काचित्, कच्चित्) should be added when special attention is directed to the object: *a (certain) yaksha* कश्चित् यक्षः, Me. I. 1. ; *a (certain) saint named Marichi* कश्चित्मरीचिर्नाम महर्षिः, D. III. III. When it means a species of, विशेषः, भेदः, etc. should be added: *Asoka is a tree* अशोकी वृक्षविशेषः.—IV. When used distributively, (a) expr. by avy. comp. with प्रति, or, by the repetition of the word in proper agreement with the verb: *give (me) 100 sovereigns a day* प्रत्यहं सुवर्णपञ्चशतानि देहि, H. III ; (b) the simple gen. may be used in connection with num. adverbs: *dinner twice a day* द्विरङ्गी भोजनम्.—V. In O. E. sometimes=on, in, for: q. v. : *the world runs a wheels* * चक्रं जगदावति.

ABAST: पथाहागे (with gen.) : *a. the mast* * गणवृक्षस्य पथाहागे.

ABANDON: (1) त्यजति, परि-सं-, (त्यज्, c. 1.) ; (2) जहाति, वि-, अप-, (हा, c. 3.) ; (3) उज्जति, सम्-, प्र-, (उज्ज्, c. 6.) ; (4) उत्-सृजति, वि-, (सृज्, c. 6.)

ABANDONED: I. Lit : त्यक्तः (क्ता, क्तं) : v. TO ABANDON. II. Fig : extremely wicked : q. v. : (1) अष्टः (ष्टा, ष्टं) ; (2) खण्डितहृत्तः (क्ता, क्तं) (=of a. character.)

ABANDONMENT: (1) त्यागः ; (2) परित्यागः ; (3) उत्सर्गः. Ph : a. of worldly connexions : सन्नासः.

ABASE: (1) अभि-भवति (भू, c. 1.) ; (2) नमयति (c. of नम्) : v. TO HUMBLE, TO LOWER.

ABASEMENT: अभिभवः : v. HUMILIATION.

ABASH: (1) ह्रियति (c. of ह्री) ; (2) लज्जयति (c. of लज्ज्.)

ABATE (v. t.) : I. To lessen, diminish : q. v. : लघयति (nomi). II. Leg. t. t., to put down : q. v.

ABATE (v. i.) : (1) क्षीयते (pass. of क्षि) ; (2) परि-क्षीयते (pass. of क्षा) ; (3) अप-क्षीयते (pass. of क्षि) : v. TO DECREASE.

ABATEMENT: I. Decrease, diminution : q. v. : क्रासः—II. Diminution of price : Ph. *I will make an a. of five per cent.* *पञ्चकं शतं लघयामि.—III. Leg. t. t. : v. FAILURE.

ABBESS: (1) विहारपालिनी ; (2) मठाध्यक्षा.

ABBEY: (1) विहारः ; (2) मठः.

ABBOT: विहारपतिः ; (2) मठाध्यक्षः ; (3) मठाधीशः.

ABBREVIATE: सम्-क्षिपति (क्षिप्, c. 6.) : v. TO CONTRACT, SHORTEN.

ABBREVIATION: (1) संक्षेपः ; (2) समासः ; (3) सङ्ग्रहः.

ABDICATE (v. i.) * राज्यं स्वाधिकारं वा त्यजति, परित्यजति.

ABDICATE (v. t.) : त्यजति, परि, (त्यज्, c. 1.) : v. TO RESIGN.

ABDICATION: (1) त्यागः, परित्यागः (when the sense is clear) ; (2) राज्यत्यागः (=a. of a throne) ; (3) पदत्यागः (of an office).

ABDOMEN : (1) वक्षि. ; (2) उदरं v. BELLY.

ABDUCT : हरति, अप-, (इ, c. 1.), Si. 1. 51.

ABDUCTION : (1) हरणम् ; (2) अपहरणम्.

ABERRATION : (1) भ्रमः ; (2) विभ्रमः ; (3) उत्सर्गभ्रमनम्. Ph. a. of mind
मतिभ्रमः, Sa. vi. : a. of light * तेजोभ्रान्तिः

ABET : प्रीत्-साहयति (c. of सह्) : v. TO AID, INSTIGATE, ENCOURAGE.

ABETTOR : (1) प्रीत्याहकः ; (2) प्रवर्त्तकः.

ABEYANCE, BE IN : शान्तः (न्ता, न्तं) अस्ति (gen. understood) : v. SUSPENSION.

ABHOR : जुगुप्सते : v. TO HATE.

ABHORRENCE : (1) जुगुप्सा ; (2) परमद्वेषः. N. B. const. with loc.

ABHORRENT : v. REPUGNANT, DISCORDANT, INCONSISTENT.

ABIDE (v. i.) : I. To dwell : q. v. : वसति (वस्, c. 1.) II. To stay : q. v.
अव-तिष्ठते (स्था, c. 1.).

ABIDE (v. t.) : I. To wait for : q. v. : प्रति-ईक्षते (ईक्ष्, c. 1.) II. To en-
dure : q. v. : सहते (सह् c. 1.)

ABIDE BY : (1) तिष्ठति (स्था, c. 1.) (with loc.), B. III. 53 ; (2) अवतिष्ठते
(स्था, c. 1.) (with loc.), B. III. 14.

ABIDING (part. adj.) : (1) स्थायिन् (f. नौ) ; (2) स्थायु (mfn).

ABIDINGLY : v. CONSTANTLY, PERMANENTLY.

ABILITY : I. Power : q. v. : (1) शक्तिः ; (2) सामर्थ्यम्. Ph. : to the best or
utmost of one's a. : (1) यावच्छक्त्वम् ; (2) यावच्छक्तितः.—II. Mental
capacity : (1) नैपुण्यम् ; (2) वैचक्ष्ण्यम् ; (3) पाटवम्.

ABJECT (adj) : (1) निरुद्धः (ष्टा, ष्ट') ; (2) अपरुद्धः (ष्टा, ष्ट') : v. BASE, VILE.

ABJECTION, ABJECTNESS : अपरुद्धता : v. MEANNESS, SERVILITY.

ABJURATION : * शपथपूर्वकव्याजः ; व्याजः (when the sense is clear).

ABJURE (v. t.) : * शपथपूर्वकम् or सप्रतिज्ञम् त्यजति, परि-, (त्यज्, c. 1.)

ABLATIVE CASE : (1) अपादानम् ; (2) अपादानकारकम्.

ABLE (adj.) : I. Competent, having sufficient power : (1) समर्थः

(धा, धम्) ; (2) शक्तः (क्ता, क्तं) ; (3) चमः (मा, मं).—II. Possessing mental capacity : (1) पटु (mf n) : (2) निपुणः (णा, णं) : v. CLEVER, SKILFUL.

ABLE, be : (1) शक्नोति (शक्, c. 5.) : (2) पारयति : (य, c 10.) : (3) प्रभवति (भू c. 1.) : (4) ईष्टे (ईश्, c. 2.) : (5) चमते (चम्, c. 1.) : v. CAN.

ABLE-BODIED : प्रबलकायः (या, यं) ; (2) दृढाङ्गः (ङ्गा, ङ्गं) ; v. ROBUST, STRONG.

ABLUTION : (1) आचमनम् (of the mouth) : (2) अङ्गस्नानम् (of the body) : (3) प्रक्षालनम् v. WASHING.

ABLY : i. e. with ability : (1) निपुणम् : (2) सपाटवम्.

ABNEGATION : प्रत्याख्यानम् : v. DENIAL, RENUNCIATION.

Aboard : Ph. to get a. नावमारीहति, Raj.

ABODE : I. Continuance in a place : अवस्थितिः : v. RESIDENCE, STAY. II.

Dwelling place : (1) निवासः ; (2) आलयः ; (3) निकेतनम् : v. HOUSE.

ABOLISH (v. t.) लुप्यति, अत्र, वि-, (लुप्, c. 6.) (?)

ABOLITION : (1) लोपः ; (2) अवलोपः ; (3) विलोपः (?)

ABOMINABLE : (1) गर्हितः (ता, तं) ; (2) दृषितः (ता, तं) ; (3) दृषाकरः (री, रं).

ABOMINABLY : (1) गर्हितम् (?) ; (2) दृषितम् (?) [DETEST, EXECRATE.

ABOMINATE (v. t.) : (1) द्वेष्टि, (द्विष्, c. 2.) ; (2) गर्हते (गर्ह, c. 1.) : v. TO

ABOMINATION : I. Hatred : q. v. : द्वेष्टः.—II. That which excites hatred :

(1) जगुषितम् ; (2) गर्हितम् (3) दृषितम्.

ABORIGINES : आदिमवासिनः (m. pl.) (?)

ABORTION : (1) गर्भच्छावः ; (2) गर्भपातः ; (3) गर्भपतनम् ; (4) गर्भच्युतिः.

To cause a. : (1) गर्भम् पातयति (c. of पन्) ; (2) भ्रूणहत्यां करोति (क, c. 8.) One who causes a. : (1) भ्रूणहन् (f. ह्री) ; (2) भ्रूणहत्याकारिन् ; (f. षी). Causing a. : (1) गर्भपातनम् ; (2) भ्रूणहत्या.

ABORTIVE : I. Producing abortion : (1) गर्भपातिन् (f. नी) ; (2) गर्भसाविन् (f. षी) ; (3) भ्रूणघ्न (f. ह्री).—II. Born prematurely : (1) अकालप्रसूतः

(ता, तं) ; (2) अकालजातः (ता, तं).—III. Fruitless, unsuccessful : q. v. : निष्फलः (ता, तं).

ABORTIVELY : (1) सुधा ; (2) वृथा : v. IN VAIN.

ABOUND (v. i.) : no equiv. : expr. by the corresp. adj.s : *among those trees a. ing in good fruit* भूयिष्ठसम्भावफलैश्चमीषु...पादपेषु, R. XIII. 43; *the country of Kimpurusha a. s in curiosities* बहुकुतूहलः किम्पूरव-विषयः, K. : v. ABUNDANT, FULL OF.

ABOUT (prep) : I. Around : q. v. : परितः (with acc.) sometimes sim. by the loc. : *a. one's neck* कण्ठे or कण्ठदेशे (not कण्ठं परितः). Ph : *a. these places* इतस्ततः.—II. In attendance on : सह (with ins.) : v. WITH. III. Respecting, concerning : प्रति (with acc.) (rare. in this sense) : *you have spoken one thing good a. Siva* त्वयैकमीशं प्रति साधु भाषितम्, Ku. v. 81. N. B. note the following exx. : *is there any mistake a. it* किमत्र काचिद्भ्रान्तिः, Vi. III. ; *whether mere knowledge a. God. leads to emancipation* किमीश्वरविषयं ज्ञानमात्रं निर्वाणकारणम्, Ds. ; *conversing now a. his father, now a. his mother, now a. Sukanasa* अन्तरा पित्रसक्तमन्तरा मातृसम्बन्धमन्तरा शुक्रनासमयं कुर्वन्नालापं, K. ; *I also want to ask something a. your friend* वयमपि भवत्यीः सखीगतं किमपि पृच्छामः, Sa. I. ; *we had some conversation a. the news of the country* सहसा च देशवार्तानुविद्धा काचनावयोरभूत्, D. v. ; *a. the Lord of the Heavens* दिवीधिनायमधिकृत्य, *a. the friend of the God of Wind* परमस्य सखायं निर्दिश्य, *a. the Lord of the (south) quarter* दिक्पतिसुहिम्न, *a. many Nalas* अनेकनलावलम्बा, N. XIII. 2. 9. 15. 26. IV. Near (in time) : v. ABOUT (adv.) (III.) Ph. *remained for a. a moment* सुहृन्निवासोच्चक्रे, K. ; *a. the same time* तस्मिन्नेव क्षणान्तरे, D. I.

ABOUT (adv.) : I. around : q. v. : परितः.—II. Here and there : इतस्ततः : *to go, walk, wander a. परि-क्रामति* (क्रम्, c. 1.)—III. Nearly. (1) by an altern. comp. : *we will reach (Patna) in a. a week* (lit. in five or six

days) पञ्चवैररहोभिर्वयमेव तव गन्तारः, Mu. v. ; (2) by bah. comp. with उप चासन्न, अदूर, etc : *a. ten* उपदश : (m. pl.) ; *a. four* उपचतुराः ; *a. twenty* चासन्नविंशः ; *a. thirty* अदूरविंशः ; (3) by प्रायः (याः, यं) or कल्पः (ल्या, ल्य') affixed : *a. as high as the knee* *जागुदन्नकल्पः (ल्या, ल्य') ; (4) of age, by देशीयः (या, यं) affixed : *a. 18 years of age* अष्टादश-वर्षदेशीयः (या, यं), D. VI.

ABOUT, BE : उद्यतः (ता, तं) : V. POINT OF, ON THE ; READY. Ph. : *what is the king a. now* अथ स राजा किमारम्भ. सम्पत्ति, U. II. .

ABOVE (adv.) : I. Overhead : (1) उपरि ; (2) ऊर्ध्वम् ; (3) उपरिष्ठात्. From *a.* : (1) उपरिष्ठात्, ; (2) ऊर्ध्वतः, Ku. XIV. 37. II. Before : (1) पूर्वम् ; (2) प्राक्.

ABOVE (adj.) : पूर्वः (वर्त्ता, वर्त्तम्), in the *a. aphorism* पूर्वेषु सूत्रेषु, S.

ABOVE (prep.) : I. In a higher place : उपरि (with gen.) *Just a.* : उपर्युपरि (with acc.), *Just a. the village* उपर्युपरि ग्रामम्.—II. In greater number : (1) by tat. comp. with अधिक. (का, कं) : *in a. half a moment* अर्धधिकसुहृतेन, Ram. ; (2) by bah. comp. with अधिक, *a. forty* अधिकचत्वारिंशः (m. pl.) ; (3) by comp. with परः, *a. hundred* (=hundreds) परः शतः (ता, तं), Ki. XIII. 28. III. Beyond; v. BEYOND (prep.) (III).

ABOVE, be : (1) अतिवर्त्तते (वृत्, c. 1.) Vi. iv. ; (2) अधि or अति (with acc.) (rare) : *Krishna is a. the gods* अति देवान् कृष्णः.

ABRADE : V. TO RUB, SCRAPE.

ABREAST : पार्श्वोपार्श्वि (indec.)

ABRIDGE : (1) सङ्क्षिपति (क्षिप्, c. 6.) ; (2) समाहरति (ह, c. 1.) ; (3) सम् अस्वति (अस्, c. 4.) : V. TO LESSEN, SHORTEN.

ABRIDGEMENT : (1) संक्षेपः ; (2) प्रत्याहारः ; (3) समाहारः ; (4) समासः.

ABROAD (adv.) : I. In a foreign country : (1) विदेशे ; (2) देशान्तरे. —II. To a foreign country : (1) विदेशं ; (2) देशान्तरम्.—III. Not at

home. वहिस्.—IV. Widely : q. v. : *spreading his rays far a. दूर-प्रसारितकरः* K.

ABROAD, LIVE : (1) प्रवसति (वस् c. 1.) ; (2) विदेशे वसति etc. *One who is, or, is living a. प्रीषित. (ता, त')*.

ABROGATE, ABROGATION : V. TO REPEAL, ETC.

ABRUPT (adj.) : I. Steep, rugged : q. v. : विषम. (मा, मं).—II. Hasty, sudden : q. v. : (1) आकस्मिकः (कौ, कं) ; (2) अकाण्ड. (खा, ख).—III. Of style : no equiv. : * भग्नः (भग्न, भग्नम्).

ABRUPTLY : सहसा : V. SUDDENLY, HASTILY.

ABRUPTNESS : I. Steepness : q. v. II. Haste, suddenness : q. v.

ABCESS : perh. विद्रधिः.

ABSCOND : (1) आत्मानं निगूहति (गूह्, c. 1.) : V. TO HIDE ; (2) पलायते V. TO ESCAPE.

ABSENCE : I. A not being present : (1) अनुपस्थितिः ; (2) by the corresp. adj.s : V. ABSENT. Ph. *how shall I live in his a. अहमेतस्य विरहे कथं जीविष्यामि*, Vet.—II. A being abroad : (1) प्रवासः ; (2) प्रवसनम्.—III. Non-existence : अभावः : *first of all, the property goes to the brothers, in their a. to the mother, in mother's a. to the father, and in their a. to the husband प्रथमं सीदराणां, तद्भावे मातुः, मातुरभावे पितुः, एषां पुनरभावे तद्धनं भर्तुः*, Da.—IV. Fig. : pl. a. of mind : (1) अन्यमनस्कता ; (2) अमनीयोगः.

ABSENT (adj.) : I. Not present : (1) अनुपस्थित. (ता, तं) ; (2) अविद्यमानः (ना, नं) ; (3) अवर्तमानः (ना, नं).—II. Heedless : q.v. : अन्यमनस्कः (स्का, स्क').

ABSENT, be : i.e. to be abroad : प्र-वसति (वस्, c. i.).

ABSENT-MINDED : शून्यहृदयः (या, यं), Sa. IV.

ABSENTEE : I. One temporarily absent : अनुपस्थितः (ता, तं) : V. ABSENT (1).—II. One being abroad : (1) प्रीषितः (ता, तं) ; (2) प्रवासिन् (f. नी).

ABSOLUTE (adj.): I. Perfect: q. v. : (1) नित्यः (त्वा, त्य') (=eternal, sometimes used with the same force) : *it is admitted by all assertors of final emancipation that it is a.* नित्यश्च मोक्षः सर्वैर्मोक्षवादिभिरुपगम्यते, S. I. 4. : (2) परमः (मा, मं) (=excellent, q. v.). II. Unconditional, uncontrolled: q. v. : Ph. : *for fate has a. power* [सर्व्वया] प्रभवति हि भगवान् विधिः, K. III. Not relative: कोऽलः (ला, लं) (?) : *the recent philosophy of the a.* *आधुनिककैवल्यदर्शनम् or-विज्ञानम्.

ABSOLUTELY : i. e. entirely : (1) सर्व्वथा ; (2) एकान्ततस्.

ABSOLUTION : I. Acquittal: q. v. II. Religious a. : (1) निस्तारः ; (2) निष्कृतिः ; (3) उद्धारः.

ABSOLVE : I. To acquit, exonerate: q. v. : मोक्षयति (c. of सुच्).—II. In religious sense : (1) निष्-तारयति (c. of ढ,) ; (2) उद्-धरति (ध, c. i.).

ABSORB (v. t.) : I. To imbibe, suck up : (1) चूषति (चूष्, c. i.) ; (2) शीषयति (c. of शुष्) (=dry up.) II. Fig. : to engross: (1) मज्जति, नि-, (मज्ज्, c. 6.), *old men are a. ed in thoughts and none clings to the supreme spirit* बृद्धसावच्चिन्तामग्नः परमे ब्रह्मणि कोपि न लघ्नः ; (2) विशति, अभिनिविशते (विश्, c. 6.) (with acc.) [not so forcible as (1)] *became a. ed in thought* चिन्तां विवेश, K.

ABSORPTION : (1) शोषणम् ; (2) चूषा ; (3) निपानम् ; (4) शोषणम्.

ABSTAIN (v. i.) : (1) वि-रमति (रम, c. 1.), *a. from this dirty work* विरम कर्मणोऽध्यात्मलिमसात्, D. iv. ; (2) नि-वर्त्तयति (c. of वृत्) (with acc.), *a. yourself from this unlucky affair* निवर्त्तयाद्यादसदौचित्यात्मनः Ku. v. 73. ; (3) नि-वर्त्तते (वृत्, c. 1.) : *निवृत्तमांससु तदभवान् जनकः*, U. iv.

ABSTAIN from food : उप-वसति (वस्, c. 1.) : v. TO FAST.

ABSTEMIOUS : (1) मिताहारः (रा, रं) ; (2) मिताशनः (ना, नं) ; (3) मितभुज् (mfn) ; (4) लघ्वाहारः (रा, रं) ; (5) लघ्वाशिन (f. नी) ; (6) यताहारः (रा,).

ABSTEMIOUSLY : (1) मिताहारेण ; (2) मिताशनेन ; (3) लघ्वाहारेण.

ABSTEMIOUSNESS : (1) मिताहारः ; (2) मितभोजनम् ; (3) मिताशनम्.

ABSTINENCE : I. In gen. sense, refraining from : (1) निवृत्तिः ; (2) विरतिः ; (3) चान्तिः.—II. From food : (1) उपवासः ; (2) अनशनम्
v. FASTING.—III. From the gratification of animal propensities :
(1) संयमनम् ; (2) यमः.

ABSTINENT : I. From food : (1) यताहारः (रा, र') : v. ABSTEMIOUS.—II.

In a wider sense : संयमिन् (f. नौ) : v. CONTINENT.

ABSTRACT (v. t.) : I. To separate : q. v. : वि-योजयति (c. of युज्).—II. To
filch away, steal : q. v. : अप-हरति (हृ, c. 1.).—III. To abridge : q. v.

ABSTRACT (subs.) : v. ABRIDGEMENT, EPITOME.

ABSTRACT (adj.) : I. Separate : q. v. II. As opposed to concrete : perh.

सूक्ष्मः (क्ष्मा, क्ष्म) : v. ABSTRUSE, REFINED.

ABSTRACTION : Phil. t. t. * प्रविधानम् ; पदार्थानामपरधर्माननादत्येकधर्मा प्रति
प्रविधानम्. In gen. sense, v. STEALING, SEPARATION, ETC.

ABTRUSE : निगूढः (दा, द') : v. RECONDITE, OBSCURE.

ABTRUSENESS : निगूढता : v. OBSCURITY.

[BLE.

ABSURD : v. RIDICULOUS, PREPOSTEROUS, INCONSISTENT, UNREASONA-

ABSURDITY : I. Want of sense or judgement : (1) आनर्थक्यम् ; (2)
अयाचार्यम् ; (3) असङ्गतिः.—II. An absurd thing : Ph. *what a* कः प्रमादः.

ABSURDLY : Ph. *do not talk a*. * अलमनर्थकप्रलापेन.

ABUNDANCE : (1) प्राचुर्यम् ; (2) भूयस्त्वम् ; (3) बाहुल्यम् ; (4) प्रभूतत्वम्.

ABUNDANT : (1) प्रचुरः (रा, र') ; (2) प्रभूतः (ता, तं) ; (3) बहुलः (ला, लं) ; (4)
भूयिष्ठः (डा, ङ) ; (5) प्राज्यः (ज्या, जं) ; (6) भूरि (mf) ; (7) अदभः (भा, भ').

ABUSE (v. t.) : I. To revile : q. v. : आ-क्षिपति, अधि-, (क्षिप्, c. 6.) ; (2)

आ-क्रोशति (क्रुश्, c. 1.) ; (3) अप-भाषते (भाष्, c. 1.).—II. To make ill
use of : Ph. *a king who a. s his rights goes to hell* राजान्यायमाचरन्नरकं
गच्छति ; *he a. s. his time* स कालं वृथा गयति, क्षिपति, हरति, etc.—III.

To violate : q. v. : प्रकुर्वते.

ABUSE (subs.): I. Ill-use : (1) कुव्यवहारः ; (2) दुर्व्यवहारः ; (3) कुप्रयोगः (of words) ; (4) वृथाहरणं (of time). II. Contumely : (1) अविधिपः ; (2) तिरस्कारः ; (3) आक्रोशः ; (4) आचारः.

ABUSIVE : Ph. a. language आक्षेपवचः ; a. writer *परुषलेखकः.

ABUT : V. TO ADJOIN, BORDER ON.

ABYSS : (1) गभीरगर्तः ; (2) गभीररन्ध्रम् ; (3) अगाधविलम्.

ACACIA : वृक्षविशेषः ; शमी (a. suma) ; शिरौषः (another species).

ACADEMIC : i. e. Belonging to an academy : expr. by tat. comp.

ACADEMICIAN : *विद्वत्समाधिष्ठातृ (f. ची).

ACADEMY : I. A school : q. v. : विद्यालयः.—II. A society of learned men : (1) विद्वत्सभा (?) ; (2) पण्डितसभा (?). The Royal a. *लखननगरस्य चित्रकरसभा.

ACCEDE : अनुज्ञानाति (ज्ञा, c. 9.) : V. TO AGREE, ASSENT.

ACCELERATE : त्वरयति (c. of त्वर्) : V. TO HASTEN, QUICKEN.

ACCELERATION : त्वरा (?) (Ku. II. 63.) : V. HASTE.

ACCENT (subs.): I. In speaking : स्वरः. The acute a. उदात्तः ; the grave a. अनुदात्तः ; the circumflex a. स्वरितः.—II. A peculiar tone in speaking : स्वरः : with distinct articulation and a. अतिस्पष्टवर्णस्वरसंस्कारया K.—III. An accentual mark : स्वरचिह्नम् (?) .—IV. Language, expressions : q. v.

ACCENT (v. t.) : सस्वरं उच्चारयति (c. of चर्) (?) .

ACCENTUATE (v. t.) : Ph. a. these syllables * एषामन्तराणां स्वरान् चिह्नय (चिह्न, c. 10.).

ACCENTUATION : I. In speaking : स्वरः.—II. In writing : स्वरचिह्नीकरणम् (?)

ACCEPT (v. t.) : (1) गृह्णाति, प्रति, णरि, (यह, c. 9.) : a. ing the benedictions आशिषः प्रतिगृह्णन्ती, R. I. 44. ; here we should a. the word अय in the sense of succession अन्नाद्यशब्दः आनन्तर्यायः परिगृह्यते, S. I. I. ; (2) स्वीकरोति, N. XIV. 49. ; (3) अङ्गीकरोति, let the real

Nala a. the garland अङ्गीकरोतु परमार्थनलः स माला, N. XIII. 53. ;
 (4) प्रतिपद्यते (पद्, c. 4.), Si. xv. 22. ; (5) प्रति-इच्छति (इच्, c. 6.)
a.ing presents प्रतीच्छन्नुपायनानि, K.

ACCEPTABLE : I. Lit : (1) परियङ्गवीय. (या, यं) ; (2) उपादेयः (या, यं).—II.

Agreeable, pleasant : q. v. : (1) रुचिरः (रा, रं) ; (2) मनोज्ञः (जा, जं).

ACCEPTABLE, be : रोचते (रुच्, c. 1.) (with dat.) : v. TO PLEASE.

ACCEPTABLENESS : v. AGREEABLENESS, PLEASANTNESS.

ACCEPTABLY : रुचिरम् : v. AGREEABLY, SATISFACTORILY.

ACCEPTTANCE : (1) परियङ्गुः ; (2) प्रतियङ्गुः ; (3) स्वीकरणम् (4) प्रतिपत्तिः.

ACCEPTATION : अर्थः : v. MEANING. Ph. according to usual *a. the word*
'inheritance' conveys property over which ownership is created on the
demise of the former owner पूर्वस्वाम्यपरमे यत्र द्रव्ये स्वत्वं तत्र निहृदी
 दायशब्दः Da.

ACCEPTER : (1) याङ्कः ; (2) परियाङ्कः ; (3) परियङ्गीता.

ACCESS : I. Admission, interview : q. v. : Ph. *the ascetics want to gain*
a. to the king तपस्विनी देवं द्रष्टुमिच्छन्ति, Sa. v. II. The means of a. :
 (1) आगमहारम् ; (2) उपसर्पणमार्गः ; etc. III. Sexual intercourse :
 q. v. : अभिगमनम्. IV. Addition : v. ACCESSION V. A fit of disease :
 आगमः : v. ACCESSION.

ACCESSIBLE : I. Of places : (1) गम्यः (म्या, म्यं) ; (2) सुगमः (मा, मं).—II.

Of persons : (1) उपसर्पणीयः (या, यं) : *surely kings are a. only at*
convenient times मन्त्रवसरोपसर्पणीया राजानः, Sa. v. ; (2) सुलभदर्शनः
 (ना, नं) (easily seen). Ph. : *not a. to bribe or sexual gratification*
 धनस्त्रीदानादिनाभेयः, K. b.

ACCESSION : I. The act of joining : (1) योगः ; (2) सङ्गमः.—II. A coming
 to power : Ph. *on his a. to the throne* राज्ञमवाप्य etc. or सिंहासनमारुह्य.
 —III. Increase : q. v. : वृद्धिः, Ph. : *a. of wealth* धनागमः.—IV. Of
 disease : (1) आगमः ; (2) आविर्भावः ; (3) अतारः.

ACCESSORY (subs.) : (1) सहायः ; (2) सहकारी ; (3) प्रवर्त्तकः v. INSTIGATOR.

ACCIDENCE : उपक्रमशिका (?) : v. RUDIMENT.

ACCIDENT : I. Chance, causalty : q. v.- ph. *seen by a.* समापत्तिदृष्टा, D. v.

v. ACCIDENTALLY. II. An unlucky event : दुर्घटनम् or sim. घटना (when the sense is clear). III. A non-essential property : (1) न प्रकृतिः ; (2) असहजी धर्मः or गुणः (?).

ACCIDENTAL : I. Causal, fortuitous : q. v. : (1) दैविकः (की, कं), *if a. there is no punishment* दैविके नास्ति नियमः, M. viii. 402. ; (2)

यादृच्छिकः (कौ, कं,) *not approving of a. union* यादृच्छिकौ सन्पतिमनभिस-
नीचः, D. vi. ; *even a. union* यदृच्छयापि योग, Ki.—II. Non-essential :

(1) असमवायिन् (f. नौ) (2) आहार्यः (यां, यै) ; (3) असहजः (जा, जं).

ACCIDENTALLY : (1) दैवात् ; (2) ; दैवयोगात् ; (3) दैवगत्या ; (4) यदृच्छया ;
(5) विधिवशात्.

ACCLAMATION : (1) प्रशंसावाचः, *with various a. s of the spectators* रङ्गमत्तस-
जनस्योद्वावाचः प्रशंसावाचः प्रतिगृह्यन्ती, D. vi. ; (2) साधुवादः, Si. xiv. 47.

ACCLIMATIZE : Ph. *many foreigners become a. d to India* * बह्वी विदेशिनः
कालेन भारतवर्षस्य जलवाय्वादिसहिष्णुवी भवन्ति.

ACCLIVITY : उत्सङ्गः : v. SLOPE, INCLINE.

ACCOMMODATE (v. t.) : I. To adapt, conform : Ph. *a. yourself to the whims of nature* विधिविलसितान्वगुवर्त्तस्व (?).—II. To reconcile, adjust :
q. v.—III. To supply with conveniences : *a. me with lodgings*
*वासदानेन मासुपकुष.

ACCOMMODATION : I. Adaption : q. v. : उपयोगिता.—II. Reconciliation :
q. v.—III. Conveniences : Ph. : *we received every a. in the inn*
*सर्वोपकरणान्वसामिः पथिकाश्रमे समधिगतानि.—IV. A loan of money :
Ph. *a. bill* * उपकरणपत्रम्.

ACCOMPANIED BY : often expr. by avy. comp. with स- : *as if a. by attendants* ससविव इव, Ki. x. 14. N. B. note the fol. exx. : *a. by*

Sachi शचीसखः, R. VIII. 32 ; *a. by Rati* रतिद्वितीयः, Ku. III. 35. ;
a. by his mistress गृहिणीसहायः, R. II. 24.

ACCOMPANIMENT : ph. *singing in a. with drums* सद्धानुगतसङ्गीतम्, Ra. I.

ACCOMPANY : I. To go with : (1) अनु-गच्छति, अन्वति, etc. : *a. d by some of the chief Kiratas* अन्वीत. स कतिपयैः किरातवर्यैः, Ki. XII. 52 : V. TO GO AFTER, FOLLOW ; (2) सहचर. (री, रं) भवति (सू, c. 1.) (with gen.) ; (3) गच्छति, याति etc. with सह and ins. : *I will a. you* त्वया सह गमिष्यामि.—II. To play in accompaniment : (1) अनु-गच्छति (गम् c. 1.) ; (2) अनु-सरति (छ, c. i.).

ACCOMPLICE : सहायः : V. ACCESSORY.

ACCOMPLISH (v. t.) : I. To complete : q. v. : पूरयति (c. of पूर.)—II.

To perform, execute : (1) साधयति (c. of सिध्) ; (2) निष्पादयति, सम्पादयति (c. of पद्) ; (3) निवर्त्तयति (c. of वृत्) ; (4) समा-दधाति (धा, c. 3.) ; (5) करोति (कृ, c. 8.) ; (6) दिशति (दिष्, c. 9.) ; (7) राधयति (c. of राध्.)—III. To furnish : q. v.

ACCOMPLISHED (adj.) : I. Finished, performed : (1) सिद्धः (द्वा, द्) ; (2) निष्पन्नः (न्ना, न्न) ; (3) निवृत्तः (त्ता, त्त).—II. Clever, refined : (1) विशारदः (दा, दं) ; (2) विचक्षणः (णा, णं) ; (3) कृतिन् (f. नी) : *let the a. enjoy it with pleasure* तत् सुप्रसन्नमनसः कृतिनी भजन्ताम्, Vi. I. N. B. The last word generally used absol. but see Ki. xiv. 2.

ACCOMPLISHMENT : I. The act of accomplishing : (1) सिद्धिः ; (2) साधनम् ; (3) सम्पादनम् ; (4) निष्पत्तिः ; (5) राशिः ; (6) निवृत्तिः—II. Attainment, acquirement, culture : q. v.

ACCORD (subs.) : I. Agreement, concurrence : q. v. : ph. *let us all with one a. fly up with the net* सर्वैरेकचित्तीभूय जालमादायोड्डीयतां, H. I. ; *of one's own a.* स्वेच्छातः.—II. Concord, harmony : q. v.

ACCORD (v) : I. Trans. : V. TO GRANT. II. Intrans. : V. TO HARMONIZE, AGREE.

ACCORDANCE with, in : (1) comp. with अनुसारेण, in a. with it तदनुसारेण ;
(2) sometimes by the sim. abl. or ins. : in a. with the king's command
राजाज्ञया, in a. with my saying मवचनात्, Mr. : v. ACCORDING TO.

ACCORDING TO : (1) By avy. comp. with यथा-, a. to rite यथाविधि ;
punishing a. to (the nature of) the offence (committed) यथापराधदण्डानां,
R. I. 6. ; (2) when indicating order or succession by अनुक्रमेण, क्रमेण,
or by avy. comp. with अनु. not a. to (the seniority of) the mother
न मातृक्रमेण, K. b. ; a. to regular order अनुपूर्वशः, M : v. IN ACCOR-
DANCE WITH.

ACCORDINGLY (adv.) : तथैव : v. AGREEABLY, CONFORMABLY.

ACCORDINGLY (conj.) : often understood or expr. by circumlocution :
ph. 'the princess is come, come to see her,' (saying this) she went and we
a. followed her प्राप्तैवेयं भर्तृदारिका, आगच्छता द्रष्टुमित्ययासीत् । तामन्वयाव
चावा, D. VI. ; he a. followed me तथीकृतः मामनुवन्नाज : v. CONSEQUENTLY,
THEREFORE.

ACCOST (v. t.) : आ-मन्त्रयति (मन्त्र, c. 10.) : v. TO ADDRESS.

ACCOUCHEMENT : (1) गर्भनिर्गमः ; (2) प्रसवः : v. DELIVERY.

ACCOUCHEUR : (1) कुमारधत्त्याकुशली मिषक्, R. III. 12. ; (2) प्रजननकुशलः
(पुरुषः), Sr.

ACCOUNT (subs.) : I. Of money : गणना, a. book गणनापत्रिका, Raj. ;
balancing an a. गणनामेकीकृत्य, Raj. ; render an a. for me मद्दर्थं गणनां
कुरु.—II. Estimation : q. v. गणना.—III. Importance, value, advan-
tage : q. v.—IV. A narrative or description : q. v. : (1) विवरणम् ;
(2) विवृतिः.—V. Reason, consideration : q. v. : Ph. on this a. अतः ;
on what a. किमर्थम् or किमिति ; on no a. न कथञ्चन ; on all
a. s सर्वथा.

ACCOUNT OF, ON : (1) by the abl. : on a. of having no power अप्रभुत्वात्,
D. ; (2) sometimes by the ins. , especially if the word ends in ता,

on a. of my childhood बाल्यतया, K. ; (3) by-निमित्तः (ता, न'), as we are reduced to this state on a. of the enemy विषमिन्मिता यदियं दशा, Ki.

I. 41. : V. FOR, FROM, FOR THE SAKE OF.

ACCOUNT (v.t.) : गणयति (गण्, c. 10.) : V. TO CONSIDER, ESTEEM.

ACCOUNT FOR : I. To assign the cause of : कारणं दर्शयति, प्र- (c. of दृश्) (with gen.) : V. TO EXPLAIN. II. To render an account : Ph. a. for the money received * यद्दत्तं प्राप्तं तस्य गणनां देहि.

ACCOUNTABLE : Ph. I apprehend you are a. for his death. * त्वद्दीपानस्य मरणमाशङ्कते ; every one is a. to God for his conduct * सर्वे रौन्धराया-
न्मकार्याणां न्यायान्यायी प्रदर्शयितव्यौ.

ACCOUNTANT : perh. गणकः ; chief a., a.- general गणनाध्यक्षः, Raj.

ACCOUTRE (v.t.) : सं-नक्षति (नङ्, c. 4.) : V. TO EQUIP, ARM.

ACCOUTREMENT (1) सन्नाहः ; (2) सज्जा : V. ARMS, EQUIPMENT.

ACCREDIT (v.). : I. To trust : q.v. : वि-श्नसिति (श्नस्, c. 2.)—II. To send with credentials : प्र-हिषीति (हि, c. 5.) : V. TO SEND.

ACCRETION : (1) उपचयः ; (2) वृद्धिः.

ACCRUE (v.i.) : V. TO RESULT ; ALSO TO AUGMENT.

ACCUMULATE (v.t.) : (1) सं-चिनीति, समा-, प्र-, (चि, c. 5.) ; (2) सं-विभर्त्सि (भृ c. 3.) ; (3) सं-ग्रह्णाति (ग्रह्, c. 9.) ; (4) राशीकरोति, प्रुशीकरोति etc. (= to amass).

ACCUMULATE (v.i.) : (1) उपचयीयते (pass.) ; (2) वर्धते (वृध्, c. 1.) ; (3) क्रीतः (ता, तं.) भवति.

ACCUMULATION : (1) सञ्चयः ; (2) सङ्ग्रहः ; (3) सञ्चयति.

ACCURACY : (1) विग्रहत्वम् ; (2) विग्रहि. : V. CORRECTNESS, NICETY.

ACCURATE : विग्रहः (हा, ह्) : V. CORRECT, EXACT, CAREFUL.

ACCURATELY : विग्रहम् : V. CORRECTLY, EXACTLY.

ACCURSED : (1)- हतकः (का, कं), the a. moon चन्द्रहतकः, K. ; (2) दग्धः (ग्धा, ग्ध'), the a. saint दग्धसिद्धः, D. VII. : V. DETESTABLE, EXECRABLE.

ACCUSATION : (1) अभियोगः ; (2) अपवादः, *made a false a. against her husband* भर्तृर्मिथ्यापवादमभिहितवती, Vet. ; (3) अभिशापः (=false a.).

ACCUSATIVE CASE : (1) कर्मकारकम् ; (2) कर्मन् (n.).

ACCUSATORY (adj.) : i. e. containing an accusation : अपवादगर्भः (भा, भम्).

ACCUSE (v. t.) : (1) अभि-युनक्ति (युज्, c. 7.), *that I go like an a. d man* अभियुक्त इव प्रयामि, Mr. IX. ; (2) अप-वदति (वद्. c. 1.) : v. TO CALUMNIATE.

ACCUSER : (1) अभियोक्तृ (f. ची) ; (2) अभियोगिन् (f. नी) (rare.)

ACCUSTOM : (1) परिचयं करोति, *a. ed himself in shooting moveable objects* परिचयं चललक्षानिपातने...करोति, R. IX. 49. ; (2) अभ्यस्यति (अस्, c. 4) v. TO PRACTISE. Ph. : *he who is a. ed to good food* * यः सर्वदा भोजनविशेषैराहारं करोति ; *a. ed to cheating* वञ्चनापरः (रा, र').

ACE : of cards : *टेक्का. Ph. : *within an a. of piercing* : *अल्पेन वेदुं न शक्नाक.

ACCEBITY : कटुता (lit. and fig.) : v. SOURNESS.

ACHE (subs) : (1) पोडा ; (2) वेदना ; (3) व्यथा : v. HEAD-A. ETC.

ACHE (v. i.) : (1) व्यथते (व्यथ्, c. 1.) ; (2) पीयते (p. of पीङ्). Ph. : *my head a.s* शिरोवेदना मां बाधते, Mu. III.

ACHIEVE (v. t.) : (1) साधयति (c. of सिध्) ; (2) निष्पादयति (c. of पद्) : v. TO ACCOMPLISH.

ACHIEVEMENT : I. Exploit : q. v. : (1) अवदानम्, *measured by your a. अवदानसम्पत्तिः*, Sa. VII ; (2) कर्मन् (n) v. DEED II. In heraldry : v. ESCUTCHEON.

ACHROMATIC : * अवर्णः (वर्ण, र्णम्) : a. *telescope* * अवर्णदूरबीक्षणं येन तेजोविज्ञेयेण रक्तपीताद्यादिमवर्णं न दृश्यते.

ACID : I. adj. : अम्लः (स्त्रा, स्त्र').—II. Subs. : अम्लः.

ACIDITY : (1) अम्लता ; (2) अम्लत्वम्. A. of stomach अम्लपित्तः.

ACIDULOUS : ईषदम्लः (स्त्रा, स्त्र') (?)

ACKNOWLEDGE (v. t.): (1) अभ्युप-एति (इ, c. 2.), *she a.d defeat from me* मत्तः पराजयोभ्युपेतः, D. II.; (2) अभ्युप-गच्छति (गम्, c. 1.): *I a. I am just so* अभ्युपगतं तावदस्याभिरैर्विद्या एव वयं, Sa. v.; (3) स्वीकरोति, D. s.; (4) अङ्गीकरोति, *if one would not a. the authority of inference* यदि कश्चित्प्राप्तमनुमानस्य नाङ्गीकुर्यात्, D. s.; (5) प्रतिपद्यते (पद्, c. 4.), M. VIII. 183.

ACKNOWLEDGEMENT: (1) स्वीकारः; (2) अभ्युपगमः; (3) अस्युपायः; (4) अङ्गीकारः.

ACME: परा कीटि: : *the a. of joy* परा कीटिमानन्दस्य, K.

ACONITE: a poison: वत्सनामः.

ACORN: i. e. the fruit of the oak: v. OAK.

ACOUSTIC: (1) श्रौतः (तौ, तं); (2) comp. with श्रोत्र-.

ACOUSTICS: * शब्दविद्या.

ACQUAINT (v. t.): I. To make familiar: परिचयं करोति (कृ, c. 8.), आ-चरति (चर्, c. 1.), *making himself a.ed with all sciences सर्व-विद्यापरिचयमाचरतः*, K.—II. To inform: q.v.: बोधयति, अव-, (c. of बुध), *you should keep me a.ed with whatever happens there everyday* प्रत्यहञ्च यद्यत्तत्र वृत्तान्तं जातं तदस्मि लयावबोध्यः, D. III.

ACQUAINTANCE: I. Familiar knowledge: (1) परिचयः, *out of respect for his a. with all practical arts* सकलकलाकलापपरिचयबहुमानेन, K.; (2) संज्ञावः (rare): v. KNOWLEDGE, INTIMACY. II. A person known: (1) परिचितः (ता, तं), *like old a.s* चिरपरिचिताविद्, D. III.; (2) संज्ञतः (ता, तं) Ki. III. 2.

ACQUAINTED WITH: अभिज्ञः (ज्ञा, ज्ञ') (with gen.), *I am not a. with such affairs* एवंविधानां वृत्तान्तानामभिमिज्ञास्मि, K.: Ph. *we are not a. with love affairs* अनभ्यन्तरां स्तु वयमदनगतस्य वृत्तान्तस्य, Sa. III.

ACQUIESCE: v. TO ASSENT, ABIDE BY, CONTENT WITH.

ACQUIESCENCE: सम्मतिः: v. ASSENT.

ACQUIRE (v. t.) : (1) अर्जति, उप-, (अर्ज्, c. 1.) or commonly, उपार्जनं करोति (with gen.); (2) अधि-गच्छति (गम्, c. 1.), to a. fame यशीधिगन्तुम्, Ki. III.

40. V. TO GAIN, OBTAIN.

ACQUIREMENT : I. The act of acquiring : (1) अर्जनम्, उपार्जनम्, by the a. of knowledge विद्योपार्जनेन, P. I. p. ; (2) अधिगमः ; (3) लाभः ; (4) अवाप्तिः.—II. Of knowledge : v. ATTAINMENT (III.) [v. GAIN.

ACQUISITION : I. Acquirement : q. v. II. The thing acquired लाभः.

ACQUIT (v. i.) (1) सुचति (सुच्, c. 6.) ; (2) मोचयति (c. of सुच्) ; (3) निस्-तारयति (c. of तृ) (?).

ACQUIT ONESELF : आ-चरति (चर्, c. 1.) : v. TO CONDUCT.

ACQUITTAL : (I) मुक्तिः ; (2) मोचनम् ; (3) मोक्षः. [q. v.

ACQUITTANCE : I. Of debt : (1) परिशीघः ; (2) निर्यातनम्.—II. A receipt

ACRE : भूमानविशेषः.

ACRID (adj.) : कटुः (ट्री, टु) : v. PUNGENT, SHARP, ACRIMONIOUS.

ACRIMONIOUS : (1) कटुः (ट्री, टु) ; (2) उग्रः (या, यं) ; (3) प्रखरः (रा, रं).

ACRIMONIOUSNESS, ACRIMONY : (1) कटुत्वम् ; (2) प्राखर्यम् ; (3) उग्रत्वम्.

ACROSS (adv.) : (1) व्यत्यक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) कोशाकोष्णि (?).

ACROSS (prep.) : Ph. I will go a. the river. नदीपारं गमिष्यामि ; a bridge has been laid a. the Son * शीनस्योपरि सेतुर्बन्धे.

ACROSTIC :- nearest word चित्रं काव्यम्, Kav. i. 8. ; * आद्याचरबन्धः

ACT (v. t.) : I. To do, perform : q. v. II. On the stage : (1) अभिनयति (नौ, c. 1.), Sa. 1 ; (2) प्र-योजयति (युज्, c. 10.), we should a. Malabikagnimitra in this spring festival मालविकाग्निमित्रमखिलसन्तोषवे प्रयोजयाम्यम्, Ma. ; (3) नाटयति (नट्, c. 10.), Ma. 1. : Ph. Urbashi a.ing the part of Laksami. लक्ष्मीभूमिकायां वर्तमानोर्व्वेशो V. iii. N. B. The sense of a.ing is often expressed by nomi. v. s. : a. the nymph असरायते.

ACT (v. i.) : I. To be in action : करोति (कृ, c. 8.) : this is not possible that one a.s and another enjoys न ह्येतत् सम्भविष्यत्यन्धः करोत्यन्धः सुङ्गत इति,

D. s.—II. To conduct oneself : (1) आचरति (चर्, c. 1.) : *the king has acted very ungentlemanly towards Sakuntala* तेन राज्ञा शकुन्तलायामनार्य-माचरितम्, Sa. iv. v. TO BEHAVE : (2) by nominal verbs : to a. as a step-mother सपत्न्यायते ; to a. as a tutor गुरुयते ; to a. like yourself त्वयते.

—III. On the stage : अभिनयति (नी, c. 1.) v. ACT. (v. t.) (II)

ACT (subs.) :—I. A deed : q. v. : (1) कर्मन् (n.) ; (2) क्रिया ; (3) कृतम्.—II.

A division of a play : अङ्क (mn.)—III. A law : * विधिः Ph. : *the last act of life* : (जीवनस्य) चरमदृशः.

ACTION : I. Agency : often not expr : *water boils by the a. of heat*

* वारि तपति तापेन. Ph. *the a. of the senses* इन्द्रियाणां वृत्तिः Ku. III

12. ; *the a. of love* मदनस्य व्यापारः, Sa. I.—II. Deed, conduct : q. v. :

(1) चेष्टितम् ; (2) विचेष्टितम्—III. Gesticulation : q. v. : चेष्टा, M. VII.

63.—IV. Law suit, cause : q. v. कार्यम्, Mr. XI.—V. An engage-

ment, battle : q. v. : युद्ध.—VI. In plays etc. : * कार्यम् : *there is much*

a. in the play * कार्यबहुली नाटकः

ACTIONABLE : (1) वावहार्यः (या, यं), (2) वावहर्त्तव्यः (वा, वः) : *a. subject* व्यवहारपदं, M.

ACTIVE (adj.) : I. Agile, nimble : (1) उत्थानशीलः (ला, लं) ; (2) उत्साहिन्

(f. नी) (=zealous) ; (3, 4.) क्षिप्रकारिन्, आशुकारिन् (f. शी) (=one

who does quick) ; (5) तीक्ष्णकर्षन् (mf.) (=sharp-worker) ; (6)

अतन्द्रितः (ता, तं) (= not slow).—II. Busy, industrious : q. v. : (1)

कर्षिष्ठः (डा, ठं) ; (2) व्यवसायिन् (f. नी).—III. In gram. ; Ph. *a. verb*

सकर्मकक्रिया ; *a. voice* कर्तृवाच्यम्.—IV. As opposed to passive :

Ph. *a. organs* कर्मेन्द्रियाणि (n. pl.) ; *entered into a. life* संसारकार्ये व्यापृतः

(ता, तं) (?).

ACTIVITY (subs.) : I. Agility : (1) क्षिप्रकारिता ; (2) उत्साहः v. ZEAL.

II. Industry and energy : (1) उद्योगः ; (2) व्यवसायः ; (3) अप्यवसायः ;

(4) कर्माभिनिवेशः ; (5) उत्थानशीलता, Ph. *with great a.* महता यत्ने.

ACTOR : I. A doer : q. v. : कर्त्तृ (m.)—II. A stage player : (1) नट ;
 (2) नर्तक ; (3) कुशीलव ; (4) चारण ; (5) शैलूष ; (6) अभिनेष्ट (m.) ;
 (7) रङ्गाजीव ; (8) शैलालिन् (m.) (rare).

ACTRESS : (1) नटी ; (2) नर्तकी ; (3) अभिनेत्री.

ACTUAL : (1) यथार्थः (र्था, र्थम्) ; (2) comp. with परमार्थ—v. REAL, TRUE.

ACTUALITY : (1) यथार्थता ; (2) तत्त्वम् : v. REALITY.

ACTUALLY : (1) परमार्थतः ; (2) यथार्थतः v. REALLY, TRULY.

ACTUARY : लेखकः (?). v. CLERK, REGISTRAR.

ACTUATE : प्र-णुदति (नुद, c. 6.) : v. TO MOVE, IMPEL, INFLUENCE.

ACUMEN : (1) सूक्ष्मदर्शिता ; (2) कुशायबुद्धिः : v. SAGACITY

ACUTE (adj.) : I. In intellect : (1) सूक्ष्मदर्शिन् (f. नौ) ; (2) कुशायबुद्धि (mf.)

R. v. 4. : v. SUBTLE SHREWED, KEEN. II. Of the senses : तीक्ष्ण.

(स्त्रा, स्त्रा) : v. SHARP, PENETRATING. III. Sharp, pointed : q. v. : Ph.

a. angle: v. ANGLE. a. accent उदात्तः ; a. pain तीव्रवेदना.

ACUTELY : v. SHARPLY, KEENLY, SUBTLY.

ACUTENESS : I. Of intellect : v. ACUMEN. II. Of the senses : (1) तीक्ष्णम् ;
 (2) तेजः.

ADAGE : वचनम् (when the sense is clear) : v. PROVERB, SAYING.

ADAMANT : I. An imaginary stone : वज्रः (Lit. and Fig.). II. Lode-stone
 q. v. : अभ्यस्तान्.

ADAPT : v. TO FIT, SUIT. A. ed : v. FIT, SUITABLE.

ADAPTATION : v. FITNESS, SUITABILITY.

ADD. I. To sum up : (1) योजयति, सं-, (युज्, c. 10). ; (2) सं-कलयति (कल्, c. 10)—II. To gain, unite : q. v. : योजयति.—III. To speak in addition : अपरञ्च ब्रवीति (ब्रू, c. 2.), अभिदधाति (धा, c. 3.), etc.

ADDER : सर्पविशेषः.

ADDICT : (1) आत्मानं आ-सज्जयति (with loc.) ; (2) आसज्जते (with loc.) :
 v. TO DEVOTE, GIVE UP.

ADDICTED : (1) आसक्तः, प्रसक्तः, or सक्तः (ता, तं) ; (2) निरतः (ता, तं).

ADDITION : I. The process of adding : (1) सङ्कलनम् ; (2) सङ्कलितम्, *a. of fractions* भिन्नसङ्कलितम्, Li.—II. The act of adding : (1) योगः ; (2) संयोगः ; (3) समायोगः ; (4) सङ्कलनम्—III. Anything added : योगः
V. INCREASE.

ADDITIONAL : Ph. *on receiving the a. powers* * अतिरिक्तचमता प्राप्य ;
there are additional reasons for his departure * तस्य प्रस्थानस्यापराणि
कारणानि सन्ति.

ADDLE (adj.) : (1) नष्टः (दा, दं) (?) ; (2) दुष्टः (दा, दा) (?) : V. PUTRID.

ADDLE-HEADED : V. SILLY, FOOLISH.

ADDRESS (subs.) : I. A speaking to : (1) सम्बोधनम् ; (2) अभिभाषणम् ;
(3) वचनम्.—II. A message of respect : perh. अभिवाद्.—III. Man-
ner of speaking to another : Ph. *of pleasing a.* प्रियम्बदः (दा, दं) or
मिष्टभाषिन् (f.षी) or मधुरालापिन् (f.नी)—IV. Tact, dexterity : q.v. दक्षता :
—V. In pl. : of courtship : Ph. *his a.es were rejected* * तस्यामन्त्रणं प्रत्या-
दिष्टम्.—VI. The superscription of a letter : वाङ्मनामन् (n.) *get this letter*
written by Sakatadasa without putting any a. : अदत्तवाङ्मनामनं लेखं
शकटदासेन लेखयित्वा Mu. i.—VII. The direction : नामधामनी (n.du.).

ADDRESS (v. t.) : I. To discourse to : (1) सम्बोधयति (बुध्, c. 10.) or
सम्बोधनं करोति ; (2) अभि-भाषते, सम्-, आ-, समा-, (भाष्, c. 1.), *he a.es me*
by my name नामयद्दणपूर्व्यं मां सम्भाषते. ; (3) अभि-दधाति (धा, c. 3.),
a. me as you have been accustomed to do यथाभ्यस्तमभिधीयतां, U. i. :
V. TO SPEAK TO—II. To superscribe (as a letter) : q. v. : Ph. *he*
a.ed a letter to me स मन्त्रं पत्रं प्रादिषीत्.—III. To court, woo : q. v.

ADDUCE. (v. t.) : (1) दिशति, उत-, निर्-, (दिश्, c. 6.), *if a man does not a.*
witnesses saying that he has got them साक्षिणो मम विद्यन्ते इत्युक्त्वा यी न
निर्दिशति, K. b, M. Viii. 58. ; (2) उप-न्यस्यति (अस्, c. 4.) *a.ing of wit-*
nesses साक्ष्यपन्थास. K. b.

ADEPT (adj.): (1) निपुण. (षा, ष) ; (2) कुशलः (ला, ल) ; (3) पटु (mfn.).

ADEQUACY : पर्याप्ति. V. SUFFICIENCY. N. B. better expr. by the adj.

ADEQUATE (adj.): I. Sufficient : q. v. : पर्याप्तः (मा, म) .—II. As applied to men : (1) उपयुक्तः (क्ता, क्त) ; (2) समर्थः (थी, थम्). V. COMPETENT.

ADEQUATELY : Better expr. by the adj. : V. SUFFICIENT, SUFFICIENTLY.

ADHERE (v. i.): (1) सज्जते (सज्ज्, c. 1.), *who a.s to my dress* की तु निवसने मे सज्जते, Sa. IV. ; (2) लगति, सं- (लग्, c. 1.) *again a.d to the Sinsapa tree* शिंशपावृक्षे पुनर्ललाग, etc., V. TO STICK, CLING TO.

ADHERENCE : V. ADHESION.

ADHERENT (subs.): अनुगामिन् (f. नी) V. FOLLOWER. Ph. *Anantasira is an a. of Praharavarma* अनन्तसीरः प्रहारवर्मणः पक्षः, D. III. : V. PARTISAN.

ADHESION (subs.): I. Lit. : sticking to : (1) संलग्नत्वम् ; (2) संसक्तिः .—II. Fig. attachment : q. v. : आसक्तिः.

ADHESION (adj.) : Perh. श्यानः (ना, नं). V. STICKY.

ADIEU (interj.). स्खलित with dat.

ADIEU (subs.): (1) आमन्त्रणम् ; (2) आप्रच्छनम्. *To bid a. :* (1) आमन्त्रयते (मन् c. 10.). R. VII. 30. ; (1) आप्रच्छते (प्रच्छ्, c. 6.). R. VIII. 49.

ADJACENT (adj) : (1) समिद्धितः (ता, तं) ; (2) समिकृष्टः (ष्टा, ष्टं) ; (3) समीपवर्तिन् (f. नी) ; (4) ; निकटस्थः (स्था, स्थं) ; (5) आसन्नवर्तिन् (f. नी).

ADJECTIVE : (1) विशेषणम् ; (2) गुणवाचकः शब्दः.

ADJOIN (v. t.) : (1) लगति, सं- (लग्, c. 1.) ; (2) स्यूयति (स्यूश्, c. 6.)

ADJOINING (adj.): संलग्न , or, लग्नः (घ्रा, घ्नं).

ADJOURN (v. t.) : perh. व्या-क्षिपति (क्षिप्, c. 6) : *a.ed the case till monday* * सीमवारं यावत् कार्यं व्याविक्षेपः V. TO PUT OFF, POSTPONE.

ADJOURN (v. i.) : Ph. *the parliament a.ed for four days* * चतुर्दिवसं महासभा व्यक्तकार्यासीत्.

ADJOURNMENT : व्याक्षेपः (?) V. POSTPONEMENT.

ADJUDGE (v. t.): v. TO AWARD ; TO DECREE ; TO SENTENCE.

ADJUDICATE : निर्णयति (नौ c. 1.) : v. TO DECIDE, JUDGE.

ADJUDICATION : (1) निर्णयः ; (2) निर्णयनम् : v. DECISION.

ADJUNCT : (1) संयुक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) सम्मिलितः (ता, तं) ; (3) अनुबद्धः (ता, तं)

ADJURATION : I. The act of adjuring : श्रापनम्—II. The form of oath :
शपथः.

ADJURE : v. TO ENTREAT, BEG.

ADJUST : I. To make exact, fit : q. v. II. To regulate : q. v. : समिद्धाति
(वा, c. 3.). III. Of accounts : v. ACCOUNT.

ADJUSTMENT : v. REGULATION, SETTLEMENT.

ADJUTANCY : * सहचरपदं

ADJUTANT (subs.): I. Amilitary officer : * सहचरः—II. The gigantic
crane : (1) अस्त्रिभुजः ; (2) लोहपृष्ठः.

ADMEASUREMENT, Admensuration : v. MEASUREMENT, MENSURATION.

ADMINISTER (v. t.): I. To manage, execute : q. v. : निर्वाहयति (c. of वह्) :
Ph. to a. justice धर्मविवेचनं करोति (ऊ c. 8.) M. VIII. 21.—II. To
give, afford : q. v. : ददाति (दा c. 3.)—III. To tender an oath : श्रापयति
(c. of शप्).—IV. To manage an estate : * मृतकसंस्थाने रक्षणाविवेचनं करोति.

ADMINISTRATION : I. Execution, management : q. v. : निर्वाहः. Ph.
a. of Government शासनम् ; a. of justice धर्मविवेचनम् ; internal a.
प्रजासु वृत्तिः, Ki. I. I.—II. The executive part of Government :
सचिवाः (m. pl.)—III. Legal. t. t. : Ph. letters of a. * निर्वाहपत्रम्.

ADMINISTRATIVE : Ph. his a. abilities are proverbial * तस्य शासनकार्यदायकं
सुप्रसिद्धम्. [property : * रक्षक.

ADMINISTRATOR : I. A manager : q. v. : निर्वाहकः.—II. Of an intestate's

ADMIRABLE (adj.): (1) आश्चर्यः, (ध्या, ध्यम्) ; (2) प्रशस्तः (क्ता, क्तं) ; (3) अद्भुतः
(ता, तं) (=wonderful, q. v.) ; (4) अनुपमः (मा, मं) (=incomparable
q. v.)

ADMIRABLE (interj.) : साधु साधु.

ADMIRABLY : (1) साधु ; (2) सुष्टु ; (3) in comp., by the words given under ADMIRABLE.

ADMIRAL : (1) नाविकनायकः, D. VI. ; (2) * रणपीतपतिः

ADMIRALTY : The board of a. : * रणपीतसचिवमण्डली ; सासुद्रिकसचिवसमाजः

ADMIRATION : (1) आधा ; (2) प्रशंसा ; (3) प्रशंसावाचः (=acclamation, q. v.) ; (4) विस्मयः (=wonder, q. v.) Ki. XIII. 17.

ADMIRE (v. t.) : (1) प्र-शंसति (शंस्, c. 1.), *Indra a. d the speed...वसस्य शत्रुः प्रशशंस शीघ्रताम्*, Si. I. 52. ; (2) आधते (आध्, c. 1.), *a. d by the assembled gods आधति देवसङ्घैः*, Ki. XVIII. 48 ; (3) सवीत (सु, c. 2.), (some) *a. deep sense सुवन्ति गुर्वीमभिधेयसम्पदम्*, Ki. XIV. 5. : v. TO PRAISE.

ADMIRER : I. Lit. : प्रशंसकः —II. A lover : q. v.

ADMIRINGLY : of gazing : (1) विस्मयविकसिताक्षः (ची, चं), D. ; (2) निश्चलनिबहलक्ष्मिण, K.

ADMISSIBLE (adj.) : याज्य (आ, जम्), M. VIII. 78.

ADMISSION (subs.) : I. Acknowledgement : q. v. : स्वीकारः.—II. Admittance, entrance : (1) प्रवेशः ; (2) प्रवेशनम्.

ADMIT (v. t.) : I. To allow to enter : (1) प्रवेशयति, *a. them at once अविलम्बितं प्रवेशयती*, Sa. II. ; (2) आ-वेशयति (c. of विश्), *a. ing (me) to his hut स्वकुटिरमावेश्य*, D. III.—II. To acknowledge : q. v. : (1) अभ्युपैति (इ, c. 2.) ; (2) अभ्युपगच्छति (गम्, c. 1.).—III. To be capable of : Ph. *it a.s of no other construction * अत्रान्योन्यो न लगति or नीपपद्यते ; it a.s of no delay विलम्बं न सहते (?)*.

ADMITTANCE : v. ADMISSION.

ADMITTING THAT : v. GRANTING.

ADMIXTURE : मिश्रणम् v. MIXTURE.

ADMONISH (v. t.) :—(1) अनु-बोधयति (c. of बुध्) : v. TO REMIND ; (2)

उपदिशति (दिष्, c. 6.) : V. TO ADVISE ; (3) उपा-लभते (लभ्, c. 1.) : V. TO REPROVE.

ADMONISHER : (1) उपदेष्टकः V. ADVISER ; (2) प्रवीक्षकः (?) : V. MONITOR.

ADMONITION : (1) उपदेशः V. ADVICE ; (2) उपालम्भः V. REPROOF ; (3) प्रत्या-
देशः (?) V. WARNING.

ADMONITORY (adj.) : उपदेशगर्भः (भां, भंम्).

ADO (subs.) : V. TROUBLE, DIFFICULTY, BUSTLE.

ADOLESCENCE (subs.) : (1) यौवनम् ; (2) तारुण्यम् : V. YOUTH.

ADOLESCENT (adj.) : युवन् (f. युवती or यूनी) : V. YOUNG.

ADOPT (v. t.) : (1) गृह्णाति, परि-, प्रति-, (ग्रह्, c. 9.) (Lit. and Fig.) *he who a. s a son* यं पुत्रं परिगृह्णीयात्, M. ix 171. ; (2) करोति (=to make, *applicable only to a.ing children*), *who should a. and what sort of children*. केन कः क्रियतां सुतः, D. m. : Ph. *to a. a s a son* पुत्रीकरोति (nomi). D. m.

ADOPTER : ग्रहीतृ, परिग्रहीतृ, प्रतिग्रहृ (f. वी) (Lit. and Fig.), D. m.

ADOPTION : (1) परिग्रहः, प्रतिग्रहः (Lit. and Fig.), D. m. ; (2) पुत्रीकरणं (=a. as a child), D. m.

ADOPTIVE : I. One who adopts : परिग्रहीतृ (f. वी) : V. ADOPTER. II. One who is a. ed : (1) कृत्रिमः (मा, नं) ; (2) दत्तकः (a son given) ; (3) क्रीतः (a son bought). See. M. ix. 168. 169. 174. 177. : Ph. *a. daughter* अपत्यकृतिका, U. i.

ADORABLE : (1) आराधनीयः (या, यं) ; (2) उपास्यः (स्या, स्वं) ; (3) पूज्यः (जग्रा, ज्यं).

ADORATION : (1) आराधना ; (2) उपासना ; (3) पूजा.

ADORE (v. t.) (1) उप-आस्ते (आस्, c. 2.) ; (2) उपतिष्ठते (स्था, c. 1.) ; (3) आराधयति (राध्, c. 10.) ; (4) पूजयति (पूज्, c. 10.).

ADORER : (1) आराधकः (का, कं) ; (2) उपासकः (का, कं) ; (3) पूजकः (का, कं).

ADORN (v. t.) : (1) अलं-करोति (कृ, c. 8.) ; (2) भूषयति, वि-, (भूष्, c. 10.) ; (3) मण्डयति (मण्ड्, c. 10.) ; (4) प्र-साधयति (c. of सिध्).

ADORNER :-(1) अलङ्कर्तृ (f. ची) ; (2) प्रसाधक (f.-धिका).

ADORNMENT : I. Adorning : (1) भूषा ; (2) मण्डनम् ; (3) अलङ्किया.—II.

Ornament : q. v. : (1) अलङ्कारः ; (2) भूषणम्.

ADRIFT : द्रुतस्ततः प्रवमानः (ना, नं). *To set a.* : Perh. प्रावयति (c. of पु).

ADROIT (adj.) : (1) निपुणः (आ, अं) ; (2) हस्तवत् (f. ती) : v. CLEVER, SKILFUL, DEXTEROUS.

ADROITLY : (1) नैपुण्येन ; (2) सपाटवम् ; (3) हस्तवत्तया.

ADROITNESS : (1) दाक्ष्यम् ; (2) नैपुण्यम् ; (3) हस्तवत्ता ; (4) चातुरी.

ADULATION : (1) चाटूक्तिः ; (2) स्तवः (?) ; (3) *by false a.s* त्रितयैः स्तवैः, Si.

ADULATOR : चाटुकारः v. FLATTERER.

ADULATORY : (1) चाटुपूर्णः (आं, अं) (?) ; (2) प्रशंसागर्भः (भां, भं) ; (3) स्तवा-सूचकः (का, कं).

ADULT : (1) प्रामव्यवहारः (रा, रं) ; (2) युवन् (f. ती) : v. YOUTHFUL.

ADULTERATE (v. t.) : अपद्रव्येण मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) or sim. मिश्रयति (when the sense is clear). Ph. *a.d with water* जलसंशुष्ट (ष्टा, ष्टं), M.

ADULTERATER : (1) मिश्रकः, M. XI. 50. ; (2) अपद्रवेण मिश्रणवन्तृ (m), K. b.

ADULTERATION : अपद्रव्यमिश्रणं, or sim. मिश्रणं (when the sense is clear).

ADULTERER : (1) पारदारिकः ; (2) पारतल्पिकः ; (3) परस्त्रीगामिन् (m).

ADULTERESS : (1) व्यभिचारिणी ; (2) परपुरुषसङ्गता.

ADULTEROUS : (1) व्यभिचारिन् (f. ची) ; (2) comp. with व्यभिचार.

ADULTERY : (1) व्यभिचारः ; (2) पारदार्यम् ; (3) परस्त्रीगमनम् ; (4) परकलवलङ्घनम् ; (5) पतिलङ्घनम् ; (6) परपुरुषसङ्गमनम्. N. B. note that 2, 3, and 4 applicable to men only, and 5 and 6 to women only. ph. : *to commit a. with a man* परपुरुषं संगच्छति (गम्, c. 1.), *with a woman* परस्त्रीं भजते-ति (भज्, c. 1.).

ADUMBRATE (v. t.) : प्रतिच्छायां करोति (कृ, c. 8.) (?).

ADUMBRATION : i. e. the sketch : प्रतिच्छाया (?).

ADUST : (1) दग्ध. (ग्धा, ग्ध) ; (2) शुष्कः (ष्का, ष्क) : V. PARCHED.

ADVANCE (v. i.) : I. To move forward : (1) प्रयाति, *the chariot a. d towards Krishna* अभिशौरि रथः प्रययौ, Si. xx. 2. ; (2) चञ्चलति (चल्, c. 1.), *I a. d three or four steps* त्रिचतुरासि पदान्मुदचलम्, D. II. ; (3) अभि-याति (या, c. 2.) , अभ्या-गच्छति (गम्, c. 1.), etc. (with acc.), *at once a. d against the lords of the quarters* सपदि ककुभाभीज्ञानभ्यागमत्, Ku. xvi. 50. ; (4) अभिसुखं याति, व्रजति, etc., *should a. against the enemy* द्विषतीभिसुखं व्रजित्, Ka. xviii. 2. Ph. *the day has a. d दूरमधिरुदः सविता*, Sa. iv. II. To make progress : q. v. : ph. *with his age, he a. d in knowledge* वयसा सृष्ट ज्ञानमस्य ववृधे. Ph. : *of a. d age* : (1) गतवयस्, H. ; (2) गलितवयस्, R. ; (3) परिणतवयस्, K.

ADVANCE (v. t.) : I. To bring forward : अभिसुखं चालयति (c. of चल्) or नयति (नी, c. 1.)—II. To promote, forward : q. v. : ववृयति (c. of वृष्).—III. To offer or propose (as an opinion) : q. v.—IV. To pay beforehand : Ph. *a. d 500 rupees for the bridge* * सेतुवन्धनार्थं पञ्चशतरूप्यमुद्राः प्रागेव दत्तवान्.

ADVANCE (subs.) : I. Onward movement : (1) प्रयाणम् v. GOING ; (2) आगमनम्. v. COMING.—II. Progress, improvement : q. v. : उत्तति.—III. Increase of price : वृद्धिः—IV. A paying beforehand : अयिमदानम् (?).

ADVANCED-GUARD : नासीरचराः (m. pl.) (after Vi.) and sim. comp.

ADANCEMENT : (1) उत्ततिः ; (2) अभ्युदयः : V. PROMOTION.

ADVANTAGE (subs.) I. Benefit : (1) हितं (=good, q. v.), *for whose a. कस्य हिताय* ; (2) लाभं (=profit, q. v.), *what a. will you derive* * तव की लामो भविष्यति ; (3) गुणः (=merit, q. v.). *they do not know the a. s of riding* * अश्वारोहणगुणं जानन्ति.—II. Opportunity q. v. : अवसरः.—III. Superiority : Ph. *the enemy had the a. of us in number* शत्रूणां सङ्ख्यादधिकासीत्.

ADVANTAGE (v. t.) : उपकरोति (कृ, c. 8.) : V. TO PROFIT.

ADVANTAGEOUS : (1) हितकरः (री, र') : v. BENEFICIAL ; (2) लाभान्वहः (द्वा, ह) v. PROFITABLE ; (3) अर्थकरः (री, र') (=enriching). *To be a. :* v. TO ADVANTAGE.

ADVANTAGEOUSLY : I. Profitably : q. v. II. Conveniently : q. v.

ADVENT : आगमनम् : v. ARRIVAL.

ADVENTITIOUS : (1) आहार्यः (र्या, र्यम्) ; (2) आगन्तुकः (कौ, कं) (?) ; (3) बाह्यः (द्या, द्यं) (=external : q. v.).

ADVENTURE : I. Risk, hazard : q. v.—II. A remarkable achievement : (1) अद्भुतं कर्त्तव्यं, *although a boy, Rama is celebrated for his a. s* रामः कर्त्तव्य-भिरद्भुतैः शिथरपि ख्यातः, VI. III. ; (2) चरितम् (=the sum total of one's a. s.) *the a. s of the ten princes दशकुमारचरितम्*—III. Accident : q. v.

ADVENTURE (v.) : v. TO VENTURE, DARE.

ADVENTURER : साहसिकः (कौ, कं). *A military a. :* v. FREEBOOTER.

ADVENTUROUS : साहसिकः (कौ, कं) : v. BOLD, RASH.

ADVERB : क्रियाविशेषणम्. A. ial : * क्रियाविशेषकः (का, कं).

ADVERSARY : (1) वैरिन् (m.) ; (2) विपक्षः v. OPPONENT, ENEMY.

ADVERSATIVE : * विरोधसूचकमवायम् यथा 'तु' 'तथाच'.

ADVERSE : (1) प्रतिकूलः (ला, लं) ; (2) विपक्षः (चा, चं) : v. INIMICAL HOSTILE.

ADVERSITY : (1) त्रिपद (f.) ; (2) आपद (f.) v. CALAMITY, MISFORTUNE.

ADVERT TO : (1) उदाहरति (ह, c. 1.) : *if in course of conversation, people were to a. to your name कथाप्रसङ्गेन जनैरुदाहृतात् तवामिधानात्*, Ki. I. 24.

(2) उत्-लिखति (लिख, c. 6.) v. TO NOTICE, ALLUDE.

ADVERTENCE : अवधानम् : v. ATTENTION, NOTICE.

ADVERTISE (v. t.) : I. To inform : q. v. : ज्ञपयति (c. of ज्ञा)—II. To publish a notice of : (1) * वि-ज्ञापयति (c. of ज्ञा) ; (2) * घोषयति (घृष्, c. 10) : Ph. *a. d a horse for sale in the Soma Prakasa* * विक्रेयी घोटक इति सीमप्रकाशपत्रिकायां विज्ञापयामास. [* विज्ञापनम् ; (2) * घोषणा.

ADVERTISEMENT : I. Information : q. v. II. A public notice : (1)

ADVERTISER : * घोषकः.

ADVICE : I. Counsel : (1) उपदेशः ; (2) शासनम् ; (3) अनुशासनम्. *To give a.* may be expr. by शक्ति etc. : *what sort of friend is he who does not give good a. to his master* स किंश्चा साधु न शक्ति योधिपम्, K1. I. 5. v. TO ADVISE. II. Intelligence : q. v. संवादः.

ADVISABLE : युक्तः (क्ता, क्त) B. XII. 15 : v. PRUDENT, EXPEDIENT.

ADVISABILITY : औचित्यम् : v. EXPEDIENCY.

ADVISE (v. t.) I. To give advise : (1) उप-दिशति (दिश्, c. 6.). *there is nothing to a. you* ते नास्मिन् उपदेष्टव्यमिति, K. ; (2) शक्ति, अनु (शास्, c. 2.), *a. me what is to be done with this wealth* किं विधेयमनयार्थसम्पदा, शधि...सा Si. XIV. 11. N. B. These verbs may take two acc.s. II. To inform : q. v. : आपयति (c. of ज्ञा).

ADVISEDLY : v. DESIGNEDLY, PURPOSELY. Ph. *a. cruel* प्रतिपत्तिनिष्ठः, R. VIII...65.

ADVISER : (1) उपदेष्टृ (m.); (2) उपदेशकः ; (3) शासकः (rare in this sense).

ADVOCACY : no equiv. : * अभिभाषणम् : v. DEFENCE, VINDICATION, RECOMMENDATION. [VINDICATE.

ADVOCATE (v) : * अभिभाषते (भाष्, c. 1.) : v. TO PLEAD DEFEND,

ADVOCATE (subs.) : I. A pleader : * अभिभाषकः ; चक्रिह ;—II. A defender, vindicator : q. v. : * अभिभाषकः.

ADVOWEE : * धर्मव्रतिदः (दा, दं).

ADVOWSON : * धर्मव्रतिदानम्.

ADZE : (1) वासि (m.) or वासी (f.) ; (2) तक्षणी.

AERIAL : I. Lit. : (1) वायवः (वौ, व') ; (2) वायुसम्भवः (वा, वं) (=produced in the air) ; (3) वैज्ञायसः (=through the air). Ph. *a. flight* : (1) नभोगतिः , (2) विद्यदुत्पत्तनं ; *a. spirit* नभश्चरः (रौ, रं).—II. Fig. : lofty : वरीमस्यृग् (mfn.) and sim. comp.

AERIE : (1) कुलायः ; (2) नीड : : v. NEST.

AEROLITE : perh. गच्छशैलः ; * वायूपलः.

AEROMANCY : * वायुगत्या भविष्यशुभाशुभकथनम्.

AEROMETER : * भारमापः ; वायुादीनां भारमापकयन्त्रविशेषः.

AERONANT : विमानयात्र (f. ची) ; नभश्चरः (री, रं).

AESTHETICS : * रूपविज्ञानम्.

AFAR : दूरात् (from a.) A. off दूरस्थः (स्था, स्थं).

AFFABILITY : (1) मधुरालापता ; (2) मिष्टभाषिता ; (3) सौजन्यम् ; (4) प्रशयः.

AFFABLE : (1) मधुरालापः (पा, पं) ; (2) मिष्टभाषिन् (f. ची) : v. COURTEOUS.

AFFABLY : (1) सौजन्येन ; (2) प्रशयेन : v. COURTEOUSLY.

AFFAIR : कार्यम्, *state a.s* राजकार्याणि : v. BUSINESS.

AFFECT (v. t.) : I. To act upon, influence : Ph. *I am a. ed with pain in the feet* मम पादयोः पीडा सञ्जाता ; *as if a. ed with devil* पिशाचीपहतनिव.

—II. Of feelings. Ph. *a. ed with sorrow* शोकाभिभूतः (ता, तं) ; *a. ed with joy* हर्षाकुलः (जा, जं) ; *a. ed with those lamentations* आहतस्तैः

परिदेविताचरैः ; *his speech did not a. the audience* * तस्मीक्तिः श्रोतवर्ग-
हृदयानि न जयाह or श्रोतवर्गहृदयेषुवकाशं न लेभे.—III. To aspire to,

aim at : q. v.—IV. To love : q. v.—V. To concern : q. v.—VI. To
make a mere show of. Ph. *a. ing quarrel* कृतककलहं कृत्वा, Mu. III. ;

a. ing anger समुत्पन्नकोपं, Sa. I : v. TO FEIGN.

AFFECTED : I. Assumed : (1) कृतकः (का, कं), *restraining his a. anger*

कृतकं कोपं संहृत्य, Mu. III. ; (2) कृत्रिमः (मा, मं), *un-a. love* अकृत्रिमं प्रेम,

Ki. III. 37. : v. FALSE, FEIGNED. II. Moved (1) तरलः (ला, लं), *I am*

a. by your manners तावकैरनुभावे क्षरलाः स्तः, N. v. 24 ; (2) गलितः

(ता, तं) (=melted) : v. TO AFFECT (II). III. Unnatural and offensive :

perh. कृतकः (का, कं) : v. UNNATURAL. [q. v.

AFFECTEDLY : (1) by the adj. : v. AFFECTED ; (2) साटीपं (=boastfully)

AFFECTING (adj.) : करुणः (णा, णं) (=pathetic, q. v.) : v. TO AFFECT (II).

AFFECTINGLY : कथयन् *spoke a. कथयनभिहितं*, K.N. 58. : v. PATHETICALLY.

AFFECTION : I. Love : (1) स्नेहः ; (2) अनुरागः ; (3) प्रणयः (conjugal or friendly a.) ; (4) प्रेमन् (n.) v. LOVE ; (5) वात्सल्यम् (parental a.) ; (6) हार्दम् (rare). N. B. note that these words agree with the loc. : *I said I feel a. for this child as for my own* औरस इवास्मिन् वक्षे वत्सलतेति मया विज्ञापितः, D. III—II. An attribute or property : Ph. *a.s of the mind* मनीवृत्तयः ; *a.s of bodies* शरीरधर्माः.—III. Disease : q. v. : Ph. *remover of all rheumatic a.s* सर्ववातविकारनुत्, Sr.

AFFECTIONATE : (1) स्निग्धः (ग्धा, ग्ध') ; (2) प्रणयिन् (f. नौ), *a. heart* प्रणयि हृदयम् Me. I. 10. ; (3) वत्सलः (ला, लं) (applied to parents) ; (4) भक्तिमत् (f. तौ) (of dutiful affection towards parents and elder relatives) ; (5) प्रेमपरः (रा, र').

AFFECTIONATELY : (1) स्निग्धम् ; (2) सानुरागम् ; (3) प्रीत्या.

AFFECTIONATENESS : स्निग्धता : v. AFFECTION (1).

AFFIANCE (subs.) : I. Marriage contract : (1) विवाहसम्बन्धः ; (2) वाग्दानं (only of the female by her guardian.) II. Trust, confidence : q. v. विश्वासः.

AFFIANCE (v. t.) : I. To betroth : q. v. प्रति-श्रयोति (श्रु, c. 5.), *a. d to me* मङ्गे प्रतिश्रुता—II. To trust, confide : q. v. : विश्वसिति (श्रस्, c. 2.)

AFFIDAVIT * श्रपयपूर्वा विज्ञतिः Ph. *he made an a. that he is a bachelor* * अकृतीदाही अस्मि श्रपयपूर्वकं विज्ञापयामास.

AFFILIATE : I. To adopt : q. v. II. To ally : q. v. III. To receive into a society : Ph. *a. d to the Calcutta University* * कलिकाताविश्वविद्यालय-संघिष्टः (ष्टा, ट').

AFFILIATION : I. Adoption : q. v. II. Filiation : q. v. [TION.

AFFINITY : सम्बन्धः (general and matrimonial) ; v. RELATION, CONNEX-

AFFIRM : I. To assert positively : वदति (वद, c. 1.) ; v. TO ASSERT. II. To confirm, establish : q. v. : द्रवयति (nomi.).

AFFIRMANT : वादिन् (f. नौ) : V. ASSERTER.

AFFIRMATION : I. Assertion : q.v. : उक्तिः—II. Confirmation, establishment : q. v. : ph. : *on solemn a.* प्रतिज्ञापूर्वकः (?).

AFFIRMATIVE (adj.) I. Declaratory of what exists : अस्तित्वसूचकः (का, कं).
—II. Expressing assent : स्वीकारसूचकः (का, कं.)—III. Confirmative :
V. TO CONFIRM, ETC.

AFFIRMATIVE (subs.) : ph. 'yes' is an *a.* अयं स्वीकारे ; *one maintains the a., the other the negative* एकीशित्वमपरी नाशित्वं ब्रवीति.

AFFIX : प्रत्ययः : *a. to verbs* क्तन्. ; *a. to nouns* तद्धितः.

AFFLICT : (1) पीडयति (पीड्, c. 10.) ; (2) क्षिप्रति (क्षिप्, c. 9.) ; (3) अर्दति (अर्द्, c. 1.)

AFFLICTING, AFFLICTIVE : (1) पीडाकरः (री, रं) ; (2) बाधकः (का, कं).

AFFLICTION : I. Misfortune, calamity : q. v. II. Distress, grief : q. v.

AFFLUENCE : सख्यः : V. OPULENCE, RICHES.

AFFLUENT : सख्यः (खा, ख) : V. OPULENT. RICH.

AFFLUX : प्रवाहः (?) : V. FLOW.

AFFORD : I. To give, yield, supply : q. v. : ददाति (दा, c. 3.).—II. To be able to sell or expend without imprudence : ph. *he can a. to keep four servants* * स चतुरी भृत्यान् रक्षितुं शक्नोति ; *he can a. to spend 500 Rs a day* * स प्रत्यहमह्ने श्रेण पञ्चशतकप्यसुद्रा वायितुं समर्थः.

AFFRAY :—(1) वन्दम् ; (2) कलहः ; (3) डिम्बः ; (4) डमरः (rare).

AFFRIGHT (v.) : (1) भौषयते (c. of भी) ; (2) वासयति (c. of वस्) : V. TO FRIGHTEN.

AFFRIGHT (subs.) : (1) वासः ; (2) साध्वसम् : V. FEAR, TERROR.

AFFRONT (v. t.) : अवमान्यते (मन्, c. 4.) : V. TO INSULT.

AFFRONT (subs.) : (1) अपमानम् ; (2) अवमानना : V. INSULT.

AFFUSE (v. t.) : सिञ्चति, नि-, (सिच्, c. 6.) : V. TO POUR.

AFFUSION. (1) सेकः ; (2) निषेकः ; (3) अभिषेकः.

AFLOAT : प्रसृतः (ना, नं), or by the verb; *I was a. for the day and the whole night* तावद्वीषि यावदपासरवासरः ब्रह्मरी च सर्वा, D. vi. Fig. : *the rumour is a.* बहुलीभूतीयमर्थः, Sa. vi. v. TO GET ABROAD.

AFOOT (adv.) : I. Lit. : पद्माङ्गः *did she go a. or in a carriage* किमसी पद्माङ्गता ? उत प्रवृत्तेन ?, Mr. ix. II. Fig., in action : प्रारब्धः (आ, अं), *good men do not abandon what is set a.* प्रारब्धमुत्तमगुणा न परित्यजन्ति, P. v. TO BEGIN, UNDERTAKE.

AFOREGOING : v. FOREGOING.

AFOREMENTIONED, AFORENAMED, AFORESAID :-(1) पूर्वोक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) प्रागुक्तः (क्ता, क्तं).

AFORETIME : (1) पुरा ; (2) पूर्वकाले v. FORMERLY.

AFRAID : (1) भीतः (ता, त) ; (2) ब्रह्मिन्तः (ता, तं) : v. FEARFUL.

AFRAID, be : (1) विभेति (भी, c. 3.) (with abl.) : *I am a. to allow girls to live publicly* विभेति कन्यकानां प्रकाशवस्थापनात्, D. iv. v. TO FEAR ; (2) ब्रह्मते (with acc.) : v. TO APPREHEND.

AFRESH : (1) पुनर् ; (2) पुनरपि : v. AGAIN.

AFT : I. Subs. : * (नावः) पश्चाद्भागः—II. Adv. : v. ABAFT.

AFTER (prep.) :—I. Behind : q. v. : अनु (with acc.) : *to go a.* अनु-गच्छति ; *to run a.* अनुद्रवति.—II. At a later time : (1) by abl. : *seen a. a long time* बहोर्दृष्टं कालात्, U. II. N. B. This const. is very rare. (2) अनन्तरं (with abl. or crude base) : *a. his father* पितुरनन्तरं, R. ix. 1. ; *a. 16 years* षोडशवर्षानन्तरं, D. ; *just a. his order* वचनान्तरमेव, K. ; (3) परं (with abl.) : *a. childhood* बाल्यात् परं, Ku. I. 31. ; (4) ऊर्ध्वम् (with abl.) *a. childbirth* ऊर्ध्वम् प्रसूतेः, R. xiv. 66. ; (5) अर्ध्वम् (with abl.) (rare) ; (6) when time is specified, by loc. or loc. absolute of words signifying motion : *a. the rainy season* अतीते वर्षुके काले, B. vii. 18. ; *a. a few days* कतिपयदिनसावनमे, K., ततो गतेषु कतिपयदिनेषु, D. [N. B. note that इतः (=from this time) and ततः (=from that

time) are sometimes prefixed in such cases for the sake of precision.] ; (7) sometimes by parts : *a. bathing with the water of the cascade* निर्भरजलनिवर्तितस्नानविधिः, K.—III. In an inferior degree to :

अनु (with acc.) : *a. the acquisition of friends* मित्रलाभमनु, Ki. XIII. 53.

—IV. In imitation of : (1) अनु (with acc.), *every thing yours is a. me, but you do not feel the pain of separation from your beloved (wife)* सर्वं मामनु ते प्रियाविरहजां त्वनु व्यथां मातुभूः,—V. IV. ; (2) अनुपपः (पा, पं).

AFTER (adj.) : I. Subsequent, succeeding, later : q. v. II. More aft :

Ph. *the a. sails* * पश्चाद्भागस्थानि वायुवसनानि.

AFTER (adv.) : of time : पश्चात् : *soon a. किञ्चित्पश्चात्*, Me. I. 10. ; *long a.*

चिरात्, Ra. IV. ; *how long a. कियच्चिरं*, Sa. VI. For phrases like *many years a.* (=a. many years) : v. AFTER. (prep.) (II).

AFTER-AGES : आयतिः (?) v. POSTERITY.

AFTER-NOON (subs.) : (1) पराह्णः ; (2) अपराह्णः ; (3) वैकालः.

AFTER-NOON (adj.) : (1) अपराह्णतनः (नी, नं) ; (2) आपराह्णिकः (नी, कं) ; (3) वैकालिकः (नी, कं).

AFTER-pains : प्रसववेदना.

AFTER-piece : * उपरूपकम् ; * अनुनाटकम्.

AFTER-thought : (1) अनुबोधः ; (2) उत्तरचिन्ता (?).

AFTERWARDS : (1) पश्चात् ; (2) परेष (rare) : v. AFTER. (adv.), THEN, THEREUPON.

AGAIN (adv.) : I. Once more : (1) पुनर् ; (2) मूयस् ; (3) पुनरपि. *a. and a.* :

(1) पुनः पुनः ; (2) मूयीमूयः ; (3) बारं बारं ; (4) असकृत्.—II. Moreover : q. v. : अन्यच्च. Ph. :—*sleeping never to wake a. अप्रतिबोधभायिन्* (f. नी), R. VIII. 58.

AGAINST : I. Abreast of, facing : (1) प्रति-, *a. the hostile army* प्रत्यरिसेनम्, R. VII. 55. ; *a. the wind* प्रत्यनिलम्, Ku. III. 31. ; (2) comp.

with अग्नि (rare), *a. the enemy* अभ्यग्निः, Ki. xvi. 5. ; (3) अग्निमुखा (in comp. or with gen.) *should advance a. the enemy* विषतोभिमुखां व्रजेत्, Ka. xviii. 2.—II. In opposition to : ph. (subjects) *should not act a. their king* राजन्विषहामिर्वृत्तिमि वर्त्तितवाम्, Mu. I. ; *I have never acted a. your wishes* प्रतिकूलं न च ते मया कृतम्, Ku. iv. 7. ; *if she, a. her caste...* यदियमतिक्रम्य स्वकुलचर्यम्, D. II.—III. In provision for : ph. *a. misfortune* आपदर्थे, H.—IV. Upon : q. v. ; v. also the verbs to which it is joined.

AGAPE : जुगुप्समानः (गा, जं) : v. GAPPING.

AGARIC : v. MUSHROOM, TOUCHWOOD.

AGATE : श्वत्थमणिविशेषः ; perh. गोमेदः.

AGE : I. Time of life : (1) वयस्, *and what is his a.* कियदा वयः, K. ; *of the same a.* सवयस् (mf. n.), R. v. 65. ; *of advanced a.* गलितवयस् (mf. n.) (poet.) R. III. 70. ; *your majesty is still of a.* वयःस्य एव प्रभुः, Sa. vi. ; (2) आयुस् (=the whole term of one's life) : *when the king passed the 61st year of his a.* एकषष्ठिमतिक्रम्य वर्षान् भूपतिरायुषः, Raj. —II. An epoch : q. v. : युगम् : *the golden a.* (1) कृतयुगम् ; (2) सत्ययुगम्.

AGE, OF : (1) comp. with वर्ष, वत्सर, etc. : *thirteen years of a.* त्रयोदशवर्षः (र्षा, चं) D. VIII. ; *one who has completed twenty years* पूर्णविंशतिवर्षः (र्षा, चम्), M. II. 212. ; (2) comp. with वर्षीयः (या, यं) etc. : *twenty years of a.* विंशतिवर्षीयः (या, यं), H. IV. ; (3) comp. with वयस्कः (स्का, स्कं) v. AGED (11) : Ph. *about 18 years of a.* अष्टादशवर्षदेशीयः (या, यं), D. VI. ; *below two years* ऊनविवाधिकः (कौ, कं) M. v. 68. ; *above 90 years of a.* नवत्यधिकवयस् (mf. n.), K. b. ; *who has not reached 25th year of his a.* अप्राप्तपञ्चविंशतिम्, Sr.

AGED : I Old : q. v. : (1) वृद्धः (द्वा, द्धं) (as animals) ; (2) पुराणः (णा, चं) (as trees etc.) II. Of a certain age : वयस्कः (स्का, स्कं), *a. ten years* दशवर्षवयस्कः (स्का, स्कं) : v. AGE, OF.

AGENCY : I. Action : q. v. II. Instrumentality : कर्तृत्वं, *the a. of God is visible everywhere* *सर्व्वेवत्रस् कर्तृत्वं द्रष्टव्यम्. Ph. *through my a. मरकटदंष्ट्रः* (का, कं) ; *the burning power of iron is through the a. of applied fire अयसी दग्धुत्वं स्वसंयुक्ताग्निहारकम्*, S. p. b. III. The business of an agent : शाखा (=branch) : v. **AGENT**.

AGENT : I. One who acts for another : (1) प्रतिनिधिः ; (2) प्रतिष्ठितः—II. An actor : q. v. : कर्ता.—III. An active power : शक्तिः (with. gen), *fire is a powerful a.* *अग्नेर्जं स्वला शक्तिः.

AGGLOMERATE : पिण्डीकरोति (कृ, c. 8.) : v. **TO COLLECT**.

AGGLUTINATE : v. **TO GLUE, STICK TO**.

AGGRANDIZE : (1) वर्धयति, वि-, सं-, (c. of वृध्) ; (2) तनीति (तन्, c. 8.) ; (3) स्थावयति (c. of स्थाय्) ; (4) आप्तावयति (c. of व्यै) ; (5) एधयति (c. of एष्).

AGGRANDIZEMENT : (1) वृद्धिः ; (2) विवृद्धिः ; (3) वर्धनम्. v. **ADVANCEMENT, EXALTATION, ENLARGEMENT**.

AGGRAVATE. (v. t.) : I. To enhance : q. v. : वर्धयति, वि-, (c. of वृध्).—II. To exaggerate : q. v.—III. To provoke or irritate : q. v.

AGGRAVATION : I. Enhancement : q. v. : (1) वृद्धिः ; (2) उपपन्नः.—II. Exaggeration : q. v.—III. Provocation, irritation : q. v.

AGGREGATE (v. t.) : संवृद्धाति (यङ्, c. 9.) : v. **TO BRING TOGETHER**.

AGGREGATE (subs.) : (1) समष्टिः ; (2) समुदायः ; (3) निचयः ; (4) सञ्चयः.

AGGREGATE (adj.) : Expr. by the subs. : also v. **TOTAL, WHOLE**.

AGGREGATION : I. An aggregate : q. v. II. The act of aggregating : (1) समाहारः ; (2) संघट्टः v. **COLLECTION**.

AGGRESSION : (1) आक्रमणम् v. **ATTACK** ; (2) प्रथमापकारः (=first act of mischief).

AGGRESSOR : (1) पूर्व्वापकारी, B. ix. 102. ; (2) यः प्रथमं हिमक्षि (हिंस् c. 7.), आक्रामति, etc.

AGGRESSIVE : आक्रमणशीलः (ला, लं) (?) : v. **MISCHIEVOUS**.

AGGRIEVE : (1) वाययति (c. of वाय्); (2) क्षिप्रति (क्षिप्, c. 9.) : v. TO GRIEVE, INJURE. [(खा, ख).

AGHAST : (1) भयविभ्रतः (ता, तं); (2) साध्वसीपहतः (ता, तं); (3) विस्मयाकुलः

AGILE : (1) चटुलः (खा, खं) (2) चञ्चलः (खा, खं) : v. NIMBLE.

AGILITY : v. NIMBLENESS, BRISKNESS.

AGISTMENT : I. Pasturing : चारवम्.—II. The rate paid for it : चारव-
मुल्यम् (?).

AGITATE : I. Lit. : (1) चीमयति, वि-, (c. of चुम्); (2) धूमयति, वि-, (c. of धू)
v. TO SHAKE; (3) वि-लीडयति (c. of लुङ्).—II. Fig. : (1) चीमयति ;

चाकुलीकरोति. v. TO DISTURB, EXCITE.—III. To discuss, debate : q. v.

AGITATED : i. e. excited : (1) चाकुलः (खा, खं); (2) विह्वलः (वा, वं).

AGITATED, TO BE : (1) चुम्बति (चुम् c. 4.); (2) चाकुलीभवति (भू, c. 1.);
(3) हलति, वि-, (हल्, c. 1.).

AGITATION : I. Commotion : (1) चीमः; (2) विलीडनम्; (3); विधूमनम्.—II.

Mental a. : (1) चीमः; (2) वक्ताकुलता.—III. Discussion : q. v. :
विचारवम्.

AGITATOR : Ph. political a.s * राज्यविचीमका.

AGNAIL : (1) नखरोगः; (2) चिप्यं.

AGNATE : (1) सन्निधः (वा, वं); (2) सन्नामि (mf.n.) : v. KINSMAN.

AGNUS CASTUS : पादपमिश्रिषः.

AGO : Ph. 1927 years a. इतः पूर्वं सप्तविंशत्यौत्तरीनविंशतिशततमवर्षे, Tārānāth ;

six months a. इतः षष्ठांशात् पूर्वम् ; long a. पुरा ; not very long a.

वनतिपूर्वम् (?); how long a. कियत्पूर्वम् (?); sometime a. कश्चित्पूर्वम् (?).

AGOG : कुतूहलिन् (f. नौ.) : v. EAGER, LONGING.

AGOING : (1) चञ्चलः (खा, खं); (2) प्रचञ्चलः (खा, खं); (3) प्रचलितः (ता, तं).

AGONIZE : (1) सन्नापयति (c. of तप्); (2) नितरां वाययति (c. वाय्).

AGONIZING (adj.) : (1) सन्नापकरः (रौ, रं); (2) वायकः (खा, खं) : v. EXCRU-
CIATING.

AGONY : (1) यातना (physical) ; (2) आधिः (mental) ; (3) सन्नापः (gen. mental) ; (4) तीव्रवेदना (gen., physical) ; (5) व्रथा. v. PAIN.

AGRARIAN : (1) क्षेत्रसम्बन्धः (आ, अ') (?) ; (2) भूमिविषयकः (का, कं) (?) .

AGREE (v. t.) : v. TO ADMIT.

AGREE (v. t.) : I. To concur : तद्यैव or एवं मन्यत (मन्, c. 4.). In some cases, by circumlo. : *my views about jail discipline a. with yours* * कारागारशासनविषयमतान्यावयोरभिन्नानि ; *they a. as to the omniscience of God* * ईश्वरस्य सर्वज्ञत्वविषये तेषामैकमन्यम्.—II. To yield assent : (1) सञ्मतः (ता, तं) भवति ; (2) गृह्णाति, परि-, (ग्रह, c. 9.) (with acc.) : v. TO ACCEPT.—III. To resemble : q. v. : संवदति (वद्, c. 1.), *the characters a. with each other* संवदन्नाक्षराणि, Mu. v.—IV. To stipulate : q. v. : अभ्युपैति, *we sent messengers to Kāmamanjari, a.ing that he, who would be sought for by her, would carry the ensign of victory* काममञ्जरी यं कामयते स हरतु सुभगपताकामित्यभ्युपेय प्राहिषुव तस्यै दूतान्, D. II. Ph. *at the hour a.d upon निर्दिष्टसमये*.—V. Of food : Ph. *one should eat what a.s with him* हितमग्नौयात्, Sr.—VI. Gram. t. t. : Ph. *a verb a.s with its nominative in number and person* * वचनपुरुषविषये क्रिया कर्तारमनुगच्छति.

AGREEABLE : I. Pleasing : (1) मनीषः (आ, अ') ; (2) हृद्यः, (आ, अ') ; (3) अभिमतः (ता, तं) ; (4) रम्यः (स्या, म्य') ; (5) रुचिकरः (रौ, रं).—II. Suitable, conformable, consistent : q. v. [agreement : q. v.

AGREEABLENESS : I. Pleasantness : q. v. मनीषता.—II. Consistency,

AGREEABLY : I. Pleasantly : q. v. II. Consistently, in accordance with : q. v. : *a. to his command* तस्याज्ञानुसारिण.

AGREEMENT : I. Compact : (1) संविद्, *to violate an a.* संविद् भिन्नानि (भिद्, c. 7.), अतिक्रामति (क्राम्, c. 1.), etc., M. ; (2) नियमः ; (3) समयः ; (4) प्रतिज्ञा.—II. Harmony of opinions or feelings : (1) ऐक्यम् ; (2) ऐकमन्यम् ; —III. Conformity, consistency : q. v. : (1) सादृश्यम् ; (2) अनुसूपम्.

AGRICULTURE : कृषिः, *the science of a.* कृषिविद्या.

AGRICULTURIST : (1) कर्षकः ; (2) कृषिकः ; (3) कृषिजीवी ; (4) कृषीवलः.

AGROUND : Ph. *the boat is a.* * भूमिं स्पृशति नौः.

AGUE : I. An intermittent fever : (1) विषमज्वरः ; (2) कम्पज्वरः : *a quotidian a* चर्येयुक्तः, *a tertian a.* तृतीयकः, *a quartan a.* चतुर्थकः, Sr.—II.

The ague-fit : (1) वेपथुः ; (2) कम्पः.

AH (inter.) : (1) हा (of grief etc.) v. ALAS ; (2) अहो (of surprise etc.) v. OH ; (3) आः (of contempt etc.), *ah ! frowning at me* आः मय्येव भुङ्कुटीघरः संज्ञनः, VI.

AHA (inter.) : अहो (in all the senses of the English word).

AHEAD : v. FORWARD. *To go a.* : v. GO ON. *To get a.* : q. v.

AID (subs.) : I. Assistance, help : (1) साहाय्यम् ; (2) साहायकम्.—II. An Auxiliary, a helper : (1) सहायः ; साहाय्यकारी.

AID (v. t.) : साहाय्यं करोति (with gen.) : v. TO ASSIST, HELP.

AIDE-DE-CAMP : * सहचरः.

AIL (v. t.) : Ph. *what a.s thee* का ते पीडा ? : v. ILL, UNWELL.

AILING (adj.) : (1) पीडितः (ता, तं) ; (2) बाधितः (ता, तं) : v. ILL, UNWELL.

AILMENT : (1) पीडा ; (2) बाधा ; (3) व्याधा ; (4) आतङ्कः.

AIM (subs.) : I. The object aimed at : (1) लक्ष्यम् ; (2) शरव्यम् ; (3) लक्षं.—II. The direction of a missile weapon : सन्धानम्.—III. A purpose, intention : q. v. : चिकीर्षितम्.

AIM (v.) : I. To direct an arrow etc. : लक्ष्योक्त्यं विपति, अस्सति, etc. Ph. : *a. ing at Siva* हरमहलक्ष्यः, Ku.—II. To aspire, endeavour to attain : (1) आकाङ्क्षति (काङ्, c. 1.), *a.ing at your post* पदकाङ्क्षिता ते, Ku. ; (2) ईक्षति (desi. of आप्).

AIR (subs.) : I. The atmosphere : (1) वायुः ; (2) मरुत् ; (3) मातरिचम् (m.) —II. The space occupied by air : (1) वायुवर्त्मम् ; (2) वरीमम् (n.) : v. SKY.—III. Air in motion : (1) वायुः ; (2) पवनः ; (3) अग्निलः ; (4)

वातः ; (5) सजीरणः ; (6) गन्धवहः Ph. *for taking a.* वायु सेवनाद्यम् ; *the vital a.* प्राणः.—IV. Manner, mien, look : q. v. : आकृतिः.—V. A tune or melody : q. v. : रागः. Ph. : *to take a.* : i. e. to get abroad : q. v. : बहुलीभवति.

AIR (v. t.) : I. To admit the fresh air : सुप्रवातः (ता, तं) करोति.—II. To dry : q. v. : आतपे ददाति (दा, c. 3.) (=to expose to the sun).

AIR-BALLOON : (1) व्रीमद्यानम् ; (2) विमानम्.

AIR-BLADDER : * वायुकोषः.

AIRGUN : * वायुवन्दुकः.

AIRING : I. A walk or ride in the air : वायुसेवनं or वायुपरिसेवनं.—II. An exposure to air : v. TO AIR.

AIR-PUMP : * वायुनिष्कासनयन्त्रम्.

AIR-SHAFT : (in mines) : (1) वायुच्छिद्रम् ; (2) आलीकपथः (?).

AIRY (adj.) : I. Consisting of air : (1) वायवः (वा, व) ; (2) वायुमयः (वी, य).—II. Relating to air : Ph. *took an a. flight* विद्यदुत्प्लाव, N. or विहायसा जगाम ; *the a. regions* वायुवर्त्मन् ; प्रवृद्धमार्गः.—III. Open to air : सुवातः (ता, तं).—IV. Vain, trifling : (1) शून्यः (शा, ख) ; (2) असारः (रा, रं). V. Gay, lively : q. v.

AISLE : no equiv. : प्रकोष्ठः may be used.

AKIN : I. Related by blood : (1) सगीतः (जा, व) ; (2) सगामि (mfra.).—II. Allied by nature : (1) सहजः (शा, श) ; (2) रूपः (पा, प) affixed.

ALABASTER : श्वेतप्रसरविशेषः.

ALACK (inter.) : अहह : v. ALAS.

ALACRITY : (1) उत्साहः v. ZEAL ; (2) चीत्सुक्यम् v. EAGERNESS.

ALARM : I. Alarm-cry : no equiv. : *why don't you rouse your master by raising an a.* किमित्युच्चैः शब्दं कृत्वा स्वामिनं न जागरयसि, H.—II. Terror, fright, consternation : q. v. : (1) आसः ; (2) परिआसः ; (3) उदेनः.

ALARM (v. t.): (1) उवेजयति (c. of विज्), *summon Vasantusend's mother without a.ing her वसन्तसेनामातरमनुवेजयन्नाहव. Mr. ix.* ; (2) आकुलयति (nomi.) (=to fill with anxiety) ; (3) आसयति (c. of वस्) : v. TO TERRIFY.

ALARMED (adj.): (1) उद्विग्नः (घा, घं) ; (2) आकुलः (खा, लं) : v. ANXIOUS (3) चक्षः (खा, खं) (=terrified) ; (4) विधुरः (रा, रं) (rare).

ALARMED, BE : (1) उद्विजते (विज्, c. 6.) ; (2) चक्षति (वस्, c. 4.) v. TO DREAD.

ALARM-BELL : * विधुरघण्टा ; शचीराममनादिसूचनाय या घण्टा वाद्यते. [FUL

ALARMING (adj.): (1) उवेमकरः (री, रं) ; (2) आसज्जननः (नी, नं) : v. DREAD-

ALARUM : * प्रकीर्णघण्टा.

ALAS : (1) बहह, a. ! *the buds of the tree of Ravana's impolicy are as if scattered around बहह ! रक्षपतेर्दुर्विभवविटपिकीरकाः परितः प्रकीर्णा इव, Vi. vi.* ; (2) हाहा, a. *my Queen, my heart is bursting, my joints loosening. हाहा देवि ! क्षुटति हृदयं कंसते देहवन्धः, U. III.* ; (3) हा, a. *what has befallen हा किमिदमापतितं, K.* ; (4) हन्, a. *you will be the first enemy of the man who never had an enemy हन् ज्ञातमज्ञातरेः प्रथमेन त्वयारिणा, Si. II. 102.* ; (5) वत् a. *when you hear what has befallen me ममाद्य वृत्तान्तमिमं वतीदिता, N. I. 139.*

ALB : * छट्चर्ष्यपुरीक्षितपरिहितं यक्षाप्रपदीनम्.

ALBATROSS : * जालपादः समुद्रपक्षिविशेषः.

ALBEIT : यद्यपि : v. ALTHOUGH.

ALBINO : श्वेतकायः (या, यं).

ALBUGO : यक्षम् ; चक्षुरीमविशेषः.

ALBUM : *photographic a.* * आलिख्यपुस्तकम् ; a. *for inserting quotations* * वचननिवेशः.

ALBUMEN : Perh. श्वेतम् (of eggs) ; मञ्जा (in the scientific sense) (?).

ALCHEMIST : (1) रसायनविदः (?) ; (2) रससिद्धिः (?) ; (3) रसज्ञः (?) .

ALCHEMY, ALCHEMY : (1) रसायनं (?) ; (2) रससिद्धिः (?) ; (3) रसायनविद्या (?).

ALCOHOL : * मद्यसारः ; * सुरावीजः.

ALCOVE : गर्भगृहं (?) : v. RECESS.

ALCYON : मत्स्यारङ्गः : v. KINGFISHER.

ALDER : वृक्षविशेषः.

ALDERMAN : * लखनादिनगरस्य मेयरनामः प्रधाननायकस्य निवसस्थोधिकारिभेदः ;
पीरहडः.

ALE : यवसुरं : v. BEER. a. brewer : v. BREWER.

ALE HOUSE : शीष्टिकालयः Sa. v. ; * यवसुरागणः.

ALE-HOUSE-KEEPER : शीष्टिकः (f. की) ; * यवसुरविक्रयिन् (f. णी).

ALEE : i. e. on or towards the lee : v. LEE.

ALEMBIC : बकः (?) ; वकयन्त्रम्.

ALERT : v. WATCHFUL, VIGILANT ; also NIMBLE, BRISK.

ALERTNESS : v. BRISKNESS, WATCHFULNESS, SPRIGHTLINESS.

ALEXANDRINE (subs.) : चतुर्दशाक्षरस्कन्दीविशेषः.

ALGEBRA : बीजगणितम् A.-ist बीजगणितविशारदः (दा, द').

ALGEBRAIC, ALGEBRAICAL : (1) by tat. comp. ; (2) * बीजगणितविषयकः
(का, क').

ALIAS : Ph. *Rāma a. Rāmānanda* * राम, यस्य रामानन्द इत्यपरनाम.

ALIBI : Ph. *the prisoner proved an a.* * वन्दी स्थानान्तरस्थितिं प्रतिपादयामास.

ALIEN (subs.) : विदेशिन् (f. नी) : v. FOREIGNER.

ALIEN (adj.) : I. Not native : विदेशीयः (या, यं).—II. Unconnected : q. v.

अप्रासङ्गिकः (की, कं).—III. Adverse : q. v. : विरुद्धः (हा, हं).

ALIENABLE : * हस्तान्तरीकरणौघः (या, यं) ; परैरादेयः (या, यं).

ALIENATE (v. t.) : I. Of property : हस्तान्तरं करोति or हस्तान्तरीकरोति (?).

II. Of affections : perh. विघटयति (c. of घट्) ; विश्लेषयति (c. of श्लिष्).

ALIENATION : I. Of property : हस्तान्तरीकरणम् (?).—II. Of affections :

(1) विघटनम् (?) ; (2) विश्लेषणम् (?).—III. Of mind : उन्मादः.

ALIGHT : I. To get down : q. v. : अव-तरति (तृ, c. 1.).—II. To settle on (as bees) : पतति, नि-, (पत्, c. 1.), *the swan alighted on the ground* पपात भूमौ हंसः, N. III. 1.

ALIKE (adj.) : (1) सदृशः (शा, शं) ; (2) तुल्यः (ल्य, ल्यं) : v. LIKE, SIMILAR.

ALIKE (adv.) : समं : v. EQUALLY, SIMILARLY.

ALIMENT : आहारः v. FOOD, NOURISHMENT.

ALIMENTARY (adj.) : v. NOURISHING. *The a. canal* *आहारवाहिनी.

ALIMONY : आशास्त्रादनम्, K. b.

ALIVE : I. Living : q. v. : जीवत् (f. जी).—II. Active, lively : q. v.

ALIVE, BE : जीवति, *tell me, is my darling a. कथय जीवति मे प्रिया*, Ma. IX.

ALKALI : (1) चारु ; (2) सल्फिः (?).

ALL (adj.) : (1) सर्वः (व्यं, व्यंम्), *all of them, enjoying a. pleasures at a. times, reached the pinnacle of happiness* सर्वं पत्र सर्वकालं सत्र सुखान्व-भुजवन्तः परां कीटिमानन्दस्याध्यगच्छन्, K. ; (2) सकलः (ला, लं) ; (3) समस्तः (स्त, स्तं) ; (4) निखिलः (ला, लं), *knowledge of a. characters, erudition in the languages of a. countries, attainments in a. the Shastrs* सकल-लिपिज्ञानं निखिलदेशीयभाषापाण्डित्यम् समस्तशास्त्रचातुर्यम्, D. ; (5) अखिलः (ला, लं) ; (6) कृतुः (स्त, स्तं) ; (7) समग्रः (या, यं) ; (8) समुदायः affi¹, *or the abode of a. essence of beauty सौन्दर्यसारसमुदायनिकेतनं वा*, Ma. II Ph. *the Supreme Spirit is a. joy आनन्दमयः परमात्मा*, S. I. 13. v. FULL OF. ; *by a. means, one ought not to do anything without considera- tion सर्वथाविचारितं कर्म न कर्तव्यं*, H. I. ; *at a. events अनन्तः ; a. along पूर्वावधि ; a. around सर्वतः*.

ALL (subs.) : सर्वम् *I want to hear a. about it सर्वं श्रोतुमिच्छामि*. Ph. : *a. I can यथाशक्ति ; a. of a sudden सपदि ; in a. साकल्येन ; does not breathe at a. न मनागप्युच्छसिति*, K. ; *you are not kind at a. त्वयि दयालेशीपि न त्रियते ; a. you have to say is this* * इदमेव or केवलमिदमेव त्वया वाच्यम्....

ALL-CONQUERING : (1) सर्वजविन् (f. नौ) ; (2) सर्वदमन. (ना, नं).

ALL-DESTROYING : (1) सर्वध्वंसिन् (f. नौ) ; (2) सर्वहृष. (वा, वं).

ALL-FORGIVING : (1) सर्वसहः or सर्वसहः (हा, हं) ; (2) सर्वसहिष्णु (mf.).

ALL-GLORIOUS : (1) सर्वतेजोमय. (यो, यं) ; (2) सर्वप्रतापवत् (f. तौ).

ALL-KNOWING : सर्वज्ञः (ज्ञा, ज्ञं) ; (2) सर्वविद् (mf.).

ALL-PERVADING : (1) सर्वग्रापिन् (f. नौ) ; (2) सर्वगतः (ता, तं).

ALL-POWERFUL : (1) सर्वशक्तिमत् (f. तौ) ; (2) सर्वशक्तिसमन्वितः (ता, तं).

ALL-SEEING : (1) सर्वदर्शिन् (f. नौ) ; (2) सर्वद्रष्टु (f. द्रौ).

ALL-WISE : (1) सर्वज्ञः (ज्ञा, ज्ञं) ; (2) सर्वज्ञानमयः (यो, यं).

ALLAY (v. t.) : शमयति, प्र-, (c. of शम्), *a.s.the heat* शमयति परितापं, Sa.

IV. : V. TO APPEASE, MITIGATE.

ALLEGATION : (1) वचनम् ; (2) उक्तिः v. ASSERTION, PLEA.

ALLEGE (v. t.) I. To affirm, to assert : q. v. : प्रति-जानीते (ज्ञा, c. 9.).

II. To cite, quote : q. v. : उदा-हरति (हृ, c. 1.).

ALLEGIANCE : भक्तिः, *they took an oath of a. to Caesar* *यं सिंजारभक्ता इति शपथं चक्रुः.

ALLEGORICAL : रूपकमयः (यो, यं) (?) : v. FIGURATIVE.

ALLEGORICALLY : Expr. by the adj.

ALLEGORIZE : I. To turn into allegory : * रूपकमयीं वर्णयति (वर्ण्, c. 10.)

II. To interpret allegorically : * रूपकार्थं सं-धीकयति (c. of युञ्).

ALLEVIATE (v. t.) : (1) शमयति, प्र-, (c. of शम्) : (2) लघयति (nomi.) :

V. TO MITIGATE.

ALLEVIATION : I. Mitigation : q. v. : उपशमः—II. Extenuation : q. v.

ALLEY (subs.) : I. A walk in a garden : (1) उद्यानपथः ; (2) उद्यान-वर्त्मन् (n.) ; (3) वीथिः v. AVENUE. II. A narrow passage : सङ्कीर्णपथः.

ALLIANCE : I. A union between states : सन्धिः, *offensive and defensive a.* परस्परौपकारसन्धिः, H. IV. : v. TREATY, LEAGUE. II. Union arising from marriage : सम्बन्धः, *matrimonial a.* वैवाहिक सम्बन्धः.

ALLIGATOR : (1) गज्ज ; (2) कुञ्जीरः.

ALLITERATION : अलप्रासः.

ALLOCUTION : v. ADDRESS.

ALLODIAL : Ph. *a. land* निष्कारसूनि. (?). *a. land belonging to a Brahmin*
ब्रह्मीक्षरः (?).

ALLODIUM : i. e. freehold estate : v. FREEHOLD.

ALLOT (v. t.): I. Distribute : q. v. : विभजति (भज्, c. 1.).—II. To
grant, assign : q. v. : ददाति (दा, c. 3.).

ALLOTMENT : I. The act of allotting : (1) विभागः ; (2) विभजनं .
II. That which is allotted : अंशः v. SHARE.

ALLOW (v. t.): I. To concede, permit : (1) अनुमन्यते (मन्, c. 4.), *if*
you a. me space in (your) flower-bed यदि कुसुमाक्षरखे वक्राक्षमनुमन्यसे,
Sa. III. ; (2) अनुमोदते (मुद्, c. 1.), *now none is a.ed egress or*
ingress without a pass इदानीं न कोप्यमुद्रावाचिती निष्कमितुं प्रवेष्टुं वानु-
मोदते, Ma. v. ; (3) अनुमानाति (ज्ञा, c. 9.) v. TO PERMIT. II. To
grant, bestow : q. v. : ददाति (दा, c. 3.). III. To acknowledge :
q. v. : स्वीकरोति (कृ, c. 8.).

ALLOWABLE : v. LAWFUL, PERMISSIBLE. Not a. : v. FORBIDDEN.

ALLOWANCE : I. Acknowledgement : q. v. : स्वीकारः.—II. Permis-
sion : q. v. : अनुज्ञा.—III. That which is allowed : no equiv. : इतिः,
of the Pandits enjoying my a.s महतां वृत्तिं भुञ्जानानां पण्डितानां, P.

ALLOWANCE, make : विनश्यति (नश्, c. 10.), *making a. for the temptations*
of youth * यौवनस्य प्रक्षीभनानि विनश्यत v. TO CONSIDER.

ALLOY (v. t.): मिश्रयति (मिश्र्, c. 10.) v. TO MIX : Ph., *a.ed with pain*
दुःखीपचष्टः (दा, ट), D. s. ; *being a.ed with pain* दुःखसंमिश्रतया, D. s.

ALLOY (subs.): I. Any compound of two or more metals : मिश्रधातुः.
II. Evil mixed with good : Ph. *enjoyed pleasures without a.*
* अविमिश्रितानि सुखान्यनुभव.

ALLUDE : (1) उद्दिश्य or लक्ष्यीकृत्य वदति, अभिधत्ते, etc. (in speaking) ;
 (2) लक्ष्यीकरोति, (=to point, refer). *what ! this alludes to me* कथमिदं
 कथा मामेव लक्ष्यीकरोति, Sa. vii. Ph. *this mythological story is here a.d*
to (?)... इति पौराणिकी कथाचानुसन्धया, M.n.

ALLURE (v.t.) : (1) आ-कर्षति (लृष्, c. 1.), *men are a.d by these sweet*
(but) false words आभिस्तावन्मधुराभिरवृत्तवाग्मिराल्लस्यते विषयिणः, Sa. v. ;
 (2) हरति (हृ, c. 1.) : *even an old man like myself is, as a rule, a.d*
by pleasures क्रियते विषयैः प्रायो वर्षीयानपि मादृशः, Ki. xi. 10. ; (3) प्रलीम-
 यति (c. of लुभ्) v. TO TEMPT.

ALLUREMENT : प्रलीभनम् v. TEMPTATION, ENTICEMENT.

ALLURING (adj.) : (1) हारिन् (f. णी) ; (2) प्रलीभकः (का, कं) ; (3) आकर्षकः
 (कौ, कं) (rare.).

ALLUSION : Ph. *his a. to my poverty* * मम दासिद्रां लक्ष्यीकृत्य स यदुवाच ;
there is not the least a. of Krishna in the Rig Veda * ऋग्वेदे लक्ष्यस्या-
 भासीपि न लक्ष्यते v. TO ALLUDE.

ALLUVIAL : Ph. *a. accretion* * पयवस्तभूमिः.

ALLY (subs.) : मित्रम्, M.

ALLY (v.t.) I. To unite or connect : सम्बन्धं करोति or संबध्नाति (बन्ध्, c. 9.).

II. To form an alliance with (between states) : सम्बन्धं करोति or
 सं-दधाति (धा, c. 3.).

ALMANAC : पञ्चिका. *a.-maker* पञ्चिकाकारः (?)

ALMIGHTINESS : (1) सर्वशक्तिमत्त्वम् ; (2) सर्वशक्तित्वम्.

ALMIGHTY : (1) सर्वशक्तिमत् (f. ती) ; (2) सर्वशक्ति (mfn.) ; (3) सर्वशक्ति-
 समन्वितः (ता, तं).

ALMOND : वादामम्. *Bitter a.* तिक्तवादामम्. *A.-tree* वादामवृक्षः.

ALMONER : * भिक्षावितरणकारी.

ALMOST ; (1) प्रायः (या, यं), *it is a. morning now.* प्रभातप्राया रजनी, Sa.

IV ; (2) कल्पः (ल्पा, ल्य'), *a. well* प्रसन्नकल्पः, D. II. ; *a. undertaken* प्रतिपन्न-

कलम्. Ku. III. 14. ; (3) भूयिष्टः (ष्ट, ष'), *a. extinguished* निर्वाण-
भूयिष्टम्, Ku. III. 52. N.B. Note that these words are placed after
adjectives or part. adj.s and that, therefore, when in English *a.*
qualifies verbs, it should be expressed in Sanskrit by corresp. part.
adj.s : *when I had a. finished* * अवसितपयि मम वाक्ये.

ALMS : (1) भिक्षा ; (2) भैक्षम्. *To beg a.* भिक्षते (भिच्, c.1.).

ALMS-GIVING : (1) दानार्थः ; (2) भिक्षादानम्.

ALMS-HOUSE : (1) दरिद्रशाला (?) ; (2) अनाथाश्रमः (?).

ALOE : घृतकुमारी. *a.-wood* अगुरुः.

[आकाशपथेन.

ALOFT : I. On high : ऊर्ध्वम्.—II. In the air ; (1) निहायसा ; (2)

ALONE (adj.) I. Without any body else : एकाकिन् (f.नी), *he could not*
remain a. even for a moment without him निमेषमपि तेन विना स्थातुमीकाकी
न शक्नोति, K. : v. SOLITARY. II. One out of many : एकः (का, कं)
(with एव or केवलम्), *let Bhāgurayana a. accompany me* भागुरायण एक
एव मामनुगच्छतु, Mu. IV. ; *let my intellect a. remain with me* एका
केवलम्..... बुद्धिस्तु मा गन्तव्यम्, Mu. I. III. By itself : केवलः (ला, लं),
policy a. is cowardice कातर्यम् केवला नीतिः, R. XVII. 47. Ph. *let*
imperiality be a. आस्तास्यक्रवर्तिता, D. VIII. : v. TO LET ALONE.

ALONG (prep.) : अनु (in comp. or with acc.), *a. the bank* अनुकच्छम् ; *flows*
a. the city of Oude वहत्ययोध्यामनु राजधानीम्, R. A. *with* : सह (with
ins.) : v. WITH. A. *side* पार्श्वतः. All *a.* प्रथमावधि. A. *of* : v. ON
ACCOUNT OF.

ALONG (adv.) : v. ONWARD, FORWARD.

ALoud : (1) उच्चैः or उच्चैःस्वरेण (with a loud voice) ; (2) मुक्तकण्ठम् (with
loosened throat) ; (3) प्रकाशम् (openly). *To call a.* : शब्दायते (nomi.).

ALPHABET : वर्णमाला. *a.-ically* : (1) वर्णक्रमेण ; (2) वर्णानुसारेण.

ALREADY : (1) प्रागेव ; (2) पूर्वमेव. Sometimes by sim. एव : *he is a. come*
स आगत एव ; *the sun is already up* उदित एव भास्करः.

ALSO : अपि ; *Chandrapira a. entered into thoughts चन्द्रापीडोपि चिन्तां विवेकः*, K. ; *not only he who speaks ill of the great but a. he who hears..... न केवलं यो महतीपभाषते शचीति तच्चादपि यः स ...*Ku. v. 53.

ALTAR (subs.) : (1) वेदिः ; (2) चैत्यम्.

ALTER (v. t.) : (1) करोति (कृ, c. 8.) (when the sense is clear) : *he concluded that the merchant had a.ed the R into S रेफे सकारं वचिन्ना कारितं निश्चिन्नाय सः*, Raj. ; (2) by means of चक्षुः (श्वा, त्), मित्रः (घ्रा, ङ) etc. : *as if you are a.ed in appearance स्वमन्त्रमाकारमिवामिपन्नः*, Ki., III. 43. ; (3) परिवर्तयति (c. of वृत्). V. TO CHANGE.

ALTER (v. i.) : परि-वर्त्तते (वृत्, c. 1.) V. TO CHANGE, VARY.

ALTERABLE (adj.) : परिवर्त्तनीयः (या, यं) V. CHANGEABLE.

ALTERATION : (1) परिवृत्तिः ; (2) परिष्कारः ; (3) विपाकः ; (4) विस्कारः. N. B.

The last three words refer to change in form etc. V. CHANGE.

ALTERCATE (v. i.) : (1) कलहयते (nomi.) ; (2) विवदते (वद, c. 1.) V. TO WRANGLE.

ALTERCATION : (1) कलहः ; (2) विवादः. V. QUARREL, WRANGLING.

ALTERNATE (adj.) : Comp. with पर्यायः; *with a. victory and defeat पर्याय-जयावसादा*, Ki. xvii. 18. ; *a. angles* * पर्यायकोणी (m. dual) ; *a. leaves* * पर्यायदलानि (n. pl.).

ALTERNATE (v. i.) : Ph. *the flood and ebb tides a. with each other* * पर्यायेषु वेलाणां वृद्धिचयौ भवतः or वेलाणां पर्यायवृद्धिचयौ.

ALTERNATE (v. t.) : Ph. *to a. labour with repose* * पर्यायेषु श्रमविश्रामौ करोति.

ALTERNATELY : पर्यायेषु ; अनुक्रमेण (=in regular order). [q. v.).

ALTERNATION : (1) पर्यायक्रमः ; (2) पर्यायवृत्तिः ; (3) परिवृत्तिः (=change

ALTERNATIVE : (1) विकल्पः ; (2) पादिकः Ph. : *which a. shall I choose 'be a deserter of my wife' or 'be polluted with the touch of another's wife'* दारत्यागी भवात्याही परस्त्रीस्पर्शपात्रुः, Sa. v.

ALTHOUGH : (1) अपि : *we remember that Vidura and others, a. born Sudras, were possessed of superior knowledge* विदुरप्रभृतयः शुद्रयोनि-
प्रभवा अपि विशिष्ट विज्ञानसम्पन्नाः स्वर्त्यन्ते, S. III. 34. *She will surely move*
a. she may be in a painting, will practise jugglery a. she may
consist of a doll, will deceive a. she may be engraved नियतनियमास्ति-
व्यगतापि चक्षति, पुस्तमथपीन्द्रजालमाचरति, चरुकीर्षापि विप्रलभते, K. ; (2)
यद्यपि, a. we cannot extirpate pain, still we can put it down, यद्यपि
न सन्निरुध्यते दुःखं तथापि तदभिभवः शक्यः कर्तुं, T.

ALTITUDE : उच्चायः V. HEIGHT.

ALTOGETHER : I. Wholly, completely, : q.v. : (1) सर्वथा ; (2) अशेषतः

II. Conjointly : q.v. : समम्.

ALUM : (1) कटौ (f.) ; (2) कटिकादिः.

ALWAYS : I. Perpetually, constantly : q.v. : (1) सदा ; (2) सर्वदा ;

(3) सततं ; (4) सर्वकालम् ; (5) अनिरुद्धम्.—II. Invariably : q.v. : नियतम्.

AMAIN : (1) प्रसन्नम् ; (2) प्रसन्न ; (3) बलात्.

AMALGAM : मिश्रधातु. (?)

AMALGAMATE : मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) : V. TO MIX, COMBINE.

AMALGAMATION : मिश्रणम् V. MIXTURE, COMBINATION.

AMANUENSIS : लेखकः ; यीन्यस्य भाषितानुसारेण लिखति.

AMARANTH : I. The plant : अमरान्तः.—II. The flower : अमरान्तपुष्पम् etc.

AMASS (v. t.) : (1) सं-चिनीति (चि, c. 5.) ; (2) सं-भरति (भ, c. 1.) : V. TO

ACCUMULATE.

AMATEUR : यः (या, यं) आत्मविनीदनार्थं सङ्गीतादिकलां सेवते.

AMATORY (adj.) : (1) रसिकः (का, कं) ; (2) शृङ्गाररसप्रधानः (ना, नं) (such as

a. verses) ; (3) प्रेमकरः (रौ, रं) (=producing love, such as a. po-
tions) ; (4) कामिन् (f. नी). V. AMOROUS.

AMAZE (v. t.) : विस्माययति (c. of स्मि) : V. TO ASTONISH.

AMAZED (adj.) : विस्मयाच्छ्रितः (ला, लं) : V. ASTONISHED.

AMAZEDLY (adv.) : (1) सविस्मयम् ; (2) विस्मयेन ; (3) by the adj.

AMAZEMENT : विस्मयः : V. ASTONISHMENT.

AMAZING (adj.) : विस्मयकरः (री, रं) : V. ASTONISHING.

AMAZINGLY : expr. by the adj. : V. AMAZING : V. also EXCESSIVELY.

AMAZON : *पर्झनी ; रश्मिया.

AMBASSADOR : (1) दूतः ; (2) राजदूतः Ph. : *the English a. at Berlin*

* बार्लिनस इंग्लिखीयराजदूतः or इंग्लिखीयराजमन्त्री.

AMBASSAGE : (1) दीव्यम् ; (2) राजदीव्यम् ; (3) दूत्यम् : V. AMBASSADOR.

AMBER (subs.) : (1) तैलस्फटिकः ; (2) दृक्मणिः.

AMBERGIES : अम्बरम् (?).

[PASS.

AMBIENT (adj.) : (1) व्यापकः (का, कं) ; (2) परिवेष्टकः (का, कं) : V. TO ENCOM-

AMBIGUITY : (1) सन्देहः ; (2) सन्दिग्धता ; (3) सन्दिग्धार्थता.

AMBIGUOUS : (1) सन्दिग्धः (ग्धा, ग्धं) ; (2) सन्दिग्धार्थः (घां, घै). Ph. *it is a. here whether the word वन्द्या means 'captive' or 'adorable' अत्र वन्द्यामिति किं वन्द्योभूतायास्तु वन्दनीयमिति सन्देहः Sah.* [तत्र भाषितम्.

AMBIGUOUSLY : expr. by the adj. : Ph. *you have spoken a.* * सन्दिग्धं

AMBIT : (1) मण्डलम् ; (2) चक्रम् : V. CIRCUIT, COMPASS.

AMBITION : (1) स्फुट्टा ; (2) आकाङ्क्षा ; (3) यशोलिप्सा (for fame) ; (4) राज्य-
लोभः (for royalty) ; (5) गौरवलाससा (for esteem) ; (6) and sim.
comp.s.

AMBITIOUS : (1) यशस्कामः (सा, मं) (for fame) : (2) उच्चपदाभिलाषिन् (f. ची)
(for high post) : etc. V. DESIROUS OF, EAGER. Ph. *a. for your post*
पदकाङ्क्षिणा ते, Ku. III. 4.

AMBLE (subs.) : (1) धीरितकम् ; (2) धीरितम्.

AMBLE (v.) : (1) Perh. धीरति (धीर्, c. 1.) ; (2) धीरितगत्वा चलति.

AMBLER : धीरितग्रीवः (ला, लं) (?).

AMBROSIA : अमृतम् : V. NECTAR.

AMBULATORY : चरिषु (mfn.) : V. MOVEABLE.

AMBUSCADE, AMBUSH : I. The place : पराभियोगाय निधतस्थानम्.—II.

The men : पराभियोगाय निधतस्थापितसैनम्. *To lie in a.* : निधतं तिष्ठति (खा, c. 1.).

AMELIORATE, AMELIORATION : V. TO IMPROVE, IMPROVEMENT.

AMEN : ओं or चाम्. In non-ecclesiastical sense : तयास्व ; एवमस्व.

AMENABLE : I. Submissive, compliant : q.v. : अनुविधायिन् (f. नी).

II. Accountable to : Ph. *a. to our government* *अस्माकं शासनायताः.

AMEND (v. i.) : शुध्यति (युष्, c. 4.) : V. TO MEND, IMPROVE.

AMEND (v. t.) : शोधयति (c. of युष्) : V. TO CORRECT, IMPROVE.

AMENDMENT : I. Correction, improvement : q.v. : शोधनम्.—II. A secondary resolution in a bill or motion : *शोधनम्.

AMENDS : V. COMPENSATION, SATISFACTION. *To make a.* : V. TO RECOMPENSE, ATONE FOR.

AMENITY : (1) रम्यता ; (2) मनोज्ञता : V. AGREEABLENESS.

AMERCE : दण्डयति (दण्ड्, c. 10.) (with double acc.) : V. TO FINE

AMERCEMENT : (1) दण्डः ; (2) अर्थदण्डः (=fine, q.v.).

AMETHYST : आनीलः मणिद्विज्वः.

[(4) प्रियश्चावकता (rare).

AMIABILITY : (1) मनोज्ञता ; (2) रमणीयता ; (3) सुशीलता (good behaviour) ;

AMIALE : (1) सुशीलः (ला, लं) (=of good behaviour) ; (2) प्रेमाई : (हर्ष, हँ) (=deserving of affection) ; (3) रम्यः (स्या, स्य') (=pleasant, agreeable).

AMIABLY : प्रीत्या : V. LOVINGLY, AFFECTIONATELY.

AMICABLE : मैत्रः (मै, त्र') : V. FRIENDLY, KIND.

AMID, AMIDST : (1) मध्ये (with gen.), *a. four fires* इविभुंजां चतुर्षां मध्ये,

K. XIII. 41. ; (2) by adj.s मध्यगतः (ता, तं), etc. Ku. v. 20.

AMISS (adv.) : expr. by the adj.s : (1) अयुक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) सापराधः (घा, घं), etc. : V. WRONG.

AMITY : मैत्री : V. PEACE, FRIENDSHIP.

AMMONIA : * निम्नादलः.

AMMONIAC : निर्यासप्रभेदः.

AMMUNITION : युद्धीपकरणम् : (now=gunpowder, shot) : q. v.

AMNESTY : क्षमा (=pardon, the meaning determined by the contest).

AMONG : I. Amidst : q. v. : मध्ये (with gen.).—II. Making part of a number of : (1) मध्ये (with gen.), *a. his very many sons अतिप्रभूतानां सुतानां मध्ये*, K. ; (2) by loc., *Rambha a. women and Rama a. kings नारीषु रम्भा वृषतिषु रामः*.

AMOROUS : I. Prone to love : (1) कामिन् (f. नौ) ; (2) कामुकः (का, कं) ; (3) प्रेमशीलः (सा, लं). II. In love : v. ENAMOURED. III. Pertaining to love : काम- (in comp.) : v. AMATORY.

AMOROUSLY : (1) सागुरागम् : v. AFFECTIONATELY ; (2) सकामम्.

AMOUNT (subs.) : v. SUM.

AMOUNT (v.i.) : Ph. : *a.ing to a lac लक्षसंख्यकः* (का, कं) ; *these races together a. to fourteen पदान्वेकव चतुर्दशकुलानि*, K. ; *ascertain what the balance a.s to* *क्रियदवशिष्टमिति परिज्ञायताम् ; *your argument a.s to this* *एतदभिप्रायकस्ते तर्कः.

AMOUR : प्रणयः (=love), *secret a. गुप्तप्रणयः* (?).

AMPHIBIOUS : भूजलचरः (रा, रं) (?) ; पादिन् (f. नौ). Sr.

AMPHITHEATRE : (1) रङ्गः ; (2) रङ्गभूमिः.

AMPLE : I. Spacious : q. v. : विशालः (सा, लं).—II. Abundant, copious : q. v. : प्रचुरः (रा, रं).—III. Not brief : विस्मृतः (ता, तं).

AMPLENESS : I. Spaciousness : q. v. : विशालता.—II. Abundance : q. v. : प्राचुर्यम्. [विस्तारः.

AMPLIFICATION : I. Enlargement : q. v. II. Of speech : विस्तारः or

AMPLIFY : विस्तारतः or विस्तारेण वर्धयति, उप-, (वर्ध्, c.10.) : v. TO ENLARGE.

AMPLITUDE : I. Extent : q. v. : विस्तारः.—II. Greatness : q. v. : महत्त्वम्.

AMPLY : प्रचुरम् : v. ABUNDANTLY, SUFFICIENTLY, FULLY.

AMPUTATE : छिनति (छिद्, c. 7.) : V. TO CUT OFF.

AMPUTATION : अङ्गच्छेदः or sim. छेदः : (when the meaning is clear).

AMULET : (1) रक्षाकाष्ठः, Sa. VII. ; (2) कवच (mn.).

AMUSE : I. To entertain the mind agreeably : (1) वि-मोदयति (c. of मुह) *how shall I a. myself कोनेदानीमात्मानं विमोदयामि V. II. ;* (2) रञ्जयति (c. of रञ्ज), *the prince was very much a.ed by his long description of his past valor, beauty, and fortune अतीतस्वशीर्यरूपविभवदर्शनवाचालेन तेन सुतरामरञ्जयत राजपुत्रः, K.* II. To delude : q. v. : हसयति (nomi.).

AMUSED, be ; (1) रञ्जते ; (2) विमुच्यते (pass).

AMUSEMENT : (1) विनोदः ; (2) विनोदनम् : V. DIVERSION, ENTERTAINMENT, PASTIME. *To afford a. :* (1) रञ्जयति ; (2) प्रीणयति (c. of प्री).

AMUSER : विनोदयितृ (m.) : V. TO AMUSE.

AMUSING (part. adj.) : विनोदिन् (f. नौ.) : V. PLEASING.

AN : V. A.

ANABAPTISM : *यौवनमज्जनवादित्वम् : V. ANABAPTIST. [अनीत्यवमनुशासति.

ANABAPTIST : *यौवनमज्जनवादिन् (m.) ; छटधर्माभुयायिनां मध्ये ये यौवने जलम-

ANACHRONISM : कालगच्छनाश्रमः (?).

ANAGRAM : *अक्षरविपर्यासः ; शब्दस्याक्षरानां भिन्नसमावेशेनान्यशब्दकल्पनम्.

ANALOGICAL : Ph. *a. argument* उपमानम्.

ANALOGICALLY : सादृश्यात् ; सादृश्यतः ; तुल्यरूपतया.

ANALOGOUS : (1) सदृशः (शा, शं) ; (2) तुल्यः (ल्य, ल्यं) ; (3) तुल्यरूपः (पा, पं).

ANALOGY : सादृश्यम् : V. RESEMBLANCE, SIMILARITY.

ANALYSIS : I. Philo. t.t. : no equiv. : *विश्लेषः.—II. Synopsis : q. v.

ANALYTIC, ANALYTICAL : *विश्लेषकः (f. पिका, n. षकं).

ANALYZE (v. t.) : *वि-श्लेषयति (c. of श्लिष्) ; विश्लेष्य परीक्षते (ईष्, c. 1.).

ANARCHICAL (adj.) : (1) अराजकः (का, कं) (= without a king.) ; (2) विद्रुतः

(ता, तं) (= turbulent) ; (3) *विद्रवकारिन् (f. णी) (= anarchist).

ANARCHIST : *राज्यविद्रवकारिन् (f. णी).

ANARCHY : (1) राज्यविग्रह. ; (2) प्रजाविग्रह. ; Vi. III.

ANATHEMA : (1) श्रापः (?) ; (2) अभिश्रापः (?) v. CURSE, EXCOMMUNICATION.

ANATHEMATIZE : श्रापति, अभि-,(श्राप् c. 1.) : v. TO CURSE, EXCOMMUNICATION.

ANATOMICAL : (1) *व्यवच्छेदविद्याविशयक. (का, कं) ; (2) by tat. comp.

ANATOMIST. : * व्यवच्छेदविद्याविशारदः or -कुशलः.

ANATOMIZE : व्यवहिनति (छिद्, c. 7.) : v. TO DISSECT.

ANATOMY : * व्यवच्छेदविद्या.

ANCESTOR : पूर्वपुरुषः. In pl. : (1) पूर्वपुरुषाः ; (2) पूर्वजाः ; (3) पितरः ;
(4) पूर्वो, *I have excelled my a.s* पूर्वो तिरस्कारिताः, Vi. v.

ANCESTRAL : पितृपैतामहः (ही, हं) P. v. PATERNAL.

ANCESTRY : I. Ancestors : q.v. II. Birth, or, honorable descent :
(1) अन्वयः ; (2) वंशः. Ph. : *of good or noble a.* : (1) अभिजातः (ता, तं) ;
(2) अभिजनवत् (f. ती), Sa. IV.

ANCHOR (subs.) : नौवन्धनसौहृद्यन्तर्भेदः ; *लङ्गरम्. Ph. *the arms of an a.*,
*लङ्गरदन्ताः (m. pl.) : *the eye of an a.* *लङ्गरच्छिद्रम् ; *to cast a.* *लङ्गरं
प्रक्षिपति ; *to weigh a.* लङ्गरं उत्तोलयति (तुल्, c. 10.).

ANCHOR (v.) : लङ्गरं प्रक्षिपति (क्षिप्, c. 6.) (with gen.). *a.ed off Benares*
*उपवारावसि लङ्गरं प्रक्षिपेय, or, लङ्गरेण नावं बध्ने.

ANCHORAGE : I. The place : *लङ्गरस्थानम्.—II. The duty : *लङ्गरपुष्कम्.

ANCHORITE : (1) यतिः ; (2) सन्न्यासिन् (m.). v. HERMIT.

ANCHOVY : * हेरिंजातीयः क्षुद्रमत्स्याविशेषः.

ANCIENT (adj.) : (1) पुराणः (बा, बं) ; (2) पुरातनः (नो, नं) ; (3) प्राचीनः
(ना, नं) ; (4) चिरमनः (नौ, नं) ; (5) प्राक्तनः (नौ, नं) , (6) पूर्वकालीनः
(ना, नं) ; (7) प्राकालीनः (ना, नं). : v. OLD.

ANCIENT (subs.) : I. Flag : q.v. : पताका.—II. An ensign : q.v. :
पताकिन् (f. नी).

ANCIENTLY : (1) पूर्वकाले ; (2) पुरा v. FORMERLY

ANCIENTS, THE :- (1) दृष्टाः (m. pl.), U. v. ; (2) चिरम्बनाः (m. pl.), S. :
V. ANTIQUITY.

ANCILLARY : V. SUPPLEMENTAL.

AND :-I. In case of subs. and adj.s : (a) by dva. comp. : *summer a. spring* यौषवसन्तौ ; *father a. mother* मातापितरौ, or, sim. पितरौ [so *brother a. sister* भ्रातरौ ; *son a. daughter* पुत्री ; *father-in-law a. mother-in-law* श्वशुरौ] ; *with his superior birth, ascetecism, erudition, valor a. deeds* अभिन्नतपोविद्याक्रियातिशयैर्निर्जैः, Vi. II. ; *exhausted, tremulous, and (therefore) pleasant* अलसखलितमुग्धानि, U. I. ; (6) by च (enclitic) : *fresh youth, incomparable beauty, a. superhuman prowess* अभिनव-यौवनत्वमप्रतिमरूपत्वमसानुषशक्तिलक्ष, K.—II. In case of numerals : (1) by a comp. with अचिकः (का, कं), or, उत्तरः (रा, रं) : *one hundred a. two* अचिकं शतं, or sim., अचिकशतं ; *three thousand a. sixty-eight* अष्टषष्ट्युत्तरविसहस्रं ; (2) by a comp. with स- : *after a reign of 18 years a. thirteen days* सोढादशब्दान् क्ष्मां सुक्ता स त्रयोदशवासरान्, Raj. ; (3) by च (very rare), Vi.—III. In case of verbs, generally by participles :- *go a. speak this to the minister* गत्वैवमसाद्यं ब्रूहि, Śa. VI. ; *then he alighted (from the horse) a. tied it up to a branch of a tree, a. then approached a. saluted Siva, a. then again gazed on the same lady* ततोवतौथ्य तदशास्त्रायां बद्ध्वा तुरगमुपसृत्य प्रथम्य विलीचनाय तामिव योषितं चक्षुषा पुनर्निरूपयामास, K. v. (iv).—IV. In connecting sentences : (1) by च (never at the beginning) : (*these remembrances*) *burn my body a. rend my heart* दिष्टं दहन्ति हृदयञ्च विदारयन्ति, Ma. x. ; (2) Sometimes च is omitted : *behave so that you will not be laughed at by men, will not be censured by the good, will not be reviled by the seniors* तथा प्रयतेथाः यथा नीपहस्यसे जनैः, न निन्द्यसे साधुभिः न धिक्क्रियसे गुरुभिः, K.—V. In interrogation, generally by वा (enclitic) : *who is he ? whose son ? a. what is his name* कोसौ, कस्य वापत्यं, किमभिधानी

वा ? K. ; *O, fair lady, who are you, whose spouse, a. what is your object for coming to me ?* का त्वं शुभे कस्य परिग्रही वा किं वा मदभ्यागमनकारणं ते, R. xiv. 8.

AND THEN : denoting immediate sequence : (1) तदनु *in childhood a. then again in youth* शैशवे तदनु यौवने पुनः, U. I. ; (2) ततः, *a. then allowed his son to go* ततोऽनुजने गमनं सुतस्य, B, I. 23. ; (3) तदनुच (*very rare*), Vi. II. V. AND (III.)

AND YET : तथापि V. YET.

ANDROGYNAL, ANDROGYNOUS (adj.) : V. HERMAPHRODITE.

ANECDOTE : (1) कथा ; (2) उपाख्यानम्, V. STORY.

ANEURISM : perh. नाडीव्रणम्.

ANEW : (1) पुनर् ; (2) पुनरपि : V. AGAIN.

ANGEL : I. Lit. : देवदूतः ; * गन्धर्वः. — II. Fig : as a term of endearment : (1) प्रियतमा ; (2) प्रेयसी V. LOVE, DARLING.

ANGEL, ANGELIC (adj.) : I. Belonging to angels : by tat. comp. II. Resembling angels : (1) दिव्यः (व्या, व्य) ; (2) अमानुष. (षी, षं).

ANGER (subs.) : (1) क्रोधः ; (2) कोपः, *to give way to a.* कोपवशं गच्छति, V. IV. ; *restraining his a.* कोपं निगृह्णन्, B. XII. 81. ; (3) रोषः ; (4) अमर्षः, *void of a.* अमर्षशून्यः (व्या, व्य), Ki. I. 33. ; (5) मन्धुः ; *deep-rooted a. possessed (him)* मन्धुरभजद्वगादतरः, Si. XV. 2. ; (6) संरम्भः ; (7) रुष् (f.) ; (8) क्रुष् (f.) ; (9) रुषा.

ANGER (v. t.) : (1) कोपयति (c. of कुप्) ; (2) क्रोधं, मन्धुं करोति (with gen.).

ANGLE (subs.) : (1) कोणः ; (2) अक्षः. *Right a.* समकोणः ; *obtuse a.* *विषमकोणः ; *acute a.* *समीनकोणः, सूक्ष्मकोणः ; *alternate a.* विपर्यस्त कोणः. [c. 4.), or, गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.).

ANGLE (v.) : (1) perh. वङ्गिष्यति (nomi.) ; (2) वङ्गिणेन मत्स्यान् विध्यति (वाङ्,

ANGLER : I. One who angles : मत्स्यवेधकः V. FISHERMAN. II. A species of fish : मत्स्यविशेषः.

ANGLICISM : *इंरेजभाषारीतिः.

ANGLICIZE (v. t.) : *इंरेजयति (nomi.).

ANGLING (subs.) : वङ्गिणेन मत्स्यवन्धनम्, or, मत्स्यधारणम्.

ANGLING-ROD : perh. वङ्गिशदस्त्रम्.

ANGRILY : (1) सक्रोपम् ; (2) सक्रोधम् ; (3) सरोषम् ; (4) सामर्षम्.

ANGRY : (1) क्रुधः (ङ, ञं) ; (2) कुपितः (ता, तं) : v. ENRAGED.

ANGRY, BE OR GET : (1) क्रुध्यति (क्रुष्, c. 4.) ; (2) कुप्यति (कुप्, c. 4.) ; (3) रुध्यति (रुष्, c. 4.). N. B. These verbs are const. with dat. or with प्रति and acc. : a. with the king of Chedi क्रुद्धस्य चैवं प्रति, Si. I. 75.

ANGUISH : (1) मनस्तापः (= a. of mind) ; (2) यातना (=bodily pain) : v. AGONY.

ANGULAR : (1) कोणत्रिशिष्टः (ष्टा, ष्टं) (?) ; (2) साक्षः (क्षा, ञं) (?) .

ANIMADVERSION : उपालम्भः : v. REPROOF, CENSURE.

ANIMADVERT (v. i.) : v. TO OBSERVE, REMARK, CENSURE.

ANIMAL :- I. Any living creature : (1) प्राणिन् (m.) ; (2) जीवः ; (3) चेतनः (= a rational a.) ; (4) जन्तुः (usually applied to lower a.s. only) ; (5) जन्मिन् (m.) ; (6) जन्मवत् (m.). II. A beast : q. v. : (1) मृगः ; (2) पशुः.

ANIMAL (adj.) : Expr. by gen. of above : Ph. : a. food आनिषम् v. OR MEAT ; a. pleasures विषयाः or विषयसुखानि (pl.) : a. passions इन्द्रियाणि (n. pl.) (lit. organs of sense), or, कामादयः षड्रिपव. ; the a. kingdom *जीवद्वष्टिः, निखिलप्राणिवर्गः.

ANIMALCULE (subs.) : (1) सूक्ष्मजीवः ; (2) अतिसूक्ष्मजन्तुः.

ANIMATE (v. t.) : I. To give life to : (1) जीवयति (c. of जीव्) ; (2) जीवं सञ्चारयति (c. of चर्), P.—II. Fig : to encourage, incite q. v. : (1) आशासयति (c. of ञस्) ; (2) प्रोत्साहयति (c. of सह्).

ANIMATE, ANIMATED (adj.) : I. Alive : सजीवः (वा, वं) : Ph. a. being :

(1) जीवः ; (2) प्राणी.—II. Lively, vigorous : q.v. : (1) प्रफुल्लः (झा, झं) ;
(2) उल्लसः (सा, सं).

ANIMATION : I. Bestowal of life : (1) जीवनदानम् ; (2) जीवसंचारः.
—II. Life : q. v. : जीवनम्.—III. Liveliness, vivacity : q. v. : (1)
प्रफुल्लता ; (2) उल्लासः.

ANIMOSITY : (1) द्वेषः ; (2) विद्वेषः ; (3) वैरम् ; (4) विरोधः.

ARISE : (1) अतिष्ठत्वा ; (2) उवा.

ANKLE : (1) गुल्फ (mn.) ; (2) घुटिका ; (3) घुटिः.

ANKLET : (1) मूपुरम् ; (2) पादाङ्गदम् ; (3) तुलाकोटिः ; (4) मञ्जीरम्.

ANNALIST : (1) आख्यानविद्, Vi. (?) ; (2) आख्यानरचकः (?).

ANNALS : (1) आख्यानचयः (?) ; (2) इतिहासः (?) ; (3) *वार्षिकवृत्तान्ति.

ANNATS : (1) प्रथमवर्षफलानि (n. pl.) (?).

ANNEAL : (1) *प्रतपति (तप, c. 1.).

ANNEX : I. To subjoin : Ph. I a. a list of articles for sale *लेखाने
विक्रीयद्रव्यानि निर्दिष्टानि.—II. To unite : सं-योजयति (c. of युज्).

ANNEXATION : (1) संयोजनम् ; (2) संयोगः : v. UNION.

ANNIHILATE : (1) उत्-क्षिन्ति, समुत्-, (हिद्, c. 7.) ; (2) उन्मूलयति (मूल, c.
10.) ; (3) उन्नादयति (c. of सद) ; (4) प्रलाययति (c. of लौ) ; (5) विक्षीपयति
(c. of लुप्) : v. TO DESTROY.

ANNIHILATION : (1) उच्छेदः, समुच्छेदः ; (2) क्षीपः, विक्षीपः ; (3) क्षयः ; (4)
प्रलयः (rare, except with reference to the a. of the world) : v. DES-
TRUCTION.

ANNIVERSARY : (1) वार्षिकः (कौ, कं) ; (2) सांवत्सरिकः (कौ, कं). The a. of
Krishna's birth जन्माष्टमी ; the a. of Rāma's birth रामनवमी.

ANNOTATE : (1) टीकां करोति, लिखति or रचयति (with gen.) ; (2) व्याख्याति
(आ, c. 2.) : v. TO EXPLAIN.

ANNOTATION : (1) टीका ; (2) टिप्पणी ; (3) व्याख्या.

ANNOUNCE : (1) घोषयति (घुष्, c. 10.), v. TO PROCLAIM ; (2) वि-ज्ञापयति

(c. of ज्ञा) v. TO INFORM ; (3) प्र-काशयति, सन्नि-, (c. of काश्), Ki. XIII. 35 ; (4) अमि-दधाति or घने (घा, c. 3.), *the drum a.ed the departure-(of the nymphs)* पञ्चानं समभिदधे चदङ्गनादः, Ki. VII. 1. v. TO SPEAK ; (5) आञ्जयाति (ञा, c. 2.), *to a. this to the king of Naishadha* आञ्जयातुं वृत्त-मेतन्निबधनरपती, N. III. 132. v. TO TELL.

ANNOUNCEMENT : (1) आजापनम् ; (2) विज्ञापनम् : v. PROCLAMATION, PUBLICATION.

ANNOUNCER : (1) आजापकः ; (2) विज्ञापकः ; (3) प्रकाशकः.

ANNOY : (1) बाधते (बाध्, c. 1.) ; (2) दुनोति (दु, c. 5.) ; (3) अर्दति (अर्द्, c. 1.).

ANNOYANCE : (1) बाधा ; (2) विद्वन्ना ; (3) दुःखं. v. TROUBLE, VEXATION.

ANNOYER : (1) बाधकः ; (2) विद्वन्कः ; (3) कर्दयकः.

ANNOYING (adj.) : v. TROUBLESOME, VEXATIOUS.

ANNUAL (adj.) : (1) वार्षिकः (कौ, कं) ; (2) सांवत्सरिकः (कौ, कं) ; (3) आब्दिकः (कौ, कं).

ANNUAL (subs.) : I. An a. plant : अनीचधिः.—II. A book appearing a.ly *वार्षिकम् or *वार्षिकपुस्तकम्.

ANNUALLY : (1) वर्षेवर्षे ; (2) प्रतिवर्षम् ; (3) प्रतिवत्सरम् ; etc.

ANNUITANT, *वार्षिकवृत्तिभोगिन् (f. नौ) and sim. comp.s.

ANNUITY : *वार्षिकवृत्तः and sim. comp.s.

ANNUL : लुप्यति, अव-, वि-, (लुप्, c. 6.) (?).

ANNULAR : (1) मण्डलाकारः (रा, रं) ; (2) गोलाकारः (रा, रं) ; (3) बलयोकारः (रा, रं).

ANNULMENT : लोपः, वि-, अव-, (?).

ANNUNCIATION : (1) आजापनम् ; (2) विज्ञापनम् ; (3) प्रकाशनम्.

ANODYNE : (1) शूलघ्नः (घ्नौ, घ्नं) ; (2) पीडाशमकः (का, कं) (?).

ANJOINT : I. To besmear : q. v. : (1) लिप्यति (लिप्, c. 6.), *as if a.ing, as if filling my sense of smell.* अगुलिप्यन्ममिव पूरयन्ममिव प्राचेन्द्रियम्, K. ; (2) अगन्ति, अमि-, (अङ्, c. 7.), Sa. v. ; (3) दिग्धे (दिह, c. 2.) a.ed

with nectar as well as poison दिग्धीक्षतेन च विषेण च, Ma. I. ; (4) समा-
समते (सम्, c. 1.), *I will prepare auspicious ointments* मङ्गलसमालम्भं
विरचयामि, Śa. IV.—II. To consecrate by unction : अभिषिञ्चति (सिच्,
c. 6.), B. III. 2.

ANOINTER : विलेपकः : V. TO ANOINT.

ANOINTING (subs.) : (1) विलेपनम् ; (2) अभ्यञ्जनम् ; (3) समालम्भः ; (4)
अभिषेक (=consecration).

ANOMALOUS : (1) विधिविरुद्धः (द्वा, द्वं) (?) ; (2) अनियमपरः (रा, रं) (?) ; (3)
अविधि (mfn.) (?) .

ANOMALY : (1) विधिविरोधः ; (2) अविधिः (?) ; (3) अनियमः (?) .

ANON : I. Quickly, soon : q. v. : सपदि.—II. Again : q. v. Ph. : *ever*
and a. यदा तदा : V. OFTEN, FREQUENTLY.

ANONYMOUS : (1) *अनिर्दिष्टलेखकामिधानः (ना, नं) ; (2) *अदत्तप्रणेतृसंज्ञः (ज्ञा
ज्ञं) ; etc.

ANONYMOUSLY : (1) *अनिर्दिष्टलेखकामिधानम् ; (2) *अदत्तप्रणेतृसंज्ञम्.

ANOTHER : (1) अन्य. (न्या, न्यत्), *it is impossible that one acts and a. enjoys*
न ह्येतत् सम्भवित्यन्यः कर्तव्यो भुङ्क्त इति, D.s. : *a. day* अन्येद्युः ; (2)
परः (रा, रं), *a.'s wife* परस्त्री ; *a.'s property* परस्वम् ; (3) अपरः (रा, रं),
a. dearer to you than myself मत्त प्रियतरस्तथापरो जनः, K. ; (4) in
some cases by अन्तर affixed, *took her to a. king* राजानरं गिराय,
R. VI. 23. V. DIFFERENT. N. B. Note that पर is gen. confined to
comp. and अपर is gen. used with a qualifying subs. Note also
that अन्य and अपर do not gen. mean a.'s in comp. : V. ANOTHER'S.

ANOTHER, one (reciprocal) : V. ONE ANOTHER.

ANOTHER'S : (1) अन्यदीयः (या, यं) ; (2) परकीयः (या, यं).

ANSWER (v. t.) : I. To reply : (1) कथयति (कथ्, c. 10), *(first) a. my*
these four questions and then drink water ममैतान् चतुरो प्रश्नान्कथयित्वा
जलं पिव, Mah. ; (2) ब्रवीति (ब्र, c. 2.) *if you do not a. my questions, I*

will eat you न चेद्द्वीषि प्रभान्नान्नामि त्वां, D. v1. ; (3) उत्तरं ददाति (दा, c. 3.) (with gen.) ; (4) प्रतिलिखति (=to write back, q. v.). N. B. (1) and (2) are not applicable to writing. II. To refute : q. v. III. To correspond to, suit : q.v. IV. To pay : q. v. Ph : *this will a. my object* अनेन सफलसमीहितो भवामि.

ANSWER (v. i.) : I. To make a reply : उत्तरं ददाति.—II. To speak in reply : (1) प्रतिवक्ति (वच्, c. 1.) ; (2) प्रतिवदति (वद्, c. 1.) ; (3) प्रतिभाषते (भाष्, c. 1.)—III. To render an account to : expressed by circumlo. : *you will have to a. to your master for the sums recieved* *त्वया यद्गन्तव्यं तस्य विशेषवृत्तान्तं स्वामिने निवेदयितव्यम्.—IV. To serve for : q. v.

ANSWER (subs.) : (1) उत्तरं ; (2) प्रतिवचनम् ; (3) प्रत्युक्तिः ; (4) प्रतिवाक्यम्. N. B. The last three words applicable only to speaking in reply, while the first उत्तरं is applicable also to legal replies and solutions of problems.

ANSWERABLE : I. Refutable : खण्डनीयः (या, यं).—II. Responsible, accountable : q.v.—III. Correspondent, proportionate, suited : q. v.

ANT : (1) पिपीलिका (the common small red a.) ; (2) पिपीलकः (a large black a.).

ANT-EATER : पिपीलिकाखादको जन्तुभेदः.

ANTAGONISM : (1) विरोधः ; (2) प्रतिवन्दम् ; (3) पर्यवस्थानम्.

ANTAGONIST : (1) विरोधिन् (f. नौ) ; (2) प्रतिवन्दिन् (f. नो) ; (3) पर्यवस्थाह (f. वौ) : v. OPPONENT.

ANTAGONISTIC : विरोधिन् (f. नो) : v. OPPOSED.

ANTARTIC : *दक्षिणकेन्द्रीयः (या, यं). A pole. *दक्षिणकेन्द्रम्.

ANTECEDENT (adj.) : v. PRIOR, PREVIOUS.

ANTECEDENT (subs.) : Ph. *whose a.s are not known* *यस्य पूर्वचरितमविज्ञातम्.—II. In logic : पूर्वपक्षः.—III. In gram. : *पूर्वसंज्ञा.

ANTECHAMBER : perh. प्रान्तः ; *उपशाला.

ANTEDATE : Ph : *he a.d the letter* *अयिमदिवसं पत्रे सन्निवेशयामास.

ANTEDELUVIAN : *प्रलयपूर्वकालीनः (ना, मं).

ANTELOPE : (1) कृष्णसार. (the black spotted a.) ; (2) रच्यः (the painted a.) ; (3) खः (f. गी) (the general term for a.s, deer etc.).

ANTENNA : Of insects : perh. शृङ्खलम्.

ANTERIOR : I. Preceding in time : v. PRIOR, PREVIOUS. II. Before in place : अग्रः (या, मं), *the a. part* (as of a month) : अग्रभागः.

ANTHEM : (1) सूक्तम् ; (2) स्तोत्रम् : v. HYMN, SONG.

ANTHER : *परागकोषः.

ANTHOLOGY : कुसुमसंग्रहः. (Lit. and Fig.).

ANTHONY'S FIRE : उदरदः : v. ERYSIPELAS.

ANTIBILIOUS : पित्तघ्न. (घ्नी, घ्न).

ANTICHRIST : the great adversary of Christ : *प्रतिक्रष्टः.

ANTICIPATE (v. t.) : I. To foresee : Ph. *old men can a. what is coming* वृद्धबुद्धिरनागतं पश्यति, Vi. ; *even a.ing his death* तस्य भाविमरणं जानन्नपि.—II. To be before in doing : Ph. *I a.d his designs by removing to London* *तस्याग्र्यं निरूप्य लखनमहं अगाम ; *Scipio a.d Hannibal in crossing the Po.* *हनिवालस्याभिप्रायं ज्ञात्वा सिपियः प्रागेव पीनदीमुत्ततार.

ANTICIPATION : Expr. by circumlo. : v. TO ANTICIPATE.

ANTIDOTE : I. Any remedy : q. v. : प्रतिकारः.—II. For poison : विषघ्नौषधम् ETC. *A dealer in a.s* : (1) विषवैद्यः ; (2) आकालिकः ; (3) नरेन्द्रः.—III. For fever : ज्वरघ्नौषधम्.

ANTIMONY : (1) स्तोतीक्ष्णम् ; (2) कापीतम् ; (3) सीविरम् ; (4) यामुनम् : These words properly mean *a sulphuret of a.*

ANTIPATHY : विहेषः : HATRED, AVERSION.

ANTIPHRAISIS : nearest word निहतार्थत्वम्, Sah. VII. ; *विपरीतार्थत्वम्.

ANTIPODES : I. The opposite part of the globe : *प्रतिलीनम् ; भूगोल-
खाधीनामम्.—II. Those who inhabit it : *प्रतिलीना Ph. *the a. and*
those who live in other parts of the globe, live just as comfortably as
we do here चनाकुलास्त्रियगधः स्थितावतिष्ठन्ति ते तत्र वयं यथाव, S. s.

ANTIQUARIAN (adj.) : Ph. *a. knowledge* प्राक्कालीनविषयविज्ञानम्. [(?).

ANTIQUARIAN, ANTIQUARY (subs.) : *प्राक्कालीनविषयेषु पण्डितः, अभिज्ञः, etc.

ANTIQUATED (adj.) : अप्रचलितः (ता, तं) : V. OBSOLETE, OLDFASHIONED.

ANTIQUE (adj.) : प्राचीनः (ना, नं) : V. ANCIENT, OLD.

ANTIQUE (subs.) : (1) प्राचीन द्रव्यम् (?); (2) पुराणद्रव्यम्. (?).

ANTIQUITY : I. The ancients : (1) वृद्धाः (m. pl.) ; (2) पूर्व्ये (m. pl.) ; (3)
चिरन्तनाः (m. pl.) ; (4) प्राचीनाः or प्राचीनलोकाः (m. pl.) ; etc.—II. The
ancient times : (1) प्राक्कालम् ; (2) पूर्व्यकालम्.—III. Ancientness : (1)
प्राचीनत्वम् ; (2) पुराणत्वम् ; (3) पुरातनत्वम्.—IV. The remains of a. :
(1) प्राचीनद्रव्यम् (=an old thing) ; (2) प्राक्कालीनविषयः (=antiquarian
subject.).

ANTITHESIS : nearest word विरोधः, Sah. x.

ANTITYPE : आदर्शः.

ANTLER : हरिणशृङ्गम् (or simp. शृङ्गम् when the meaning is clear).

ANTLERED : शृङ्गिन् (f. शी) : V. HORNED.

ANTONOMASIA : लक्षणा.

ANUS : (1) गुदम् ; (2) गुह्यम् ; (3) पायुः ; (4) अपाणम्.

ANVIL : (1) शूक्तिः (m.) ; (2) सुनी (f.).

ANXIETY : (1) उत्कण्ठा ; (2) उद्वेगः (restless a.) ; (3) चिन्ता V. CARE ;
(4) व्याकुलता V. AGITATION ; (5) उत्कलिका ; (6) रणरसकः (rare).

ANXIOUS : I. Beset with anxiety : (1) उत्कण्ठितः (ता, तं) ; (2) उद्विग्नः
(या, यं) ; (3) व्याकुलः (ता, तं) ; (4) चिन्तितः (ता, तं).—II. Solicitous,
eager : (1) व्यग्रः (या यं) ; (2) उत्सुकः (का कं).—III. Causing anxiety :
(1) उद्वेगकरः (री, रं) ; (2) उत्कण्ठाप्रदः (दा, दं).

ANXIOUS, TO BE : उन्मनायते (nomi.), *a. to see* दर्शनायोन्मनायमान, D.

ANXIOUSLY : I. With anxiety : (1) सीरकच्छम् ; (2) सीदेगम् ; (3) by the adj. v. ANXIOUS (1). II. Eagerly : by the adj. : v. ANXIOUS (II).

ANY : (1) कश्चित् (काचित्, किञ्चित्), *have you got a. one named Vimardaka* किमस्ति कश्चिद्विमर्देको नामात्रभवतः, D. II. : *is there a. doubt about it* किमत्रकाचिद्भ्रान्तिः, Vi. : *I could not find a. thing in the house* गृहं प्रविश्य न किञ्चिन्मया समासादितम्, Mr. III. ; (2) कोपि, (कापि, किमपि), *a. one else* अन्यः कोपि etc. ; (3) कश्चन (काचन, किञ्चन) (rare). Ph. : *in the absense of a. witness* साक्ष्यभावे ; *without a. wisdom* ज्ञानं विना ; *what power has Dhananjaya or a. body else even to take the name of your son* का शक्तिरस्ति धनञ्जयस्यान्यस्य वा नामापि ग्रहीतुं ते तनयस्य, Vi. II. N. B. When *a.* means *any one or anything whatever*, it is expr. (a) by यः कश्चित् etc., *a. one could be a witness in a house or in forest* अन्तर्वेश्मन्यरक्ष्ये वा यः कश्चित् साक्षं कुर्यात्, M. VIII. 69. ; *I want to give even the gold bracelet of my hand to a. one [I meet]* स्वहस्तस्यमपि सुवर्णं कङ्कणं यस्मै कञ्चैविहातुमिच्छामि ; (b) by यः...सः etc., *they can attack a. number of horsemen* *यावानश्ववारानधिगच्छन्ति तावानेवामियोक्तुं शक्नुवन्ति.

ANY HOW : (1) येन केन प्रकारेण ; (2) यथा तथा.

ANY LONGER, ANY MORE : (1) इतः परम् (=from this time) : (2) ततः परम् (=from that time). *I will not think any more of other girls* न चिन्तयेयमित. परमितरनारी, D. III.

ANY WHERE : (1) कुत्रापि, *a. else* अन्यत्र कुत्रापि ; (2) क्वचिदपि, N. XIII. 55. Ph. *go a. you like* गच्छ यथेच्छम्, N. I. 143. ; *die a. you like* यत्र तत्र वा प्राणत्यागं कुरु, Vi. VI. ; *I do not allow you to go a. else from here* इतोन्वती न वो गन्तुमनुमन्ये, Sa. III.

AORIST : no equiv. : अनद्यतनभूतः (=indefinite past).

AORTA : हृदयस्य वामकोषनिर्गता रक्तवह्ना वृहद्वाही.

APACE : सत्वरम् : v. QUICKLY, RAPIDLY.

APART : I. Separately : q. v. : पृथक्.—II. At a distance : दूरे.—III.

Privately : (1) विजने ; (2) निधत्तम्. Ph. : *a. from this, there is no other fault in the man* एतद्विघ्नस्य दोषो नास्ति.

APARTMENT : कोष्ठः : v. ROOM. *The inner a.s* चन्तःपुरम्. *The attendants on the inner a.s* चन्तर्वेशिकाः पुरुषाः D. 1.

APATHETIC : I. Void of passion : (1) वीतरागः (गा, गं) ; (2) वीतस्पृहः (हा, हं) ; (3) निःस्पृहः (हा, हं) ; (4) उदासः (सा, सं) ; (5) विरागिन् (f. नी).—II.

Indifferent : q. v. [q. v.]

APATHY : I. Stoicism : (1) वैराग्यम् ; (2) चीदास्यम्.—II. Indifference :

APE (subs.) : पुष्कडीनी वानरः ; कपिभेदः.

APE (v. t.) : v. TO IMITATE, COPY.

APERIENT : I. Adj. रेचकः (कौ, कं).—II. Subs. : रेचकः : v. PURGATIVE.

APERTURE : (1) छिद्रम् ; (2) रन्ध्रम् ; v. OPENING, FISSURE.

APEX : (1) चूड़ा ; (2) शिखरम् : v. TIP, POINT.

APHORISM : (1) सूत्रम् ; (2) वचनम् : v. MAXIM.

APHORISTIC : Ph. *the method of the book is a.* *सूत्रैर्घटितोऽयम्.

APIARY : *मधुमक्षिकाशाला : v. BEE-HIVE.

APIECE : एकैकः (का, कं) : v. EACH.

APISH : v. FOOLISH, FOPPIH.

APOCALYPSE : प्रकाशनम् : v. REVELATION.

APOCOPE : *चन्ताचरलीपः ; *चन्ताचरलीपालहारः.

APOCRYPHA : *ऊटौपीपवेदः ; *उपधर्मपुस्तकम् .

APOGEE : उच्चः ; चान्द्रकान्तिमण्डलस्य पृथिव्या दृष्टिपदम्.

APOLOGIZE : (1) चनां प्रार्थयते or याचते ; (2) मर्षयति (मृष्, c. 10.), *a. to the king for what we said amongst ourselves against etiquette* मर्षयतं लोकपालं यदस्माभिर्विश्वप्रलापिनीभिरुपचारातिक्रमेण भणितम्, Sa. III. ; (3) अनु-नयति (नी, c. 1.) (= to propitiate).

APOLOGUE : कथा : v. FABLE.

APOLOGY : I. An excuse for a fault : Ph. *to make an a.* क्षमापार्थनां करोति ; *to accept an a.* अनुनयवचनं परिगृह्णाति (after gc.) : v. EXCUSE.
II. An apologetic treatise : no equiv. : *प्रतिवादः.

APOPHTHEGM : (1) वचनम् ; (2) वाक्यम् : v. SAYING, MAXIM.

APOPLECTIC : I. Subs. : सन्नासरीणि (f. ची). II. Adj. : expr. by tat. comp.

APOPLEXY : सन्नासरीणः.

APOSTASY : (1) स्वधर्मत्यागः (= abandonment of one's religion) ; (2) स्वमतत्यागः (= a. of one's principles) ; (3) परधर्माश्रयः (taking another religion) : v. DESERTION.

APOSTATE : (1) *स्वधर्मात्यागिन् (f. नी) ; (2) यः (या, यं) स्वधर्मं स्वमतं स्वपक्षं वा परित्यज्य परधर्मं, परमतं, परपक्षं वा अवलम्बते, आश्रयति, etc.

APOSTATIZE : स्वधर्मं स्वमतं स्वपक्षं वा त्यजति, परित्यजति ; स्वधर्मात्, स्वमतात् वा अस्ते (अस्, c. 1.), अस्ते (अस्, c. 1.).

APOSTLE : (1) *ईश्वरदूतः ; (2) *महर्षिः. A.-ship *ईश्वरदीप्त्यम्.

APOSTROPHE : I. In Rhe. : सम्बोधनम्.—II. In gram. : *अभिनिधानम्.

APOSTROPHIZE : (1) सम्बोधयति (c. of बुध्) ; (2) आह्वयति (ह्वे, c. 1.) :
v. TO ADDRESS.

APOTHECARY : (1) *बीषधकारः ; (2) भिषज् (m.) (= physician, q. v.).

APOTHEOSIS : v. DEIFICATION.

APPAL : वि-वासयति, सं-, (c. of वस्) : v. TO TERRIFY.

APPARATUS : उपकरणम् : v. TOOLS, INSTRUMENTS.

APPAREL (subs.) : परिच्छदः : v. DRESS, ATTIRE.

APPAREL (v.) : v. TO DRESS, CLOTHE, ATTIRE.

APPARENT (adj.) : I. Visible : q. v. प्रादुर्भूतः (ता, तं).—II. Evident, clear : q. v. : (1) व्यक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) स्फुटः (टा, टं) ; (3) स्पष्टः (ष्टा, ष्टं).—III. Seeming (as opposed to real) : (1) प्रकाशः (आ, शं) ;

(2) प्रकटः (टा, टं) ; (3) बाह्यः (बा, बा) (=external, q. v.) : v.
FEIGNED, FALSE.

APPARENTLY : I. Plainly, clearly : q. v. : व्यक्तम्.—II. Ostensibly, seemingly : (1) प्रकाशं ; (2) प्रकटं, Si. xvi. 19. ; (3) वद्धिः (= externally, q. v.), *a. sweet, but really unfriendly* मधुरं वद्धिरन्तरप्रियम्, Si. xvi. 17. [काया.

APPARITION : I. Appearance : q. v. II. A ghost, phantom : q. v. :

APPARITOR : no equiv. : दूतः ; अनुचरः.

APPEAL (subs.) : I. Leg. t. t. : *पुनर्विचारप्रार्थना. *A court of a.* *ये प्राड्वि-
वाकाः पुनर्विचारप्रार्थनां श्रोतुमर्हन्ति or गृह्यन्ति.—II. Reference to some
one as an authority or witness : Ph. to make an a. to प्रमाणयति
(nomi.).—III. Resort, recourse : q. v.—IV. An address of en-
treaty : प्रार्थना.

APPEAL (v. i.) : I. Leg. t. t. : *पुनर्विचारं प्रार्थयते (अर्थ, c. 10.).—II.

To refer to another as an authority : प्रमाणयति : Ph. *I a. to gods about it* अत्र विषये मम देवाः साक्षिण्यं विच्छन्ति.—III. To implore, entreat
q. v.—IV. To excite, affect : q. v.

APPEAR (v. i.) : I. To be visible : (1) आविर्भवति or प्रादुर्भवति, *a herd of deer a.ed* दृग्गणां यद्यमाविर्भवूव, R. ix. 55. ; (2) प्रादुरसि (अस, c. 1.), R. xi. 63. ; (3) दृश्यते, अभि-, प्रति-, (pass. of दृश्) (=to be seen ; not restricted to real life as (1) and (2)) : *a swan a.ed in their dream* तयोः स्वप्ने कश्चिज्जालपादः प्रत्यदृश्यत, D. 1.—II. To show one's self : Ph. *she does not a. before me* सा मत्समक्षं नागच्छति (not दर्शनं ददाति, see R. xix. 7.).—III. To be out : निर्गच्छति, *an article a.ed in the Indu-prakasha about so and so* *अमुकविषयकः प्रबन्ध इन्दुप्रकाशप्रविकायां निर्गतः. IV. Leg. t. t. : to be present : (1) उपतिष्ठति (स्था, c. 1.) ; (2) perh. दर्शनं ददाति.—V. To seem : q. v. : प्रतिभाति (भा, c. 2.).—VI. To be evident or clear : q. v.

APPEARANCE : I. The act of becoming visible ; (1) चाविर्भावः (=actual a., especially of invisible spirits), *who wants to make his a.* (in this world) यथाविर्भावमिच्छति, Mah. ; (2) by the verb : v. TO APPEAR (1) ; (3) पादुर्भावः (rare), Kuv.—II. Act of being present : (1) उपस्थितिः ; (2) दर्शनम्, *he who stands a security for one's a.* यो यस्य प्रतिभूतिहेतुदर्शनाय. M. VIII. 58.—III. Personal a. : (1) आकारः ; (2) आकृतिः. *Of good a. :* सुदृश्यः (श्या, श्यं).—IV. Semblance, mere show : Ph. *outward a.* बाह्याकृतिः ; *has an a. of justice* न्यायमिवावभासते, Ki. XIV. 7. : V. APPARENTLY (II).—V. A phenomenon : q. v. :—VI. Probability, likelihood : q. v.

APPEASABLE : शमनीयः (या, यं) : v. PLACABLE.

APPEASE : (1) शमयति, प्र-, उप-, (c. of शम्) ; (2) सान्वयति, उप-, परि-, (सान्व्, c. 10.) : v. TO CALM, PROPITIATE.

APPEASED, TO BE : (1) शम्यति (शम्, c. 4.) ; (2) प्र-सीदति (सद्, c. 1.).

APPEASER : शमयिता ; प्रशमयिता : v. TO APPEASE.

APPEASING (subs.) : (1) शान्तिः ; (2) प्रशान्तिः ; (3) सान्वयना.

APPELLANT : *पुनर्विचारप्रार्थिन् (f. नौ) ; निदेशमन्त्रार्थिन् (f. नौ).

APPELLATE : Ph. *a. jurisdiction* *पुनर्विचाराधिकारः ; *a. court* ये प्राङ्निवाकाः पुनर्विचारप्रार्थनां श्रोतुमर्हन्ति.

APPELLATION : नामधेयम् : v. NAME.

APPELLATIVE : i. e. common : (1) साधारणः (आ, अं) ; (2) सामान्यः (न्या न्यं).

APPEND : अनुवध्नाति (वन्, c. 9.) (?).

APPENDAGE : Ph. *a house with its a.s* *सीपकरणं गृहं ; *virtue is an a. of belief in God* *सदाचार आत्मिकबुद्धिमनुवध्नाति : v. CONCOMMITANT.

APPENDIX : परिशिष्टम्.

APPERTAIN : v. TO BELONG. *A.ing to* : v. BELONGING TO.

APPETENCE : v. APPETITE, DESIRE.

APPETITE : I. Any mental desire : (1) कामः ; (2) रागः v. DESIRE,

LONGING. II. Actual desire for food : (1) वृषा ; (2) बुभुक्षा ; (3) अन्ननाया.

APPLAUD : (1) प्रशंसति (शंस, c. 1.) V. TO PRAISE ; (2) गायति, उपगायति (गै, c. 1.) Ki. XVII. 47. ; (3) वन्दते, परि-, (वन्द्, c. 1.), *a.ed by the chiefs of the clans* गणपतिभिः परिवन्दितेन, Ki.

APPLAUSE : I. Acclamation : q. v. : प्रशंसावाचः (f. pl.).—II. Praise : q.v. : प्रशंसा. N. B. Clapping the hands is not a sign of a. in Sanskrit, but quite the reverse, Si. xv. 39.

APPLE : I. A tree : *आतावृक्षः.—II. Its fruit : *आताफलम्.—III. Of the eye : तारा : V. PUPIL.

APPLIANCE : I. APPLICATION : q. v. II. In pl., instruments : q. v. : उपकरणानि (n. pl.).

APPLICABILITY : Expr. by circumlo. : v. APPLICABLE, APPLY (v.i.) (1).

APPLICABLE : लगत् (f. ली), *the fine-toothed (lady) hearing the whole speech equally a. to Indra and Nala* आकर्ष्य तुल्यमखिलां सुदती लगन्ती-माखल्लेपिव नलेपिव वाचमेतां, N. XIII. 8. Ph. *equally a. to Jama and Nala* समननैवधयोः समानः N. III. 20. ; *to be a.* लगति (लग्, c. 1.) (with loc.)

APPLICANT : (1) अर्थी ; (2) प्रार्थयिता ; (3) याचकः : V. PETITIONER.

APPLICATION (subs.) : I. The act of putting to : प्रयोगः, सम्प्रयोगः, *by the a. of fire or heat* अम्यातपसम्प्रयोगात्, R. v. 54.—II. The thing applied : प्रयोगः, *should seize (them) by wet leather or by other a.s* आद्रः चर्मखान्धैर्वा प्रयोगे गृहीयात्, Sr.—III. Petition : q.v. : (1) प्रार्थना ; (2) यात्रा.—IV. Attention, assiduity : q. v. : (1) अभिनिवेशः ; (2) मनोयोगः.—V. Use, employment ; प्रयोगः Ki.—VI. Relation, reference : q. v.

APPLY (v.i.) : I. To refer or relate to : (1) लगति (लग्, c. 1.) (with loc.), N. XIII. 8. ; (2) वर्तते (वृत्, c. 1.) (only in certain cases), *here the*

word 'light' *a.s to God* अथ ज्योतिःशब्दः ब्रह्मणि वर्तते, S. III. 40.—II. To solicit, have recourse to : q. v. : पार्ययते (अर्थ, c. 10.).

APPLY (v. t.) : I. To lay or put on : (1) प्रयोजयति or युनक्ति or युंक्ते (युज्, c. 10. and 7.) *do not a. liniment at night* नालेपं रात्रौ प्रयुञ्जीत, Sr. ; (2) नि-वेष्टयति (c. विष्), *a.ing the shell to his lower lip* अघरीष्ठे जलजं निवेष्ट, R. VII. 63. Ph. : *a.ing the bit to your mouth* खलीनं मुखे प्रविष्य, P. IV. 7. ; *he a.d his hand to my breast* स मनीरसि हस्तं ददौ.—II. To use, refer : प्रयोजयति or युनक्ति or युंक्ते, *we a. the words like 'sun' to it* तस्मिन्नादित्यादयः शब्दाः प्रयुज्यन्ते, S. III. 32.—III. To use for a particular purpose, to devote : प्रयोजयति.—IV. To fix closely, incline : मनी यच्छति (दा, c. 1.), ददाति (दा, c. 3.), निदधाति (धा, c. 3.), or युनक्ति (युज्, c. 7.).

APPOINT (v. t.) : I. To make or nominate : (1) युनक्ति or युंक्ते, नि-, विनि-, (युज्, c. 7.), *as a king a.s officers over villages etc.* यथा राजा ग्रामादिषु धिक्कृतास्त्रिभुङ्क्ते, Up. ; (2) करोति (कृ, c. 8.) V. TO MAKE ; (3) निदधाति, सन्नि- (धा, c. 3.) Ki. I. 22. V. TO PLACE ; (4) व्या-दिशति (दिश्, c. 6.). Ku. III. 13. V. TO ORDER.—II. To ordain, prescribe : q. v. : निर्दिशति. [कल्पितः(ता, तं).

APPOINTED, well : i. e. well equipped : (1) सुसज्जितः (ता, तं) ; (2) परि-

APPOINTMENT : I. The act of appointing : (1) नियोगः ; (2) विनियोगः.

II. Station, position : पदम्.—III. Stipulation, agreement : q. v. : समयः (rare in this sense).—IV. A command, decree : q. v. : नियोगः.

V. Equipment : q. v. : सज्जा.

APPORTION : वि-भजति, प्रवि-, संवि-, (भज्, c. 1.) : V. TO DISTRIBUTE, ALLOT.

APPORTIONMENT : (1) विभागः (=distribution, q. v.) ; (2) परिकल्पनम् (=assignment, q. v.).

APPOSITE : (1) उपयुक्तः (ज्ञा, क्तं) ; (2) उपपन्नः (ज्ञा, व्र') ; (3) सङ्गतः (ता, तं) :

V. SUITABLE, FIT, PERTINENT.

APPOSITELY : (1) Expr. by the adj. ; (2) स्थाने ; (3) प्रस्तावसदृशम्.

APPOSITENESS : Ph. *your remark is characterized by a.* सङ्गतं तव भाषितम् : v. APPOSITE.

APPPOSITION : एकाव्ययः (?).

APPRAISE (v. t.) : मूल्यं निरूपयति (रूप, c. 10.), निर्धारयति (धृ, c. 10.).

APPRAISEMENT : (1) मूल्यनिरूपणम् ; (2) मूल्यनिर्धारणम् : v. VALUATION.

APPRAISER : (1) : मूल्यनिरूपकः ; (2) मूल्यनिर्धारकः : v. VALUER.

APPRECIABLE : उपलभ्यः (भ्या, भ्यं) (=perceptible , q. v.).

APPRECIATE : (1) मूल्यं or गुणगुणं जानाति (ज्ञा, c. 9.), अवगच्छति (गम्, c. 1.) ; (2) बहुमन्यते (मन्, c. 4.) (=to think much of).

APPRECIATION : (1) मूल्यविज्ञानम् (?) ; (2) गुणगुणविज्ञानम् (?) .

APPREHEND : I. To arrest : q. v. : (1) धरति (धृ, c. 1.) ; (2) गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.).—II. To comprehend, conceive : q. v. : (1) उपलभते (लभ्, c. 1.) ; (2) अवगच्छति (गम् c. 1.).—III. To believe, suppose : q. v. : शङ्कते (शङ्, c. 1.), *I a. Bharata has come out to meet me* शङ्के... प्रवृत्तौ मां भरतः, R. XIII. 64.—IV. To fear : शङ्कते, आ-, वि-, परि-, *a.ing defeat from you* विशङ्कमानोभवतः पराभवं, Ki. I. 7.

APPREHENSION : I. The act of seizing : (1) ग्रहणम् ; (2) धृति (rare). II. Arrest : q. v. : आसिधः.—III. Conception, comprehension, understanding : q. v. : Ph. *a man of quick a.* तीक्ष्णबुद्धिः, *a man of dull a.* मूर्खबुद्धिः.—IV. Opinion, notion : q. v. : मतम्.—V. Fear of future evil : (1) शङ्का ; (2) आशङ्का.

APPREHENSIVE : (1) शङ्कितः (ता, तं) ; (2) शङ्कान्वितः (ता, तं). *To be a.* शङ्कते.

APPRENTICE (subs.) : no equiv. : शिष्योपासिन् (f. नौ) (=disciple) may be used.

APPRENTICE (v.) : Ph. *he was a.d to me for five years* *पञ्चवर्षपर्यन्तं स मम नियमवद्दीनो वास्यासीत्.

APPRENTICESHIP . शिष्योपासित्वम् (?) ; नियमवद्दीनोवासासित्वम्.

APPRISE OF : वि-ज्ञापयति (c. of ज्ञा) : V. TO INFORM.

APPROACH (v.) : I. To come or go near : (1) उप-सर्पति (छप्, c. 1.) ; (2) उप-सरति, समुप-, (छ, c. 1.) ; (3) उप-सौदति, उपा-, (सद्, c. 1.) ; (4) समीपं, निकटम्, etc. गच्छति (गम्, c. 1.), याति (या, c. 2.), etc. : v. GO AND NEAR ; (5) उपगच्छति, समुप-. N. B. Observe that समीपं etc. are cons. with the gen., all the other verbs take the acc.

II. To approximate, resemble : q. v.

APPROACH (subs.) : I. The act of approaching : (1) आसन्नता (= the act of being near) ; (2) उपागमः ; (3) आगमः (= arrival). II. A means of a.ing : (1) उपसर्पणमार्गः (?) ; (2) उपागमद्वारम् (?).

APPROACHABLE : उपसर्पणीय : (या, यं) : V. ACCESSIBLE.

APPROACHING (part. adj.) : (1) आसन्नः (आ, न्न), *whose death was a. आसन्नशरीरपातः* ; Ku. III. 44. ; (2) अभ्यर्णः (र्ण, र्णम्), *a. separation, अभ्यर्णविरहः*, K. ; (3) उपोढः (ढा, ढम्), Ki. XVII. 54. ; (4) सन्निकटः (ट्टा, ट्ट).

APPROBATION : I. Acclamation : (1) धन्यवादः ; (2) साधुवादः, *you will receive a. throughout the world यावत् संसारमखलमवाप्नुहि साधुवादं*, Si XIV. 87.—II. Assent, approval : q. v.

APPROPRIATE (v. t.) : I. To set apart for a particular purpose :

(1) नि-योजयति, विनि-, प्र-, (युज्, c. 10.) ; (2) उप-कल्पयति (कृप्, c. 10.).

II. To take to one's self : (1) आत्मसात् करोति (कृ, c. 8.), *what princes strive to a. even by misdeeds दुरितैरपि कर्तुं आत्मसात् प्रयतन्ते वृषसूनुर्वा हि यत्*, R. VIII. 2. ; (2) स्थायतः (ता, त्) or स्थाधीनः (ना, न्) (agreeing with the object) करोति, M. n. (not very common).

APPROPRIATE (adj.) : I. Apposite, suitable : q. v. : उपपन्नः (आ, न्न), *this epithet is very a. for the breeze उपपन्नं विशेषणमस्य वायो*. V. II.

II. Peculiar : q. v.

APPROPRIATELY : (1) उपपन्नम् ; (2) युक्तम् : V. FITLY, SUITABLY.

APPROPRIATENESS : FITNESS, SUITABLENESS.

APPROPRIATION : (1) प्रयोगः ; (2) विनियोगः ; (3) उपकल्पनम् (?).

APPROVAL : (1) अनुमोदनम् (rare) ; (2) सन्मतिः (=assent) ; (3) by the verb, *you have recieved my a.* सयानुमोदितोसि : v. also APPROBATION.

APPROVE : I. To be pleased with : (1) अनुमोदते (सुद्, c. 1.) (gen. with the acc. of the person whose measures etc. are a.d), *none of his brothers could oppose or a.* [his determination] न कचन आदृषु तेषु शक्नो निषेधमासौदनुमोदितुं वा, R. xiv. 43. ; *without obtaining a.al of my mother* माताननुमोदिता, K. ; (2) रोचते, अभि-, (रुच्, c. 1.) (with dat. of the person who a.s), *if you ask me, I do not a. even of their quarrel* यदि-मां पृच्छसि तदैतेषां विवाद एव न मे रोचते, Mal. 1. ; (3) अनु-समाते (मन्, c. 4.) (rare in this sense), D. iv. : II. To prove : q. v. III. To commend : q. v.

APPROVED : (1) परीक्षितः (ता, तं) (=tried) ; (2) अभिसतः (ता, तं) (=accepted).

APPROVER : leg. t. t. : यः स्वयं दोषं प्रति पदं सहायानप्यभियुनक्ति.

APPROXIMATE (adj.) : आसन्नः (आ, न्न) : v. NEAR, NEXT.

APPROXIMATE (v.) : I. To approach : q. v. II. To resemble : q. v.

APPROXIMATION : Ph. *this is only an a. to truth* *एतन्नेदिष्टमेव सत्यस्य : v. NEAR, NEXT.

APRICOT : सुखादु फलविशेषः.

APRIL : उत्तरार्धपूर्ववैशाखानुवादीयुरुपीयवत्सरस्य चतुर्थमासः.

APRON : I. An article of dress : युतकम् (?).—II. A covering for the legs : *चर्ममयः जहाप्रच्छदः ; जहावाणम्.—III. A piece of lead to cover the vent of a cannon : no equiv. : पिधानम् (=covering) may be used.

APPROPOS : स्थाने : v. OPPORTUNELY, SEASONABLY.

APSIS : मन्दोच्चः (मन्दः =the lower a., उच्चः = the higher a.) *The line of apsides* : मन्दोच्चरेखा (?).

ART : I. Fit, suitable : q. v. : उपयुक्तः (ता, तं).—II. Inclined, prone :

(1) by-श्रीलः (सा, सं) in comp., *a. to forget* विस्मरश्श्रीलः (सा, सं) ; (2) in some cases by a deriv. : *a. to break* भङ्गुरः (रा, रं) ; *a. to fall* पातुकः (ता, तं) ; *not a. to perish* अविनश्यरः (रा, रं).—III. Ready, prompt : q. v.

APTITUDE : I. Tendency, propensity : expr. by शीलता or by deriv. : *a. to break* भङ्गुरता : v. APT (II). II. Fitness, suitableness : q. v. : उपयुग्निता.—III. Readiness in learning : *of remarkable a.* तीक्ष्णबुद्धि (mf. n.) : v. SHARP.

APPLY : (1) यद्योचितम् ; (2) यद्योपपन्नम् : v. FITLY, SUITABLY.

APTNESS : v. APTITUDE.

AQUAFORTIS : (nitric acid) : *तीक्ष्णरसः.

AQUARIUS : कुम्भराशिः, or simply, कुम्भः.

AQUATIC : I. Pertaining to water : जल (in comp.) : *a. animal* : (1) जलजन्तुः ; (2) यादस् (n.).—II. Frequenting water : जलचरः or जलीचरः (री, रं).—III. Born in water : (1) जलजः (जा, जं) ; (2) वारिजः (जा, जं) ; etc. .

AQUEDUCT ; (I) जलप्रपाती ; (2) जलवाहिनी (?).

AQUEOUS : (1) जलमयः (यी, यं) ; (2) अक्वयः (यी, यं) : v. WATERY.

AQUILINE : Ph. *one who has a. nose* शुकनासः (सा, सं) ; तुङ्गघोषः (था, थं).

ARABESQUE : *गृहभित्तिगादावृत्कीर्णकुसुमायलङ्कारविशेषः ; आरवालङ्कारः.

ARABLE : (1) कृषियोग्यः (या, यं) ; (2) हल्यः (व्या, व्यं). *A. land* : हल्यम्.

ARBITER : I. An arbitrator : q. v. : मध्यस्थः.—II. A lord, master : ईशः.

ARBITRARILY : (1) स्वेच्छया ; (2) स्वेच्छातः ; (3) स्वकामतः.

ARBITRARY : I. Depending on mere will : Ph. *an a. decision* *इच्छानुसंगी निर्णयः ; *a. conduct* स्वेच्छाचारिता or स्वकामचारिता ; *it was a. on your part to arrest me* *त्वं स्वेच्छया मां धृतवान्.—II. Absolute, despotic : (1) स्वेच्छाचारिन् (f. ची) ; (2) स्वकामचारिन् (f. ची) ; (3) उद्दामः (मा, मं) (without any control).

ARBITRATE : निर्णयति (नी, c. 1.) : V. TO DECIDE.

ARBITRATION : निर्णयः (=decision : q. v.).

ARBITRATOR : मध्यस्थः : V. UMPIRE.

ARBOUR : (1) कुञ्जः ; (2) निकुञ्जः : V. BOWER.

ARC : वृत्तखण्डम् (a. of a circle) : V. ARCH.

ARCADE : perh. तीरचण्डम्.

ARCH (subs.): तीरच (mn.) (properly—an arched gateway, but may, by analogy, be applied to other arches).

ARCH (v.): I. To cover with an arch : तीरचं न्यस्यति (अस्, c. 4.) (after Mu.) or तीरचेन प्रच्छादयति (छद्, c. 10.).—II. To bend, curve : q. v.

ARCH (adj.): चतुरः (रा, रं) : V. CUNNING, SLY.

ARCHAEOLOGIST : *पुराणसाहित्यविद् ; प्राञ्जलीनसाहित्यादिविषयेषु पण्डितः.

ARCHAEOLOGY : *पुराणसाहित्यम् ; प्राञ्जलीनसाहित्यादिविषयका विद्या.

ARCHAISM : *प्राचीनप्रयोगः. As occurring in the Mahābhārata, Rāmāyana, Manu, etc. are called चार्चप्रयोगः.

ARCHANGEL : *ईश्वरस्य प्रधानदूतः.

ARCHBISHOP : *क्षेत्रीयसम्प्रदायेषु सर्वप्रधानाचार्यः.

ARCH-BISHOPRIC : *क्षेत्रीयसम्प्रदायेषु यः सर्वप्रधानाचार्यः, तस्याधिकारः.

ARCHDEACON : *इक्ष्वाकुदेवे विष्णुस्य निबन्धो धर्मोपासकः.

ARCHDEACONRY : I. The office of an archdeacon : *चार्चडिकनपदम्.

II. His residence : *चार्चडिकनावासः.—III. His jurisdiction : *चार्चडिकनस्याधिकारः.

ARCHDUCHY : Ph. a. of Baden वादिनराज्यम् : V. KINGDOM. [(f.).

ARCHDUKE (m.) Archduchess (f.) : उपपतिविशेषः ; *उपराजः (m), उपराज्ञी

ARCHED : I. Covered with an arch : न्यस्यतीरचः (आ, अ) (?), an a. gateway तीरचम्.—II. In the form of an arch, curved : (1) झुपः (आ, अ) ; (2) कुञ्चितः (ता, तं). [धनुस् (n.)

ARCHER : I. A bowman : q. v. : धानुजः.—II. The constellation : .

ARCHERY : (1) धनुर्विद्या (the art) ; (2) श्रमभासः (the practice).

ARCHTYPE : आदर्शः : v. PATTERN, MODEL. [comp.

ARCHIEPISCOPAL : i. e. belonging to an archbishop : expr. by tat.

ARCHIPELAGO : *दीपसमूहः ; दीपसङ्घातः ; etc.

ARCHITECT : I. Lit : (1) वास्तुविशेषज्ञीविन् (m.), K. b. ; (2) स्वपतिः, P.

i. 1. ; (3) शिल्पिन् (n.) (=artisan, but may be appropriately used when the sense is clear), R.—II. Fig. ; a maker : q. v. : कर्ता.

ARCHITECTURAL : expr. by comp. , a. skill निर्वाणकौशलम्.

ARCHITECTURE : (1) वास्तुविद्या ; (2) गृहनिर्वाणकशिल्पम् (?) ; शिल्पम् (when the sense is clear), Si. III. 35.

ARCHITRAVE : no equiv. : *उपसन्धः.

ARCHIVES : I. Records : *प्राचीनपत्रसङ्ग्रहः.—II. The place where they are kept : *प्राचीनपत्रागारम्

ARCHLY : (1) चतुरम् ; (2) विदग्धम्.

ARCHNESS : (1) चातुर्यम् ; (2) चातुरी ; (3) वैदग्ध्यम्.

ARCTIC : *उत्तरकोट्ययः (या, यं) : the a. pole. उत्तरकोट्यम्.

ARDENCY : v. ARDOUR.

ARDENT : I. Fiery, hot : q. v. : प्रचण्डः (खा, खं).—II. Eager : Ph. a. eyes (of a lover) सदृशचक्षुषी. —III. Warm, affectionate : अत्यन्तः (न्ता, न्) or निरतिशयः (या, यं) (= excessive), a. love निरतिशयानुरागः Ph : a. vows (of a lover) श्रपथाः (m. pl.).

ARDENTLY : (1) सदृशं (as in gazing) ; (2) अत्यन्तं (= excessively).

ARDOUR : I. Heat : q. v. : उन्नापः.—II. Warmth, eagerness : उत्साहः, with a. सीत्साहं. Ph. the a. of his love तस्य निरतिशयानुरागः.

ARDUOUS : I. Lofty : q. v. II. Difficult : q. v. : दुष्कारः (रा, रं).

ARDUOUSNESS : v. DIFFICULTY.

AREA : I. Outer a. : अङ्गणम् : v. YARD.—II. Inner a. प्रकीटः.—III.

In geo. : फलम्, a. of a circle वृत्तखण्डफलम् ; a. of a triangle त्रिभुजफलम्, Li.

ARENA : (1) रङ्गः ; (2) रङ्गभूमिः ; (3) अचवाट (rare).

ARGILLACEOUS : V. CLAYEY.

ARGONAUTIC : Ph. *a. expedition* *कनकीर्णान्वेषणाय विसमस्य कलुप्तं प्रति यात्रा.

ARGOSY : उद्गमौविशेषः V. MERCHANTMAN.

ARGUE (V. i.) : I. To reason : तर्कयति, वि-, (तर्क, c. 10.) or तर्कं करोति.

II. To infer : q. v. : (1) तर्कयति ; (2) ऊहते (ऊह, c 1.).

ARGUE (V. t.) : I. To discuss : Ph. *he a.d the cause very ably* *स युक्तिं प्रदर्श्यं सुनिपुणं तर्कयामास.—II. To prove or evince : q. v.

ARGUMENT : I. A process of reasoning : (1) तर्कः ; (2) वितर्कः.—II.

Any reason alleged : (1) युक्तिः, *when all a.s fail* युक्तिषु व्यवसन्नासु ; (2)

उपपत्तिः, Ki. II. 28.—III. A debate, discussion : q. v. : वादानुवादः.

IV. The subject of a discourse etc. : Ph. *I will give the a. (of the play)* संक्षेपत इतिवृत्तमभिधीयते, Tārānāth : V. SUBJECT.—V. An abstract or summary : q. v.

ARGUMENTATION : तर्कः : V. REASONING.

ARGUMENTATIVE : तार्किकः (कौ, कं) : Ph. *it is a. of almighty power in the creator* एतद्दीश्वरस्य सर्वशक्तित्वं प्रदर्शयति.

ARID : शुष्कः (आ, कं) ; (2) परिशुष्कः (आ, कं) : V. DRY, PARCHED.

ARIDITY : शुष्कता : V. DRYNESS.

ARIES : a constellation : मेषः ; मेषराशिः.

ARIGHT : (1) युक्तम् ; (2) यथोचितम् ; (3) सम्यक्.

ARISE : (1) उदेति (इ, c. 2.) ; (2) उद्गच्छति (गम, c. 1.) : V. TO RISE, PRODUCE (iv). N. B. These two verbs are used in all the senses of the English verb : *a.ing from the seat* आसनादुद्यन्, Ki. II. 57. ; *the moon arose* उद्गात् सुधासूति, K. ; *does (not) your fear a., maiden* उदेति ते भीरपि किमु बाले, N. III, 13.

ARISING FROM (as adj.) : (1) जः (जा, जं) or जनितः (ता, ते) (in comp.), *the infamy a. from the assassination of Parvatesvara* पर्वतेश्वरनिनाशज-

नितस्त्रायः Mu. III. ; (2) नयः, उदयः, प्रभवः (वा, वं) (in comp.), *the darkness a. from youth is very impervious* अतिवह्नं तमो वीर्यप्रभवम्, K. ; (3) उदयः, समुदयः (त्वा, त्वं), *bodily pains are those a. from diseases* etc. तव शरीरं व्याध्याद्युत्थम्, S. p. b.

ARISTOCRACY : I. A form of government : *कुलीनशासनम् or कुलीनप्रभुत्वम्.

II. The persons of whom it is composed : *कुलीनसम्प्रदायः or राज्यशासककुलीनवर्गः.

ARISTOCRAT : I. A member of an aristocracy : *कुलीनः.—II. One who supports aristocracy : *कुलीनशासनसमर्थकः.

ARISTOCRATIC : Ph. a. *government* *कुलीनशासनम् ; a. *pride* कुलामिमानम् ; of a. *family* कुलीनः (ना, नं) or अमिजातः, (ता, तं).

ARITHMETIC : (1) अष्टविद्या ; (2) पाटीनक्षितम्. *The eight rules of a.* परिक्कपाटकम्.

ARITHMETICAL : (1) अष्टविद्याविषयकः (का, कं), (relating to a.) ; (2) अष्टविद्यानुसारेण (according to the rules of a.)

ARITHMETICIAN : अष्टविद्याविशारदः (दा, दं) and sim. comp.s.

ARK : I. A vessel : q. v. : (1) नौः ; (2) तरङ्गी.—II. A chest : (1) पेठिका ; (2) आधारः.

ARM (subs.) : I. Of the human body : (1) भुजः ; (2) बाहुः ; (3) दोम् (m.) ; (4) प्रवेष्टः, A. *The fore a.* प्रकीष्टः. *The upper a.* प्रमण्डः.—II. Any object analogous to an arm : (a) of a tree : शाखा v. BOUGH. (b) of a chair : *बाहुः. (c) of the sea or of a river : (1) वहः ; (2) वह्निम्. (d) of the polypi : v. FEELERS.—III. A weapon : v. ARMS.—IV. A branch of the military service : अङ्गम्.—V. Power : q. v.

ARM (v. i.) : I. To take arms : (1) सन्नद्धति (नह्, c. 4.) (= to accoutre), *ordered the generals to a.* सेनापतीन् सन्नद्धनार्थमादिशत्, Ku. xv. 5. ; (2) अस्त्रं गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) ; (3) सायुधः (धा, धं) भवति.—II. To prepare for war : युद्धाय सज्जीभवति.

ARM (v. t.) : (1) सज्जाहयति (c. of नह्) ; (2) सायुधः (धा, ध्) करोति ; (3) सज्जी करोति (= to equip).

ARMADA : पोतावलिः v. FLEET.

ARMADILLO : दिलिग्रयः जुद्रजन्तुविशेषः ; *वर्कोधरः.

ARMAMENT : I. A body of forces equipped for war : बलम् : v. ARMY, FLEET II. The guns and other ammunitions of a man of war : युद्धोपकरणानि (n. pl.) (?). [सज्जः (ज्या, ज्य') (=equipped).

ARMED (adj.) : (1) सायुधः (धा, धं) ; (2) सज्जः (जा, जं) (=accoutred) ; (3)

ARMHOLE : (1) कक्षः ; (2) बाहुमूलम् ; (3) भुजकोटरः ; (4) कक्षालयः, Vi.

ARMISTICE : (1) अयुधम् ; (2) युद्धविरतिः ; and sim. comp.s. Ph. *from filial affection, asked for two day's* ३. ययाचे पुत्रवात्सल्यादयुधं दिक्सहयं, Raj. v. TRUCE.

ARMLESS : I. Without an arm : (1) अस्तुजः (जा, जं) ; (2) भुजहीनः (ना, नं) ; etc.—II. Without weapons : (1) अशस्त्रः (स्त्रा, स्त्रं) ; (2) अनायुधः (धा, धं) ; etc.

ARMLET : बल्लयः v. BRACELET.

ARMOUR : (1) वर्कोन् (n.) ; (2) कवच (mn.) ; (3) वारवाणः ; (4) सज्जाहः ; (5) कक्षक ; (6) तनुवन्. *Chain a.* जालिका (rare).

ARMOURER : शस्त्रकारः ; perh. असिधारकः.

ARMOURY : (1) आयुधगारम् ; (2) शस्त्रगृहम्.

ARM-PIT : कक्षः : v. ARM-HOLE.

ARMS : I. Weapons : (1) शस्त्रम् ; (2) अस्त्रम् ; (3) आयुधः ; (4) हतिः ; (5) प्रहरणम्.—II. War, hostility : q. v.—III. Armorial bearings : *कुलचिह्नानि (n. pl.)

ARMY : (1) सैन्यम् ; (2) बलम् ; (3) दण्डचक्रम् ; (4) पताकिनी ; (5) चमू ; (6) व्यूहः (an a. in battle array) ; (7) चतुरङ्गबलम् (an a. comprising the four complements, elephants, cars, horse and foot). N. B. सैन्यम्, and बलम् are also used in the plural in the 'singular' sense.

AROMA : (1) गन्धः ; (2) सौरभम् ; (3) आनीदः. [FRAGRANT.

AROMATIC : (1) सुगन्धि (mf.n.) ; (2) सुगन्धः (आ, त्वं) ; (3) सुरभि (mf.n.) : v.

AROUND (prep.) : परितः (with acc.), *a. the altar वेदीं परितः*, B. I. 12.

AROUND (adv.) : (1) परितः ; (2) सर्व्वतः, *looking a. सर्व्वतो दिक्षोक्त्वा*, U. ; (3) समन्ततः, समन्तात्, K. ; (4) विषुक्त्वा, *with sparks scattered all a. विषुन्विष्टतस्कुलिङ्गः*, Ki xvi. 51.

AROUSE : I. From sleep : प्रबोधयति : v. TO AWAKE. II. From inaction (1) उत्तेजयति (तिज्, c. 10.), *we will go to the island of Mahendra to a. Jamadagnya जामदग्न्यमुत्तेजयितुं महेन्द्रद्वीपमेव गच्छात्*, VI. II. ; (2) उत्थापयति (c. of स्था), *and a.ing his natural enemies उत्थाप्य सहजांश्च विषः*, D. IV. ; (3) प्रबोधयति (rare).

ARRACK : (1) ताक्षी ; (2) ताङ्गिः or ताङ्गी.

ARRAIGN : अभियुनक्ति or-योजयति (युज्, c. 7 and 10) : v. TO ACCUSE.

ARRAIGNMENT : अभियोगः : v. ACCUSATION.

ARRANGE : To put in order : (1) रचयति, वि-, (रच्, c. 1.), *a.ing the division of the forest विचरय्य काननविभागम्*, Ki. XII. 44. ; (2) वि-व्यस्यति (चस्, c. 4.), *merely by a.ing sentences पदविन्यासमात्रेण* ; (3) यथाक्रमं स्थापयति (c. of स्था).—II. To adjust, settle, determine : q. v.

ARRANGEMENT : I. Orderly disposition : (1) रचना ; (2) विन्यासः ; (3) संविधानम्.—II. Settlement, adjustment, agreement : q. v.

ARRANT : पानरः (रौ, रं) : v. INFAMOUS, VILE.

ARRAS : v. TAPESTRY.

ARRAY (subs.) : I. Battle-array : q. v. II. Arrangement, order : q. v.

III. Dress, clothing : q. v. : परिच्छदः.—IV. Of Jurymen *न्याय-प्रतिभूगणः.

ARRAY (v. t.) : I. To arrange, draw up : q. v. : रचयति, वि-, (रच्, c.10.).

II. To dress, deck : q. v. : भूषयति.—III. To select jurymen : *न्यायप्रतिभूवो निरूपयति (रूप्, c.10.).

ARREAR, ARREARS : *अवशिष्टदेयम्, *pay up your a.s.*, *अवशिष्टदेयं परि-
शोधय ; *I owe large a.s.* *मया बहु परिशीधनीयम् ; *a. of rent*, *करशेषम् .

ARREST (v. t.) : I. To obstruct, stop : q. v. : रुषति (रुष्, c. 7.)—II.
To apprehend legally : (1) आशेषति (सिष्, c. 1.) ; (2) धरति or धारयति
(धृ, c. 1. and 10.) ; (3) गृह्णाति (गृह्, c. 9.)—III. To fix, engage : ph.
(it) *a.s. my eyes* बध्नाति मे चक्षुः, R. ; *it a.s. my attention* सामनमामनस्कं
करोति.

ARREST (subs.) : (1) आशेषः ; (2) धृतिः (?) Ph. *a. of judgment*, *निर्णयरोधः .

ARRIVAL : (1) आगमनम् ; (2) आगमः ; (3) उपयानम् (rare) Ku. vii. 22.

ARRIVE (v. i.) : (1) प्र-आग्रीति, अव-, सम्प्र-, अनुप्र-, (आप् c. 5.), *a.d. at the
hermitage of the saint* महर्षेः प्रापदाश्रमं, R. i. 49. ; (2) आ-सीदति, समा-
(सद्, c. 1.), *Kusha a.ing at the banks of the Sarayu* कुलं समासाद्य कुशः
सरयुः, R. xvi. 35. ; (3) प्र-पद्यते (पद् c. 4.), *a.ed at the hermitage of
Atri* अत्रे क्षपोवनं प्रपेदे, B. iv. 19 ; *after childhood, she a.ed at youth*
वाल्मीक्यं साद्य-वयः प्रपेदे, Ku. i. 31. N. B. Observe that all these
verbs take an acc. Ph. : *a.ed at no conclusion* निर्णयं नासमाद ; *the
news a.ed of the assassination of his father* पित्रवधवार्ता समागता.

ARROGANCE : (1) औद्धत्यम् ; (2) प्रागल्भ्यम् ; (3) उत्प्रेकः ; (4) अवलिपः.

ARROGANT : (1) उद्धतः (ता, तं) ; (2) प्रगल्भः (आ, अं) ; (3) उत्प्रेकः (ज्ञा, ज्ञं) ;
(4) अवलिप्तः (ता, तं).

ARROGANTLY : (1) उद्धतम् ; (2) प्रगल्भम् ; (3) सावलिपम्.

ARROGATE : *अन्यायत. गृह्णाति (गृह्, c. 9.) or स्वीकरोति (ह्र, c. 9.) , अन्यायेन
स्वस्वत्वं व्यापयति (c. of व्या) or प्रकटयति (nomi.).

ARROGATION : *अन्याय्यग्रहणम् ; अन्याय्यस्वीकारः ; अन्यायेन स्वस्वत्वव्यापनम्.

ARROW : (1) शरः ; (2) वाणः ; (3) दृषुः ; (4) सायकः or शायकः ; (5) मार्गणः ;
(6) शिलीमुखः ; (7) आयुगः ; (8) पञ्ची ; (9) पृषत्कः ; (10) त्रिशूलः. *A shower
of a.s. शरवर्षः. To discharge, shoot a.s. शरं निरस्यति* (अस्, c. 4),
(चिप, c. 6.), Ki.

ARROW-HEAD : (1) फलम् ; (2) श्लथम् ; (3) वाचावम् .

ARROW-HEADED : *फलाकार (रा, रं), *a. characters*, *फलाकारावर्णाः .

ARROW-ROOT : खाद्योपयोगी द्रव्यविशेष .

ARROWY : I. Of arrows : शर-(in comp.), *a. shower* शरवर्षः.—II. Crooked like an arrow : कुटिलः (बा, लं) : *v. CROOKED*.

ARSENAL : (1) आयुधानगरं ; (2) शस्त्रगृहं .

ARSENIC : सन्निहता (=red a.).

ARSON : (1) आगारदाहः ; (2) गृहदाहः .

ART : I. As opposed to nature : शिल्पम्.—II. As opposed to science : कला, *in the a.s of dancing, singing, playing, and acting* नृत्यगीतवाद्य-नाट्यकलासु, D. II. Ph. *the industrial a.s* शिल्पविद्या ; *the fine a.s* सङ्गीतादिकला (?) or *श्रेष्ठकलाः (f. pl.).—III. Skill, dexterity : q. v. : कौशलम्.—IV. Cunning, artifice : q. v. : हलम्.

ARTERIAL : expr. by the gen. of words given under ARTERY.

ARTERY : (1) रक्तवाहिनी नाडिः ; (2) रक्तवह्नि शिरा.

ARTFUL : चतुरः (रा, रं), Ku. IV. 20. : *v. CUNNING, CRAFTY*.

ARTFULLY : (1) निपुणम् ; (2) कौशलेन : *v. CUNNINGLY, INGENIOUSLY CRAFTILY*.

ARTFULNESS : (1) चातुर्यम् ; (2) चातुरी : *v. CUNNING, INGENUITY*.

ARTICHOKE : शाकविशेषः .

ARTICLE (subs.) : I. A part of speech : विशेष्यस्वभावविरूपका व्ययशब्दः.—II.

A commodity or substance : q. v. : द्रव्यम्.—III. A clause in a contract etc. : प्रकरणम् (?). Ph. *we enter into this a. to remove this doubt* एतामाशङ्का निवर्त्तयितुमिदमधिकरणमारभ्यते, S. III. 34. ; *the a. about Harisha Chandra was very good*, *हरीशचन्द्रविषयकः प्रबन्धोत्कृष्टतम आसीत् ; *the a.s of war* *सैनिकनियमावलिः.—IV. A distinct part : (1) अंशः (= part) ; (2) विषयः (=subject).—V. Moment : (1) क्षणः ; (2) समयः .

ARTICLE (v. t.) : *नियमपत्रेण वध्नाति (वध्, c. 9.), *an a.d clerk* *नियमपत्र-
लेखकः.

ARTICULAR : सन्धिगतः (ता, तं), *a. disease* सन्धिगतरीग, Sr.

ARTICULATE (adj.) : (1) स्पष्ट. (टा, टं) ; (2) कटुटः (टा, टं) : v. DISTINCT.

ARTICULATE (v. t.) : I. To utter distinctly : कटुटं or स्पष्टं उच्चारयति
(c. of चर्, उद्गिरयति (ईर्, c. 10.), etc.—II. To joint : सन्धधाति
(घा, c. 3.).

ARTICULATION : I. Of words : Ph. *distinct a.* स्पष्टता वचोच्चारणे, K.
II. Of bones : सन्धिः : v. JOINT.

ARTIFICE : (1) उपायः ; (2) कलं ; (3) उपाधिः, *women are originators of
all a.s.*, स्त्रियशीपाधीनामुद्भवचेष्टम्, D. N. B. (2) and (3) always in the
bad sense : v. STRATAGEM.

ARTIFICER : I. An artisan : q. v. : शिल्पी.—II. A maker, contriver :
q. v. : कर्ता.

ARTIFICIAL : I. Made by art : कृत्रिमः (मा, मं), *herds of a. young ele-
phants* कृत्रिमकरिकलमयूयानि, K. Ph. : *sometimes over a. hills* कदाचित्
क्रीडापर्वतेषु, K. ; *a. lake* केलिपञ्चलम्, N. ; *a. clouds* मायामिघमालाः,
K.—II. Feigned, fictitious : q. v. : कृत्रिमः (मा, मं).—III. Ingeni-
ous, skillful : q. v.

ARTILLERY : I. Weapons in general : अस्त्राणि (n.pl.).—II. Cannon
with all that appertains to them : *कामानानि or (when the meaning
is not clear) सौपन्नरसकामानानि (n.pl.).—III. The troops who man-
age cannon etc. : *कामानवलम्.

ARTISAN : (1) शिल्पिन् (m.) ; (2) शिल्पकारः ; (3) कारः or कारकः ; (4) कर्म-
कारः. *The workshop of an a.* शिल्पशाला or शिल्पिशाला. *The business of
an a.* शिल्पकर्मन् (n.).

ARTIST : I. An artisan : q. v. II. A painter : q. v. : चित्रकार.

ARTISTIC : विविधः (वा, वं) (?) : v. INGENIOUS.

ARTLESS : I. Simple, frank, guileless : q. v. : (1) अमायः (या, यं) ; (2).

अनु (mfn.).—II. Contrived without art : (1) नीरसः (सा, सं) (=devoid of taste) ; (2) अलङ्कारहीनः (ना, नं) (=unadorned).

ARTLESSLY : i. e. simply, frankly : q. v. : (1) माया विना ; (2) अकपटेन ; (3) आर्जवेन.

ARTLESSNESS : (1) अमायिता ; (2) सरलता ; (3) आर्जवम् : v. SIMPLICITY.

As : I. As a particle of comparison : (1) वत् affixed, [*he who looks on*] others' wives as mothers, on others' things as clouds मातृवत्परदारेषु परद्रव्येषु लीष्टवत्, H. 1. ; as before पूर्ववत् ; (2) यथा (either in comp. to expr. sim. comparison, or with तथा or एवं to expr. as....so.... ; also to introduce illustrations) : as ordered यथानिर्दिष्टं ; as prescribed यथाविधि ; as before यथा पुरा, Sa. vi. ; as eating is inferred from nourishment or a country from its language, so is knowable inferred from knowledge. यथा पृष्टा भोजनमनुमीयते यथा च भाषया देशः तथा ज्ञानाकारिण ज्ञेयमनुमीयम्, D.s. (see also R. III. 23. and notice the repetition of यथा in such cases) : as animals attempt to fly away when they see men with sticks, so....यथा पश्चादयः दृष्टीयतत्करणं पुरुषमभिसुखमुपलब्धं पलायितुमारमन्ते एवं....S. I. p. ; as, for instance, fire is inferred from smoke यथा धूमिनाग्निरिति, N.d. As for instance : sometimes expr. by तथाहि he, as a rule, enjoyed the pleasures of youth, as for instance, sometimes roamed over artificial mountains, sometimes walked through summer houses स प्रायसी यौवनसुखमनुबभूव । तथाहि कदाचित् क्रीडापर्यन्तेषु विश्रुतार कदाचिन्नताग्रहेषु बभाम, K.—II. While : expr. by the pres. part. : as he went, he thought व्रजं च समर्थयामास, K.—III. Since, in as much as : q. v. : (1) by the abl. and when the subs. ends in ता or चा by the ins. : as the motion of the vessels [at sea] depends on wind वाताधीनपीतगमनत्वात्, K.b. ; as there was much political work राजकार्यस्य बहुलतया, Sa. vi. ; (2) यतः....ततः....Miscell. : as long as

one lives याञ्जीवं : *as far as the ocean* चासमुद्रात् ; *as high as the knee* जानुदघ्नः (घ्रा, घ्रं) ; *as yet* अद्यापि. N. B. *as*, when it connects two subs.s in apposition, is expr. by भूत्वा or कृत्वा : *I will remain as your queen* तत्र महिषी भूत्वा तिष्ठामि ; *sent me to you as his agent* सा प्रतिनिधिं कृत्वा त्वत्सकाशं प्रेरयामास.

AS BEING : expr. by the ins. of subs.s in ता or by the abl. in other cases : *a. few* अल्पतया ; *a. a child* बालतया ; *a. weak* दीर्घव्यात् ; *a. wonderful* अद्भुतत्वात्.

AS IF : इव (always after the word it governs) : *passed the night as if in a moment* क्षणादिव क्षणदां क्षपितशती, K. ; *as if painted, as if engraved, as if paralyzed* लिखितमिदं रङ्गीकृतमिव स्तम्भितमिव, K. ; *as if from hell to heaven* नरकादिः स्वर्गम्, D.

AS FOLLOWS : इति (at the end of the quotation, which is placed first in Sanscrit) : see R. III. 47., Ku. IV. 43. Ph. : *began to speak as follows* वक्तुमित्यनुपवक्रमे वचः, K. XIII. 36. ; *Brihaspati spoke a. वाचस्पति-व्याचष्टे*, Ku. II. 30.

AS FOR, AS TO-: विषयः (या, यं) or विषयकः (का, कं) in comp. : *as for his valor, I will not say a word* तस्य शौर्यविषयं न किञ्चिद्वदामि.

AS SOON AS : (1) by a comp. adj. with मात्रः (वा, च'), *he who does not put down an enemy or a disease a. it appears* जातमात्रं न यः शत्रुं रोगञ्च प्रक्षमं नयेत्, P. I. 8. ; (2) यदा...तदैव. Ph. : *a. I spoke* वचनात्परमेव, K.

AS WELL AS : च...च : *annointed with nectar a. poison* दिग्धो घृतेन च विषे च, Ma. I. ; *as a mother a. as a father* माता च पिता च भूत्वा D, v.

ASAFETIDA : (1) हिङ्गु (n.) ; (2) जतुकम्, A. ; (3) वाह्लीकम्, A.

ASCARIDES : a disease : कृमिरीः.

ASCEND (v. i.) : आरोहति (with acc.) : V. TO MOUNT, RISE.

ASCEND (v. t.) : आरोहति, अधि-, (रुह्, c. 1.) : V. TO MOUNT.

ASCENDANT : प्रभुत्वम् : V. SUPERIORITY. *To be in the a. :* जयति (जि, c. 1.)

(=to flourish) (only when it conveys the idea of flourishing).

ASCENDANCY : प्रभुत्वम् : V. AUTHORITY, INFLUENCE. Ph : *Chandrapa-
lita, by various amusements, gained complete a. over Biharabhadra*
चन्द्रपालिती विविधाभिः क्रीडाभिः बिहारभद्रमात्मसादकरोत्, D. VIII.

ASCENSION : V. ASCENT. A.-day : *ऊटस्य स्वर्गारोहणपथम् (n.).

ASCENT : I. The act of ascending : (1) आरोहः ; (2) आरोहणम् ; (3)
अधिरोहणम्.—II. The way of ascending : (1) आरोहमार्गः ; (2) आरो-
हणपथः.—III. Inclination, slope : *the road has an a. of one foot per*
*hundred, *प्रतिशतपादमैकपादीन्नतो मार्गः.*

ASCERTAIN : I. To find out : (1) जानाति, परि-, (आ, c. 9.), *a. what is the*
time now ज्ञायतां का वेला वर्तत इति, Mu. v. ; (2) निरूपयति (रूप, c. 10),
I will follow him and a. what it is तदनुगत्वा किमितदिति निरूपयामि,
H. III. ; (3) निश्चिनोति (चि, c. 5.), *a.ing that the remaining one was*
the king निश्चिन्व शेषं तमसौ नरेवं, N. XIV. 14. : (4) निर्णयति (नी, c. 1.),
to a. this, we begin the second and the third part तन्निर्णयाच्च द्वितीय-
द्वितीयौ पादान्तरभेदे, S. II. P. ; (5) निर्धारयति, अन्धारयति (c. of ध), *when*
a thing is a.ed by letter निर्धारिते च लेखेन, Si. II. 70.—II. To make
certain : स्खितैकरोति : V. CERTAIN.—III. To assure : q. v.

ASCERTAINABLE : (1) निर्णयः (या, यं) ; (2) निरूपणीयः (या, यं) ; (3) निर्धार्यः
(यां, र्यम्).

ASCERTAINMENT : (1) निरूपणम् ; (2) निर्णयः ; (3) निर्धारणं.

ASCETIC : (1) यतिः ; (2) योगी ; (3) वैरागी ; (4) सन्न्यासी ; (5) तपस्वी ; (6) तापसः.

ASCETICISM : (1) वैराग्यम् ; (2) सन्न्यासः.

ASCITES : i. e. dropsy of the peritoneum : उदरी.

ASCRIBABLE : (1) आरोपणीयः (या, यं) ; (2) अन् आरोपणीयः (या, यं).

ASCRIBE : I. To refer to as an attribute : आ-रोपयति, अन्धा-, (c. of दृष्ट्),
to whom divine nature has been falsely a.d, अन्धरोपितमित्यदेवताशुभाः,

D. I. ;—II. To refer to, as an effect : expr. by circumlo. : *common people a. every thing to jise देवायत् सर्वमिति प्राकृता वदन्ति* ; the citizens a.ed his cure to the power of the charm *मन्त्रवलीनासात्रा-
 रोय्यं खेम इति पीरैरचिगतम्. N. B. when the cause is a person, चारी-
 पयति may be used : *they a.ed to me the success of the day तद्विषय*
 जयं मय्यारीपयामासुः.

ASCRPTION : (1) चारीपयन् ; (2) अध्यारीपयन् ; (3) better by verb : v.
 TO ASCRIBE.

ASH : a tree : दम्बवृक्षविशेषः.

ASH-WHITE : (1) मण्डपवल् : (ला, लं) ; (2) भूतिसितः (ता, तं).

ASHAMED : (1) खल्वितः (ता, तं) ; (2) क्रीतः (ता, तं) ; (3) क्रीडितः (ता, तं) ; (4)
 चपायुक्तः (ता, तं) ; (5) क्रीबः (चा, चं). To make a. : कपयति (c. of क्री),
 v. TO SHAME.

ASHAMED, FEEL : (1) खल्वते (खल्, c. 6.) ; (2) गिरति (क्री, c. 3.) ; (3) क्रीडं
 एति (इ, c. 2.). Si. XIV. 2. ; (4) चपते (चप्, c. 1.) (rare) ; (5) क्रीबोयते
 (rare) B. III. 38.

ASHES : (1) मण्डन् (n.), reduced Madana to a. मण्डावशेषं मदनं चकार, Ku.
 III. 72. To reduce to a. मण्डीकरोति ; मण्डसात् करोति. To be re-
 duced to a. मण्डीभवति ; (2) भूतिः, वि-, A.

ASHORE : I. On to the shore : तीरं ; तटम्.—II. On the shore : तीरे ;
 तटे ; उत्तीरस्.

ASH-WEDNESDAY : कृष्टीयपर्वभेदः.

ASHY : माण्डनः (नी, नं).

ASIDE : v. APART. [To speak] a. [to any one] : (1) अपवाच्यं ; (2)
 अनान्वितम् ; (3) विजने.

ASININE : (1) by comp. ; (2) नर्दभीयः (या, यं).: v. ALSO STUPID.

Ask : I. To interrogate, enquire : (1) पृच्छति, परि-सं-पृच्छ्, c. 6.) (with
 double acc.), a.ed her attendants why she was weeping वाचहेतुमस्याः

परिजनमशृङ्खत्, K. : (2) अनु-युनक्ति (युज्, c. 7.), *the king a.ed the priest*
 अन्ययुक्तं गुरुमौचरः चितेः, R. XI. 62. ; (2) जिज्ञासते v. TO ENQUIRE. N.B.
 The sense of this verb is often expr. by वदति, अभिदधाति, etc.
 (=to speak) : *the king a.ed her why she was weeping and why she*
was not bedecked भूमिपाकृत्तामशदीत् देवि किमर्थं वदते किमर्थं च नाशङ्कसि,
 K. Ph. *may I a. who you are* का पुनरत्रभवतीभवगच्छामि, U. II.—II.
 To request, beg : (1) याचति,-ते (याच्, c. 1.), *a.ed her for drink*
 [ताम्] अयाचत च पानीयम्, D. VI. ; (2) अर्थयये, प्र-, अभि, (अर्थ्, c. 10).
let me a. this stag for news about my darling इमं तावत् प्रियाप्रवृत्तये
 सारङ्गमासीनमभ्यर्थये, V. IV. ; (3) वृणीति (वृ, c. 5.), *a.ed for Rāma's*
banishment वनार रामस्य वनप्रयाणम्, B. III. 6. ; (4) नायति,-ते (नाय्, c. 1.)
 (rare), *why don't you a. the mountain king* नायसे किमु पतिं न भूयतः,
 Ki. XIII. 59. N. B. All these may take two acc.s, one of person
 and one of object a.ed.

ASKANCE : (1) साधि ; (2) तिर्यक् ; (3) तिरश्चीनम्.

ASKER : I. An enquirer : प्रष्टा—II. A petitioner ; (1) याचक ; (2) पार्थकः.

ASLANT : (1) तिर्यक् ; (2) तिरश्चीनम् : v. OBLIQUELY.

ASLEEP : (1) सुप्तः (ता, तं), *fast a. प्रसुप्तः (ता, तं)* : *whether apparently or*
really a. किम् लक्ष्यसुप्तसुत परमार्थसुप्तम्, Mr. III. ; (2) निद्रितः (ता, तं) ;
 (3) शयितः (ता, तं).

ASLEEP, TO FALL : निद्रां याति (या, c. 2.), K. : v. SLEEP, GO TO.

ASP : अतिभिन्नालुः चुद्रसर्पभेदः.

ASPARAGUS : शतमूली (a. racemosus).

ASPECT : I. Vision, glance : q. v. : दृष्टि.—II. Countenance, mien :

q. v. : आकारः.—III. Position : Ph. *the house has a southern a.*

*दक्षिणमुखं गृहं.—IV. State of affairs : (1) अवस्था ; (2) दशा.—V. Of
 planets at birth : दशा.

ASPEN : *पप्रारजातीयवृक्षविशेषः.

ASPERITY : रौच्यम् : V. ROUGHNESS, SEVERITY, MOROSITY.

ASPERSE : आ-चिपति, अधि- (चिप्, c. 6.) : V. TO SLANDER.

ASPERSION : (1) आक्षेपः ; (2) अधिक्षेपः ; (3) अपवादः : V. SLANDER.

ASPHALT : त्रिलोततु (=bitumen) ; *तार.

ASPIRANT : (1) आकाङ्क्षिन् (f. औ) ; (2) प्रार्थयन् (f. मो) ; (3) अभिलाषुक (f. का).

ASPIRATE (subs.) : I. An aspirated sound : महाप्राचः (आ, णं) or महा-
प्राचवर्चः.—II. The mark, महाप्राचसूचकं चिह्नम्.

ASPIRATE (v. i.) : महाप्राचं दत्ता उच्चारयति (c. of चर्) (?).

ASPIRATION : (1) आकाङ्क्षा ; (2) स्मृहा ; (3) लालसा.

ASPIRE : (1) आ-काङ्क्षति, अभि- (काङ्, c. 1.) ; (2) ईप्सति (desi. of आप्) ;
(3) स्मृहयति (स्मृह्, c. 10.) ; (4) प्रार्थयते (अर्थ्, c. 10.). R. I. 3.

ASPIRING AFTER (as adj.) : V. ASPIRANT.

ASQUINT : (1) साचि ; (2) तिर्यक् ; (3) वक्रम्. [गर्दभः.]

ASS : (1) गर्दभः ; (2) रासभः ; (3) खरः ; (4) चक्रीवान्. Fig. : a stupid person:

ASSAIL : अभि-क्रामति, आ- (क्रम्, c. 1.) : V. TO ATTACK.

ASSAILABLE : आक्रमणीयः (या, यं). Any a. point (1) रन्ध्रम् ; (2) छिद्रम्.

ASSAILANT : (1) अभियोज्झा ; (2) आक्रामकः ; (3) अभिक्रामकः.

ASSASSIN : (1) घातकः ; (2) चण्डालः or मातङ्गः (the a. class under the
Hindoo kings.)

ASSASSINATE : (1) घातयति (c. of हन्), or मारयति (c. of मृ), or बधं or हत्यां
करोति (with gen.) (= to kill, murder) ; (2) उपायुषध or निधतं or गोपनेन
बधं करोति etc. (=to kill by secret assault) ; (3) अवल्लन्द्य बधं करोति
or घातयति (= to kill by surprise).

ASSASSINATION : (1) बधः (= murder, q. v.) ; (2) उपायुषधः (= murder
by secret assault), Mu. II. ; (3) *सावल्लन्द्यहत्या (= killing by surprise).

ASSAULT (subs.) : आक्रमणम् : V. ATTACK.

ASSAULT (v. t.) : आ-क्रामति (क्रम्, c. 1.) : V. TO ATTACK.

ASSAULTER : V. ASSAILANT.

ASSAY (subs.): परीचा. *A. of coin* : नाण्यपरीचा, Mr.

ASSAY (v.):—I. Trans.: परीचते (इच्, c. 1.).—II. Intrans.: यतते (यत्, c. 1.): V. TO ENDEAVOUR.

ASSAYER, ASSAY-MASTER : (1) धातुपरीचकः ; (2) नाण्यपरीचकः (of coins).

ASSEMBLAGE : (1) समूहः ; (2) सङ्घातः ; (3) समाहारः ; (4) समुच्चयः ; (5) सन्निपातः ; (6) समवायः ; (7) समुदयः ; (8) संघटितः ; (9) व्रातः ; (10) निहरः ; (11) by a deriv., *an a. of Kshetriyas* राजन्यकम् ; *an a. of peacocks* मायूरम् ; *an a. of men* जनता ; *an a. of horses* चत्वीर्यम्.

ASSEMBLE (v. i.): (1) सं-गच्छति, समा- (गन्, c. 1.) *the towns-people a.d* समानमन्त्रावरजना, D. II. ; (2) समा-एति, समभि- (इ, c. 2.) ; (3) सं-मिलति (मिल्, c. 6.), M. n.

ASSEMBLE (v. t.): (1) सं-गमयति (c. of गम्) ; (2) मेलयति, सं- (c. of मिल्), M. n. ; (3) समाहरति (इ, c. 1.), *who a.d the kings* समाहतराजकीकम्, R. v. 64 ; (4) सन्निपातयति (c. of पत्), *a.ing the citizens* सन्निपात्य पुरीकसः, R. xv. 75.

ASSEMBLY : (1) सभा ; (2) सदस् (n.) ; (3) समाजः ; (4) समज्या ; (5) संसद (f.) ; (6) परिषद् (f.) ; (7) बीट्री. *A. room* (1) सभागारम् ; (2) सदीयइम् ; (3) इन्द्रकम्.

ASSENT (subs.): (1) सन्नतिः, *to obtain your a.* तव सन्नतिमभिगन्तुं, N. II. 49. ; (2) स्वीकारः (= acceptance : q. v.) ; (3) अनुमतिः (= permission, a. of a superior).

ASSENT (v. i.): (1) सन्नतः (ता, तं) भवति (भू, c. 1.) ; (2) अभ्युपेति (इ, c. 2.) or अभ्युपगच्छति (गम्, c. 1.) (with acc.) *he is sure to a. to this also* तदध्यव-
ध्यमसावभ्युपेयति, D. II. ; (3) स्वीकरोति (=to accept : q. v.) ; (4) अनु-
मन्यते (गम् c. 4.) (rare in this sense) *I a.ed to my father's proposal*, तातस्य मतमन्यमंसि, D. IV.

ASSENTATION : अनुमीदनम् : V. COMPLIANCE.

ASSENTINGLY : Ph. : *raised his hand a.* *सन्नतिसूचकं स्वहस्तीलीलनञ्चकार.

ASSERT : I. To affirm positively : (1) प्रति-जानीते (जा, c. 9.), *if he were to a. that the duties of castes and religious orders were as unsettled in former times as at present* इदानीमिव च कालान्तरेऽप्यवस्थित-
 प्रायान् वर्णाश्रमधर्मान् प्रतिजानीत, S. III. 33. ; (2) ब्रवीति (ब्रू, c. 2.), वदति,
 (वद्, c. 1.), or वक्ति (वच्, c. 2.) (=to say, but used in the sense
 of a.ing), S. ; (3) प्रतिपादयति (c. of पद्) (=to establish), *which a.*
that its nature is not earthly and deny that its nature is earthly,
 असंसारिस्वरूपप्रतिपादनाः संसारिस्वरूपप्रतिषेधनाश्च, S. III. 43.—II. To main-
 tain, claim, vindicate : q. v.

ASSERTION : I. A positive statement : (1) वचनम् ; (2) वादः ; (3) उक्तिः.

II. Maintenance, vindication, claim : q. v.

ASSERTOR : I. One who asserts : वादिन् (f. नौ).—II. A maintainer :
 q. v.

ASSESS : I. To tax : करं निरूपयति (रूप, c. 10.) or अवधारयति or निर्धारयति
 (धृ, c. 10.).—II. To value : q. v. Ph. *to a. damages* क्षतिं निरूपयति
 or निर्धारयति.

ASSESSMENT : I. A valuation : *करनिरूपणम् or-निर्धारणम्.—II. A tax :
 q. v. : करः.—III. Of damages : *क्षतिनिरूपणम् or-निर्धारणम्.

ASSESSOR. I. Of tax : *करनिर्धारकः.—II. Of a judge : सहायः (?).

ASSETS : सम्पत्तिः (= property).

ASSEVERATE : प्रति-जानीते (जा, c. 9.) : V. TO AFFIRM, ASSERT.

ASSEVERATION : प्रतिज्ञा : V. AFFIRMATION.

ASSIDUITY : (1) अथ्यवसायः ; (2) उद्योगः ; (3) अभियोगः : V. DILIGENCE.

ASSIDUOUS : (1) अथ्यवसायिन् (f. नौ) ; (2) उद्योगिन् (f. नौ) ; (3) अभियोगवन्
 (f. नौ) : V. DILIGENT.

ASSIDUOUSLY : V. DILIGENTLY.

ASSIGN : I. To appoint, allot : (1) दिशति, निर्दिशति (दिष्, c. 6.) ; (2)
 कल्पयति, उप-प- (कृप्, c. 10.) *and should a. lands for his maintenance*

मूयनरश्च नदृष्टार्थरूपकत्वयेन्, K. b.—II. To allege : q. v. : निर्दिशति.

III. To transfer property : समर्पयति (c. of च) : v. TO BEQUEATH.

ASSIGNATION : I. Assignment : q. v.—II. An engagement : सहेतः.

A lady going to an a. अभिसारिका.

ASSIGNEE : यद्यै सम्पत्तिः समर्प्यते सः.

ASSIGNMENT : (1) दानम् ; (2) समर्पणम् : v. TO ASSIGN ; ALLOTMENT.

ASSIMILATE : I. To make like : सदृशीकरोति : v. LIKE.—II. To convert into blood : v. TO DIGEST. [v. DIGESTION.

ASSIMILATION : I. A making like : सदृशीकरणम्.—II. Of food : पाकः :

ASSIST : (1) साहाय्यं or साहाय्यकं or साहायकं करोति (with gen.), *Sir, a. me in trouble* क्लिष्टस्य मे क्रियतामर्थं साहाय्यकम्, D. VIII ; (2) उपकरोति (= do good in general). [(= good in general).

ASSISTANCE : (1) साहाय्यम् ; (2) साहायकम् ; (3) साहाय्यकम् ; (4) उपकारः

ASSISTANT, ASSISTER : (1) सहायः ; (2) साहाय्यकारी.

ASSIZE : I. A court of justice : विचारसभा (?).—II. Fixing the price of commodities : अर्थसंस्थापनम्, *the a. rate* संस्थापितमूल्कम्.

ASSOCIATE (v. t.) : (1) सं-योजयति or युजति (युज्, c. 10. and 7.) ; (2) सङ्गमयति (c. of गम्) ; (3) सं-श्लेषयति (c. of श्लिप्) ; (4) सम्बन्धयति (c. of बन्ध्).

ASSOCIATE WITH : संगमं करोति or व्रजति or संश्लजति (श्लज्, c. 8.) (rare) (with ins. or ins. and सह) : Ph. *leave off a.ing with bad men* चसत्सङ्गं परिहर ; *a.ion with lewd women* संसर्गः सह पुंसलीलिः ; *by a.ing with inferior men* ह्यनैः सह समागमात् ; *a.ing with the fallen* पतितेन सहाचरन्.

ASSOCIATE (subs.) : I. A friend, companion : q. v. : वयस्यः (स्वा, स्व).

II. A partner, confederate : q. v. : सङ्गिन् (f. जी).

ASSOCIATE (adj.) : Ph. *a. Judge* *विचारपतेः सहकारी.

ASSOCIATION : I. Between men : संसर्गः.—II. A company, society :

q. v. : (1) सभा ; (2) समाजः.—III. Connection : q. v.

ASSONANCE : V. HARMONY, RHYME.

ASSORT (v.) : I. Trans. : V. TO ARRANGE, CLASSIFY.—II. Intrans. :

V. TO SUIT, FIT.

ASSORTMENT : विन्यासः : V. ARRANGEMENT, CLASSIFICATION.

ASSUAGE : श्रमयति (c. of श्रम्) : V. TO ALLEVIATE, APPEASE.

ASSUAGEMENT : प्रशमनम् : V. ALLEVATION, MITIGATION.

ASSUME : I. To take : (1) ग्रह्णाति, *she a.d this red dress काषाये ग्रहीते*, Mal. ; (2) धारयति or ध्रियते (ध, c. 10. and 6.) *you who a.d the form of the dwarf दृतवामनरूप*, Gi. I. 9. ; (3) विषयति (ध, c. 3.), Si. XIV. 86.

II. To arrogate : q. v.—III. To take for granted : प्रमितः (ता, तं) or सिद्धः (ज्ञा, ज्ञं) मन्वते (मन्, c. 4.) : V. TO SUPPOSE.

ASSUMING (adj.) : (1) चङ्खारिन् (f. चो) ; (2) चङ्खितः (ता, तं) : V. HAUGHTY.

ASSUMPTION : I. The act of taking : (1) ग्रहणम् ; (2) धारणम्.—II.

Arrogation : q. v.—III. A taking for granted : Ph. *on the a. that the earth is fixed, you पृथिवीं स्थिरास्थमानसु* : V. SUPPOSITION. IV. The thing supposed : कल्पना.

ASSURANCE : I. The act of assuring : V. TO ASSURE, AFFIRMATION.—

II. Confidence : q. v.—III. Intrepidity q. v.—IV. Impudence : q. v. : प्राणाखम्.—V. Insurance : q. v.

ASSURE : I. To make sure : (1) प्रत्याययति (c. of ह्) (?) ; (2) विश्वासयति (c. of वस्) (?).—II. To confirm : q. v.—III. To insure : q. v. Ph. : *I feel a.d that he is alive* *स जीवतीति निश्चितं मे प्रतिभाति or sim. मूचं स जीवति.

ASSURED (adj.) : (1) निश्चितः (ता, तं) ; (2) असन्दिग्धः (ग्धा, ग्धं) : V. CERTAIN.

ASSUREDLY : (1) निश्चितम् ; (2) मूनम् ; (3) असंशयम् : V. CERTAINLY.

ASTERISK : *तारा ; ताराकृतिचिह्नविशेषः.

ASTERON : [नावः] पश्चाद्गणे or पश्चाद्भागं प्रति.

ASTEROID : *उपग्रहः ; वृहस्पतिमङ्गलयो मध्यवर्ती बुधग्रहसमूहः.

ASTHMA : आस, Sr. ; आसरीगः ; तमकः (?), Sr.

ASTHMATIC : (1) आसरीगिन् (f. स्त्री) ; (2) तमकपीडितः (ता, तं) (?), Sr.

ASTONISH : (1) विस्माययति, R. II. 33. ; (2) विस्मयं जनयति (with gen.) ;
(3) चमत्करोति.

ASTONISHED : (1) विस्मितः (ता, तं) ; (2) सविस्मयः (या, यं) ; (3) विस्मायान्वितः
(ता, तं) ; (4) विस्मायाकुलः (स्त्रा, स्त्रं) ; (5) चमत्कृतः (ता, तं).

ASTONISHED, BE OR FEEL : (1) विस्मयते (स्त्रि, c. 1.), Ki. XII. 5. ; (2) विस्मयं
आपद्यते (पद, c. 4.) ; (3) विस्मयवशं गच्छति (गम्, c. 1.).

ASTONISHING (adj.) : (1) विस्मयकरः (री, रं) ; (2) विस्मयजननः (नी, नं) ;
(3) चमृतः (ता, तं) ; (4) आश्चर्यः (र्या, र्यम्) ; (5) विचित्रः (त्रा, त्रम्).

ASTONISHMENT : विस्मयः, with a. सविस्मयम् : V. WONDER. [NISH.

ASTOUND : (1) वि-मोहयति, सं-, (c. of मुह्) ; (2) जडोकरोति : V. TO ASTO-

ASTOUNDED : (1) चमत्कृतः (ता, तं) ; (2) विमोहितः (ता, तं).

ASTRAY : Ph. one who goes a. : (1) उन्मार्गगामिन् (f. नी) ; (2) उत्पथगामिन्
(f. नी).

ASTRAY, LEAD : उन्मार्गम् or उत्पथम् or कुपथे नयति (नी, c. 1.).

ASTRIDE : *उभयती जहे चिह्ना.

ASTRINGENCY : (1) कषायम् ; (2) रीक्षाम् ; (3) तुवरम् (very rare).

ASTRINGENT (adj.) : (1) कषायः (या, यं) ; रुचः (त्रा, त्रं) ; (3) तुवरः (री, रं)
(rare).

ASTRINGENT (subs.) : (1) कषायः (या, यं) ; (2) रुचः (त्रा, त्रं).

ASTROLOGER : (1) गणकः ; (2) दैवज्ञः ; (3) कार्त्तान्तिकः ; (4) मौडुर्नः (rare).

ASTROLOGICAL : (1) ज्योतिषः (जी, यं) (also = astronomical) ; (2) दैवज्ञशास्त्रम्
in comp. (?) a. erudition दैवज्ञशास्त्रपाण्डित्यम् (?).

ASTROLOGY : (1) ज्योतिषम् (including astronomy) ; (2) दैवज्ञशास्त्रम् (?)
(as opposed to astronomy).

ASTRONOMER : (1) ज्योतिर्विद (म.) ; (2) ज्योतिषिकः ; (3) ज्योतिःशास्त्रज्ञः ;
(4) ग्रहगणितपण्डितः ; (5) खगोलविद्याविद (म.).

ASTRONOMICAL : (1) ज्योतिषः (जी, ष) ; (2) ग्रहगणितविषयकः (का, कं).

ASTRONOMY : (1) ज्योतिषम् ; (2) ज्योतिःशास्त्रम् ; (3) ग्रहगणितम्, K. ;
(4) खगोलविद्या.

ASTUTE : विदग्धः (ग्धा, ग्ध) : V. SHREWD, PENETRATING.

ASUNDER : पृथक् : Ph. *burst a.* विदीर्षः (र्षा, र्ष).

ASYLUM : आश्रमः : *a. for travellers* पथिकाश्रमः.

ASYMPTOTE : *असम्पर्शरेखा.

AT : I. Of place : by loc. : *who is at the door* कोयं द्वारि तिष्ठति, Mu. II.

II. Of time : by loc. : *at midnight* अर्धरात्रे.—III. Of price : by

ins. : *at what price have you bought this book* कियतामूल्येनैव पुस्तकी

ग्रहीतः, P. II. 4.—IV. Denoting reason, occasion etc. : by ins. :

at Ramá's command रामाज्ञया, R. : V. BY, ON. Ph. : *at all* मनामपि ;

at present अद्युना ; *at first* प्रथमम् ; *at least* अन्ततस् ; *they are all at*

play सर्वे ल्रीडन्ति ; *while the French and the Germans were at war*

*युध्यमानयोः फरासिजर्झाणजाब्दीः. [God].

ATHEISM : (1) नास्तिक्यम् ; (2) निरीश्वरवादः (= denial of the existence of

ATHEIST : (1) नास्तिकः ; (2) निरीश्वरः.

ATHEISTIC, ATHEISTICAL : (1) नास्तिक—(in comp.) ; (2) निरीश्वरः (रा, रं),

with a. doctrines निरीश्वरेष वादेन. P. p.

ATHIRST : (1) टषितः (ता, तं) ; (2) पिपासु (mfn.) : V. THIRSTY.

ATHLETE : (1) मल्लः ; (2) भल्लः (rare) ; (3) व्यायामकुशलः (?).

ATHLETIC : V. STRONG, ROBUST, Ph. : *a. exercise* : व्यायामः.

ATHWART : V. ACROSS.

ATLAS : *मानचित्रकावलिः ; मानचित्रकसंग्रहः.

ATMOSPHERE : वायुः : V. AIR (I) and (II).

ATMOSPHERIC : (1) वायवः (वी, वं) ; (2) वायव्यः (व्या, व्य).

ATOM : (1) परमाणुः ; (2) अणुः.

ATOMIC : Ph. : *the a. theory* परमाणुवादः.

ATONE : I. To expiate : q. v. : प्रायश्चित्तं करोति (क, c. 8.) or चरति (चर्, c. 1.).—II. To make amends : परिशीलयति (c. of शुध्) (?).

ATONEMENT : I. Agreement, reconciliation : q. v. II. Expiation : q. v. प्रायश्चित्तः. To make a. for : परिशीलयति (?).

ATONY : (1) निस्तेजता (?) ; (2) निर्वीर्यता (?).

ATROCIOUS : (1) बौभक्षः (सा, सं), *you great sinner, doer of impure, disgusting, a. deeds* महापातकिन्, अशिटविकृतचेष्ट, बौभक्षकर्षन्, VI. III. v. LOATHSOME ; (2) विकृतः (ता, तं) v. DISGUSTFUL ; (3) पापिष्ठः (हा, छं) v. SINFUL ; (4) दृशंसः (सा, सं) v. CRUEL. Ph. a. *crime* घोरपातकः.

ATROCIOUSNESS : (1) बौभक्षता ; (2) विकृतता ; (3) दृशंसता. Better expr. by ATROCIOUS.

ATROCITY : I. Atrociousness : q. v.—II. An atrocious deed : बौभक्षकर्षन् ; विकृतचेष्टितम् ; etc. v. ATROCIOUS.

ATROPHY : ग्ररीरशीयचम् (?).

ATTACH : I. To fasten, lit. and fig. : (1) आसन्नयति (c. of सन्न) ; (2) संश्लिष्यति (c. of श्लिष्) ; (3) लगयति (c. of लग्) (?). II. To a. one's property *क्रीकं करोति (with gen.) : v. also TO ARREST.

ATTACHED : आसन्नः (ता, तं). To be a. आसन्न्यते.

ATTACHMENT (subs.) : I. Connexion, contact : q. v.—II. Affection, devotion : (1) आसक्तिः ; (2) प्रसक्तिः ; (3) सङ्गः ; (4) आसङ्गः. N. B. All these words cons. with the loc.—III. In law : a. of property *क्रीकः.

ATTACK (subs.) : (1) आक्रमः ; (2) आक्रमचम् ; (3) अभिक्रमः ; (4) अभियोगः ; (5) अभियुद्धः ; (6) अवस्कन्दः or अवस्कन्दनम् (= storming). A. of any disease : आक्रमः, -घम.

ATTACK (v. t.) : I. Of physical force : (1) आ-क्रामति or क्रामयति, अभि- (क्रम्, c. 1. and 4.) ; (2) अभियुनक्ति or योजयति (युज्, c. 7. and 10.), *Ananta-barmá raised an army to a. him* अमन्तवर्षा तमभिवीक्षुं बलसमुद्योगमकरोत् D. VIII. ; (3) अव-स्कन्दति (स्कन्द्, c. 1.) (= to fall upon), *Madhavasena*

coming to me was, in the way, a.ed and seized by your Antapāla माधव-
सेनी मनीषान्तकसुपसर्पघ्नकरा लदीयेनापालेनावलम्ब्य गृहीतः, Mal. I. To a. in
defence : (1) प्रत्यभियुनक्ति ; (2) प्रतिगृह्णाति (ग्रह्, c. 9.), a.ed the opposite
army, प्रतिबलं प्रतिगृह्णात्, D. I. ; (3) प्रति-युध्यते (युध्, c. 4.) V. TO FIGHT.
II. To assail with words : (1) आक्रामति ; (2) अवस्त्वदयति (स्त्वद्, c. 10'),
VI. III. ; (3) आ-हन्ति, अभि,- परा-, (हन्, c. 2.), a.ed by his haughty
words वचोभिहन्तैः पराहृतः, Ki. xiv. 1.—III. To a. an opinion etc. :
(1) परा- मर्षति (वृष्, c. 1.) ; (2) प्रत्यवतिष्ठते (स्था, c. 1.) (with loc.) (= to
stand up against).—IV. Of disease : (1) आ-क्रामति, a.ed with fever
ज्वराक्रान्तः (क्रा, क्) ; (2) चरति (चर्, c. 1.), O fever, listen to me how
you would a. men शत्रुषु ज्वर सन्देहं यथा लोके चरिष्यसि.

ATTAIN (v. t.) : (1) अधि-गच्छति (गम्, c. 1.), even after a.ing knowledge
श्रुतमध्यधिमन्त्र, Ki. II. 41. ; (2) आ-सीदति (सद्, c. 1.), the king will a.
divine form by means of charms राजा किल मन्त्रबलेन दिवयोग्यं वपुरासाद-
यिष्यति, D. III. ; (3) प्राप्नोति V. TO OBTAIN ; (4) स्पृशति (स्पृश्, c. 6.)
(=to touch), by this time would have a.ed your age इयता कालेन
तवेमां वयोवस्त्रान्ममचोरातां D. III.

ATTAIN (v. i.) : (1) अधिगच्छति (with acc.) ; (2) आसीदति (with acc.).

ATTAINABLE : (1) लब्धः (भ्या, भ्य) ; (2) सुलभः (भा, भं) ; (3) प्राप्यः (प्या, प्य) ;
(4) अधिगम्यः (भ्या, भ्य) ; (5) आसादनीयः (या, यं).

ATTAINDER : V. STAIN. Ph. : a bill of a. *अभियोगपत्रम्.

ATTAINMENT : I. The act of attaining : (1) अधिगमः ; (2) लाभः ; (3) प्राप्तिः ;
(4) अवाप्तिः. By the a. of : expr. by the part. of the verb TO ATTAIN.
For the a. of : expr. by the inf. of the verb TO ATTAIN.—II. Of
knowledge : (1) व्युत्पत्तिः ; (2) पारदर्शिता, of great mathematical a.s
नवितशास्त्रस्य पारदर्शी.

ATTAINT : I. To stain : q. v.—II. Leg t. t. : a.ed of high treason
राजद्रीहृदयितः (ता, तं) (?).

ATTEMPER : V. TO TEMPER, MITIGATE.

ATTEMPT (subs.) : (1) उत्थमः, *I have resolved on an a. on his life* बही वचायोद्यमः, Vi. v. ; (2) यत्नः, प्रयत्नः (= effort), *I fancy the a. of Darubarma has been unsuccessful* अफलं दादुर्बर्मः प्रयत्नमवगच्छामि, Mu. III. ; (3) आरम्भः (= beginning), *with success proportionate to a.s* आरम्भसदृशीदयः, R. I. 15 ; (4) चेष्टा.

ATTEMPT (v. t.) : I. To endeavour : (1) यतते, प्र-, (यत्, c. 1.), *which princes a. to appropriate even by misdeeds* दूरितैरपि कर्तुं मात्मसात् प्रयतन्ते यत्सूनुवी हि यत् R. VIII. 2. ; (2) यसति or यस्सति, प्र-, (यस्, c. 1. and 4.). *repeatedly a.ed to fly up* पुनः पुनः प्रायसदुष्टप्रवाय सः, N. I. 125 ; (3) चेष्टते, (चेष्ट्, c. 1.) Mu. v. ; (4) आ-रभते, प्र-, (रभ्, c. 1.) (=to begin), *low people do not a. at all from fear of obstacles* प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः, Mu. III. ; (5) घटते (घट्, c. 1.) (rare), B. XII. 26.—II. To attack : q. v.

ATTEND (v. t.) : I. To attend on or upon : q. v.—II. To await, stay for : q. v. : प्रतीक्षते (ईक्ष्, c. 1.).—III. To be present at : (1) उप-तिष्ठति (स्था, c. 1.) (see Ki. vi. 29.) ; (2) सन्नि-दधाति or धर्षे (धा, c. 3.) *I a.ed it with my friend Dhanamitra* अहम् सह सख्या धनमित्रेण तत्र सन्नाधिषि, D. II. : (3) better by गच्छति, सङ्गच्छति or आगच्छति, समागच्छति, according as it means *going or coming*.—IV. To attend to : q. v.

ATTEND ON OR UPON : (1) उप-तिष्ठते, पर्युप-(स्था, c. 1.), *returning after a.ing on the sun* सूर्योपस्थानसन्निवृत्तः, V. I. : (2) उप-चरति, परि-, (चर्, c. 1.), *a. on her with care* यत्रादुपचर्यतां, Sa. III. ; (3) उप-चास्ते (चास्, c. 2.), N. XXII. 1.

ATTEND TO : (1) श्रूणीति (श्र, c. 5.) (=to listen : q. v.), *a. to that (mes- sage)* श्रूयतां, R. VIII. 77. ; *a. to me* मम वचनं श्रूय ; (2) अव-दधाति or धर्षे, (धा, c. 3.), *let the superintendents also a. each to his own work* स्वे स्वे कर्मस्थाय समरधत्ताप्यधिकृताः, Vi. VII. ; (3) मनी यच्छति or ददाति

(दा, c. 1. and 3.), or निदधाति (धा, c. 3.), or युनक्ति (युञ्, c. 7.) (= to apply the mind ; fix one's attention on) ; (4) अवेक्षते (ईक्ष्, c. 1.) (=to look after : q. v.), *I have a.ed to only one civil action एकमेव मया पीरकार्यमवेक्षितम्*, Sa. vi.

ATTENDANCE : I. The act of waiting on or serving : (1) उपचारः ; (2) उपस्थानम् (rare) ; (3) शुश्रूषा (=reception of a guest).—II. Presence : q. v. : उपस्थिति. Ph. *there was a good a. in the meeting समायां बहुव समानमन्*.—III. A train, a retinue : q. v. : अनुयायिवर्गः.—IV. Attention : q. v.

ATTENDANT (subs.) : (1) अनुचरः ; (2) अनुयायिन् (m.) ; (3) परिचरः : v. COMPANION, SERVANT, FOLLOWER. Ph. *a train of a.s* : (1) अनुयायिवर्गः ; (2) परिवर्गः ; (3) परिच्छदः. v. also CONCOMITANT.

ATTENDANT (adj.) : (1) आनुसङ्गिकः (की, कं) ; (2) अनुगमिन् (f. नी).

ATTENDED BY : v. ACCOMPANIED BY.

ATTENTION : I. The act or state of attending : (1) अवधानम्, *please lend me your a. for a moment मां सुक्षुर्नमवधानदानेनानुगृह्यन्तु*, Ma. ix. ; (2) मनीयोगः ; (3) अप्रमादः or अप्रमत्तता (=carefulness) ; (4) अभिनिवेशः (=application, study) ; (5) अवेक्षा (=looking after). Ph. : *his whole a. being devoted to it अनन्यहृदयतया*, K. ; *it engages my a. मनो मे बध्नाति* (after R. XIII. 47.) ; *to draw the a. of the king नरपति-प्रीतिवार्धम्*, K.—II. Politeness, courtesy : q. v. : आदरः or समादरः.

ATTENTION, PAY : (1) अवधानं ददाति (दा, c. 3.), *paying a. to the buzzing of bees दत्तावधानं मधुखिङ्गिणीती*, B. II. 7. ; (2) आद्रियते (द्र, c. 6.) (=to respect), *the king without paying any a. (to what he said) राजा अनादर्य*, Sa. vi. : (3) आसज्यते (=to devote to : q. v.) : v. ATTEND TO.

ATTENTIVE : I. Heedful, observant : (1) अवहितः (ता, तं) ; (2) दत्तावधानः or कृतावधानः (मा, मं) (=paying attention) ; (3) सावधानः (मा, मं) ; (4) सामाहितः (ता, तं) ; (5) अप्रमत्तः (मा, मं).—II. Attentive to a

guest etc. : (1) दर्शितादरः (रा, र'), K. ; (1) दचिचः (चा, चं) (as a lover ?) V. III.

ATTENTIVELY : (1) अवहितम् ; (2) सावधानम् ; (3) अप्रमत्तम् ; (4) मगीवीनेन.

ATTENUANT (adj. and subs.) : विद्रावकः or विलायकः (का, कं) (?).

ATTENUATE : (1) क्षयीकरोति ; (2) तनूकरीति. [V. THIN.

ATTENUATED : (1) क्षयः (शा, शं) ; (2) चीचः (चा, चं) ; (3) अपचितः (ता, तं) :

ATTEST : I. To a deed : *पक्ष विग्रहप्रदर्शनाय साक्षी भवति or स्वनाम पत्रे लिखति : Ph. *the will is attested by three witnesses* *अस्सेष्कापक्ष विग्रहप्रदर्शकाख्यः साक्षिणः सन्ति.—II. To manifest : q. v. : (1) प्रकटीकरीति ; (2) व्यनक्ति (अञ्ज, c. 1.).

ATTESTATION : I. Verbal : साक्ष्यम्.—II. Written : Ph. *the atts of the will are all forged* *इच्छापत्रे येषां साक्षिणां नामानि लिखितानि तत्सर्वं ज्विमम्.

ATTIC (adj.) : *एधिगीयः (या, यं) ; यवनः (गी, नं) (with less precision).

ATTIC (subs.) : perh. अट्टः ; शिरीषवृक्षम्.

ATTIRE (v. t.) : (1) वस्त्रं, (वस्, c. 2.) (=to put on, dress : q. v.) ; (2) भूषयति (=to adorn : q. v.).

ATTIRE (subs.) : (1) वेशः ; (2) परिवर्द्धः, in rich a. स्त्रीतपरिवर्द्धः (र्द्धा, र्द्धम्),
D. II. : V. DRESS, CLOTHES.

ATTITUDE : V. POSTURE, POSITION. Ph. *Russia has assumed a threatening a. towards Persia* *पारसराज्यं प्रति रुसियै विंशन्नवृत्तिः कक्षीकृता.

ATTORNEY : *व्यवहारप्रतिनिधिः ; मोक्षारः. A power of a. *व्यवहारप्रतिनिधिपत्रम्. A. general *व्यवहारसचिवः ; विचारादिकार्येषु राजपक्षसमर्थको राजकीयप्रधानीपदेष्टा. [ALLURE.

ATTRACT : आकर्षति, समा-, (अञ्ज, c. 1.) (Lit. and Fig.) : V. TO DRAW,

ATTRACTION : I. The power of a. : आकर्षणशक्तिः.—II. The act of attracting : (1) आकर्षणम् ; (2) आलुटिः ; (3) समाकर्षणम्.—III. Allurement, enticement : q. v.

ATTRACTIVE : I. Lit. : Ph. the *a. force* (of bodies) : आकर्षकशक्तिः.

II. Fig. ; alluring, charming : q. v. : हारिन् (f, श्री).

ATTRACTIVENESS : मनोहारित्वम् : v. CHARM.

ATTRIBUTABLE : (1) आरोपणीयः (या, वं) ; (2) अ आरोपणीयः (या, यं). Ph. :

it was a. to you that we did not take the fort *तन्निमित्तं दुर्मे न गृहीतम्.

ATTRIBUTE (v. t.) : आरोपयति (o. of रूढ्) : v. TO ASCRIBE.

ATTRIBUTE (subs.) : (1) चर्चा, and on the contrary, the imputation of the subject and its a.s on the object तद्विपर्ययेषु विषयिणस्तद्वर्णनाच्च विषये ध्यातः, S. i. p. ; (2) गुणः, possessed of the eight a.s- minuteness etc. अष्टिमाद्यष्टगुणीपेतस.

ATTRIBUTIVE (subs.) : विशेषणम्.

ATTRITION : चर्षणम् : v. FRICTION.

ATTUNE : Ph. *a. your voice to the lyre*. *वीणातुगतं स्वरं कुर्व.

AUBURN : (1) पिशङ्गः (का, कम्) v. TAWNY ; (2) भ्रातः (वा, वं) v. BROWN ; (3) बीरः (री, रं) v. YELLOW.

AUCTION : *आज्ञानविक्रयः ; सर्वोद्यमसूच्यदाने प्रकाशविक्रयः. A. room *आज्ञान-विक्रयगृहं ; आज्ञानविक्रयशाला.

AUCTIONEER : *आज्ञानविक्रेत (f. त्री) ; यः (f. या) सर्वजनसमक्षं सर्वोद्यमसूच्यदाने विक्रीणीति.

AUDACIOUS : (1) प्रगल्भः (आ, अ') ; (2) दुष्टः (टा, टं) ; (3) प्रतिभाश्रितः (ता, तं) ; (4) प्रतिमानवत् (f. ती) : v. BOLD, IMPUDENT.

AUDACIOUSLY : (1) प्रगल्भम् ; (2) घाट्टेयम् ; (3) साहसेन.

AUDACIOUSNESS, AUDACITY : (1) प्रगल्भता ; (2) प्रगल्भ्यम् ; (3) प्रतिभा or प्रतिमानम् ; (4) घाट्टेयम् ; (5) साहसम् (=boldness) ; (6) निर्लज्जता (=impudence.).

AUDIBLE : श्रुतः (टा, टं) (=distinct : q. v.). Ph. : *he speaks in an a. voice* *स तथा निरस्तुदीरयति यथा श्रीद्वर्गणां कर्णगीचरीभवति or यथा श्रीतारी गङ्गीतुं शक्नुवन्ति.

AUDIBLY : स्फुटम् (= distinctly : q. v.) : v. AUDIBLE.

AUDIENCE : I. A hearing : Ph. *to give a.* कर्णे ददाति (दा, c. 3.) ; *to gain a.* श्रोतारं लभते (लभ्, c. 1.).—II. Admittance to a hearing : दर्शनम्, *to give a.* दर्शनं ददाति, R. ; *to get an a. to the king* राज-दर्शनार्थम्.—III. A body of hearers : (1) श्रोतारः (m. pl.) ; (2) श्रोतृवर्गः (3) प्रेक्षकाः (m. pl.) (=spectators). [गणनाशोधनम्.]

AUDIT (subs.) : I. In gen. : परीक्षा. II. Of accounts : *गणनापरीक्षा ;

AUDIT (v. t.) : (1) परि-ईक्षते (ईच्, c. 1.) ; (2) शोधयति (c. of शब्) (?), *have you a.ed the accounts* *अपि गणना परिशोधिता.

AUDITOR : I. A hearer : q. v. : श्रोता. II. Of accounts : *गणनाशोधकः ; परीक्षकः or शोधकः (when the meaning is clear.).

AUDITORY (subs.) : an assembly of hearers : v. AUDIENCE (III).

AUDITORY (adj.) : Ph. *a. passages* श्रवणमार्गाः (m. pl.).

AUGER : (1) आस्कोटनी ; (2) वेधनिका.

AUGMENT (v. i.) : वर्धते (वृष्, c. 1.) : v. TO INCREASE.

AUGMENT (v. t.) : वर्धयति (c. of वृष्) : v. TO INCREASE,

AUGMENT (subs.) : वृद्धिः : v. AUGMENTATION.

AUGMENTATION : (1) वृद्धिः ; (2) वर्धनम् : v. INCREASE, ENLARGEMENT.

AUGMENTATIVE : (1) वर्ध्णिष्णु (mfn.) ; (2) वर्धमानः (ना, नं.).

AUGUR (subs.) : (1) शकुनज्ञः or शकुनज्ञानविद् (m.) (from birds), *I heard from the a. that I would meet you just after 30 days* शकुनज्ञात्तस्माच्चिंश्च-द्विदशवसानन्तरमेव भवत्सङ्गः सम्प्रविध्यतीत्यश्वणवम्, D. ; (2) निमित्तज्ञः (from any omen) K. : v. SOOTHSAYER.

AUGUR (v. t.) : I. To betoken, predict : q. v. : सूचयति (सूच्, c. 10.).

II. To infer, conjecture : q. v. : शङ्कते. *A.ed (by birds)* : शकुन-निर्दिष्ट. (ष्टा, ष्ट'), D.

AUGURY : I. From birds : शकुनज्ञानम् or शकुनिवृत्तिज्ञानम्, K. II. From any phenomena : निमित्तज्ञानम् : Ph. *to practise a.* *निमित्तैश्च भाग्यं कथ-

यति. III. An omen : q. v. : (1) शकुनम् ; (2) निमित्तम्, *a bad a.*
अनिमित्तम्.

AUGUST (adj.) : (1) महामहिम्नम् (mf.n.) ; (2) वृधुधामन् (mf.n.) : V. MAJESTIC,
GRAND.

AUGUST (subs.) : उत्तरश्रावणपूर्वभाद्रपदादीयुक्तीयवत्तरस्याष्टमी मासः.

AUNT : (1) पित्रसखा (father's sister) ; (2) मातृसखा (mother's sister) ;
(3) पित्रव्या (father's brother's wife) ; (4) मातुली, मातुलानी (mother's
brother's wife).

AURICLE : I. The external ear : शृङ्खली or कर्णशृङ्खली. II. A cavity of
the heart : *हृदयशृङ्खली ; हृदयस्य रक्ताशयस्थोर्ध्वकोषः.

AURICULAR : श्रौत (ती, तं) Ph. *a confession* निश्चतस्वीकारः (?).

AUROCHS : पीलच्छदेशस्य वन्यगोविशेषः.

AURORA : (1) अरुणः ; (2) उषस् (n.) ; (3) दिनमुखम् ; (4) अहस्तुषम्.

AURORA BOREALIS : दिव्यदुर्गवी रात्रिदृश्यो महोष्मलः प्रकाशविशेषः.

AUSPICE : I. An omen : q. v. : शकुनम्.—II. Protection, patronage :
q. v. : आश्रयः.

AUSPICIOUS : I. Lucky, propitious : q. v. : (1) शुभः (मा, भं) ; (2) कल्याणः
(बा, बं) ; (3) सन्नलः (ला, लं)—II. Fortunate, prosperous : q. v. :
अहिम्नम् (f. ली). [RABLY.

AUSPICIOUSLY : शुभलक्षणे (=at an a. moment) : V. PROPITIOUSLY, FAVO-

AUSTERE : I. Severe, stern, harsh : q. v. : कठोरः (रा, रं).—II. Harsh,
rough (to the taste) : q. v. : युक्तः (क्षा, क्त्वं) (?).

AUSTERE : (1) कठोरम् ; (2) उग्रम् ; (3) निष्ठुरम् : V. SEVERELY.

AUSTERITY : (1) कार्कश्यम् ; (2) कठोरता : V. SEVERITY, STERNNESS.

AUTHENTIC : I. Genuine, true : (1) तथ्यः (व्या, व्यं) ; (2) सत्यः (व्या, व्यं) ;
(3) अकृतविमः (मा, भं) (=not forged, as an a. register).—II. Of approv-
ed authority, reliable : q. v. : प्रामाणिकः (की, कं), *an a. writer* :
प्रामाणिकलेखकः.

AUTHENTICALLY : (1) प्रामाण्यतः ; (2) तत्त्वतः ; (3) सारतः.

AUTHENTICATE : I. To render authentic : प्रामाण्यं करोति (कृ, c. 8.)—

II. To prove authentic : प्रामाण्ययति (nomi.).

AUTHENTICATION : Ph. for a. प्रामाण्यं कर्तुं : v. CONFIRMATION.

AUTHENTICITY : (1) प्रामाण्यं ; (2) सत्यता ; (3) अकल्पिता (=the quality of not being forged).

AUTHOR : I. The writer of a book : (1) कारः or कृत् (in comp.), a. of the commentary भाष्यकारः ; the a. of the *Mitakshara* मिताक्षराकृत, Da. com. ; (2) ग्रन्थकारः or -कर्ता or -कृत् (=a. of a book and hence to be used when a. is used abs.) ; (3) लेखकः ; (4) रचकः or रचयिता ; (5) प्रोक्ता ; (6) निवन्धु (m.) (rare) ; (7) कृतिन् (m.) (very rare). N. B. 3, 4, 5, and 6. are gen. used with some defining word.—II. A maker, contriver, originator : q. v. : कर्ता, a. of great wonders कर्ता महाचर्यानां, K.

AUTHORESS : (1) कृत् (in comp.) ; (2) ग्रन्थकर्त्री ; (3) प्रोक्त्री ; (4) रचयिनी.

AUTHORITATIVE : I. Determinative : (1) सप्रमाणः (सा, चं) (= with proof) (2) दृढः (दा, दं) (= firm).—II. Dictatorial, overbearing : q. v.

AUTHORITATIVELY : (1) सप्रामाण्यम् ; (2) दृढम् (= firmly).

AUTHORITY : I. Lawful power : (1) प्रभुत्वम् ; (2) चमता ; (3) शक्तिः.—II.

Influence, weight : q. v. : गौरवम्.—III. Permission, order : q. v. :

अनुज्ञा.—IV. Testimony : प्रामाण्यं, the *Vedas* is our a. for this अथ

वेदः प्रामाण्यम् (note the sing. numb.).—V. Credibility : प्रामाण्यं, its a. is disputed अस्य प्रामाण्यं सन्दिग्धम्.—VI. In pl., government : perh.

प्रभवः (m. pl.).

AUTHORIZE : I. To empower : (1) चमतां ददाति (दा, c. 3.) (rare) ; (2)

अनुमन्यते (मन्, c. 4.) (=to allow) ; (3) नियोजयति (युज्, c. 10.) (= to appoint).—II. To legalize : q. v.—III. To authenticate : q. v.

Ph : a. ed by usage व्यवहारसिद्धः (सा, ज) (?).

AUTHORSHIP : ग्रन्थकर्तृत्व or sim. कर्तृत्व : Ph. *its a. is disputed* * न निश्चीयते कोऽस्य लेखकः V. AUTHOR.

AUTOBIOGRAPHER : *स्वचरितलेखकः ; आत्मजीवनचरितप्रणेतृ.

AUTOBIOGRAPHY : *आत्मचरितम् ; स्वजीवजीवनचरितम् ; स्वजीवनवृत्तान्तः.

AUTOCRAT : ईश्वरः : V. DESPOT.

AUTOGRAPH (adj.) : स्वहस्तालिखितः (ता, तं) : *a. letter* स्वहस्तालेख्यम्.

AUTOGRAPH (subs.) : (1) स्वहस्तालेखः ; (2) स्वहस्ताचरम्.

AUTOMATON : *स्वयंचलयन्त्रम्.

AUTUMN : (1) शरद (f.) ; (2) शरत्कालः ; (3) घनान्तः (poetical).

AUTUMNAL : (1) शरदः (दौ, दं) ; (2) शरदीयः (या, य') ; (3) शरत्कालीनः (ना, नं).

AUXILIARY (adj.) : (1) सहाकारिन् (f. स्त्री) ; (2) उत्तरसाधकः (का, कं).

AUXILIARY (subs.) : सहायः. Ph. *a.s i. e. a. troops* : आसारः (rare), Si. II. 64.

AVAIL (v.) : I. To make use of : Ph. *I will a. myself of your advice* *तवीपदेष्टं ग्रहीष्यामि ; *he a.ed himself of this opportunity to carry out his design* *अधिप्रवसरे स्वार्थसम्पादनपरी बभूव.—II. To serve, be of use : q. v. : *all these did not a.* (सर्व्वमेतत्) नाथेवत् बभूव, Ki. : V. AVAIL (subs.).

AVAIL (subs.) : (1) गुणः, *of what a. is a loyal, but unwise and timid servant* अप्राप्तेन च कातरेण च गुणः स्यात् सानुरागेण कः, Mu. 1. ; *the study of religious books has been of no a.* निर्गुणो धर्मशास्त्राध्यासः, K. ; (2) अर्थः.

AVAILABLE : I. Profitable : q. v. II. Obtainable : *not a.* (1) दर्लभः (भा, भं) ; (2) दुष्प्राप्यः (प्या, प्य') ; (3) दुष्प्रापः (पा, पं).

AVALANCHE : हिमनिस्यन्दः (?).

AVARICE : (1) लोभः (=covetousness) ; (2) अर्थकामः ; (3) धनलोभः ; (4) वितेहा.

AVARICIOUS : I. Covetous : q. v. : लोभिन् (f. नौ).—II. Desirous of wealth : (1) अर्थलुब्धः (आ, अं) ; (2) अर्थरुचिः (mf. n.) ; (3) धनलुब्धः (आ, अं).

AVARICIOUSLY : (1) अर्थलोभान् ; (2) धनलोभेन : v. COVETOUSLY.

AVAUNT : अपेहि (2nd pers. sin. imper. of ई) : v. GET AWAY, BEGONE.

AVENGE (v. t.) : (1) प्रति-करोति (क्ल, c. 8.), (I) have a. d it now by taking away their clothes तस्मान्मतं प्रतिकृतं हरतांश्चकानि, Dh. ; (2) प्रतिकारं or प्रतीकारं करोति (with gen.) ; (3) वैराग्यं उपगच्छति (गम्, c. 1.) (with loc. of the wrong doer), Vi. ; (4) परिशीलं गच्छति (यद्, c. 9.) (with gen.) (?).

AVENGER : प्रतिकर्त्ता or प्रतीकारकर्त्ता (rare).

AVENUE : I. Passage, approach : q. v. : द्वारम्.—II. An alley : वीथिः : a. of mango trees अतवीथिः, D. III.

AYER (v. t.) : प्रतिजानीते : v. TO AFFIRM, ASSERT.

AVERAGE (adj.) : Ph. all her parts are of a. dimensions अस्याः सर्वे एतादृशानातिस्थूला नातिक्षुद्राः, D. VI. ; there was a. amount of rain fall this year. *अस्मिन्वर्षे नात्यधिका नात्यल्पा वृष्टिः पपात ; he is a man of a. stamp *तस्य बुद्धिर्नातिप्रखरा नातिस्थूला.

AVERAGE (subs.) : no equiv. : मध्यम् may be used.

AVERMENT : (1) प्रतिज्ञा ; (2) दृढवाक्यम्.

AVERSE : I. Disliking, unwilling : (1) विरक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) परावृत्तः (खी, खं) ; (3) विमतः (ता, तं).—II. Unfavorable : q. v.

AVERSION : (1) विरागः ; (2) विरक्तिः ; (3) विमतिः (rare) ; (4) ईषः.

AVERT : (1) नि-वर्तयति, विनि-, व्या-, अप-, (c. of वृत्) ; (2) निवारयति (c. of व) (=to prevent : q. v.).

AVIARY (subs.) : (1) पक्षिशाला ; (2) कुलायिका.

AVIDITY : v. EAGERNESS, GREEDINESS, with a. : v. EAGERLY.

AVOCATION : (1) कार्यम् ; (2) कर्मन् (n.) ; (3) व्यापारः : v. BUSINESS, OCCUPATION.

AVOID : (1) परिहरति (ह, c. 1.), *a. ing his sight* दृष्टिप्रपातं परिहृत्य तस्य Ku.

III. 43. ; (2) वर्जयति (वृज्, c. 10.) v. TO SHUN, ABANDON.

AVOIDABLE : (1) परिहर्तव्यः (व्या, व्य्) ; (2) परिहरणीयः (या, य्) ; (3) वर्जनीयः (या, य्) ; (4) हेयः (या, य्) ; (5) त्याज्यः (ज्या, ज्य्) ; (6) परिहार्यः (र्या, र्यम्).

AVOIDANCE : (1) वर्जनम् ; (2) परिहरणम् (*rare.*) : v. ABANDONMENT.

AVOUCH : प्रति-जानीते (जा, c. 9.) : v. TO MAINTAIN, ASSERT.

AVOW : स्वीकरोति (क, c. 8.) : v. TO CONFESS, ACKNOWLEDGE, DECLARE.

AVOWAL : स्वीकारः : v. CONFESSION, ACKNOWLEDGEMENT.

AVOWED (part. adj.) : स्पष्टः (ष्टा, ट्) (=open, plain, evident : q.v.).

AVOWEDLY : (1) स्पष्टम् ; (2) प्रकाशम् ; (3) प्रकटम्.

AWAIT (v. t.) : I. To wait for : q. v. : (1) प्रतीक्षते (ईच्, c. 1.) ; (2) प्रतिपालयति (पाल्, c. 10.).—II. To be in store for : आ-सीदति, प्रत्या-, (सद्, c. 1.) (=to be nigh), *salvation a.s thee* प्रत्यासीदति मुक्तिदां, Ki. XI. 36. Ph. *death a.s every one* मरणं प्रकृतिः शरीरिणां, R. ; *what a.s me next* * किमतः परं मे सम्भविष्यति.

AWAKE (v. i.) : (1) बुध्यते, वि-, प्र-, प्रति-, (बुध्, c. 4.) ; (2) उत्तिष्ठति (स्था, c. 1.) (=to get up) ; (3) निद्रां त्यजति, जहाति, etc. ; (4) विनिद्रः (द्रा, द्र्) भवति etc.

AWAKE (v. t.) : I. From sleep : (1) बोधयति, प्र-, वि-, प्रति-, विप्र-, (c. of बुध्) ; (2) जागरयति (c. of जाग्र) ; (3) निद्रां भनक्ति (भन्ज्, c. 7.) (with gen.). II. From inattention, or inaction : v. TO AROUSE, ROUSE.

AWAKE (adj.) : (1) जाग्रत् (f. ती) ; (2) जागरः (रा, र्) ; (3) चनिद्रः (द्रा, द्र्) (=without sleep) ; (4) प्रबुद्धः (बु, ब्) : v. TO BE AWAKE.

AWAKE, BE : जागर्ति, प्र- (जाग्र, c. 2.).

AWAKEN : v. TO AWAKE.

AWAKENING (subs.) : (1) प्रबोधः, प्रबोधनम् ; (2) बोधः ; (3) विबोधनम्.

AWARD (v. t.) : (1) ददाति (दा, c. 3.) ; (2) क्षतिरति (क्ष्, c. 1.) ; (3) दापयति (c. of दा) (in the legal sense, when a judge a.s damages etc.).

AWARD (subs.) : निर्णयः : v. JUDGEMENT, SENTENCE.

AWARE, BE : (1) जानाति (ज्ञा, c. 9.) : (2) अव- गच्छति (गम्, c. 1.) : v. TO KNOW. [(ता, तं).]

AWARE, MADE : (1) बोधितः (ता, तं) ; (2) विबोधितः (ता, तं) ; (3) अवबोधितः

AWAY : v. the several verbs with which it is used. Ph. : *a. with begging* कृतमेव यात्रया, Ki. xiv. 20. ; *a. with shame* अलं क्रिया R. v. 58. ; *a. (=begone : q. v.)* अनारमनरम्, Mr. II. ; *she is a. (=absent, q. v.)*.

AWE (subs.) : (1) भयम् ; (2) वासः ; (3) साध्वसम् ; (4) आदरः. N. B. There is no exact equiv. of awe : 1, 2, and 3 mean *fear*, 4 means *respect*. To stand in *a. of* : विभेति (भौ, c. 3.) (with abb.). Ph. : *he is known to me and not disagreeable, still I approach him with a.* न च न परिचितो न साध्यस्यश्चित्तमुपैमि तथापि पार्श्वमस्य, Mal. 1.

AWE (v. t.) : v. TO FRIGHTEN, TERRIFY. [(ता, तं).]

AWE struck : (1) भयविभ्रतः (ता, तं) ; (2) साध्वसपरीतः (ता, तं) ; (3) वासाकुलः

AWEFUL : I. Awe-inspiring : (1) घोरः (रा, रं) (=terrific : q. v. : not applicable to men) ; (2) अति-तेजस्विन् (*f. नी.*) or महातेजस् (*mfn.*) (full of that which inspires awe : applicable to men only and their appearance). Ph. : *Oh how a. is royal majesty* अहो दुरासदो राजमहिमा Mal. 1. ; *wild mountain scenery grand and a.* प्रशान्तगभीरनील-विपुलश्रीररश्मिगिरिभूमिः, Vi. v. II. Awestruck : q. v.

AWFULLY : I. Fearfully q. v. II. Exceedingly : q. v. : अत्यन्तम्.

AWFULNESS : (1) तेजः (of men etc.) ; (2) प्रशान्तगभीरता (=calm solemnity).

AWHILE : (1) कियत्कालम् ; (2) किञ्चित्कालम् ; (3) मुहूर्तम् (=for a moment.)

AWKWARD : I. Unskilful : q. v. : अदक्षः (चा, चं). II. Inelegant, clumsy : q. v. : (1) अपरूपः (पा, पं) ; (2) दास्यः (स्या, स्यं) (=rustic), (applicable to manners etc.).

AWKWARDLY : V. CLUMSILY, INELEGANTLY, UNSKILFULLY.

AWKWARDNESS : I. Unskilfulness : q. v. II. Inelegance : q. v. :

याव्यता.

AWL : (1) अमरा ; (2) चर्मप्रभेदिका (shoemaker's a.) ; (3) वेधनिका. v. GIMLET.

AWN : (1) किंशारः ; (2) अत्यशुक्लम् ; (3) शुद्धः ; (4) शुक्लम्.

AWNING : (1) वितानम् ; (2) छद्मोवः : v. VEIL.

AWRY : (1) तिर्यक् ; (2) तिरस्वीनम् ; (3) सावि ; (4) कुटिलम्.

AXE : (1) कुठारः ; (2) परशुः ; (3) परश्वधः. A small a. कुठारिका.

AXIOM : *अप्रमियतत्वम् ; सः तसिद्धवस्तु, K. d.

AXIS : *अक्षरेखा.

AXLE, AXLE-TREE : (1) अक्षदण्डः (?) ; (2) अक्षायम् (?) ; (3) अनुकर्षः (?) .

AYE : I. Yes : q. v. II. For aye : v. ALWAYS.

AZURE : नीलः (ला, लं).

B.

BABBLE (v. i.) : (1) जल्पति (जल्प, c. 1.) ; (2) प्र-खपति (खप्, c. 1.) ; (3) वावचि, वावचि, or वावदौमि (freq. of वद्) ; (4) वावच्ये, वावच्यमि (freq. of वच्).

BABBLE, BABBLING (subs.) : (1) जल्पः ; (2) जल्पनम् ; (3) जल्पितम् ; (4) प्रखपितम्.

BABBLER : (1) जल्पकः (का, कं) ; (2) जल्पाकः (कौ, कं) ; (3) वाचाटः (टा, टं) ; (4) वावदूकः (का, कं) ; (5) प्रखापिन् (f. नौ).

BABBLING (adj.) :—I. Lit. : v. BABBLER. II. Fig. : v. MURMURING.

BABOON : ह्युमत् (m.) (?) ; वानरविशेषः.

BABY, BABE : दारकः, m. (दारिका, f.) : v. INFANT, SUCKLING, CHILD.

BABYHOOD : शैशवम् (= child-hood : q. v.).

BABYISH : बालिशः (शा, शं) : v. CHILDISH.

BACCHANAL, BACCHANALIAN : तान्त्रिकः (की, कं) (?).

BACHELOR : (1) अकृतदारः or अकृतीहाहः v. UNMARRIED ; (2) बख्दः or बख्तः (very rare). Ph. : *a b. of arts* *‘वि ए’ उपाधिधारिन् (f. श्री).

BACK (subs.) : I. Of an animal : पृष्ठम्, *whose b.s the enemy has seen* दृष्टपृष्ठानरातिना, Ki. xv. 19. : Ph. *behind one's b.* : (1) पृष्ठतः ; (2) परीचे (in one's absence). II. As opposed to front : (1) पृष्ठम् *on the b. of a writing* लेखस्य पृष्ठे, Y. (2) पृष्ठदेशः.

BACK (adv.) : v. BACKWARDS. It is generally expr. by the prefix प्रति : *to come back* प्रत्यागच्छति ; *to give back* प्रति-ददाति ; etc.

BACK (v. i.) : प्रत्या-वर्त्तते (उन्, c. 1.) : v. TO GO BACK.

BACK (v. t.) : I. To mount : q. v. II. To support, second : q. v. III. To drive backward : प्रतीपं गृह्णाति (गृह्, c. 6.) or आलस्यति (c. of चल्).

BACKBITE : (1) परीचे परि-वदति (वद्, c. 1.), असूयति (nomi.), etc. v. TO SLANDER ; (2) पृष्ठमांसं क्षति (क्षद्, c. 2.) खादति (खाद्, c. 1.) (with gen.) (not very common).

BACKBITER : (1) पृष्ठमांसादः ; (2) यः परीचे परिवदति etc. ; (3) पिशुनः (?).

BACKBITING : (1) पृष्ठमांसादनम् ; (2) पिशुनवाक्यम् : v. SLANDER.

BACKBONE : (1) पृष्ठवंशः ; (2) कशेरुः ; (3) कशेरुका ; (4) रीटकः (rare).

BACKDOOR : (1) पक्षहारम् ; (2) पक्षकः.

BACK-GAMMON : क्रीडाविशेषः. *b.-board* : (1) अष्टापदम् (?); (2) चर्म्भपटिका(?).

BACK-GROUND : *पश्चाद्भूमिः (in ana. with अग्रभूमिः) or expr. by circumlo.

BACK-SIDE : (1) पृष्ठभागः ; (2) पृष्ठदेशः v. also BUTTOCKS.

BACK-SLIDE : स्वधर्माद् भ्रम्यति (भ्रंश्, c. 4.), अ्यते (अ्य, c. 1.) : v. TO GO ASTRAY.

BACK-SLIDER : (1) धर्मोपहृत् : (टा, टं) ; (2) धर्मोप्युत. (ता, तं) : v. APOSTATE.

BACK-STAIRS : * (1) पञ्चसीपानम् ; (2)* अन्तःसीपानम्.

BACKWARDS : I. Towards the back : पृष्ठभागे or पृष्ठदेशे. II. On the back : *to fall b.* अग्रमुदीपात् पतति.—III. In a reversed direction : प्रतीपम्. Ph. *to go b.* (fig.) क्रमशीघ्रवर्ति गच्छति.

BACKWARD (adj.) : I. Reluctant, averse : q. v. : पराङ्मुखः (खी, ख). II. Slow, dull : q. v. : कुष्ठितः (ता, तं).—III. Late : q. v. IV. Reversed : q. v. : प्रतीपः (पा, पं).

BACKWARDNESS : पराङ्मुखता : V. RELUCTANCE, AVERSION.

BACON : *लावण्यप्राकरमांसं ; perh. वज्ररम्.

BAD : Gen. expr. by the prefixes दुर्, कु, अप etc. and sometimes by the affix क : *a b. man* दुर्जनः ; *b. weather* दुर्दिनम् ; *b. luck* दुद्वम् ; *not a b. speaker* अकथदः ; *a b. road* कदम्बम् (m.) ; *b. food* कदम्बम् ; *b. design* कुमतिः ; *b. policy* अपनयः ; *b. reputation* अपयशः ; *a b. horse* अश्वक V. WICKED, INJURIOUS, UNFAVORABLE.

BADGE (subs.) : (1) चिह्नम् ; (2) लक्षणम् ; (3) लिङ्गम्.

BADGER (subs.) : भङ्गू कर्जातीयजन्तुविशेषः.

BADINAGE (subs.) : नर्त्यभाषितम् : V. JOKE, RAILLERY.

BADLY : Ph. *I am b. off for servants* भृत्याभावात् क्षिप्यामि ; *you have behaved b. towards her* तस्यां त्वयानार्यमाचरितम् ; *he is b. bitten by the dog* स कुङ्कुरेण तीव्रं or बलवत् दष्टः ; *b. governed* कुशासितः (ता, तं) : *b. formed* कदाकारः (रा, रं) ; *smelling b.* दुर्गन्धः (आ, अं) : V. WRONGLY, WICKEDLY, UNFORTUNATELY.

BADNESS : (1) by the adj. : *b. of character* दुराचारः ; *the b. of this soil is proverbial* *अस्य प्रदेशस्य कुसृष्टिका प्रसिद्धा ; (2) दुष्टता (= wickedness) ; (3) निर्गुणता (= worthlessness).

BAFFLE (v. t.) : (1) व्यर्थी-करोति ; (2) भीषी-करोति : V. FRUSTRATE, ELUDE.

BAG (subs.) : (1) perh. पुटम्, *canvas b.* *शाचपुटम् ; (2) भस्त्रा, *leather b.* चर्मभस्त्रिका, D. II. ; (3) बीषी (=sack. q. v.).

BAGATELLE : I. a trifle : q. v. II. A game : कन्दुकक्रीडाविशेषः.

BAGGAGE : I. Of an army : (1) साधनम्, *the bugle sounding and the b. being ready* आहतायां प्रयाणभेद्यीं सज्जीक्रियमात्रे साधने, K. ; (2) वीवधः (= provisions), Si. II. 64. II. A strumpet : q. v. : वन्द्यक्री.

BAGNIO : I. A bath : q. v. : स्नानागारम्.—II. A brothel : q. v. : वेश्यालयः.

BAG-PIPE : सुषिरवाद्यविशेषः.

BAIL (subs.) : I. The person who gives b. : (1) प्रतिभूः, *he who stands a b. to produce a man* यो यस्य प्रतिभूतिष्ठेद्दर्शनमावेह मानवः, M. VIII. 158 ; (2) सप्रकाः.—II. Security : प्रातिभाव्यम्, *on b.* प्रातिभाव्यम्, D. VI.

BAIL (v. t.) : I. As applied to securities : Ph. *I will b. you* तवाहं प्रतिभूर्भवामि (भू, c. 1.) or तिष्ठामि (स्था, c. 1.).—II. As applied to magistrates : प्रातिभाव्येन मुञ्चति (मुच्, c. 6.) or मोचयति (मुच्, c. 10.).

BAILABLE : Ph. *this offence is b.* *याद्वयसप्रकीर्णपराधः or, अस्मिन्नपराधे प्रतिभूर्यं ज्ञाते

BAIL-BOND : *प्रातिभाव्यपत्रम्.

BAILIFF : *आसेधादिकर्मणि नियुक्तः शेरिफस्य प्रतिनिधिः ; *यष्टिधरः.

BAIT (subs.) : आनिषम् (Lit. & Fig.), Ka. I. 44.

BAIT (v. t.) : I. To apply a bait : (1) आनिषं करोति (?) ; (2) आनिषं बद्धिं निदधाति (धा, c. 3.).—II. To furnish animals with food on a journey : यवसरादिना भोजयति (c. of भुज्) (?) : Ph. *b.ing his horse* एनं तावदाग्यहीतकतिपयदूर्वाप्रवाचकवस्त्रम् कृत्वा, K.—III. To attack an animal with dogs : Ph. *to b. a bear* भङ्गकृवाधनाय कुङ्कुरान् प्रणुदति (नुद, c. 6.).

BAKE (v. t.) : (1) पचति (पच्, c. 1.) (prop. to cook : q. v.), *b.d brick* पक्वेष्टका, Mr. ; (2) भज्जति-ते (भज्ज, c. 6.) (= to fry, q. v.), *the word lāja (also) means b.d grain* लाजं भट्टधान्ये. Ph. *b.d in an iron pan or oven* (as bread, cakes, etc.) कान्दवः (वी, वं).

BAKE-HOUSE, BAKERY : (1) पूषशाला (?) ; (2) पाकशाला (?).

BAKER : (1) आपूपिकः ; (2) कान्दविकः ; (3) पिष्टकपाचकः.

BALANCE (subs.) : I. A pair of scales : (1) तुला ; (2) नापनः (?). *The*

beam of a b. तुलादण्डः ; *the string by which it is suspended* प्रयङ्गः or प्रयाङ्गः ; *the cup of a b.* घटः ; *assay b.* नाराची.—II. Of an account : (1) शेषः (=remainder : q. v.), *he asked for the b. of money* गृहीतशेषं दातुं स धनं प्रार्थयताम् तं, Raj. ; (2) अन्तरं (=difference : q. v.), *give the whole b.* दीयतां सकलान्तरं, Raj.—III. Counterpoise : q. v. — IV. Comparison, estimate : q. v. : तुलना.

BALANCE (v. t.) : I. To bring to an equipoise : तुलयति (तुल्य, c. 10) (Lit. and Fig.) : Ph. *their equipment is not b.d* न तुलायतस्त्वावद्वनयोः परिकरः, Vi. vi. II. To counterpoise : q. v. III. Of accounts : (1) समीकरोति (कृ, c. 8.) ; (2) एकौकरोति (?), *b.ing the account* गणना-मेकीकृत्य Raj.

BALANCE (v. i.) : I. To be in equipoise : समीभवति (भू, c. 1.) (?).—II. To fluctuate, hesitate : q. v. : दीक्षायते (nomi.).

BALCONY : (1) प्रयीतः (?) ; (2) वितर्हिः (?) ; (3) इन्द्रकोषः (?).

BALD (adj.) : I. Hareless : q. v. : (1) अकेशः (शा, शं) ; (2) खलति (mfn.) (by disease). II. Without natural covering : अनावृतः (ता, तं).—III. Unadorned, inelegant : q. v. : असंस्कृतः (ता, तं).

BALDERDASH : v. JARGON, NONSENSE.

BALDNESS : I. Want of hair : अकेशता and sim. comp. *morbid b.* : (1) इन्द्रधनुम् ; (2) खालित्यं, Bha. II. Of style : v. INELEGANCE.

BALDRIC : प्राख्यम् (?) : v. BELT, GIRDLE.

BALE (subs.) : षोडशी : v. BUNDLE.

BALE (v.) : *To b. out the bilge-water* (नावः) जलं सिञ्चति (सिञ्च, c. 6.).

BALEFUL : I. Fatal, destructive : q. v.—II. Woful, sad : q. v.

BALK (subs.) : I. Of a field : (1) खालिः ; (2) खाली (f.).—II. A beam, rafter : q. v.—III. Disappointment : q. v. : आशमङ्गः.

BALK (v. t.) : खलयति (खल्य, c. 10.) : v. TO FRUSTRATE, DISAPPOINT.

BALL (subs.) : I. A playing-ball : कन्दुकः, *alternately striking with her*

left and right hands, sent (the b.) up वामदक्षिणाभ्यां कराभ्यां पर्यायेष्टानि-
 द्रव्यमुदस्थापयत्. D. VI. II. A round mass : (1) गोल (mn.); (2)
 वर्तुल. a small b. गुटिका; the eye-b. तारा; a b. of thread सूत्रकीचम् (?)
 III. A meeting for dancing : (1) नृत्यम्; (2) नर्तनम् (=dancing.)

BALLAD : गाथा. b.-singer; (1) गायिकः; (2) गायकाकारः.

BALLAST * निरुधः; पीतस्थैर्यार्धं तदधीमाननिविष्टं प्रसरलीङ्गादिद्रव्यम्.

BALLET : no equiv. : यात्रा would do. b. girl : (1) नर्तकी; (2) नटी.

BALLOON : (1) विमानम्; (2) व्योमयानम्.

BALLOT (subs.): I. A ball or ticket used in voting : *गुटिका. II.

Voting by b. : *गुटिका; निश्चितगुटिकापातेन मतमतप्रकाशनम्.

BALLOT (v. i.) : गुटिकापातेन मतमतं प्रकाशयति (c. of काश्).

BALL-ROOM (subs). *नृत्यशाला; नर्तनकोठः.

BALM : I. The sap of a shrub : निर्यासविशेषः. II. Solace, comfort : q. v.
 सुधासिपः (?).

BALMY : I. Odoriferous, aromatic : q. v. : सुगन्धि (mfn.). II. Assuag-
 ing, soothing : (1) तापहरः (रौ, रं); (2) शान्तिदः (दा, दं). Ph. the
 b. tree *वामवृक्षः.

BALSAM : v. BALM.

BALSAMIC : v. BALMY, SOFT, UNCTUOUS.

BALUSTRADE : प्रथीव (m. n.) (?); वृत्तिविशेषः.

BAMBOO : (1) वेणुः; (2) वंशः; (3) कौचकः (when rattling).

BAMBOOZLE (v. t.): वञ्चयते (वञ्च्, c. 10.): v. FOOL, TO MAKE A; TO
 DECEIVE.

BAN : I. A proclamation : q. v. II. Of marriage : Ph. have you pub-
 lished the b.s of marriage *अपि विवाहवीचया प्रकाशिता. III. Inter-
 diction, proscription : q. v. : Ph. under b. to touch निषिद्धस्पर्शः (श्रा,
 श्रे). IV. Curse : शापः.

BAN (v. t.): v. TO CURSE.

BANANA : I. The tree : (1) कदली ; (2) रत्ना. II. The fruit : (1) कदलीफलम् ; (2) चम्पकम् (a species of it).

BAND (subs.) : I. That which binds : (1) बन्धः *b. of hope* आशाबन्धः, Me. i. 10. ; (2) बन्धनम् ; (3) बन्धनी. II. A company of persons : (1) दलम् ; (2) गुल्मः (*b. of troops*). III. Musical instruments : (1) वाद्यभाण्डम् (?) ; (2) तूर्य्यिकः (?) .

BAND TOGETHER (v.) : संहतः (ता, तं) (भवति) (भू, c. 1.) v. TO COMBINE.

BANDAGE (subs.) : (1) बन्धः, Sr. ; (2) पटः (=cloth) (only when the sense is clear.)

BANDAGE (v. t.) : बध्नाति (बन्ध, c. 9.), *b. with a soft cloth* चटुपटं निवेष्ट्य बध्नीयात्, Sr. Ph. *things used in binding sores* ब्रणवधनद्रव्याणि, Sr.

BANDBOX : पेटिका (?) .

BANDIT : (1) परिपयिन् (m.) ; (2) दस्युः v. ROBBER.

BANDY (v. t.) : I. To exchange : q. v. : विनिमयते (मे, c. 1.). II. To agitate : q. v.

BANDY-LEGGED : (1) पङ्गु (mf.n.) ; (2) प्रगतजामु (mf.n.)

BANE : I. Poison : q. v. : विषम्. II. Any fatal cause of mischief : Ph. *he became the b. of India* * भारतवर्षस्य कालरूपी or काली बभूव ; *prostitution is the b. of society* * वेश्यावृत्तिः समाजस्यानर्थमूलम्. III. Ruin, destruction : q. v.

BANEFUL (v.) : v. PERNICIOUS, INJURIOUS, DESTRUCTIVE.

BANG (v.) : v. TO BEAT, STRIKE. Ph. *thr door b.s.* विरौति कपाटः Mr.

BANG (subs.) : Ph. *opened the door with a b.* महाशब्दपूर्वकं कपाटमपादृतवान् : v. EXPLOSION ; v. also BLOW, STROKE.

BANIAN-TREE : (1) वटः ; (2) नयपीथः *its berry* : नयपीथम्.

BANISH (v. t.) : I. To condemn to exile : (1) निव्-वासयति (c. of वञ्) *first of all, Jibashiddhi was b.ed from the city* आदावेव जीवसिद्धिर्नगरा-न्निर्वाचितः, Mu. ii. ; (2) वि-वासयति, प्र-(c. of वञ्) M. viii. 123 ; (3)

निर्-चस्यति (चस्, c. 4.) *b.ed Janaki from his house, but not from his mind* गृह्णाद्विरस्ता न तेन वैदेहसुता मनसः, R. xiv. 84. v. TO DRIVE AWAY.

(4) प्र-व्राजयति (c. of व्रज्) (rare) M. II. Fig. to drive away, remove: q. v.: निरस्यति, *shame was b.ed (from their minds)* वषा निरस्ता, Ki. x. 58.

BANISHMENT : (1) निर्वासनम्; (2) विवासनम्; (3) प्रवासनम्.

BANISTER : *सीपानस्तम्भः.

BANK (subs.): I. For dealing in money : *धनागारम्, *the affairs of the b. were wound up* *धनागारकार्याणि संहृतानि; *the b. failed* *धनागारमवससाद् or चयं जगाम. II. Of a river etc. : (1) तीरम्; (2) तटम्; (3) कुलम्; (4) प्रतीरम्; (5) रोधस् (n.); (6) कण्डः (rare). *The opposite b. पारम्. The near b. अगारम्. A sand b. सैकतम्. B. of a hill वप्रम्.* III. A mound : q. v. : (1) चयः; (2) वप्र (mn.).

BANK (v. t.): v. TO EMBANK.

BANK (v. i.): (धनागारेण) व्यग्रहरति (हृ, c. 1.) (?)

BANKER : (1) श्रेष्ठिन् (m.) (?) ; (2) *धनागारपतिः; (3) कुसीदः, बाहुसिकः (= money-lender).

BANKING : (1) व्यवहारः, P. I. ; (2) अर्थव्यवहारः; (3) अर्थप्रयोगः.

BANK-NOTE : *धनागारपत्रम्.

BANKRUPT (subs.): परिचीणो बनिक् (after M.); ऋणशोधनाच्चमो बनिक् (?) A *fraudulent b.* *प्रकाशपरिचीणः; उत्तमार्थप्रसूनाय यो गतविभ्रतां प्रकाशयति.

BANKRUPTCY : परिचीणता (?) ; ऋणशोधनाशक्तिः (?) गतविभ्रता (?) .

BANNER : (1) ध्वजः; (2) पताका; (3) केतुः; (4) वैजयन्ती; (5) केतनम्.

BANNERET : *द्वलण्डोयोपाधिशेषः.

BANNOCK : पिष्टकविशेषः.

BANQUET (subs.): सम्भोजनम् (?) ; विशिष्टभोजनम् (?) .

BANQUET (v. t.): (1) सम्भोजयति (c. of भुज्); (2) भोजनविशेषः सम्भोजयति (c. of तुष्), H.

BANQUET (v. i.) : (1) भुंक्ते (भुज्, c. 7.); (2) अभ्यवहरति (हृ, c. 1.)

BANTER (v. t.) : परिहसति (हस्, c. 1.) : v. TO JOKE, MOCK.

BANTER (subs.) : परिहासः ; v. JOKE, JESTING.

BANTERER : (1) परिहासवेदिन् (म.) ; (2) परिहासवेत्ता (म.) v. JESTER.

BANTLING : (1) डिम्बः ; (2) अर्भकः , v. INFANT.

BAPTISM : *अभिवेकः, a *certificate of b.* *अभिवेकनिदर्शनम्.

BAPTISMAL : expr. by tat. comp., *b. font* *अभिवेककुण्डम्.

BAPTIST : I. In gen. : *अभिवेक्ता (म.). II. An anabaptist : q. v.

BAPTIZE (v. t.) : (1) *अभिसिञ्चति (सिच्, c. 6.) ; (2) *ऊटधर्मे ग्राहयति (c. of गृह्).

BAR (subs.) : I. Of a door : अर्गलम्. II. Of a cage etc. : शलाका
v. POLE, BEAM. III. A hindrance or obstruction : q. v. : प्रत्यङ्.

IV. A bank at the mouth of a river or harbour : बन्ध. (?). V. For
prisoners in a court of justice, or in an inn : *वृत्तिः. VI. Any
tribunal : q. v. : Ph. *at the b. of public opinion* *साधारणमतस्याधि.

VII. The entire body of advocates : *अभिभाषकगणः ; उत्तरवादिनः

(m. pl.). VIII. In music : बन्धः (?). IX. An ignot or wedge of
metal : perh. पिच्छः.

BAR (v. t.) : I. To bolt : q. v. II. To hinder, prevent : q. v. :

(1) नि-रुद्धि (रुद्, c. 7.) ; (2) प्रति-वैधति (सिध्, c. 1.).

BARB (subs.) : I. A horse : q. v. : वाजिः. II. Of an arrow : कर्णः (?).

BARBACAN : *उपदुर्गम् ; प्रवेशनिरोधनार्थम् नगरोपान्तनिर्मितो दुर्गरविशेषः.

BARBARIAN (adj.) : v. BARBAROUS.

BARBARIAN (subs.) : I. An uncivilized person : (1) असभ्यः (भ्या, भ्यं) ;

(2) क्षीच्छः (properly one who is not a Hindu, but may be used in the
sense of b.). II. A cruel man : पिशाचः (?) : v. CRUEL.

BARBARIC : i. e. foreign : q. v. : विदेशीयः (या, यं).

BARBARISM : I. Incorrect language : क्षीच्छितम् (?) *gentlemen do not use*

b.s in their speech नार्या खेच्छन्ति भाषामिः, Mah. II. An uncivilized condition : असभ्यता. III. Barbarity : q. v.

BARBARITY (subs.) : (1) निष्ठुरता ; 2) क्रौर्यम् : v. FEROCITY, CRUELTY.

BARBARIZE (v. t.) : *खेच्छीकरोति (ज्ञ, c. ६.) : v. TO BRUTALIZE.

BARBAROUS (adj.) : I. Uncivilized : q. v. : असभ्यः (आ. भ्यं). II. Cruel, ferocious : q. v. : (1) निष्ठुरः (रा, रं) ; (2) वृशंसः (सा, सं).

BARBAROUSLY : I. Without refinement : (1) असभ्यम् (?) ; (2) अशीलम् (= coarsely, indecently). II. Cruelly : q. v. : निर्दयम्.

BARBAROUSNESS : क्रौर्यम् : v. BARBARITY, BARBARISM.

BARBED (adj.) : कर्पिन् (f. नी) (?) .

BARBEL : नादेयमत्स्यविशेषः.

BARBER : (1) नापितः ; (2) चरिन् (m.) ; (3) चौरिक ; (4) सुखिन् (m.).

A b.s shop नापितशाला ; *b.s business* नापित्यः.

BARBERRY : गुच्छविशेषः.

BARD : (1) मागधः ; (2) वेतालिक ; (3) बन्दिन् (m.) ; (4) मधुकः. II. A poet : q. v. : कविः.

BARE (adj.) : I. Uncovered : (1) अनावृतः (ता, तं) ; (2) शून्यः (आ, अ) ; (3) केवलः (ला, लं) (only of places and things), *on the b. ground* स्थितिः एव केवले, Ku. v. 12. II. Destitute : q. v. : दीनः (ना, नं). III. Simple, unadorned : q. v. IV. Mere, alone : q. v. V. Thread-bare : जीर्णः (र्णा, र्णं).

BARE (v. t.) : विवस्त्रयति : v. TO UNCOVER, DIVEST.

BARE-FACED (adj.) : निर्लज्जः (आ, अं) : v. IMPUDENT.

BARE-FACEDLY (adv.) : निर्लज्जम् : v. IMPUDENTLY.

BARE-FACEDNESS : निर्लज्जता : v. IMPUDENCE, EFFRONTERY.

BARE-FOOT, BARE-FOOTED : (1) शून्यपादः (दा, दं) ; (2) अनावृतपादः (दा, दं).

BARE-HEADED : (1) अनावृतशिरस् (mfn.) ; (2) शून्यमस्तकः (का, कं).

BARELY : I. Only : q. v. केवलम्. II. Scarcely : q. v. : कथञ्चित्.

BARENESS : I. Nakedness : अनावृतत्वम्.—II. Indigence : q. v. : दैन्यं.

BARGAIN (subs.): I. An agreement or stipulation : q. v. : (1) समयः ;

(2) संविद् (f.). II. A gainful or satisfactory transaction.: Ph.

buy the house, it is a good b. *अल्पमुख्येन लब्धं ग्रहं क्रीणीहि.

BARGAIN (v. i.): पचते (पच्, c. i.) (?) : v. TO AGREE, STIPULATE.

BARGE : I. A pleasure-boat : केलिनौका (?). II. A large boat for the conveyance of passengers or goods : (1) तरालुः ; (2) तरावः ; (3) बहिवत्.

BARGEMAN : (1) नाविकः ; (2) पीतवाहः.

BARK (subs.): I. Of trees : (1) वल्कल (mn.); (2) वल्कम् ; (3) लव् (f.); (4) कृत्तिः (f.) (rare). II. Of dogs : बुक्कनम्. III. A small vessel : (1) नौः ; (2) तरौ.

BARK (v. t.): (1) वल्कलं निर्हरति (ह, c. 1.), अपनयति (नौ, c. 1.) etc. ; (2) लवयति (nomi.) ; (3) लवति (लव्, c. 1.).

BARK (v. i.): (1) बुक्कयति-ते (बुक्क, c. 10.), *b,ed at by dogs* बुक्कुरैर्बुक्कामानः Mr. I. : (2) भवति (भव्, c. 1.), *human dogs always b. thus* भवन्ति द्वे वनराः सदैव, Mah.

BARKING : of dogs : (1) बुक्कनम् ; (2) भवितम् : v. NOISE. [यवमयः (यी, यं.)

BARLEY : यवः. *Fit for producing b.* यवक्यः (क्या, क्यं). *made of b.*

BARLEY-CORN : यवः. *Fried b.* घाना.

BARLEY-SUGAR : सिताखण्डः (?).

BARLEY-WATER : (1) उदमन्यः ; (2) यवीदकम्.

BARM : मद्यः or (more fully) सुरामद्यः : v. YEAST.

BARMAID : *मद्यपरिचिणी.

BARN : (1) कुशूलः ; (2) धान्यकोष्ठकम् ; (3) धान्यागारम्.

BARNACLE : I. A mollusk : शल्बूकविशेषः. II. A kind of goose हंसविशेषः. III. In farriery : यन्त्रविशेषः ; *मस्यहा.

BAROMETER : * वायुमाप.

BARON (subs.): * इ. लक्ष्मीयकौलीनीपाधिभेदः.

BARONAGE : I. The whole body of barons : *बैरणवर्गः. II. The rank of a baron : *बैरणपदम्.

BARONESS : बैरणपद्वी.

BARONET : उपाधिविशेषः : *उपबैरणः.

BARONIAL (adj.) : *बैरणीयः (या यं).

BARONY : *बैरणस्याधिपत्यम् ; बैरण्यम् (?).

BARQUE : नौविशेषः.

BARRACK : (nearest word) निवेशः ; v. CAMP.

BARRACK-MASTER : *निवेशाध्यक्षः ; निवेशाधिकारिन् (m.).

BARREL (subs.) : I. A kind of cask : भाण्डम् (=any vessel). II. A cylinder or tube, as of a gun or watch : नासा or नाली (?).

BARREL (v.) : भाण्डे निवेशयति (c. of विश्).

BARREN : (1) वन्ध्य (नृध्या, नृध्यं) (lit. and fig.), a b. woman वन्ध्या K. b. *whose anger is not b.* अवन्ध्यकोपः (पा, पं), Ki. i. 33. ; (2) निष्फलः (सा, स) (not applied to females : v. unfruitful). Ph. b. *soil अनुर्वरा* or अशस्यप्रदा भूमिः.

BARRENNESS : (1) वन्ध्यता ; (2) वन्ध्यात्व (of females), Sr- ; (3) निष्फलता (=fruitlessness).

BARRICADE (subs.) : उच्चादिनिर्मितपाकावः.

BARRICADE (v. t.) : उच्चादिना प्रवेशमार्गादीन् अवरोधयति (बध्, c. 7.) v. TO OBSTRUCT, BLOCK UP.

BARRIER : I. Fence, enclosure : q. v. : इतिः. II. An obstacle : q. v. (1) प्रतिबन्धः ; (2) प्रत्युद्घः. III. A boundary : q. v. : सीमा.

BARBISTER : *अभिभाषकविशेषः ; व्यवहारपण्डितः.

BARROW : I. A vehicle : हस्तचालितयानविशेषः. II. A castrated hog : उत्पाटितवृषभः शूकरः (?). III. A mound or hillock : q. v.

BARTER (subs.) : (1) विनिमयः ; (2) निमेषः (rare) ; (3) नैमेषः (rare) : v. EXCHANGE.

BARTER (v. t.): (1) नि-मयते, विनि-, (मी, c. 1.); (2) परि-वर्णयति (c. of इत्). Ph.: *he b.ed a book for a cloth* *स पुस्तकं दत्त्वा वस्त्रं जयाह.

BARTER (v. i.): द्रव्याणि विनिमयते न विक्रीषीते.

BASALT : प्रस्तरविशेषः.

BASE (adj.): I. Of mean parentage: (1) अनभिजातः (ता, त'); (2) अकुलीनः (ना, न); (3) दुष्कुलीनः (ना, नं). *A b. man*: (1) प्राकृतः; (2) पृथग्जनः, Ki. II. A bastard: विजन्मन् (mfn.). III. Mean, disingenuous: (1) निरुद्धः (टा, टं); (2) अपरुद्धः (टा, टं); (3) कदर्यः (र्या, र्यं); (4) जघन्यः (त्वा, त्वं); (5) पानरः (रा, रं). IV. Of musical tones: गम्भीरः (रा, रं): v. GRAVE, DEEP. V. Of metals: निरुद्धः or अपरुद्धः (टा, टं). Ph.: *b. metal* कुप्यम्.

BASE (subst.): I. The bottom of any thing: अधोभागः: v. FOOT, FOUNDATION.—II. In geo.: भूः or भूमिः, Li.

BASED ON (as adj.): मूलः (त्वा, त्वं) (in comp.), *b. on knowledge* ज्ञानमूलः (त्वा, त्वं).

BASELESS : अमूलकः (का, कं): v. GROUNDLESS, IMAGINARY.

BASELY : expr. by the adj.: v. MEANLY, DISGRACEFULLY.

BASEMENT : (1) मितिमूलम्; (2) वास्तु (n.); (3) पीटः.

BASENESS : I. Meanness : q. v.: (1) निरुद्धता; (2) कदर्यता; (3) अनार्थता.

—II. Of birth : दुष्कुलीनता.—III. Bastardy : विजन्मता.—IV. Of sounds : गम्भीर्यम्.—V. Of metal : (1) निरुद्धता; (2) अपरुद्धता.

BASHFUL (adj.): (1) लज्जाशीलः (त्वा, त्वं) (applied only to persons); (2) लज्जावत् (mfn.); (3) लज्जावत् (f. तौ): v. MODEST, SHAMEFACED.

BASHFULLY : (1) सलज्जम्; (2) सश्रीडम्; (3) सत्रपम्.

BASHFULNESS : (1) लज्जाशीलता; (2) शालीनता : v. MODESTY.

BASIL : तुलसी (the holy b.).

BASILICA : धर्मशाला (?).

BASILISK : सर्पभेदः; *तक्षकः.

BASIN : I. A vessel for washing etc. : (1) द्रोणी ; (2) भाखम् (= *dhya* vessel), in *a. b. of indigo* गौलीभाखे, H. III.—II. A reservoir : (1) जलाशयः ; (2) तड़ागः ; (3) कासारः.—III. A b. round the root of a tree : आलवालम्.—IV. A dock : q. v.—V. Geog. t. t. : *जलाधारः.

BASIS (subs.) : मूलम् : V. BASE, FOUNDATION.

BASK : आतपं सेवते, आ-, नि-, (सिच्, c. 1.), *is b.ing in the morning sun* बालातपं सेवते, v. t.

BASKET : (1) पेटकः or मञ्जूषा (= a large b. or box for keeping clothes etc.) ; (2) करण्डः (= a small b. for gathering flowers etc.) ; (3) उन्नकम् (= a moderate sized portable b.) ; (4) विदलम् or वैदलम् (any b. work).

BASKING (subs.) : (1) आतपसेवा ; (2) आतपनिषेवनम्.

BAS-RELIEF or **BASS-RELIEF** : V. RELIEF.

BASS : in music : गम्भीरः (रा, रं) : V. BASE.

BASS, BAST (subs.) : कटः : V. MAT.

BASSOON : वंशीविशेषः.

BASTARD : (1) जारजः (जा, जं) (= child of a woman by her gallant) ; (2) कानौनः (ना, नं) (= child of an unmarried woman) ; (3) कौलटेयः (यी, यं) or कौलटेरः (री, रं) (= child of a lewd woman) ; (4) कुण्डः (a b. son born when the husband is alive) ; (5) गोलकः (a b. son born after the death of the husband) ; (6) विजन्मन् (mfn.) (= not born in lawful wedlock).

BASTARDY : (1) जारजत्वम् : V. BASTARD ; (2) विजन्मता.

BASTE (v. t.) : I. To beat with a stick : (1) यष्टिपादात् करोति ; (2) लगुडेन ताडयति (c. of तड्) : V. TO BEAT.—II. To pour butter etc. over : सिञ्चति, नि-, (सिच्, c. 6.).

BASTINADE (v. t.) : *पादतले लगुडेन ताडयति (c. of तड्) : V. TO BEAT.

BASTINADO (subs.) : *लगुडेन or यष्टिना पादतलताडनम्.

BASTION : no equiv. : use वप्र (mn.).

BAT : I. An animal : (1) भङ्गारी ; (2) चर्मपट्टी ; (3) जतुका.—II. A club for playing : यष्टिः (?).

BATCH : I. Of things : (1) गणः ; (2) संघः.—II. Of bread : *एककालपक्वः सन्नितापूपसंघः.

BATE : v. TO ABATE.

BATH : I. A receptacle for bathing : *ज्ञानपादम्, *is the b. ready* *अपि प्रसृतं ज्ञानपादम्.—II. Public b.s : ज्ञानशाला. Ph. : *to take a cold shower b.* *श्रीतलसारीदकैः स्नाति (स्ना, c. 2.).

BATHE (v. i.) (1) स्नाति (स्ना, c. 2.) ; (2) अभिवेकं करोति (by pouring water) ; (3) मज्जति, नि-, (मज्ज्, c. 6.) (by plunging) ; (4) अवगाहते (गाह्, c. 1.) (by immersing, diving) (with acc.), *to b. in the waters* पयीवगाढम्, Ki. VIII. 27. (5) ; आ-इवते (इ, c. 1.) (perh. by swimming).

BATHE (v. t.) : (1) स्तपयति (c. of स्ना) ; (2) अभि-विक्षति (सिच्, c. 6.) (by pouring water) ; (3) नि-मज्जयति (c. of मज्ज्) (by plunging).

BATHER : (1) स्नातृ (m.) ; (2) स्नायिन् (m.).

BATHING (subs.) : (1) स्नानम् ; (2) अभिवेकः ; (3) मज्जनम्, निमज्जनम् ; (4) अवगाहनम् ; (5) आश्रावः. For the true signification of these words
v. TO BATHE. *Relating to b.* : स्नानीयः (या, यं).

BATHOS : *अवतारः.

BATON, BATOON (subs.) : दण्डः.

BATTALION : *दलम्. *Five b.s of infantry* पत्तीनां पञ्च दलानि.

BATTEN (v. t.) : आप्याययति (c. of प्यै) : v. TO FATTEN.

BATTER (v. t.) : (1) वृत्राति (वृद्, c. 9.) ; (2) मथ्नाति (मथ्, c. 9.) ; (3) भगति (भञ्ज्, c. 7.).

BATTER, BATSTER : in cricket : *यष्टिधरः.

BATTERING-RAM : *मेघः ; मेघाकारलीङ्मुखः प्राचीरभञ्जकः प्राक्कालीनयुद्धयन्त्रविशेषः.

BATTERY : I. Assault : (1) ताडनम् ; (2) प्रहारः.—II. The act of

battering : (1) मर्दनम् ; (2) विमर्दनम् ; (3) मञ्जनम् ; (4) भञ्जनम्.—III.

A line of cannon : *कामानचक्रम्.—IV. Galvanic b. : *प्रचलविद्युज्जननी घटश्रेणी.

BATTLE : (1) युद्धम् ; (2) रणः ; (3) समरः ; (4) संग्रामः ; (5) आहवः ; (6) आयोधनम् ; (7) आजिः ; (8) प्रधनम् ; (9) संयत् (f.) ; (10) संयुगः.

^ BATTLE-ARRAY : (1) व्यूहः ; (2) बलविन्यासः ; (3) युद्धार्थं सैन्यसन्निवेशनम्. *To draw up in b.* : (1) व्यूहते (ऊह, c. 1.) ; (2) युद्धार्थं विन्यस्यति or विरचयति.

BATTLE-AXE : (1) परशुः ; (2) परश्वधः. *Armed with b.* (1) परश्वधरः ; (2) पारश्वधिकः.

BATTLE-CRY : (1) सिंहनादः ; (2) क्षेडितम् ; (3) क्षुब्धः.

BATTLE-DOOR : *कन्दु कताडनी.

BATTLE-FIELD : (1) रणभूमिः ; (2) रणाङ्गनम् ; (3) युद्धभूमिः ; (4) प्रधनभितिः.

BATTLEMENT : वप्रविशेषः ; *दलुररुहतिः.

BAUBLE : *सुदृश्यमकिञ्चित्करद्रव्यम्.

BAWD : (1) कुट्टिनी ; (2) शम्भलीः v. PROCURESS.

BAWDRY : कुट्टिनीव्यवसायः and sim. comp. s.

BAWDY : v. OBSCENE, FILTHY, UNCHASTE.

BAWL (v. i.) : (1) उत्-क्षीयति, वि-, (क्षु ग्, c. 1.) ; (2) उच्चैः शब्दायते (nomi.) ; (3) रसति (रस्, c. 1.).

BAWLING (subs.) : (1) उत्क्षीयः ; (2) विक्षीयः ; (3) चित्कारः.

BAY (adj.) : पिङ्गः (ङ्गा, ङ्गम्) (?). *A b. horse* : उक्कनाहः (very rare).

BAY (subs.) : I. An arm of the sea : *खातम्.—II. A tree : वृक्षविशेषः.—

III. In pl., garlands made of its branches : *जयमाला.

BAY, AT : सुखासुखि.

BAY (v. i.) : (1) बुक्कयति (बुक्, c. 10.) ; (2) भषति (भष्, c. 1.).

BAYONET (subs.) : निस्त्रिशः may be used : v. SCIMITAR.

BAYONET (v. t.) : निस्त्रिशेन विध्यति (व्यध्, c. 4.).

BAY-WINDOW : *प्रलम्बवातायनम्.

BAZAR (subs.) : (1) पञ्चमीधिका ; (2) चापणः.

BDELIUM : (1) गुग्गुलुः ; (2) चक्षुःखलम्.

BE : I. As a logical copula. : (1) भवति (भू, c. 1.), *it is long-necked* दीर्घघोवः स भवति U. iv. ; *the hearts of good men are always compassionate* कल्याणार्द्राणि सतां ह्रस्व भवन्ति सदा चैतासि, K. N. B. *it is often understood : the end of aims is beyond comprehension* दुरधिगमा हि वतिः प्रयोजनानाम् Ki. x. 40.—II. Devoting existence, presence : अस्मि, *there was formerly a king named Sudroka* चासीद्राजा सुद्रको नाम, K. ; *and there are heaps of gems* सन्नि रत्ननिचयाश्च भूरिश्च, Ki. XIII. 55. N. B. note (a) that this verb is exclusively used for *there is—, there was—, etc.* ; (b) that in this sense, it is gen. placed at the beginning of the sentence ; and (c) that this verb is defective and its non-conjugational tenses are supplied by those of भू and hence we meet with phrases like अमृपः (=there was a king), B. I. 1. ; (2) वर्त्तते, सं-, (वृत्, c. 1.), *in a moment you will be in your realm* चणात् सुाधिकारभूमौ वर्त्तिष्यते, Sa. VII. : v. TO BE PRESENT. Ph. : *here are we* इमे अः, Sa. IV. ; *be it so* ऐसत्सु, भवत्. III. To become: q. v. : भवति.

BE OVER : Ph. *let the rain be over* भवतु वृष्टेरुपशमः, H. III. : v. TO CEASE.

BEACH : (1) रोधस् (n.) ; (2) कूलम् ; v. SHORE. [स्थापिता महील्ला.

BEACON : *आकाशदीपः ; शब्दोरागमनसूचनाय समुद्रयात्रिनाश्च पथदर्शनायीकृतभूभाग-

BEAD (subs.) : (1) गुल्लो ; (2) गुल्लिका ; (3) गुट्टी ; (4) गुट्टिका. *A string of b.s.* माला ; *a rosary of b.s.* : (1) अक्षमाला ; (2) जपमाला.

BEADLE : perh. शोधनकः, Mr. IX.

BEAGLE : आखेटिकः कुङ्कुरप्रभेदः.

BEAK : I. Of birds : (1) चक्षुः ; (2) चक्षूः ; (3) बीटिः ; (4) मुखम् ; (5) मुञ्चः. II. Of ships : *अक्षाकारम् पीतमुखम्.

BEAKED (adj.): (1) चक्षु मत् (f. ती); (2) चक्षु विशिष्टः (दा, ङं).

BEAKER (subs.): चषकः : v. CUP.

BEAM (subs.): I. Of a house : तुला, Si. III. 50. II. Of a balance : (1) तुलादण्डः; (2) तुलाधारः. III. Of a loom : (1) वेमन् (n.); (2) वाप-
दण्डः; (3) वायदण्डः. IV. Of a carriage : धुर (f.): v. POLE. V. A ray
of light : (1) चक्षुः; (2) किरणः : v. RAY.

BEAM (v. i.): I. Lit. : भासते (भास्, c. 1.): v. TO GLEAM, GLITTER.

II. Fig.: (1) खसति, उत्-, प्रीत्-, (खस्, c. 1.); (2) खुरति (खुर, c. 6.).

BEAN : (1) शिन्धा; (2) शिन्धि.

BEAR (v. t.): I. To carry : q. v. : वहति (वह्, c. 1.). II. To sus-
tain, support : (1) वहति, *bore the bent down head with difficulty*
उवाह दुःखेन भ्रष्टानतं शिरः, Si. I. 57. (2) विभर्ति (बृ, c. 3.), *easily bore*
the great burden of state महान् तं राज्यभारमनायासेनैव बभार, K. III.
To suffer, endure : q. v. : (1) वहति, उत्-, (rare in this sense), *surely*
distress.....is very difficult to be borne दुःखानि नूनमतिमात्रदुःखवहानि,
Sa. IV. ; (2) सहते, प्र-, वि-, (सह्, c. 1.), *could not b. the respect*
(paid to Krishna) मानमसह्यत न, Si. xv. 1. ; *the faculty of b.ing cold,*
heat, and wind शीतोष्णतप्रसङ्गिष्णुता, Ka. xv. 37. IV. To bring
forth, produce : q. v. : (1) वहति (very rare); (2) सूते (सू, c. 2.),
immediatly the Asoka trees bore flowers असूत सयः कुसुमान्मयीकः,
Ku. III. 26. ; (3) विभर्ति (rare), Ki. viii. 4. V. To cherish,
entertain : q. v. Ph. ; *I b. no hatred towards you त्वयि मन द्वेषी नाति*
or न विष्यते. etc. VI. To behave : q. v. VII. To admit : q. v. Ph. :
to b. witness साक्ष्यं ददाति (दा, c. 3.); *to b. company सहचरः* (री, रं)
भवति (भू, c. 1.) (with gen.); *to b. a hand हस्तं ददाति* (?); *to b. a*
name नाम विभर्ति, M. II. 157 ; *your good policy has borne fruit*
फलिता तव सुनीतिः, D. II.

BEAR AGAINST : अभि-वर्तते (हत्, c. 1.), Ki. xiii. 3.

BEAR BACK : परा-वर्त्तते (उत्, c. 1.) : V. TO RETREAT. *

BEAR DOWN (v. i.) ; सन्निपतति (पत्, c. 1.) : V. TO HASTEN, APPROACH.

BEAR OFF : V. TO CARRY AWAY.

BEAR ON, or, UPON : I. To press, affect : q. v. : (1) पीडयति (पीड्, c. 10.) ; (2) बाधते (बाध्, c. 1.) II. To have reference to : q. v. :
लगति (लग्, c. 1.). [द्रदयति (nomi.).]

BEAR OUT : I. To carry out : q. v. II. Fig. to support : q. v. :

BEAR UP : I. Trans. : v. TO SUPPORT. II. Intrans. : (1) सहति, (with acc.) ; could not b. under the weight घुरमुहोदुं न शयाक ; (2) सहते (with acc.) : V. TO RESIST.

BEAR WITH : सहत (सह्, c. 1.) : V. TO ENDURE.

BEAR (subs.) : I. An animal : (1) भज्ज ; (2) भज्जु (ज्जू) कः ; (3) च्चत्तः ; (4) च्चत्तमज्ज ; (5) भज्जु कः. II. A constellation : Ph. : the little b. शिष्टमारः (?) V. p. The seven stars of the Great Bear : (1) सप्तर्षिमण्डलम् ; (2) विविशिशिष्टिनः.

BEARD (subs.) : I. Of men etc. : (1) श्मश्रु (n.) ; (2) कूर्चम् ; (3) मुक्करोमन् (n.). II. Of corn : (1) शूकम् ; (2) शूकः ; (3) किंशारः.

BEARD (v. t.) I. To seize by the beard : श्मश्रुणा or श्मश्रुषि गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.). II. To defy openly ; व्यक्करोति (?) : V. TO INSULT.

BEARDED (adj.) I. Lit. : (1) श्मश्रुलः (ला, लं) ; (2) कूर्चधरः (रा, रं) even by long-b. goats प्रलम्बकूर्चधरेष्वागैरपि, K. Ph. a. b. woman पीटा (rare.) II. As corn : (1) by comp. b. corn शूकधान्यम् ; (2) शूकन् (f. नौ) ; (3) शूकवत् (f. तौ). III. Barbed : q. v.

BEARDLESS : (1) श्मश्रुहीनः (ना, नं) ; (2) अशूकश्मश्रु (mfn.) ; (3) अजातश्मश्रु. (inf.). N. B. (2) and (3) mean one whose beard has not come out.

BEARER : i.e. porter, carrier : q. v. : (1) वाहकः ; (2) वाहः ; (at the end of a comp.). Letter-b. पत्रवाहः ; corpse b. ; (1) शववाहः ; (2) प्रेतनिर्हारकः.

BEARING (subs.): I. Gesture, mien : q. v. : *वेष्टा his b. is not as before* अथ वेष्टा नामायथापूर्वम् D. VIII.—II. Relation, reference : q. v. Ph. *what b. has your argument on this subject* *अथ विषयस्य तथोपपत्तेः कः सम्बन्धः. III. Relative situation : Ph. *the b. of the cape is n. w.* *अस्मात् पश्चिमीतरस्यमन्तरीपम् ; *ascertain the b.s of the light house* कतमस्मिन्दिग्भागे दीपगृहमिति ज्ञायताम्.

BEARISH : V. RUDE, SURLY.

BEAST : I. An irrational animal : (1) पशुः ; (2) तिर्यक् (n.) (rare), *a b. of prey* : श्रापदः ; *a b. of burden* धुर्यः : V. ANIMAL.—II. A brutal man : पशुः, Ve. : V. BRUTE.

BEASTLINESS : जघन्यता : V. FILTHINESS.

BEASTLY : जघन्यः (न्या न्य) : V. FILTHY.

BEAT (v. t.): I To strike : q. v. : (1) ताडयति (तड्, c. 10.), *b.ing her breast* सीरसाडम्, Vi. VI. ; *to b. in return* प्रतीपं ताडयति, Mr. IX. ; (2) हन्ति, आ-, अभि-, नि-, (हन्, c. 2.), *of un-b.en drums* अनादृतस्य दुन्दुभेः Ki. XVIII. 17.—II. To defeat : q. v. : (1) भनक्ति (भञ्ज्, c. 7.), *b. the king's troops in the battle* राजानीकं बभञ्जजी. Raj. ; (2) खण्डयति, परि-, (खण्ड्, c. 10.). B. XII. 17. ; *being b.en by the enemy* खण्डनीं प्राप्य परात्, Ki. XVII. 60.

BEAT (v. i.): I. To strike, knock : q. v. : ताडयति (तड्, c. 10.) (with acc.). II. To palpitate : q. v. : (1) कम्पत (कम्प्. c. 1.) ; (2) वेपते (वेप्, c. 1.).

BEAT BACK OR OFF : वि-द्रावयति (c. of द्रु) : V. TO DRIVE BACK.

BEAT DOWN : I. To break, crush, or press down : q. v. II. Of price : लघयति (nomi.) : V. TO LESSEN.

BEAT-OUT : of metals : perh. आहन्ति (हन्, c. 2.) : V. TO FORGE.

BEAT-UP : I. To attack suddenly : अलक्षितम् आ-क्रामति : V. TO ATTACK. II. As eggs : perh. मृग्राति (मृद्, c. 9.) or धर्षति (धृष्, c. 1.).

BEAT UPON : Ph. *the foam of big waves b.ing upon the rocks* उपलाहतीइत-
तरङ्गभूतं फेनमपां, Ki. VI. 10.

BEATEN (adj.) : (1) चुब. (चा, च') *from the b. track* चञ्चाद्वर्त्मनः, R. I.
17; (2) प्रहतः (ता, तं), M. n.

BEATIFIC : निःश्रेयसकरः (रौ, रं), Ki. XI. 19. : v. BLESSED, BLESSFUL.

BEATIFICATION : *दिव्यजनत्वारोपणम् ; सिद्धिस्वाभिमन्यापनम् : v. NEXT ART.

BEATIFY : I. To bless, make happy : q. v. : सुखयति. II. t. t. in
the Romish church : *दिव्यगतः (ता, तं) इति प्रख्यापयति ; दिव्यजनत्वम्
चारीपयति.

BEATING (subs.) : I. The act of striking : (1) ताडना ; (2) ताडनम्.
II. Of the heart : कम्प. Ph. *b. time* (in music) : तालः.

BEATITUDE : (1) मोक्षः ; (2) सुक्तिः ; (3) अपवर्गः ; (4) निःश्रेयसम् ; (5) सिद्धिः ;
(6) निर्वाणम्.

BEAU : (1) सुवेशिन् (m.) ; (2) सुभगस्त्रयः ; (3) सुभगमानिन् (m.) : v.
FOP.

BEAUTIOUS : (1) सुन्दरः (रौ, रं) ; (2) रम्यः (स्या, स्यं) ; v. BEAUTIFUL.

BEAUTIFIER : i. e. a lady's maid : (1) प्रसाधिका ; (2) अलङ्कारिणी.

BEAUTIFUL : (1) सुन्दरः (रौ, रं) ; (2) रमणीयः (या, यं) ; (3) कमनीयः (या, यं) ;
(4) शोभनः (ना, नं) ; (5) चारु (f. वीं) ; (6) कान्तः (न्ता, न्तं) ; (7) पेशलः
(चा, चं) ; (8) मञ्जुलः (ला, लं) ; (9) अभिरामः (मा, मं) ; (10) मनीषः
(चा, च') ; (11) *by su in comp., a girl with a b. face* सुसुखी ; Ph. : *oh,*
what a b. morning अहो रमणीयता प्रभातस्य, Dh. ; *oh, what a b.*
place अहो रामणीयकमस्य, Na. I.

BEAUTIFULLY : (1) सुन्दरम् ; (2) चारु ; (3) शोभनम् ; (4) by the adj.

BEAUTIFY : (1) भवयति (भष्, c. 10.) ; (2) प्रसाधयति (c. of सिद्धि) : v. TO
ADORN.

BEAUTY : (1) सौन्दर्यम् ; (2) चारुता (=loveliness) ; (3) रमणीयता (=plea-
santness) ; (4) शोभा (=splendour) ; (5) रूपम् (=b. of person) ;

(6) लावण्यम् (=prettiness) ; (7) अमिह्या (rare). Ph. : *a b.* (=beautiful girl) सुन्दरी ; *the b.s of poem.* काव्यस्य मधूनि (?) ; *enchanted with the b.s of nature* प्राकृतिकशीमयाद्वतचित्तः (चा, त्) ; *attained the b. of a bed* शयनीय लक्ष्मीं वभार, Ki. VIII. 57. ; *ying with the b. of the ocean* पयोधिलक्ष्मीसुवि, N. I. 117. : *N. B.* in the same sense श्री, which is more common in comps.

BEAVER : I. An animal : *विवरः ; विवरेऽश्वस्यतुषादजनुभेदः.—II. A b.-hat : *विवरलोमनिश्चितमियुक्पीयूजनभृतशिरस्कम्.—III. Of a helmet : *शिरस्कस्य विवृक्तप्रष्ठादकभागः.

BECAFICO : द्राक्षादिफलमचक्षी लुद्रपक्षिभेदः.

BECALM (v. t.) : शमयति, प्र-, उप-, (c. of शम्) : V. TO APPEASE.

BECAUSE (conj.) : (1) इति ; *poems are not good b. old, nor faultless b. new* पुराणमित्येव न साधु सर्वम् न चापि काव्यं नवमित्यवयवम्, Mal. I. *N. B.* note the position of इति ; (2) हि (never at the beginning of a sentence), *b. you see that a rich man feels pain at the loss of his wealth [you cannot conclude that] he will have the same pain when he assumes mendicancy* न हि धनिनी धनापहारनिमित्तं दुःखं दृष्टमिति तस्यैव प्रव्रजितस्य तदेव दुःखं भवति, S. I. 4. : V. FOR. *N. B.* observe that न हि is the best way of expressing because.....not. (3) कुतः or कश्चात् (= why) with abl. : *here the word चायतन means something else, b. we hear that it is the bridge of ambrosia तवार्थान्तरं किमप्यायतनं स्यादिति प्राप्तम्. कश्चात् ? अद्यतस्यैव सेतुरिति श्रवणात्*, S. III. 1.

BECAUSE OF (prep.) : By ins. or abl. etc. : V. ACCOUNT OF, ON.

BECK (subs.) : (1) सङ्केतः ; (2) संज्ञा ; (3) इङ्कितम्.

BECKON (v. i.) : संज्ञां, सङ्केतं, or इङ्कितं ददाति (दा, c. 3.).

BECKON (v. t.) इङ्कितेन or संज्ञया आह्वयति, समा-, (ङ्, c. 1.).

BECOME (v. i.) : भवति (भू, c. 1.), *what in the forest became of the deer-eyed [damsel] किमभवत् त्रिपिने हरिणीदृशः*, U. III. (2) सम्पद्यते (पद्, c. 4.)

(rare) Me. 1. 18. *N. B.* This verb in connexion with a l.j.s, is (a) often expr. by verbs of motion with corres. subs.s : *became very sorry* परं विषादमगमत्, P. 1. 2. ; *b.s an object of hatred to the people* द्वेषतां याति लोके, P. 1. 3. ; *b.s of no use* व्रजति व्यर्थकताम्, Si. xvi. 43. (b) and by verbs meaning to produce : *b.ing very sorry* समुपजातशीका, K. (*his*) *face became terrible* चाननं क्रूरमजनि, Si. xv. 8. (c) and sometimes by verbs meaning to obtain : *became surprised* विस्मयमापेदे, K. (d) by inceptive verbs : *to b. congealed* चनौभवति.

BECOME (v. t.) : (1) युज्यते (pass. of युज्) (with gen.) ; (2) उप-पद्यते (पद्, c. 4.) (with gen.). Better by the adj.s अनुरूपः (पा, पं), सदृशः (श्री, शं) उपपन्नः (ज्ञा, ज्ञं), युक्तः (ज्ञा, ज्ञं), etc. (with gen. or in comp.) : *we are going to act in a way, b.ing our prowess* गच्छामी वयं विक्रमातुरूपमाचरितुम्, Vc. 1. ; *and what b.s such love ईदृशस्य चातुरागस्य सदृशम्*, K. ; *this does not b. men like you* अनुपपन्नमिदं भवद्विधानां, Ve. III.

BECOMING (adj.) : (1) उचितः, समुचितः (ता, तं) ; (2) उपयुक्तः, युक्तः (ज्ञा, ज्ञं) :
V. SUITABLE.

BECOMING, IT IS : साम्प्रतं, *it is not b. (for me) to speak now* सम्प्रत्यसाम्प्रतं वक्तुम्, Si. II. 70.

BECOMINGNESS : (1) औचित्यम् ; (2) योग्यता ; (3) सामञ्जस्यम्.

BED (subs.) : I. For sleeping : (1) शय्या, (best equiv.) *a soft feather b. हंसतूखमर्मकोमलशय्या*, D. 11. ; *making his bed* उपरचय्य शय्यां, D. v. ; *leave your b.* सुख शय्याम्, R. v. 66. ; *confined to b.* शय्यागत (ता, तं) or शय्यायुक्तः (ज्ञा, ज्ञं) ; (2) शयनीयम् ; (3) तल्यम् ; (4) संसरः ; (5) शयनम्, *got out of b.* शयनान्नादुत्थितः (ता, तं), Si. xi. 7. (more commonly) सुप्तोत्थितः (ता, तं), Sa. ; (6) शीघ्रीरम् (rare). Ph. *defiler of a preceptor's b.* गुरुतल्यगः ; *defiler of other's beds* पारतल्यिकः, D. ; *to go to b.* शेते (श्री, c. 2.) : V. TO SLEEP.—II. Marriage : q. v. : विवाहः.—III. Stratum, layer : q. v. : भित्तिः (?), *in gold b.ded summits* काञ्चनभित्तिषु

सातुपु, Ki. v. 8.—IV. Bottom of a stream : (1) तलम् ; (2) चवीमान्.

V. Garden-bed : प्रसारः or संसारः.

BEDABLE (v. t.) : (1) सिञ्चति (सिञ्, c. 6.) ; (2) उच्यति (उच्, c. 1.) : v. TO SPRINKLE.

BEDAUB (v. t.) : लिम्पति, वि-, (लिम्प, c. 6.) : v. TO BESMEAR.

BED-CHAMBER : (1) शयनागारम् ; (2) शयनगृहम् ; (3) वासगृहम्. [Properly speaking, these words mean houses, as the Hindus had and even still gen. have separate houses for sleeping : *शयनकौठः would be exact equiv.]

BED-CLOTHES, BEDDING : (1) शय्योपस्कराः (m. pl.) ; (2) शय्योपकरणानि (n. pl.).

BEDECK (v. t.) : (1) वि- भूषयति (भूष्, c. 10.) ; (2) मण्डयति (मण्ड, c. 10) : v. TO ADORN.

BEDREW (v. t.) : v. TO MOISTEN. Ph. *her breast bed with drops of tear*
अश्रुविन्दुतारकितपयोधरा, D. II.

BED-HANGINGS : वितानम् : v. CURTAINS.

BEDIM (v. t.) : v. TO DIM, OBSCURE.

BEDIZEN (v. t.) : no exact equiv. : मण्डयति (मण्ड, c. 10) : v. TO ADORN.

BEDLAM (subs.) : *वातुलाश्रमः : v. MADHOUSE.

BEDLAMITE : (1) वातुलः (ला, लं) ; (2) उन्मत्तः (ता, तं) : v. MAD MAN.

BEDRECH : v. TO DRENCH.

BED-RID, BED-RIDDEN : (1) शय्यागतः (ता, तं) ; (2) शय्यायुक्तः (खा, खं).

BED-ROOM : शयनागारम् : v. BED-CHAMBER.

BED-SHEET : (1) शय्योत्तरच्छदः ; (2) आसारणम्.

BED-STEAD : (1) पर्यङ्कः ; (2) खट्वा, a small b. खट्विका.

BED TIME : (1) शयनकालः ; (2) शय्यागमनसमयः (?).

BEE : (1) चुट्टा ; (2) सरसा ; (3) मधुमक्षिका, as *b.s follow their queen*
यथा मधुकरराजं मधुमक्षिका अनुवर्तन्ते, D. 8.

BEE-EATER : *सरघासुन् (m.) ; मधुमक्षिकाशिल् (m.) ; पक्षिविशेषः.

BEE-HIVE : (1) लक्षकः ; (2) करण्डः ; (3) मधुकोषः.

BEECH : वृक्षविशेषः. *B.-nut* *बीष्फलम्.

BEEF : गोमांसम्. *Roast b.* *शुल्यगोमांसम्. *Boiled b.* *उल्यगोमांसम्. *Salt b.*

*खावणगोमांसम्. *A b.-steak* *भट्टगोमांसखण्डम्.

BEER : यवसुरम् ; मदिराविशेषः.

BEET : पालङ्गः (a species of the b.).

BEETLE : I. An insect : गोमयीत्या. II. A rammer : सुन्नरः.

BEETLE (v.) : प्रलम्बते (लम्ब, c. 1.) : v. TO PROJECT, OVERHANG.

BEETLE-BROWED (adj.) : उन्नतधू (n. धू) (?).

BEEVES : (1) गावः (m. pl.) ; (2) गवां कदम्बकम् and sim. expressions.

BE-FALL (v.) : नि-पतति, सम्-, चा-, (पत्, c. 1.) : v. TO HAPPEN.

BEFIT (v. t.) : (1) युज्यते ; (2) उपपद्यते : v. TO BECOME, SUIT.

BEFITTING (adj.) : (1) यथोचितः (ता, तं) ; (2) यथायोग्य. (ग्या, ग्यं) : v.

FITTING.

BEFOOL (v.) : मोहयति, मि-, (c. of मुह्) : v. TO DELUDE, DECEIVE.

BEFORE (prep.) : I. In front of : (1) पुरस्, *b. him* पुरोऽस्य, Si. i 12. ; (2) पुरतः, *b. the army* सेनस्य पुरतः, Vi. vii. ; (3) अये, *I will quit my life b. you* तत्राये प्राणमोचयं करोमि, P. ii. p. ; (4) अयतः, Ku. iv. 26. ; (5) अमितः, Ki. ii. 59. *N. B.* Note that the first four are const. with gen., but (5) with the acc. Ph. : *b. the wind* अनुवातम्. II. Before the eyes of : समक्षं (with gen., or in comp., or absol.), *b. Uma* समामक्षं ; *b. her two friends* सख्योः समक्षं, *b. her own eyes* समक्षं, Ku. iii. 64. 75. ; v. i. III. Of time, succession, etc. : (1) प्राक् (with abl.), *b. Chandragupta's entry* प्राक् चन्द्रगुप्तप्रवेशात्, Mu. ii. ; (2) पूर्वम् (with abl.), *after daughter's son, but b. the mother* दौहित्रा-परती मातृतश्च पूर्वम्, Da.

BEFORE (adv.) : I. Of space : (1) पुरस्, *from b. पुरस्तात्*, K. : (2) पुरतः ;

(3) अद्यतः ; (4) अद्ये. II. Of time : (1) पुरा (=formerly : q. v.); (2) पूर्वम्, not seen or known or felt b. अपूर्वः (ब्वा, ब्वै) ; not heard b. अश्रुतपूर्वः (ब्वा, ब्वम्). N. B. Observe the cons. of यावत् न ...तावत्... b. the Demons laughed in this way, his (step) found no measure in the sky यावदित्यामहस्र दानवास्तावदस्य न मनौ नमस्तस्यै, Si. xiv. 75. ; see also B. xii. 4. Si. i. 12.

BEFORE-HAND : (1) प्रागेव ; (2) पूर्वमेव ; (3) प्रथमेव ; (4) आदावेव :

BEFORE-MENTIONED : पूर्वोक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) प्रागुक्तः (क्ता, क्तं) ; (3) पूर्वोदितः (ता, तं).

BEFOUL : (1) मलिनयति ; (2) कलुषयति. ; (3) दूषयति : v. TO SOIL.

BEFRIEND (v. t.) : अनुकूलयति (nomi.) : v. TO AID, FAVOUR.

BEG (v. i.) : (1) भिचते (भिच्, c. 1.) ; (2) भिक्षां याचते (याच्, c. 1.) etc.

BEG (v. t.) : (1) अञ्जलिं बद्धा (= joining the palms) or आनुभ्यां स्थित्वा (= kneeling) or पादयोः पतित्वा (= falling on one's feet) निवेदयति, विज्ञापयति etc. (= to inform, q. v.) ; (2) याचते : v. TO ASK. Ph. to b. the question प्रसिद्धं प्रसिद्धं परिगृह्णाति (यह्, c. 9.) etc. (?)

BEGET (v. t.) : (1) जनयति, उत्प-, प्र-, वि-, (c. of जन्) (lit. and fig.) b. ting a child by her जनयित्वा सुतं तस्यां, M. iii. 17. ; (2) उत्-पादयति, समुत्-, (c. of पद्), the child that a Brahmin lustfully b.s by a Sudra woman यं ब्राह्मणस्तु शूद्रायां कामादुत्पादयेत् सुतं, M. : v. TO BRING FORTH, PRODUCE, CAUSE.

BEGETTER : (1) जनयितृ (m.) ; (2) जनकः ; (3) उत्पादकः : v. FATHER.

BEGETTING (subs.) : (1) जननम् ; (2) प्रजननम् ; (3) उत्पादनम्.

BEGGAR (subs.) : I. A mendicant : (1) भिक्षुः ; (2) भिक्षुकः (कौ, f.). II. A very poor person : (1) दरिद्रः (द्रा, द्रं) ; (2) अकिञ्चनः (ना, नं) : v. INDIGENT.—III. One who begs : (1) याचकः ; (2) वनीयकः : v. SOLICITOR.

BEGGAR (v. t.) : दरिद्रः (द्रा, द्रं) or नि.सः (स्त्रा, स्त्रं) करोति (क, c. 8.).

BEGGARLY (adj.) : कृपणः (या, चं) (?) : V. MEAN, CONTEMPTIBLE.

BEGGARY : दारिद्र्यम् : V. POVERTY, INDIGENCE.

BEGGING (subs.) : (1) भिक्षा ; (2) भिक्षणम् ; (3) भिक्षाटनम् (going about b.)

BEGIN (v.) : (1) आ-रभते, प्रा-, समा-, (रभ्, c. 1.) *the low people do not b. from fear of obstacles* प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः, Mu. II. ; (2) प्रवर्तते (वृत्, c. 1.) (with inf. or loc.), *began to weep* रोदितुं प्रवृत्ता, Sa. v. ; *the singing is begun* प्रवृत्तं सङ्गीतकम्, Mal. I. ; (3) उप-क्रमते, प्र-, (क्रम्, c. 1.) (gen. with inf.), *began thus to speak* बहुमित्यसुपचक्रमे बचः, Ki. XIII. 36. ; (4) प्र-क्षीति (क्षु, c. 2.) (rare), *b. the holy ceremony* प्रसूत कर्ष्य धर्म्यम्, B. II. 28 ; (5) प्र-कुर्वते (कृ, c. 8.) (rare), *began to speak* उदीरयितुं प्रचक्रमे, N. XIII. 15.

BEGINNER : I. One who begins : (1) आरभ्य (f. अर्भी) ; (2) उपक्रान्त (f. अर्भी). II. A novice : q. v. : नवश्रवणः (f. व्री).

BEGINNING (subs.) : I. Commencement : (1) आरम्भः ; (2) प्रारम्भः ; (3) समारम्भः.—II. The first cause : आदिः, *you are the b. of the world but you yourself have no b., you are the end of the world, but you yourself have no end* जगदादिरनादिस्तु जगदन्तो निरन्तकः, Ku. II. 9. : V. CAUSE, ORIGIN.—III. The first state : आदिः, *in the b. (God) created water* अप एव ससर्जदौ, M. I. 8. ; *I want to hear from the b.* आदितः श्रोतुमिच्छामि, Mu. II. ; *from the b. to the end* आद्यन्तः (न्ता, तं).—IV. Rudiments : q. v.

BEGIRD (v. t.) : I. To gird : q. v.—II. To encompass : q. v. : परि-वेष्टते.

BEGONE (interj.) : अपेहि, अपसर, etc. (imper. dual sing.).

BEGRIMED (adj.) : (1) कलुषितः (ता, तं) ; (2) दूषितः (ता, तं). *B. with dust* धूलिधूसरितः (ता, तं).

BEGRUDGE : V. TO GRUDGE.

BEGUILE (v. t.) : I. To cheat, deceive : q. v. : वि-प्रलभते (लभ, c. 1.).—

II. Of time : Ph. *b.d the day* with various anecdotes विविधानिः
कथामिर्विनीयमानसं दिवसमवाहयत्, K.

BEGUILER : वञ्चकः : V. DECEIVER.

BEHALF OF, IN OR ON-: (1) अर्थम्, *on my b.* मदर्थम् ; (2) कृते (with gen.),
on b. of the Sudra वृषलस्य कृते : V. FOR, ON ACCOUNT OF.

BEHAVE (V. i.): (1) आचरति (चर्, c. 1.), *the king b.d very ungentle-*
manly towards Sakuntala तेन राज्ञा शकुन्तलायामनार्यमाचरितम्, Sa. IV. ;
(2) वर्त्तते (वृत्, c. 1.) (with loc.), *b. politely towards him* अस्मिन् विनयेन
वर्त्तताम्, U. VI. ; *b. towards the other wives as dear friends* कुत्र
प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने, Sa. IV. ; (3) व्यवहरति (हृ, c. 1.), *what (he) b.s*
towards me by (asking for) an interchange of acts कथं कार्यविनिमयेन
मयि व्यवहरति...Mal. I. ; (4) यतते, प्र-, (यत्, c. 1.) (to b. persistently),
you should b. in such a way that she will be soon your worthy
attendant तथा प्रयतितव्यं यथेयमतिचिरमुचिता परिचारिका ते भवतीति, K.

BEHAVIOUR : (1) वृत्तिः ; (2) आचारः ; (3) व्यवहारः.

BEHEAD (V. t.) : शिरः or मूर्धानं or शीर्षम् छिनत्ति (छिद्, c. 7.) or कृणोति
(कृत्, or c. 7.) or लुण्णाति (लु, c. 5.) (with gen.).

BEHEADING (subs.) : (1) शिरच्छेदः ; (2) शीर्षच्छेदः ; (3) मूर्धच्छेदः.

BEHEST (subs.) : (1) आज्ञा ; (2) निदेशः : V. COMMAND.

BEHIND (prep.) : I. At the back of : (1) पृष्ठतः (with gen.) ; (2) पश्च
(with acc.) ; (3) पश्चात् (with gen.), *b. them* तासां पश्चात्, Ku. : Ph. *from*
b. the bushes खतावप्रवहितः (ता, तं), Sa. III. II. In a state of inferiority
to : (1) नीचः (चा, च) : (2) अधःस्थः (स्था, स्थ) : V. INFERIOR.

BEHIND (adv.) : (1) पृष्ठतः (= on or from the back), *shuts the*
king's eyes from b. पृष्ठे नागम्य राज्ञी लोचने संवृणोति, V. III. ; (2)
pश्चात्, from b. पश्चादेत्य, V. III. ; *putting b.* पश्चात्क्रिया, Ki. XVII. 42.

BEHOLD (V. t.) : (1) पश्यति (दृश्, c. 1.) ; (2) अव-लोकयति, वि-, (लोक, c. 10.) ;

V. TO SEE, LOOK AT.

BEHOLD (interj.): पश्य or पश्य पश्य (imper. dual sing.).

BEHOLDEN (part. adj.): V. OBLIGED, INDEBTED.

BEHOLDER: (1) प्रेक्षकः; (2) दर्शकः; (3) द्रष्टृ (m.).

BEHOOF (subs.): लाभः : V. ADVANTAGE, BENEFIT.

BEHOVE (v. impers.): Expr. by the future pass. part.: *it b.s you to forgive this fault* अयमपराधी भवता मर्षयितव्यः, Sa. iv. : V. OUGHT.

BEING (subs.): I. Existence: (1) अस्तित्वं; (2) सद्भावः; (3) सत्त्वं; (4) सत्ता, *endowed with b. by birth* जन्मना लब्धसत्ताकस्य, S. i. 2. II. That which exists: (1) भूतम्, *of mortal and immortal b.s* मर्त्यामर्त्यस्य भूतयामस्य, U. vii.; (2) सत्त्वः; (3) विवेकिन् (m.) (=rational b.); (4) चेतनः (=sentient b.); (5) प्राणिन्, प्राणभृत् (m.) (=one endowed with life); (6) शरीरिन्, देहिन् (m.) (=corporeal b.) *Ph. the Supreme B.* परमेश्वरः.

BEING (part.): when = from the fact of being....., expr. by the abl. :
V. FROM, SINCE, IN AS MUCH AS.

BELABOUR: ताडयति (तड्, c. 10.): V. TO BEAT, CUDGEL.

BELAY: I. To block up : q. v. II. To fasten : q. v.

BELCH (v.): (1) उत्-वमति (वम्, c. 1.); उत्-गिरति (गृ, c. 6.) [उत्तिरणम्.

BELCH, BELCHING (subs.): (1) उदमः; (2) उदमनम्; (3) उद्गारः (4)

BELDAM: हद्दा : V. OLD WOMAN, HAG.

BELEAGUER (v. t.): रुणद्धि, अव, उप, (रुध्, c. 7.): V. TO BESIEGE, BLOCKADE.

BELFRY: *घण्टाशङ्खम्; यस्मिन् प्रासादशङ्खे वादनाय घण्टा स्थाप्यते.

BELIE (v. t.): I. To show tq be false : expr. by (1) व्यनक्ति (व्यञ्ज, c. 7.); (2) वि-वृणोति (वृ, c. 5.); (3) प्रकाशयति (nomi.) etc. (=to show : q. v.) *the (wanton sword of) language of bad men b.s their heart* हृदयमिगूहतः कुरप्रसाधीर्विवृणोति वागसि, Ki. xiv. 12. II. To calumniate, misrepresent : q. v. : अप-वदति (वद, c. 1.).

BELIEF (subs.): I. Credence : (1) विश्वास, *worthy of b.* विश्वासयोग्यः (ग्या, ग्यं) : v. CREDIBLE ; (2) प्रत्ययः. II. Religious faith : (1) श्रद्धा ; (2) विश्वासः ; (3) आस्तिक्यम् ; (4) आस्तिक्यबुद्धिः. III. Doctrine, opinion : q. v. : मतम्. IV. The object of belief : expr. by the verb : *ghosts are the belief of fools* *मूर्खानां भूतेषु विश्वसन्ति.

BELIEVE (v. i.): I. To have faith in : (1) विश्वसिति (श्च्, c. 2.) (with loc.), *when does a virgin b. in man* पुंसि विश्वसिति कुच कुमारौ, N. v. 100. (2) प्रत्येति (इ, c. 2.) (with acc.) *every body b.s in the existence of his self* सर्वो ह्यात्मास्तित्वं प्रत्येति, S. II. To think, suppose : q. v. : (1) सम्भावयति ; (2) मन्यते (मन्, c. 4.)

BELIEVE (v. t.) : (1) प्रत्येति, *if you dont b. me* यदि मम वचने न प्रत्येति, Ra. ; (2) विश्वसिति, *so that His Highness would b. me* यथा मां विश्वसेद्विभुः, A. r. ; (3) श्रद्धाति or श्रद्धते (धा, c. 3.) *who will b. the real fact* क. श्रद्धास्यति भूतार्थम्, Mr. III. ; (4) सम्भावयति (c. of भूः = to think possible), *who will b. that the Maurjya king sold the ornament* नीये भूषणविक्रयं नरपतौ की नाम सम्भावयेत्, Mr. v. Ph. *I dont b. this* अत्र मेऽप्रत्ययः.

BELIEVER (subs.): (1) श्रद्धालुः ; (2) विश्वासिन् (म.); (3) आस्तिकः (a religious b.).

BELL : घण्टा, *to ring a b.* घण्टां वादयति (c. of वद) ; *small tinkling b.s* किङ्किणी, B.-man : v. BELL-RINGER.

BELL-FOUNDER : *घण्टाकारः.

BELL-FOUNDRY : *घण्टासम्भानशाला.

BELL-METAL : *घोषः ; तावच्चपुमिश्रितोपधातुभेदः ; कांस्यम् (properly an alloy of copper and zinc).

BELL-RINGER : (1) घण्टावादकः ; (2) घण्टाताडः ; (3) घाण्टिकः.

BELLE : (1) सुन्दरी ; (2) मत्तकाग्रिनी ; (3) वरवर्णिनी.

BELLES-LETTERS : अलङ्कारादिशास्त्रम् : v. LITERATURE.

BELLIGERENT ; (1) युध्यमानः (ना, नं) ; (2) रणाभियुक्तः (ता, तं).

BELLOW (v. i.) : नर्दति (नर्द्, c. 1.) : v. TO ROAR, SOUND.

BELLOWING (subs.) : (1) नर्दितम् ; (2) नर्दनम् ; (3) गर्जनम् : v. ROARING.

BELLOWS : (1) भस्त्रा, a black-smith's b. कर्षकाभस्त्रा, H. ; (2) हतिः ;
(3) चर्मप्रसेविका.

BELLY (subs.) : I. Of an animal : (1) उदरम् ; (2) कुक्षिः ; (2) तुन्दम्, A. ; (4) पिचिखः, A. *One who has a big b.* तुखिलः or पिचिखिलः (जा, खं). II. The womb : q. v. : कुक्षिः. III. The stomach : q. v.

BELLY, BELLY OUT (v. i.) : v. TO SWELL OUT, PROJECT.

BELLY-ACHE : उदरशूलम्, Sr. ; उदरवेदना.

BELLY-BAND : उदरबाणम् : v. GIRTH.

BELLY-FULL (adv.) : आकण्ठम् (=up to the neck), *they ate b.* अमीमिरा-
कण्ठमभोजि, N. XVI. 92.

BELONG (v. i.) : I. To be the property of : expr. by the gen. with भू gen. understood : *it is said that a field b.s to him who clears the jungle* स्यागुच्छेदकस्य केदारमाहुः M. IX. 44. : v. BELONGING TO, HAVE. II. To relate to, concern : q. v.

BELONGING TO (as adj.) : (1) by—ईय deriv., b. to another अन्यदीयः (या, बं) : b. to a king राजकीयः ; (2) by—अ der. : b. to the season आर्तवः (वी, वं) ; b. the next world पारलौकिकः (की, कं) ; (3) by—य der. : b. to one's father पित्राः (व्रा, व्रा') ; b. to a cow गव्यः (व्या, व्य').

BELoved (adj.) : (1) प्रियः (या, यं), o, my b. अयि प्रिये, N. ; (2) इष्टः (इ, ट') ; (3) वल्लभः (भा, भं) ; (4) दयितः (ता, तं) ; v. DEAR (II).

BELOW (prep.) : I. Of place : (1) अधः or अधस्तात् (with gen.) ; (2) तले (with gen.), b. the bed पर्यङ्गतले, H. : v. BENEATH, UNDER. II. Less than : Ph. : b. two years जनद्विवाषिकः M. V. 68. : v. UNDER. III. Of rank or dignity : अनु (with acc.) : v. BENEATH.

BELOW (adv.) I. Of place : (1) अधस् ; (2) अधस्तात् (from b.) (3) अधोभाग (not of motion) ; (4) नीचैः : v. DOWN. II. In the regions of the dead : (1) अधोलोके ; (2) अधोभुवने. III. To those regions : अधोलोकां etc.

BELT (subs.) : मेखला (also = sword-belt) : v. GIRDLE.

BELT (v. t.) : v. TO ENCOMPASS.

BEMOAN (v. t.) : (विलपति (लप्, c. 1.), *b.s the loss of his son* पुत्रशोकेन विलपति ; *b.s the death of his brother* ब्राह्मणत् विलपति or ब्राह्मण-शोकेन विलपति ; (2) अनुशोचति (युच्, c. 1.) (rare) *I b. my fate* भाग्यमनुशोचामि ; (3) परिदेयति (देव्, c. 10.) (rare) : v. TO LAMENT, BEWAIL. *N. B.* observe that only (2) takes a direct object.

BENCH : I. A seat : no equiv. : पीठः, पटः, फलकः etc. may be used.

II. The seat of justice : (1) धर्मोसनम् (the personal seat) ; (2) अधिकारमण्डपः, Mr. ix. ; (3) व्यवहारमण्डपः, Mr. ix.

BENCHER (of an inn of law) : *सभासदः.

BEND (v. t.) : I. To inflect : (1) नमयति, आ-, अव-, (c. of नम्), *a bow not bent before* धनुरनमितपूर्वम्, R. xi. 72. ; (2) आवर्जयति (वृज्, c. 10), *b.ing the boughs* आवर्ज्य ग्राखाः, R. xvi. 19. ; (3) वक्रोक्करोति (क्क, c. 8.) (=to curve) ; (4) मुञ्जति, आ-, वि-, (मुज्, c. 6.), *b.ing his neck* विमुञ्ज्य कण्ठं, N. vi. 12. ; (5) जिह्वयति (नोमि.) (rare), Ph. (*a bow that has been*) bent : चक्रोक्तम्, Ku. ; मण्डलीकृतम् ; or आवर्तितम्, Ki. (धनुः). II. Fig. : to subdue : q. v. : (1) नमयति, R. ; (2) आवर्जयति, D. III. To apply or exert : q. v. Ph. *to b. one's mind* मनो ददाति (दा, c. 3.) ; *to b. the brow* भ्रूमङ्गं करोति.

BEND (v. i.) I. To crook or be curving : (1) नमति, अव-, आ-, (नम्, c. 1.) ; (2) by भवति and any one of the adj.s given under CROOKED, CURVED. II. To bow : q. v. : नमति. III. To be closely directed- Ph. *bent on revenge* प्रतिविकीर्णं (mfn.) ; *bent on mischief* जिघांसु

(mf n.) or हिंसापरायणः (बा, णं); *bent on religion* धर्मपरायणः (बा, णं).

BEND DOWN : I. Trans. : अवनमयति, आ-, (c. of नम). II. Intrans. : अवनमति, आ-, (नम, c. 1.), *head much bent down with sorrow* दुःखेन मथानतं शिरः, Si.

BEND (subs.) : of a river : (1) वक्रं ; (2) वद्धः ; (3) पुटभेदः. [वक्रोत्तरणम्.

BENDING (subs.) : (1) नतिः ; (2) नमनम्, अव-, आ-, ; (3) आवर्जनम् ;

BENDING (adj.) : i. e. over hanging : प्रलम्बः (त्वा, णं).

BENEATH (prep.) : I. Under : (1) अधः or अधस्तात् (with gen.) or by the adj. अधःस्थः (स्था, स्तं), *b. the banyan tree* न्यसीधस्याधस्तात्, P. III. 4. ; (2) तले in comp., *b. the bed* पर्यङ्गतले, H. Ph. *b. a tree* वृक्षमूले, V. s. II. Fig. : Ph. *our country sinks b. his yoke* *तस्य पीडनेनाधोगच्छत्यसहृष्टः. III. Lower in rank etc. : अनु (with acc.) *the Gods are b. Vishnu* अनुहरिं सुराः, S. k. : v. LOW, INFERIOR. IV. Unbecoming, unworthy of : expr. circum. : *he thinks it b. his dignity to converse with me* *स मां सन्भाषणस्यायोग्यं मन्यते.

BENEATH (adv.) : (1) अधः ; (2) अधस्तात् : v. BELOW.

BENEDICTION : (1) आशिस् (f.) ; (2) आशीर्वादः : v. BLESSING.

BENEFACCTION : v. BENEFIT, DONATION.

BENEFACCTOR : (1) उपकर्तृ (m.) ; (2) उपकारकः ; (3) उपकारिन् (m.) ; (4) हितकारिन् (m.) ; (5) प्रियङ्गत्.

BENEFACCTRESS : (1) उपकर्त्री ; (2) उपकारिणी ; (3) हितकारिणी.

BENEFICE : वृत्तिः. *A b.d clergy man* : उत्तिष्ठक् पुरोहितः (?).

BENEFICENCE : (1) परीपकारिता ; (2) दानशीलता (=munificence : q. v.).

BENEFICENT : I. As applied to men : (1) परीपकारिन् (f. षी) ; (2) परीपकारकः (का, कं) ; (3) दानशीलः (त्वा, स्तं) (=munificent : q. v.). II. As applied to acts etc. : (1) हितकरः (री, रं) ; (2) हितकारिन् (f. षी).

BENEFICENTLY : v. BENEVOLENTLY, KINDLY, LIBERALLY.

BENEFICIAL : Ph. : *b. results* शुभफलानि ; *b. exertions* हितचेष्टितानि :
 V. PROFITABLE, USEFUL. *To be b. to or for* : हिताय (with gen.) :
agriculture is b. for the whole human race कृषिः सर्वलोकहिताय : v.
 GOOD (subs.).

BENEFICIALLY : V. PROFITABLY, USEFULLY.

BENEFICIARY : (1) उत्तिभुज् (mfn.) (?) ; (2) कृत्तिमीनिन् (f. नौ) (?) .

BENEFIT (subs.) : I. An act of kindness, a favour conferred :
 उपकारः, like *b.s conferred on bad men* उपकार इवासति पशुक्तः, Ki. XIII.
 33. II. Advantage, profit : q. v. : (1) उपकारः ; (2) हितं, for
 public b. प्रकृतिहिताय, Sa. VII.

BENEFIT (v. t.) : उपकरोति (कृ, c. 8.) : V. TO PROFIT.

BENEFIT (v. i.) : V. TO PROFIT.

BENEVOLENCE : (1) हितैषिता ; (2) परीपकारिता : V. GENEROSITY.

BENEVOLENT : I. As applied to persons : (1) हितैषिन् (f. षी) ;
 परीपकारिन् (f. षी) : V. GENEROUS. II. As applied to acts,
 institutions, etc. (1) हितकरः (री, र) ; (2) हितकारिन् (f. षी).

BENEVOLENTLY : (1) हितेच्छया ; (2) कृपया (=kindly : q. v.).

BENIGHTED : I. Lit : Ph. *we were b. in the wood* वन उकाकाकं
 निशाजगाम. II. Fig., of mind etc. : (1) तिमिरावृतः (ता, तं) ; (2)
 तमोवृतः (ता, तं).

BENIGN, BENIGNANT : दयालु (mfn.) : V. KIND, GENEROUS.

BENIGNITY : I. Kindness : q. v. : दयालुता. II. Salubrity : q. v.

BENIGNLY : (1) सद्यं (=kindly : q. v.) ; (2) सौजन्येन (=graciously).

BENISON : आशिस् (f.) : V. BLESSING.

BENT (subs.) : I. Flexure, curvity : (1) नतिः ; (2) जिह्वता ; (3) वक्रता.
 II. Slope, declivity : q. v. III. Inclination, disposition : q. v. :
 भावः. IV. Particular direction or tendency : q. v. V. Bent-
 grass : दूर्वा.

BENUMB : (1) जडीकरोति or जडयति (nomi.) ; (2) सन्नाति (सन्ध्, c. 9).

BENZOIN : (1) कपित्थं ; (2) अश्लेषम् ; (3) शैलेयं.

BEQUEATH : (1) ददाति or यच्छति, प्र-, (दा, c. 3 or 1.) ; (2) प्रतिपादयति, (c. of पद) ; (3) समर्पयति (c. of. च्छ,). *N. B.* Those words simply mean *to give* : when precision is wanted, some qualifying words must be added : *bequeathed all his personal property to me* * सर्वा अस्मावर-सम्पत्तीर्नामिच्छापदेष प्रदत्तवान्.

BEQUEST : दानं (=gift : q. v.) ; (or precisely) *रक्षापदेष दानं.

BEREAVE (v. t.) : (1) वियोजयति (युज्, c. 10.), *you will be bereft of your dear wife* वियोजयसे वल्लभया, *N. I.* 138. ; (2) विश्लेषयति (c. of श्लिष्).

V. TO DEPRIVE.

BEREAVEMENT : (1) वियोगः ; (2) विप्रयोगः : V. DEPRIVATION, SEPERATION.

BEREAVER : (1) वियोजकः ; (2) विप्रयोजकः ; (3) वियोजिता ; (4) विश्लेषकः.

BERGAMOT : जम्बीरजातीयवृक्षविशेषः.

BERRY : no equiv. : *सारफस.

BERTH : I. Anchorage : q. v. II. Cabin : q. v. : कोठः (?). III.

A place, situation : q. v. : पदं.

BERYL : मणिविशेषः ; गोमेदः (?).

BESEECH : प्रार्थयते (अर्थ, c. 10.) : V. TO BEN, ENTREAT, IMPORE.

BESHEM : युज्यते : V. TO BECOME (v. t.).

BESIEGE : I. To besiege, block up : q. v. : रुचति (रुच्, c. 7.). II.

To harass, perplex : q. v. : बाधते (बाध्, c. 1.). III. To encompass :

q. v. : वेष्टते, परि-, (वेष्ट्, c. 1.). IV. To set on or in : q. v. : कुरुति

(कुरु, c. 6.).

BESHREW : V. TO CURSE.

BESIDE (prep.) : I. Near, by the side of : q. v. : पार्श्वे (with gen.)

b. her father पितुः पार्श्वे, *Ku. vi.* ९४. II. Over and above : V. BE-

SIDES. III. Not belonging to : बहिः (with abl.), *b. my theme*
प्रबन्धाद्वहिः or प्रबन्धस्य बहिर्भूतः (ता, तं). •

BESIDE ONE'S SELF : (1) हतज्ञानः (ना, नं) ; (2) विगतचेतनः (ना, न).

BESIDES (prep.) : (1) by a comp. with भिन्नः (न्ना, न्न') or व्यतिरिक्तः (क्ता, क्तं), *b. this, another misfortune has befallen us* एतद्विघ्नं or एतद्व्यतिरिक्तं
व्यसनमपरमस्वाकामपतितं ; (2) विहाय, अपहाय, etc. (with acc.), *I have no*
other friend b. you त्वामपहाय ममापरी वन्धुर्नास्ति.

BESIDES (adv.) : expr. by अन्यः (न्या, न्यत्) or अपरः (रा, रं) or by the
prep. : *are there any here b. किमवापरे सन्ति, I give you a horse b.*
एतद्व्यतिरिक्तं घोटकं तुभ्यं ददामि : v. also MORE OVER.

BESIEGE (v. t.) : रुषद्भि, उप-, अव-, (रुष्, c. 7.), *b.d Champa* हरीष चम्पा,
D. II. ; *let (the Jadaus) b. Mahishmati* माहिष्मतीमुपबन्धन्,
Si, II. 64.

BESIEGER : (1) अवरोधकः ; (2) अवरोद्ध (m.) (?) ; (3) रीधिन् (m.) (?) .

BESIEGING (subs.) : (1) रीधः ; (2) अवरोधः ; (3) उपरोधः ; (2) रीधनम्,
अवरोधनम्.

BESMEAR (v. t.) : लिम्पति, नि-, आ-, समा-, उप-, अव-, (लिप्, c. 6.) : v.
TO ANNOINT.

BESOM (subs.) : सस्यार्जनी : v. BROOM.

BESOT (v. t.) : मोहयति (c. of. मुह्.) : v. TO STUPEFY, IMFATUATE.

BESPATTER (v. t.) : (1) अभ्युक्षति (उक्ष्, c. 1.) ; (2) अभि-विक्षति (सिक्,
c. 6.).

BESPEAK (v. t.) : I. To order before hand : Ph. *I bespoke a vessel to*
carry me to London *पूर्वमेव मयादेशि यानं यानाय लब्धने : v. TO EN-
GAGE, HIRE. II. To be taken : q. v. : (1) कथयति, Sr. ; (2) वदति
(वद्, c. 1.), (*these signs*) *b. his death* तं वदन्ति गतायुषम्, Sr. ; (3) आवेद-
यति (c. of विद्), K. III. To address : q. v. : भाषते (भाष, c. 1.).

BESPREAD : v. TO SPREAD.

BESPRINKLE (v. t.) : (1) अभिषिञ्चति ; (2) अभ्युचति : v. TO SPRINKLE.

BEST (adj.) : super. of good : q. v. Ph. : *to the b. of one's ability*
यावच्छक्तिः.

BEST (adv.) : v. WELL.

BESTIAL (adj.) : v. BEASTLY.

BESTIALITY : i. e. unnatural connection with a beast : (1) पशुगमनम् ;
(2) पशुषु मैथुनाचरणम्, V. ९.

BESTIR ONESELF : (1) यतते, प्र-, (यत्, c. 1.) ; (2) घटते (घट्, c. 1.) :
v. TO EXERT.

BESTOW (v. t.) : I. To give, grant : q. v. : ददाति (दा, c. ३.). II.
To give in marriage : ददाति, प्र- : *she should be b.ed on him whom*
she fancies यच्चामिलषेत् सासुभै देया. D. vi. III. To apply, use :
q. v. : प्रयुनक्ति (युज्, c. ७.). IV. To deposit, store : q. v. : नि-
दधाति (धा, c. ३.).

BESTOWAL : (1) दानम् ; (2) प्रदानम् ; (3) प्रतिपादनम्.

BESTOWER : (1) दाढ or प्रदाढ, (f. बौ) ; (2) द or प्रद (f. दा), in comp.,
b. of money धनदः (दा, दं).

BESTREW (v. t.) : स्तृणीति (स्तृ, c. ५.) : v. TO STREW. [STRIDE.

BESTRIDE (v. t.) : Ph. *to b. a horse* अश्वमारीहति (रह्, c. १.) : v. TO

BET (subs.) : (1) पणः ; (2) म्लहः (rare).

BET (v. t.) : पणं करोति (कृ, c. ८.) ; (2) पणतां नयति (नी, c. १.), Ki. xi. 47.

BETAKE (v. i.) : (1) आ-ग्रयति, समा-, उपा-, (ग्रि, c. १.), *b.n to*
Malayaketu मलयकेतुमाश्रितः (ता, तं), Mu. iii. ; (2) भजति- ते (भज्,
c. १.), *shall I b. to quiet* शान्तिं भजामि, Ma. n. iv. 50. : v. RECOURSE
TO, HAVE.

BETEL (subs.) : (1) ताम्बूलौ ; (2) नागवल्ली ; (3) नागलता ; (4) कुहलौ.
The prepared b. ताम्बूलम्. *B.-seller* ताम्बूलिकः. *B.-box-bearer*
ताम्बूलकरश्चाहिनी, K.

BETEL-NUT : (1) पूगम् ; (2) गुवाकम् ; (3) ताम्बूलम्. *B. tree* : (1) पूगः ;
(2) कसुः ; (3) गुवाकः.

BETHINK ONESELF : सं-चिन्तयति (चिन्त्, c. 10.) : V. TO REMEMBER,
REFLECT.

BETIDE (v. t.) : V. TO HAPPEN, BEFALL.

BETIMES (adv.) : I. Seasonably : q. v. : समये. II. Soon : q. v. :
शीघ्रम्.

BETAKEN (v. t.) : सूचयति, आ-, वि-, (सूच्, c. 10.) : V. TO FOREBODE.

BETRAY (v. t.) : I. To give up treacherously : Ph. *b.ed the fleet to the pirates* * सविश्वाम्नातं पीतादलीं दस्युहस्ते समर्पयामास (c. of च्छ) ; *do not b. your trust* मा विश्वासं बधोः (हन्, c. 2.) or भांचीः (भञ्च्, c. 7.). II. To disclose : q. v. : भिन्नति (भिद्, c. 7.), *b.ed the secret रहस्यं विभेद*. III. To mislead, expose, or indicate : q. v. IV. To deceive : q. v.

BETRAYAL : Ph. *the b. of a city* शत्रुहस्ते नगरसमर्पणं : V. TO BETRAY.

BETRAYER : (1) विश्वासघातकः (=traitor) ; (2) वञ्चकः (=deceiver). Ph. *where is the b. of the city* क्व स विश्वासघातकः, यो नगरं शत्रुहस्ते समर्पयामास. *N. B.* note that in such cases (1) or (2) simply will not do.

BETROTH (v. t.) : (1) ददाति (दा, c. 3) (only of b.al by the father or guardian of the girl), *I apprehend she is already b.ed* दत्तपूर्वेत्याश्रयते, Ma. ; (2) प्रतिपादयति (c. of पद्), Si.

BETROTHAL : (1) वाग्दानं (=verbal b. of a girl by her father or guardian) ; (2) विवाहसम्बन्धः.

BETROTHED (adj.) : (1) दत्ता or वाग्दत्ता (a girl b. by her father or guardian); Da. com. ; (2) प्रतिपादिता, *b.ed wife* प्रतिपादिता बधूः, Si. xvi. 49. (3) प्रतिश्रुत (ता, तं) (=engaged, promised). *N. B.* The person to whom one is b. is put in the dat.

BETTER (adj.) : I. Comparative of good : q. v. II. Preferable : Ph.

b. (to have) a learned enemy than a stupid friend पण्डितोऽपि वरं
 ब्रह्मै सूक्ष्मो हितकारकः, P. I. 21. ; *b. to die than to mix with low*
people वरं प्राणत्यागो न पुनरधमानासुपगमः, H. I. ; *b. to keep silence*
than to utter a lie वरं मौनं कार्यं न च वचनमुक्तं यद्वृत्तं, H. III. In
 improved health : Ph. : *are you b. ? oh, yes, a little b.* अपि ते
 लघुसन्तापान्वाहानि ? अहो अस्ति विशेषः, Sa. III.

BETTER OFF, BE : V. WELL OFF, BE.

BETTER (subs.) : I. Advantage or victory : q. v. : Ph. *to get the*
b. of an enemy ब्रह्ममभिभवति (भू, c. 1.). II. Improvement : q. v.
 III. In pl. superiors गुरवः (m. pl.) : Ph. *your b.s in knowledge*
 लब्धिक्रयानुसम्पन्नाः.

BETTER (v.) : TO MEND, IMPROVE.

BETTER (adv.) : V. WELL. Ph. : *I love you b. than self* *त्वय्यहं
 प्राचेभ्योऽधिकमनुरक्तः.

BETWEEN, BETWIXT (1) by the gen. (not of time), *the distance b.*
the Hemakuta and the Vindyas is very great विप्रकटमन्तरं हेमकुट-
 विन्ध्याचलयोः, K. ; *the space b. the divine rivers Sarasvati and*
Drishadvati सरस्वतीद्रिषद्वयोर्देवनद्योर्यदन्तरं, M. II. 17. ; *enmity b. us*
 तस्य च मन च वैरं, D. II. ; *the conflict b. the two important duties*
 विप्रतिषेधनं गुह्यीरथ कार्ययोः, Si. II. 6. ; (2) मध्ये or अनन्तरे (with
 gen.) (of time and occasionally of other relations) : *middle age*
is b. sixteen and seventeen years षोडशसप्तव्योन्नतरे मध्यं वयः, Sr.

BEVERAGE : पानीयं : V. DRINK.

BEVY : I. Of ladies etc. : गणः. II. Of birds : कुलम् : V. FLOCK.

BEWAIL (v.) : वि-लपति (लप्, c. 1.), *what are you b.ing for* किमर्थं विलपसि :

V. TO LAMENT, WEEP, GRIEVE.

BEWAILING (subs.) : (1) विलापः ; (2) परिदेवनं ; (3) कन्दनं : V.
 LAMENTATION.

BEWARE : no exact equiv. : *b. of him* तस्मिन् बहिष्वासी ना भव ; *b. of your servants that they may not deceive you* तथा प्रयतेयाः यथा न वक्षसि सेवकैः ; *b. of your steps* सावधानं परिक्राम : **V. CARE.**

BEWILDER : (1) सं-मोहयति (c. of मुह्) ; (2) जडोक्करोति (ऊ, c. 8.) or जडयति (nomi.) ; (3) सं-भ्रमयति (c. of भ्रम्) ; (4) विह्वलीकरोति (ऊ, c. 8.).

BEWILDERED : (1) सम्भ्रान्तः (न्ता, न्तं) ; (2) विह्वलः (वां, वं) ; (3) किं-कर्तव्यतामूढः (दा, दं) (=not to know what to do) ; (4) संसुम्भः (ग्धा, ग्धं).

BEWILDERMENT : (1) सम्भ्रमः ; (2) वैह्वल्यं ; (3) संमोहः : **V. PERPLEXITY.**

BEWITCH : I. To charm or fascinate : (1) मोहयति, परि-, वि-, सं-, (c. of मुह्), *let not Cupid b. you* मा मूसुहत् खलु भवन्तमनन्यजन्ता, **Ma. i.** ; (2) मदयति (मद, c. 10.), *which b. the heart* मनी मदयन्ति ये, **Ma. i.** II. To fascinate by magic : (1) मोहयति ; (2) मन्त्रेण वशीकरोति (ऊ, c. 8.)

BEWITCHER : **V. ENCHANTER.**

BEWITCHING (adj.) : मोहनः (नी or ना, नं) : **V. CHARMING.**

BEYOND (prep.) : I. On the further side of : **Ph. b. it a desolate forest and b. that the mount Kailāsa** ततः परतो निर्धामुषमरच्छं, तद्घातिक्रम्य कैलासगिरिः, **K.** ; *b. the range of speech and mind* अतीत्य वाचा मनसाश्च गोचरं, **Ki. xviii. 41.** II. Further than, past : **Ph. this is b. us** इदमस्माकमसाध्यं ; *it was even b. my expectations* मनोरथानामप्यभून्ति, **Sa. vii.** ; *b. measure* अतीत ; *who is b. our senses* अतीन्द्रियाय, **M. n.** ; *naturally b. any one's comprehension* निसर्गदुर्बोधः (धा, धं), **Ki. Ph.** : *b. the seas* : i. e. out of the country : **द्वीपानरे** (not ससुद्रपारे, which =on the coast of the sea).

BEYOND (adv.) : i. e. yonder : **q. v.** : दूरे, from *b. दूरात्.*

BEYOND, GO OR PASS : (1) अतिक्रामति (क्रम, c. 1.) (with acc.) ; (2) अत्येति (द्, c. 2.) (with acc.).

BEZEL : *रत्नाधारः ; चङ्करीयकस्य रत्नप्रणिधानभागः. [पञ्चपातः.]

BIAS (subs.): I. Inclination : q. v. : प्रवृत्तता. Partiality : q. v. :

BIAS (v. t.): (1) आवर्जयति (c. of वृज्), M. n. ; (2) प्रहृषीकरोति (लृ, c. 8.),
my heart is b.ed by (your) good qualities प्रहृषीकृतं मे हृदयं गुणौघैः,

Ki. III. 12.

BIB : *(बालकस्य) चरन्दरः.

RIBBER (subs.): (1) सुरापः (पा, पं) ; (2) मद्यपः (पा, पं) : V. DRUNKARD.

BIBLE : छटीयधर्मपुस्तकं.

BIBLICAL (adj.): expr. by comp., b. *erudition* *वाक्पुस्तकाष्टित्वम्.

BIBLIOGRAPHER : पुस्तकविद्याविशारदः and sim. comp.s.

BIBLIOGRAPHY : *पुस्तकविद्या ; पुस्तकानां मुद्राङ्कनादिनिर्णायकशास्त्रम्.

BIBLIOMANIA : *दुर्लभपुस्तकसंग्रहणीयत्वाद्: and sim. comp.s.

BIBLIOMANIAC : *दुर्लभपुस्तकसंग्रहणीयत्वाद् (f. नौ,) and sim. comp.s.

BIBLIOPOLIST : *पुस्तकविक्रेतृ (f. नौ) : V. BOOK-SELLER.

BIBULOUS : (1) जलशीषकः (का, कं) ; (2) जलचोषकः (का, कं) (?).

BICKER (v. i.): वि-वदते (वद, c. 1.): V. TO WRANGLE.

BICKERING (subs.): (1) कलहः ; (2) विवादः ; (3) वन्दुम्.

BID (v. t.): I. In auction : *वदति (वद, c. 1.): *I will b. even hundred rupees for the horse* *शतरूप्यमुद्रयाप्यश्वं क्रीणामीति वदामि. II. To request, tell : q. v. : Ph. *to b. defiance* : V. TO DEFY ; *to b. welcome* स्वागतमिति वदति ; *to b. adieu* : V. ADIEU.

BIDDER (subs.): (1) *वादिन् (f. नौ) ; (2) विक्रीषु (mf.n.).

BIDDING (subs.): *वादः ; विक्रीषावादः.

BIENNIAL (adj.): द्विवर्षीयः (षा, षं) ; (2) द्विवर्षिकः (कौ, कं).

BIER (subs.): (1) शवधानं ; (2) शववाहनं ; (3) कटः.

BIRSTINGS (subs.): (1) पीयूष (mn.) ; (2) पेयूष (mn.).

BIFURCATION १ Ph. *near the b. of the river* यत्र नदी द्वयोः प्रवाहयोः

१ विभक्ता तस्य समीपे.

Big (adj.): I. Large, huge : q. v. : (1) बृहत् (f. ती) (not applicable to men); (2) बृहत्कायः or महाकायः (या, यं) (=large-bodied); (3) महाप्रमाणः or अतिप्रमाणः (या, यं) (=of large height), *a b. man* महाप्रमाणः पुरुषः, K.; *saw the b. (horse) Indráyudha* अतिप्रमाणमिन्द्रायुधमद्राक्षीत्, K. II. Pregnant (lit. and fig.): q. v. : III. Boastful : q. v.

BIGAMIST : I. The man : (1) द्विभार्यः; (2) द्विपत्नीकः. II. The woman : *द्विभर्तृका; वर्तमाने पत्नी या स्त्री पुनर्विवाहं करोति.

BIGAMY : (1) *द्विस्त्रीकरणं (of men); (2) *द्विपतीकरणं (of women).

BIGHT : v. BAY.

BIGNESS : v. BULK, SIZE.

[मनुवर्षते.

BIGOT : *धर्मनिर्वहः (ज्ञा, ज्ञं); यः (या, यं) अविचारेणान्धमतान् प्रत्याख्याय स्वमत-

BIGOTED (adj.): v. BEGOT. Ph. *this is a b. country* *अच पुरुषाः

अविचारेण स्वमतासक्ताः or परधर्मविद्वेषिणः.

BIGOTRY : *धर्मनिर्वहः; स्वमताग्रहः; अविचारेण स्वमतासक्तिः.

BILE : पित्तम्. *To stir one's b. (fig.)* वायुं प्रकीपयति (c. of कुप).

BILGE-WATER : नौकातलजलम् (?).

BILIARY (adj.): Ph. *the b. duct* पित्तवाहिनी (?).

BILIOUS (adj.): पैत्तिकः (बी, कं) : *b. fever* पित्तज्वरः.

BILK (v. t.): वञ्चयते (वञ्च्, c. 10.) : v. TO CHEAT.

BILL (subs.): I. A declaration in writing लेखः, *a b. of indictment* अभियोगलेखः. II. A bill of exchange : *हुस्त्रिः, *a b. payable at sight* *दर्शनदेयी हुस्त्रिः. III. Proposed law : *पाञ्चुलिपिः, *the House of Commons rejected the b. by a great majority* *बहुसंख्यानामेकमत्येन साधारणसभा पाञ्चुलिपिं प्रत्यादिदेश. IV. A written or printed notice : घोषणापत्रम् : v. ADVERTISEMENT, PLACARD. V. An account (rendered) of money due : *देयपत्रम्, *make out a b. for me* मया यत्तुभ्यं देयं तस्य गणना कुरु. Miscell. : *a b. of sale* विक्रयपत्रम् ;

a b. of lading *प्रेरकपत्रम्. VI. The beak of a bird : (1)

चक्षुः ; (2) चक्षुपुटः. VII. A mattock, a hatchet : q. v. : दातम्.

BILL (v. i.) : Ph. *the pigeons are b.ing and cooing* चम्बोन्वस्य चक्षु' संघट्ट कपीताः कुवन्तः.

BILLET (subs.) : I. A note : q. v. : पत्रम्. II. A ticket : q. v.

निदर्शनपत्रम्. III. A log of wood : काष्ठम् : v. LOG, STICK.

BILLET (v. t.) : i. e. to quarter as soldiers : निवेशयति (c. of बिष्).

BILL-HOOK : फणिसुखः, D. : v. HATCHET.

BILLIARD (adj.) : Ph. *a b. ball* *अखडम् ; *b. room* *अखडानगरम्.

BILLIARDS : *अखडक्रीडा. *To play at b.* *अखडैः क्रीडति.

BILLION : खर्वम्.

BILLOW : (1) महीर्षिः ; (2) कल्लीलः ; (3) उल्लीलः ; (4) लहरिः : v. WAVE.

BILLOWY : (1) तरङ्गितः (ता, त') ; (2) ऊर्ध्वमालिन् (f. नौ) ; (3) कल्लील-मालाकुलः (ला, ल') ; (4) उल्लेखः (ला, ल').

BIN (subs.) : Ph. *corn-b.* धान्यकोष्ठः ; *wine-b.* मदिराकोष्ठः.

BINARY (adj.) : Ph. *a b. compound* *द्विभूतजं द्रव्यम् ; *b. scale* *द्विकसूत्रा गणनापद्धतिः.

BIND (v. t.) : I. Lit., to tie : q. v. : (1) बध्नाति, नि-, (बन्ध्, c. 9.)

b.ing firmly to a post स्थूषया सह दृढबन्धनेन बद्धा. P. I. 4. ; (2) संयच्छति (यन्, c. 1.) (=to restrain : q. v.), *as if bound by chains* निगडेरिव संयतां, K.

II. Fig., to restrain, hold in check : बध्नाति, नि-, (बन्ध्, c. 9.), *bound by affection* खेदनिबद्धः (दा, द'), Ki. II. 44. ; *b.s my sight* बध्नाति मे चक्षुः, R. XIII. 47. ; (2) नियन्त्रयति (यन्ध्, c. 10), *laws do not b. him* *विधयन्तं न नियन्त्रयन्ति. Ph. *b. him by an oath* शपथेन तमाबद्धं कुरु.

III. To render costive : (1) बध्नाति, नि-, *b.ing of the bowels* बद्धविट्कता, Sr. ; (2) आनद्यति (नद्ध्, c. 4.) IV. To bind books : (चर्मोदिना) बध्नाति (?). V. To protect with a border :

बध्नाति (?) : v. TO BORDER, FRINGE.

BIND OVER : आवध्नाति or आवध् : (दा, ञ') करोति (?). Ph. *b. him over in 100 Rs. recognizance to keep the peace* *आनिरन्धार्थं शतस्यसुद्रा-दानप्रतिग्रहा तमावध् कुरु.

BIND UP : बध्नाति, नि-, (बन्ध्, c. 9) : *the snakes as if binding up the wounds of the branches* शाखानां व्रणनिव निबध्नन्ति फणिनः, Mu. vi. 13.

BIND UP IN OR WITH : only in pass. : Ph. *my love for you is bound up with my nature* त्वयि मे भावनियन्धना रतिः, R. viii. 52.

BINDER : i. e. book-b. : (1) *पुस्तकबन्धनकारी ; (2) *पुस्तकपिधाता.

BINDING (subs.) : I. In gen. : (1) बन्ध् ; (2) बन्धनम्. II. Of a book : perh. पिधानम् : v. COVERING. III. Of a dress : v. BORDER, FRINGE.

BINDING (adj.) : of medicines : बाहिन् or संयाहिन् (f. ची), Sr.

BIND-WEED : चीरविदारो (a species of convolvulus).

BINOCULAR (adj.) : (1) द्विनयनः (ना, न') ; (2) द्विजितः (ता, न').

BINOMIAL : *द्विपदः (दा, द'). *B. theorem* *द्विपदद्विदित्वं. [चरितज्ञत् (m.).

BIOGRAPHER : (1) *चरितलेखकः ; (2) *जीवनचरितरचकः ; (3) *जीवन-

BIOGRAPHICAL : Ph. *b. writer* : v. BIOGRAPHER ; *b. work* : v. BIOGRAPHY.

BIOGRAPHY : (1) चरितं, *b. of Sriharsha* श्रीहर्षचरितं, C. ; (2) जीवनचरितं ; (3) जीवनवृत्तान्तः.

BIPARTITE (adj.) : perh. द्विधः (धी, धं). [f.,—पत्, n. (?).

BIPED (adj.) : (1) द्विपदः or द्विपादः (दा, द') ; (2) द्विपाद (m.),—पतौ,

BIRCH OR BIRCH-TREE : भूर्जः or भूर्जपत्रः (a species of b.).

BIRCHEN (adj.) : (1) by tat. comp. ; (2) भूर्जमयः (यी, य').

BIRD : (1) विहगः ; (2) विहङ्गः ; (3) विहङ्गमः ; (4) पक्षिन् (m.) ; (5) पक्षिन् (m.) ; (6) पतंगः ; (7) खगः ; (8) शकुन्तः ; (9) शकुनः ; (10) विश्विरः ; (11) गदत्तन् (m.) ; (12) विजः.

BIRD-CAGE : पिञ्जरम् or पञ्जरम्.

BIRD-CALL : पक्षिचतानुकारिणी वंशी यया प्रलीम्ब पक्षिणी मध्यकी.

BIRD-CATCHER : (1) शाकुनिकः ; (2) पाक्षिकः.

BIRD-KEEPER : (1) विहगपालः ; (2) पक्षिपालः (?).

BIRD-LINE : पक्षिवन्धनार्थं श्लानीदपेषम्.

BIRTH (subs.) : I. Coming into life : (1) जन्मन् (n.) (the best equiv.), *blind from b.* जन्मान्धः (न्धा, न्धः) ; (2) जन्मम् ; (3) जननम् ; (4) जनिः ; (5) उद्भवः ; (6) उत्पत्तिः ; (7) भवः ; (8) सम्भवः ; (9) सूतिः ; Ph. *lordship from b.* गर्भेश्वरत्वं, K. II. Lineage, descent : q. v. : (1) कुलम् ; (2) चन्वयः ; Ph. *proud of one's b.* कुलाभिमानिन् (f. नौ), Ki. ; *of high b.* अभिजनवत् (f. तौ), Sa. III. The act of giving birth : (1) प्रसवः ; (2) प्रजननम्. IV. That which is born : v. CREATURE.

BIRTH, TO GIVE : (1) सूते (सू, c. 2.) ; (2) जनयति (c. of जन्) : v. TO BRING FORTH.

BIRTH-DAY : (1) जन्मदिनम् ; (2) जनिदिवसम्, Vi. vi. ; and sim. comp.s.

BIRTH-PLACE : (1) जन्मभूमिः ; (2) जन्मस्थानम् ; and sim. comp.s.

BIRTH-RIGHT : (1) जन्मनः स्वत्वं or अधिकारः ; (2) by circumlo., *sold his b. for a morsel of bread* *अपूपस्वच्छार्थं पिष्टसम्पत्त्यादौ सर्वं स्वत्वं व्यक्रीषीत.

BISCUIT : इयंरूपीयपिष्टकविशेषः.

BISECT : (1) द्वैधीकरोति or द्विधाकरोति (क्र, c. 8.) ; (2) समांशद्वयेन विभजति (भज्, c. 1.).

BISECTION : (1) द्विधाकरणम् ; (2) द्वैधीकरणम् ; (3) समांशद्वयेन विभागः.

BISHOP : *क्रितीयसम्प्रदायेषु प्रधानाचार्यः.

BISHOPRIC : I. A bishop's office : प्रधानाचार्यपदं. II. A bishop's district. *प्रधानाचार्यस्याधिकारः b. of London *लण्डनस्य प्रधानाचार्यस्याधिकारः.

BISMUTH : आलोहितशुक्रधातुप्रभेदः.

BISON : एमेरिकादेशीय मृदुपाकारोऽरण्याजन्तुविशेषः.

BISSEXTILE : वैषुववसरैक्यार्थं पाश्चात्यपण्डिताद्यतुर्थे चतुर्थे वर्षे फेब्रुयारी-
मासमेकाधिकदिवसमूनचिंशद्विसात्मकमिति परिगणयन्ति । स स एकाधिक-
दिवसी वर्षसैर् 'विसेक्टाइल्' 'लिप्इयार' चाभिधीयते.

BIT (subs.) : I. Of the bridle : (1) खलीन (mn.) ; (2) कविका : or
कविका ; (3) बल्गा. II. A small piece : (1) खण्डः ; (2) वास.
(= a mouthful). *Not a b.* न मनागपि.

BIT (v. t.) : *to b.* a horse अत्रस्य मुखे खलीनं ददाति, Mu. or खलीनं
प्रचिपति (विप्, c. 6.), P. iv. 7.

BITCH : I. Lit. : (1) कुङ्कुरी ; (2) धनी ; (3) सरमा. II. As a term
of reproach : बन्धकी.

BITE (v. t.) : I. With teeth etc. : दशति, वि-, सं-, (दन्ष्ट्र, c. 1.) : Ph.
one should not b. off his nails दन्तैर्नोत्पाटयेन् (c. of पट्) नञान्, M.
iv. 68. ; *one who b.s his nails* नखसादी M. ; *to b. the lips* चीडी
दशति or खण्डति, वि-, (खण्ड्, c. 1.), Si. xvii. 2., or निर्विस्तुनक्ति (मुज्,
c. 7.) (poet.). II. To produce a keen, pungent sensation : ज्वलवति
(c. of ज्वल्). III. To adhere to : q. v.

BITE (subs.) : I. The act of biting : दंष्ट्रः, *poisonous b.* सविषी दंष्ट्रः, U.
II. The wound made by biting : दंष्ट्रः. III. A cheat or one who
cheats : q. v.

BITING (adj.) : i. e. sharp, severe, sarcastic : q. v.

BITTER (adj.) : I. Of the taste : तिक्तः (क्ता, क्तं). II. Harsh, stern :
(1) कटु (mf.) *even by the b. words of Shishupala* कटुनापि वैषवचनेन.
Si. xv. 40. ; (2) मर्मोन्निष् (mf.) (lit. piercing the vital parts) ;
(3) निष्ठुरः (रा, र्) (prop. = cruel.), *we are very b. by reviled* अति-
निष्ठुरमुपासन्तः अः, U. iv. III. Painful, severe : q. v. : *सवेदनकटुः*
(री, र्) : Ph. b. *cold* अत्यन्तशीतं. IV. Mournful, distressing,
pitiable, q. v.

BITTERLY: I. Severly, cruelly: q. v.: निष्ठुर'. II. Sorrowfully, piti-
ously: q. v.: Ph. *wept b.* अयं or अत्यन्तं खरोद.

BITTERN: कौसजातीयपक्षिभेदः.

BITTERNESS: I. Of taste: (1) तिक्तता; (2) तिक्तत्व'. II. Keeness of
reproach, sarcasm: (1) कटुता; (2) निष्ठुरता. III. Deep distress
of mind: दुःखः. IV. Impious feelings: पापछनुहिः. V. Malice,
hatred: q. v.: विहेषः.

BITUMEN: (1) शिलाजतु (m.); (2) गिरिपुष्पक'; (3) शिलादद्रुः.

BITUMINOUS: शिलाजतुशालिन् (f. नौ) (?) (=containing bitumen).

BIVOUC (subs.): v. WATCH, GUARD. [यामिनौ यापयितुं कृतसंकल्पः.

BIVOUC (v.): Ph. "*determined to b. there for the night*" अप्रमत्तास्तत्रैव

BLAB, BLABBER: वावदकः: v. BABBLER, TELL-TALE.

BLAB (v. t.): भिनत्ति (भिद, c. 7.): v. TO DIVULGE: v. also TO BABBLE.

BLACK (adj.): I. Of color: (1) कृष्णः (आ, ण'); (2) कृष्णवर्णः (र्ण, णे'); (3)
श्यामः (मा, म') or श्यामलः (ला, ल') (=dark-blue); (4) नीलः (ला, ल')
(prop.=blue); (5) कालः (ला, ल'); (6) मेघकः (का, क'); (7) मलिनः
(मा, न') *your heart must be very b. like your exterior* वहिरिव
मलिनतरं तत्र मनोऽपि भविष्यति नूनं, Gi. VIII. 7. II. Fig., dismal,
gloomy, calamitous, horrible, wicked: q. v. *B. and blue*: v. LIVID.

BLACK (subs.): I. The colour: (1) कृष्णः; (2) कृष्णवर्णः. II. Black
dress: (1) कृष्णवस्त्र'; (2) कृष्णवसनम्. III. A black man: (1) कृष्णकायः
(या, य'); (2) श्यामाङ्गः (ङ्गौ, ङ्ग').

BLACK-ART: (1) इन्द्रजाल'; (2) कार्मण्यम्: v. MAGIC.

BLACK-BALL (subs.): (प्रत्याख्यानप्रदर्शनी) कृष्णगुटिका.

BLACK BALL (v. t.): प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.): v. TO REJECT.

BLACK-BERRY: फलविशेषः. In India, sometimes applied to जम्बू (n.).

BLACK-BIRD: पक्षिभेदः. In India, the term is applied to कीकिलः
(=cuckoo).

BLACK-CATTLE : मांसार्थं पालिता गावः.

BLACKEN : I. To make black : (1) काशीकरोति, *b.s his face मुखं काशीकरोति*, Na. III. ; (2) कृष्णीकरोति (rare) ; (3) श्यामीकरोति (= to make dark blue.). II. To darken : q. v. III. To sully ; q. v.

BLACK-GUARD : (1) दुर्दृष्टः (ता, त') ; (2) दुराचारः (रा, र') : v. **RAKE**.

BLACKING (subs.) : काली (?).

BLACKISH : (1) ईषत्कृष्णः (षा, ष') ईषत्कालः (ला, ल').

BLACK-LEAD : लोहभेदः ; *अङ्गारलोहः.

BLACK-NESS : (1) कालिमन् (m.) ; (2) कृष्णत्वं ; (3) कृष्णिमन् (m.) : v. also **DARKNESS**.

BLACKSMITH : (1) कर्षकारः ; (2) कर्ष्मारः ; (3) लोहकारः.

BLADDER : (1) क्लीमन् (m.) ; (2) सूत्राशयः ; (3) तिलकं (rare).

BLADE : I. The cutting part of a knife etc. : धारा. II. Of grass : (1) दल (mn.) ; (2) काष्ठम् (?). III. A rake ; q. v.

BLADE-BONE : v. **SHOULDER-BONE**.

BLAMABLE or **BLAMEABLE** : (1) निन्दनीयः (या, य') ; (2) निन्द्य (न्द्या, न्द्या) ; (3) निन्दार्हः (र्हा, र्हे) : v. **FAULTY**, **CULPABLE**.

BLAMABLENESS or **BLAMEABLENESS** : निन्द्यता : v. **CULPABILITY**.

BLAME (subs.) : I. Censure, reprehension : q. v. ; निन्दा. II. Fault, crime: दोषः, *he lays the b. on another's shoulders* अन्यस्मिन् or अन्यस्य स्तब्धे स दोषं व्यस्यति (अस्य, c. 4.). *Without b.* = blameless : q. v.

BLAME (v. t.) : निन्दति, वि-, (निन्द, c. 1.) : v. **TO CENSURE**.

BLAMELESS : (1) अनिन्दाः (न्द्या, न्द्या) ; (2) अनिन्दनीयः (या, य') ; (3) निर्दोषः (षा, ष') (= faultless : q. v.) ; (4) निष्कलङ्कः (ङ्गा, ङ्ग') (= spotless : q. v.) ; (5) विग्रहः (ङा, ङ्ग') (= pure : q. v.).

BLAMELESSLY : v. **INNOCENTLY**, **FAULTLESSLY**.

BLAMELESSNESS : (1) अनिन्द्यता ; (2) निर्दोषता (= faultlessness) ; (3) विग्रहता (= purity).

BLAMEWORTHY : (1) निन्दाहः (हं, हँ) ; (2) निन्दनीयः (या, यँ) : *v. CENSURABLE*.

BLAMER : निन्दकः : *v. CENSURER*. [q. *v.* : लक्षयति (*nomi.*).

BLANCH (*v.*) : I. To whiten : q. *v.* : धवलयति (*nomi.*) . II. To peel :

BLAND : सद् (ही, दु) : *MILD, GENTLE*.

BLANDISHMENT : I. Of love : (1) ह्रावः ; (2) विलासः ; (3) विधमः. *N. B.* applied only to women. II. Sweet words : (1) प्रियवाक्यं ; (2) मधुरभाषितं.

BLANK (*adj.*) : I. Not filled or written on : शुद्धः (सा, हँ) (?). II. White, pale or dismayed : q. *v.* : *Ph. b. verse* : अमिवाचरच्छन्दः ; *b. cartridge* *केवलचूर्णकोषः ; *b. endorsement* लेखकनामविरहितं दुष्प्रादीं प्रहलिखनं.

BLANK (*subs.*) : I. A void space : *Ph. dont leave so much b.* एतावदलिखितं or शुद्धं (?) मा रची. II. A *b. ticket* : *शुद्धनिदर्शनी. III. A *b. ballot* : *शुद्धयुटिका.

BLANKET : (1) कम्बलः ; (2) रत्नकः ; (3) ऊर्णायुः.

BLASPHEME : निन्दति (निन्द्, *c. 1.*) : *v. TO REVILE*.

BLASPHEMER : (1) ईश्वरनिन्दकः ; (2) पाषण्डः (= heretic).

BLASPHEMOUS : (1) ईश्वरनिन्दकः (का, कँ) ; (2) *comp.* with पाषण्ड-

BLASPHEMOUSLY : (1) अमत्ता (= irreligiously) ; (2) अवयया (= contemptuously).

BLASPHEMY : (1) ईश्वरनिन्दा ; (2) पाषण्डता (= heresy).

BLAST (*subs.*) : I. A gust of wind : (1) वात्या ; (2) जवानिलः : *v. CALE*. II. The blowing of a wind instrument : *v. BLOWING*.

III. A blight : q. *v.*

BLAST (*v. t.*) : I. To blight : q. *v.* II. To destroy, frustrate : q. *v.* : सम्मूलयति (मूल्, *c. 10.*). III. To rend open by explosion : विदारयति (*c. of दृ*) (?).

BLAZE (subs.): I. Lit.: (1) प्रभा ; (2) चर्चिस् (m.): v. FLAME, LIGHT. II. Fig.: Ph.: “*b. of fame*” यशःप्रभा.

BLAZE (v. i.): (1) ज्वलति, प्र-, सम्प्र-, (ज्वल्, c. 1.), *b.ing powers* ज्वलत्-प्रतापानलिः, N. I. 2.; (2) दीप्यते, प्र-, सं-, (दीप्, c. 4.) *the Raghu-chief b.ed with rage* क्रुद्धीऽदीपि रघुव्याघ्रः, B. VI. 32.: v. TO KINDLE.

BLAZON (v. t.): I. To display : q. v.: प्रययति (c. of प्रष्). II. To deck, embellish : q. v.: मण्डयति. III. To explain coat of arms व्याख्याति (खग, c. 2.).

BLAZON, BLAZONRY (subs.): I. A coat of arms : q. v. II. Publication, display : q. v.: चाडम्बरः (?).

BLEACH: I. To whiten : q. v.: धवलयति (nomi.). II. To make pale : विवर्णयति (nomi.).

BLEACHING-POWDER: *विरञ्जकचूर्णम्.

BLEAK (adj.): I. Bold, frigid : q. v.: अतिशीतः (ता, तं). II. Exposed to cold : expr. by circum.: *these wastes are so b.* *एषु खिन्नप्रदेशेषु हिमस्येडक् प्रादुर्भावः.

BLEAK (subs.): नादेयः शुक्लवर्णः चुद्धमतस्यभेदः.

BLEAKNESS: I. Exposure to the wind : by circum.: v. BLEAK (II). II. Coldness : q. v.: शीतता.

BLEAREDNESS: (1) क्षिन्नाक्षता ; (2) पुञ्जता. [पिन्नः (क्षी, क्ष').

BLEAR-EYED: (1) क्षिन्नाक्षः (क्षी, क्ष'); (2) पुञ्जः or विञ्जः (ज्ञा, ज्ञ'); (3)

BLEAT (v. i.): रेभते (रेम्, c. 1.): v. TO MAKE NOISE.

BLEAT, BLEATING (subs.): (1) रावः or रेभणं : v. NOISE ; (2) मीवदतं (=the cry of a sheep).

BLEED (v. t.): रक्तं or रुधिरं or शीघ्रितं खाद्यति, वि-, आ-, परि-, (c. of खु) ; or मीचयति (मुच्, c. 10.) ; or मोचयति (c. of मुच्) ; or चवसेचयति (c. of सिच्). N. B. These verbs are cons. with gen. of the person who is bled.

BLEED (v. i.) : रक्तं or रुधिरं or श्लिषितं स्रवति (सु, c. 1.) ; or च्यवते (च्य, c. 1.), Ki. ; or चरति (चर्, c. 1.). M. n. ; or गच्छति (गम्, c. 1.) (rare), *when it stops itself after sufficient b.ing* सम्यग्गत्वा यदा रक्तं स्वयमेवावर्तयेत्, Sr. ; or प्रवर्तते (वृत्, c. 1.) (rare), *if it does not b.* अप्रवर्तमाने रक्ते. N. B. These verbs the cons. with gen. of the person and abl. of the part which b.s : *his hand b.s* तस्य हस्तात् श्लिषितं स्रवति.

BLEEDING (subs.) : I. Letting of blood : (1) रक्तस्रावः, - चं ; (2) रक्तमीक्षणं ; (3) रक्तावसेचनं, etc. II. Flowing of blood : (1) रक्तस्रुतिः ; (2) रक्तस्रुतिः ; (3) रक्तचरणं, etc.

BLEMISH (v. t.) : (1) मलिनयति (nomi.) ; (2) दूषयति (c. of दुष्.) : V. TO STAIN.

BLEMISH (subs.) : दोषः : V. STAIN, DEFECT, FAULT.

BLEND, BLENDING : V. TO MINGLE ; MINGLING.

BLESS (v. t.) : I. To pronounce a blessing on : (1) often by sim. आशीर्षिष् or क्षीट् when any particular blessing is specified, *I b. you that you may have a son like yourself*, पुत्रं स्वमात्मयुषानुरूपं, R. v. 34. ; (2) आशीर्षं ददाति (दा, c. 3.) or प्रयुनक्ति (युज्, c. 7.) (with dat.), R. v. 35. (3) आशीर्षे (शास्, c. 2), *I b. you by the Rig Veda* ऋक्छन्दसाशीर्षे, Sa. iv. ; (4) आशीर्षते (शस्, c. 1.) (rare), M. n. : Ph. *God b. you ईशसे कल्याणं or शुभं वितरतु*. II. To glorify or praise : q. v. : Ph. "*b. the Lord, b. his holy name*" *ईशो गीयतां, तस्य पवित्रनाम गीयतां. III. To consecrate : q. v. IV. To favour, endow liberally : q. v.

BLESSED : I. Happy, highly favoured : (1) धन्यः (न्या, न्य'), Si. xrv. 87. ; (2) महाभाग्यवत् (f. ती), Vi. II. Enjoying heavenly felicity : स्वर्गमीचः (चा, चं) ; (2) सिद्धः (दा, द'). Ph. *b. foot* श्रीचरणकमलं ; *b. shore* श्रीमत्कुलं.

BLESSEDNESS : v. HAPPINESS, FELICITY. "*In single b.*" अनुदाहसुखेन (?).

BLESSING : I. A benediction : (1) आशिस् (f.) ; (2) आशीर्वादः ; (3) आशीर्वाचनं. II. A gift, benefit, or advantage : q. v.

BLIGHT (v. t.) : (1) उत्सादयति (c. of सदृ) (=to destroy) ; (2) रुद्धिं क्षमाति (क्षम्, c. 9.) (= stop the growth) (with gen.).

BLIGHT (subs.) : (1) उपद्रवः (?) ; (2) व्याघातः (?) ; (3) क्षयः (= decay).

BLIND (adj.) : अन्धः (आ, अं), *born b.* जन्मान्धः (आ, अं) or जाल्यन्धः (आ, अं) (rare) M. ; (2) अन्धदृग् (mf.) and sim. compr., *naturally b. to their own improprieties* सहजान्धदृग्ः स्वदुर्णये, Si. xvi. 29. Ph. *b. of one eye* काष्ठः (आ, अं) ; *b. at night* रात्र्यान्धः (आ, अं) ; *a b. well* अन्धकूपः, Va. ; *love is b.* *प्रेम भद्राभद्रं न पश्यति or गणयति.

BLIND (v.) : अन्धयति (nomi.) or अन्धीकरोति (कृ, c. 8.), *b.ed by sensual pleasures* विषयान्धीकृतेक्ष्णः, Ka. Ph. *b.ed by passion* कामान्धः (आ, अं) ; *b.ed by rage* क्रोधान्धः (अघा, अघं).

BLIND (subs.) : तिरस्करिणी : v. SCREEN.

BLINDFOLD (v. t.) : नेत्रे or लोचने or दृष्टौ बध्नाति (बन्ध्, c. 9.) or अभिनययति (नह्, c. 4.).

BLINDFOLD,-ED (adj.) : (1) बद्धलक्ष्मस् (mf.), S. c. ; (2) अभिनययितः (f. ची).

Up. Fig. "*fate's b. reign*" *दैवस्य तिमिरावृतमाधिपत्यः : v. also

BLINDLY.

BLINDLY : (1) अन्धत् ; (2) असमीक्षा (-inconsiderately) ; (3) सहसा (-suddenly).

BLINDMAN'S-BUFF : नेदवन्धः,—क्रीडा, B. p.

BLINDNESS : I. Lit. : (1) अन्धता ; (2) अन्धत्व. II. Fig. : मोहः.

BLINK : v. TO WINK, WINK.

BLISS : परमसुखं : v. HAPPINESS, FELICITY, BEATITUDE.

BLISSFUL : आनन्दमयः (यी, यं) : v. HAPPY, BLESSED.

BLISTER (subs.) : I. A watery tumor : जलपूर्यं व्रणं (?). A *b. on the*

foot : विपादिका. II. A plaster for raising b.s. : *दाहालेपः ; जलपूर्ण-
ब्रथीयादहालेपः.

BLISTER (v. t.) : I. To apply a blister : *दाहालेपं प्रयुनक्ति (युज्, c. १.).

II. To raise blisters : जलपूर्णानि ब्रथानि उत्थापयति (c. of स्था) (?). III.

Fig. v. TO BURN.

BLISTER (v. i.) : Ph. "let my tongue b." *मम जिह्वायां जलपूर्णानि ब्रथानि
भवन्तु.

BLITHE, BLITHESOME : V. CHEERFUL, GAY, MERRY.

BLITHELY : (1) सहर्षैः ; (2) सीद्धान्तः : V. CHEERFULLY, MERRILY.

BLITHENESS : (1) स्फूर्तिः ; (2) उत्साहः : V. CHEERFULNESS, SPRIGHTLINESS.

BLOAT : V. TO SWELL.

BLOATED (adj.) : (1) स्फीतः (ता, तं) ; (2) यूनः (जा, नं) ; (3) स्फातः (ता, तं).

BLOCK (subs.) : I. Of wood : काष्ठं. II. Of stone : शिला. III. For
beheading criminals : बध्यकाष्ठम् (after बध्यशिला, of Na.). Ph. *whose*
heads were brought to the b. वेदां शिरांसि बध्यकाष्ठं स्थापितानि or sim.
हिम्नानि. IV. Any mass : पिण्ड (mn.). V. A row : q. v. : श्रेणी. VI.
Any obstruction or hindrance : q. v. VII. A blockhead : q. v.

BLOCK UP : (1) रुध्नि, अव-, नि-, सं-, उप-, प्रति-, (रुध्, c. १.) *bring up the*
path मार्गमवरुध्य Mah. ; (2) आहणीति (वृ, c. ५.), *bring up the road* आहत्य
पन्थानम्, R. VII. ३१. (3) आच्छादयति (c. of छद्) (rare), *bring up the*
way of the chariot आच्छाद्य रथपन्थानम्, Mah.

BLOCKADE (subs.) : (1) रीधः ; (2) अवरीधः ; (3) उपरीधः ; (4) संरीधः.

BLOCKADE (v. t.) : (1) रुध्नि, अव-, उप-, (रुध्, c. १.) ; (2) परिवेष्टते (वेष्ट्,
c. १.) (=to surround : q. v.) (to be used only when the context
determines the meaning).

BLOCKADER : अवरीधः : V. BESIEGER.

BLOCKHEAD : (1) स्तूखबुद्धिः ; (2) बर्मेरः : V. FOOL.

BLOOD : I. Lit. : (1) रक्तम् ; (2) रुधिरम् ; (3) श्लेष्मितम् ; (4) अक्षुज् (n.) ; (5)

बलम् ; (6) चतजम् (rare), *the cascade of fresh b.* प्रत्यक्षतज्जरी, Vi. VII. ; (7) कौशलम् (rare), *quenched by b. flowing* सरत्कौशलनिर्वापित, Vi. III. Ph. : *to lose b.* रक्तं मुचति (मुच्, c. 6.) ; *to take one's b.* हन्ति (हन्, c. 2.) : v. TO MURDER. II. Kindred, lineage : q. v. : Ph. *related by b.* सनाभि (mfn.) ; *of whole b.* सोदरः (रा, रं) ; *half-b.* : q. v. III. Bloodshed : q. v. IV. Temper of mind, passion : Ph. *their b. was up for revenge* *प्रतीकारार्थं तेषां क्रोधाग्निबहिर्दीपे ; *do not rouse my b.* मा मां प्रकीपय ; *murdered the child in cold b.* *शान्ती वाचं जघान.

BLOOD (v. t.) : I. To bleed : q. v. II. To stain with blood : रुधिरश्च लिम्पति (v. TO ANNOINT) OR कलुषयति (v. TO STAIN.) : Ph. *b.ed scimitars* खड्गाः शीणितसन्दिग्धाः, Ku.

BLOOD-HOUND : कुक्षु रभेदः : v. HOUND.

BLOODINESS : जिघांसा : v. CRUELTY.

BLOODLESS : I. Without blood : (1) रक्तहीनः (ना, नं) (?) ; (2) गतासु (mfn.) (=dead). II. Without shedding of blood : रक्तपातं विना : Ph. *by which the discharger obtains a b. victory* यतः प्रवीक्षुर्न चारि-
विंसा विजयश्च हृत्, R. v. 53.

BLOOD-LET : (v.) : v. TO BLEED.

BLOOD-RED : रक्तः (क्ता, क्तं) : v. RED.

BLOOD-SHED : रक्तपातः : v. SLAUGHTER.

BLOOD-SHOT : (1) अतिरक्तः (क्ता, क्तं) (=very red) ; (2) रक्तानिषन्दिन् (f. नौ) (?).

BLOOD-STAINED : (1) रक्ताक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) रुधिरसंलितः (भा, भं) ; (3) शीणितसन्दिग्धः (ग्धा, ग्धं) ; (4) अक्षदिग्धः (ग्धा, ग्धं), R. ; and sim. comp.

BLOOD-SUCKER : (1) रक्तपायिन् (f. नौ) ; (2) अक्षपः (पा, पं).

BLOOD-THIRSTY : (1) रुधिरप्रियः (था, थं) ; (2) जिघांसु (mfn.) : v.

SANGUINARY, MURDEROUS.

BLOOD-VESSEL : रक्तवाहिनी OR अक्षगुह्या नाडी.

BLOODY : I. Blood-stained : q. v. II. Sanguinary, murderous : q. v. III. Attended with blood-shed : Ph. *it was a b. battle* अस्मिन् युद्धे बहु रक्तं पपात (?) ; *that day was most b. for the Romans* *तस्मिन् दिवसे रमियाणां बहिष्ठं रक्तं पपात.

BLOOM (subs.) : I. Blossom : q. v. II. Fig. *the b. of youth* नवयौवनम् ; *the b. of a maiden's cheek* कपीलरागः.

BLOOM (v. i.) : v. TO BLOSSOM.

BLOOMING, BLOSSOMING (adj.) : (1) प्रफुल्लः (जा, ज), *b. face* प्रफुल्लवदनम् ; (2) विकसत् (f. कौ) ; (3) स्फुटत् (f. कौ) ; (4) कुसुमितः (ता, तं) ; (5) पुष्पितः (ता, तौ).

BLOSSOM (v. i.) : (1) स्फुटति (स्फुट्, c. 6.) ; (2) फुलति (फुल्, c. 1.) ; (3) विकसति (कस्, c. 1.) ; (4) पुष्पति (पुष्प, c. 4.) (rare) : v. TO FLOWER.

BLOSSOM (subs.) : (1) पुष्पम् (=flower : q. v.) ; (2) मुकुल (mn.) (=an opening bud) ; (3) प्रसवः (rare), *mango b.s* चूतप्रसवः, Ku. ; (4) प्रवालः (?).

BLOT (subs.) : कलङ्कः : v. SPOT, STAIN, TARNISH.

BLOTOUT : v. TO ERASE, EFFACE, OBLITERATE.

BLOTCH : (1) क्लिासम् (?) ; (2) कच्छपिका (?).

BLOTTING-PAPER : *मसीशीषकं कागजं.

BLOW (subs.) : I. With the fist : (1) मुष्टिप्रहारः, *gives a b. on the nose* शीखायां मुष्टिप्रहारं ददाति, Mr. II. (2) मुष्टिघातः ; (3) मुलाहतिः, Ki. *To strike a b.* : मुष्टिना हन्ति (हन्, c. 2.) or ताडयति (तड्, c. 10.) II. B. in general : प्रहारः : v. STROKE. III. Fig. infliction of evil : Ph. *"gave a death-b. to the constitution"* *शासनप्रवाल्या विनाशं कल्पयामास ; *"fortune's b.s."* दैवनिर्घातः, U.

BLOW (v. i.) : I. To blossom : q. v. : स्फुटति, प्र-, (स्फुट्, c. 6.)- II. As air : (1) वाति, प्र-, (वा, c. 2.) ; (2) वहति, प्र-, वि-, (वह्, c. 1.), Ku. XVII. 26. III. To breathe hard or quick : v. TO BREATHE, TO PART.

IV. To sound as a wind instrument : Ph. *horns blew* पूर्याः वेराच सखनः, B. : v. TO SOUND.

BLOW (v. t.) : I. To b. the fire : धमति, समा-, प्र-, उप-, (आ, c. 1.) M. iv. 53. II. To drive, to impel : q. v. : Ph. *the tempest blew the ship ashore* *वात्वा पीतं विचित्रेप (चिप्, c. 6.) तटे; *dust b.n by the wind* अनिलोद्धूतं (धू, c. 9.) or अनिलोत्थापितं (c. of स्वा) रजः. III. To sound a wind instrument : (1) धमति, समा-, *blew the shell* ललजं दधौ, R. ; (2) पूरयति or सुखमावृतेन पूरयति (पूर, c. 10.), *blew horns* काहलाः पूरयाचक्रुः, B. xiv. 3. IV. To spread, publish : q. v. : Ph. : *to b. the nose* नासिकां धमति ; *one who does so* नासिकान्धः. *To b. hot and cold* : अनुग्रहनिबद्धी प्रकटयति (nomi.).

BLOW AWAY : वि-धूनीति or धूनयति or धुनाति (धू, c. 5. 10. and 9.) : v. TO DRIVE AWAY.

BLOW INTO : फूत्करोति.

BLOW OUT : निश्वापयति (c. of वा) : Ph. *if you allow me, I will b. the dust from your eye* यद्यनुमन्यसे तदहमीनां वदनमावृतेन विशदां करवाणि, Sa. III.

BLOW OVER : धाम्यति, प्र-, उप-, (ग्रम्, c. 4.) : v. TO CEASE, PASSAWAY.

BLOW UP : I. To swell, inflate : q. v. II. By explosion : no equiv. : उडूनयति (धू, c. 10.) may be used. III. To destroy : उन्मूलयति (मू, c. 10.).

BLOW UP ON : v. TO DESTROY, TO TAINT.

BLOWER : (1) धमकः ; (2) आता.

BLOWING (subs.) : I. Of a wind instrument : (1) आतम् (rare) : (2) नादः : v. SOUND. II. Of a flower, etc. : (1) तिकाशः ; (2) फुल्लिः. In other senses, v. TO BLOW.

BLOW-PIPE : *धमनी.

BLUBBER (subs.) : तिम्यादियादसां नेदस (n.) : v. FAT,

BLUBBER (v. i.) : v. TO WEEP.

BLUDGEON : लघुङ : v. CLUB.

BLUE (adj.) : (1) नीलः (खा, खं) ; (2) श्यामः (मा, मं) (=dark b.) ; अशितः (ता, तं) (poet.). [MELANCHOLY.

BLUE (subs.) : (1) नीलः ; (2) नीलदर्शः. B.s : i. e. low spirits : v.

BLUE-BIRD : *नीलपक्षी.

BLUE-BOTTLE : खताभेदः ; सच्चिदाभेदय.

BLUE-EYED : नीलाक्षः (खी, खं).

BLUFF (adj.) : v. UNCOUTH, STEEP.

BLUISH : (1) आनीलः (खा, खं) ; (2) ईषम्रीलः (खा, खं).

BLUNDER (v. i.) : प्रमाद्यति (मद्, c. 4.) : v. TO ERR, MISTAKE.

BLUNDER (subs.) : (1) प्रमादः ; (2) खलितं ; (3) भ्रमः : v. MISTAKE.

BLUNDERBUSS : *आयतश्चिद्रविशिष्टः सुद्रवन्दुकविशेषः. (ता, तं).

BLUNDERER : (1) प्रमादिन् (f. मी) ; (2) प्रमत्तः (ता, तं) ; (3) आश्लेषितः

BLUNDERING (adj.) : (1) प्रमत्तः (ता, तं) ; (2) आश्लेषः (ता, तं).

BLUNDERINGLY : (1) प्रमादेन ; (2) by the adj. *he talks b.* प्रमत्तः प्रलपति.

BLUNT (adj.) : I. Not sharp : (1) निक्षेजम् (mf. n.) ; (2) कुण्डः (खा, खं) ;

(3) कुण्डितः (ता, तं) ; (4) प्रसरः (रा, रं). *To become b.* : कुण्डीभवति.

II. Fig. : of understanding, etc. : (1) खलूः (खा, खं) (2) निक्षेजम्

(mf. n.). III. Plain but unceremonious : सरलः (खा, खं) or अजिह्वः

(झा, झं) (किन्तु) अविनीतः (ता, तं) or अशिष्टः (टा, टं) : *by his b. remarks*

*तस्य सरलाभिरविनीताभिरुक्तिभिः ; *be frank not b.* सरली भव नाविनीतः.

BLUNT (v. t.) : (1) कुण्डीकरोति (कृ, c. 8.) ; (2) निक्षेजयति (तिज्, c. 10.) ;

(3) तैश्चा' or प्राश्रये' नाश्रयति (c. of गश्) or लुप्यति (लुप्, c. 6.) (with gen.)

BLUNTLY : v. FRANKLY, RUDELY, PLAINLY.

BLUNTNESS : of manners : सहजानिनीतता (?) ; शाम्यता (?).

BLUR (subs.) : v. SMEAR, BLOT.

BLUR (v.) : v. TO SMEAR, STAIN.

BLUSH (v. i) : (1) लब्धा नाटयति (नट्, c. 10.), *Malavikā b.s* नाटयति लब्धा नाटयति, Mal. III. (2) जिह्वेति (ह, c. 3.) *putting the sun to b. in splendour* ऋषयश्चक्षितेजसं लिखा, Ki. XIII. 41. *N. B.* Redness of the face is not used to indicate b.ing.

BLUSH (subs.): I. A rosy tint : रक्तिमम् (म.) II. A red color suffusing the cheeks or face : expr. by (1) लब्धा ; (2) व्रीडा, or (3) व्रीः (=shame) : *a b. came upon her face* तस्मात् आननमासीद्विशं बभूव or, as gen. represented in sanskrit, व्रीडयाधोमुखी बभूव. III. Glance, view : q. v. Ph. *at the first b.* प्रथमदर्शने.

BLUSHING (adj.) : प्रफुल्लः (जा, ज्) : v. RUDDY ; also BLUSHFUL.

BLUSHFUL : (1) लब्धवानवः (आ, अ) (2) व्रीपरिगतः (ता, तं) ; (3) व्रीडावनवः (ता, तं).

BLUSTER (v. i.) : To be boisterous : व्याप्नोति (भृश्, c. 1.). II. To brag : q. v. III. To bully : q. v.

BLUSTER (subs.): v. NOISE, TUMULT, BOASTING.

BLUSTERER : v. BOASTER, SWAGGERER.

BOA-CONSTRUCTOR (a serpent) : (1) अजगरः ; (2) बाहसः ; (3) ब्रयुः (rare).

BOAR : (1) वराहः ; (2) गृकरः ; (3) कौलः ; (4) पोषी, A. ; (5) वृष्टिः, A.

BOARD (subs.): I. A plank : फलक (mn). II. A table for food : भोजनफलक. III. Food, diet : q. v. : आहारः : Ph. *but b. and clothing should be given* वासाश्चादनम् दीयन्ते, K. b. IV. For playing games : (1) अष्टापदं ; (2) शरिफलं. V. A council : सभा. A member of it : सभ्यः or सभासद (म.), Ph. *to get on b. a vessel* नावमारोहति (बह्, c. 1.), Raj. ; *to leap over b.* v. OVER BOARD.

BOARD (v. t.) : I. To cover with b.s : फलकैः आच्छादयति (c. of बह्) or आच्छादयति (ह, c. 5.). II. To enter a ship by force : बलात् (गर्भं) आरोहति (बह्, c. 1.). III. To furnish with food : (अर्थं यहीत्वा) भोजयति (c. of भृज्).

BOARD (v. i.) : (अर्धं दत्त्वा) (परगृहे) अति (अद्, c. 2.) or अव्यवहरति (इ, c. 1.) : *I b. here with my master* *अमीपाध्यायेन सह भोजनं करोमि.

BOARDER : expr. by the verb : v. BOARD (v. i.) and (v. t.) (III).

BOARDING-SCHOOL : यक्षिन्विद्यालये छात्रा वासं भोजनश्चाधिगच्छन्ति.

BOAST (v. i.) : (1) कृत्यते, वि-, (कृत्य, c. 1.), *you b. for nothing* त्वं कृत्यसे शुभा, A. r. ; (2) इष्यति (इप्, c. 4.), *he does not b. himself* स नात्मना इष्यति, U. VI. ; (3) आत्मनं (one's self) or आत्मचरितं or आत्मकर्म (one's acts) ज्ञाषते (ज्ञाष्, c. 1.), *why are you so b.ing of your acts* किमेव-मात्मकर्म ज्ञाषसे, Ve. v.

BOAST (subs.) : v. BOASTING.

BOASTER : (1) आत्मज्ञाधिन् (m.) ; (2) विकल्पिन् (m.) : v. PROUD.

BOASTFUL, BOASTING (adj.) : (1) विकल्पनः (मा, नं) or विकल्पिन् (f. नी) ; (2) आत्मज्ञाधिन् (f. नी) ; (3) इतः (मा, तं) ; (4) बर्चितः (ता, तं) ; (5) by comp. with अहङ्कार.

BOASTING (subs.) : (1) आत्मज्ञाषा ; (2) विकल्पनं-मा, *what b. about it* का तव विकल्पना, Vi. ; (3) गर्वः : v. PRIDE.

BOASTINGLY : (1) सगर्वः ; (2) सदर्पः ; (3) सामिमानं ; (4) विकल्पनया.

BOAT : (1) नीः ; (2) नीका ; (3) तरौ ; (4) तरणिः-णी ; (5) पोतः (= a big boat, a ship).

BOATABLE (adj.) : नीतार्थः (यां, यं).

BOAT-MAN : (1) नाविकः ; (2) पीतवाहः ; (3) दाशः (a class of boat-men), M. VIII. 408.

BOAT-SWAIN : *नीपाक्षः.

BOBBIN : v. REEL.

BODE : v. TO FORBODE, PORTEND, PRESAGE.

BODICE : (1) कूर्पासकः ; (2) चीरः ; (3) कञ्चुलिका.

BODILESS : (1) अशरीरः (रा, रं) ; (2) अवियहः (हा, हं) ; (3) अनन्तः (ता, तं).

BODILY (adj.) : शारीरिकः (बी, कं) ; (2) कायिकः (बी, कं) ; (3) दैहिकः (बी, कं).

BODILY (adv.) : I. Corporeally : सशरीरं. II. Entirely : q. v. : साकल्येन.

BODKIN : I. For piercing : चाविः. II. For the hair : *बोड-कीलः.

BODY : I. The frame of an animal : (1) शरीरं ; (2) गात्रं ; (3) कावः ; (4) देह (mn.) ; (5) वपुः ; (6) तनु (f.) ; (7) कलेवरं ; (8) मूर्तिः ; (9) विग्रहः (rare) ; (10) वस्त्रं (n.) (rare). II. A person : v. NO BODY, SOME BODY, etc. III. Any substance : पदार्थः, *by collision of two b.s* : पदार्थद्वयस्य सङ्घातः. IV. An assembly : q. v. : सभा. V. A collection : q. v. : समवायः, *a b. of men* जनसमवायः. VI. The main or central part : Ph. *the b. of a carriage* यानमध्यं (?) ; *the b. of a tree* प्रकाशः ; *the b. of an army* बलसमुदायः (?).

BODY-GUARD : शरीररक्षाधिकारनियुक्तः पुङ्गवः, K. : V. GUARD.

BOG : अनूपः : V. FEN, MARSH.

BOGGLE : V. TO HESITATE, SHUFFLE.

BOGGY : अनूपः (पा, पं) : V. FENNY, MARSH.

BOIL (subs.) : (1) क्कीटः ; (2) विष्कीटः ; (3) गन्धः.

BOIL (v. t.) : (1) काययति (c. of कृष्, *to b. in oil* तैलमध्ये काययति, V. p. : (2) पचति (पच्, c. 1.) (=to cook), *much b.ed milk* चतिपक्वं दुग्धं, Bha.

BOIL (v. i.) : I Of liquids : (1) कथ्यते (pass. of कृष्), *b.ing water* अपः कथ्यमानः, V. d. II. Fig., कथ्यते : V. TO BURN. III. To be cooked. in liquid : सिद्धः (द्वा, दं) भवति (भू, c. 1.).

BOILED : (in a boiler) : (1) उब्यः (ख्या, ख्यं) ; (2) खासीपकः (का, कं) ; (3) पैटरः (री रं).

BOILER : (1) खासी ; (2) कटाहः ; (3) पिठरः ; (4) उब्या.

BOISTEROUS : I Violent, rough : (1) उच्चै रसिद्ध (f. बौ), *the b. ocean* उच्चै रसितापनानां पतिः, Si. III. 12. : V. NOISY ; (2) उत्कटः (टा, टं) (= furious : q. v.) ; (3) प्रचङ्कः (ङ्का, ङं) (= violent, strong). II. Turbulent, tumultuous : q. v.

BOISTEROUSLY : V. VIOLENTLY, FURIOUSLY, TUMULTUOUSLY.

BOLD : I. Daring, intrepid : (1) साहसिकः (कौ, कं) ; (2) साहसिन् (f. नौ). II. Impudent, rude : q. v. : III. Of expression, etc. प्रगल्भः (जा, जं), *a b. speaker* प्रगल्भाच् (mf. n.), D. Ph. : *it is a mere b. assertion that there is no part of the Vedas treating of existing things* सूत्रसुपरी वेदभाषी नास्तीति वचनं साहसमात्रं, S. I. 4. IV. Conspicuous, prominent : q. v. V. Steep : q. v. *To make b. (to say)* : निर्भयं or प्रगल्भं or साहसेन (वदति).

BOLD-FACED : V. IMPUDENT.

BOLDLY : I. Courageously : (1) साहसेन ; (2) निर्भयं. II. Impudent-ly : q. v.

BOLDNESS : I. Courage : (1) साहसं, *pleased with the b. of the weaver* कौलिकसाहसानुरञ्जितमनसा, P. I. 5. ; (2) निर्भीकता (=intrepidity) ; (3) शौर्यं (=valour). II. Of language : साहसं. III. Impudence : q. v. : साहसं, *it is b. to be in front of a master* पत्युः पुरः साहसमासितव्यं, Ki.

BOLE : V. TRUNK, STEM.

BOLL : V. POD, FOLLICLE.

BOLSTER (subs.) : उपधानं (=pillow : q. v.)

BOLSTER UP (v.) : V. TO SUPPORT, PROP UP.

BOLT (subs.) : I. A missile, a dart : q. v. II. For securing doors : (1) अर्गलं ; (2) विष्कम्भः (rare). III. Thunder bolt : q. v.

BOLT (v. t.) : I. To secure with a bolt : (1) अर्गलेन पिद्धानि (धा, c. 3.) or अर्गलं दधानि (दध्, c. 7.) or बध्नाति (बध्, c. 9.) ; (2) अर्गलं ददाति (दा,

c. 3.) (with gen.). II. To fasten, restrain : q. v. III. To sift : q. v. IV. To examine : q. v. V. To exhibit : q. v.

BOLT (v. i.) : निष्पतति (पत्, c. 1.), M. VIII. 55. : v. TO DEPART. Also = to start abruptly : q. v.

BOLTER, BOLTING-SIEVE : (1) चालनी ; (2) तितजः.

BOLUS : गुली : v. PILL.

BOMB : *आग्नेयगुली ; प्रज्वलितप्रक्षिप्तः खड्गश्च पतित्वा शत्रुविमर्दनकारी स्वयं विदीर्यमानपदार्थपरिपूर्णायोगुलीविशेषः.

BOMBARD : *आग्नेयगुलीभिर्द्वं प्राति (सृद्, c. 9.) : v. TO BATTER.

BOMBARDMENT : *आग्नेयगुलीभिर्मर्दनं or विमर्दनं or मन्थनम्.

BOMBAST : (1) अप्रतीतशब्दप्रयोगः ; (2) उच्चशब्दप्रयोगः ; (3) उच्चशब्दाः (= big words).

BOMBASTIC : (1) अप्रतीतः (ता, तं), Kav. ; (2) उच्चः (ज्ञा, ज्ञ) ; (3) अनिसारः (रा, र) (?).

BOND (subs.) : I. A band, a ligament : q. v. : बन्धः. II. Fig. : (1) पाशः, b. of affection प्रणयपाशः ; (2) बन्धः (rare), b. of hope आशा-बन्धः, Me. III. In pl., imprisonment, captivity : q. v. : बन्धनम्. IV. A legal document : प्रतिज्ञापत्रम् : Ph. bail b. प्रातिभाष्यपत्रम् (?).

BOND (adj.) : v. CAPTIVE.

BONDAGE : (1) दास्यत्वं (= slavery : q. v.) ; (2) बन्धित्वं (= captivity : q. v.).

BONDED (adj.) : Ph. b. goods *प्रतिज्ञातशुल्कदानानि द्रव्याणि (n. pl.) : b. ware house *प्रतिज्ञातशुल्कदानद्रव्यशाला.

BOND-MAID, BOND-WOMAN : (1) दासी ; (2) चेटी ; (3) किडरी.

BOND-MAN, BOND-SERVANT : (1) दासः ; (2) किडरः ; (3) चेटः.

BONE (subs.) : (1) अस्थि (n.) ; (2) कौकसं (rare) ; (3) कुल्यम् (rare).

BONE, OF BONE (adj.) : अस्थि (in comp.), b.-ache अस्थितोदः ; b. neck-lace अस्थिमाळा.

BONE (v. t.): (1) निरस्थीकरोति (क, c. 8.) ; (2) अस्थीनि निर्हरति (ङ, c. 1.)
or निष्कर्षति (कृष्, c. 1.) ; (with gen.).

BONELESS : (1) अस्थिहीनः (ना, नं) ; (2) अस्थिरहितः (ता तं).

BONESET : सन्धिमुक्तं काष्ठभग्नं वास्थि समादधाति (घा, c. 3.) or स्थापयति (c. of स्था).

BONE-SETTER : यः सन्धिमुक्तं भग्नवास्थि समादधाति ; भग्नवास्थिचिकित्सकः.

BONFIRE : उत्सवाग्निः (?) ; उत्सवधूपः (?) (see B. III. 5.).

BONMOT : नर्मभाषितं : v. WITTICISM, JEST.

BONNET : (स्त्रीलोकधतं) शिरस्त्र.

BONNY (adj.) : सुन्दरः (रौ, रं) : v. HANDSOME, PRETTY.

BONY : (1) अस्थिमत् or अस्थिवत् (f. तौ.) (=having bones) ; (2) अस्थिमयः
(घौ, यं) (=made of or full of bones) : v. also ROBUST, STRONG.

BOOBY : स्थूलबुद्धिः : v. BLOCKHEAD, FOOL.

Book (subs.): I. Any literary work : (1) पुस्तकं, *a printed b.*
*मुद्रितपुस्तकम् ; (2) ग्रन्थः (=work : q. v.) II. A division of a literary
work : (1) अध्यायः, S. : (2) पर्वन् (n.) (sp. of the b.s of the Mahábháratā); (3) काण्डः (spec. of the b.s of the Rámayana ; (4) सर्गः (= canto),
N. Ph. : *account-b.* गणनापत्रिका, Raj. ; “*I was so much in his b.s*”
तस्याहमेतादृशमनुग्रहभाजनमासं ; *without b.* (=without authority) प्रमाणं
विना ; *without b.* (=by memory q. v.) : पुस्तकव्यतिरेकेण (?).

Book (v. t.): पत्रिकायां सन्निवेशयति (c. of विश्), or आरीपयति (c. of रुद्).

BOOK-BINDER : *पुस्तकबन्धनकारी : v. BINDER.

BOOK-BINDING : *पुस्तकबन्धनशिल्पम् ; or sim. पुस्तकबन्धनम्.

BOOK-CASE *पुस्तकचिणी ; पुस्तकाधारः.

BOOKISH : (1) ग्रन्थप्रियः (या, यं) (?) ; (2) पुस्तकासक्तः (क्ता, क्तं) (?).

BOOK-KEEPER : गणनापत्रिकापालः (?) : v. ACCOUNTANT.

BOOK-KEEPING : *गणनापत्रिकाविद्या.

BOOK-SELLER : (1) पुस्तकविक्रेतृ (f. तौ) ; (2) पुस्तकविक्रयिन् (f. यौ).

BOOK-WORM : I. A person extremely fond of books : पुस्तकपुच्छः.

II. A worm that eats b.s : बुधः ; पुस्तकखादककीटः.

ROOM (v. i.) : प्र-ध्वनति (ध्वन्, c. 1.) : v. TO ECHO.

BOOM (subs.) : I. For extending the bottom of sails : *वातवसन्-प्रसारणदण्डः. II. A chain or line of spars to obstruct navigation etc. : बन्धः.

BOON (adj.) : I. Gay, merry : q. v. II. Kind, bountiful : q. v.

BOON (subs.) : I. Favour, gift : q. v. : अमुकः. II. A prayer, petition : q. v. : प्रार्थना.

BOOR : I. A peasant, a rustic : q. v. II. A rude man : अविनीतः or निर्मर्यादः.

BOORISH : (1) ग्राम्यः (ग्राम्य, ग्राम्यं) ; (2) अशिक्षितः (अशिक्षित, अशिक्षितं).

BOORISHLY : ग्राम्यजनवत् : v. also COARSELY.

BOORISHNESS : (1) ग्राम्यता (=rusticity) ; (2) अशिक्षिता (=coarseness : q. v.).

BOOT (v. t.) : v. TO BENEFIT, PROFIT.

BOOT, to : i. e. in addition : exp. by the adj. अतिरिक्तः (क्ता, क्तं).

BOOT (subs.) : (1) पादुका (=shoe : q. v.) ; (2) चक्रतपादुका (?).

BOOTH : (1) पर्णशाला (=hut) ; (2) दूष्यम् (=tent) ; (3) उपकार्या (rare).

BOOTJACK : *चक्रतपादुकानिःसारिणी.

BOOTLESS : निष्फलः (ला, लं) : v. FRUITLESS, UNAVAILING.

BOOTLESSLY : निरर्थकः : v. IN VAIN.

BOOT-TREE : पादुकानां चर्मशिल्पिलीकरणाय जहाजतिकाष्ठवृक्षः ; *काष्ठपादुका.

BOOTY : लुण्ठितं or लुण्ठितानि (n. pl.) : v. PLUNDER.

BORAX : (1) टड्डनं ; (2) धातुद्रावकं.

BORDER (subs.) : (1) पर्यन्तः, whose b.s were carved with flowers कुसुमलवच्छरितपर्यन्तः (क्ता, क्तं), D. II. ; from the b. of the disk of the sun पर्यन्तादहिममयूखमण्डलस्य, Ki. VII. 9. ; (2) ग्रामः, Ku. III. 43. ;

(3) उपान्, *on whose b.* यस्मीपान्, Me. II. 14. ; (4) चनः, *on the b. of a forest वनान्ते. B. of a garment :* (1) अञ्चलः ; (2) दशा.

BORDER (v. t.) : पर्यन्तं or ग्रान्तं विदधाति (घा, c. 3.) or निर्माति (मा, c. 2.) (with gen.) (?).

BORDER ON OR UPON : I. Lit., expr. by the subs. : *lands b.ing on the Kailāsa कैलासपर्यन्तभूमयः or कैलासपरिसराः ; Bengal, on the south, b.s on the sea बङ्गालां दक्षिणसीमा सागरः ; v. TO ADJOIN. II. Fig. : to resemble closely : vanity b.s on insolence *गर्वो घाट्टाग्रासतिदूरः.*

BORE (subs.) : I. That which bores : (1) वेधनी ; (2) वेधनिका ; (3) चाविधः. II. A hole made by boring : (1) छिदं ; (2) रङ्गम्. III. Calibre : q. v. IV. A high tide : वानं. V. A troublesome fellow : उद्वेजकः (?).

BORE (v. t.) : I. To perforate : (1) विध्यति, चा-, (व्याध्, c. 4.) ; (2) क्कोटयति (कुट्, c. 10.) ; (3) छिद्रयति (छिद्र्, c. 10.). II. To vex, worry, harass : q. v.

BORE : I. One who bores : वेधकः. II. That which bores : v. BORE (1). [क्कोटनम्.

BORING : (1) वेधः, *b. of the ears* (a religious ceremony), कर्णवेधः ; (2)

BORN : (1) जातः (ता, तं) ; (2) प्रसूत (ता, तं) ; (3) उत्पन्नः (ता, तं) ; (4) ज. (जा, जं), in comp., *b. of a different father अन्यपितृजः (जा, जं), K. b.*

BORN, BE : (1) जायते (जन्, c. 4.), *b. of the race of Manu मनीः कुले जातं, Si. I. 67. ; (2) उद्भवति, (भू, c. 1.) the child was b. of me बाली मय्युद्भूत, D. IV. ; (3) सूयते, प्र-, (pass. of सू) ; (1) उत्पद्यते (पद्, c. 4.) (with loc.). Ph. the son b. of a Sudra by a slave girl यः शुद्रस्य सुती दास्या भवेत्, M. IX. 179.*

BORON : *वीरणः ; धातुविशेषः.

BOROUGH : नगरम् (= town) ; *ब्रिटनीयमहासभायां प्रतिनिधिप्रेरणाधिकारि नगरम्.

BORROW : I. To b. money, etc. : (1) ऋणं करोति (ऊ, c. 8.), *should eat ghee (even) by b.ing* ऋणं कृत्वा दत्तं पिबेत्, D. s. ; (2) ऋणं गृह्णाति (गृह्, c. 9.) or ऋदन्ते (दा, c. 3.) ; (3) धारं करोति (?). II. To take from another : Ph. *this sentence is b.ed from Kālidāsa* *वचननिर्द्वाहिदासाद्ग्रहीतम्. III. To assume, imitate : q. v.

BORROWER : (1) ऋणकर्ता ; (2) ऋणग्रहीता ; (3) ऋणयात्री ; (4) ऋदकः.

BORROWING (subs.) : (1) ऋणग्रहः, -णं ; (2) ऋणकरणम्.

BOSKY : v. WOODY, BUSHY.

BOSOM (subs.) : I. The breast : (1) वक्षस् (n.), *pressed (him) to his bosom* निष्पिपेन्न परिरभ्य वक्षसा, Ki. xviii. 13. ; (2) उरस् (n.), *and beat her b.* उरी जघान च, Ku. iv. 26. ; (3) वक्षःस्थलम् ; (4) भुजान्तरम् (poet.). II. Fig., the heart : q. v. हृदयम्, *b. friend* हृदयस्वामिः सखा, Ku. iv. 24. III. The interior : गर्भः, *the b. of the earth* भूगर्भः.

BOSOM (v. t.) : I. To take to heart : इदि धारयति (घ, c. 10.) or निदधाति (धा, c. 3.). II. To conceal : q. v.

BOSS : गण्डः (?) : v. STUD, KNOB.

BOTANIC, -AL : *उद्भिद्विद्याविषयकः (का, कं) ; *B. garden* *उद्भिदुद्यानम्.

BOTANIST : *उद्भिद्विद (mf.n.) ; उद्भिद्विद्याविशारदः (दा, दं).

BOTANIZE : *परौचायै तरुलतादीन् गवेषयति (गवेष, c. 10).

BOTANY : *उद्भिद्विद्या ; तरुलतादिविषया विद्या.

BOTCH (subs.) : I. A blotch : q. v. II. A potch, q. v. : कम्पा. III. A clumsy performance : v. CLUMSY and PERFORMANCE.

BOTCH (v. t.) : I. To potch : q. v. II. To do any thing clumsily : कौशलं विना or अपटकार्यं करोति (?) : *you have b.ed this* त्वयेदं नष्टम् (?).

BOTCHER : अदक्षसूचिकः (?).

BOTH (adj.) : (1) उभौ (m. du.), उभे (f. n. du.), *b. of them bowing were not (distinctly) seen by b. (the mothers)* उभाभ्याम्भ्यां प्रणतो न दृष्टौ, R. xiv. 2. ; (2) उभयः (या, यं) (gen. in comp.) *on b. sides* उभयतः ; *in b. ways*

उभयथा ; in *b. places* उभयत्र ; *b. days* उभयेद्युः ; (8) often sim. by the dual : *b. the parents* पितरौ, R. I. 1. ; with *b. the hands* दीर्घान्, Ku. III. 76. ; (4) by ह्यम् affixed, to *b. the seniors* गुरुहयाय, Si. II. 6.

BOTH (conj.) : च.....च, where *b. fate and cupid are assailants* यस्मिन्विधिव मदनश्च कृतान्वियोगः, Ma. I. ; *does b. good and bad* शुभश्चाशुभश्च विदधाति, Ma. I. ; *b. to see the country and to learn its customs* *देशदर्शनायाचारव्यवहारपरिज्ञानाय च.

BOTHER (v.) : V. TO TEAZE, ANNOY.

BOTS : छभिः.

BOTTLE (v. t.) : Ph. : to *b. wine from a cask* भास्त्रास्रश्च गृहीत्वा बीतलेषु निवेशयति (c. of विष्) or बीतलान् पूरयति (पूर, c. 10.).

BOTTLE (subs.) : *बीतलः ; काचादिनिर्झितपात्रविशेषः.

BOTTOM (subs.) : I. The lowest part : (1) तलं, whose *b. cannot be touched* अतलस्यर्षः (र्षा, र्षं) ; *who were sitting at the b. of the tree* तत्तलेऽवस्थितान्, H. II. ; (2) अधोभागः ; (3) पादः (of a hill : v. FOOT). II. Fig. : Ph. *one who has dived to the b. of Philosophy* दर्शन-पारदर्शी ; *one who has gone to the b. of all śāstras* सकलशास्त्रपारङ्गमः, P. I. 10. ; *you should examine it to the b.* लयेदमामूलं परीक्षितव्यम् ; *you are at the b. of this mischief* त्वमस्यानर्थस्य मूलं or निदानम्. III. A valley : q. v. : निम्नभूमिः. IV. A ship : q. v. : पीतः. V. Stamina : q. v. VI. Dregs : q. v. : मलम्.

BOTTOM (v. t.) : I. To found or build upon : q. v. *B.ed* : v. BASED.

II. To furnish with a bottom : तलं विदधाति (धा, c. 3.) (with gen.) (?).

BOTTOMLESS : (1) अगाधः (धा, धं) ; (2) अतलस्यर्षः (र्षा, र्षं).

BOTTOMRY : *पीतवन्धकः : v. HYPOTHECATION.

BOUGH : (1) शाखा ; (2) द्रिष्टः (rare).

BOUGIE : मूत्रमार्गादिर्नलशोधनाय यन्त्रविशेषः ; *प्रवेशिका.

BOULDER : गच्छशैल. (?), Ki. VII. 37.

BOULEVARD : राजपथः : V. STREET.

BOUNCE : I. To spring : q. v. : आकन्दति (कन्द, c. 1.). II. To boast : q. v.

BOUNCING : V. STOUT, STRONG.

BOUND (subs.) : I. A leap, spring : q. v. : लम्फः. II. Limit, confine, boundary : q. v. : Ph. *without b.* V. BOUNDLESS ; *to keep within b.s* सीमां न व्यत्येति (इ, c. 2.) ; *to transgress the b.s of decorum* मर्यादां भिनति (भिद, c. 7.).

BOUND (v. t.) : Ph. : *b.ed on the north by the Himalayas* यस्मिन्परसीमा हिमालयः ; *b.ed on the all sides* (i. e. encircled) *by the river Vetravati* वेदवत्या परिगतः (ता, तं) ; *b. this field* अस्मिन् क्षेत्रस्य सीमा निर्धारय (इ, c. 10.).

BOUND (v. i.) : V. TO LEAP, SPRING.

BOUND (adj.) : I. Confined : बद्धः (द्वा, द्वं) : V. TO BIND. II. Destined : Ph. *b. for Puri* पुरीयामिन् (f. श्री) ; *where are you b. to* क्व गच्छसि. III. Equiv. to *must* : q. v. : *you are b. to do this* त्वयेदमवश्यं कर्तव्यम्.

BOUNDARY : सीमा (f.) or सीमन् (m.) : *a dispute about b.s* सीमाविवादः ; *on the b. lines* सीमासन्धिषु ; *b. marks* सीमालिङ्गानि, M. VIII. 6. 248. 249.

BOUNDEN (adj.) : (1) अवश्यकर्तव्यः (व्या, व्यं) ; (2) अवश्यकरणीयः (या, यं).

BOUNDLESS : (1) असीमः (मा, मं) ; (2) निरवधि (mf.) (rare), *b. ditch* निरवधिपरिक्षा, Vi. VI.

BOUNDLESSNESS : (1) असीमता ; (2) अनन्तता ; (3) अनीयता.

BOUNTEOUS, BOUNTEOUSLY : V. BOUNTIFUL, BOUNTIFULY.

BOUNTIFUL : (1) वदायः (व्या, व्यं) V. MUNIFICENT ; (2) उदारः (रा, रं) V. LIBERAL.

BOUNTIFULLY : *to give b.* मुक्ताङ्गस्तं ददाति : V. LIBERALLY, LARGELY.

BOUNTIFULNESS : (1) वदान्यता ; (2) औदार्यः : v. LIBERALITY, GENEROSITY.

BOUNTY : I. Munificence : q. v. : वदान्यता. II. Gift : q. v. : दानम्.

III. A premium or reward : q. v. : पारितोषिकम्.

BOUQUET : I. Of flowers : v. NOSEGAY. II. Of wine : चामीदः.

BOURGEON : कुटति (कुट्, c. 6.) : v. TO BUD, SPROUT.

BOURN : v. BOUND, LIMIT.

BOUT : I. A conflict, contest : q. v. II. A turn : q. v. : बारः.

BOVINE : (1) comp. with गौ-, *b. genus* गोजातिः ; (2) गव्यः (व्या, व्यं).

Bow (v. i.) : नमति, प्र-, (नम्, c. 1.), *b.s to you all* नमति वः सर्वान्, Ku.

VI. 89.

Bow (v. t.) : नमयति, चव-, चा-, वि-, प्र-, चमि-, (c. of नम्) : *b.ing the head* शिरि नमयित्वा (not शिरसा प्रणम्य, which means a dif. kind of salutation) : v. TO BEND, INCLINE, SUBDUE.

Bow (subs.) : I. Salutation : q. v. : (1) प्रणामः (the most common word, though the form of salutation dif. form a b.) ; (2) सूक्ष्मः कल्पः, Ku. VII. 46. II. The stem or prow of a ship : q. v. : पीतावम्. III. A knot : q. v. : पाञ्चः.

Bow (sube.) : I. For discharging arrows : (1) धनुः ; (2) चाप (mn.) ; (3) कान्त्युक्म् ; (4) शरासनम्. *B. of Arjuna* माखीवः ; *b. of Siva* पिशाकः ; *the notched extremity of a b.* चटनी ; *to bend the b. against deer* धनुर्दिग्दृग्नेषु नमयितुम्, Sa. II. II. A musician's b. : (1) कीचः ; (2) परिवादः ; (3) शारिका (rare).

BOW-BENT : (1) वक्रः (क्रा, क्र) ; (2) कुटिलः (खा, खं) : v. CROOKED.

BOW-LEGGED : (1) धनु (mf.) ; (2) प्रगतजानु (mf.).

BOW-MAN : (1) धन्वी ; (2) धानुक् ; (3) धनुर्धरः ; (4) धनुर्धर्तु ; (5) निषङ्गी.

BOW-STRING : (1) व्या ; (2) धनुर्गुणः ; (3) मौर्वी ; (4) जीवा (rare).

BOWELS : I. The intestines : चन्दाणि (n. pl.). II. The interior of any thing, गर्भः. III. Fig. compassion, pity : q. v.

BOWER : (1) कुञ्जः ; (2) निकुञ्जः ; (3) लतामण्डपः.

BOWL (subs.) : I. A vessel : पुटः (?) : v. CUP. II. The hollow of a vessel : (1) पुटः ; (2) गर्भः. III. A ball : q. v. गुलिका.

BOWL (v. t.) : I. To roll : q. v. II. To pelt : q. v. *B. out* : v. KNOCK DOWN.

BOWL (v. i.) : गुलिकाभिः क्रीडति (क्रीड्, c. 1.).

BOWLER : expr. by verb : v. TO BOWL.

BOWLING-GREEN : गुलिकाक्रीडार्थं समीकृती भूभागः.

BOWSPRIT : पीतायप्रलम्बी वातवसनप्रसारणदण्डः.

Box (subs.) : I. A chest, etc. : (1) पेटिका ; (2) समुद्रः-कः ; (3) समुद्रः-कः.

II. An enclosed space with seats in a theatre : *कीटः or निश्चितकीटः.

III. The driver's seat on a carriage : सूतासनम् (?). IV. A tree : वृक्षविशेषः. V. A blow : q. v. : मुष्टिप्रहारः. VI. A present : q. v.

Box (v. i.) : (1) मल्लयुद्धं करोति ; (2) मुष्टीमुष्टिं प्रहरति (हृ, c. 1.) or युज्यते (युच्, c. 4.).

Box (v. t.) : मुष्टिना प्रहरति (हृ, c. 1.) or हन्ति (हन्, c. 2.).

Boxer : (1) मल्लयोद्धा ; (2) मल्लः ; (3) मल्लः (rare).

Boxing (subs.) : मल्लयुद्धम् (also = b. match).

Boxing-day : *कृष्टस्य मन्मीत्तरदिनं यदा पारितोषकापूर्णाखण्डदेशे प्रदीयन्ते.

Boy : (1) बालः ; (2) बालकः ; (3) शिशुः ; (4) कुमारः, (5) दारकः (= an infant) ; (6) नाचवकः (spe. in contempt.). *From a boy* बाल्यात् प्रवृत्ति.

Boyhood : (1) बाल्यम् ; (2) शैशवम् ; (3) कुमार्यम् ; (4) शिशुत्वम् (rare).

Boyish : बालिशः (शा, श्) : v. CHILDISH. *B. nature* : बालभावः.

Brace (subs.) : I. A support : *बालकः. II. A cincture or bandage : q. v. III. In printing : “ } ” इत्याकारः संयोगचिह्नविशेषः.

IV. A pair, a couple : q. v. V. A strap, girth : q. v. : चर्मबन्धः (?). VI. A rope : वायुवसनदण्डबालनरज्जुः.

Brace (v. t.) : I. To prop, support : q. v. II. To tighten,

strengthen : q. v. III. To turn the yards of a ship : (1) सञ्चालयति (c. of चञ्च); (2) परावर्तयति (c. of हन्).

BRACELET : (1) चक्रदम्; (2) कङ्कणम्; (3) कीयूरम्; (4) वलय (mn.).

BRACKET (subs.): I. A support : (1) निर्युद्धः; (2) मानदकः. II. A mark in printing : *अर्धचन्द्राक्षरम्, चिह्नविशेषः.

BRACKET (v. t.) : *अर्धचन्द्राक्षरेण चिह्नयति (चिह्न, c. 10).

BRACKISH : (1) ईषल्लवणः (ण, चं); (2) comp. with चार-, b. water चारजलम् (?).

BRAD : कौलविशेषः. B.-awl : वेधनिका : v. GIMLET.

BRAG : विकल्पते (कल्, c. 1.) : v. TO BOAST.

BRAGGART, BRAGGADONA : विकल्पी : v. BOASTER.

BRAGGING (adj.) : विकल्पिन् (f. नौ) : v. BOASTING.

BRAGGING (subs.) : विकल्पनम् : v. BOASTING.

BRAGGINGLY : (1) साह्वारम्; (2) सविकल्पम् : v. BOASTINGLY.

BRAHMIN : (1) ब्राह्मणः; (2) विपः; (3) द्विजः. A false B. : (1) ब्राह्मणशुवः; (2) ब्रह्मवन्तः. The B.s add ब्रह्मन् (m.) after their names.

BRAID (v. t.) : I. Of hair : (1) कवरौ or केशपाशं बध्नाति (बन्, c. 9.); (2) केशान् संयथाति (यन्, c. 9.). II. To weave, entwine : q. v.

BRAID (subs.) : I. Of hair : (1) कवरौ; (2) ध्वजिह्वः (b.ed and ornamented hair); (3) वेणी (unornamented b.ed hair, as worn by widows, etc.). II. A knot : q. v.

BRAIN : I. Lit. : (1) मस्तिष्कम्; (2) मस्तिष्कम्; (3) मीरुम् (rare). II. Intellect, sense : q. v. : बुद्धिः.

BRAIN (v. t.) : I. मस्तिष्कं चूर्णयति, etc. II. Fig. : v. TO RUIN, DESTROY.

BRAINLESS : निर्बुद्धि (mf.) : v. SENSELESS, STUPID.

BRAKE : I. For railway cars. : *गतिस्तन्धयनम्. II. A cart for breaking in horses : *अश्वदमनयनम्. III. A snaffle : q. v. IV. A thicket : q. v.

BRAMBLE : कष्टकिगुलः, K. b.

BRAMBLY : (1) कष्टकिगुलाढतः (ता, तं) ; (2) कष्टकिन् (f. नौ) (= thorn).

BRAN : (1) तुषः ; (2) तुषम्.

BRANCH (subs.) : शाखा (in all the senses of the english word). *B. of a b.* : (1) प्रशाखा ; (2) प्रतिशाखा, V. p. ; (3) अवासरशाखा, V. p. com.

BRANCH (v. i.) : I. Lit. : शाखां निर्मुचति (सुप्, c. 6.). II. To divide into parts : q. v. : *the race b.ed into eight parts* भिन्नोऽष्टधा बंश्चः, R. XVI. 3.

BRANCH OFF : Ph. *there again b.s off*. *तवास्त्रापरा शाखा निर्जता.

BRANCH OUT : Ph. *b.ed out into a long discourse* सविचारं वक्तुमारम्भे.

BRANCHING, BRANCHY (adj.) : (1) शाखिन् (f. नौ) (= having branches) ; (2) शाखामयः (घो, घं) (= full of b.s) ; (3) शाख्यः (ख्या, ख्यं) (rare).

BRAND (subs.) : I. Fire-brand : q. v. : अलातम्. II. A mark of infamy : (1) अङ्कः ; (2) चिह्नम्. III. A sword : q. v. IV. Kind, quality : q. v. : Ph. *ale of so and so b.* *असुखचिह्नविशिष्टं यवसुरम्.

BRAND (v. t.) : I. With a hot iron : (तप्तलोहेन) चिह्नयति (चिह्, c. 10.) or अङ्कयति (अङ्, c. 10.). II. To stigmatize : q. v. : Ph. *b.ed with infamy*, अयमसाहितः (ता, तं).

BRANDISH : (1) खासयति (c. of खस्) ; (2) क्षमयति (c. of क्षम्), *b.ed the pikes* शूलानि क्षमयाच्छक्रः, B. xiv. 9. Ph. *b.ed their bows* धनुंश्चास्त्राखिलानि (after Si.).

BRANDY : मदिराविशेषः ; *बार्बन्सी.

BRANGLE : v. WRANGLE, SQUABBLE.

BRASH (adj.) : अधीरः (रा, रं) : v. IMPETUOUS.

BRASIER : a pan for coals : (1) अङ्गारशकटी ; (2) अङ्गारधानिका.

BRASS : (1) पित्तलम् ; (2) आरकूटं (rare). *Oxide of b.* रौतपुष्पं, A.

BRASSY : comp. with पित्तल- : v. BRAZEN.

BRAT : चर्मकः : v. CHILD.

BRAVADO : v. BOAST, DEFIANCE.

BRAVE (v. t.) : v. TO FACE, DISREGARD, DEFFY.

BRAVE (adj.) : I. Courageous : (1) साहसिकः (बौ, बं) (= bold, daring ; (2) विक्लान्तः (बा, नं) (= valorous) ; (3) निर्भयः (बा, यं) (= fearless) ; (4) तेजस्विन् (f. नौ) (= spirited). *A b. man* : i. e. a hero : (1) वीरः ; (2) यूरः. Ph. : *fortune favours the b.* साहसे श्रीः प्रतिवसति, Mr. IV. II. Excellent, noble, grand : q. v.

BRAVELY ; (1) निर्भयः : v. FEARLESSLY ; (2) कृतसत्ववेगः (गा, गं), Ki. XVII. 15. ; (3) सधैर्यं (= with fortitude).

BRAVERY : I. Courage : (1) धैर्यं ; (2) साहसं (= boldness) ; (3) विक्रमः (= valor) ; (4) निर्भीकता (= fearlessness). II. Splendour, magnificence : q. v.

BRAVO : I. Interj. : साधु or साधु साधु. II. Subs. : v. ASSASSIN.

BRAWL (v. i.) : व्याक्रीडति (क्रु ष, c. 1.) : v. TO WRANGLE, QUARREL.

BRAWL, BRAWLING (subs.) : व्याक्रीडः : v. WRANGLING, QUARREL.

BRAWLING (adj.) : कलहप्रियः (बा, यं) : v. QUARRELSOME, NOISY.

BRAWN : I. The flesh of a boar : (1) यक्षरमांसं ; (2) बहूरम्. II. Muscle, strength : q. v.

BRAWNY : मांसलः (बा, यं) : v. MUSCULAR, STRONG.

BRAY (v.) : I. To pound : q. v. : पिनटि (पिष, c. 7.). II. To utter a harsh cry : (1) चित्कारं करोति (क, c. 8.) ; (2) विरौति (व, c. 2.).

BRAY, BRAYING (subs.) : (1) चित्कारः ; (2) खरगादः (= b. of an ass) : v. NOISE.

BRAYING (subs.) : i. e. pounding ; q. v. : पेषणम्.

BRAZEN : I. Made of brass : (1) पित्तलमयः (यौ. यं) ; (2) by comp., *b. vessel* पित्तलपादम्. II. Shameless, impudent : q. v. निर्झञ्जः (ज्वा, ज्ज').

BRAZEN-BROWED, BRAZEN-FACED : v. SHAMELESS, IMPUDENT.

BRAZIER : कांस्यकारः.

BRAZIL-NUT : फलविशेषः.

BRAZIL-WOOD : रक्तदी रक्तवर्णकान्ठविशेषः.

BREACH : I. Fracture : q. v. II. A gap made by breaking : (1) द्विद्रं ; (2) रन्ध्रं. III. Violation : q. v. : Ph. *b. of peace* शान्तिभङ्गः ; (?) ; *b. of promise* प्रतिज्ञाभङ्गः ; *b. of agreement* समवभेदः ; *b. of faith* विश्वासघातः. IV. B. of union : भेदः, *a b. between friends* सुहृद्भेदः.

BREACH (v. t.) : i. e. to make a breach : v. BREACH (subs.) (II).

BREAD : I. Lit. : रीटी, Bha. *Unleavened b.* अपूपः. II. Substinence, living : q. v. : अन्नं or अन्नजलं (= b. and water).

BREAD-CORN : रीटीकरणीपयोनि गोधूमादिशसम्.

BREAD-FRUIT : (1) कण्ड- or कण्डक- or कण्डकफलं ; (2) पनसं or पनसफलं.

BREAD-FRUIT-TREE : (1) पनसः ; (2) कण्डकि(की)फलः ; (3) कण्डकफलः.

BREAD-ROOT : पाण्डकाकारः शाकभेदः.

BREADTH : I. Width : (1) विस्तारः ; (2) परिसरः ; (3) प्रस्थः ; (4) चायानः (rare) ; (5) परिणाहः ; (6) विष्कम्भः (rare). Ph. : *two fingers in b.* चाङ्गुलः (छा लं) ; *(the doors) should be made two cubits in b.* तानि विहस्तविष्टतानि कार्योचि. II. In painting : *b. of effect* : विस्तारः (?).

BREAK (v. t.) : I. Lit. : (1) भगति (भङ्ग, c. 7.), *the flag-staff is broken* भग्नः सन्दनकेतुः, Ve. II. ; (2) चूर्णयति, सं-, (चूर्ण, c. 10.) (= reduce to powder), *shall I not b. Sujodhana's thighs with my mace* संचूर्णयामि गदया न सुयोधनीम्, Ve. II. To weaken or subdue : q. v. : भगति. III. To make bankrupt : चरसादयति (c. of सद्) (?). Miscell. : *but do not b. my meditation* ना पुनः समाधिं भञ्जयसि, V. II. ; *b.ing his silence* नीनभङ्गं विधायास, Vet. ; *to b. one's sleep* निद्राभङ्गं करोति, Si. ; *to*

b. an agreement समवं निगति (मिद्, c. 7.), M. v. TO VIOLATE ; *I will b. all order* भनज्मि सर्वसर्वादाः, B. VI. 38. ; to "*b. one's mind*" हृदयं विभ्रञ्चति (इ, c. 5.), Ki. v. TO OPEN ; to *b. horses* etc. : v. TO BREAK IN ; to *b. wind* पर्दते (पर्द, c. 1.) ; *I will b. their union* तान् विघटयामि (घट्, c. 10.) ; (*the time*) *has come (for) b.ing my fast by (sucking) blood* चषस्विता शोषितपारणा मे, R. II. 39. ; to *b. ground* स्रुतिक्काम् उत्तोसयति (तुष्, c. 10.) (?) ; to *b. one's heart* हृदयं विदारयति (c. of इ), U.

BREAK (v. i.) : I. Lit. : (1) भव्यते (pass. of भञ्ज्) or more commonly भग्नः (घा, घ) भवति (घृ, c. 1.) ; (2) भुट्यति (भुट्, c. 4.). Fig. *my heart is b.ing* झुटति हृदयं, U. : v. TO REND. II. To become bankrupt : अवसीदति (सद्, c. 1.) (?). III. To dawn : Ph. *the day has nearly broken* प्रभातप्राया रजनौ, Sa. IV. IV. To decline in health : Ph. *you are b.ing every day* अशुद्धिदिवसं परिहीयसेऽन्नेषु, Sa. III. V. To burst : q. v. VI. To fall out : Ph. *their union broke* भेदस्तेषामजनि.

BREAK AWAY : i. e. to become dispersed, as clouds : विप्रकीर्णः (र्षा, र्ष) भवति.

BREAK DOWN (v. t.) : चूर्णयति (चूर्ण, c. 10.) : v. TO CRUSH, DEMOLISH.

BREAK DOWN (v. i.) : I. Lit. : भग्नः (घा, घ) भवति. II. Fig. to fail : अवसीदति (सद्, c. 1.).

BREAK FORTH : v. TO BREAK OUT.

BREAK IN : I. Lit. : प्रसङ्गं प्रविशति (विष्, c. 6.). II. To train horses, etc. : (1) दमयति (c. of दम्) ; (2) विनयति (नी, c. 1.).

BREAK INTO : (1) अपजिह्वीर्षया प्रविशति (विष्, c. 6.) (?) ; (2) सन्धिं कृत्वा प्रविशति (=by making a hole under the walls of a house ; (3) कुचं कृत्वा प्रविशति (by making a passage in a wall).

BREAK IN OR INTO PIECES : I. Trans. : खण्डं खण्डं करोति (कृ, c. 8.) ; (2)

चूर्णयति. II. Intrans. : (1) खल्लं खल्लं भवति (सू, c. 1.), *the fruit fell from the king's hand and broke in p.* कलं रात्रः करकमलाग्रिपत्य भयं खल्लं बभूव, Vet. ; (2) चूर्णितः (ता, तं) (भवति), H. iv.

BREAK LOOSE : I. Lit. : exp. by circumlo. : *it broke loose and got into the high street* स आलानक्षत्रं भञ्जा राजमार्गमवतीर्षः, Mr. II. II. Fig. : of anger, etc. : (1) उद्दीप्यते (दीप्, c. 4.) ; (2) खूर्जति (खूर्ज, c. 1.).

BREAK OFF (v. t.) : I. Lit. : भगति. II. To put an end to : Ph. *b. his journey for three nights* विराट् प्रयाणमन्नमकरीत्, P. I. P. ; *to b. a marriage* विवाहमन्नं करोति (?) (comp. the Bengali idiom).

BREAK OFF (v. i.) : विरमति (रम्, c. 1.) (=to cease : q. v.).

BREAK OPEN : (1) भगति ; (2) क्रीडयति (c. of चुट्).

BREAK OUT : I. To escape from restraint : v. TO ESCAPE. II. To arise suddenly : (1) आविर्भवति or प्रादुर्भवति (सू, c. 1.) ; (2) उदेति (इ, c. 2.) ; (3) उदगच्छति (गच्, c. 1.).

BREAK UP (v. t.) : To break into pieces : q. v. II. To abolish : q. v. *To b. an assembly* सभामन्नं करोति or सभां भगति, C.

BREAK UP (v. i.) : I. To break into pieces : q. v. II. To be dissolved : Ph. *let us b. now* खं खं स्थानमिदानीं गच्छामः.

BREAK UPON : Ph. *the waves b. the rocks* उपखाहताक्षरता विभेदं or विलयं गच्छन्ति (after Ki. and Si.).

BREAK WITH : विवदते (वद, c. 1.) : v. TO QUARREL.

BREAK (subs.) : I An interruption : (1) विच्छेदः ; (2) छिदः II. An opening made by fracture : भङ्गः. III. B. of day : v. DAWN.

BREAKAGE : i. e. an allowance for breaking : perh. simp. भङ्गः.

BREAKER : I. One who breaks : भङ्गकः : v. TO BREAK for the different senses. II. A wave breaking upon a sand-bank, etc. : भङ्गः or भङ्गिः.

BREAK-FAST (subs.) : (1) प्रातराश्रः ; (2) प्रातर्भोजनम् ; (3) कश्चवर्त्तः, Mr.

BREAK-FAST (v. i.) : प्रातराश्रं or प्रातर्भोजनं करोति (ऋ, c. 8.).

BREAKING (subs.) : भङ्गः (in almost all the english senses). *B. in* (of horses, etc.) दमनः. *B. out* (of disease, etc.) : (1) उद्भवः ; (2) आविर्भावः.

BREAK-WATER : *जलवेगरोधकः.

BREAM : मत्स्यादिशेषः.

BREAST (subs.) : I. The bosom : q. v. : (1) वक्षः ; (2) उरस् (n.).

II. The organ that secretes milk : (1) स्तनः ; (2) कुक्षः (of human b. only) ; (3) पयोधरः. III. The heart : q. v. : हृदयम्. *B.-bone* वक्षोऽस्थि (n.).

BREAST (v. t.) : सम्मुखयति (nomi.) : v. TO FACE.

BREAST-PLATE : उरस्त्राणम् : v. CORSET, CUIRASS.

BREAST-WORK : प्रगल्भी, Mah. : v. RAMPART.

BREATH : I. Lit. : (1) श्वासः, to take b. श्वसिति ; (2) निःश्वासः (=air exhaled), to hold b. निःश्वासं कृण्वति ; (3) प्राणः (= air inhaled), *restraint of b.* (a religious exercise) प्राणाद्यामः or प्राणसंयमः ; (4) श्वसितं, out of b. सुहृन्मुहुर्त्युत्थयं निश्वासित, K. II. Life : प्राणाः (m. pl.). III. Respite, pause : q. v. : विरामः. IV. An instant : निमेषः, in a b. निमेषेण. V. Breeze : q. v.

BREATHE (v. i.) : I. To respire : श्वसिति (श्स्, c. 1.). *To b. the last* प्राणान् जहाति (हा, c. 3.) : v. TO DIE. II. To live : q. v. : श्वसिति, (I,) who b. यः श्वसिनि, N. v. 109. III. Pause, rest : q. v. *To b. hard* विमिश्रितः श्वसिति, N. XII. 2. ; *to b. freely* उच्छ्वसिति, Ki. IX. 21.

BREATHE (v. t.) : I. Lit. : *we b. the air* *वायुं गृह्णीमः (यद्, c. 9.) : n. *b. पिवति* (पा, c. 1.) is used, but not in the exact sense. II. To exhale : उग्निरति (गृ, c. 6.), *b.ing the smell of ...* परिमलीकृतमिः, Me. I. 26. III. To express, manifest : q. v. IV. To whisper : q. v.

BREATHE IN OR INTO : v. TO INFUSE. *B. life into* : जीव सञ्चारयति
(c. of चर) P.

BREATHE OUT : (1) उत्तरति (मृ, c. 6.) ; (2) उद्वलति (वम्, c. 1.).

BREATHING (subs.) : I Lit. : (1) श्वासः ; (2) श्वासनम्. II. Inspiration :
q. v. III. Aspiration : q. v. IV. In grain. : Ph. *rough b.*
महाप्राणचिह्नं ; *soft b.* अभिनिष्ठानचिह्नम्.

BREATHING-HOLE : गवाचम् : v. VENT.

BREATHING-TIME : Ph. *give me b.* श्वासितुमवकाशं देहि : v. PAUSE, RESPITE.

BREATHLESS : I. Out of breath : v. BREATH. II. Lifeless : q. v. :
निरुच्छ्वासः (सा, सं).

BRED : v. TO BREED. *Well-b.* : विनीतः (ता, तं). *Ill-b.* : दुर्विनीतः (ता, तं).

BREECH : (1) कटिदेशः ; (2) नितम्बः. *B. of a gun* : *पञ्चाङ्गागः.

BREECHES : जहावारः. Sometimes=trowsers : q. v.

BREED (v. t.) : I. To beget (lit. and fig.) : q. v. : जनयति (c. of जन).
II. To bring up : (1) पुच्छति or पुष्यति (पुष्, c. 9. and 4.) : (2) वर्धयति
(c. of वृष्). III. To educate, instruct : q. v.

BREED (v. i.) : I. To conceive : (1) गर्भं धारयति or धरति (धृ, c. 10.
and 1.) ; (2) गर्भवती or गर्भिणी भवति (भू, c. 1.). II. To be produced :
जायते (जन्, c. 4.) : v. TO PRODUCE.

BREED (subs.) : I. Race, kind : जातिः, *a cock of the baláká b.*
बलाकाजातिसावर्द्धः, D. v. *Of a good b.* : उत्तमजातीयः (वा, यं). II.
Progeny, offspring : q. v.

BREEDER : I. The female that produces : (1) जनयित्री ; (2) जननी ;
(3) प्रसूतिः ; (4) उत्पादिका. II. A b. of animals : (1) पीषकः ; (2)
पीटु (म.).

BREEDING (subs.) : I. Nurture, education, instruction : q. v. II.
Manners, deportment : q. v. : Ph. *good b.* विनयः ; *of good b.*
विनीतः (ता, तं) : v. POLITENESS.

BREEZE : (1) मन्दानिलः ; (2) स्रुतपवनः ; (3) समीरणः : v. WIND. Ph. : *the b. is blowing* मन्दं मन्दं वहति पवनः. *Morning b.* विनातवायुः, R.

BREEZY : सुपवातः (ता, तं) : v. WINDY.

BREVIARY : I. An epitome : q. v. II. Of prayers : *लीनसंयहः.

BREVITY : संक्षेपः : v. CONCISENESS, SHORTNESS.

BREW (v. t.) : I. To make beer : पचति (पच्, c. 1.) (?). II. To mix : q. v. III. To contrive, plot, hatch : q. v.

BREW (v. i.) : यवसुरं पचति (पच्, c. 1.) (?).

BREWER : *यवसुरपाचकः.

BREWHOUSE or BREWERY : *यवसुरपाकस्थली ; यवसुरपाकशाला.

BREWING (subs.) : *यवसुरपाकः.

BRIAR : v. BRIER.

BRIBE (subs.) : उत्कीचः, *taking b.s even from the ministers* सचिवमन्त्रालय-
दधीत्कीचयाही, D. ; *not corruptible by b. etc.* धनदानादिनाभेयः, K. b. *one who receives b.* (1) उत्कीचकः (rare) ; (2) उत्कीचयाहकः.

BRIBE (v. t.) : उत्कीचं ददाति (दा, c. 3.). Ph. *the Judge has been b.d*
उत्कीचदानेन वशीकृती विचारकः.

BRIBER : उत्कीचदाता (= one who gives bribe).

BRIBERY : (1) उत्कीचदानम् (giving bribe) ; (2) उत्कीचग्रहणम् (taking b.).

BRICK (subs.) : इटका, *baked b.* पक्केटका ; *unbaked b.* चानेटका, Mr. *A b. house* इटकागृहम् ; *a pile of b.s* इटकाराशिः.

BRICK-BAT : (1) इटकाखण्डम् (?) ; (2) इटकाभकलम् (?).

BRICK-KILN : इटकापाकः (?) : v. KILN.

BRICK-LAYER : (1) लेपकः ; (2) पलंगच्छः : v. MASON.

BRICK-MAKER : (1) इटकापाचकः (?) ; (2) इटकाकारः (?).

BRICK-WORK : इटकाभिर्निर्मितः (ता, तं) : *these are b.s* एतानीटका-
भिर्निर्मितानि.

BRIDAL (subs.) : विवाहीश्रवः : v. MARRIAGE.

BRIDAL (adj.) : वैवाहिकः (की, कं). *B. procession* (of the bridegroom)

वरयात्रा, N. XVI. 4. ; *b. string* कौतुकम् ; *b. chamber* कौतुकानगरम्, Ku.

BRIDE : (1) वधूः, *the b. and the bridegroom* वधूवरं, Ku. VII. 18. ; (2)

नववधूः ; (3) नवीढा (= just married) ; (4) आसन्नप्राश्चिद्व्या (= about

to marry). *A young b.* : (1) कन्या ; (2) कुमारी, R. VII. 22. *A b.*

who chooses her own husband : स्वयंवरा.

BRIDE-GROOM : वरः.

BRIDES MAID : जन्या.

BRIDES MAN : जन्मः ; वरस्य वध्वाय सहचरः.

BRIDE WELL : कारागारम् : V. PRISON.

BRIDGE (subs.) : (1) सेतुः, *stone-b.* पाषाणसेतुः, Raj. ; *to make a b.*

सेतुं वध्नाति, R. or करोति, Mah. or निर्धाति, Vi, or विद्धाति Ma. n.

(with loc. or gen. and उपरि) ; (2) सङ्क्रमः (= foot-b.) ; (3) संवरः

(rare). *B. of the nose* नासावंशः.

BRIDGE (v. t.) : सेतुना वध्नाति, नि-, (बन्ध्, c. 9.), Mah. ; *b.d the Padma,*

with boats : नौभिः पद्मां बन्ध्.

BRIDLE (subs.) : I. Lit. : दलगा : V. BIT, REINS. II. Fig. : V. RES-

TRAIT, CHECK.

BRIDLE (v. t.) : I. Lit. : perh. दलितः (ता, तं) करोति : V. TO BIT,

REIN. II. Fig. : to restrain, cheek : q. v. : नियन्त्रयति (यन्ध्, c. 10.).

BRIEF (adj.) : I. Compressed, terse ; q. v. : संक्षिप्तः (ता, तं). *To be b.*

(when=b.ly) : किं बहुना. II. Lasting but little time : क्षणिकः

(का, कं), *b. enjoyment* क्षणिका प्रीतिः, H. ; (2) क्षणिकस्वादिम् (f. नी) : V.

TEMPORARY. III. Short : q. v.

BRIEF (subs.) : I. An epitome : q. v. II. A dispatch : q. v.

III. An abridgment of a client's case : *विवादतत्त्वम्.

BRIEFLESS : Ph. *he is a b. barrister* *तं व्यवहारपद्धितं कार्योपदेशार्थमर्थि-

प्रत्यर्थिनो नाग्रयन्ते ; विवादतत्त्वहीनो व्यवहारपद्धितः.

BRIEFLY : (1) संक्षेपेण ; (2) संक्षेपतः ; (3) समासतः.

BRIEFNESS : v. BREVITY.

BRIER OR BRIAR : कष्टकिगुणविशेषः ; also = कष्टकिगुणः.

BRIG : सामुद्रपीतभेदः.

BRIGADE : *श्रतना.

BRIGADIER, BRIGADIER-GENERAL : *श्रतनापतिः.

BRIGAND : (1) परिपन्थी ; (2) दस्युः : v. ROBBER.

BRIGANDAGE : दस्युता : v. ROBBERY, PLUNDER.

BRIGANTINE : perh. वह्नितम्, D. VI.

BRIGHT : I. Shining, lustrous : (1) चञ्चलः (ला, लं) ; (2) भासुरः (रा, रं) ; (3) दीप् (पा, प्रं) ; (4) द्योतनः (ना, नं) ; (5) रोचिष् (mf. n.). II. Clear, transparent : q. v. : चञ्चलः (ला, लं). III. Sparkling with wit, clever : perh. चञ्चलः (ला, लं).

BRIGHTEN (v. t.) : I. Lit. : to make brighten : (1) द्योतयति, चत्-, प्र-, (c. of द्युत्) ; (2) चञ्चलयति (c. of ज्वल्) ; (3) उद्भासयति (c. of भास्) ; (4) दीपयति (c. of दीप्), *b.ing the skies with its rays* दीपयन्नाम नमः किरणैः, Ki., ix. 23. II. Fig. : (1) चञ्चलयति ; (2) उद्भासयति. III. To improve : q. v.

BRIGHTEN (v. i.) : i. e. to be or become bright : expr. by the adj.s under bright. Ph. *the sky did not quite b.* न प्रसादमुचितं गमिता द्यौः, Ki. ix. 25.

BRIGHTLY : (1) चञ्चलम् ; (2) निमलं (= clearly).

BRIGHTNESS : I. Splendour, brilliancy : (1) प्रभा ; (2) तेजस् ; (3) द्युतिः ; (4) चोच्चल्यम्. II. Acuteness, sharpness : q. v. : perh. चोच्चल्यम्.

BRILL : सुखाद्यमस्यविशेषः.

BRILLIANCY : (1) प्रभा ; (2) चञ्चलता ; (3) दीप्तिः ; (4) रोचिष्ता ; (5) भाजद्युः.

BRILLIANT : (1) महीचञ्चलः (ला, लं) ; (2) प्रद्योतनः (ना, नं) ; (3) भासुरः (रा, रं) रोचिष् (mf. n.) ; (5) भाजिष् (mf. n.) ; (6) प्रदीप्तः (मा, मं).

BRILLIANTLY : expr. by circumlo. : v. BRILLIANT.

BRIM : I. Rim, border : q. v. : प्रातः. II. Of any vessel : सुखं, to the b. चासुखं.

BRIMFUL : परिपूर्णः (र्वा, र्वं) or एकान्तं पूर्णः (र्वा, र्वं). “*B. of glory*” तेजो-मयः (यी, यं).

BRIMSTONE : गन्धकः : v. SULPHUR.

BRINDED, BRINDLED : (1) श्रवणः (ला, लं) ; (2) कर्णं (र्जं) रः (रा, रं) ; (3) किर्णोरः (रा, रं) ; (4) चित्रः (चा, चं).

BRINE : I. Water saturated with salt : (1) खवणोदम् ; (2) खवणखलं.

II. The ocean : (1) खवणोदः ; (2) खवणोदधिः ; (3) खवणान्धुराभिः ; (4) खवणाभिः. III. Tears : q. v.

BRING : I. To fetch or cause to come : (1) आनयति (गी, c. 1.), *b. my darling here* दयितमिहानय, Ki. x. 47. ; (2) आहरति, उप-, (ह, c. 1.) *b. two dishes* उभे शरावे आहर, D. vi. Ph. *winter b.s cold* हेमन्तेन सह शीतमागच्छति. II. To cause the obtaining of : (1) by verbs of motion or verbs signifying to obtain and the ins. or abl. of the cause : *poverty b.s shame* दारिद्र्यादप्रियमिति, Mr. i. ; *disgrace b.s despondency* परिभवाद्निर्वेदमापद्यते, Mr. i. ; (2) ददाति (= to give : q. v.) ; (3) विकर्षति (कृष्, c. 1.), *b.s fortune* शिवं विकर्षति, Ki. iii. १. III. To induce, prevail on : q. v. Ph. : *to b. an action* अनिवीजं करोति (?) ; *b. to an end* समापयति (c. of आप्) ; *b. to pass* : v. BRING ABOUT.

BRING ABOUT : घटयति (c. of घट्) : v. TO EFFECT, ACCOMPLISH.

BRING BACK : (1) प्रत्यानयति (गी, c. 1.), *will b. the fortune of victory* जयश्रियं प्रत्यानेष्यति, Km. ii. 52. ; (2) प्रत्याहरति (ह, c. 1.), M. n.

BRING DOWN : I. Lit. : (1) आनयति, *brought them down to the earth* क्षितिमानिभुः, Ki. vii. 19. ; (2) अवतारयति (c. of ष) (= cause to descend), V. i. II. To humble, abuse : q. v.

BRING FORTH : I. To beget : q. v. : सूते, प्र-, (सू, c. 1.), *Sumitra brought f. twins* सुमित्रा सुषुवे यमौ, R. x. 71. II. To yield : q. v. : सूते, *the asoka tree at once brought f. flowers* असूत सद्यः कुसुमान्धम्रीकः, Ku. III. 26. III. To b. forward : q. v.

BRING FORWARD : (1) आनयति ; (2) उपन्यस्यति (अस्, c. 4.) ; (3) उदाहरति (ह, c. 1.), *arguments have been forcibly brought f.* उपपत्तिबद्धान् वलात्, Ki, II. 28.

BRING IN : I. To admit : q. v. II. To yield, produce : q. v. III. To collect : q. v.

BRING OFF : (1) अपनयति (नी, c. 1.) ; (2) अपहरति (ह, c. 1.), Ve. iv.

BRING ON : आवहति (वह्, c. 1.) : V. TO PRODUCE.

BRING OUT : वहिष्करोति, *b.ing his son out* तत्पुत्रं वहिष्कृत्य, H. II. : V. TO PUBLISH, EXPOSE, OR DETECT.

BRING OVER : I. To bear across : आनयति (with double acc.), *I brought him over to London* *तमहं लखनमानीतवान्. II. To draw to a new party or opinion : Ph. *b.ing the Brahmins over by gold* द्रिजान् खीकृत्य खर्चेन, Raj.

BRING TO : V. TO RESUSCITATE. Ph. *I have brought troubles to my husband* क्रेशावद्धा मर्तुः, R. xiv. 5.

BRING TOGETHER : (1) समानयति (नी, c. 1.) ; (2) समाहरति (ह, c. 1.) : V. TO COLLECT, ASSEMBLE.

BRING UNDER : (1) नमयति (c. of नम्), R. viii. 9. ; (2) आवर्णयति (वज्, c. 10.), D. II. *To b. one's power* वयं नयति or आनयति : V. TO SUBDUCE.

BRING UP : I. Lit. : (1) आनयति ; (2) उपानयति ; (3) आहरति. II. To train up, rear : q. v. : वर्धयति (c. of वृह्), *(the child) was brought up by Vinayavoti* अवर्धत विनयवत्या, D. iv.

BRINK : V. EDGE, MARGIN.

BRINY : लावणः (णी, णं) : v. SALTY.

BRISK : (1) चपलः (ला, लं) (of movements, etc.); (2) चतुरः (रा, रं)
(= clever, sharp) : v. LIVELY.

BRISKET : Ph. *b. of beef* *गोवचीमांसम् ; *b. of mutton* मेघवचीमांसं.

BRISKLY : त्वरितं (=quickly) : v. VIGOROUSLY.

BRISKNESS : v. VIVACITY, QUICKNESS.

BRISTLE (subs.) : सुटा, Ki. XIII. 2.

BRISTLE (v. t.) : Ph. *b.ing of the hairs* बहसटोन्नतिः, Ki. XIII. 2. or
उद्धृतसटाः (m. pl.), R. IX. 60.

BRISTLE (v. i.) : (1) क्षब्धः (आ, अं) or उन्नतः (ता, तं) भवति ; (2) हृष्यति
(हृष्, c. 4.) or पुलकितः (ता, तं) भवति (only of men in joy).

BRISTLY : कष्टकितः (ता, तं), *their skins b. with joy* प्रीतिकष्टकितत्वचः,
Ku. VI. 15.

BRITTLE : (1) भङ्गुरः (रा, रं) ; (2) सुभङ्गः (जा, जं) ; (3) भङ्गमाज् (mfn.)
(rare).

BRITTLENESS : (1) भङ्गुरता ; (2) सुभङ्गता.

BROACH (subs.) : v. SPIT ; v. also BROOCH.

BROACH (v. t.) : I. To spit : q. v. : श्लाकरीति. II. To tap, pierce :
q. v. III. To put forth, publish first : q. v. : प्रचारयति (c. of चर्).

BROAD : I. Wide (in measurement) : q. v. : (1) विस्तृतः (ता, तं) ; (2)
expr. by a comp. with the words given under *breadth* (1) or by
adj. formed with any of those words and the affix वत् : *seven*
cubits long and one cubit b. सप्तहस्तदीर्घा एकहस्तविस्ताराः : Ph. : *a*
b. road सुविस्तारवागमार्गः (?) (not विशालमार्गः) : *one who has a b.*
chest विशालवचस् (mfn.), R. ; *a breast beautiful and b. as the leaf*
of a door कपाटविस्तीर्णमनोरमोरः....., Si. III. 13. II. Extensive,
vast : : q. v. : विस्तीर्णः (णी, णं). Ph. : *b. jokes* वास्यपरिहासाः (m.
pl.) ; *b. nonsense* *अव्यवस्थितकथामितम् ; *thefts are not rare here even*

in b. daylight *देदीप्यमाने सूर्योऽप्यत्र चौर्याणि न विरलानि ; *it is as b. as long*, i. e. it makes no difference अब की विशेषः.

BROAD CLOTH : *बनातः.

BROADLY : v. WIDELY. Ph. *b. these are the species* इत्येता जातयः
खील्यात्, Sr.

BROAD SIDE : *to fire a b.* *रणपीतस्यैकपार्श्वस्थां बन्दुकश्रेणिं समं विसर्जयति.

BROAD SWORD : खड्गविशेषः.

BROCADE : कार्मिकवस्त्रम् (?).

BROCKET : द्विवर्षीणी हरिणः.

BROCOLI : श्राकभेदः ; *फलकविसदृशः कविभेदः.

BROGUE : पादुकाविशेषः.

BROIL (subs.) : कलहः : v. QUARREL.

BROIL (v. t.) : (1) चङ्कारे पचति, Bha. ; (2) भर्जयति (c. of भृज्) (upon a gridiron) : v. TO FRY.

BROIL (v. i.) : भृज्यति, -ते (भृज्, c. 6.).

BROKEN : v. TO BREAK. Ph. *b. number* भग्नांशः ; *b.-winded* चल्पन्नासः
(सा, सं) ; *b.-hearted* भग्नाशः (शा, शं) or भग्नमानसः (सा, सं), Mah.

BROKER : *दलालः.

BROKERAGE : *दलालि.

BROMINE : *पूर्यम् ; त्रीमिषम्.

BRONZE : perh. चारं (comp. Lat. *aes, aeris*.) or चारकूटम् : v. BRASS. ✓

BROOCH : *वचोभूषणम्.

BROOD (v. i) : सेवते (सेव्, c. 1.) (?) (used in this sense in Hindi), *b.ing on eggs* अण्डानि सेवमानः (ना, नं) (?).

BROOD OVER OR ON : ध्यायति (ध्यै, c. 1.) (with acc.) : v. TO CONTEMPLATE.

BROOD (subs.) : I. Offspring, progeny : q. v. II. A hatch : q. v.

BROOD (adj.) : Ph. *b. mare* बालप्रसवार्थं रचिता घोटकौ.

BROODING (subs.) : Ph. *b. on eggs* अण्डसेवा (?).

BROOK (subs.) : (1) सरित् or कुसरित् ; (2) क्षुद्रनदी.

BROOK (v. t.) : सप्यति (स्य्, c. 10.) : v. TO ENDURE. [शेषः.]

BROOM : I. A brush : (1) सम्मार्जनी ; (2) शोधनी. II. A shrub : सतावि-
BROOM-STICK : सम्मार्जनीदण्डः (?).

BROTH : (1) मांसरसः (of meat), Sr. ; (2) यूषः (of dāl).

BROTHEL : (1) वेश्यालयः ; (2) वेश्यागृहम् ; (3) वेशः ; (4) वेश्याजनसमाग्रयः.

BROTHER : (1) भ्राता (a full or a step-b. and also used fig. like the english word) ; (2) सहीदरः or सीदरः or सीदर्यः or सगर्भः (=a full b.).
elder b. : अग्रजः ; *younger b.* : अनुजः.

BROTHERHOOD : I. The state of being a brother : भ्रातृत्वम्. *Proper b.*
सौभ्रातृ, R. xvi. 1. II. An association of men : v. FRATERNITY,
SOCIETY.

BROTHER-IN-LAW : (1) श्यालः (=wife's brother) ; (2) देवरः (=husband's
younger brother) ; (2) भाटश्चरः (=husband's elder brother) ; (4)
भगिनीपतिः (=sister's husband).

BROTHERLY (adj.) : I. Pertaining to brothers : (1) आद्रीयः (या, यं) ;
(2) comp. with भाट, etc. II. Becoming brothers : (1) भाटसन्निभः
(भा, भं) ; (2) भाटरूपः (पा, पं).

BROTHERLY (adv.) : (1) भाटवत् ; (2) भाटसन्निभम्.

BROW (subs.) : I. The eye-b. : (1) भ्रूः, to knit the b.s भ्रूकुटिं बध्नाति
(बध्, c. 9.) or धूमङ्गं करोति ; (2) भ्रूलता. II. The forehead : q. v. :
ललाटं. III. The edge of a steep place : v. EDGE, PRECIPICE.

BROWBEAT : भ्रूकुटिं बद्धा or धूमङ्गं कृत्वा भीषयते (c. of भी) : Ph. *b.ing me*
मय्येव भ्रूकुटीधरः संवृत्तः, Vi. : v. TO TERRIFY.

BROWN (adj.) : (1) कपिशः (शा, शं) ; (2) श्यावः (वा, वं) ; (3) पिशङ्गः (जी, जं) ;
(4) पिङ्गलः (ला, लं) : v. TAWNY, DARK.

BROWN (v. t.) I. To make brown : कपिशयति (nomi.). II. To brown
meat in cooking : आरक्तः (क्ता, क्तं) करोति (?).

BROWSE (v. t.) : (1) चरति (चर, c. 2.) ; (2) भक्षति (भक्ष, c. 1.) : v. TO EAT.

BROWSE (v. i.) : चरति (चर्, c. 1.). *B. on* = browse (v. t.) : q. v.

BROWSE (subs.) : (1) किसलयम् ; (2) पल्लवम् ; (3) नवपल्लवम्.

BRUISE (subs.) : घृष्टं, Ni. ; चतं (=hurt).

BRUISE (v. i.) : I. To injure : q. v. II. To crush : q. v. III.
To box : q. v.

BRUIT : I. Subs. : v. REPORT, RUMOUR. II. Verb : v. TO REPORT,
RUMOUR.

BRUNETTE : (1) श्यामा ; (2) श्यामाङ्गी.

BRUSH (subs.) : I. Clothes-b. : *वस्त्रशीधनी. II. Shoe-b. *पादुका-
सम्भार्जनी. III. Painter's b. : (1) तूली, -लिका ; (2) ईषिका ; (3) शलाका ;
(4) कूर्चः ; (5) वर्तिका. IV. Brush-wood : q. v. V. A skirmish,
affray : q. v. VI. The brushy tail of a fox : बालधिः.

BRUSH (v.) : I. To take the dirt of : (1) मार्टि (मृज्, c. 2.) : (2) शोधयति
(c. of मृष्). II. To touch gently : चर्षति (चृष्, c. 1.). III. To
b. off or away : निष्कासयति (c. of कस्) : v. TO REMOVE. IV. To b.
up : v. TO FURBISH.

BRUSHWOOD ; (1) शाखायाणि (n. pl.) (?) ; (2) इन्धनम् (=fuel).

BRUSHY : v. BUSHY, SHAGGY.

BRUTAL : (1) वृशंसः (सा, सं) ; (2) क्रूरः (रा, रं) : v. CRUEL, SAVAGE.

BRUTALITY : (1) वृशंसता ; (2) क्रौर्यः : v. CRUELTY, INHUMANITY.

BRUTALIZE : (1) वृशंसीकरोति ; (2) क्रूरीकरोति.

BRUTALLY : (1) वृशंसम् ; (2) क्रूरम् ; (3) पशुवत्.

BRUTE (subs.) : I. A beast : q. v. : पशुः II. A brutal man : (1)
पशुः ; (2) पिशाचः (=fiend). Ph. *human b.* वृपशुः ; पशुपशुः, etc.

BRUTE (adj.) : I. Irrational : q. v. II. Uncivilised : q. v. Ph.
by mere b. force *केवलं पशुसाधारणेन बलेन.

BRUTISH, BRUTISHLY : v. BRUTAL, BRUTALLY.

BRYONY : a plant : पिलुपर्णी.

BUBBLE (subs.): I. Of water : (1) बुद्बुद ; (2) डिल्लिका, Wilson. II.

Fig. : Ph. *man is a b.* बुद्बुदनिमी मनुष्यः. III. A delusive scheme :
बुद्बुदः (?).

BUBBLE (v. i.) : बुद्बुदायते (nomi.). *B.ing* : उद्बुद्बुदः (दा, दं).

BUBBLE (v. t.) : V. TO DECEIVE. *B.r* : V. DECEIVER.

BUCANEER : V. PIRATE.

BUCK : (1) मृगः (of deer) ; (2) चजः (of goats) ; (3) शशकः (of hare.).

BUCKET : I. For drawing up water : (1) चरचट्टः ; (2) उद्घाटनम् ; (3)
उद्वहनं, D. VI. ; (4) घटीयकं. II. For carrying water : (1) द्रोणी ;
(2) सेचनी.

BUCKLE (subs.) : बन्धविशेषः ; *गच्छकः.

BUCKLE (v.) : *गच्छकितः (ता, तं) करोति. *B. to* : V. TO APPLY.

BUCKLER : फलकः : V. SHIELD.

BUCKRAM : स्तूलपट्टविशेषः.

BUCKSKIN : (1) मृगवर्धनं (n.) ; (2) हरिणाजिनम्.

BUCKTHORN : रक्तप्रदायी वृक्षजातिभेदः.

BUCKWHEAT : शस्यभेदः.

BUCOLICS : गीपादिविषयकं काव्यम्.

BUD (subs.): I. An undeveloped flower : (1) कीरक (mn.) ; (2)
कलिः, -का ; (3) मुकुल (mn.) (=half-open b.) ; (4) कुसु(स)लः ; (5)
जालं, -कं ; (6) कोषः or कोशः. II. An undeveloped branch, etc. :
(1) अङ्गुरः ; (2) प्ररीडः.

BUD (v. i.) : Ph. *although the mangoes have b.ded late.* चूतानां
विरनिर्गतापि कलिका, Sa. VI. Expr. similiarly by the verbs :
उद्गच्छति (गम्, c. 1.), उद्गिनति (भिद्, c. 7.), उदेति (इ, c. 2.), etc.

BUD (v. t.) : *अङ्गुरं निवेशयति (c. of विष्) (with loc.).

BUDGE : V. TO MOVE, STIR.

BUDGET : I. A bag, stock, store : q. v. II. Of revenue : *आगामि-
वर्षस्य राजस्वस्य विभावितायव्ययगणना.

BUFF (subs.) : मद्भिषादेः परिष्कृतचुर्म्भः : v. LEATHER.

BUFF (adj.) : I. Made of b. : *परिष्कृतचुर्म्भमयः (यौ, यं). II. Light
yellow : आपीतः (ता, तं).

BUFFALO : (1) मद्भिषः ; (2) सेरिभः (rare). A *she-b.* : मद्भिषी. B-horn :
भवलम्. B.-milk : माद्भिषं दुग्धं, Bha.

BUFFET (subs.) : I. A side-board : q. v. II. A blow : q. v.
सुष्ट्याघातः. [II. To contend with : q. v.

BUFFET : I. Lit. : सुष्टिना or चपेटेन हन्ति (हन्, c. २.) or प्रहरति (ह, c. 1.).

BUFFOON : (1) भस्त्रः ; (2) वैहासिकः ; (3) विह्वलकः.

BUFFOONERY : भस्त्रं.

BUG : (1) मत्कुणः ; (2) यूकः (f. का), P. I. 9. ; (3) किटिमः.

BUGBEAR : (1) भूतः (=ghost) ; (2) आसजननः (भौ, नं) (=terrific) *he*
was a b. to the station *स पुरस्य आसजनन आसीत्.

BUGLE : (1) काहलः, -खा (a kind of horn) ; (2) पेर. (another kind) B.

BUILD : (1) निर्-मिमीते (मा, c. ३.), *built the city of Mathura on the*
banks of the Jamuná उपकुलं स कालिन्द्या निर्भमे मधुरां पुरीं, R. xv.
२८. ; (2) विदधाति or धने (धा, c. ३.), *where (Kuvera) built the city*
... व्यधत्त यन्निन् पुरं, Ki. v. ३५. : v. TO MAKE.

BUILD UPON : अवलम्ब्य or आश्रित्य स्रजति (स्रज्, c. ६.) or निर्मिमीते (?).

BUILDER : (1) निर्माता ; (2) विधाता (rare) ; (3) कर्ता (=maker : q. v.).

BUILDING (subs.) : I. The act of b. : (1) निर्माणम् ; (2) निर्भितिः
(rare) ; (3) विधानं (rare). II. A structure : (1) भवनम् ; (2) गृहं :

v. EDIFICE, HOUSE.

BULB : no exact equiv. : कन्द (mn.) may be used.

BULBOUS : Ph. *b. root* कन्द (mn.) (?).

BULGE (subs.) : v. PROTUBERANCE.

BULGE OUT : प्रसृज्यते, (बल्ज्, c. 1.) : V. TO SWELL OUT.

BULK : I. Dimension : q. v. Ph. : *of great b.* खूलकायः (या, यं) (of animals) or महा- or बृहत्प्रमाणः (या, यं), Ku. II. The majority, the principal portion. Ph. : *the b. of the people* बहुतरलीकाः. III. A projecting part of a building : बलिन्दः (?).

BULK-HEAD : a partition in a ship : V. PARTITION.

BULKY : (1) बृहत् (f. ती) ; (2) खूलः (ला, लं) : V. BIG, LARGE.

BULL : I. The animal : (1) वृषः ; (2) वृषभः ; (3) ऋषभः ; (4) बलीवर्दः ; (5) वच्चन् (m.) ; (6) ककुग्रत् (m.) (= the humped b.) ; (7) पुङ्गवः ; (8) अनडुङ्ग (m.). II. The constellation : (1) वृषः ; (2) वृषराशिः. III. An edict of the Pope : (*पीपस्य) पादिसः. IV. An absurd blunder : (1) प्रमादः ; (2) खलितम्.

BULL-BAITING : कुक्कुर्बृषभवासनम्.

BULL-DOG : बृहन्मुषः कुक्कुर्भेदः ; *वृषकुक्कुर्.

BULL'S-EYE : I. A window : गवाक्षः. II. A center of a target : लक्ष्यम्. III. A police man's lantern : प्रदीपभेदः.

BULLET : गुलिका.

[समाचारः.

BULLETEIN : (1) घोषणा ; (2) राजाज्ञया प्रचारितो राजसाख्यादिविषयकः

BULL-FINCH : पक्षिप्रभेदः.

BULLION : (1) कौशः ; (2) हिरण्यं (gen. = gold) ; (3) रजतं (gen. = silver).

BULLOCK : (1) बलीवर्दः ; (2) वृषः : V. BULL.

BULLY (subs.) : (1) पिच्छीयूरः (?) ; (2) तर्जयितुः (?).

BULLY (v. t.) : (1) तर्जयति (तर्ज्, c. 10.) (= threaten) ; (2) चहेजयति (c. of बिज्) (= to frighten).

BULRUSH : जलजटवप्रभदः ; नलभेदः (?).

BULWARK : I. A rampart : (1) वप्रः ; (2) प्राकारः. II. Fig. : any means of defence : (1) संशयः ; (2) आश्रयः ; (3) शरणम् ; (4) आलम्बः.

BUMP (v. t.) : V. TO KNOCK, THUMP.

BUMP (subs.): I. A swelling : q. v. गूछः (?). II. A thump : q. v.

BUMPER : चषकम्, "fill the b.s to the brim" *आमुखं चषकाणि पूरयत.

BUMPKIN : ग्रामिकः : v. RUSTIC.

BUN : पिष्टकः : v. CAKE.

BUNCH : I. A protuberance, hunch : q. v. II. Of fruit : गुच्छः.

III. A bundle : q. v. : a b. of keys : *तालीगुच्छः.

BUNDLE (subs.): (1) बृक्षः (as of grass); (2) गुच्छः (?); (3) पीटली (of clothes).

BUNDLE OFF (v.): I. Trans. : प्रस्थापयति (c. of स्था). II. Intrans. : प्रतिष्ठते (स्था, c. 1.).

BUNG (subs.): no equiv. : *मुखपिधानं.

BUNG (v.): v. TO STOP, CLOSE.

BUNG-HOLE : *मुखम् ; मद्यभाण्डमुखः : v. HOLE.

BUNGLE (subs.): (1) प्रमादः ; (2) खलितः : v. BLUNDER.

BUNGLE (v.): I. Intrans. : v. TO BLUNDER. II. Trans. : v. TO SPOIL, MAR,

BUNGLING (adj.): v. UNSKILFUL, AWKWARD, CLUMSY.

BUNGLINGLY : v. UNSKILFULLY, CLUMSILY.

BUNTING : I. A bird : पक्षिविशेषः. II. Stuff for flags : ध्वजनिर्माणीययोगी पटविशेषः.

BUOY (subs.): नाविकेभ्यः सहटस्थलप्रदर्शकं जलीपरि श्रवमानं चिह्नम् ; *श्रवः.

BUOY UP (v. t.): I. To keep afloat : (1) ज्ञावयति (c. of ज्ञ्) (?); (2) उन्नमयति (c. of मज्ज्) (?). II. To support or sustain : q. v.

BUOY UP (v. i.): Ph. merit will b. at last *न खलु गुणाः प्रच्छन्नास्तिष्ठन्ति.

BUOYANCY : I. Lit. : (1) श्रवणशीलता (?); (2) खलुता (=lightness).

II. Fig. : cheerfulness, vivacity : q. v. : उल्लासः.

BUOYANT : I. Lit. : (1) श्रवणशीलः (सा, लं) (?); (2) खल (mfu.) (= light). II. Fig. : cheerful, vivacious : q. v.

BURBOT : मत्स्यविशेषः.

BURDEN (v. t.) : I. Lit. : v. TO LOAD : II. Fig. : to oppress : q. v. :

पीडयति (पीड, c. 10.).

BURDEN (subs.) : I. Load : (1) भारः, *b. of state* राज्यभारः, K. ; *what b. is great to the able* कौस्तुभारः समर्थानां, H. III. ; (2) धुर् (f.), *a beast of b.* धुर्यः or धुरीणः ; (3) भरः, *all b. placed on a worthy minister* योग्यसचिवे व्यस्तः समस्तो भरः, Ra. 1. Ph. *the b. of proof* : *प्रमाच-भारः II. Taxes, pecuniary imposts : q. v. : *unable to bear the b.s* करभारासहाः, V. p. III. The capacity of a ship : Ph. *a boat of 100 maunds b.* *शतमण्डाहिनी नौः. IV. B. of a song : (1) ध्रुवकम् ; (2) अगुपदं.

BURDENSOME : (1) दुर्वहः or दुस्वहः (हा, हं) ; (2) दुर्भरः (रा, रं) ; (3) अति-भारिकः (का, कं) (lit. and fig.), Mu. VI. ; (4) दुःसहः (हा, हं) (fig.).

BURDOCK : गुळभेदः.

BUREAU : I. A desk : q. v. II. A department : विभागः (?).

BURGESS : I. A burgher : q. v. II. A representative of a borough in parliament : *नगरप्रतिनिधिः or simp. प्रतिनिधिः (when the sense is clear).

BURGHER : (1) *नागरः ; (2) पौरः (=citizen).

BURGLAR : (1) सन्धिचौरः or सन्धिहारकः (a b. who enters by making a hole under the walls of a house) ; (2) कुञ्चच्छेदिन् (m.) (by making a passage through a wall) ; (3) कपाटघ्नः (by breaking or opening a door) ; (4) खनिकः or खानिलः (rare) (= सन्धिचौरः) ; (5) कुञ्च (न्धि) खः (rare).

BURGLARIOUS : Ph. *b. entry* *जिह्वीर्षया or चुचौरयिषया परगृहप्रवेशः.

BURGLARY : रात्री चौर्याद्यन्याय्यकर्म्मचिकीर्षया सन्धिं कृत्वा कुञ्चं वा हिलान्धेन वा प्रकारेण परगृहप्रवेशः.

BURIAL : निधानं. B. ground : *निधानस्थली.

BURIN : an engraver's tool : तक्षणी (?).

BURLESQUE (adj.) : हास्यकरः (री, रं) or हास्यजनकः (का, कं).

BURLESQUE (subs.) : हास्यकरप्रबन्धः.

BURLESQUE (v. t.) : Ph. *to b. my gait* *उपहासार्थं मम गतिम् अनुकरोति (क, c. 8.) : V. TO IMITATE.

BURLY : स्खलः (खा, खं) : V. STOUT.

BURN (v. t.) : (1) दहति (दह्, c. 1.), *I am b.ing Lanka in your presence* तां प्रत्यक्षं लङ्कां मया दह्यते, Ma. n. v. ; *but (it) is b.ing me* मां पुनर्दहत्येव, Sa. III. ; *b.t rice* दग्धान्नम् ; *b.t wood* दग्धकाष्ठं ; *half b.t* दग्धादग्धः (ग्धा, ग्धं), D. ; (2) ओषति (ओष्, c. 1.) (rare), *half b.t* अर्धद्रुष्ट. (ष्टा, ष्ट'), Vi. VI. 4. ; (3) ज्वलयति (c. of ज्वल्) (=to inflame), *internal heat is b.ing my body* ज्वलयति तनूमन्कर्दाहः, U. III.

BURN (v. i.) : I. To be on fire, to blaze : q. v. : ज्वलति (ज्वल्, c. 1.), *the light is b.ing* ज्वलति प्रदीपः, Mr. II. To be inflamed with passion : (1) दह्यते (pass. of दह्), *my heart b.ing from contumely* मम परिभवानलदह्यमानं चेतः, Ve. III. ; (2) तप्यते (pass. of तप्), *who is b.ing with grief* यः शोकेन तप्यते, U. IV. ; (3) दीप्यते (दीप्, c. 4.) (of rage only), *b.t with rage* क्रुद्धोऽदीपि, B. Ph. *my limbs are b.ing* ज्वलन्ति मीड्वानि.

BURN DOWN, BURN OUT (v. t.) : दहति : V. TO BURN UP.

BURN OUT (v. i.) : शाय्यति (शम्, c. 4.) : V. TO GO OUT, TO BE EXTINGUISHED.

BURN UP : (1) निर्-दहति, प्र-, (दह्, c. 1.), *as if b.ing up with his fiery look* निर्दहन्निव दहन्गर्भया दृशा, D. ; (2) भस्मीकरोति (=reduce to ashes).

BURN (subs.) : दाहजं or दाहेन जनितं चत (hurt) or व्रणं (wound).

BURNER : (1) दग्धा ; (2) दाहकः. B. (of a lamp) : *दाहवर्धनी.

BURNING (subs.) : I. Active : consuming with fire : (1) दाहः ; (2) दहनम् ; (3) शीघ्रः (rare). II. Passive : being on fire : ज्वलनम् (also of the b. of the face, etc.).

BURNING (adj.): I. Active: expr. by a comp. with दाह- : *b. power* दाहशक्तिः ; *b. fever*, दाहज्वरः. II. Passive: ज्वलत् (f. ली) : *v. BURN* (v. i.). III. Scorching, hot : q. v. Ph. *b. scent* : चयगन्धः.

BURNING-GROUND : (1) श्मशानम् ; (2) श्रवसानम् (rare).

BURNING-GLASS : *दाहककाचः.

BURNISH (v. t.) : (1) प्रमार्जयति (खज्, c. 10.) ; (2) धावति (धाप्, c. 1.) : *v. TO POLISH.*

BURNISH (subs.) : *v. GLOSS, LUSTRE.*

BURNT-OFFERING : (1) होमः (?) ; (2) वषट्कारः (?) ; (3) यागः (?) : *v. SACRIFICE.*

BURROW (subs.) : (1) विवरम् ; (2) विलम् ; (3) गर्तः : *v. HOLE.*

BURROW (v. i.) : I. Excavate a hole : विवरं or विलङ्घरीति (झ, c. 8.).

II. To live in it : विवरं or विलं कृत्वा निवसति (वस्, c. 1.). *Any b.ing animal* : विलेख्यः.

BURBAR : I. A treasurer : q. v. II. The holder of a bursary : *वृत्तिभुज् (mfn.). [*वृत्ति.

BURSARY : I. A treasury : q. v. II. A charitable foundation :

BURST (v. i.) : क्खुटति (क्खुट्, c. 6.), *my heart is b.ing* क्खुटति हृदयम्, U.

III. ; (2) विदलति (दल्, c. 1.) (= split), M. n. ; (3) विशीर्यते (pass. of वृ) (= to split), *a b.ing rock* विशीर्यमानाश्मः, Ki. xvi. 51. ; (4)

दीर्यते, वि-, (pass. of हृ) (= to rend), *my heart b. समादीर्यत हृदयम्.*

To b. into tears रोदितुम् आरभते (रम्, c. 1.), K. ; *to b. with laughter*

or b. out laughing प्रहसितुम् आरभते. *To b. forth* (lit.) : निष्क्रामति (क्रम्,

c. 1.) or निर्गच्छति (गम्, c. 1.). *To b. forth* (= to break out) :

उद्भिन्नति (भिद्, c. 7.). *Tears b. forth* अश्रुधारा प्रावर्णत (डल्, c. 1.) or

अश्रूणि निरगच्छन्. *To b. open* : *v. TO BREAK OPEN.* *To b. upon* :

आक्रामति (= to attack).

BURST (v. t.) : (1) स्फोटयति (c. of स्फुट्) ; (2) चोटयति (c. of चुट्).

BURST (subs.) I. Lit. : स्फोटनं or स्फुटनम्. II. Fig. : expr. by verb. : *there was a b. of applause* उदतिष्ठन् प्रशंसावाचः. *B. of thunder* स्फूर्जयुस्फूर्जितं, Vi.

BURY : I. To inter a corpse : (1) नि-च्छनति (अन्, c. 1.), *b.d (him) in the ground* वसुधायां निचक्ष्णुः, R. XII. 30. ; (3) नि-दधाति or धत्ते (धा, c. 3.) (=to place), *bodies of mendicants should be b.d in holes* निष्ठीः कलेवरं विले निदध्यात्, M. n. II. To conceal : q. v.

BUSH : (1) गुच्छः ; (2) क्षुपः ; (3) क्षुपः ; (4) भुच्छः ; (5) गड्ढनम् (= thicket). Ph. *a bird in the hand is worth two in the b.* : अभुवाद्भुवं वरं (?) (see. H. I.) ; *you are besting the b. for nothing* : निरर्थकमिदमाक्षीकयसि (?) ; *hide yourself in the b.* विटपाक्षरिती भव, Sa. III.

BUSHEL : मासविशेषः.

BUSHY : I. Full of bushes : गुच्छाढतः (ता, तं). II. Thick like a bush : (1) निविडः (ङा, ङ) ; (2) अवरिलः (ला, लं). Ph. *b. tail* : दीर्घबासबासधिः.

BUSILY : गार्ह (= deeply), *b. engaged* गार्ह व्यावृतः (ता, तं) : INDUSTRIOUSLY.

BUSINESS : I. Occupation, profession : q. v. : (1) व्यवसायः ; (2) कर्मन् (n.), Sa. v. Ph. : *b. of a messenger* दूत्यम् ; *b. of a barber* नापित्यः. II. Mercantile transactions : व्यवहारः, P. III. Any affair, transaction : (1) कर्मन् (n.), *a man of b.* कर्मठः ; (2) कार्यम्, *a man of b.* कार्यन्तः : *b. time* कार्यकात्रः ; (3) व्यापारः, *this is your b.* भवतस्त्वावदयं व्यापारः, H. III. ; (4) नियोगः : v. EMPLOYMENT. III. Right of acting : Ph. *what b. has he to send for you* *त्वासाकारयितुं तस्य क्षोधिकारः. IV. Concern : q. v. : Ph. *what b. is it of yours* ? किन्ति प्रयोजनमनेन.

BUSKIN : पादुकाविशेषः.

BUSS : चुम्बनम् : v. KISS.

BUST : I. The trunk of body : (1) शरीरपूर्वभागः ; (2) पूर्वाङ्ग, R. II.

A statue representing the b. : पूर्वाङ्गप्रतिमा.

BUSTARD : इहस्पृष्टविशेषः.

BUSTLE (subs.) : (1) सञ्चलनः ; (2) चीमः (= agitation : q. v.).

BUSTLE (v. i.) : प्रधावति (धाव्, c. 1.) (=to run) : v. TO BE AGITATED.

BUSY (adj.) : व्याप्तः (ता, तं) (=employed : only of persons) : v.

ACTIVE, INDUSTRIOUS. Ph. to-day is a b. day अद्य बहूनि कार्याणि कर्तव्यानि or द्रष्टव्यानि.

BUSY : (v.) : v. TO OCCUPY, ATTEND TO, EMPLOY.

BUSY BODY : यः पराधिकारचर्चां करोति.

BUT (subs. and v.) : v. BUTT.

BUT : I. Except : अन्यः (न्या, -त्) (with abl.), *this is the doing of none b.*

Agharaghants नाघोरघण्टादयस्य कर्मतत्....., Ma. v. Ph. *his life was*

nothing else b. a tissue of atrocious deeds *बीभत्सकर्मसन्ततिरेव तस्य

जीवितमासीत् ; *b. for the king, which of your younger brothers would*

forgive राजा न चेन्निषेद्धा स्यात् कः क्षमेत तवानुजः, Ve. 1. ; *all b. finished*

सम्पूर्णप्रायः (या, यं) ; *in the last page b. one*, *उपान्यासपद्याम् ; *b. by*

going to London, *लण्डनमगता. II. Only : q. v. : Ph. *b. for*

a moment क्षणमात्रं, R. III. Denoting contrast or opposition : (1)

तु (never at the beginning of a clause), *deep anxiety grinds my*

heart, b.t it does not burst into two parts दहति हृदयं गाढोद्वेगो द्विधा

न तु भिद्यते, U. III. ; (2) *तु* is often omitted, *by sweet, b. false words*

मधुराभिरुक्तवाग्भिः, Sa. v. ; *of what avail is (a servant) loyal, b.*

unwise and timid अप्राज्ञेन च कातरेण च गुणः स्यात् सागुराणेन च, Mu. 1. ;

internal heat is burning my body, b. does not reduce it to ashes ज्वलयति

तनुमन्तर्दाहः करोति न भस्मसात्, U. III. ; (3) *किन्तु* or *परन्तु* (at the begin-

ning) *your union is easy. B. the report is she said.....समागमो वामयव-*

साध्यः । किन्तु सा किल समगिरत्.....D. II. ; (4) पुनः, it is like it, b. not

the same सदृश एवः । न पुनः सः, Mr. : Ph. (a) *b. also* : (1) अपि (indecl.) : *not only he who speaks ill of the great, b. also he who hears is a participator of the sin* न केवलं यो महतीऽपमावते श्रूयति तच्चादपि यः स पापमाक्, Ku. v. 83. ; (2) अपितु (rare), U. II. ; (3) किन्तु (rare), *not only to bring, b. also to bend (the bow)* न केवलमानयनाय किन्त्वानमनाय, Pr. ; (6) *b. yet* तथापि, *surely this is so, b. yet seeing the action of some foolish men* वादनेवं तथापि प्रवृत्तान्युपलभ्य केषाञ्चिन्मन्दमतीनाम्, S. IV. Equiv. to *that.....not*: Ph. *there is none b. fears him* न कोऽपि यस्तस्मान्न बिभेति ; *there is not a day b. he comes to my house* *नैकोऽपि दिवसो गच्छति यदा स मम गृहं नागच्छति.

BUTCHER (subs.) : (1) सैनिकः or शौनिकः ; (2) मांसिकः ; (3) मांसविक्रयी.

BUTCHER (v. t.) : (1) हन्ति (हन्, c. 2.) v. TO SLAY, KILL ; (2) विशसति (वृश्, c. 1.) ; (3) संश्रपयति (c. of श्रा) ; (4) निर्वपति (वप्, c. 1.) ; (5) निसूदयति (सूद, c. 10.).

BUTCHER'S BROOM : सैनिकमार्जनी.

BUTCHERY : (1) बधः ; (2) विशसनं : v. SLAUGHTER, MASSACRE.

BUTLER : भोजनपादमद्यादिरचकः सेवकः ; *आसवपालः.

BUTT (subs.) : I. An end, a limit : q. v. II. Mark, target : q. v. : खचाम्. III. An object of ridicule : (1) उपहासास्पदम् ; (2) हास्यभूमिः. IV. A push or thrust with the head of an animal : शिरसा ताडनं. V. A cask or vessel : (1) पादम् ; (2) भाखम्. VI. A short piece of land at the end of a field : आलिः.

BUTT (v.) : I. To adjoin, bound : q. v. II. To strike with the head : शिरसा ताडयति or आहन्ति (हन्, c. 2.) : Ph. *two rams are b.ing* मेधौ युध्वाते (युध्, c. 4. = to fight).

BUTTER (subs.) : नवनीतं, *fresh b.* सद्यस्त्वं नवनीतं, Bha. *clarified b.* : (1) घृतम् ; (2) हविस् (n.) ; (3) सर्पिस् (n.) ; (4) आज्यम् ; (5) पुरोडाशम्.

BUTTER (v.) : नवनीतेन लिम्पति : v. TO BESMEAR.

BUTTERCUP : पीतपुष्पभेदः.

BUTTERFLY : (1) तित्तिलिः (?); (2) पिप्पिलिः (?).

BUTTER-MILK : (1) तक्रम्; (2) काशेय्यं; (3) चरिटम्; (4) दद्यादन्त, A.

BUTTERY : V. LARDER.

BUTTOCK : (1) नितम्बः; (2) कटिपीठः (rare); (3) शिष् (f.) (rare).

BUTTON (subs.) *बुतानः. B. hole *बुतानच्छिद्रम्.

BUTTON (v. t.) *बुतानं ददाति (दा, c. 3.) or लगयति (c. of लग्).

BUTTRESS : *आलम्बः.

BUXOM : प्रफुल्लवदन (भा, नं) : V. COMELY, GAY.

BUY (v. t.) : (1) क्रीणाति or क्रीणीते (क्री, c. 9.); (2) चयक्रीणीते (rare); (3) ग्रह्णाति (ग्रह्, c. 9.) (= to receive) (to be used only when the sense is clear): *at what price have you bought this book* कियता सूख्येनैव पुस्तको ग्रहीतः. P. II. 4.

BUY BACK OR OFF : परिक्रीणीते (क्री, c. 9.).

BUYER : (1) क्रेतृ (f. त्री); (2) क्रयिन् (f. त्री); (3) क्रयिकः (भा, कं).

BUYING : क्रयः. B. and selling क्रयविक्रयः.

BUZZ (v. i.) : (1) गुञ्जति (गुञ्, c. 1.), *not a single bee that did not b. in a sweet low tone* न षट्पदीऽसौ न जुगुञ्ज यः कश्च, B. II. 19.; (2) सिञ्जते (सिञ्, c. 2.), B. XXII. 27.; (3) डुण्डुषायते (nomi.), Kar. v. TO SOUND.

BUZZ, BUZZING (subs.) : (1) गुञ्जितम्; (2) गुञ्जनम्; (3) डुण्डुतम्, K.

BUZZARD : I. A bird : श्येनभेदः. II. A blockhead : q. v.

By (prep.) : I. Of place : (a) = *near* : q. v. : esp. by comp. with उप, *b. the Ganges* उपनङ्गम् : Ph. *b. the side of (her) father* पितुः पार्श्वे, Ku. ; (b) = *past* : (1) अतीत्य; (2) अतिक्रम्य : Ph. *flows b. the city of Oude* बह्मबोध्यामनु राजधानीम्, R. ; *b. this road* अनेन मार्गेण ; (c) = *on* : by the ins. : *b. land and water* खलेन च जलेन च. II. Of time : (a) not later than : Ph. ; *b. this time, the day was complete* अनेन

समयेन परिणती दिवसः, K.; *by the 1st of Baisakha वैशाखस्य प्रथम-
दिवसात् पूर्वम्* (?); (b) of succession : Ph. *day b. day अनुदिनम्* ; *month
b. month मासे मासे*. III. Of other relations : (a) of an agent
after a pass. verb : *by the ins. : should be forgiven b. you मयता
मर्षयितव्यः*, Sa. iv. ; *Bali was asked land b. Vamana वामनेन बलिर्घ-
याचे वसुधा S. k.* ; (b) of the instrument : *by the ins. : b. fans
made of lotus-leaves नखिनौदलतालहन्तैः*, Sa. III. ; *b. king's command
राजाज्ञया* ; *b. force प्रसङ्ग* ; (c.) of the cause, means, made, etc. : gen.
by the ins., sometimes by part.s : b. reading Shastras शास्त्राख्यधीत्य :
b. hook or crook येन केन प्रकारेण ; *b. name Sutikshna, of peaceful
charactor नाम्ना सुतीक्ष्णरितेन दानः*, R. XIII. 41. ; *b. heart कण्ठस्थः
(स्वा, स्तं)*, Bo. ; *b. nature प्रकृत्या or स्वभावतः* ; *b. stealth चौरिकया* ; *to sell b.
weight तोलयित्वा विक्रीणीते* (?) : *to sell b. the yard गजसंख्यया विक्रीणीते
(?)* ; *b. one's self एककः (का, कं) v. SOLITARY* ; *b. degrees क्रमशः* ; *b.
thousands सहस्रशः* ; *b. crowds सहस्रः* ; *one b. one एकैकशः* ; *man b. man
प्रतिपुंसकम् v. EACH* ; *he is taller than me b. half a foot *स मसोऽर्ध-
पादोऽधः* ; *a poem by Kālidāsa कालिदासकृतं काव्यम्* ; (d) in adjura-
tions : Ph. *b. God ईश्वरं साचीकृत्य* ; *I swear b. my sacerdotal thread
अपामि ब्रह्मसूत्रेण*, Ra. II.

BY (adv.) : I. Near : q. v. : निकटे. II. Aside : v. TO LAY BY, PUT BY.

BY AND BY : (1) अचिरं ; (2) किञ्चित् पश्चात् (= little after).

BY THE BY : प्रसङ्गेन or प्रसङ्गात् (?).

BY-GONE : (1) अतीतः (ता, तं) ; (2) अतिक्रान्तः (ता, कं) ; (3) गतः (ता, तं).

BY-LAW : *उपविधिः : v. RULE, ORDINANCE.

BY-PATH, -ROAD, OR-WAY : (1) विमार्गः ; (2) विपथः.

BY-PLACE : (1) विजनप्रदेशः ; (2) विविक्तस्थलं ; (3) विजनभूमिः. [near].

BY-STANDER : (1) प्रेक्षकः (= a spectator) ; (2) पार्श्वस्थः (= one who is

BY-WORD : v. PROVERB. *To become a b. उपहासाख्यं भवति* (भू, c. 1.).

C.

CAB : अश्ववाहयानभेदः.

CABAL (subs.) : I. A body of intriguers : *स्वकार्यसाधनाय गूढमन्त्रकारिणः
(m. pl.). II. Intrigue : q. v. गूढमन्त्रणा.

CABAL (v. i.) : *स्वकार्यसाधनाय गूढं मन्त्रयति (मन्त्र, c. 10.) or sim. मन्त्रयति
(when the sense is clear) : v. TO INTRIGUE.

CABALA : *काबलम् ; इहूदीनाम् निगूढशास्त्रम्.

CABALIST : *काबलविद् (mfn.) ; काबलज्ञ (f. या).

CABALISTIC : *काबलविषयकः (का, कं). In gen. sense : v. MYSTICAL.

CABALLER : v. INTRIGUER.

CABBAGE : शाकप्रभेदः ; *कविः.

CABIN : I. A cottage : q. v. II. Of a ship : कौष्ठः (?).

CABINET : I. A closet : q. v. II. A piece of furniture : *दराजः :
v. CHEST. III. The select council of a ruler : प्रधानमन्त्रिणां सभा. Ph.
c. minister : मुख्यमन्त्रिन् (m.). IV. A room for c. council : इन्द्रकम् (?).

CABLE : पीतवस्त्रनाय स्थूलः शायरज्जुः, लौहशङ्खलो वा ; पीतवस्त्रनी (?).

CABMAN : (1) प्रवहणशङ्कः ; (2) यानवाही : v. CHARIOTEER.

CABRIOLET : चतुश्चक्रविशिष्टः सपिधानी लघुरथविशेषः.

CACHINATION : (1) अट्टहासः ; (2) प्रहसनं ; (3) आच्छुरितम्.

CACKLE (v.) : (1) नदति (नद, c. 1.) ; (2) रौति (रु, c. 2.).

CACKLE, CACKLING (subs.) : नादः, c. of the geese हंसनादः : v. NOISE.

CACOPHONOUS : श्रुतिकटु (mfn.), Kay. VII. 2. : v. HARSH, DISCORDANT.

CACOPHONY : श्रुतिकटुता.

CADAVEROUS : v. GHASTLY, PALE.

CADENCE : I. Lit. : v. FALL. II. Musical : (1) स्वरसंक्रमः (= modulation of voice), Mr. III. 5. ; (2) स्वरावरोहः (= fall of v.), M. n. ;
(3) विरामः (= pause).

CADET : I. A younger brother : अनुजः. II. A younger son :

कनिष्ठपुत्रः. III. In the army : *कादितः.

CAESURA : *विच्छेदः.

CAGE (subs.) : I. For animals : (1) पिञ्जरं ; (2) पञ्जरं ; (3) वीतंसः. II.

For men : v. PRISON.

CAGE (v. t.) : पिञ्जरे निरुणयति (रुष्, c. 7.) : v. TO CONFINED.

CAIRN : (I) उपलराशिः ; (2) पाषाणचिह्निः ; and sim. comp.s.

CAITIFF : खलः : v. KNAVE.

CAJOLE (v. t.) : लाळयति (लल्, c. 10.) : v. TO DECEIVE.

CAJOLER : लाळिन् (f. नी.) (?) : v. DECEIVER, FLATTERER.

CAJOLERY : लाळनं : v. FLATTERY, DECEPTION.

CAKE (subs.) : I. A article of food : (1) पिष्टकः ; (2) पूषः. II. A cake-like mass : पिण्डः.

CAKE (v. i.) : पिष्टीभवति (भू, c. 1.).

CALAMINE : धातुविशेषः ; *कलमिनम्.

CALAMITOUS : (1) विपन्नः (त्रा, त्रं) ; (2) विपदयुक्तः (सा, सं) ; (3) आपदुपेतः (ता, तं) ; (4) व्यसनोपेतः (ता, तं) : v. UNFORTUNATE. Ph. 'c. condition' विपद्भ्रा.

CALAMITY : (1) विपद् (f.) ; (2) आपद् (f.) ; (3) विपत्तिः ; (4) व्यसनं (rare) ; (5) उपद्रवः (=public c.) : v. MISFORTUNE.

CALCINATION : (1) गारणं ; (2) आतश्चनं ; (3) प्रतीवापः.

CALCINE : (1) गारयति (c. of गृ) ; (2) आतश्चयति (c. of तश्).

CALCIUM : *कृष्णसारः.

CALCULATE : (1) गणयति (=to count, reckon : q. v.) ; (2) निरूपयति (=to ascertain), c. a day suited for our departure निरूप्यतां तावदस्माकं प्रस्थानयोग्यदिवसः, Mu. iv. C.d : i. e. adapted : v. TO FIT, SUIT.

CALCULATION : (1) गणना ; (2) निरूपणं (=ascertainment), c. of time कालनिरूपणं, Su.

CALCULATOR : (1) गणकः ; (2) निरूपकः (=one who ascertains).

CALCULOUS : (1) अग्ररः (री, रं) ; (2) शार्करः (री, रं).

CALCULUS : (1) *सूक्ष्मानगणितं (= differential c.) ; (2) *समाहारगणितं (= integral c.).

CALDRON : (1) कटाक्षः ; (2) पिठरः : v. BOILER.

CALENDAR : I. An almanack : पञ्चिका. II. A list : q. v.

CALENDER (subs.) : *चक्रयन्त्रं, Williams.

CALENDER (v. t.) : *चक्रयन्त्रेण दृष्टीकरोति (nomi.).

CALENDS : रोमकौयमासस्य प्रथमदिवसम्.

CALENTURE : व्यामोहः (lit. and fig.).

CALF : I. The young of the cow : (1) बल्लः ; (2) गोवत्सः or धेनुवत्सः ; (3) तणिकः (=a newly born c.), A. A she-c. two years old विहायनी. II. A dolt, blockhead : q. v. III. The c. of the leg जहाया मांसलः पञ्चाङ्गः.

CALIBRE : Ph. : the c. (of a tube, etc.) : सुखस्य or छिद्रस्य परिमाणं ; of small c. लुद्रसुखविशिष्टः (?) ; a man of small c. लुद्रबुद्धिः.

CALICO : कार्पासभेदः.

CALIGRAPHY : v. PENMANSHIP.

CALK (v. t.) : जलप्रवेशनिरोधाय नौकायाः फलकसन्धिच्छिद्राणि जीर्णवस्त्रखण्डैः पूरयति (c. of घृ).

CALKER : जीर्णवस्त्रखण्डैर्नौकायाः फलकसन्धिच्छिद्रपूरकः.

CALL (v. t.) : I. To summon : (1) ह्वयति, आ-, (ह्वे, c. 1.), I will c. and ask my mistress गृहिणीमाह्वय पृच्छामि, Mr. i. ; (2) शब्दायते (nomi.) (= c. aloud), c. Maitreya मैत्रेयं तावत् शब्दायस्व, Mr. iv. ; (3) आकारयति (c. of ह्व) (rare) ; (4) निमन्त्रयति (मन्त्र, c. 10.) (= invite : q. v.). II. To address by a particular name : (1) आह्वयति, c. d her by the name Párvati तां पार्वतीति नाम्ना जुहाव, Ku. i. 26. ; (2)—नाम्ना or संज्ञया or आख्यया कनिदधाति (धा, c. 3.) : "c. a spade a spade" की वदपक्ष

तदूपमभिधेहि. III. To name, designate : (1) वक्ति (वक्, c. 2.), भाषते (भाष्, c. 1.), etc. (= to speak : q. v.), *you are c.ed 'mountain-lifter'* तुलितभूषदुचसे, Si. xv. 30. ; (2) उदाहरति (हृ, c. 1.), *c.ed Dasharatha दशरथ इत्युदाहृतः*, B. I. 1. ; (3) अप-दिशति, व्यप-, (दिष्, c. 1.), Si. xv. 28. Ph. : *c. to mind मनसि करोति* ; *c.ed Rig, Yaju, and Sama ऋग्यजुःसामसंज्ञकाः*, S. p. ; *c.ed Tāraka तारकसंज्ञितः*, Ku.

CALL BACK : v. TO RECALL, REVOKE, RETRACT.

CALL FOR : TO DEMAND, REQUIRE.

CALL FORTH : आह्वयति (ह्वे, c. 1.) (lit. and fig.).

CALL IN : I. To collect, as debts : v. TO COLLECT. II. To invite, as friends : आह्वयति, सं-.

CALL OFF : i. e. to divert : q. v.

CALL OUT : v. TO RECITE.

CALL ON or UPON : I. To implore : q. v. II. To invoke : q. v. III. To pay a short visit, *c.ed on me* मां द्रष्टुं आजगाम (after Mu.) ; *c. on him* तं द्रष्टुं गच्छ.

CALL TO : शब्दायते : v. CALL (1).

CALL (subs.) : I. A vocal address : आह्वानं. Ph. "*c. of the house*" *सभासदा नामपाठः. II. Demand, requisition : q. v. III. A pipe or whistle : q. v. *To make or give or pay a c.* : v. CALL ON (III).

CALLING : I. Lit. : आह्वानम्. II. Vocation : q. v. : वृत्तिः.

CALLOUSITY : I. Lit. : (1) क्लृप्तः ; (2) कदरः (?). II. Fig. hard-heartedness, insensibility : (1) क्लृप्त्यम् ; (2) कठोरता.

CALLOUS : I. Lit. : (1) सतः (ता, तं) (?) ; (2) कठिनः (ना, नं) (= hard : q. v.). II. Fig. : hard-hearted : q. v. : कठिनः (ना, नं).

CALLOUSNESS : (1) क्लृप्त्यम् ; (2) कठोरता :] v. INSENSIBILITY.

CALLOW : (1) पृथ्वीनः (ना, नं) ; (2) वीतपचः (चा, चं) ; and sim. comp.s.

CALM (adj.) : (1) शान्तः, प्र-, (ता, तं), *o, what a c. and beautiful morning* चहो प्रशान्तरमणीयता प्रभातस्य ; *c. and solemn place* प्रशान्तगभीरभूमिः, Vi. ; *c. countenance* शान्ताकारः, Ma. ; (2) निष्कम्पः (स्या, स्यं), निश्चलः (ला, लं), etc. (= without motion : as a sea), *like the c. ocean on a c. day* निवातनिष्कम्पनिवापगापति, Ki. ; *the sea became very c. with unruffled water* निम्नतोऽभवदत्यर्थं समुद्रः क्षितितीक्ष्णः, V. p. ; (3) निर्घातः (ता, तं), etc. (= without wind : as a c. place), V. ; (4) अचुत्तरङ्ग (f. क्वा) etc. (= not wavy : as a river) ; (5) अचुम्ब (f. क्वा), etc. (= not agitated). *To be c.* : श्रायति, प्र-, (श्म, c. 1.), Ku.

CALM (subs.) : I. As opposed to storm : निवातः or निर्वातः. II. Calmness, tranquillity : q. v.

CALM (v. t.) : (1) शमयति, प्र-, (c. of श्म), *to c. a tempest* चञ्चवातं शमयति : (2) शान्तयति, or सान्त्वयति, अभि-, उप-, परि-, (शान् or सान्, c. 10.), *to c. the son of wind (Bhims)* मरुतः सुतस्तुपसान्त्वयितुम्, Ki. II. 25 : v. TO QUIET.

CALMLY : I. Gently : q. v. II. Quietly, patiently : q. v.

CALMNESS : (1) शान्तिः or श्मः ; (2) प्रशान्तिः or प्रश्मः ; (3) अचोमः and sim. comp.s (= absence of agitation) ; (4) better by adj. *c. of mind* : (1) धैर्यं, Ki. xiv. 1. ; (2) निर्विकारचित्तत्वं M. n.

CALOMEL : *पीतहरितपारदः ; शुद्धपारदः.

CALORIC : तापः.

CALORIFIC : तापनः (नी, नं) or तापकः (क्ता, कं).

CALTROP : I. A thistle : गीचुरः. II. A military instrument
*चतुःशूलम् ; अश्वारोह्याणां गतिनिरोधाय युद्धयन्त्रविशेषः.

CALUMNIATE : परिवदति (वद, c. 1.), *c.s in my presence (my) friend the king of Angs* परिवदति समचं मित्रमङ्गाधिराजम्, Ve. v. : v. TO BLANDER, DETRACT, REVILE.

CALUMNIATION : परिववादः : v. CALUMNY.

CALUMNIATOR : परिवादकः or परिवादी : V. SLANDERER, REVILER.

CALUMNIOUS : परिवादिन् (f. नी) : V. SLANDEROUS.

CALUMNIOUSLY : (1) गुणापवादेन ; (2) अभूतमासञ्ज्य (= falsely) ; (3) असूयया (= detractingly).

CALUMNY : (1) परिवादः, *not before acquainted with c.s* परिवादगीचर-
मयातपूर्वः (वां, वै), Ki. ; (2) परिभाषणम् (rare) ; (3) पिशुनवाक्यं (= evil
speech) : V. SLANDER, DETRACTION.

CALVE : वल्सं सुते, प्र-, (सु, c. 2.) : V. TO BEGET.

CALVINISM : *केल्विनमतं or केल्विनस्य मतम्.

CALVINIST : *केल्विनमतावलम्बिन् (f. नी).

CALYX : *दलकीषः ; पुष्पदलावरणम्.

CAMBRIC : *किम्ब्रुकम् ; सूक्ष्मपटविशेषः.

CAMEL : (1) उष्ट्रः ; (2) क्रमेलकः, (3) दिककुद (m.) (rare). *A young c.* :
करमः. *A she-c.* : उष्ट्री.

CAMELOPARD : दीर्घशीवः (?) ; उष्ट्र-जातीयशिविती जन्तुविशेषः.

CAMEO : *कामीपलः.

CAMERA OBSCURA : *प्रतिविम्बयाहको यन्त्रविशेषः ; प्रतिविम्बयाहचौ.

CAMP (subs.) : (1) शिविरम् ; (2) कटकः. *To pitch a c.* : स्तम्भावारं निवेशयति
(c. of विज्ञ), Ka.

CAMP (v.) : V. TO ENCAMP.

CAMPAIGN I. An open tract : (1) समभूमिः ; (2) कौदारव्रततिशब्दचगुणा-
दिवर्जिता भूमिः, Ka. II. The time that an army keeps the field :
वियुद्धकालः (?) and sim. comp.s. [धनसारः, A.

CAMPHOR : (1) कर्पूर (mn.) ; (2) सिताश्वः, A. ; (3) हिमशालुका, A. (4)

CAMPHORATED : कर्पूरवासितः (ता, तं).

CAN (subs.) : (1) ञषक (mn.) ; (2) कंस (mn.).

CAN (v.) : (1) शक्नोति (शक्, c. 5.), *Mena could not restrain (her) from
the undertaking* शशाक मेना न नियन्तुमुद्यमात्, Ku. v. 5. ; c. not be made

to accept the ministry of Chandragupta उपस्य साधिव्यं वाहयितुं न शक्यते, Mu. ; (2) प्रभवति (मृ, c. 1.), *an enemy c. not conquer when* प्रभवति न तदा परी विजेतुं, Ki. x. 35. ; (3) ईटे (ईड्, c. 2.), *who c. move a good man* सुजनं अनायस्यितुं क ईडते, Si. xv. 40. ; (4) पारयति (पृ, c. 10.), *nor c. we say that it is our friend's fault* सखिनामी दोष इति व्यवसायितुमपि न पारयामः, Sa. iv. ; (5) चमते (चम्, c. 1.) N. xiv. 16 ; (6) समर्थ. (थां, थं) or शक्तः (क्ता, क्तं) or चमः (मा, मं) भवति (often understood). N. B. (a) do not use 2 and 3 in the pass. ; (b) *could* can also be idiomatically expressed by विधिबिहः *I c. deprive even Siva of his fortitude* कुर्यां हरस्यापि पिनाकपाशैर्धैर्यं वि, Ku. III. 10. ; (c) *can not be*—is best expressed by part. adj.s.—तस्य, अनौय and य ; *what can not be accomplished or cured* असाध्यः (ध्या, ध्यं) ; *what cannot be measured* अपरिमितः (या, यं) ; (d) *can not but*—is expressed by अवश्य or circumlo. : *I can not but remark* मयावश्यं वक्तव्यम् ; *I cannot but weep* रोदनं निवारयितुं न शक्नोमि.

CANAL : (1) कुल्या ; (2) प्रचाली ; (3) उपकुल्या.

CANARY BIRD : पीतवर्णः पक्षिविशेषः.

CANCEL : I. To erase, obliterate : कुखलनां तनोति (तन्, c. 8.) (with gen.) (properly by the circular mark prevalent among Hindus), N. II. To annul, destroy : लुप्यति, अव-, वि-, (लुप्, c. 6.) (?). III. To strike out common factors : अपवर्तयति (c. of इत्), Li. IV. To enclose : q. v.

CANCELLATION : I. Erasing : कुखलनाक्रिया. II. Annulment : अवलोपः (?). III. Striking out common factors : अपवर्तनम्.

CANCER : I. One of the signs of the zodiac : (1) कर्कटः ; (2) ककः (rare). II. A disease : *कर्कटरोगः.

CANCEROUS : i. e. affected with cancer : *कर्कटरोगाक्रान्तः (न्ता, न्तं) and sim. comp.s.

CANDELABRUM : *प्रदीपपादपः ; कौमुदीवृत्तः.

CANDID : I. White : विशदः (दा, द'). II. Fair, frank, sincere : q.

v. : (1) व्यायः (व्या, य') (= fair) ; (2) स्फुटभाषिन् (f. शौ) (= frank) ;
(3) निष्कपटः (टा, ट') (= sincere).

CANDIDATE : (1) आकाङ्क्षिन् (f. शौ) ; (2) अर्धिन्, म-, (f. नौ), c. for
poetic fame कवियशःप्रार्थी, R. [any trick].

CANDIDLY : (1) स्फुटम् (= frankly) ; (2) निष्कपटम् or निर्व्याजम् (without

CANDIED : *शर्करितः (ता, तं), c. *sugar* : v. CANDY.

CANDLE : *वर्तिः, *wax c.* *शिक्ष्यवर्तिः.

CANDLEMAS : *दीपान्विता (properly a Hindu festival).

CANDLESTICK : दीपाधारः.

CANDOUR : निष्कपट्यम् : v. FRANKNESS, INGENUOUSNESS.

CANDY : (1) माचिकशर्करा ; (2) खखः ; (3) खखनीदकः.

CANE (subs.) : I. The rattan : q. v. : वेतसः. II. A stick : वेत
or वेतयष्टिः. A seat made of c. वेचासनम् : v. also SUGAR-CANE,
BAMBOO, REED.

CANE (v. t.) : (1) वेवाघातं करोति ; (2) वेवेच इति, आ, (इन्, c. 2.).

CANINE : expressed by comp. of words under DOG : c. *tail* श्वपुच्छम्.
Ph. c. *teeth* अयदन्ता (?).

CANISTER : (1) पेटकः (?) ; (2) पात्रं (=any vessel.)

CANKER (subs.) : I. Cancer : *कर्करोगः. II. A disease of plants :
कौटाः (m. pl.). III. Fig. : कालः. IV. Caterpillar : q. v. V. The
dog-rose : q. v.

CANKER (v.) : v. TO CORRODE, CORRUPT.

CANKERWORM : शककौटः : v. CATERPILLAR.

CANNIBAL : दधुञ् (m. f. n.), B. XII. 17., and sim. comp.s.

CANNIBALISM : I. Lit. : दमीजनः to practise c. मनुष्यमांसं खादति (खाद,
c. 1.), अति (अद, c. 2.), etc. II. Fig. : (1) दयंसता ; (2) जिघांसता.

CANNON : *कामानः. *To load a c.* *गुलिभिः कामानं पूरयति (पूर, c. 10.).

CANNONADE (subs.) : *कामानगोलप्रक्षेपणम्.

CANNONADE (v. t.) : *कामानगोलैः स्रज्जाति (स्रज्, c. 9.) or मद्घाति (मन्ध, c. 9.).

CANNON-BALL : *कामानगोलः ; कामानगुलिः ; अयोगोलः.

CANNON-SHOT : I. Cannon-ball : q. v. II. Its range : Ph. *the fleet got out of c.* *रणपोतावलिः कामानगोलविषयमतिचक्राम.

CANOE : नौः or नौका : v. BOAT.

CANON : I. A rule : (1) विधिः ; (2) व्यवस्था. *C.-law* : *पीप-प्रचारितधर्म-संहिता. II. An ecclesiastical dignitary : धर्मोपासकविशेषः.

CANONESS : धर्मोपासिका (?).

CANONICAL : (1) वैधः (धौ, धं) ; (2) वैधिकः (कौ, कं), c.s : याजकवेषः.

CANOPY : (1) वितानम् ; (2) चन्द्रातपः ; (3) छद्मोचः.

CANOROUS : (1) मधुरः (रा, रं) (of songs, etc.) ; (2) मधुरभाषिन् (f. स्त्री) (of men, etc.) : v. MELODIOUS.

CANT (subs.) : *अपभाषा, "c. word" : *अपशब्दः.

CAN'T = can not : q. v. Canting (adj.) : दाक्षिकः (कौ, कं).

CANTEEN, CANTINE : मद्यभाण्डम्.

CANTER (v. i.) : अर्धपुलायितेन गच्छति (गम्, c. 1.) or चलति (चल्, c. 1.).

CANTER (subs.) : अर्धपुलायितम्, Si. v. 10.

CANTHARIDES : नीमयीत्याजातीयकौटभेदः.

CANTICLE : I. Of the bible : *गीतकाण्डः. II. A canto : q. v.

CANTLE, CANTLET : खण्डम् : v. PIECE.

CANTO : of a poem : सर्गः : v. BOOK.

CANTON (subs.) : प्रदेशः : v. PROVINCE.

CANTONMENT : निवेशः, *military c.* सेनानिवेशः : v. QUARTERS.

CANVAS : I. A coarse cloth : शाणं, c. *bag* शाणपुटम्. II. Sails : q. v. : वातरसनानि (n. pl.) (?). III. Cloth for painting : पटम्, D.

CANVASS (v.) : I. To solicit for votes : प्रार्थयते (अर्थ, c. 10.) or याचते,

(याच, c. 1.). II. To sift, examine : q. v. : परीचते (ईच्, c. 1.) III.

To discuss : q. v. : विचारयति (c. of चर्).

CANVASS, CANVASSING (subs.) : I. Inspection : q. v. : परीचा. II.

Discussion : q. v. : विचारः. III. Solicitation for votes : *मतप्राप्तिना
or simply प्रार्थना (when the context determines the meaning.)

CANVASSER : I. One who solicits votes : *मतप्राप्तकः. II. Examiner :

q. v. : परीचकः.

CAP : शिरस्कम् (gen. term). "C. of fools" मूर्खचूडामणिः.

CAPABILITY : (1) शक्तिः ; (2) क्षमता ; (3) सामर्थ्यम्.

CAPABLE : (1) शक्तः (क्ता, क्तं), with c, friends शक्तैः सुदृष्टिः, B. ; c. of
this work चक्षुः कार्यणः शक्तः, Ve. III. ; (2) समर्थः (र्था, र्थं), c. of
meeting परिसरचसमर्थः, Vi. ; (3) क्षमः (मा, मं), c. of disordering
विप्रकर्तुं क्षमः, Vi. N. B. note the construction of these words ;
(4) शक्यः (क्ता, क्यं) (in the passive sense) : c. of being counteracted
समाधातुं शक्यः, Vi. Be c. : v. ABLE, BE—.

CAPACIOUS : i. e. spacious, large : q. v. : (1) विशालः (ला, लं) (in
breadth) ; (2) विपुलः (ला, लं) (in depth) ; (3) बहुयङ्गः (ङ्गा, ङं) (rare).

CAPACIOUSNESS : (1) विशालता ; (2) विपुलता : v. LARGENESS.

CAPACITATE : v. TO ENABLE.

CAPACITY : I. Lit. : (1) धारणशक्तिः ; (2) ग्रहणसामर्थ्यम् ; (3) better
by circumlo. : v. EXTENT. Ph. a measure of c. प्रतीमानं, M.
II. Mental c. : ग्रहणसामर्थ्यम्, c. for all knowledge अग्निविद्याग्रहण-
सामर्थ्यम्, K. III. Ability : q. v. : शक्तिः, to the extent of one's c.
यथाशक्ति. IV. Outward condition : रूपम्, in the c. of a cook सूक्ष्मरूप
or सूक्ष्म भूत्वा. V. Legal c. : क्षमता (?). VI. In geo. : गर्भफलम्,
Li.

CAPAPLE : आपादमस्तकम् ; सर्वाङ्ग- in comp.

CAPARISON : I. Subs. : कुचः ; v. TRAPPINGS. II. Verb : कुचय

मच्छयति, etc. ; saw *Indráyudha c.ed with red cloth* चरुणेनावासह्य-
रेणालङ्कृतमिन्द्रायुधमद्राक्षीत्, K. C.ed : विसृषितः (ता, त) N. I. 57.

CAPE : I. A promontory : *प्रलम्बः. II. For the shoulders : *स्तम्भदः.

CAPER (v.) : कूर्दति, -ते (कूर्द, c. 1.), Ha. : v. TO FRISK.

CAPER (subs.) : I. For pickling : मुकुलविशेषः : *कफरी. II.

A skip, jump : q. v. To cut c.s : कृ(क)र्दति, -ते (कूर्द or कृद, c. 1.).

CAPILLARY : I. Subs. : सूक्ष्मनाडीविशेषः ; *संघीमिनी. II. Adj. : expr. by tat. comp.

CAPITAL (adj.) : I. Chief, principal : q. v. II. Excellent : q. v.

Ph. c. letter *बृहदक्षरं ; c. punishment प्राणदण्डः ; c. offence *प्राणदण्डो-
पराधः.

CAPITAL (subs.) : I. Of a column : चूडा (?). II. Of a country :

राजधानी, c. of the king *Bhima भीमभूमिपतिराजधानी*, N. VI. 1. Ph. :
the city named *Puspapura* (Patna) the c. of *Magadha* (Behar)

मगधदेशश्चेखरीभूता पुष्पपुरी नाम नगरी, D. III. A c. letter ; *बृहदक्षरम्.

IV. Stock, principal : q. v. : (1) मूलम् ; (2) मूलधनम्.

CAPITALIST : perh. मूलवत् (f. ती). Great c. श्रौतसारधनः (ना, नं), D.

CAPITALLY : v. CHIEFLY. Ph. : to punish c. प्राणान् दण्डयति.

CAPITATION : Ph. c. tax : v. POLL-TAX.

CAPITOL : *रोमननगरस्थयुपितारदेवालयः.

CAPITULATE : *शत्रुवशं स्वीकरोति ; शत्रुदक्षे पुरं or दुर्गं चर्पयति (c. of च्).

CAPITULATION : Ph. they agreed to a c. on these conditions एतैर्निघनेः

पुरं or दुर्गमर्पयितुमभ्युपगम्युः : v. TO CAPITULATE.

CAPON : i. e. castrated cock : हतमुष्णकुक्कुटः and sim. comp.s.

CAPRICE : (1) कामचारः (any thing done according to one's fancy),

this is c. of fortune देवसाय कामचारः, Mu. II. ; (2) वाचस्थम् (= fickle-
ness : q. v.).

CAPRICIOUS : (1) कामचारिन् (f. ची) (doing according to one's fancy) ;
(2) चञ्चलः (जा, छे) (= fickle, unsteady : q. v.).

CAPRICIOUSLY : v. WHIMSICALLY.

CAPRICIOUSNESS : (1) कामचारिता ; (2) चाञ्चल्यम् (= fickleness : q. v.).

CAPRICORN : मकरः or मकरराशिः.

CAPRICUM : रक्तमरीचः ; रक्तमरीचलता.

CAPSTAN : *मारीत्तोलनयन्त्रम्.

CAPSULAR : कौशाकारः (रा, र') (?).

CAPSULE : (1) बीजकोशः (षः), Bha. ; (2) कर्षिका, Bha.

CAPTAIN : I. A chief : q. v. : अध्यक्षः. II. A military officer :
*गुल्मपतिः or (in gen. sense) सैन्याध्यक्षः or सेनानीः. III. A naval
officer : पीताध्यक्षः or पीतनायकः. IV. A master of the military
art : v. GENERAL.

CAPTAINCY or **CAPTAINSHIP** : (1) गुल्मपतिपदम् (military) ; (2) पीताध्यक्ष-
पदम् (naval).

CAPTION : v. APPREHENSION.

CAPTIOUS : I. Disposed to find fault : (1) दीर्घकटुम् (mf. n.) ; (2)
पुरोमागिन् (f. नी) ; (3) दीर्घपाहिन् (f. ची). II. Peevish, perverse :
q. v. III. Insidious, troublesome : q. v.

CAPTIOUSLY : v. PEEVISHLY ; INSIDIOUSLY.

CAPTIOUSNESS : v. CENSORIOUSNESS, PEEVISHNESS.

CAPTIVATE (v. t.) : I. To enslave : वशीकरोति, c.d by her good
qualities तद्गुणवशीकृतः, D. II. To charm : q. v. : हरति (ह, c. 1.),
c.d the eyes, as well as the minds, of all creatures जहार सर्वभूतानां
चक्षुषि च मनांसि च, Mah. C.ing : मनीहरः (रा, र') : v. CHARMING,
FASCINATING.

CAPTIVE (subs.) : वन्दी or वन्दि (f.), will bring back fortune as a c.
त्रियं वन्दीमिव प्रत्यानेष्यति, Ku. II. 52. : v. PRISONER.

CAPTIVE (adj.): (1) बन्दीकृतः (ता, तं); *made c. by the enemies of gods*

बन्दीकृता विबुधशत्रुभिः, V. ; (2) बन्दि, *c. women बन्दिस्त्रियाः*, Vi. vii.

CAPTIVITY : बन्दित्वः : v. SLAVERY, SUBJECTION.

CAPTOR : (1) बाहकः ; (2) जेता (= victor, conqueror : q. v.).

CAPTURE (v.): गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.), *and was c.d by Chandavarman*

जगट्टे च चक्रवर्त्मणा, D. i. ; *newly c.d नवग्रहः* (हा, ह'), K. : v. TO

TAKE.

CAPTURE (subs.): I. Seizure : q. v. : ग्रहः, -घन, *c. of cattle जीवग्रहः*,

Mah. II. Booty, prize : q. v.

CAPUCHIN : I. A monk : यतिक्रिषेवः. II. A monkey : वानरक्रिषेवः.

CAR : रथः, *proceesion of the c. of Jagannatha रथयात्रा* : v. CHARIOT.

CARAT : I. A weight रत्निका (properly about half a c.), K. b. II.

A 24th part, in measuring the fineness of gold : express
by circumlo. : *this is 18 c. gold *अस्त्र पादवयं स्वर्णम्.* [Mal.

CARAVAN : सहः, *c. of pilgrims यात्रिकसहः* ; *c. of merchants वणिग्बन्धः*,

CARAVANSARY, CARAVANSERA : पथिकाश्रमः.

CARAWAY : (1) अजमीडा ; (2) उदयन्धा.

CARBINE OR CARABINE : *लघुबन्दुकः.

CARBINEER OR CARABINEER : *लघुबन्दुकधरदारः.

CARBON : *अक्षरसारः.

CARBONIC : *अक्षरसारजः (जा, जं).

CARBUNCLE : I. A tumour : निस्लीटः. II. A gem : पञ्चरागः.

CARCASS : (1) शव (mn.) ; (2) स्रतशरीरः ; (3) कुशप (mn.) (rare).

CARD (subs.): I. A playing c. : *तासः, *to play with c.s *तासैः*

क्रीडति, *knave of c.s* : *दासः. *Diamond, heart, club, and spade* (of
cards) *रक्तः, पीतः, श्यामः, कृष्णः. II. A visiting c. *नामपत्रम्.

III. A paper on which the points of a compass are marked :

*दिग्भागपत्रम्. IV. An instrument for combing wool : ऊर्षामाजनी.

CARD (v. t.) : v. TO COMB, CLEANSE.

CARDAMOM : (1) एला ; (2) कीरन्नी (small c.) ; (3) चन्द्रबाखा (large c.)

(4) निष्कटि (large c.) (rare). C.-plant : एलायता, R.

CARDER : of wool : ऊर्ध्वमार्जकः.

CARDIAC : I. Adj. : दीपनः (नी, नं), Sr. II. Subs. : दीपनम्.

CARDINAL (subs.) : *रोमकधर्मनियन्ता. C.ship, c.ate : *रोमकधर्मनियन्तृपदम् ;

कार्डिनालपदवी.

CARDINAL (adj.) : i. e. chief, principal : c. virtue परमधर्मः. Ph. c. number एकादिसंख्या ; c. points *प्रधानविन्दवः (m. pl.).

CARE (subs.) : I. Anxiety : q. v. : चिन्ता, free from c. about you जयि वीतचिन्तः, Sa. iv. Ph. : I am now free from c. लब्धमिदानीं

स्वास्थ्यम्, Sa. iv. II. The object of care : चिन्ता, a daughter born in this world is a great c. पुत्रीति जाता महतीह चिन्ता, P. r. s.

III. Caution, attention : (1) यत्नः, प्र-, (= diligence) although (I) was brought up with c. प्रयत्नसंवर्द्धितोऽपि, D. iv. ; (2) अप्रमादः (= carefulness) ; (3) आदरः (of treatment), display c. in the service of

Rishis ऋषिजनपरिचर्याम् दर्शितादरा भव, K. IV. Charge, oversight :

(1) रक्षा (= watching over), (but its) c. is with you रक्षा युष्मास्त्वस्थिता, Ku. II. 28. ; (2) अवेषा (= looking after).

CARE, TAKE : (1) रक्षति (रक्ष्, c. 1.), (=watch over) you should t. c. of it at night and Vardhamānaka in the day इदं रक्षितव्यं त्वया रात्री वर्यमानकेनापि दिवा, Mr. i. ; I t. c. of the house गृहहरणां करोमि, H.

III. ; (1) लाक्षयति, ते (लक्ष्, c. 10.) (of children), you should t. c. of her as a child बालिव लाक्षनीया, K. Take care = beware : q. v. : अप्रमत्तः (त्ता, तं) or सावधानः (ता, नं) भव.

CARE (v.) : (1) गणयति (गण्, c. 10.) (=to reckon), did not c. what Rama said अजीगणह्यग्रथं न वाक्यं, B. II. 53. : he did not c. all these स ताम्राजीगणन् सर्वान्, B. xv. 5. ; not c.ing even a straw for their

husbands दृष्टायापि न गणयित्वा भवन्, D. ; (2) ईक्षते, etc. (= to look : q. v.), *does not c. for birth or beauty* नाभिजननीक्षते न रूपमासीक्षयते, K. ; (3) आद्रियते (ह, c. 6.) (= to regard), Ki. xiv. 10.

CAREEN (v. t.) : पार्श्वेन स्थापयति (c. of स्था).

CAREER : I. A race or race-course : q. v. II. General course of conduct : चरितं.

CAREFUL : I. Attentive : q. v. : (1) अप्रमत्तः (त्ता, तं) ; (2) वीतप्रमादः (दा, दं) ; (3) सावधानः (गा, नं). II. Anxious : q. v. : (1) सचिन्तः (त्ता, तं) ; (2) चिन्तावत् (f. तौ) ; (3) चिन्ताशताकुलः (त्ता, तं). C. of or for : (1) चिन्तयति (चिन्, c. 10.) ; (2) आद्रियते, K.

CAREFULLY : I. With c. : (1) यत्नेन ; (2) प्रयत्नतः ; (3) निपुणं, *searching c.* निपुणमन्विष्य, D. II ; *to consider c.* निपुणं विचारयति, Mr. II. Attentively : (1) अप्रमत्तम् ; (2) अप्रमादिन ; (3) सावधानेन. III. Anxiously : q. v. : expr. by adj.

CAREFULNESS : (1) अप्रमादः ; (2) सावधानता ; (3) चिन्ताकुलता (= anxiety).

CARELESS : I. Inattentive, neglectful : q. v. : प्रमत्तः (त्ता, तं). *To be c. of* : न चिन्तयति (चिन्, c. 10.) or विभावयति (c. of सू) (with acc.), *is c. even of herself* आत्मानमपि न विभावयति. II. Said or done without care : प्रमत्त- in comp. III. Free from care : निचिन्तः (त्ता, तं).

CARELESSLY : (1) प्रमादेन ; (2) सप्रमादम् ; (3) प्रमत्तः (त्ता, तं) ; (4) अनवधानेन.

CARELESSNESS : (1) प्रमादः ; (2) अनवधानम् ; (3) असवधानता ; (4) प्रमत्तता.

CARESS (v.) : परिरम्भे (रम्, c. 1.) (= to embrace : q. v.) ; (2) क्रीडे करीति (= to put in the lap) : v. also TO FONDLE.

CARESS (subs.) : परिरम्भः (= embrace : q. v.).

CARESSINGLY : वक्षसा परिरम्भ्य (= embracing), Ku. v. 3.

CARET : *पूरकः ; असम्पूर्णलिखितविज्ञापनाय 'A' इत्याकारविश्वः .

CARGO : expr. by द्रव्यं, or भाखं, *what is the c. of the boat* किंभाखपूर्णा नौः.

CARICATURE (subs.) : उपहासचित्रं (?).

CABICATURE (v. t.) उपहासचित्रं लिखति (लिख्, c. 6.) (?).

CARICATURIST : उपहासचित्रकरः (?); उपहासचित्रलेखकः (?),

CARIES, CARIOSITY : अस्थिग्रथं (?).

CARIOUS : प्रणितः (ता, तं) (?).

CARMAN : (1) सारथिः; (2) रथवाहकः; (3) शकटवाहकः (of a cart).

CARMELITE : *कर्मलीययतिः.

CARMINATIVE (adj. or subs.) : वातघ्नः or वायुघ्नः (घ्नौ, घ्न').

CARMINE (subs.) : a red dye : लाक्षा (?). Dyed with c. लाचिकः (कौ, क'),
S. K.

CARNAGE : कर्दनः v. SLAUGHTER, MASSACRE.

CARNAL : I. Bodily, sensual : q. v. Ph. c. *pleasure* विषयसुखं. II.
Lustful : q. v. Ph. c. *desire* कामः; c. *knowledge* : संसर्गः.

CARNALITY : (1) विषयासक्तिः (the state); (2) विषयीपभोगः (its indulgence : v. SENSUALITY).

CARNALLY : Ph. to know c. संसृजति (सृज्, c. 6.) ; or better by संसर्गः.

CARNATION : I. Flesh color : मांसवर्णः. II. A flower : रक्तवर्णपुष्प-
प्रभेदः.

CARNIVAL : *रोमकधर्मिणां मासीत्यवः.

CARNIVOROUS : (1) मांसभुज् (mfn.); (2) आनिषाशिन् or पिशिताशिन् (f. नौ);
(3) क्रव्यादः.

CAROB : शिल्पिभेदः.

CAROL (subs.) : सङ्गीतः v. SONG.

CAROL (v.) : गायति (गे, c. 1.) : v. TO SING.

CAROTID ARTERIES : prob. मन्थे (f. dual), B.

CAROUSAL, CAROUSE (subs.) : पानगीष्ठीमङ्गीत्यवः or sim. पानगीष्ठी, D.

CAROUSE (v.) : (1) अतिशयं पिवति (पा, c. 2.); (2) प्रभूतमद्यपानं करोति.

CAROUSE : आषानपः, Ha. : v. DRINKER, REVELLER.

CARP (subs.) : रीहितजातीयमत्स्यभेदः.

CARP AT (v.) : अवचिपति (चिप्, c. 6.) : v. TO CENSURE, TO CAVIL.

CARPENTER : (1) तचकः ; (2) लष्टृ (m.) ; वर्धकिः ; (4) सूचधारः ; (5) तचन् (m.).

CARPENTRY : (1) दासकर्मन् (n.) K. ; (2) तचचं, *tools of c.* तचचसाधनानि (n. pl.).

CARPER : v. CAVILLER, CENSURER.

CARPET (subs.) : चित्राक्षरचं (?). Ph. "on the c." : आसीचमानः (ना, नं).

CARPET (v.) : चित्राक्षरचैराच्छादयति (छद्, c. 10.) (=to cover : q. v.).

CARPING (adj.) : (1) मिथ्यादीषदर्शिन् (f. नौ) (?) ; (2) अवचिपिन् (f. नौ) (?).

CARPING (subs.) : अवचिपः : v. CAVIL, CENSURE.

CARPINGLY : (1) गुणपवादिनः ; (2) असूयया.

CARRIAGE : I. Conveyance : वाहनं. II. A vehicle : (1) यानं (most gen. term), *drives in a c. and four* चतुरश्वाद्येन यानेन चलति ; (2) रथः (spec. a war-chariot), *a c. road* रथ्या ; (3) खन्दनः (= a chariot) ; (4) पुष्परथः (= a pleasure-car) ; (5) कर्णीरथः ; (6) प्रवहचं (= a light covered car for ladies). III. Gesture, conduct, deportment : q. v. : व्यवहारः. IV. Management : q. v. : निर्वाहः.

CARRIAGE-MAKER : रथकारः.

CARRIER : (1) वाहकः ; (2) वाहिन् (m.) ; (3) वीढा. *Message c.* : सन्देशहरः. *Common c.* : साधारणद्वयवाहकः (?).

CARRION : कुणपः, c. eater : कौणपः.

CARROT : (1) गर्जरम् ; (2) पीतकन्दम् ; (3) पिष्टमूलकम्.

CARRY : I. To convey : q. v. वहति, उन्-, (वह्, c. 1.) *c.ing him also on his shoulders* तमपि स्वभ्रमेनीदुच्छा, D. vi. ; *c.ing these two* (i. e. the name Kshatriya and his bow) वहन् हयौ, Ki. iii. 48. II. To urge, impel : q. v. III. To transfer : नयति (नी, c. 1.) IV. To

accomplish : q. v. V. To carry one's self : v. TO BEHAVE. VI.

To exhibit : (1) वहति ; (2) expr. by gen. with अस्ति, *it c.s no weight अस्य गौरवं नास्ति* (?). VII. To c. town or fort : हस्तगतः (ता, तं) करोति. Ph. : *to c. coals to Newcastle कुवेराय धनं ददाति* (?).

CARRY AWAY : (1) अपवहति ; (2) नयति (नौ, c. 1.) (=to take). Ph. : *(your) heart about to be c.ed away अपक्रियमानं हृदयं*, K.

CARRY BACK : v. TO TAKE BACK.

CARRY OFF : I. Lit. : अपवहति. II. Fig. : हरति (उ, c. 1.), *let him c. the ensign of triumph* *स हरतु सुभगपताकां, D. II.

CARRY ON : I. To manage : q. v. : करोमि (=to do, to perform : q. v.). II. To promote : q. v. : उन्नयति (नौ, c. 1.).

CARRY OUT : i. e. to accomplish, effect : q. v. : निर्वाहयति (c. of वह्).

CARRY OVER : v. TO CARRY.

CARRY BOUND : परिवहति (?) ; गृहाद्गृहं (house to house) or हस्ताहस्तानरं (from hand to hand) नयति (नौ, c. 1.).

CARRY THROUGH : (1) लहयति (लह्, c. 10.) (with abl. or ins. of the cause) ; (2) पारं नयति (नौ, c. 1.), *my God c. you through all difficulties* : *ईश्वरप्रसादात् सर्वकष्टाणि लहय or त्वामीश्वरः सर्वकष्टाणां पारं नयतु.

CART (subs.) : (1) शकटः, *a toy c. शकटिका* ; (2) अनस् (n.) (rare).

CART (v. t.) : शकटेन वहति (वह्, c. 1.) : v. TO CARRY.

CARTAGE : शकटयुक्तम्.

CART-HORSE : शकटी or शकटीनीश्वः, etc. : v. HORSE.

CART-LOAD : (1) शकटीनः ; (2) better by circum. *five c.s of things पञ्चशकटपूर्णाणि द्रव्याणि*.

CARTE-BLANCHE : Ph. *I have c. to go there* *स्वच्छया गन्तुमनुमतीऽस्मि.

CARTEL : I. An agreement for the exchange of prisoners : नियमः.

II. A challenge to single combat : हन्द्युद्वाय समान्वानम्.

CARTER : (1) शकटवाहकः ; (2) शकटवाहिन् (m.).

CARTILAGE : तदृशास्थि (n.), Sr.

CARTILAGINOUS : तदृशास्थिमयः (यो, यं) (?), Williams.

CARTOON : v. SKETCH.

CARTOUCH : I. A cartridge-box : q. v. II. An architectural ornament : *पुटः.

CARTRIDGE : *चूर्णकोषः ; चुटिः. *C. box* : *चूर्णकोषपेटिका. *C.-paper* : ब्रह्म-कागजनिर्देशः.

CARVE : I. To cut artistically : expr. by उत्कीर्णः (र्चा, र्चं) (कृ, c. 6.), कुरितः (ता, तं) (कुर, c. 6.), or उत्-लिखितः (ता, तं) (लिख्, c. 6.) ; *whose borders are c.d with flowers* कुसुमलवङ्कुरितपर्यन्तः (ता, तं), D. II. ; *whose borders are c.d with plants* पर्यन्तलिखितलतः (ता, तं), K. Ph. *to c. out of* कल्पयति : v. TO MAKE ; *c.d work* कारकर्मण् (n.) (?). II. To cut (of meat) : (फालिकाभि.) क्लनति (कृ, c. 6.) (?).

CARVER : I. A sculptor : (1) कारः (?) ; (2) तक्षकः (?). II. A carving knife : *क्लननी.

CARVING (subs.) . (1) कारकर्मण् (n.) (?) ; (2) तक्षणम् (?).

CARVING-KNIFE : *क्लननी.

CASCADE : प्रपातः : v. CATARACT (I).

CASE (subs.) : I. A covering or box : q. v. : आधारः, *watch-c.* *काल-मापाधारः ; *printing c.* *मुद्राचित्राधारः. II. A box : q. v. III. State, condition : q. v. IV. Matter, circumstance : q. v. : अर्थः, *represented the c. to Chandavarman* तमर्थं चन्द्रवर्मणे निवेदयाचक्रुः, D. I. Ph. : *in c.* यदि (with विधिलिङ्) v. 1F ; *this being the c.* एवं सति ; *in all c.s* सर्वत्र ; *in this c.* अत्र ; *in fever c.s* ज्वरातांतां (lit. of those suffering from fever). V. A lawsuit : q. v. : *who have got c.s* कः कः कार्यार्थी, Mr. ; *he loses that c.* तच्चादेषात् स ह्रीयते, M. ; *when the c. is gained* सिद्धेऽर्थे, Vas. VI. In gram. कारकम् (not applied to the subj., objects c. कर्म ता रकम्. *C.-ending* ; विभक्तिः.

CASE (v.) : V. TO ENCLOSE, COVER.

CASE-HARDEN (v.) : बहिः कठिनोक्तीति : V. TO HARDEN.

CASEMATE : *आश्रयेयुल्लिभिरभेद्य. प्रसरनिर्मितो गुप्तिविशेषः.

CASEMENT : (1) गवाक्षः ; (2) वातायनम्.

CASH (subs.) : टहः (?) ; धनं (= money).

CASH (v. t.) : Ph. c. *this bill* *इच्छिं दत्त्वा टहमानय or इच्छिं गृहीत्वा टहं देहि (as the case may be).

CASH-BOOK : *टहपुस्तकं ; गणनापत्रिका (= account-book), Raj.

CASHIER, CASH-KEEPER (subs.) : टहरचक्रः (?) : V. TREASURER.

CASHIER (v.) : I. To dismiss : q. v. II. To reject : q. v.

CASINO : आनीदमाला (?).

CASK : (1) भास्त्रम् (gen. term) ; (2) *पिपा (f.).

CASKET : (1) समुद्र,-कः ; (2) सम्पुटः,-कः. Ph. *gold c. सुवर्णभास्त्रं*, Mr.

CASQUE, CASK : शिरस्त्रं : V. HELMET.

CASSIA : (1) गन्धवल्कलः, —हृद्यः (= laurus c.) ; (2) दद्रुन्नः or चक्रमर्दः (c. tora).

C.-bark : (1) गन्धवल्कलः ; (2) गुडत्वच् (n.).

CASSOCK : उपसंव्यानम् (?).

CASSOWARY : पक्षिविशेषः ; *कासीयारिः.

CAST (v. t.) : I. To throw : q. v. : क्षिपति (क्षिप्, c. 6.), c. *this man into the ocean* प्रक्षिपेनं सागरे, D. vi. ; *to c. on the ground* चनौ क्षिपति, Ki. ; *to c. lustre* रुचं क्षिपति, Ki. v. 43 ; *to c. eyes* दृष्टं क्षिपति, D. vii. Ph. : *to c. skin* कक्षुकं वि-मुञ्चति (मुञ्च्, c. 6.), M. n. ; *c.ing vote* *सञ्चितमतं. II. To condemn : q. v. Ph. c. (*in a suit*) पराजितः (ता, तं), K. b. ; ह्रीनः (ना, नं), M. viii. 57. III. To found : स-दधाति or धने (धा, c. 3.) (?), *to c. cannon* *कामानं स-दधाति. IV. To distribute : q. v. V. To calculate, contrive : q. v.

CAST (v. i.) : I. To contrive : q. v. II. To warp : q. v.

CAST ASIDE, CAST AWAY : V. THROW ASIDE, THROW AWAY.

CAST DOWN : I. Lit. to throw down : q. v. Ph. *with eyes c.* चघोडिटि (mfñ.) or चघोमुख (f. स्त्री), Ku. VI. 85. II. Fig. : v. TO DEJECT, DEPRESS.

CAST FORTH : क्षिपति : v. TO THROW OFF ; TO EMIT.

CAST OFF : मुचति, वि, (मुच्, c. 6.) c. *hounds विमुच्यतां ज्ञानः*, : K. ; c. *by serpents फणिविमुच्यताः*, R. XVI. 17. : v. TO THROW OFF, LAY ASIDE.

CAST OUT : निरस्यति (चस्, c. 4.) : v. TO THROW OUT ; EXPEL.

CAST UP : to c. *on account* गणनां एकीकरोति, Raj.

CAST ON OR UPON : Ph. *the infamy was c. on us* पातितमद्यास्वयम्, Mu.

CAST (subs.) : I. A throw : q. v. : क्षेपः. II. The distance that a thing is thrown : क्षेपः. III. Throw of dice : चक्षपातः. IV. A chance or venture : q. v. V. A tinge : q. v. VI. Any thing c. in metal : मूर्तिः. VII. The assignment of parts in a play : भूमि-कासंविभागः (?). VIII. A stroke or trick : q. v. IX. A tube or funnel : q. v. Ph. : *having a c. in the eye* केकराचः (चौ, चै).

CASTANET : करहिः (?).

CASTAWAY : त्यक्तः, परि-, (क्ता, क्तं) : v. ABANDONED.

CASTE : (1) वर्णः, *of the same c.* सवर्णः (र्षा, र्षे) ; *low c.* हीनवर्णः ; *high c.* उत्तमवर्णः, Da. ; *mixed c.* वर्णसंकरः (म.) ; (2) जातिः, *of high c.* उत्कृष्ट-जातीयः (या, यं), K. b. ; *low c.* निम्नजातिः, D. ; *void of c.* जातिहीनः (ना, नं), Ki. Ph. *a low c. man* चन्दाजः, M.

CASTELLAN : (1) दुर्गाधिकारी, (2) दुर्गाध्यक्षः ; (3) दुर्गपालः.

CASTELLATED : (1) चट्टाखण्डितः (ता, तं) ; (2) शिखरमण्डितः (ता, तं).

CASTER : I. A thrower : q. v. : क्षेपकः. II. Of horoscope : जन्म-पत्रिकाकारः : v. ASTROLOGER. III. A small bottle : कुपी (?).

CASTIGATE : I. Lit. : कष्टाघातं करोति. II. Fig. : निन्द्यङ्गाति (यच्, c. 9.).

CASTIGATION : I. Lit. : कष्टाघातः. II. Punishment : निन्दहः. III. Reproof : q. v. : भर्त्सना, *to adminster c.* भर्त्सनां करोति.

CASTIGATOR : I. Lit. : कशाघातकारिन् (f. ची). II. Fig. : निपट्टीट (f. ची).

CASTING : I. Lit. : चैपः : v. THROW. II. A mould : q. v.

CASTING-NET : चैपणिः.

CASTLE . दुर्गम् : v. FORT. *To build aerial c.s* : *आकाशपासादानि विरचयति (रच्, c. 10.).

CASTOR : v. BEAVER.

CASTOR-OIL : परस्तेलम्, Sr. *C.plant* : परस्तेलः.

CASTRATE : वृषणी उत्पाटयति (c. of पट्), छिनत्ति (छट्, c. १.) Vi. v. ; उत्तृण्णति (ऊत्, c. 6.) Vri. ; etc.

CASTRATED : (1) उत्पाटितवृषणः (षा, षं) ; (2) छिन्नसुखः (क्षा, षं) ; and sim. comp.s.

CASTRATION : (1) वृषणीत्पाटनं ; (2) सुखच्छेदः ; and sim. comp.s.

CASUAL : I. Accidental, fortuitous : q. v. II. Occasional : q. v.

CASUALLY : I. Accidentally : q. v. : दैवात्. II. Occasionally : q. v.

CASUALTY : I. Chance, accident : q. v. II. Death or misfortune : विपत्तिः, R.

CASUIST, *धर्मविचारकः.

CASUISTIC, **CASUISTICAL** : *धर्मविचार- in comp.s.

CASUISTRY : *धर्मविचारः,-णा.

Cat : (1) मार्जारः ; (2) विद्यालः.

CAT-O-NINE-TAILS : कशाविशेषः ; *नववल्गिका.

CATACHRESIS : अनुचितार्थता (?), Kav.

CATAclysm : महाजलप्लावः : v. DELUGE, INUNDATION.

CATACOMB : *अन्तर्भौमश्राधारः.

CATALECTIC : अनुनाचरः (रा, रं).

CATALEPSY : मोहः (?) : v. EPILEPSY.

CATALOGUE : *नामावलिः, c. of books : पुस्तकनामावलिः.

CATAPLASM : लेपः ; प्रलेपः : v. POULTICE.

CATAPULT : *अवलेपिणी ; प्रक्षराद्यवलेपणाय पूर्वकालीनयुद्धयन्त्रविशेषः.

CATARACT : I. Of water : (1) निर्झरः ; (2) प्रक्षरणं. II. A disease of the eye : कफजं तिमिरं (after Sr.).

CATARRH : (1) प्रतिश्यायः ; (2) दौनसः : v. COLD. (II).

CATASTROPHE : I. Of a drama : (1) निष्ठा ; (2) निर्वहणं. II. End : q. v. : परिणामः. III. Disaster : q. v. : विपत्तिः.

CATCH (v. t.) : I. To seize : (1) धारयति or धरति (धृ, c. 10, and 1.), *for which you were caught* धृतीऽसि यदर्थं, N. I. 143. ; *for c.ing fish* मत्स्यधारणार्थं, Taranatha ; (2) दधाति, धत्ते (धा, c. 3.), *the king caught the bird with his hand* वृषः पतङ्गं तमधत्त पाणिना, N. I. 124 ; (3) गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.), *caught the descending (ball) in the air* अवपतन्मत्स्यकाश्च एवायहीत्, D. VI. ; *I was caught stealing* चोरयित्वा बाधितः, D. IV. ; (4) बध्नाति (बन्ध्, c. 9.) (=c. in a trap, etc.), *c.ing of elephants* कुञ्जरबन्धनं, Nil. II. Of fire : उपगच्छति (गम्, c. 1.) or उपैति (इ, c. 2.), *all of them caught fire and died* सर्वे एव ज्वलनमुपगता उपरताश्च, Mu. II. III. Of diseases : *to c. a disease* व्याधिम् अधिगच्छति (गम्, c. 1.), *अवाप्नोति* (आप्, c. 5.), etc., Sr. IV. To ensnare : perh. धरति. V. To charm : q. v. VI. To overtake : q. v.

CATCH AT : (1) गृह्णाति ; (2) धारयति or धरति.

CATCH (v. i.) : लगति (लग्, c. 1.) : *my garland has caught in the branch* त्रिटये वैजयन्तिका मे लग्ना, Vi.

CATCH (subs.) : I. Seizure : q. v. Ph. *on c. धनुं*. II. Of a gate or lock : तालकं (?). III. Profit, gain : q. v. IV. The whole quantity caught at one time : expr. by circumlo.

CATCHER : I. One who c.s : यहीद (म.). II. That which c.s : बन्धनी.

CATCHING (adj.) : i. c. contagious : अर्शसञ्चारिन् (f. जी), Raj.

CATCHING (subs.): (1) धारणम् ; (2) बहः, -णं ; (3) बन्धनं (in a trap).

CATCH-LAND : सीमाभूमिः.

CATCH-PENNY : V. WORTHLESS.

CATECHETICAL : प्रश्नोत्तरमयः (शी, यं), Raj.

CATECHETICALLY : प्रश्नोत्तरैः (ins. pl.).

CATECHISE, CATECHIZE : I. To instruct : (प्रश्नोत्तरैः) शिष्ययति (c. of शिष्य). II. To interrogate : q. v.

CATECHISER, CATECHIST : expr. by verb.

CATECHISM : *प्रश्नोत्तरमाला ; प्रश्नोत्तरमयः सङ्गुपाठः.

CATECHU : (1) खदिरः ; (2) खदिरसारः. *Acacia c.* : the tree : खदिरः.

CATEGORICAL : I. Pertaining to a category : expr. by comp. or gen. II. Positive, express : q. v.

CATEGORICALLY : V. POSITIVELY, EXPRESSLY, DIRECTLY.

CATEGORY : I. Logical: पदार्थः. II. State, condition : q. v.

CATER (v.): I. To provide food : आहारं ददाति, K. II. To procure provisions : V. TO PROCURE and PROVISION.

CATERER : I. Purveyor : q. v. II. Feeder : q. v. : भोजयितृ (m.).

CATERPILLAR : (1) शूककौटः (?) ; (2) कीशकारः (?).

CATERWAULING : मेमेयितं (?) ; बिड़ालवदनम्.

CATES : V. DAINTY.

CATGUT : V. STRING, ROPE.

CATHERTIC : V. PURGATIVE.

CATHEDRAL : प्रधानधर्ममन्दिरं (?) : V. CHURCH.

CATHETER : *मूत्राकर्षिणी ; मूत्रनिष्कर्षकयन्त्रविशेषः.

CATHOLIC (adj.): I. Universal : q. v. II. Liberal : q. v. III. Belonging to Roman c.s : expr. by gen. or comp. : *c. emancipation* *रोमकधर्मीणां भोजः. [वलब्धिन् (f. गौ).

CATHOLIC (subs.): i. e. Roman-c. : *रोमकधर्मीन् (f. गौ) or रोमकधर्मा-

CATHOLICISM : I. Liberality : q. v. II. Roman-c. : *रोमकधर्मः.

CATKIN : *विडालपुष्कम् ; विडालपुष्पाकारं प्रसूनं.

CATONIAN : I. Lit. : *कैटवः (वी, वं). II. Grave, severe : q. v.

CAT'S-EYE : a stone : वेदुर्यम्, Si. III. 45.

CATTLE : I. The bovine species : बावः (m. pl.), c. range बीचरः, Ki. ; herd of c. बीडुखं, V. p. ; c.-keeper बीपः, Ki. ; c.-path बीवाटः, Ga. II. In a wider sense, including sheep, etc. : (1) पशवः (m. pl.), breeding of c. पाद्यपाखं, M. ; to graze c. पशन् चारयति, B. P. ; (2) बीमेषादवः (m. pl.), c. show *बीमेषादिमेवा.

CAUDLE (subs.) : अस्त्रादिभिन्नितमद्यमवः पानीयभेदः.

CAUL : I. A veil : q. v. : अवगुच्छनम्. II. The omentum : q. v. मेदीधरा.

CAULIFLOWER : I. The plant : *कविपुष्पः ; शाकभेदः. II. The flower : *कविपुष्पं.

CAUSAL : (1) ईत्वर्थकः (का, कं) (as a c. conjunction) ; (2) हेतुमत् (f. ती) (of c. verbs), Panini ; (3) चिञ्जलः (ना, नं) (=ending in चिप् of Sanskrit c. verbs).

CAUSALITY : [कारणत्व] कार्योत्पादिका शक्तिः.

CAUSATION : I. Causality : expr. by कारणम्. II. The act of causing :

V. TO CAUSE ; PRODUCTION, CREATION.

CAUSATIVE : I. Causal : q. v. II. Causing : जनयित् (f. बी).

CAUSE (subs.) : I. That which produces an effect : कारणं, you are the c. of all elementary c.s : त्वं कारणं कारणकारणानां, Ki. Primary c. : (1) आदिकारणम् ; (2) निदानं, R. III. 1. Material c. समवायि कारणं. Efficient c. निमित्तं or निमित्तकारणं. II. That which is the occasion of an action : कारणं, without any c. अकारणं : V. REASON, GROUND. III. A lawsuit : q. v. : कार्यं, tell (us) that c. तत् कार्यं कथय, Mr. IX. IV. Object, side : q. v. : कार्यं, our c. is all but undertaken

by you कार्यं लया नः प्रतिपन्नकल्पम्, Ku. III. 14. ; In the *Sudra's* (Chandragupta's) c. उषस्स कृते, Mu. : v. FOR THE SAKE OF.

CAUSE (v. t.) : (1) often by a causal verb : to cause pain व्यथयति (c. of व्यथ्) ; to c. joy आनन्दयति (c. of नन्द्) ; to c. to fall पातयति (c. of पत्) ; (2) जनयति (c. of जन्) (=produce, create), even an iota of master's favor c.s arrogance among unsteady (people) जनयति हि प्रमुप्रसादलोपि प्रागल्भ्यमधीरप्रकृतेः, K. ; (3) by circumlo. : this will c. his death अनेन तस्य मरणं भविष्यति ; ascertaining that the dropping of the arched gateway will c. his own destruction तोरणपातमात्मविनाश-फलमवधार्य, Mu. II.

CAUSELESS : I. Uncaused : (1) expr. by circumlo., you are c. न ते किञ्चिन् कारणमस्ति, M. n. ; (2) अकारण (f. णा) (rare), M. n. ; (3) अयोनि (mf.n.), you are the cause of the world, but yourself c. जगद्योनिरयोनिस्त्व, Ku. II. 9. II. Groundless : q. v. : निष्कारणः (णा, णं).

CAUSELESSLY : (1) अकारणम् ; (2) निष्कारणम् ; (3) निर्निमित्तम् ; (4) अहेतुकम् ; (5) निष्प्रयोजनम्.

CAUSER : (1) कर्तृ (f. वी) ; (2) विधातृ (f. वी) ; (3) सम्पादयितृ (f. वी).

CAUSEWAY : (1) सेतु. ; (2) आलि (f.) ; (3) पिण्डिल.

CAUSTIC (subs.) : I. Lunar c. : *अपानास्त्रसंक्षिप्तजतम् ; कटिकं. II. In the wider sense : दाहकपदार्थम् (?).

CAUSTIC (adj.) : I. Burning, corrosive : विदाहिन् (f. वी). II. Severe, sarcastic. : q. v. : सर्मास्त्रिद (mf.n.), Ki. XI. 49.

CAUTERIZATION : (1) दाहः ; (2) दहनम्.

CAUTERIZE : [तप्तलोहादिना व्याधितमांसादि] दहति (दह्, c. 1.).

CAUTERY : दाहः or दहनं. Actual c. *वथार्थदाहः ; potential c. *तेजोदाहः.

CAUTION (subs.) : I. Wariness : (1) सनीचा (circumspection), to use c. in any work सनीचा कार्यं करोति ; (2) अप्रमादः (=care) ; (3)

सावधानता (=attention). II. Guarantee, security : q. v. III.

Warning. q. v.

CAUTION (v.) : v. TO WARN.

CAUTIOUS (adj.) : (1) सावधानः (ना, नं) ; (2) अप्रमत्तः (ता, त्त) : v. CIRCUMSPECT.

CAUTIOUSLY : (1) सावधानम् ; (2) अप्रमत्तम् ; (3) समीचीनः (=circumspectly).

CAUTIOUSNESS : (1) सावधानता ; (2) अप्रमत्तता ; (3) समीचीनकारिता.

CAVALCADE : अश्वारोहिणः (m. pl.) (=horsemen) : v. also PROCESSION.

CAVALIER : I. A horseman : q. v. : अश्वारोहिन् (m.). II. Of Charles I. : नागरः (?).

CAVALIERLY : समर्थः : v. HAUGHTILY, DISDAINFULLY.

CAVALRY : (1) वाजिसैन्यम्, M. n., तुरगबलं, K. and sim. comp.s ; (2) अश्वारोहिणः (m. pl.) and sim. terms (=horse-soldiers) ; (3) अश्वारोहिसेन्य and sim. comp.s.

CAVE, CAVERN : I. Natural : (1) गुहा, *entered the great c.* प्रविशेत् महागुहां, V. p. ; (2) गह्वरम् ; (3) कन्दरः (री, रं) ; (4) दरौ or दरिः. II. Den, cavity : q. v.

CAVEAT : a notice : *विज्ञापनी.

CAVERNED : I. Cavernous : q. v. II. Living in a cavern : गुहाश्रयः (या, यं).

CAVERNOUS : बहुगुहः (हा, हं) and sim. comp.s : v. CAVERN ; FULL OF.

CAVIAR, CAVIARE : लावणमव्याहं (?).

CAVIL (v.) : (1) निष्ठादीषण् आरोपयति (c. of रुह्) ; (2) अवशिषति (शिप्, c. 6.) : v. TO CENSURE.

CAVIL (subs.) : निष्ठादीषारोपणम् : v. CENSURE.

CAVILLER : निष्ठादीषारोपकः : v. CENSURER, CARPER.

CAVITY : (1) छिद्रम् ; (2) रन्ध्रम् ; (3) गतः (=hole).

CAW (v.) : (1) काकायते (nomi.), Mr. v. ; (2) कायति (के, c. 1.) (=to make noise : q. v.). C.ing : (1) काकरतम् ; (2) काकायितं.

CEASE (v. i.) : (1) विरमति (रम्, c. 1.) (with abl.), c.ing to weep विलापात् विरता, R. xiv. 71. ; *when the lion c.d विरते रुगेन्द्रे*, R. II. 57 ; (2) श्राम्यति, प्र-, उप-, (शम्, c. 4.) (= to be over), *when the rain c.d, श्रान्ते पानीयवर्षे*, H. III. ; *saying this, (he) c.d एतावद्भिधायीपश्राम*, K. ; (3) विश्राम्यति (यम्, c. 4.) (= to c. for a time), *whose flowers have c.d to come out विश्रान्तपुष्पीभ्रमा*, V. iv. ; (4) जहाति (हा, c. 3.) (= to leave off, abandon : q. v.), *c. to thirst after money जह्रीहि धनागमदृष्टा*, J. ; (5) by the use of the negative, c. to grieve ना व्यथिष्टा, R. xiv. 72.

CEASE (v. t.) : v. TO STOP.

CEASELESS : अनवरतः (ता, तं) : v. PERPETUAL, CONSTANT.

CEASELESSLY : अनवरतं : v. INCESSANTLY, PERPETUALLY.

CEDAR : रुद्रविशेषः.

CEDE : उत्सृजति (सृज्, c. 6.) : v. TO GIVE UP, YIELD, SURRENDER.

CEILING : अन्तः पटलः, Williams.

CELANDINE : अकंदहचः : v. SWALLOW-WORT.

CELEBRATE (v. t.) : I. To extol : (1) कीर्तयति (कीर्त्, c. 10.), *to c. one's adventures चरितानि कीर्तयति*, Ki. ; (2) गायति, उप-, (गै, c. 1.) (in verse or song), *may your fame be c.d by distinguished men श्लोकः प्रशस्तचरितैरुपगीयतां ते*, Vi. VII. ; (3) प्रथयति : v. KNOWN, TO MAKE. II. To solemnize : (1) अभिनन्दयति (नन्द्, c. 1.), *c.d my birth with a festival महीस्रवेन मम जन्माभिनन्दितवान्*, K. ; (2) अनुतिष्ठति (स्था, c. 1.) (=to perform : q. v.).

CELEBRATED : (1) प्रथितः (ता, तं) ; (2) ख्यातः, वि-, (ता, तं) ; (3) विप्रुतः (ता, तं) : FAMOUS, RENOWNED.

CELEBRATION : I. A praising : कीर्तनं : v. TO CELEBRATE, PRAISE.

II. Solemnization : (1) अभिनन्दनम् ; (2) अनुष्ठानं (=performance q. v.).

CELEBRITY : I. Fame, renown : q. v. Ph. of c. विख्यातः (ता, तं).

II. A man of c. : विख्यातलोक.

CELERITY : (1) वेगः ; (2) जवः : v. SPEED, QUICKNESS.

CELERY : शाकप्रभेदः.

[खनीलः.

CELESTIAL : दिव्यः (व्या, व्य) : v. HEAVENLY, DIVINE. Ph. : c. sphere :

CELEBACY : अनुवाहः ; and sim. comp.s : v. MARRIAGE. Living in c.

अकृतदारपरियहः ; and sim. comp.s.

CELL : I. A small cavity : q. v. : गर्तः. II. A small apartment :

(1) चुद्रकचः ; (2) गुप्तिः (of prisoners), Mr.

CELLAR : (1) गुप्तिः ; (2) भूमिगृहम्, D.

CELLARER, CELLARIST : गुप्तिपालः (?).

CELLULAR : *हिद्रमयः (यी, यं).

CEMENT (subs.) : I. Lit. : लेपः : v. MORTAR, GLUE. II. Fig. :

बन्धनम् : v. BOND.

CEMENT (v.) : चटयति (चट्, c. 10.) : v. TO GLUE ; TO UNITE.

CEMETERY : (1) परेतावासः ; (2) प्रेतवनम् ; (3) पिढकाननम्.

CENOBITE : विहारवासिन् (f. नी) : v. MONK.

CENOTAPH : *स्मरणस्तम्भः ; (fully) अनिहितप्रेतः स्मरणस्तम्भः.

CENSE (v.) : वासयति (c. of वस्) : v. TO PERFUME. [q. v.

CENSER : I. For burning incense : धूपधारः (?). II. A bottle :

CENSOR : I. A Roman magistrate : *कारनिधाट (m.). II. A captious

critic : पार्थ. परीक्षकः. III. A public officer to examine manuscripts : *अन्वयपरीक्षकः.

CENSORIOUS : (1) दोषदर्शिन् (f. नी) ; (2) दोषेक्षकः (mf.n.) ; (3) पुरोभागिन् (f. नी) ; (4) निन्दाव्रतिन् (f. नी).

CENSORIOUSNESS : (1) दोषदर्शिता ; (2) पुरोभागिता.

CENSORSHIP : I. Of the Roman censors : *कारनिधाटपदम्. II. Of the examiners of manuscripts : *ग्रन्थपरीक्षकपदम्.

CENSURABLE : निन्द्य (f. न्द्या), निन्दनीयः (या, यं) or निन्दार्हं (f. न्दी) : v. FAULTY.

CENSURABLY : expr. by circum.

CENSURE (subs.) : (1) निन्दा (= blame) ; (2) उपालम्भः (=reproach), *I have received this c. from your Highness* मया कुमारदायमुपालम्भी-
सधिगतः, Mu. v. ; (3) भर्त्सना (=reproof) ; (4) तिरस्कारः (=abuse, rebuke) ; (5) गर्हा (rare in this sense).

CENSURE (v. t.) : (1) निन्दति, नि-, प्र- (निन्द्, c. 1.) (= to blame), *c.d her figure* निनिन्द रूपम्, Ku. v. 10; (2) उपालम्भते (लभ्, c. 1.) (= to reproach), *do not c. me for faults already committed* मोपालम्भाः कृतैर्दोषैः, B. xv. 20. ; (3) भर्त्सयति, -ते, निर-, (भर्त्स, c. 10.) (= to reprove), *c. this wicked (Cupid)* निर्भर्त्स्यतामयं दुराचारः, Ki. ; (4) धिक्करोति (क्क, c. 8.) (=to say "shame"), *act in a way that you will not be blamed by good men or c.d by your elders* तथा प्रयतेथा यथा न निन्द्यते साधुभिः, न धिक्क्रियसे गुरुभिः, K. ; (5) तिरस्करोति (= to abuse) ; *why have I been c.d without any fault* किमिदमदीषेण तिरस्कृता वयं, Ki. xiv. 11. ; (6) गड्ढयति (गड्ढ्, c. 10.) (censure mixed with abhorrence), N. i. 131. ; (7) जुगुप्सते (from गुप्) (= 6), B. xv. 19.

CENSURER : (1) निन्दकः ; (2) उपालम्भृ (n.) ; (3) भर्त्सनाकारिन् (m.) ; (4) better expr. by the verb : q. v.

CENSUS : (1) प्रजासङ्ख्यानिरूपणम् (?) ; (2) लोकसङ्ख्यानिर्धारणं (?). *To take a c.* प्रजानां सङ्ख्या निरूपयति (रूप्, c. 10.) or निर्धारयति (धृ, c. 10.) (?).

CENT : Ph. *interest at two, three, four, five, per c. per annum* द्विकं, त्रिकं, चतुष्कं, पञ्चकं अतं वार्षिकी ङदिः or वर्षे वर्षे द्वित्रिचतुःपञ्चकं अतं ङदिः, M. ; *our profits are 100 per c.* द्विगुणा नो लाभाः, (after M. n.).

CENTAUR : *नराश्वः (after नरसिंह) ; or *अश्वशरीरः (after अश्वसुखः).

CENTAURY : चीबचिनिशेषः.

CENTENARIAN (subs.) : (1) शतवर्षवयस्कः (स्का, स्कं) ; (2) शतवर्षः (र्षा, र्षं).

CENTENARY (subs.) : शतं. 'A c. of years' : (1) वर्षशतम् ; (2) शतवर्षं.

CENTENARY, CENTENNIAL (adj.) : शतवार्षिकः (की, कं) (?).

CENTPEDE : an insect : (1) शतपदी or शतपादिका ; (2) कर्षणलौकस् (f.).

CENTO : नानाग्रन्थसंगृहीतं काव्यम्.

CENTRAL : (1) मध्यः (ध्या, ध्यं) (= middle) ; (2) मध्यस्थः (स्था, स्थं) (c.ly situated) ; (3) मध्यगतः (ता, तं) (pertaining to the centre).

CENTRALIZATION : Ph. c. of power एकत्र शक्तिनिवेशनं (?).

CENTRALIZE (v.) : एकत्र निवेशयति (c. of विश्) (?).

CENTRE (subs.) : I. In geo. : (1) केन्द्रम् ; (2) मध्यबिन्दुः, Su., Ph. c. of gravity *आकर्षणकेन्द्रम् ; c. of motion *अग्रमकेन्द्रम्. II. In gen. : मध्यम्, a staff passing through its c. तन्मध्यगो दृष्टः, Su. ; plunging into the c. विगच्छ मध्यम्, Ki. xvi. 13.

CENTRE (v.) : Ph. on whom your sons' hope of victory was c.d जयाया यव बद्धा सुतैस्ते, Ve. v.

CENTRIC, CENTRICAL : मध्यस्थः (स्था, स्थं) : v. CENTRAL.

CENTRIFUGAL : Ph. c. force *केन्द्रापसारिणी शक्तिः, and sim. comp.s.

CENTRIPETAL : Ph. c. force *केन्द्राभिसारिणी शक्तिः, and sim. comp.s.

CENTURION : शतयोधपतिः (?) ; गुह्यपतिः (?).

CENTURY : I. A hundred : q. v. ; शतं. II. A hundred years : (1) वर्षशतं, and sim. comp.s, ten c.s वर्षसहस्रम् ; (1) शतवर्षं, and sim. comp.s.

CKRATE : सैक्यालेपः (?).

CEREBELLUM : *अग्रमस्तिष्कम्.

CEREBRAL : Ph. c. letter सूर्यश्चरर्षः.

CEREBRUM : अग्रमस्तिष्कम्.

CERE-CLOTH, CEREMENT : सैक्यवसनं, and sim. comp.s. (?).

CEREMONIAL (subs.) : आचारः : v. CEREMONY.

CEREMONIAL, CEREMONIOUS (adj): I. Ritual : q. v. II. Formal : q. v.

CEREMONIOUSLY : I. Formally : अत्यादरेण. II. With due ceremony : यथाविधि.

CEREMONIOUSNESS : अत्यादरः, *leave off this c.* विमुञ्चतामयमत्यादरः, K.

CEREMONY : I. A solemn observance : आचारः, *observe c.* आचारं समाचर, Ki. III. 28. ; (2) उत्पचारः (rare), *marriage c.* पाणिग्रहणीपचारः, Ku. ; (3) विधिः, *with due c.* विधिज्ञात्, R. Ph. *master of c.s* अध्यक्षः ; सूत्रधारः (of a dramatic company). II. Pomp : q. v. : आडम्बर.

CERTAIN : I. Sure, undoubted : (1) निश्चितः (ता, तं) (ascertained), *knows victory to be c.* निश्चितं जयमवगच्छेत्, K. 6. ; (2) ध्रुवः (वा, वं) (unalterable) *know this for c.* ध्रुवमेतद्वेदि, Ki. II. 22. ; (3) अवश्यः (स्या, स्यं) (=inevitable), *death is c.* मरणमवश्यम्, Ve. III. ; (4) असंदिग्धः (ग्धा, ग्धं) (=undoubted : q. v.) ; (5) स्थिरः (रा, रं) (=fixed). II. Convinced : Ph. *yet I do not feel c. from terror* मम पुनस्तथाप्यतिमयेनानिश्चयः, V. II. ; *when he was c. that I could not be dissuaded* यदा नेयं शक्यते व्यावर्तयितुमिति मिश्रयमधिगतवान्, K. III. Particular, but undefined : कश्चित् (काचित्, किञ्चित्), *a c. young woman* काचिदयुवतिः, D. ; *in c. systems* कासुषिष्ठासासु, S. IV. 1. : v. SOME.

CERTAINLY : I. Assuredly : (1) अवश्यं (=without failure), *what would c. take place* अवश्यंभाविन् (f. नौ), H. ; (2) ध्रुवं (=unalterably), *would c. have victory* ध्रुवं जया [भवन्ति]] (with gen.), Ka. xv. 12. ; (3) नूनं (=surely), *c. he is not as is his dress (i. e. as he looks)* नूनं तथा नैष यथास्य वेधः, Ki. ; (4) असंशयम् : v. UNDOUBTEDLY ; (5) नियतं (=fixedly), *would c. give permission* नियतमनुज्ञास्यति, D. ; (6) निश्चितं, N. com. II. In replies, to denote emphatic assent : expr. by repetition : *is this your resolution ? c.* एष ते निश्चयः ? वाढम्, एष मे स्थिरी निश्चयः, Mu. I.

CERTAINNESS, CERTITUDE : V. CERTAINTY (I).

CERTAINTY : I. Freedom from doubt : (1) निश्चयः ; (2) स्थिरता (= fixedness) ; (3) असन्दिग्धता (= undoubtedness). II. Any thing certain : expr. by the adj., *forsaking c.s* भ्रवाणि परित्यज्य, H. 1.

CERTIFICATE : *निदर्शनं, c. of good behaviour *सद्व्यवहारनिदर्शनम्.

CERTIFY : I. To attest : *निदर्शयति (c. of दृग्). II. To inform : q. v. : विज्ञापयति. III. To verify : q. v.

CERULIAN : (1) नील (ला, लं) ; (2) असितः (ता, तं) (poet.).

CERUMEN : (1) कर्णमलम् ; (2) तोक्मम् ; (3) कर्णगुह्यः.

CERUSE : श्वेतरञ्जनं (?) ; सौसकविशेषः.

CESSATION : (1) विरामः ; (2) विरतिः ; (3) ग्रमः, प्र, उप, (= being over) ; (4) विश्रामः or विश्रान्तिः (for a time) ; (5) निवृत्तिः (= ending). C. of arms : अवहट्. Without c. : अविरतः (ता, तं) : V. INCESSANT, -LY.

CESSION : (1) उत्सर्गः ; (2) दानम् ; (3) समर्पणम्.

CESSMENT : V. ASSESSMENT, TAX.

CESTUS : I. A girdle : q. v. : मेखला. II. For hands : चक्रुलिचं.

CETACEOUS : तिमिजातीयः (या, यं).

CHAFE (v. i.) : (1) चुभ्यति (चुभ्, c. 4.) ; (2) क्षोभं गच्छति, Si.

CHAFE (v. t.) : I. To rub : कच्छयति, -ते, c. d the doe खगीमकच्छयत, Ku.

II. To irritate : q. v. : क्षोभयति (c. of चुभ्). III. To gall : q. v.

CHAFE (subs.) : I. Rubbing : कच्छयनम्. II. Irritation : क्षोभः.

CHAFER : कीटभेदः : V. BEETLE.

CHAFF (subs.) : I. Lit. : (1) तुषः ; (2) तुषम् ; (3) तुष्कम्. To remove the c. निषेधोक्तुं, M. n. II. Fig. : V. RUBBISH.

CHAFF (v.) : परिहसति (हस्, c. 1.) : V. TO JOKE.

CHAFFER : I. Intrans. : V. TO BARGAIN ; NEGOTIATE. II. Trans. : V. TO BUY.

CHAFFINCH : चद्रपक्षिभेदः.

CHAFFLESS : (1) निस्तुषः (चा, ष) ; (2) निर्बुषः (चा, ष) ; and sim. comp.s.

CHAFFY : I. Containing chaff : (1) सतुषः (चा, ष) (= with c.) ; (2) तुषमयः (यी, य) (=consisting of c.). II. Resembling c. : तुषीपमः (मा, मं). III. Light, worthless : q. v.

CHAFING (of the skin) : कष्टयनम्.

CHAFING-DISH : (1) चङ्गारधानिका ; (2) चङ्गारशकटी.

CHAGRIN (subs.) : मन्थुः : v. VEXATION ; ILL-HUMOUR.

CHAGRIN (v.) : v. TO VEX, MORTIFY.

CHAIN (subs.) : I. Lit. : (1) शृङ्खलः (ला, लं), *silver c.* रजतशृङ्खलम्, D. ; (2) निगडः (= fetter) ; (3) बन्धनं (= bond). II. Fig. : (1) शृङ्खलः (ला, लं) ; (2) निगडः ; (3) बन्धः. III. A series : q. v. : परम्परा. Ph. *a c. of mountains* पर्वतश्रेणी.

CHAIN (v. t.) : शृङ्खलित or निगडित वध्नाति (बन्ध, c. 9.).

CHAINED : (1) निगडितः (ता, तं), *with c. feet* निगडितचरणः (णा, ण) ; (2) शृङ्खलितः (ता, तं).

CHAIR (subs.) : I. Lit. : (1) *चीकिः, *easy c.* *आरामचीकिः ; *armed c.* *बाहुयुक्तचीकिः ; (2) पीठं (= stool) ; (3) आसनं (= any seat). II. Office : q. v. : पीठम् (?), *who fills the c. of chemistry now.* *सम्प्रति केनाधिष्ठितं रसायनपीठम्.

CHAIRMAN : I. President : q. v. : सभापतिः. II. One who carries a chair : *चीकिवाहः.

CHALCEDONY : गोमेदः (?).

CHALICE : चषकः : v. CUP.

CHALK (subs.) : (1) कठिनी ; (2) खटिका ; (3) धातूपलः. *Red c.* : वैरिकम्.

CHALK (v. t.) : कठिन्या or खटिकया चिह्नयति (चिह्न, c. 10.) or चिह्नयति (चङ्क, c. 10.).

CHALK OUT (v. t.) : निर्दिशति (दिग्, c. 6.), *a c.ed out path निर्दिष्टमार्गः*.

CHALKY : I. Abounding in c. : कठिनौसयः (या, यं) (?). II. Resembling c. : कठिनौसदृशः (शी, शं).

CHALLENGE (v. t.) : I. To call out : (1) आह्वयते, (हि, c. 1.), *Shishu-pāla fearlessly c.d Krishna* गतभीराह्वत चेदिराट् सुरारिं, Si. xx. 1. ;

(2) आकारयति (c. of कृ), *to c. to war* प्रघनायाकारयितुं, Si. xvi. 52.

II. To defy : q. v. III. To object to (as jurors) : दूषयति (c. of दुष्) (?). IV. To claim, demand : q. v.

CHALLENGE (subs.) : I. Calling out to fight : आह्वानं. II. Defiance : q. v. III. Claim, demand : q. v. IV. In law : दूषणं (?).

CHALLENGER : आह्वानकारिन् (m.).

CHALYBEATE (adj.) : खीङ्गर्भः (भां, भं) (?), and sim. comp.s.

CHAMBER : I. A room : q. v. : कोष्ठः. II. A bed-chamber : q. v. III. A close space : कोष्ठः (?). Ph. *c. of commerce* : वणिक्सभा (?).

CHAMBERLAIN : कक्षुकिन् (m.) (?).

CHAMBER-MAID : *कोष्ठदासी.

CHAMBER-POT : मूत्राधारः.

CHAMELEON : (1) लकलासः ; (2) सरटः ; (3) कुलाङ्कः ; (4) प्रतिसूर्यः, -कः.

CHAMFER : I. Verb : v. TO GROOVE, CHANNEL. II. Subs. : v. GROOVE.

CHAMOIS : perh. चरुः ; वातशृङ्गविशेषः.

CHAMOMILE : अथिषधिप्रभेदः.

CHAMP (v.) : दन्तैर्निष्पीडयति (पीड्, c. 10.) : v. TO BITE.

CHAMPAGNE : मद्यविशेषः ; *द्राक्षासवः.

CHAMPAIGN (subs.) : i. e. *c. country* : समभूमिः : v. PLAIN.

CHAMPIGNON : a kind of mushroom ; v. MUSHROOM

CHAMPION : I. Lit. : (1) यीधः ; (2) भटः. II. Fig. defender :

q. v. : गीमृ (m.), c. of liberty *गीमा स्वाधीनतायाः.

CHANCE (subs.) : I. A accident : देवं (=fate : q. v.), *disregarding*
c. देवं निहृत्स्व, H. Ph. : by c. देवात् : v. ACCIDENTALLY ; game of c.

अचादिक्रीडा. II. Any thing of c. : expr. by देवायत्तः (ता, त')
or देवाधीनः (ना, नं), *high birth is c.* देवायत्तं कुले जन्म, Ve. III. III.

Possibility of an occurrence : सम्भवः (?), *theory of c.s* *सम्भवविज्ञानं.

CHANCE (v. i.) : expr. by देवात्, etc ; *I c.d to be there* देवात्तत्वाद्भवम् :

v. ACCIDENTALLY.

CHANCEL : इति. [कीषाधीशः. C. of a university : *विश्वविद्यालयाधीशः.

CHANCELLOR : प्राड्विवाकः (?) ; मुख्यविचारकः (?). C. of the exchequer :

CHANCELLORSHIP : प्राड्विवाकपदं (?) etc. : v. OFFICE and CHANCELLOR.

CHANCERY : *प्राड्विवाककुलं.

CHANDELIER : दीपपादपः (?) ; शिखातकः (?).

CHANDLER : I. Lit. : *वर्तिकारः. II. Any dealer : q. v.

CHANGE (v. t.) : I. To alter : (1) परिवर्त्तयति (c. of इत्) or परिवर्त्ते,
परिवर्त्तनं, or परिवर्त्तितं करोति, *should c. the deed* करणं परिवर्त्तयेत्, M. ;
what, she had c.d her voice कथं स्वरपरिवर्त्तः कृतः, Mr. I. ; (2) by
अन्व. (न्या, न्यत्) or भिन्नः (न्ना, न्नं) or अन्तर- affixed : *as if you are c.d*
in appearance त्वमन्यमाकारमिवाभिपन्नः, Ki. III. 48. II. To sub-
stitute one for another : *c.ing our rings* अङ्गुलीयकविनिमयं कृत्वा, D.
II. III. To exchange : (1) परिवर्त्तयति (?) ; (2) by circum. : *go*
and c. this note *पवमिदं दत्त्वा टङ्गमानय.

CHANGE (v. i.) : (1) परिवर्त्तते (इत्, c. 1.), *my character has c.d with*
my appearance रूपेणैव सह परिवर्त्तती मे स्वभावः, D. III. ; *in a moment,*
it c.s for me into something else चर्णनतन्मे परिवर्त्ततेऽन्यथा, V. ; (2) by अन्वः
(न्या, न्यत्) or भिन्नः (न्ना, न्नं) or अन्तर- affixed and a verb : *seeing that*
its color c.d in a golden vessel कनकभाजने वर्णान्तरमुपगतमुपलभ्य, Mu.

CHANGE (subs.) : I. Alteration : (1) परिवर्तितः, परिवर्तः, or परिवर्तनं
 (best equiv.), *c. of dress* वेषपरिवर्तनं, Sah. : *in this world, full of c.*
 परिवर्तितानि संसारे, P. ; (2) विपर्ययः (incongruous c.), *c. of vehicles* प्रवहानां
 विपर्ययः, Mr. ; *c. of dress* वेशविपर्ययः, P. 1. 3. ; (3) विकारः, विकृति, or विक्रिया
 (*c. of form or nature : gen. for the worse*), *even at death, there*
is no c. in the character of the good : प्राणागतेऽपि प्रकृतिविकृतिर्जायते
 नीतमानां, Ma. n. ; (4) परिणामः (= *c. brought by time*), D. s. Ph. :
O, what a c. in the sites of these places अहो ! अनवस्थितो भूमिसन्निवेशः,
 U. II. II. Of Government : परिवर्तः or परिवर्तितः. III. Ex-
 change : q. v. IV. Small coins, etc. : सुद्रमुद्रा (?). Ph. *give me*
for 10. Rs. note *दशटक्कपचं गृहीत्वा टक्कान् देहि.

CHANGEABLE : I. Mutable, variable : q. v. II. Fickle, in constant :
 q. v.

CHANGEABLENESS : V. MUTABILITY, FICKLENESS, INCONSTANCY.

CHANGELESS : I. Immutable : q. v. II. Constant : q. v.

CHANGELING : परिवर्तितशिशुः (?).

CHANGER : I Lit. : परिवर्तकारिन् (f. णी). II. A money-c. : q. v.

CHANNEL (subs.) I. The bed of a stream : गर्भः. II. Current : q.
 v. : स्रोतम् (n.). III. A canal : q. v. : प्रणाली. IV. A strait :
 q. v. : *सागरसन्धिः. V. A furrow, as in a column : रेखा. VI.
 Means of conveying (as of news) : मार्गः.

CHANNEL (v. t.) : I. To cut channels in : कुल्याः खनति (खन्, c. 2.),
 or करोति (with loc.). II. To groove : q. v.

CHANT (v.) : गायति (गै, c. 1.) : v. TO SING. C.er गायकः : v. SINGER.

CHANT (subs.) : गीतं : v. SONG.

CHANTRY : *गीतमन्दिर.

CHAOS : I. Lit. : Ph. *it was (all) c.* आसीदिदमभीभूतं, M. 1. 5.

II. Fig. : v. CONFUSION, DISORDER.

CHAOTIC : I. Lit. : Ph. *the world was in a c. state* : प्रकृती खीनं
विद्वसासीत्, V. p. com. II. Confused : q. v.

CHAP (subs.) : I. A man or boy : q. v. : माणवकः. II. A cleft
or gap : q. v. : Ph. : *c. in the feet* : पाददारौ.

CHAPEL : चर्चमन्दिरं : v. CHURCH.

CHAPLAIN : पुरोहितः ; आचार्यः.

CHAPLAINCY, CHAPLAINSHIP : पीरीहियम् ; आचार्यत्वम्.

CHAPLET : (1) माला ; (2) खज् (f.) : v. GARLAND. *C. of beads* :
अचमाला. *C. on a peacock's head* : शिखा.

CHAPMAN : आपणिकः : v. TRADER.

CHAPTER : I. A division of a book : (1) अध्यायः ; (2) परिच्छेदः
(=section) ; (3) सङ्कासः (rare). II. A body of canons :
*केननसम्प्रदायः ; धर्मोपासकाः (m. pl.). III. Their meeting :
*केननसभा.

CHAPTER-HOUSE : *केननसभागारम् ; धर्मशाला (?).

CHAR (v. t.) : अङ्गारीकरीति (ज्ञ, c. 8.).

CHAR, CHARE : I. Subs. : v. JOB. II. Verb : v. TO PERFORM,
DO.

CHARACTER : I. A distinctive mark : (1) अचरं, *the c.s agree*
संवदन्त्याचराणि, Mu. v. ; (2) वर्णं (mn.). II. Moral qualities
collectively : (1) शीलम्, *whose caste and c. is not known* :
अज्ञातकुलशीलः (ला, लं), H. ; *possessed of c.* : शीलसमन्वितः (ता, तं),
Mr. ; (2) स्वभावः, *of a fallen c.* : नष्टस्वभावः (वा, वं), M. n. ; (3) चरित्रं
or चारित्र्यम्, *even (my) c. has been stained* : चारित्र्यमपि दूषितम्, Mr. III.
Ph. : *a bad c.* : (1) दुष्टः (ष्टा, ष्टं) ; (2) असत् (f. तौ), *by checking*
bad c.s. : नियमनादसतां, R. ix. 6. III. Reputation : q. v. IV.
Nature, characteristic : q. v. V. Quality, capacity : रूपम्. Ph.
assuming the c. of an astrologer : कर्तान्तिकी नाम भूला, D. VI. A

person, sp. in a play : चरित्रं (m.) (?) : V. PART, PERSON. *Leading*
c. नायकः (the man) नायिका (the woman). VII. Account, description : q. v.

CHARACTERISTIC (adj.) : (1) स्वाभाविकः (कौ, कं) : V. NATURAL ; (2) विशेषः (षा, ष) : V. PECULIAR.

CHARACTERISTIC (subs.) : स्वभावः (=nature : q. v.), *this is the c. of benevolent men* स्वभाव एवैष परीपकारिणा, Sa. ; (2) लक्षणम् (=mark : q. v.), *the c.s of a bold woman* : प्रगल्भलक्षणम्, Sah.

CHARACTERISTICALLY : सहजरीत्या (?) ; स्वभावमनुयायि (?).

CHARACTERIZE (v.) : I. To be a characteristic of : expr. by subs. : *this c.s him* : एष तस्य स्वभावः. II. To assign a character to : (1) वर्णयति (वर्ण, c. 10.) : V. TO DESCRIBE.

CHARADE : सर्व्वतीभद्रः (?).

CHARCOAL : चङ्गार (mn.) ; अलातं (rare).

CHARGE (v.) : I. To attack : q. v. : अभियुक्ति (युज्, c. 7.). II. To accuse : q. v. : अभियुक्ति. III. To load : q. v. Ph. *to c. a gun* *बन्दुं कं पूरयति. IV. To command or exhort : q. v. : शास्ति (शास्, c. 2.). V. To regard as a debt (?) : याचते (याच्, c. 1.) (=ask), *to c. interest* : ङङ्ङि याचते ; *to c. for delivery* : समर्पणव्ययं याचते (?).

CHARGE (subs.) : I. Attack : q. v. : अभियोगः. II. Accusation : q. v. : अभियोगः. III. Burden, load : q. v. IV. Injunction : q. v. V. A trust : q. v. : निक्षेपः. VI. Care, management : q. v. रक्षा or रक्षणं, *to give in c.* : रक्षणार्थं ददाति. VII. Money to be paid : (1) व्ययः (=expense) ; (2) अर्थः (=price) ; (3) दैयम्.

CHARGEABLE : I. Subject to be accused : अभियोग्यः (व्या, ज्य'). II. S. to a claim : c. *with taxes* : दैयशुल्कः (ल्का, ल्कं) (?). III. Attributable q. v. IV. Burdensome : q. v.

CHARGER : I. A large dish : पात्रम्. II. A war-horse : वाजिन् (m.) :
V. HORSE.

CHARILY : V. SPARINGLY.

CHARINESS : V. PARSIMONY.

CHARIOT : (1) रथः, *to stop a c.* रथं स्थापयति, V. ; (2) स्रन्दनः, *to drive a c.* स्रन्दनं वाहयति, Ku. : V. CARRIAGE. *One who fights from a c.* रथिन् (m.), Mah. ; *c.-race* : रथचर्या (?), K. ; *divine c.* विमान (mn.), Vi.
CHARIOTEER : (1) सारथिः ; (2) सूतः ; (3) नियन्तृ ; (4) यन्त्र (m.) ; (4) चतृ (m.) ; (6) रथवाहकः.

CHARITABLE : I. Liberal, bountiful : q. v. : वदान्यः (न्या, न्य). II. Benevolent, kind : q. v. : उदारः (रा, रं). III. Favourable : q. v. अनुकूलः (ला, लं). Ph. c. *dispensary* *दानार्थम् औषधालयः ; c. *institution* *दानप्रभवा शाला.

CHARITABLY : सदयः : V. KINDLY, FAVOURABLY.

CHARITY : I. Love : भूतानुकम्पा, R. II. Liberality : q. v. : वदान्यता. *An act of c.* : (1) पूर्ण (of public c.) ; (2) दत्त (of private c.), *by acts of c.* पूर्णदत्तसाधनैः, S. III. The disposition to form kindly judgement : औदार्यम्.

CHARLATAN : (1) नरेन्द्राभिमानिन् (m.) (= a quack-doctor), D. ; (2) कलाभिमानिन् (m.), (in gen.) : V. QUACK.

CHARLATANRY : (1) कलाभिमानित्वं (in gen. sense) ; (2) नरेन्द्राभिमानित्वं (medical quackery).

CHARLE'S-WAIN : (1) समर्षयः (m. pl.) ; (2) चित्रशिखण्डिनः (m. pl.).

CHARLOCK : सर्षपजातीयलताविशेषः.

CHARM (subs.) : I. A magic spell : मन्त्रः, *a snake-catcher who is not versed in c.s and medicinal plants* : अमन्त्रीषधिकुशलो व्यालयाही, Mu.
II. An amulet : (1) रक्षाकाण्डः, Sa. ; (2) अपराजिता (a plant used as a c.), Sa. III. Any thing that fascinates ; (1) by the adj. :

v. C.ING ; (2) मनीहरत्नं etc., *collecting the scattered c.s* बहुधामतां कमनीयतां समभिहत्य, Ki. Ph. c. of *beauty*: रूपलावण्यम् ; रूपसम्यद् (f.), K.

CHARM (v. t.): I. Lit.: मन्त्रैः वशीकरोति. II. To allay, assuage : q. v. III. To enchant : (1) मोहयति, परि, (c. of मुह्), *let (it) not c. you* : भवन्तं मामुमुहत्, Ma. ; (2) हरति (ह, c. 1.) (=to allure), *c. of the king धराधिपञ्चहार*, R. IX. 69. ; (3) रमयति (c. of रम्) (=to delight : q. v.).

CHARMER : I. Lit.: मन्त्रज्ञः : v. MAGICIAN. II. An enchanter : q. v. CHARMING (adj.): (1) मनीहरः (रा, रं), and sim. comp.s, *c. lake हृदय-हारि सरः*, K. ; (2) मोहनः (नी, नं) ; (3) कमनीयः (या, यं) : v. BEAUTIFUL, PLEASING.

CHARMINGLY : expr. by adj. or by past indeclinable part.

CHARNEL-HOUSE : स्तानामस्त्रिसंख्यस्थानम्.

CHART : *सामुद्रचित्रम् : v. MAP.

CHARTER (subs.): शासनम् or शासनपत्रम् (?).

CHARTER (v.): I. To grant a c. to : शासनं ददाति (दा, c. 3.) (?), M. n. II. To hire or let (a ship) : q. v.

CHARTER-PARTY : *पीतभाटनसमयः.

CHARY : v. SPARING, CLOSE.

CHASE (v. t.): I. To hunt, pursue : q. v. : मृग्यति or मृगयते (मृग्, c. 4. and 10.). II. To chase away or off : i. e. to drive away : q. v. : निरस्यति (अस्, c. 4.). III. To engrave : q. v.

CHASE, CHACE (subs.): I. Hunting : q. v. : श्रगया. II. Pursuit : q. v. : विभागंणम्. III. An open hunting ground : अनाहता श्रगया-भूमिः. IV. That which is chased : मृग्यः (ग्या, ग्यं).

CHASER : I. Engraver : q. v. II. Hunting : q. v.

CHASM : (1) रम्भम् ; (2) दरौ ; (3) विषम्.

CHASTE : I. Of morals : (1) सती (a c. woman) ; (2) शुचि (mfn.). II.

Pure, correct : q. v. : विग्रहः (ज्ञा, इं).

CHASTELY : I. Of morals : शुचि. II. Of language : विग्रहम्.

CHASTEN, CHASTENING : v. CHASTISE, CHASTISEMENT.

CHASTENESS : v. CHASTITY.

CHASTISE (v. t.) : (1) निग्रह्णाति (यह्, c. 9.) : v. TO PUNISH ; (2) उपालभते (लभ्, c. 1.) (= reprove).

CHASTISEMENT : नियहः, *I will inflict proper c. on you* : तव यदीचितं नियहं करोमि, P. : v. PUNISHMENT.

CHASTISER : (1) नियह्नीट (m.) ; (2) नियहकारिन् (m.) : v. PUNISHER.

CHASTITY : I. Female c. : सतीत्व. II. Control of the passions : जितेन्द्रियत्वम्. III. Purity of style : विग्रहिः, Ki. xiv. 5.

CHAT (v. i.) : विश्रम्भम् आलपति (लप्, c. 1.) : v. TO CONVERSE.

CHAT (subs.) : (1) विश्रम्भालापः ; (2) सङ्ख्या : v. CONVERSATION.

CHATELLETS : अस्थानरसम्पत्तिः (=moveable property) : v. GOODS.

CHATTER (v. i.) : I. To utter inarticulate sounds : (1) किलकिलायते (nomi.) (of the monkey) ; (2) चटचटायते (nomi.) (as in frying) ; (3) किकि करीति (of the jay) ; (4) चूङ्करीति (of young birds). II. To jabber : जल्पति (जल्प्, c. 1.). III. Of the teeth : "with cing teeth" दन्तेर्दन्तान्निष्पीड्य.

CHATTER, CHATTERING (subs.) : I. An inarticulate sound : (1) किलकिलारवः, D. ; (2) चटचटाशब्दः, Mah. etc. II. Idle talk : जल्पितः : v. BABBLE. III. Of teeth : दन्तसङ्घर्षणम्.

CHATTERBOX : (1) वाचाटः ; (2) वाचालः : v. BABBLER.

CHATTY : संलापिन् (f. नौ) : v. TALKATIVE.

CHEAP : I. Of small cost : (1) अल्पार्थः (र्थ, र्थे) ; (2) अल्पमूल्यः (ल्या, ल्यं) ; (3) अल्पार्हः (हर्, हर्). II. Easily procurable : सुलभः (भा, भं), and sim. comp.s.

CHEAPEN : (1) सूलभीकरीति (?) ; (2) मूल्यं पातयति (c. of पत्) (?).

CHEAPLY, CHEAP (adv.) : (1) अल्पमूल्येन, *very c. अल्पीयसा मूल्येन*, D. ;
(2) अल्पार्घ्येण.

CHEAPNESS : (1) अल्पमूल्यता ; (2) अल्पार्घ्यता ; (3) सुलभत्वं, -ता. For dif. : v.

CHEAP.

CHEAT (v. t.) : (1) वञ्चते or वञ्चयते, प्र-, परि-, (वञ्च्, c. 1. and 10.), (*that*)
you will not be c.ed by rogues : न वञ्चासे धूर्तैः, K. ; (2) प्रतारयति (c. of
टृ) : v. TO DECEIVE ; (3) विप्रलभते (लभते, c. 1.) (rare), *I see none,*
who was not firmly embraced and at the same time c.ed by her
(fortune) : न हि तं पश्यामि यो ह्यनया न निर्भरमुपगृही यो वा न विप्रलब्धः, K. ;
(4) हल्ययति (nomi.), Gi. I. 16. ; (5) अभिसम्पत्ते (धा, c. 3.), *by c.ing her* :
इत्थामभिसम्भाय, Sa. N. B. note how the indirect object is expressed
in Sanskrit : *you have c.ed me of my property* : *वञ्चयित्वा मत्सम्पत्तिं.
हृतीऽसि.

CHEAT (subs.) : I. Cheating : (1) वञ्चना ; (2) प्रतारणा : v. DECEPTION.

II. : A cheater. (1) वञ्चकः, प्र- ; (2) प्रतारकः : v. ROGUE.

CHECK (v. t.) : I. To restrain, curb, stop : q. v. : नि-वञ्चति, सं-,
(यन्, c. 1.). II. To reprove : q. v. III. Of accounts : perh.
संशोधयति (c. of शुध्).

CHECK (subs.) : I. Restraint, hindrance : q. v. : प्रतिबन्धः. *Without c.* :
निरर्गलं, N. II. A cheque : q. v.

CHECKER : v. CHEQUER.

CHECK-MATE : (1) *मातयति (nomi.), c.d. *मातः (ता, तं) ; (2) निश्चलः (ला,
लं) करोति (?) ; (3) हन्ति (हन्, c. 2.), Radhakanta.

CHEEK : (1) कपीलः ; (2) गण्डः ; (3) गल्लः (rare).

CHEEK-BONE : कपीलास्थि (n.), and sim. comp.s.

CHEER (subs.) : I. A shout of joy : हर्षं निखनः, आनन्दनिपादः, and
sim. comp.s, *with the c.s of the soldiers* सैनिकहर्षनिखनैः, R. III. 61.

II. A state of the mind : स्फूर्तिः. Ph. : 'be of good c.' समाश-

सिद्धि. III. Entertainment : good c. भोजनविशेषाणि (n. pl.), H.

IV. Countenance : q. v.

CHEER (v. t.) : I. To gladden : q. v. : अभि-नन्दयति (c. of नन्द).

II. To comfort : q. v. : समाशसयति (c. of शस्). III. To salute
or encourage with c.s. : हर्षनिसन्नैः अभिनन्दयति. IV. To incite : q. v.

CHEER, CHEER UP (v. i.) सम्-आशसिति (शस्, c. 2.), K.

CHEERFUL : प्रसन्नः (आ, अ) : v. JOYFUL, LIVELY. "C. shouts" हर्षकिल-
किलारवः, D. VI.

CHEERFULLY : ph. let the accomplished enjoy it c. : तत्सुप्रसन्नसुनसः कृतिनी
भञ्जना, Vi. I. : v. GLADLY, JOYFULLY.

CHEERFULNESS : प्रसन्नता or प्रसादः : v. LIVELINESS.

CHEERLESS : (1) विषयः (आ, अ) ; (2) अप्रसन्नः (आ, अ) ; (3) निरानन्दः
(न्दा, न्द).

CHEESE : *पणिरं, c. monger : *पणिरविक्रेट (f. व्री).

CHEESE-CAKE : *पणिरपिष्टकः.

CHEMICAL : रासायनः (नी, न) (?) , c. property : *रासायनधर्मः ; c. com-
bination : *रासायनसंयोगः.

CHEMICALLY : *रासायननियमानुसारेण, and sim. comp.s.

CHEMISE : (1) चलनं (?) ; (2) युतकं (?) .

CHEMIST : I. Lit. : रासायनविद् (mf.) (?) ; रासायनप्रवीणः (आ, अ) (?) ;
and sim. comp.s. II. A druggist : q. v.

CHEMISTRY : रासायनं (?) ; पदार्थानां श्लेषविश्लेषपरिणामविज्ञानं. Inorganic c. :
*मृतरसायनं ; organic c. : *व्यूटरसायनं ; practical c. *प्रयोगरसायनं.

CHEQUE : *धनपत्रं ; धनागारादनदानार्थमनुज्ञापत्रं.

CHEQUER : I. Lit. : ph. with body c.ed with rain-bow like lines :
आसङ्गलचापावुकारिभिल्लेषाभिः कलाषितशरीरः, K. : v. TO VARIEGATE.

II. To vary : मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) : v. TO MIX.

CHEQUERED : I. Lit. : (1) कर्षुरः (रा, रं) or कर्षूरितः (ता, तं) ; (2) श्वलः (ला, लं) ; (3) कल्याणितः (ता, तं). II. Fig. : Ph. *whose life is not c. ? कस्यात्यन्तं सुखमुपनतं दुःखमेकान्तती वा*, Me.

CHEQUER-WORK : V. TESSELATED, MOSAIC.

CHERISH : I. To foster, nurture : q. v. : (1) पालयति (लष्, c. 10.) (of children) ; (2) पालयति (पाल्, c. 10.), *to c. virtue धर्मं पालयति*, M. n. II. To entertain, bear : वध्नाति, अनु-, (वन्ध्, c. 9.) (with loc.) *c.ed great hatred (towards her) द्वेषमत्येतरं वधन्*, D. VI. ; *who has c.ed enmity from before पूर्वानुवद्वैरः*, Mr.

CHERISHER : पालयितृ (f. त्री) : V. ENCOURAGER, SUPPORTER.

CHERRY : I. A fruit : *चेरिफलं. II. A tree *चेरिष्ठः.

CHERUB : *किंरूपः ; ईश्वरदूतविशेषः.

CHERVIL : *पर्णमोदा ; क्षीरधिविशेषः.

:CHESS : चतुरङ्गं. C.-board : (1) शारिफलम् ; (2) अष्टापदम्. *King of c. : राजा ; queen : राज्ञी ; bishop : गजः ; knight : अश्वः ; castle : नीः ; pawn पदातिः ; c. man : शारः.*

CHEST : I. A box : q. v. : पेटिका. II. The thorax, breast : q. v. चरस् (n.), *broad-c.ed : व्यूढीरस्तः (स्त्रा, स्त्रं)*, R.

CHESTNUT (adj.) : V. RED, BROWN. *A c. horse : उकनाहः (rare).*

CHESTNUT (subs.) : फलविशेषः. C.-tree : हृद्यविशेषः.

CHEVAUX-DE-FRISE : V. TURNPIKE.

CHEVALIER : सादिन् (m.) : V. KNIGHT.

CHEW (v. t.) : चर्वति or चर्वयति (चर्व्, c. 1. and 10.). *To c. the cud : रोमन्म्यम् चर्वयति (चस्, c. 4.), Sa. II. or रोमन्म्यायते (nomi.).*

CHEWING (subs.) : चर्वणं. *Food which requires c. चर्व्यं.*

CHICANE (subs.) : (1) क्लृप्तं ; (2) कपटः.

CHICANE (v.) : क्लृप्तं पयुनक्ति (युज्, c. 7.) : V. TO USB.

CHICANERY : (1) कपटः, *skilful in following c. : कपटानुसारकृश्वलः* Mr.

(2) छलं, *c. is not admitted here* : छलमत्र न गृह्यते, Mr. : v. TRICK, SOPHISTRY.

CHICK, CHICKEN : कुकुटशवः (of the hen) ; शवः (any young).

CHICKEN-HEARTED : i. e. timid, cowardly : q. v.

CHICKEN-POX : सर्पिका, Bha ; बालानां रोगभेदः.

CHICK-PEA : चणकः.

CHICK-WEED : औषधिविशेषः.

CHICORY : शाकप्रभेदः.

CHIDE : I. To reprove, scold : q. v. : भर्त्सयति, निरु, (भर्त्स, c. 10.), *but she chid her and rejected (her proposal)* : सा चैनौ निर्भर्त्सयन्ती प्रव्याचचचे. II. To roar : q. v. : रसति (रस्, c. 1.).

CHIDER : निर्भर्त्सयितृ (f. ची) : v. REPROVER.

CHIDING (subs.) : भर्त्सना : v. REPROOF.

CHIEF (adj.) : (1) प्रधानः (ना, न'), *c. men (of a state)* : प्रधानपुरुषवर्गः, Mu. III. ; *c. est reason* : प्रधानतमं कारणम्, Mu. IV. ; (2) मुख्यः (ख्या, ख्य'), *c. minister* : मुख्यमन्त्री, P. ; (3) अग्रः (या, य') or अग्रिमः (मा, म') (= front, first), *c. seat* : अग्रसनं, Mu. ; (4) वन्दारकः (का, कं) (rare) : v. also FIRST, GREAT.

CHIEF (subs.) : (1) ईशः (= lord : q. v.), *the c. of Kamroop* : कामरूपाणा-मीशः, R. IV. 83. ; (2) पतिः, अधि, (= master : q. v.), *c. of a clan* : गणपतिः, Ki. ; (3) नायकः (= leader), *c. of policemen* : आरचकनायकः, D. ; (4) by the adj. (rare), *c. of Rakshashas* : वृभुजां प्रधानः, B. ; (5) अग्रणी, and sim. comp.s.

CHIEFLY : (1) प्रधानतः (= principally) ; (2) विशेषेण (= especially) ; (3) प्रायेण (= mostly).

CHIEFTAIN : ईशः : v. CHIEF (subs.).

CHILBLAIN : (1) त्रिपादिका (of the feet) ; (2) हस्तस्कीटः (?) (of the hand).

CHILD : I. A boy or girl : q. v. : (1) शिशुः ; (2) अर्भकः (rare) ; (3)

पृथक् : (rare) ; (4) डिम्बः (rare). II. With reference to parents, a son or daughter : q. v. : (1) अपत्यं ; (2) सूरु (mf.) ; (3) सन्तानः ; (4) लोकाः (rare). In addressing children बह्व (m.) and बह्वी (f.) is generally used. To be with c. : पुत्रिणी, Mah. : v. PREGNANT.

CHILD-BEARING : v. CHILD-BIRTH. Past c. : निष्कला (rare).

CHILD-BED : प्रसवावस्था. In c. : जायमाने सन्ताने, and sim. expr.s.

CHILD-BIRTH : (1) प्रसवः, *from the pains of c.* प्रसववेदनया, K. ; *up to c.* :

आ प्रसवात्, Sr. ; (2) प्रजननं, Sr. ; (3) गर्भनिर्गमः, Sr.

CHILD-HOOD : (1) शैशवम् ; (2) बाल्यम् ; (3) कौमारम् ; (4) शैश्यावस्था ; (5) बाल्यकालः.

CHILDISH : I. Pertaining to a child : expressed by gen. or comp.

II. Puerile, silly : q. v. : बालिशः (शा, शं), *why do you entertain c. sentiments* : किं बालिशमतिमास्थितोऽसि, Mah.

CHILDISHLY : (1) बालवत् ; (2) शिशुरिव : v. CHILD and LIKE.

CHILDISHNESS : (1) शिशुत्वं (rare), N. III. 15. ; (2) बालिश्यं or बालिशता.

CHILDLESS : (1) निरपत्यः (त्या, त्यं) ; (2) अनपत्यः (त्या, त्यं) ; (3) निःसन्तानः (ना, नं) ; (4) अपुत्रः (त्रा, त्रं).

CHILDLESSNESS : (1) निरपत्यता or अनपत्यता ; (2) निःसन्तानता.

CHILDLIKE : (1) बालरूपः (पा, पं) ; (2) शिशुसदृशः (श, शं) ; and sim. comp.s.

CHILL (subs.) : I. Lit. : शीतं : v. COLD. II. Fig. : v. DISCOURAGEMENT.

CHILL (adj.) : I. Cold : q. v. : शीतः (ता, तं). II. Affected with cold : शीतार्तः (तां, तै), and sim. comp.s. III. Dejected : q. v. : विषय (f. चा).

CHILL (v. t.) : I. To cool : q. v. II. To discourage : q. v.

CHILLI : रक्तमरीचम् ; लङ्कामरीचम्.

CHILLINESS : शैत्यः : v. COLDNESS.

CHILLY : शिशिरः (रा, रं) : v. COLD.

CHIME (subs.): I. Harmony : q. v. II. Harmonious sound, as of bells : घण्टारवः (?).

CHIME (v.): I. To sound : q. v. ; वादयति (c. of वद). II. To harmonise, correspond : q. v.

CHIMERA : कपीलकल्पितम् : v. FANCY, PLANTOM.

CHIMERICAL : v. IMAGINARY, EMPTY.

CHIMNEY : I. Hearth : q. v. II. A passage for the exit of smoke : *धूमनाली. III. Of a lamp : *बुद्धी.

CHIMNEY-CORNER : चुल्लिकोणः : v. HEARTH.

CHIMNEY-PIECE : *चुल्लिवेष्टनम्.

CHIMNEY-SWEEPER : *धूमनालीमार्जकः.

CHIMPANZEE : वनमानुषः (?). ; वानरविशेषः.

CHIN : (1) चिबुकम् ; (2) चिबु (n.) (rare).

CHINA (adj.): चीन-, c. clay *चीनव्यतिक्रा, c.-orange : नारङ्गम् ; c.-rose : रज्जु ; c. silk : चीन (?) .

CHINA (subs.): i. e. : c. ware : *चीनपात्रम्.

CHINE : I. The back-bone : q. v. II. A piece of meat, perh. पृष्ठं.

CHINK (subs.): I. A fissure : छिद्रम्. II. Tinkling : शिञ्जितम्.

CHINK (v.): I. To crack : q. v. II. To jingle : q. v.

CHINKY : छिद्रग्रन्थैरलङ्कितः (ता, तं) : v. GAPIING.

CHINTZ : *चित्रकार्पासं.

CHIP (subs.): चखः, a c. of wood : काष्ठचखः : v. PIECE.

CHIP (v. t.): चखयः छिनति (छिद्, c. ७.) or छनति (छत्, c. ७.).

CHIRP (v.): चि-रौति (र, c. २.) : v. NOISE, TO MAKE—.

CHIRP, CHIRPING : चिरावः : v. NOISE.

CHIRETTA : the plant : (1) भूनिम्बः ; (2) किराततिलकः.

CHISEL (subs.): (1) वृत्तादनः ; (2) वृत्तभेदिन् (m.).

CHISEL (v. t.) : तक्षति, परि-, (तक्ष, c. 1.), *c.ing with hatchets his Kshatriya body* : चातदेहं परितच्चा टङ्क्षे, Ana.

CHIT-CHAT : विश्वमालापः : v. CONVERSATION.

CHITERLINGS : भृष्टश्रीकरनायः (f. pl.) (?).

CHIVALROUS : शौर्यदाक्षिण्यादिगुणोपेतः (ता, तं) (?) : v. BRAVE, GALLANT.

CHIVALROUSLY : v. BOLDLY, GALLANTLY.

CHIVALRY : I. A body of knights : साधिनः (m. pl.) : v. KNIGHT.

II. Knight-hood : q. v. III. Valour, etc. : शौर्यदाक्षिण्यादिगुणाः (m. pl.) (?) : v. VALOUR, GALLANTRY.

CHIVE : I. A kind of onion : q. v. II. Stamen : q. v.

CHLORATE : *पीतहरिताम्रसंश्लिष्टः (छा, छ').

CHLORIDE : *पीतहरित-, c. of mercury : *पीतहरितपारदः.

CHLORINE : *पीतहरितम् ; पीतहरिद्रागुः.

CHOCOLATE : *चक्रलाटम्.

CHOICE (subs.) : I. The act of choosing : (1) ग्रहणं (=acceptance) ; (2) वरणं (=a. of a husband) ; (3) अभिलाषः (=desire). Ph. to make a c. of : v. TO CHOOSE. II. The power of c. : v. OPTION. III. Discrimination : q. v. IV. The thing chosen : expr. by adjs. : ईक्षितः (ता, तं), अभीष्टः (छा, छ'), etc. Ph. : who is your c. : कस्मिंस्ते हृदयाभिविशेषः, V. III. V. The best part of any thing : खलम्.

CHOICE (adj.) : I. Superior in quality : (1) विशिष्टः (छा : छ'), (2) सर्वोत्तम. (मा, मं) (=best) ; (3) महार्हः (छा, छ') (=valuable), c. best : महार्हश्रव्या, Ki. Ph. : with c. food : भोजनविशेषः, A. II. Select : q. v. III. Frugal : q. v. [lently : q. v.

CHOICELY : I. With choice : (1) समीच्या ; (2) परितो वीच्या. II. Excel-

CHOICENESS : (1) विशिष्टता ; (2) उत्कर्षः : v. EXCELLENCE.

CHOIR : I. A bond of singers : (1) गायकगणः ; (2) *सङ्गायकगणः. II.

A part of a church : *सङ्गायकभूमिः.

CHOKER : I. To stifle, suffocate : q. v. II. To check : q. v. III.

To offend : q. v.

CHOLER : I. The bile : q. v. : पित्तम्. II. Anger : q. v. : क्रोधः.

CHOLERA : विसृष्टिका, Sr.

CHOLERIC : I. Irascible : q. v. : क्रोधनः (ना, नं). II. Angry : q. v.

CHOOSE (v.) : I. To select : (1) वृणीते (इ, c. 9.) (= to accept as, husband), *whether (she) would c. me* : वृणीत मां नेति, R. vi. 68. ; (2) मनी वध्नाति (बन्ध्, c. 9.) (with loc.) (= to set one's mind), *she chose [it] in preference to others* : मनी बन्धान्तरसान् विलङ्घ्य सा, R. III. 4. ; (3) अभिलषति (लष्, c. 1.) and *whom [she] may c.* : यच्चामिलषेत् D. vi. : v. TO DESIRE ; (4) by circum., *which of the two you c.* : तयोरभिमतं वद, Vi. vi. ; (5) गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) (= to take : only when the context fixes the meaning). II. To elect, appoint : q. v.

CHOP (subs.) : मांसफालिका, N. : v. PIECE.

CHOP (v. t.) I. To mince : q. v. : विग्रहयति (nomi.). II. To exchange : q. v. III. To bandy : q. v. Comp.s : c. off : v. TO CUT OFF ; c. up : v. TO DEVOUR.

CHOP-HOUSE : *मांसफालिकागृहम्.

CHOPPER, CHOPPING-KNIFE : क्षुरिकाविशेषः.

CHORAL : साङ्गीतिकः (की, कं), Williams : v. CHOIR.

CHORD : I. A musical string : तन्त्री. II. Harmony : q. v. : एकतानः. III. In geo. : ज्या or जीवा, Li.

CHORISTER : I. A singer : गायकः. *Kuvera's c.* : किन्नरः. *Indra's c.* : गन्धर्वः. II. Leader of a chorus : प्रधानगायकः (?).

CHOROGRAPHER : प्रदेशवर्णकः (?).

CHOROGRAPHY : प्रदेशवर्णनं (?).

CHORUS : I. A band of singers : गायकगण, and sim. comp.s. II.

Of a song : भुग or भुव, Gi.

CHOUGH (subs.) : काकजातीयपक्षिभेदः.

CHRIST : *क्रुष्टः.

CHRISTEN : I. To baptise : q. v. II. To denominate : q. v.

CHRISTENDOM : I. The Christain religion : *क्रुष्टधर्मः. II. The
c. world : *क्रुष्टधर्मागुयायिनः (m. pl.); क्रुष्टराज्यं. III. A name : q. v.

CHRISTIAN : I. As adj. : *क्रुष्टीयः (या, यं). II. As subs. : *क्रुष्टधर्मा-
वलम्बिन् (f. नी).

CHRISTIANITY : *क्रुष्टधर्मः.

CHRISTIANIZE : *क्रुष्टधर्मे ग्राहयति (c. of गृह्).

CHRISTIANLY : *क्रुष्टमतानुरूपम् ; क्रुष्टीयवत्. [जन्मदिनस्य पूर्वप्रदीपः.

CHRISTMAS : *क्रुष्टजन्मीत्सवः. C.-day : *क्रुष्टस्य जन्मदिनम्. C.-eve : *क्रुष्टस्य

CHRIST'S-THORN : a plant : कष्टकिगुलभेदः.

CHROMATIC : I. Relating to colour : रङ्ग- or वर्ण- in comp., the
science of c.s : रङ्गविद्या (?). II. In music : यामौणः (णा, णं).

CHROME, CHROMIUM : *चिद्वलीहम् ; चिदायस् (n.).

CHRONIC, CHRONICAL : I. Lit. : (1) सामयिकः (कौ, कं) ; (2) कालिकः (कौ,
कं). II. Lingering : (1) दीर्घस्यायिन् (f. नी) ; (2) अविसर्गिन् (f. ङी).

CHRONICLE (subs.) : I. In pl., annals : कालागुयायी इत्तप्रबन्धः. II.
History : q. v.

CHRONICLE (v. t.) : प्रबन्धे निवेशयति (c. of विष्) or लिखति (लिखति, c. 6.).

CHRONICLER : *कालागुसारिण इत्तप्रबन्धकृत्, लेखकः : v. HISTORIAN.

CHRONOLOGER, CHRONOGIST : *कालगणनाभिश्च ; कालगणकः.

CHRONOLOGICAL : (1) कालागुसारिन् (f. ङी) ; (2) कालागुयायिन् (f. नी). In
c. order : अनुपूर्वश्च or आनुपूर्व्यात्, Mat.

CHRONOLOGICALLY : कालागुसारिण.

CHRONOLOGY : *कालगणना.

CHRONOMETER : *कालपरिमापः ; दिशिष्टकालमापः.

CHRYSLIS : गुटिका (?).

CHRYSOGRAPHY : कलधौतलिपिः, and sim. comp.s.

CHRYSLITE : हरिताश्मन् (n.).

CHRYSOLOGY : *अर्थविज्ञानं, and sim. comp.s.

CHUB : रोहितजातीयमत्स्यभेदः.

CHUBBED, CHUBBY : v. PLUMP, STOUT.

CHUCK (v.) : I. To check : q. v. II. To strike gently : q. v.

CHUCK (subs.) : I. v. CLUCK. II. A slight blow : चपेटिका (with the open hand) : ईषत्प्रहारः. III. A term of endearment : जातः (ता, तं).

CHUCKLE (v. i.) : i. e. to laugh in a broken manner : v. TO LAUGH.

CHUMP : स्थूलकाष्ठं : v. STUMP.

CHURCH (subs.) : I. Any temple : q. v. II. A Christian temple : *सिंहायतनं or धर्ममन्दिरं (when the context determines the meaning); छटधर्मानुयायिनां सिंहायतनम्. III. A body of Christians : धर्मः, the c. of Christ : *छटधर्मः ; the c. of England : ई. लन्डनीयधर्मः.

CHURCH (adj.) : v. ECCLESIASTICAL. C.-rate : *धर्ममन्दिरपुष्कः. C.-warden : *धर्ममन्दिररक्षकः. C.-yard : *धर्ममन्दिराङ्गनम् : v. CEMETERY.

CHURE : I. A rustic : q. v. II. A boor : अविनीतः ; निर्मर्यादः.

CHURLISH : I. Boorish, rude : q. v. II. Unmanageable : q. v.

CHURLISHLY : अशिष्टवत् : v. ROUGHLY.

CHURLISHNESS : (1) अशिष्टता ; (2) अविनीतता ; (3) निर्मर्यादता.

CHURN (subs.) : (1) मन्थनी ; (2) मर्गरी ; (3) मन्थनपात्रम्.

CHURN (v. t.) : मथति or मन्थति (मथ्, c. 1.), c. nectar : मन्थतामन्थतम्, V. p. ; c.ing of the ocean : समुद्रमन्थनं, M. n. C.-staff, C.-sick : (1) मन्थः ; (2) मन्थनः ; (3) मन्थानः ; (4) मन्थदण्डः. C.-ing-rope : (1) मन्थनरज्जुः ; (2) नेत्रं, V. p.

CHYLE : (1) चन्नरसः ; (2) चातुपः, Wilson.

CHYMIC, CHYMIIST, CHYMIISTRY : v. CHEMICAL, CHEMIST, CHEMISTRY.

CICATRIX, CICATRICE : शुष्कव्रणः : v. SCAR.

CICATRIZE (v.) : v. TO HEAL. *C.d* : शुष्कः (ष्वा, ष्क').

CICERONE : दर्शकः : v. GUIDE.

CIDER : *आताफलनिर्द्धती मदिराविशेषः.

CIMETER : (1) चन्द्रहासः ; (2) वक्रखट्वा ; (3) मण्डलायः (rare).

CINCTURE : (1) मण्डला ; (2) काशी : v. BELT, GIRDLE.

CINDER : (1) चङ्कार (mn.) ; (2) भस्मन् (n.) : v. ASHES, CHARCOAL.

CINNABAR : (1) रससिन्दूरम् ; (2) रक्तपारदम् ; (3) रसस्थानम् (rare).

CINNAMON : (1) दासिता ; (2) मन्थवल्कलम्.

CIPHER : I. The arithmetical sign : (1) चिह्नः (lit. and fig.) ; (2) शून्यम् (=zero). II. A secret manner of writing : (1) मूढाचरं (?) ; (2) चिह्नं (=sign) (?).

CIRCLE (v. t.) : v. TO ENCIRCLE. *C.-d* : v. ROUND.

CIRCLE (subs.) : I. In geo. : (1) वृत्तं, Li. ; (2) मण्डलम्, Su. Ph. *Great c.* : *महावृत्तम् ; *small c.* : *सुद्रवृत्तं. II. A circumference, ring : मण्डलम्, *moving in a c.* मण्डलभ्रमणम्, D. vi. III. A sphere : q. v. : "c. of the earth" भूमण्डलं. IV. Compass, circuit : q. v. V. A group of persons : (1) मण्डलम्, *dismissing the c. of sages* विसर्जितसुनिमण्डलः, C. ; (2) चक्रम्, *c. of archers* धातुक्षत्रकं, Ve. iv. Ph. *in the family c.* : परिवारमध्ये. VI. A province : मण्डलम्, M. Ph. : *to argue in a c.* : *मण्डलेन तर्कयति ; प्रमेयसाधनार्थं प्रमेयान्वेष वक्तुं प्रयुनक्ति.

CIRCLET : मण्डलं : v. CIRCLE.

CIRCUIT : I. Movement round : (1) परिभ्रमणम् ; (2) पर्ययचं. *To make a c.* : परिभ्रमति or पर्येति (इ, c. 2.) (with acc.) II. Compass :

(1) परिवेष्टनम् ; (2) परिधिः. III. Of judges, etc. : परिषमणम् (?), c.-house : *परिषमणगृहम्.

CIRCUITOUS : वक्रः (क्रा, क्रं), *although (this) route is c. for you* : वक्रः पन्था यदि भवतः, Me. I. 28. : V. ROUND ABOUT.

CIRCULAR (adj.) : मण्डलाकारः (रा, रं) : V. ROUND. Ph. c. arc : वृत्तखण्डम्.

CIRCULARITY (subs.) : लेखविशेषः ; *चक्रं, c. file *चक्रयेणिः.

CIRCULARITY : मण्डलता, परि-, Ki. XIV. 64.

CIRCULARLY : (1) मण्डलेन ; (2) मण्डलाकारेण, M. n. ; (3) चक्राकारेण.

CIRCULATE (v. t.) : I. Of the blood : परि-चलति (चल्, c. 1.) (?).

II. Fig. : क्षमति or क्षाम्यति (क्षम्, c. 1. and 4.), *and this strange news c.d among the citizens* : क्षमनञ्च पीरजानपदेक्षियमहुतायमाना वार्ता, D. III.

Ph. : c.ing medium : *विनिमयद्वारम् ; c.ing library : *क्षाम्यतृपुस्तकालयः.

CIRCULATION : I. Of the blood : परिचलनं (?). II. Diffusion :

(1) प्रसरणम् ; (2) प्रसरः. III. Currency : (1) प्रचारः ; (2) प्रचलनम्.

CIRCUMCISE : लिङ्गायचर्मं क्षिनति (क्षिद्, c. 7.) or क्लनति (क्लत्, c. 7.) (with gen.) (?). C.d. : (1) क्षिन्नलिङ्गायचर्मन् (mf. n.) (?); (2) दुश्चर्मन् (mf. n.) (?) M.

CIRCUMCISION : लिङ्गायचर्मच्छेदः, -नं (?).

CIRCUMFERENCE : (1) परिधिः ; (2) परिवेशः ; (3) परिवेष्टनम्.

CIRCUMFLEX : स्वरितः.

CIRCUMFLUENT : परितः or समन्ततः विसारिन् (f. षी) or प्रवहन् (f. षी) etc. : V. TO FLOW.

CIRCUMPACENT : (1) चतुर्दिशः (श्वा, श्वं) ; (2) परितः स्थितः (ता, तं).

CIRCUMLOCUTION : भक्तिः or वाक्यभक्तिः.

CIRCUMNAVIGATE : नावा or पोतेन परिषमति (क्षम्, c. 1.) or पर्यटति (चट, c. 1.).

CIRCUMNAVIGATION : पोतेन परिषमणं or पर्यटनम्.

CIRCUMNAVIGATOR : पोतेन परिषमकारिन् (f. षी).

CIRCUMPOSITION : मण्डलीकरणम्.

CIRCUMSCRIBE : I. To describe : q. v. II. To confine, limit :

नियच्छति (यम्, c. 1.). III. To encircle, surround : q. v.

CIRCUMSPECT : (1) समीचाकारिन् (f. ची) ; (2) विस्मयाकारिन् (f. ची) : v.

~ CAREFUL.

CIRCUMSPECTION : (1) समीचाकारिता ; (2) विस्मयाकारिता : v. PRUDENCE, CAUTION.

CIRCUMSPECTLY : परितो वीचा, (Ki. II. 2.) or अवेचा ; समीचा, etc.

CIRCUMSTANCE (subs.) : I. Condition : q. v. : अवस्था. II. An event, incident : q. v. : (1) वृत्तान्तः ; (2) वृत्तम्.

CIRCUMSTANCED : v. SITUATED.

CIRCUMSTANTIAL : I. Minute, particular : q. v. : सविशेषः (वा, वं).

II. Consisting of particular incidents : Ph. c. *cevidence* : *वृत्तान्त-
चटितं प्रमाणम्.

CIRCUMSTANTIALLY : (1) सविशेषं (= minutely) ; (2) यथावृत्तं (= as it happened).

CIRCUMVALLATE : वप्रेण वेष्टयति (c. of वेष्ट).

CIRCUMVENT : प्रतारयति (c. of वृ) : v. TO CHEAT, DECEIVE.

CIRCUMVENTION : प्रतारणा : v. FRAUD, DECEPTION.

CIRCUS : *मखखरङ्गः ; मखलाकारी रङ्गभूमिः.

CISTERN : कुण्डं (?) : v. RESERVOIR.

CITADEL : दुर्गः : v. FORTRESS.

CITATION : I. A summons : q. v. II. A quotation : q. v.

CITE : दिशति, उन्-, निर्-, (दिष्, c. 6.) : v. TO ADDUCE, QUOTE, SUMMON.

CITHERN OR CITTERN : वीणाविशेषः.

CITIZEN : (1) पौरः, of *c.s* and *villagers* : पौरजनपदानो, B. p. ; (2) पौरजनः, पुरवासिन् (m.), and sim. comp.s. ; (3) नागरः or नागरिक. (rare).

CITIZENSHIP : पौरत्वं (?).

CITRINE : जम्बीरामः (भा, भं).

CITRON : I. The tree : मातुलुङ्गः, -कः ; (2) वीजपूरः. II. The fruit :

वीजपूरम् ; मातुलुङ्गफलम्.

CITY (subs.) : (1) नगरं, -री ; (2) पुरं, -री ; (3) पुर (f.) : v. TOWN.

CITY (adj.) : (1) by a tat. comp., a c. gate : पुरद्वारं ; (2) पौरः (री, रं).

CIVET : गन्धद्रव्यभेदः.

CIVET or CIVET-CAT : an animal : (1) गन्धमार्जारः ; (2) गन्धीतुः.

CIVIC : पौरः (री, रं) : v. CIVIL.

CIVIT : I. Polite : q. v. II. Civic : (1) पौरः (री, रं) ; (2) नागरः

(री, रं). Ph. c. war : *अन्तर्बुद्धं or sim. बुद्धं (when the sense is clear) ;

c. death : *वैधमृत्युः.

CIVILIAN : I. One versed in civil law : *साधारणविधिज्ञः. II. A non-military man : *पौरकार्याधिकृतः.

CIVILITY : सौजन्यं : v. POLITENESS, ATTENTION.

CIVILIZATION : सभ्यता.

CIVILIZE : (1) शिष्टाचारान् शिष्ययति (c. of शिष्) (?) ; (2) सभ्यपदवीम् अधि-
रोहयति (c. of रुह) (?).

CIVILLY : v. POLITELY.

CLAD IN— : (1) वसानः (ना, नं) (with acc.) ; (2) परिदधत् (f. तौ) (with acc.) ; (3) विधत् (f. तौ) (with acc.) ; (4) by a comp. with वीत, संबीत, etc. (=covered), c. clean bark : अचिवक्त्रवीतवपुस् (mf. n.), Ki. vi. 31. :
v. TO CLOTHE.

CLAIM (v. t.) : expr. by circum. : *who c.s any thing* : मनेदमिति यो ब्रूयात्, M. viii. 31. ; *the owners of the two mares went up to the king, both claiming (the colt)* : मदीयोऽयं मदीयोऽयमिति [ब्रूवाणौ] वङ्गवाधिपती राजानिकमगच्छतां, Raj. ; *c.s a bow from him* : ममानेन धनुर्देयमिति निर्दिशति, K. b.

CLAIM (subs.) : (1) expr. by verb ; (2) उक्तं (when the context fixes

the meaning), *to establish one's c.* : उत्तं प्रतिपादयति, K. b. ; (3) अभियोगः (legal c.) : v. DEMAND.

CLAIMANT, CLAIMER : (1) अर्थिन् (m.) (= plaintiff) ; (2) by circum.

CLAMBER : v. TO CLIMB.

CLAMMINESS, CLAMMY : v. VISCIDITY, VISCUS ; GLUTINOUSNESS, GLUTINOUS.

CLAMOROUS : v. NOISY, TURBULENT. Ph. *c. for his banishment* : तस्य निर्वासनार्थमुत्क्रोशन्ति.

CLAMOUR (subs.) : उत्क्रोशः : v. NOISE, CRY (II).

CLAMOUR (v.) : उत्क्रोशति (क्रुश्, c. 1.) : v. TO SHOUT, MAKE NOISE.

CLAMP (subs.) : कौलः (?).

CLAMP (v. t.) : कौलिन सम्प्राप्ति (बन्ध्, c. 9.) or सङ्घटयति (घट्, c. 10.) (?).

CLAN : (1) गणः, *of the village classes and c.s* : ग्रामश्रेणीगणानां, Vri. ; (2) कुलं : v. TRIBE, RACE.

CLANDESTINE : प्रच्छन्नः (घ्रा, घ्र) : v. SECRET.

CLANDESTINELY : (1) छन्नं, D. v. SECRETLY ; (2) नीचैश्च, D. v. BY STEALTH.

CLANG, CLANK (v.) : टङ्करीति (ङ, c. 8.) (rare) : v. TO JINGLE, SOUND.

CLANG, CLANK (subs.) : टङ्कारः or टङ्कतं, *by the c. of bells* : घण्टानां टङ्कतेन, K. : v. DIN, NOISE.

CLANSHIP : गणत्वं (?) : v. CLAN, RACE.

CLAP (v. t.) : Ph. *to c. the hands* : करतालं or करतालिकां ददाति (दा, c. 3.), Si. xv. 39. ; (2) तलतालं वादयति, (c. of वद), Mah. ; (3) हस्ततालम् अर्पयति (c. of अर्प) (rare), N. III. 6. ; *to c. the wings* : पक्षी धुनोति or धुनुते (धु, c. 7.), N. III. 1. C. sometimes = to applaud ; also = to cast : q. v.

CLAP, CLAPPING (subs.) : I. Of hands : (1) करताल-(ली)-दानम् ; (2) तलतालकदानम्. N. B. c. did not, among the Hindus, usually

express *applause*, but note the following ex.: *cheered me with huzzas and c.s.* : हर्षयामासुर्मा सिङ्गनादतल्लखनेः, Mah. II. Of thunder :

(1) रुज्जुधुक्कूर्जितम्, Vi. ; (2) वच्चनिष्पेषः ; (3) वच्चनिष्पेषः ; (4) मेघगर्जितम्.

III. Any loud noise : q. v.

CLAPPER : of a bell : *घट्टाताडनी.

CLAP-TRAP : v. DECEPTIVE, COUNTERFEIT.

CLARET : रक्तवर्णो मद्यविशेषः.

CLARIFICATION : (1) शोधनम् ; (2) शुद्धिः ; (3) पावनम्.

CLARIFY : (1) शोधयति (c. of शुद्ध्यति) ; (2) पुनाति (पू, c. 9.).

CLARION : काहलः (?) ; शुषिरवाद्यविशेषः. *Cl.-et* : सुरली (?)

CLASH (v. i.) : I. Lit. : (1) सङ्घट्टते or घट्टयति (घट्, c. 1. and 10.) ; (2) समाहन्ति (हन्, c. 2.). II. Fig., to contradict, interfere : q. v. : विरुद्धि (वृध्, c. 7.) (with acc.).

CLASH (subs.) : I. Lit. : (1) सङ्घट्टः ; (2) समाघातः. II. Noise produced by c.ing : चटचटाशब्दः, Mah. III. Opposition, contradiction : q. v. : विरोधः.

CLASP (subs.) : I. Lit. : *संस्पर्शकः. II. An embrace : q. v. : परिघृष्टः.

CLASP (v. t.) : I. To fasten (with ac.) : q. v. : सम्बन्धयति (बन्ध्, c. 9.). II. To embrace : q. v. : परिघृजते (घृज्, c. 1.). Ph. : *with c.ed hands* कृताञ्जलि or बद्धाञ्जलि (mfn.). III. To entwine : q. v.

CLASPER : i. e. tendril : प्रतानः.

CLASP-KNIFE : भङ्गयोग्या कुरिका (?).

CLASS (subs.) : I. Of individuals : gen. not expr.d : *there can be no association between the higher and lower c.s.* : सहापक्षटैर्भेदता न सङ्गतम्, Ki. ; *c.s of citizens* : पीराणां श्रेणयः, Nil. : v. PARTY, CASTE. II. Of students : श्रेणी (or -विः). III. A division of objects : (1) वर्गः,

we will now specify the c.s of flesh : अत ऊर्ध्वं मांसवर्गानुदेचमानः, Sr. ;

(2) गणः (specially of verbs) ; (3) जातिः (= species).

CLASS (v. t.) : (1) वर्गीकरोति (?) ; (2) वर्गान् निर्दिशति (दिष्, c. 6.) (?).

CLASSIC (subs.) : I. In pl., the Greek and Latin literature :

*ग्रीकलाटिनसाहित्यम्. II. A cl. writer : विशिष्टलेखकः, and sim. comp.s.

CLASSICALLY : I. Well : q. v. : विशिष्टं. II. In classes : श्रेष्ठमुत्तरेण.

CLASSIFICATION : (1) वर्गनिर्देशः (?) ; (2) वर्गीकरणम् (?).

CLASSIFY : V. TO CLASS.

CLATTER (v.) : V. TO RATTLE, PRATE.

CLATTER, CLATTERING (subs.) : c. of thunder clouds : घनघटाघर्षरश्मिः :
V. RATTLE.

CLAUSE : I. An article or stipulation : q. v. : प्रकरणं (?). II. A
part of a sentence : अङ्गवाक्यम्, Nil.

CLAVICLE : क्लवु (n.).

CLAW (subs.) : नखः or नखरः, R. XVI. 16.

CLAW (v. t.) : नखैर्विदारयति (c. of ह्व) : V. TO TEAR, SCRATCH.

CLAY : चिकनचटिका, Bha., खदुखद (f.), C., and sim. comp.s ; *potters' c.* ,
कुलाखचटिका ; *brick c.* : इटकाचटिका (?). *Made of c.* मृक्षयः (यी, यं).

CLAYBY : चिकनमृदुलः (ला, लं) (?).

CLEAN (adj.) : (1) शुद्धः (क्षा, क्ष'), वि-, परि-, c. after a bath : स्नानविशुद्धगात्र
(f. ची), Ku. ; (2) शुचि (mf. n.) (gen.=pure), c. ivory throne :
गजदन्तासनं शुचि, R. ; (3) धीतः (ता, तं) (=washed), *wearing a suit of
fine c. clothes* : धीते दुकूले दधता, K. ; (4) निर्मलः (ला, लं) (=free from
dirt : often = clear). *To become c.* : शुध्यति (शुच्, c. 4.), M.

CLEAN (v. t.) : (1) शोधयति, वि-, परि-, (c. of शुच्), *should c. teeth every
day* : दन्ताग्निब्रं विशीघयेत्, Sr. ; (2) माष्टि or मार्जयति, प्र-, सं-, (मृज्, c. 2.
and 10.) (=by rubbing or brushing), *c.ing of ornaments* :

भूषणमृजाक्रिया, D. vi. ; (3) धावयति or धावति (धाव, c. 10. and 1.) (with water), call *Radanikā* to c. our feet : रदमिकां शब्दायस पादौ धावितुम्, Mr. iii. ; (4) पुनाति (पू, c. 9.) (from dirt : gen. fig. : v. to PURIFY) ; (5) नेनेति or निन्ते, निर्-, (निज्, c. 3. and 2.) (rare).

CLEAN (adv.) : v. ENTIRELY, ALTOGETHER.

CLEANLINESS : (1) शुद्धिः, वि-, परि- ; (2) शोधनम् ; (3) निर्मलता ; (4) शोध-
परायणता (?) (= habitual c.). For dif. : v. CLEAN.

CLEANLY (adj.) : आचारपद्धः (आ, हं) (?) or शोधपरायणः (आ, हं) (?) : v.
NEAT. Ph. c. (i. e. *cleansing*) powder : शोधनचूर्णम्, Sr.

CLEANLY (adv.) : expr. by adj., c. *dressed* : शुचिवस्त्रधरः (रा, रं), V. p. :
v. NEATLY.

CLEANNES : v. CLEANLINESS, PURITY.

CLEANSE : शोधयति ; पुनाति : v. TO CLEAN.

CLEANSING (subs.) : lit. or fig. : (1) शोधनं or शुद्धिः, वि-, परि- ; (2) मार्जन
or मृजाक्रिया (by rubbing or brushing) ; (3) धावनं (with water.)

CLEAR (adj.) : I. Transparent, bright : (1) विमलः, निर्मलः, or अमलः
(आ, ल), c. *sky* : विमलं नभः, Ki. ; c. *rayed moon* : विमलकिरणचन्द्रः, Ri. ;
(2) प्रसन्न (f. न्ना), c. *sky* : प्रसन्नं नभः ; the c. (lake) *Mánasha* : प्रसन्नं
मानसं, K. ; (3) विशदः (दा, दं). II. Plain, perspicuous : q. v. : (1)
प्रसन्नः (आ, न्ना) ; (2) विशदः (दा, दं) ; (3) विमलः (आ, लं) or निर्मलः (आ, लं).
III. Audible : Ph. c. *language* : विविक्तवर्णा सरस्वती, Ki. : in c. *voice* :
अष्टवर्षया गिरा, K. IV. Evident : q. v. Ph. : c. *profit* : शुद्धलाभः ;
my mind is c. (now) : ममान्तरात्मा विशदो जातः, Sa. iv. ; e. of any
crime : विप्रदः (आ, हं), Mr.

CLEAR (v. t.) : I. To make bright : (1) विशदीकरोति, *I may c. your
sight* : दृष्टिं विशदी करवाणि, Sa. iii. ; (2) प्रसादयति (c. of सद) (rare).
II. To exculpate : शोधयति : *Krishna accepted that precious gem to
c. himself* : अशु तत्सन्मथिरवमानशोधनाय जयाह, V. p. III. To make

open : शोधयति, to c. a road : मार्गं शोधयति, M. VII. 185. ; with c.ed back : सुदुपार्थि, R. Ph. c.ed forests : विपिनानि प्रकाशानि चकार, R. IV. 31. IV. Of profits : v. TO GAIN. Ph. to c. a doubt : संशयं हिनति, Da. ; to c. a debt : ऋणं शोधयति, K. b. ; to c. (i. e. to leap over) a ditch : परिखाम् उल्लङ्घयति.

CLEAR UP (v. t.) : विशदीकरोति (क्लृ, c. 8.) : v. TO EXPLAIN.

CLEAR, CLEAR OFE, CLEAR UP (v. i.) : (1) प्रसीदति (सदृ, c. 1.), the quarters c.ed : दिशः प्रसीदुः, S. p. ; (2) प्रसादं गच्छति, व्रजति, etc., the sky did not quite c. off : द्यौरचितं प्रसादं न गता (after Ki.) ; (3) विमलीभवति (भू, c. 1.).

CLEARANCE : I. The act of c.ing : शोधनम्. II. Of vessels : *शोधनम्. III. Clear profit : सुखलाभः.

CLEARLY : v. PLAINLY, DISTINCTLY, OBVIOUSLY, CLEAR.

CLEAR-HEADED : (1) विमलधौः (n. धि) ; (2) विशदबुद्धि (mf. n.).

CLEARNESS : I. Transparency, brightness : (1) प्रसादः or प्रसन्नता ; (2) वैमल्यम् ; (3) वैशद्यम्. II. Plainness, perspicuity : (1) वैशद्यम्, impressive on account of c. : वैशद्यद्वयः (द्या, द्य'), N. ; (2) वैमल्यं, perspicuity consists in c. of meaning : अर्थवैमल्यात्मा प्रसादः, Kav. ; (3) निर्मलत्वं, S. Ph. : with c. of voice : स्पष्टवर्णया गिरा, K.

CLEAR-SIGHTED : विमलदृष्टि (mf. n.) (lit. and fig.) : v. SAGACIOUS.

CLEAVE (v. l.) : I. To adhere : q. v. : सज्जते (सज्ज्, c. 1.). II. To part asunder : (1) स्कटति (स्कट्, c. 1.) ; (2) दीर्घते. III. To suit : q. v.

CLEAVE (v. t.) : (1) स्काटयति (c. स्कट्) ; (2) वि-दारयति (c. of दृ).

CLEAVER : i. e. a butcher's knife : कर्त्तरी, K. b.

CLEF : स्वरसंक्रामचिह्नम्.

CLEFT (part. and adj.) : v. CLOVEN.

CLEFT (subs.) I. A crack, chasm : q. v. : दरी. II. A piece : q. v.

CLEMENCY : I. Kindness : q. v. : दया. II. Mildness : q. v. :
मार्दवम्.

CLEMENT : v. KIND, MERCIFUL, GENTLE.

CLEMENTLY : सदयः : v. KINDLY, GENTLY.

CLENCH (v.) : I. Lit. to grasp : q. v. Ph. *to c. the fist* : मुष्टि
बध्नाति ; *to c. a nail* : *नालम् चावर्ज्यं बध्नाति. II. Of arguments :
द्रदयति : v. TO CONFIRM, ESTABLISH.

CLEPSYDRA : कपालयन्त्रम्, Su. XIII. 23.

CLERGY : पुरोहितवर्गः, and sim. comp.s.

CLERGYMAN : पुरोहितः (?) ; धर्मशासकः (?).

CLERICAL : I. Belonging to a clergyman : expr. by comp., c.
dress : पुरोहितवेषः. II. Relating to a clerk : expr. by comp. or
by gen. : c. *mistake* : लेखकस्य भ्रमः.

CLERK : I. A clergyman : q. v. II. A scholar : q. v. III. In
ordinary sense : लेखकः.

CLERKSHIP : I. Business of a clerk : लेखकत्वं (?) ; लेखकपदम्. II.
Scholarship : q. v.

CLEVER : (1) चतुरः (रा, र्) ; (2) विचक्षणः (णा, णं) : v. SKILFUL,
EXPERT.

CLEVERLY : (1) निपुणम् ; (2) सपाटवम् ; (3) चतुरम्.

CLEVERNESS : (1) वैचक्षण्यम् ; (2) नैपुण्यम् ; (3) चातुर्यम् ; (4) बद्धिमान्ताम् :
v. SKILFULNESS, DEXTERITY.

CLEW : v. CLUE.

CLICK : I. Verb : टट्टरीति (?). II. Subs. : टट्टारः.

CLIENT : I. A dependent : चायितः (ता, तं). II. In law : *आवकः.

CLIENTSHIP : I. Dependency : q. v. : अधीनता. II. In law : *आवकत्वम्.

CLIFF : (1) प्रपातः ; (2) भग्नः (rare), *fall from a c.* : भग्नपतनम्, D.

CLIMACTER, **CLIMACTERIC** : परिणामकालः (?).

CLIMATE : I. Temperature, etc. : देशप्रकृतिः (?) ; वायुतापी (m. dual) (?).

II. A region : q. v. : प्रदेशः.

CLIMAX : I. Acme : (1) परा कीटिः ; (2) चूडा. II. In Rhetoric :

(1) सारः, Kav. x. 37. ; (2) सारासङ्कारः.

CLIMB (v.) : आरोहति, अधि-, (बह्, c. 1.), (with acc.) to c. up the top of a tree : उचायमारोहति, S. c. Ph. : c.d over the wall : प्राकारमव्यसह्यं, D. III. ; he knows how to c. : स उचायमारोहं जानाति (sim. आरोहं will be ambiguous, as it often means riding.).

CLIMBER : I. In gen. : (1) आरोहिन् or अधिरोहिन् (f. षी) ; (2) आरोहृ (f. द्वी). II. A climbing plant : (1) व्रतती ; (2) वल्लरी.

The supporting tree on which a climber rises : (1) संशयवृक्षः, Ku. ;

(2) उपव्रतवृक्षः, R. III. A climbing bird : *आरोहिन् (f. षी).

CLIME : प्रदेशः : v. CLIMATE, REGION.

CLINCH : v. TO CLENCH.

CLINCHER : i. e. a decisive argument : उपसंहारः.

CLING (v. i.) : (1) सज्जते, आ-, प्र-, सं-, (सज्ज्, c. 1.), who c.s to my dress :

की तु खलु निवसने मे सज्जते, Sa. IV. ; with trees c.ing : संसक्तचित्तिरुद्रजाखन्,

Vi. ; (2) लगति, संलगति, (लग्, c. 1.), clung to the Sinsapa tree :

शिशुपादये ललान, Vet. ; c.ing to the teeth : दन्तलघ्नः (घा, घृ), Ku. Ph.

c. to a hope : आशा न मुञ्चति, जहाति, etc.

CLINICAL : Ph. c. medicine : ग्रन्थागतरोमिषिकिक्षा (?), or -शास्त्रम् (?).

CLINK (subs.) : कण्ठतः v. TINKLING, JINGLING.

CLINK (v.) कण्ठति (कण्, c. 1.) : v. TO TINKLE, JINGLE.

CLIP : I. To embrace, encompass : q. v. II. To shear, cut off :

q. v. : कल्पति (कृप्, c. 1.) (rare), with hair, nails, and beard c.ped :

कृतकेशनसम्पन्नुः, M. IV. 35. III. To curtail : q. v.

CLIPPING : v. CUTTING, PARING.

CLIQUE : दलं (?) : v. FACTION, PARTY.

CLOAK (subs.) : (1) कञ्चुकः, *her body covered with a blue c. hanging down to the ankle* : आगुल्फावस्त्रिना नीलकञ्चुकेनाच्छन्नशरीरात्, K. ; (2)

भासारः (gen.=blanket or shawl), Mr.

CLOAK (v.) : अवगुह्यति (गुह्य, c. 10.) : V. TO HIDE, PALLIATE.

CLOCK : *घटिका, *sidereal-c.* : *नाचनघटिका; *what o'clock is it ?* *कियती घटिका ?.

CLOCK-WORK : *घटीयन्त्रम्.

CLOD : (1) लोट (mn.) ; (2) लोटः.

CLODHOPPER : V. CLOWN.

CLOG (v.) : प्रतिबध्नाति (बन्ध, c. 9.) : TO OBSTRUCT, FETTER.

CLOG (subs.) : I. A shoe : पादुका (gen. term). II. An impediment : q. v. : प्रतिबन्धः. III. Of animals : प्रतिबन्धः, K.

CLOISTER : I. A portico : q. v. II. A monastery : q. v. : विहारः.

CLOISTRAL : V. MONASTIC.

CLOSE (v. t.) : I. To shut : q. v. : अपि-दधाति (धा, c. 3.), *c. the back door* : पिधेहि पश्चाद्वारकम्, Mr. *To c. the eyes* : लोचने नीलयति, नि-, (c. of नील्), Me. II. To bring into contact : संहन्ति (हन्, c. 2.). III. To conclude, finish : q. v. : समापयति (c. of आप्). IV. To confine : q. v. *To c. in or round* : परिहृष्यति : V. TO SURROUND.

CLOSE (v. i.) : I. To come together : (1) नि-नीलति (नील्, c. 1.) (of the eyes) ; (2) समारोहति (रुह्, c. 1.) (of wounds) V. TO UNITE. II. To come to an end : expr. by अवसितः (ता, तं), समाप्तः (मा, मं), etc., *when he c.d.* : वचस्यवसिते तस्मिन्, Ku.

CLOSE ON OR UPON : स्थिरीकरोति : V. AGREE, DECIDE.

CLOSE UP : आहृष्यति (हृ, c. 5.) : V. TO BLOCK UP.

CLOSE WITH : I. To close on : II. To unite with : q. v. III. To grapple with : संगच्छति (जन्, c. 4.), समेति (हृ, c. 2.), etc.

CLOSE (adj.) : I. Shut fast : (1) पिहितः (ता, तं) ; (2) संहतः (ता, तं) ; (3) बद्धः (दा, दं) (=bound). II. Secret, retired : q. v. : विविक्तः

- (क्ल, क्ल). III. Confined, as air : निरुद्ध. (क्ल, क्ल). IV. Reticent
 teciturn : q. v. V. Niggardly : q. v. : बद्धमुष्टि (mf.). VI.
 Dense, compact : q. v. : घनः (ना, नं). VII. Adjoining, near : q.
 v. : सन्निकृष्टः (ता, तं), *are always c. at hand* : हस्ते गिष्यसाम्निध्यानि, D.
 VIII. Of style : v. CONCISE. IX. Intimate : (1) घनः (ना, नं) ;
 (2) निविद्धः (डा, डं), *very c. friendship* : निविद्धतमा मैत्री, Bho. X.
 Accurate, careful : q. v. [(2) सनीपतः.]
- CLOSE (adv.) : I. Densely : q. v. II. Near : q. v. : (1) उपाने ;
 CLOSE (subs.) : I. An enclosure : q. v. : इतिः. II. End, ter-
 mination : q. v. : अवसानम्, *c. of the day* : दिवावसानम्, R. III.
 Junction : q. v.
- CLOSE-FISTED, CLOSE-HANDED : बद्धमुष्टि (mf.), *your c.ness in giving
 me a look* : दृष्टिदाने तव बद्धमुष्टिता, N.
- CLOSELY : v. DENSELY ; NEARLY ; STRICTLY ; ACCURATELY ; FIRMLY ;
 SECRETLY.
- CLOSENESS : I. Compact : q. v. : घनता. II. Nearness : q. v. :
 नैक्यम्. III. Niggardliness : q. v. IV. Of air : निरुद्धवातता. V.
 Of style : v. CONCISENESS. VI. Narrowness : q. v. VII.
 Accuracy : q. v. VIII. Secrecy : q. v.
- CLOSE-STOOL : *उपशयनपीठम् ; विष्णुवाधारः.
- CLOSET (subs.) : कोष्ठः.
- CLOSET (v.) : I. To conceal : q. v. II. To consult : q. v.
- CLOT (subs.) : पिण्ड (mn.).
- CLOT (v.) : (1) पिण्डीभवति ; (2) घनीभवति. *C. ted hair* : जटा, -जूटः.
- CLOTH : I. Lit. : (1) वस्त्रम्, *coarse c.* : स्थूलवस्त्रम्, P. II. 5. ; *fine c.* : सूक्ष्म-
 वस्त्रम्, N. com. ; (2) पटः or पट्टः, *making of different kinds of c.* :
 अनेकविधपटरचना, P. II. 5. : v. also CLOTHES. II. A profes-
 sion : q. v.

CLOTHE (v.): I. To put on c.s : *c.ing herself*: ग्रहीतवस्त्रा, Ku. ; *c.ing himself*: परिधाय वाससी, K. : v. TO PUT ON ; CLOTHES. II. To invest with raiment : वस्त्रं etc. परिधापयति (c. of धा) or वासयति (c. of वस्). III. To provide with c.s. : *but should feed and c. her* : बासाष्कादनन्तु दियमेव, K. b. IV. To cover or invest : q. v.

CLOTHES, CLOTHING : (1) वसनम्, *when (her) c. were being drawn off* : आकृत्यमाणे वसने, Mah. ; (2) वस्त्रम्, *taking off c.* : वस्त्राणि नीचयित्वा, P. ; (3) वासस् (n.), *Basantasena's c. are wet* : क्षिप्ते वाससी वसनसेनायाः, Mr. ; (4) चंद्रकम् ; (5) अम्बरं (rare) ; (6) परिच्छदः, *pretty c.* कमनीय-परिच्छदः, Ki. ; (7) परिधानं (= under-c.), *by whom even her c. was taken away* : येनास्या परिधानमप्यपहृतम्, Ve. N. B. The first five words gen. = a single piece of cloth and their dual is often used to denote a suit of c., as the Hindu's dress consisted only of two pieces of garment : v. DRESS.

CLOTHIER : (1) पट- or पटकारः (maker) ; (2) वस्त्रविक्रेतृ (m.) (seller).

CLOUD (subs.): (1) मेघः ; (2) जलदः ; (3) जलधरः ; (4) घनः ; (5) पर्जन्यः ; (6) अश्वम् ; (7) बलाहकः ; (8) जीमूतः ; (9) नीरदः ; (10) पयोमुत् (m.). *C.-born* : ऐष्यः (ष्या, ष्यं) ; *c.-prodicing* : मेघधरः (री, रं), Si. xx. १1. and 65. ; *a long line of c.s* : कादम्बिनी, Ku. Fig. : *a c. of dust* : धूलिपटलः ; *I am under a c. now* : साम्प्रतं ममोपरि शनेर्दृष्टिः (?).

CLOUD-CAPPED : (1) अश्वलिङ्गः (हा, हं) ; (2) अश्वकवः (वा, वं) ; (3) अम्बर-लेखिन् (f. नी).

CLOUDED : I. Lit. : (1) मेघाहतः (ता, तं) ; (2) मेघाच्छन्नः (त्रा, त्रं) ; (3) घनीपदः (वा, वं). II. Fig. : v. DARK, GLOOMY, SULLEN.

CLOUDLESS : (1) अमेघः (वा, वं) ; (2) निरश्वः (धा, धं) ; (3) व्यश्व (f. आ), V. p. ; (4) वीतबलाहकः (का, कं), Ki. ; and sim. comp.s.

CLOUDY : I. Lit., clouded : q. v. : (1) अभितः (ता, तं), R. III. 12. ; (2)

साध (f. धा), Me. II. 29. Ph. c. *weather* दुर्दिनम्. II. Fig., dark, obscure : q. v. : तमोवतः (ता, तं).

CLOUT : चीरम् : V. PATCH.

CLOVE : I. The plant : लवङ्गः. II. The fruit : लवङ्गम्.

CLOVEN : (1) स्काटितः (ता, तं) ; (2) दीर्घः, वि, (र्षा, र्षं) ; (3) खण्डितः (ता, तं).

C.-hoofed : द्विशफः (फा, फं). *C.-tongued* : द्विजिह्वः (ज्वा, ज्व) (= double-tongued), Si.

CLOVER : त्रिपर्णी (?). *To live in c. i. e. luxuriously* : q. v.

CLOWN : I. A countryman : (1) ग्रामिकः ; (2) ग्राम्यजनः ; (3) कृषीपलः (= agriculturist). II. A buffoon : q. v. : भण्डः.

CLOWNISH : (1) ग्राम्यः (स्या, स्यं) ; (2) अशिष्टः (ष्टा, ष्टं) (not polite.).

CLOWNISHNESS : (1) ग्राम्यता ; (2) अशिष्टता.

CLOY (v.) : सं-तर्पयति (c. of तृप्) : V. TO SATIATE.

CLUB (subs.) : I. A cudgel : (1) यष्टिः ; (2) लगुङ्, *to maul severely with c.s* : लगुङ्प्रहारैर्जर्जरीकरोति, P. II. An association : q. v. : समाजः (?), *who will not come to the c. today* : योऽद्य समाजे नागमिष्यति, V. p.

CLUB-TOGETHER (v.) : I. To eat together : सं-खादति (खाद, c. 1. (?). II. To contribute : q. v.

CLUB-FOOTED : विज्जतपादः (दा, दं).

CLUCK (subs.) : चूङ्कतम् (?).

CLUCK (v.) : चूङ्करोति (?).

CLUE : I. A ball of thread : सूत्रकोषं (?). II. Any thing serving to guide : Ph. *to get a c.* सम्मानं प्राप्नोति (?); *to give a c.* सम्मानं ददाति (?).

CLUMP : (1) गुच्छः ; (2) निचयः, संहतिः, etc. in comp., *a c. of creepers* : वीरुनिचयः, Ve. ; *c. of plantain trees* : कदलीगुच्छः, Mah. or कदलीगुच्छः, Ra. ; (3) कर्ण (a large c.) *a c. of lotus* : कुसुमगणः, Ki.

CLUMBILY : (1) असम्यक् ; (2) असुन्दरम् ; (3) अपटु.

CLUMSINESS : (1) 'असीन्दर्य' (= inelegancy) ; (2) गाम्भता (= rusticity) ; (3) अपाटवम् (= unskilfulness).

CLUMSY : (1) असुन्दरः (रौ, रं) (= inelegant) ; (2) गाम्भः (स्या, स्यं) (= rustic) ; (3) अकृतिन् (f. नौ) (= unskilful).

CLUSTER (subs.) : (1) चवः, नि-, c. of ashes : भस्मनाचयः, Ki. ; (2) संहतिः, R. ; (3) स्रवकः (of fruit or flower), with fresh c.s of flowers : प्रसून-स्रवकैर्नवीनैः, N. : v. CROWD, ASSEMBLAGE.

CLUSTER (v.) : c.ed by wind : अनिलेन विरचितसंहतिः, Ki : v. TO FLOCK, SWARM. "C.ing grapes : " *स्रवकमयानि द्राक्षाफलानि. [सृष्टिं वध्नाति.

CLUTCH (v.) : आदत्ते (दा, c. 3.) : v. TO SEIZE, GRASP. To c. the hand :

CLUTCHES (subs.) : हस्तः, under the c. of death : मृत्युहस्तवर्तिन् (f. नौ), D.

CLYSTER : v. INJECTION.

COACH : रथः : v. CARRIAGE, CHARIOT.

COACH-MAN : सारथिः : v. CHARIOTEER.

COADJUTOR : सहायः : v. ASSISTANT.

COAGULATE : (1) घनीभवति ; (2) श्यानीभवति ; (3) श्यायते (श्लै, c. 1.).

COAGULATION : expr. by verb.

COAL : (1) अङ्गारः (= charcoal) ; (2) अङ्गाराशम् (m.) or अङ्गारवृत्तिका.

C.-heaver : अङ्गारवाहकः (?). C.-pit : अङ्गारभूमिः (?).

COALESCE : v. TO UNITE, COMBINE.

COALITION : संयोगः : v. COMMUNION, ALLIANCE.

COARSE : I. Not fine : स्थूलः (ला, तं), c. cloth : स्थूलवस्त्रम्, P. ; body is of two kinds, c. and fine : द्विविधं शरीरं स्थूलं सूक्ष्मञ्च, S. iv. 3. II. Rude, unpolished, mean : q. v.

COARSELY : v. RUDELY, IMPOLITELY, MEANLY.

COARSENESS : I. Lit. : (1) स्थूलता ; (2) स्थौल्यम्. II. Rudeness ; vulgarity : q. v.

COAST (subs.): तीरं, *whether he reached the c.* : तीरसंगमदा, D. : v. SHORE. Ph. *c.-line* वेला, R. XIII. 15. ; “*the c. is clear*” (i. e. danger is over) निष्कायदा भूमि: (?).

COAST (v. i.): उपकूलं पीतं वाहयति or पीतेन गच्छति (?).

COASTING (adj.): Ph. *c. vessel* (i. e. a coaster) *उपकूलपीतः ; *c.-trade* : *उपकूलवाणिज्यम्.

COAT (subs.): I. An article of dress : *कीटम्. II. A covering : q. v. : (1) आवरणम्, *c.s of mail* : देहावरणानि, Ki. v. ARMOUR ; (2) पटलं (of the eye). Ph. *c. of arms* : *चीलचिह्नम्.

COAT (v.): v. TO COVER, OVERLAY. [K.]

COATING (subs.): v. COVERING, COAT (II). *C. (of a paint)* : लेपः,

COAX (v.): v. TO WHEELLE, FONDLE, SOOTHE.

COAXING (subs.): v. COAXINGLY.

COAXINGLY : i. e. by c. : (1) प्रियशतमधुराभिर्वाभिः, K. ; (2) चाटूक्तिभिः or चाटुशतैः (by flattery), H. ; (3) अभ्यर्थनाभिः (begging), K.

COB : अश्वविशेषः.

COBBLE : I. To mend : q. v. II. To do badly : v. TO DO ; BADLY.

COBBLER : *पादुकासन्धाट (m.).

COBRA : A SNAKE : फणकरः.

COBWEB : I. Lit. : जाल (mn.) or मर्कटकीटसूत्रजालम्, V. d., and sim. comp.s (when the meaning is not clear). II. Fig. : जाल (mn.), D.

COCHINEAL : (1) लाक्षा ; (2) जवु (n.). *C.-insect* : तितिभः.

COCK (subs.): (1) कुकुटः ; (2) तावचूडः ; ककवाकुः. *A c. sparrow* : चटकः : v. MALE. “*The c. of the club*” समाजपुरुषः (?). *C.-a-hoop* : हस्तः (ता, तं).

COCK (v.): I. To turn up : q. v. : उन्नमयति (c. of नम). II. *To c. a gun* : *बन्दुकस्य घोटकम् उन्नमयति (घोटकः = c. in Bengali). (A) .ed (hat) : साचिनिवेशितः (ता, तं) (?).

COCKADE : *चूडा ; पदादिस्त्रकः शिरस्त्रोपरि भूतोऽलङ्कारविशेषः.

COCKATOO : शुकजगतीयशून्नावान् पक्षिविशेषः.

COCKATRICE : v. BASILISK.

COCK-BOAT : चूडनौका : v. BOAT.

COCK-CHAFER : गीमयीत्याप्रभेदः.

COCK-FIGHT, COCK-FIGHTING : (1) कुक्कुटयुद्धम् ; (2) ताम्रचूडयुद्धम्, D. v.

COCKLE : I. A plant : चीषधिभेदः. II. A shall fish : दीर्घ-
कीषिका (?).

COCKLOFT : (1) चन्द्रशाला ; (2) शिरोगृहम्.

COCKNEY : नागरः : v. CITIZEN.

COCKROACH : (1) तैलपा or तैलपायिका ; (2) परोक्षी ; (3) खलाधारा.

COCKSCOMB : चूडा : v. COXCOMB.

COCOA : *कीकं.

COCOA-NUT : नारिकेलं, *c.-husk* : नारिकेलीफलवल्कलं, K. ; *c. tree* : नारिकेलः,-
ली ; *c. water* : नारिकेलापः or नारिकेलान्तरापः, Si III. 81. ; नारिकेलीरसः,
Vi. ; *c.-wine* : नारिकेलासवम्, R. IV. 42.

COCOON : (1) कृमिकीशः(षः) ; (2) गुटिका.

COD : मत्स्यविशेषः. *C.-liver-oil* : *कडमत्स्यतैलम्.

CODE : संहिता, *c. of Manu* : मनुसंहिता ; *penal c.* : *दण्डविधिसंहिता.

CODICIL : *इच्छापत्रस्य परिशिष्टम्.

CODIFY : p. p. to *c. laws* : *विधीन् संहितायां नि-वध्नाति (बन्ध्, c. 9.).

COEFFICIENT : मानम्, *c. of an unknown quantity* : अन्वयकाराशेर्मानं, Vij.

CO-EQUAL : समः (मा, मं) : v. EQUAL.

COERCE (v.) : नियन्त्रयति (यद्, c. 10.) : v. TO RESTRAIN, COMPEL.

COERCION : नियन्त्रया, K. : v. RESTRAINT, COMPELSION.

COERCIVE : नियन्त्र (f. स्त्री) (?) ; expr. by circum.

COESSENTIAL : समस्वभावः (वा, वं) (?).

COETERNAL : expr. by circum. : v. ETERNAL.

COEVAL : (1) समकालीनः (ना, नं) ; (2) समानकालीनः (ना, नं), V. d. ; (3) तुल्यकालः (ला, लं), V. p.

COEXIST (v.) : समं or एकत्र वर्त्तते (इत्, c. 1.) or विद्यते (विद्, c. 4.).

COEXISTENCE : एककालावस्थायित्वं, V. d. ; better by circum.

COEXISTENT : expr. by circum., *pleasure and pain are not c.* : सुखदुःखे न वर्त्तते समं.

COEXTENSIVE : *समविस्तारः (रा, रं) ; or by circum.

COFFEE : *काफिः, c.-house : *काफिगृहम् ; c.-pot : *काफिपात्रम्.

COFFER : धनभाण्डं (?), *his c.s are empty* : रिक्तानि तस्य धनभाण्डानि (?).

COFEIN : शराधारः, and sim. comp.s. (?).

COG (subs.) : दन्तः (when the sense is clear) (?) ; चक्रदन्तः (?).

COG (v.) : V. TO DECEIVE, CHEAT. *C.ged*, i. e. furnished with c.s : दन्तविशिष्टः (ष्टा, ष्टं), and sim. comp.

COGENCY : सामर्थ्यं : V. FORCE, WEIGHT.

COGENT : बलवत् (f. ती) : V. FORCIBLE, WEIGHTY.

COGENTLY : V. FORCIBLY, CONVINCINGLY.

COGITATE, COGITATION : V. MEDITATE, MEDITATION.

COGNATE : V. KINDRED.

COGNITION : ज्ञानम् : V. KNOWLEDGE.

COGNITIVE : Ph. c. *faculty* : ज्ञानेन्द्रियम्.

COGNIZANCE : I. Knowledge : q. v. II. Jurisdiction : q. v.

III. A badge : q. v. Ph. *I cannot take c. of it* : *इदमवेक्षितं मेऽधिकारी नास्ति.

COGNOMEN : पद्विती (?)

COHABIT : (1) सहवासं करोति (ह, c. 8.) ; (2) सं-वसति (वस्, c. 1.).

COHABITATION : सहवासः or संवासः, M. VIII. 373.

COHSIR, COHEIRESS : चकथभागिन् (f. नी). [be consistent : q. v.]

COHERE (v.) : I. To adhere, stick together ; q. v. II. To agree,

COHERENCE, COHERENCY : I. Adherence : q. v. II. Connexion, consistency : q. v.

COHERENT : I. CLEAVING : संसक्तः (क्ता, क्तं). II. Consistent, adapted : q. v.

COHESION : (1) संलघता ; (2) संसक्तिः ; (3) समासक्तिः.

COHESIVE : संलघशीलः (ला, लं) (?).

COHORT : गुह्यः (?).

COIF, COIFFURE : (1) शिरस्त्रं ; (2) शिरस्त्रम्.

COIL (subs.) : (1) गुणः (of a rope) ; (2) कुण्डलं (of a serpent) ; (3) व्यावर्त्तनं (c.ing round), *by the c.s of the serpent-king* व्यावर्त्तनैरङ्घ्रिपतेः, Ki.

COIL (v.) (1) पिण्डीकरोति (into a globe) ; (2) कुण्डलीकरोति, V. p. com. *c.ed round by the serpent-king* : सर्पराजेन भोगिनावेष्टितः (ता, तं), V. p.

COIN : (subs.) : (1) सुद्रा, copper-c. : तावसुद्रा ; (2) नाणकं (rare), Mr. *To pay any one in his own c.* *सहस्रशोधं ददाति.

COIN (v.) : I. To stamp : टङ्कयति (nomi.) (?). II. To invent, originate : q. v. : सृजति (सृज्, c. 6.).

COINAGE : I. Coining : टङ्कनम् (?). II. Money coined : सुद्रा. III. Invention : q. v. : सृष्टिः.

COINCIDE (v.) : I. To correspond, concur : q. v. II. To agree in position : एकौभवति.

COINCIDENCE : I. Agreement, correspondence : q. v. II. Agreement in position : expr. by verb. III. Accident : दैवयोगः.

COINCIDENT, COINCIDENTAL : I. Of time : समकालीनः (ना, नं). II. Consistent : q. v. III. Corresponding : q. v.

CORNER : I. Lit. : सुद्राकारः (?). II. An inventor, maker : q. v.

CORTION : सङ्कनः : v. COMPUTATION.

COLANDER : चालनी (=a sieve).

COLD (adj.) : I. Lit. : (1) शीतः (ता, तं), *c. weather* : शीतकालः, Ri. vr. १. ; (2) शीतलः (ला, लं) (gen. = cool), *c. nights* : शीतला रात्रयः, Ri. v. ४. ; (3) शिशिरः (रा, रं), *c. as ice* : तुषारशिशिरः (रा, रं), K. ; (4) हिमः (मा, मं) (rare) ; (5) तुषारः (रा, रं) (rare) ; (6) निरुणः (णा, नं), अचर्यः (र्या, र्यं), etc. (poet.). *C. season* : (1) हेमन्त (mn.) from about the middle of November to about the m. of January ; (2) शिशिर (mn.) (from a. the m. of J. to a. the m. of March). Ph. *I am c. शीतं ने*, P. III. १. III. Fig., indifferent, reserved : q. v.

COLD (subs.) : I. Lit. : (1) शीतं, *capacity of enduring c.* : शीतसहिष्णुता, Ka. ; (2) हिमं, *suffering from c.* : हिमार्घः, Sa. ; *save me from c.* : हिम-चापं विधीयतं, P. II. Catarrh : (1) प्रति(तौ)श्लायः, *giving c.* : प्रतिश्लाय-करः (री, रं), Sr. ; (2) पीनसः, *suffering from c.* पीनसिन् (नी), Sr. Ph. : *to catch c.* : प्रतिश्लायः सम्-जायते (जन्, c. ४.) or भवति (with gen. of the person).

COLDISH : ईषच्छीतः (ता, तं) : v. COOL.

COLDLY : अनादरेण : v. INDIFFERENTLY, COOLLY.

COLDNESS : I. Lit. : (1) शैत्यं or शीतता, *from great c.* : अतिशैत्यान्, M. n. ; (2) निरुणता, etc. (poet.). II. A pathy, indifference : q. v. : अनादरः.

COLEWORT : शाकविशेषः.

COLIC : (1) ग्लान् ; (2) वातग्लान्.

COLLAPSE (subs.) : I. Lit. : संकीर्णः. II. Fig. : चयः : v. FALL, RUIN.

COLLAPSE (v.) : I. To shrink up : q. v. : संकुचति (कुच्, c. ६.). II. Fig., to fail : q. v. : चयं or नाशं गच्छति, व्रजति, etc.

COLLAR (subs.) : (1) यैवेयम् or यैवेयकम् ; (2) कण्टिका ; (3) कण्ठभूषणम्. *C. (of machines)* : *परिकरः.

COLLAR (v. t.) : (1) यैवेयकेन धरति (धृ, c. १.) or गृह्णाति (गृह्, c. ९.) : v. TO SEIZE.

COLLAR-BONE : जङ्घ (n.).

COLLATE : I. To compare critically : (1) परीक्षते (ईच्, c. 1.) ; (2) समवलीकते (लीक्, c. 1.). II. To appoint or confer : q. v. : निवीजयति (युज्, c. 10.).

COLLATERAL : I. Indirect : q. v. : प्रासङ्गिकः (कौ, कं). II. Of pedigree : not in the direct line : मिश्रशाखः (खा, खं) (?) ; उपलीनः (मा, मं) (?) .

COLLATERALLY : of indirect descent : expr. by circum.

COLLATION : I. Comparison : (1) परीक्षा ; (2) समवलीकनम्. II. Presentation to a benefice : नियोगः or भिनियोगः. III. Cold repast : कल्यवर्षः.

COLLEAGUE : सहकारिन् (f. यौ) (?). *C.ship* : सहकारित्वम् (?).

COLLECT (v. t.) : I. To gather : (1) संगृह्णाति (ग्रह्, c. 9.), *to c. dust* : पाण्डु संगृह्णाति, M. ; (2) समाहरति (हृ, c. 1.), *c.ing dictionaries* कोषान् समाहृत्य, Nil. ; (3) समर्जयति (अर्ज्, c. 10.) (of earning), *c.ing gems* समर्जयन् रत्नानि, K. ; (4) सन्निपातयति (c. of पत्) (=to assemble : q. v.) ; (5) आदत्ते (दा, c. 3.) (=to take) (only of taxes etc.) ; (6) राशीकरोति, पूगीकरोति, or पुञ्जीकरोति (c. into a heap). Ph. *to c. one's self* आत्मानं संस्थापयति, पर्यव-, (c. of स्था), Mr. III. To infer : q. v.

COLLECT (v. i.) : (1) समागच्छति (गम्, c. 2.), समैति (इ, c. 2.), etc. : v. TO ASSEMBLE ; (2) राशीभवति, पूगीभवति, पुञ्जीभवति (=to c. into a heap).

COLLECT (subs.) : सूक्तं (?) : v. PRAYER.

COLLECTED (adj.) i. e. not disconcerted, cool : स्थिरः (रा, रं), *you should be always c. like this* : एवमेव सदा भाव्यं स्थिरेण....., Mah.

COLLECTION : I. The act : (1) संग्रहः ; (2) समाहारः (rare). II. Assemblage, crowd : q. v. : सङ्घः. III. Money collected : Ph. *pay your c.s* *यद्धनं त्वया समाहृतं तद्देहि. IV. Conclusion : q. v.

COLLECTIVE : (1) समवेतः (ता, तं) ; (2) संघतः (ता, तं). *C.-ness* : सहस्रगिता, Ki.

COLLECTIVELY : expr. by adj., *the birds c.* : संहतास्तु विहङ्गमाः, H.
V. JOINTLY, TOGETHER.

COLLECTOR : संग्रहीत or समाहृत (f. ची) (1), *tax-c.* : *करसमाहर्ता. *C. of a district* (in India) : करनायकः (after दखनायकः = magistrate) ; *c. of customs* : *शुल्लनायकः.

COLLEGE : विद्यालयः or प्रधानविद्यालयः, and sim. comp.s ; *of your c.-life* अवसथतः विद्यागृहमधिवसतः, K.

COLLEGIAN : छात्रः (= student, pupil : q. v.).

COLLEGIATE : expr. by com., *c. church* : *विद्यालयधर्ममन्दिरम्.

COLLIER : *अङ्गारखनकः or अङ्गाराशखनकः.

COLLIERY : *अङ्गारखनिः ; अङ्गाराशखनिः.

COLLISION : संघट्टः (with a defining word when the sense is not clear, as *लोहपथयानसङ्घट्टः to denote railway c.).

COLLOCATION : विन्यासः : V. ARRANGEMENT.

COLLOP : फालिका, *c. of meat* : मांसफालिका, N. XVI. 82. : V. PIECE.

COLLOQUIAL : Ph. *c. language* प्राकृतभाषा (?) ; *c. talent* : सभाषणशक्तिः (?).

COLLOQUIALISM : प्राकृतभाषाप्रयोगः (?), *Latin c.* : *प्राकृतसाहित्यभाषाप्रयोगः.

COLLOQUY : V. CONVERSATION.

COLLUDE : V. TO CONSPIRE.

COLLUSION : (1) निश्चतसंयोगः (= secret union) ; (2) शोडन (= deceit : q. v.).

COLLUSIVELY : निश्चतसंयोगेन (?) ; (2) शोडेन : V. DECEITFULLY.

COLOCYNTH : (1) इन्द्रगर्भः ; (2) शगादनी.

COLON : *द्विविन्दुचिह्नम् ; कोलनम्.

COLONEL : वाहिनीपतिः.

COLONELCY, COLONELSHIP : *वाहिनीपतित्वम् ; वाहिनीपतिपदम्.

COLONIAL : expr. by comp., *c. governor* : *अधिनियेत्रपालः.

COLONIST : *अधिनिवेशिन् (f. नी) or अधिनिवेशवासिन् (f. नी).

COLONIZE : *अधिनिवेशयति (c. of विश्), *should c. places by the excess population of one's own country* : जनपदं स्वदेशाभिष्वन्द्वमनेन निवेशयेत्, M. n.

COLONMADE : *सम्भावलिः.

COLONY : *अधिनिवेशः.

COLOSSAL : महाप्रमाणः (णा, ञं), K. : HUGE.

COLOSSUS : *कीलचः ; वृहत्प्रतिमाभेदः.

COLOUR (subs.): I. A property of bodies : (1) वर्णः, *seeing that it changed c. in a golden vessel* कनकभाजने वर्णान्तरमुपगतमुपलभ्य, Mu. II. ; (2) रागः or रङ्गः (rare), *c. of the cheek* : कपोलरागः, Ki. II. A pigment : (1) रङ्गः, *of lasting c.* स्थिररङ्गः (ङ्गा, ङ्ग); (2) वर्णः, -क्तः (rare), *from the vividness of the c.* वर्णकोष्ठासात्, Sa. vr. Ph. : *you know to paint sin in the blackest c.s* : *धीरङ्गण्णरङ्गैः पातकं चित्रयितुं जानासि. III. Pretext : q. v. : व्यपदेशः. IV. In pl., a flag, ensign : q. v. : ध्वजः.

COLOUR (v. t.): I. Lit. : (1) रञ्जयति (c. of रङ्ग); (2) वयर्णति (वर्ण, c. 10.) (rare in this sense); (3) चित्रयति, (चित्र, c. 10.) (=to paint). II. To palliate, pretend : q. v.

COLOUR (v. i.): Ph. *his face c.ed* *तस्य वदनमारक्तं बभूव or रक्तवर्णमापेदे or भेजे.

COLOURABLE : v. PLAUSIBLE.

COLOURED (adj.): Ph. *red-c.* रक्तवर्णः (र्णा, र्णं) ; *many-c.* नानावर्णः (र्णा, र्णं) ; *c. people.* आफ्रिकादिदेशीयक्रणवर्णलोकाः.

COLOURING (subs.): I. Lit. : रञ्जनम्. II. Fig., of style : वर्णनम् : v. ORNAMENT.

COLOURIST : चित्रकरः (=painter : q. v. : not रञ्जकः, which=dyer.).

COLOURLESS : (1) अवर्णः (र्णा, र्णं) ; (2) वर्णहीनः (ना, न).

COLOURMAN : रङ्गविक्रयी or रङ्गविक्रेता (?).

COLT : (1) अश्वशतरः (of a horse); (2) गर्दभशतरः (of an ass).

COLUMN : I. A pillar : q. v. : स्तम्भः. II. Military : सूचिः or सूचिव्यूहः, *should march in file or c.* : दृष्टव्यूहेन सूच्या वा यायात्, M. III. Of a page : *धारा.

COMB (subs.) : I. For hair : (1) प्रसाधनी ; (2) कट्टिका. II. For carding wool : मार्जनौ (?). III. Of a cock : चूडा. IV. Honeycomb. : q. v. V. A valley : q. v.

COMB (v. t.) : सम्भारजयति (मृज्, c. 10.) : v. TO DRESS. [c. : नियुक्तम्.

COMBAT (subs.) : v. BATTLE, CONTEST. Ph. *single-c.* इन्दुयुद्धम् ; *close*

COMBAT (v. t.) : I. To fight with : q. v. II. To oppose, resist : q. v.

COMBAT (v. i.) : v. TO CONTEND, STRUGGLE.

COMBATANT : I. Lit. : योद्धा (f. द्यू). II. Fig. : विरोधिन् (f. नी).

COMBATIVE : युयुत्सु (mfn.).

COMBINATION : (1) संहतिः, *to break their c.* तत्संहतिभेदाय, Mu. II. ; *c. even of little things* : अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः, H. ; (2) समवायः, *much more their c.* : किमुत समवायः, K. : v. UNION. Ph. : *c. of letters* : सन्धिः ; *c. (in algebra)* *समवायः.

COMBINE (v.) : I. Trans. : v. TO JOIN, UNITE. II. Intrans. : expr. by the part.s : संहतः (ता, तं), समवेतः (ता, तं), or मिश्रितः (ता, तं), *they c.d together to invade it* : इदमभियोज्युः मिश्रिता बभूवुः.

COMBUSTIBLE : (1) दाह्यः (छा, छं) ; (2) दहन्यः (या, यं). Any c. material : (1) दाह्यम् or दाह्यपदार्थः ; (2) इन्धनम्, R. XIII. 4.

COMBUSTION : (1) दाहः ; (2) दहनम्.

COME : (1) आगच्छति (गम्, c. 1.) *I am c.ing* : अद्यमागतोऽस्मि, Mr. IX. ; *does not c. [back] yet* : नाद्याप्यागच्छति, Mr. V. ; *will he c. here* : कनियममागमिष्यति, K. ; (2) ऐति (इ, c. 2.), *c. c. my child* : एछेहि वत्स,

Vi. I. ; (3) आयाति (या, c. 2.), *came to Yudhisthira* : युधिष्ठिरं समायया,

Ki. I. 1. Ph. *the summer season is c.* : निदाघकालीऽयमुपागतः, Ri.

I. 1. ; *the news of his father's death is c.* : तस्य पित्रमरणवार्ता समागता.

N. B. These verbs take an acc.

COME ABOUT : V. PASS, COME TO—.

COME AFTER : I. To go after, follow : q. v. : अनुगच्छति (गम्, c. 1.).

II. To come for : Ph. *he come after a book* *स पुस्तकार्थमाजगाम.

COME AGAIN : प्रत्यागच्छति (गम्, c. 1.) : V. TO COME BACK, RETURN.

COME ALONG : (1) आगच्छति ; (2) ऐति : V. TO COME.

COME AT : अधिगच्छति (गम्, c. 1.) : V. TO REACH, ATTAIN.

COME AWAY : I. To depart : q. v. II. To come off : q. v.

COME BACK : (1) प्रत्यागच्छति ; (2) प्रत्यायाति (या, c. 2.) ; (3) प्रत्यार्गतं ते (हृत्, c. 1.).

COME BY : i. e. to gain, obtain, acquire : q. v.

COME DOWN : I. To get down, descend : q. v. : अतरति (दृ, c. 1.).

II. To be handed down : Ph. *the writings of Kalidasa have c. to us* : *कालिदासकृतप्रबन्धा अस्मत्काशमागताः.

COME FORTH : निर्गच्छति (गम्, c. 1.) : V. TO COME OUT.

COME IN : I. To enter : q. v. : प्रविशति (विष्, c. 6.). II. To comply : q. v. III. To become fashionable : V. FASHIONABLE. [नाजम्बुः.

COME IN FOR : Ph. *they did not c. in for a share* *अंशयद्वयाय

COME INTO : V. TO AGREE, COMPLY. Ph. : *c. into vague* : प्रचलितः (ता, तं) भवति (भू, c. 1.) ; *then they will c. into my power* : वशमेष्यन्ति मे तदा, H. I.

COME-NEAR : I. Lit. : उपसर्पति (स्रप्, c. 1.) : V. TO APPROACH. II.

Fig. : Ph. *nothing ancient or modern c.s near this achievement*

*एतादृशं कर्म कदापि न सम्पन्नम्.

COME OF : i. e. to issue or produce from : q. v.

COME OFF : I. To come out of : निष्पतति (पत्, c. 1.), *fire came off his eye.* : अक्ष. कशानुः किल निष्पत्त, Ku. : II. To be carried through : निर्गच्छति. III. To take place : q. v. : आपतति.

CAME OUT. I. Lit. : निर्गच्छति ; (2) निष्क्रामति : v. TO GO OUT. II. Of the teeth, etc. : (1) उद्गच्छति, निर्- (गम्, c. 1.) ; (2) उदेति (इ, c. 2.) ; (3) उद्गच्छति (मिद्, c. 7.), *as no beard had c. out अनुद्गच्छन्-राजिनया*, K. III. To be published : निर्गच्छति or वहिर्गच्छति : v. TO PUBLISH.

COME OUT TO MEET OR RECEIVE : (1) प्रत्युद्गच्छति (गम्, c. 1.), R. XIII. 64. ; (2) प्रत्युदेति (इ, c. 2.) ; (3) प्रत्युद्याति (या, c. 2.).

COME OVER : I. To pass over : Ph. *if they get an assailant like you, they will leave him and c. over to you* : त्वाद्दशमभियोक्तारमासादीनं परित्यज्य त्वामेवाययन्ते, Mu. iv. II. Of feelings, etc. Ph. *a sudden chill came over him* *सहसा तस्य गात्रं शीतं बभूव.

COME ROUND : Ph. *he will c. round to our opinion* स स्वमतं परित्यज्यात्माकं मतं ग्रहीष्यति or मतावलम्बनं करिष्यति.

COME SHORT : न्यूनभवति (भू, c. 1.) : v. TO FALL SHORT.

COME TO : I. Lit. : v. TO COME. N. B. with respect to persons सकाशं should be used : *I have c. to you here* : त्वत्सकाशमिहागतः, M. p. Ph. : *c. to memory* स्मृतिम् आगच्छति, A. r. ; *c. to one's ears* श्रुतिपथमायाति, Sa., श्रुतिमागच्छति, N. ; *c. to pieces* खण्डखण्डं भवति ; *let it never c. to pass* माद्य भूत्, Ki. ; *c. to one's self* संज्ञां लभते (लभ्, c. 1.) : v. TO RECOVER ; *c. to life* उज्जीवति (जीव्, c. 1.) ; *c. to an end* अवसानं गच्छति : v. TO END ; *c. to an agreement* : v. TO AGREE. II. To arrive at : q. v. III. To amount to : q. v.

COME UP : I. Lit. : आपतति, प्रा-, सन्नि-, (पत्, c. 1.), *saw Keyuraka c-ing up* : आपतन् केयूरकमद्राक्षीत्, K. II. To spring, come out : q. v. : निर्गच्छति.

COME UP TO : I. To arrive at : (1) समुपगच्छति ; (2) समागच्छति ; (3) समायाति ; (4) समुपसर्पति (सुप्, c. 1.). II. Fig. to equal : q. v.

COME UP WITH : V. TO OVERTAKE.

COME UPON : आक्रामति (क्रम्, c. 1.) : V. TO ATTACK.

COMEDIAN : I. An actor : q. v. : नटः. II. A writer : *हर्षप्रधान-
नाटकलेखकः, or -रचयित (m.) or -ज्ञत्.

COMEDY : *हर्षप्रधाननाटकं (or less precisely) नाटकम्.

COMELINESS : V. SUITABLENESS, SYMMETRY, GRACEFULNESS.

COMELY : I. Becoming : q. v. II. Beautiful, handsome : q. v. :
सुदर्शनः (ना, नं).

COMET : (1) धूमकेतुः, Ku. III. 32. ; (2) केतुः, Vi.

COMETARY : (1) by comp. with धूमकेतु- ; (2) by gen. of धूमकेतु.

COMFIT : V. SWEETMEAT.

COMFORT (v. t.) : आ-आसयति (c. of आस्) : V. CONSOLE, CHEER.

COMFORT (subs.) : I. Consolation, solace : q. v. : आआसः. II.

Pleasure : सुखम्, enjoying every c. सर्वसुखानुभवताः, K.

COMFORTABLE : are you c. here ? अप्यत्र भवत्याः सुखं ? V. p. : V. PLEASANT.

COMFORTABLY : सुख- in comp., sleeping c. : सुखसुप्तः (प्ता, पं), Mah. : v.

PLEASANTLY, CONVENIENTLY.

COMFORTER : आआसकः or expr. by verb : V. TO CONSOLE.

COMFORTLESS : V. UNCOMFORTABLE.

COMIC, COMICAL : I. Diverting, sportive : q. v. : (1) हासकरः (रौ, रं) ;
(2) हासजननः (नौ, नं). II. Relating to a comedy : is this drama c.

*अपि नाटकमिदं हर्षप्रधानम्.

COMING : I. Subs. : आगमः, -नं. II. Adj. : आगामिन् (f. नी).

COMMA : *कमा ; पदविच्छेदकचिह्नविशेषः.

COMMAND (v. t.) : I. To give a c. : (1) आआपयति, सं-, (c. of आ)
(with two acc.), c. (me) what you have to be done : आआपय यधे

करणीयमस्ति, Ku. III. 3. ; (2) आ-दिशति, नि-, (दिश्, c. 6.) : V. TO ORDER.

II. To be in c. of: (1) अधितिष्ठति (स्या, c. 1.), *the forces c.ed by my father* : ताताधिष्ठितानां बलानां, Ve. III. ; (2) अध्यासी (आस्, c. 2.), *Birupaksha wanted to c. the heart of the city* : विरूपाक्षः पुरीदरमध्यासिसिषाञ्चक्रे, B. XIV. 16. III. To govern, control : q. v. IV. Of position : expr. by circum., *the house c.s a beautiful view of the lake* : *अस्मादगृह्णात् सरः सुन्दरस्रवलीकयितुं शक्यते.

COMMAND (subs.): I. Order : (1) आज्ञा, *at Rama's c.* रामाज्ञया, R. ; (2) आदेशः or निदेशः, *receiving their master's c.* भर्तुरादेशं समवाप्य, Ki. VI. 43. ; (3) आसनं (a stronger term), *who would transgress your majesty's c.* कौ दिवस्य आसनमुल्लङ्घयिष्यति, Mu. III. ; (4) निधीनः (=direction), *by his father's c.* पितुर्नियोगात्, R. XIV. 43. II. The power to c. : expr. by circum., *putting himself in c. of his treasury and army* तत्कौषवाहनमात्माधिष्ठितं ह्यत्र, D. VIII. : V. TO COMMAND (II.) ; *appoint (him) to the c. of the army* : अमिषिष्यतां सेनापत्ये, Ve. III. Control, government : q. v.

COMMANDANT : V. COMMANDER.

COMMANDER : I. Lit. : (1) आज्ञापकः, *c. of all kings* : सर्वभूतलभुजानाज्ञापकः, Mu. II. ; (2) आदेष्टृ (m.). II. Of an army: (1) सेनानीः ; (2) सेनापतिः ; (3) सेनाध्यक्षः. III. Of a vessel : पीताध्यक्षः ; पीतनायकः ; and sim. comp.s. Ph. *c.-in-chief* : महासेनापतिः (used in ancient grants) : V. GENERALISSIMO.

COMMEMORATE : कौर्तयति, सं-, (कौर्त्, c. 10.) (?) : V. TO CELEBRATE.

COMMEMORATION : संकौर्तनं (?) : V. CELEBRATION.

COMMEMORATIVE : आरकः (कौ, कं) (?) .

COMMENCE : (1) आरभते (रभ्, c. 1.) ; (2) प्रक्रमते (क्रम्, c. 1.) : V. TO BEGIN.

COMMENCEMENT : (1) आरम्भः ; (2) प्रारम्भः : V. BEGINNING.

COMMEND (v. t.): I. To entrust, deliver : q. v. : अर्पयति (c. of ऋ).

II. To praise : q. v. : प्रशंसति (शंस्, c. 1.). III. To recommend :

q. v. IV. To present as worthy of regard : expr. by अभिमतः (ता, तं) or circum., *what you say does not c. to me* : लब्धौ नाभिनन्दामि, Sa.

COMMENDABLE : द्वाव्यः (व्या, व्यै) : v. PRAISEWORTHY.

COMMENDABLY : v. LAUDABLY.

COMMENDATION : I. Approbation, praise : q. v. II. Recommendation : q. v. III. Compliments : q. v.

COMMENDATORY : I. Subs. : v. PRAISE. II. Adj. : expr. by comp. Ph. *this is c.* अर्थवाद एवः, U.

COMMENSURABLE : सजातीयः (या, यं) (?). [q. v.

COMMENSURATE : I. Lit. : सजातीयः (या, यं) (?). II. Proportional :

COMMENT (v.): I. To annotate : q. v. II. To make remarks :

अनुयुनक्ति (युज्, c. 1.) (?) : v. REMARK.

COMMENT (subs.): I. In pl., observations, remarks. : q. v. II. Annotation, explanation : q. v.

COMMENTARY : I. Lit. : (1) व्याख्या ; (2) वृत्तिः, c. on *Manu* : मनुवृत्तिः, K. b. ; (3) टीका, *Ramayana with its c.* : सटीकं रामायणं ; (4) भाष्य (=c. on aphorisms). II. Criticism : q. v. Ph. *c.s of Caesar*. *किंशूरव्याख्यानम्.

COMMENTATOR : (1) व्याख्यात (m.) ; (2) टीकाकारः ; (3) भाष्यकारः (c. of aphorisms).

COMMENTITIOUS : काल्पनिकः (की, कं) : v. FICTITIOUS.

COMMERCE : I. Trade, traffic : वाणिज्यम्. II. Intercourse : q. v.

COMMERCIAL : (1) comp. with वाणिज्य- ; (2) वाणिज्यविषयकः (का, कं).

C.-treaty : *वाणिज्यद्वयव्यापारमागमनिर्गमविषयका सन्धिः ; a c. nation :

*वाणिज्यपरायणा जातिः.

COMMINATION : तर्जनम् : V. THREAT, MENACE.

COMMINGLE : मिश्रयति, सं-, (मिश्र, c. 10.) : V. TO MINGLE.

COMMINUTE : चूर्णयति (चूर्ण, c. 10.) : V. TO PULVERIZE, GRIND.

COMMISERATE : दयते (दय्, c. 1.) : V. TO PITY.

COMMISERATION : (1) दया ; (2) अनुकम्पा : V. PITY.

COMMISSARIAT : I. The department : *नीवधदानविभागः. II. Commissaryship : अधिकारः (?).

COMMISSARY : अधिकृतः (?), c. of horse : *अन्नाधिकृतः.

COMMISSION (subs.) : I. Perpetration : q. v. : Ph. c. of sin : पापाचरणं, K. b. ; was caught in the c. of theft : चौर्यं कुर्वन् गृहीतः. II. Entrusting : अर्पणं, सम्-. III. The business entrusted : नियोगः, attend to your c. : स्वं नियोगमग्रन्थं कुरु, Sa. IV. A number of persons joined in an office or trust : *परीचक्षाः (m. pl.) V. Allowance for transacting business : no equiv. : expr. by circum. VI. In the army : पदम् (?).

COMMISSION (v.) : नि-युक्ते (युज्, c. 7.) : V. TO CHARGE, EMPOWER.

COMMISSIONER : I. In gen. sense : अधिकृतः, a careless c. : अधिकृतः प्रमादो, H. II. Of a division : प्रदेशपालः.

COMMIT (v. t.) : I. To entrust : q. v. : अर्पयति, सम्-, (c. of च्छ.), c. these (prisoners) to his care : तच्छै समर्पयैतान्, P. Ph. : was c. ted to prison : बन्धनमनीयत, D. II ; to c. to the sessions : *अधिवेशनविचारार्थम् अर्पयति ; to c. to memory : कण्ठस्थं करोति ; c. [this] to writing : अभिलिख्यतां, Mr. ix. II. To perpetrate : करोति (कृ, c. 8.), to c. crimes wilfully : कामतः पापानि करोति, M. ; one who c.s an offence : अपराधिन् (f. नौ). III. To match : q. v.

COMMITMENT : to the sessions : *अधिवेशनविचारार्थम्. For other senses, V. TO COMMIT.

COMMITTEE : सभा.

COMMODIOUS : V. CONVENIENT, COMFORTABLE.

COMMODIOUSLY : V. CONVENIENTLY, COMFORTABLY.

COMMODIOUSNESS : I. Convenience : q. v. II. Spaciousness : q. v.

COMMODITY : पण्यम्, *import and export of c.s* : पण्यानाम् आगमनिर्गमौ, M.

COMMON (adj.) : I. Belonging to more than one : (1) साधारणः (शी, चं), *c. property* : साधारणधनम्, Da. ; *c. to many* : बहुसाधारणः (शी, चं), Da. ; (2) सामान्यः (न्या, न्य'), *this (gem) is c. to me and Balahbadra* : एतन्मम बलभद्रस्य च सामान्यम्, V. p. II. Usual, ordinary : (1) साधारणः (शी, चं), *c. council* : *साधारणसभा ; *c. erier* : *साधारणवीथकः ; *c. noun* : *साधारणनामम् (n.) ; (2) सामान्यः (न्या, न्य'), "*c. dame*" : सामान्यनायिका, Sah. ; *c. weaver* : सामान्यकौलिकः, P. II. 5. ; *c. word* : सामान्यशब्दः, N. d. ; *a c. man* : सामान्यजनः, Ra. v. [इतरः, V. p.]. Ph. : *c. saying* : जनप्रवादः, N. ; *c. gender* : स्त्रीपुलिङ्गम् ; *c. law* : देशाचारः ; *the c. people* : लौकिकाः, T. or प्रकृतयः, R. ; *c. sense* : विवेकः.

COMMON, IN : (1) सामान्येन or सामान्यतः, *but the three gems were held in c.* : किन्तु रत्नत्रयं सामान्येन स्थितं, Vet. ; (2) साधारण्येन, *in c. with others* : *अन्येषां साधारण्येन.

COMMON (subs.) : साधारणप्रचारभूमिः, V. p. com.

COMMON-PLACE : I. Adj. : सामान्यः (न्या, न्य'). *C. book* : *सामान्यसन्निवेशः.

II. Subs. : साधारणप्रवादः.

COMMONAGE : साधारणभूमौ प्रचाराधिकारः.

COMMONALTY : V. COMMONS (r).

COMMONS : I. The mass of the people : (1) प्रजाः (f. pl.) ; (2) प्रकृतयः (f. pl.) ; (3) लोकाः (m. pl.). *The House of C.* : *प्रजासभा. *A member of the H. of C.* : *प्रजासभासदस्यः or प्रजासभास्यः. II. Provisions, food : q. v.

COMMONLY : (1) साधारण्येन ; (2) सामान्यतः : V. USUALLY.

COMMONWEALTH : साधारणतन्त्रम् (?).

COMMOTION : चीभः : v. AGITATION, TUMULT.

COMMUNE (v. i.) : सम्भासते (भाष्, c. 1.) : v. TO CONVERSE.

COMMUNE : (subs.) : मण्डलम् (?).

COMMUNICABLE : (1) दीयः, प्र-, (या, यं), (what can be given); (2) कथनीयः (या, यं) (what can be spoken).

COMMUNICATE (v. t.) : I. To impart, bestow : q. v. : (1) ददाति (दा, c. 3.), *to c. knowledge* : विद्या दातुम्, Ki. ; (2) वितरति (वृ, c. 1.), *c.d meditation* : योगं विततार, Ki. II. To reveal : q. v. : (1) कथयति (कथ्, c. 10.), *c. [to us] the cause of your distemper* : कथय किंनिमित्तस्तेऽयं सन्नापः, Sa. III. : v. TO SPEAK ; (2) आख्याति (ख्या, c. 2.), *what cannot be c.d* : अनाख्येयः (या, यं), K. : v. TO REPRESENT. III. To share : q. v.

COMMUNICATE (v. i.) : I. To share : q. v. II. To converse : q. v.

COMMUNICATION : I. The act of imparting : (1) दानम् ; (2) वितरणम्. II. Conversation : q. v. III. Intercourse : q. v. IV. News : q. v. : सन्देशः. V. Passage : q. v.

COMMUNICATIVE : v. FRANK, AFFABLE.

COMMUNICATIVENESS : v. FRANKNESS.

COMMUNION : I. Intercourse : q. v. : संसर्गः. II. The Lord's supper : *प्रभोभोजनम्. III. A body of Christians : समाजः.

COMMUNITY : I. Common possession : सामान्यम्. II. A society of people : समाजः. III. The people in general : प्रजाः (f. pl.).

COMMUTABLE : expr. by ph. : v. TO COMMUTE.

COMMUTATION : परिवर्तनम् : v. CHANGE, EXCHANGE.

COMMUTE : I. To exchange : q. v. II. Of punishment : *his sentence of death was c.d to banishment* : *तस्य प्राचदश्चमृत्युख निर्वसनमादिष्टम्.

COMPACT (adj.) : (1) संहतः (ता, तं), सु-; (2) निविडः (डा, डं) ; (3) सान्द्रः (न्द्रा, न्द्र) : V. DENSE.

COMPACT (v. t.) : सु-संहतः (ता, तं) करोति.

COMPACT (subs.) : संविद् (f.) : V. CONTRACT, AGREEMENT.

COMPACTLY : expr. by adj. : V. DENSELY. [संचेपः.]

COMPACTNESS : I. Density, solidity : q. v. : संचातः. II. Of style :

COMPANION : (1) सहचरः (f. रौ), *in the hand of his c. spring* : सहचर-मधुङ्क्ते, Ku. ; (2) सखा (f. खौ) (= boon c.), *in the presence of her two c.s* : सख्यीः समचम्, Ku. ; (3) सहचारिन् (f. यौ), *they were c.s from childhood and exceedingly fond of each other* : तौ बाल्यात् प्रपद्यते सहचारिणी, परस्परमतीव स्नेहपरी, P. : V. also PARTNER, ATTENDANT.

COMPANIONABLE : V. AFFABLE, SOCIABLE.

COMPANIONSHIP : (1) साहचर्यम्, Ku. ; (2) सहचरत्वम्, M. n.

COMPANY : I. Companionship : q. v. *To bear c.* : V. TO ACCOMPANY. *To keep c.* : V. TO ASSOCIATE. II. An assemblage or association : q. v. : (1) समाजः ; (2) दलम्. III. For trading purposes : *दलम्. IV. Of soldiers : (1) गुणः ; (2) दलम् (?). V. A ship's crew : q. v.

COMPARABLE : (1) तुल्यः (ल्या, ल्यं) ; (2) सदृशः (शी, शं) : V. LIKE.

COMPARATIVE : I. Not positive : Ph. c. *levity to wster* : *जलापेक्षया लाघवम् ; *the c. advantages of this place* : अन्यान्यस्थानापेक्षया स्थानस्य गुणाः. II. In gram. : द्वयीरेकस्यातिशयदीप्तकः (का, कं). III. Based on comprehensive comparison : c. *anatomy* : *विश्वव्यापकदीप्तियासारः.

COMPARATIVELY : often not expr., c. *taller* : द्राघीयस् (f. सी), Ki. XI. 2. ; c. *lovelier* : पूर्वाकाराधिकतररश्च्, R. VIII. 95. : V. COMPARATIVE (I).

COMPARE (v. t.) : I. To examine : q. v. : एकत्र परीक्षते (ईच्, c. 1.). II. To liken : q. v. : (1) तुल्यति (तुल्, c. 10.) *and it is c.d with*

the moon : तदपिच शशाङ्गेन तुलितम्, J. ; (2) उपनिनीते (मा, c. ३.),
there is nothing to be c.d with you nor any thing with which you may
be c.d : नोपमानमसि नाप्यपमेयः, Ki.

COMPARED WITH : (1) तुलनया ; (2) चीपम्येन ; (3) better by comp.
 degree.

COMPARISON : (1) तुला or तुलना, *then there could be c. with her* : अस्मा-
 क्षतः स्थातुलनापि नाम, N. ; (2) उपमा, -नं, *bore c. with trees* : महीरुहाणां तु-
 पमानं दधुः, Si. : v. LIKENESS. *Standard of c.* : उपमानम्, *your*
body which was the standard of c. on account of its beauty :
 उपमानमभूत् करणं यत्तव कान्तिममया, Ku. *Subject of c.* : उपमेयः (या, यं),
of the standard and the subject of c. : उपमानोपमेययोः, Kav.

COMPARTMENT : I. Of an edifice : (1) कक्षा ; (2) ग्राहा, *houses with*
numerous c.s : भूरिशालानि गृहाणि, Si. II. A division : (1) खण्ड
 (mn.) ; (2) परिच्छेदः ; (3) विभागः.

COMPASS (subs.) : I. Circuit, extent : q. v. : परिसरः. II. An ins-
 trument : *दिङ्निर्णययन्त्रम्.

COMPASS (v.) : I. To encompass : q. v. II. To attain : q. v. :
 अधिगच्छति. III. To contrive : q. v.

COMPASSION : (1) अनुकम्पा, *c. for animals* : भूतानुकम्पा, R. ; (2) अनुक्रीडः
 (rare) : v. PITY.

COMPASSION, TO HAVE OR FEEL : अनुकम्पते (कम्प्, c. 1.) (with acc.) : v. TO
 PITY.

COMPASSIONATE (adj.) : करुणाद्रः (द्रां, द्रं) ; (2) सदयः (या, यं) ; (3) क्षपातु
 (mfn.) ; (4) दयालु (mfn.) ; (5) सानुकम्पः (म्पा, म्पं) ; (6) कारुणिकः (क्री, कं) :
 v. PITIFUL.

COMPASSIONATELY : (1) सानुकम्पम् ; (2) सदयम् ; (3) क्षपया.

COMPATIBLE : सुसङ्गतः (ता, तं) : v. SUITABLE.

COMPATRIOT : स्वदेशीयसङ्घयोगिन् (म.) (l).

COMPEER : वयस्य : v. FRIEND, COMPANION.

COMPEL : I. To constrain : expr. by causal form with बलात् or बलेन, *should be c.led to reside* : बलाद्वासयितव्यः, Vri. ; *to c. to do work* : बलादिष्टं कर्त्तुं कारयति, Viv. II. To seize : बलात् गृह्णाति (ग्रह, c. 9.). *C.led* sometimes=must : q. v.

COMPELLABLE : expr. by future pass. part. : *c. to pay* : बलाद्दाप्यः (प्या, प्य) ; *c. to do* : बलात्कार्यः (र्या, र्य).

COMPELLATION : सन्धाषणम् ; आभाषणम्.

COMPEND : v. COMPENDIUM.

COMPENDIOUS : संक्षिप्तः (सा, स) : v. BRIEF, CONCISE.

COMPENDIOUSLY : समासिनः v. BRIEFLY, CONCISELY. [S. g.]

COMPENDIUM : (1) सारः, *c. of political science* : नीतिसारः ; (2) सारसंग्रहः.

COMPENSATE (v. t.) : I. To recompense : उदयं ददाति (दा, c. 3.), Viv.

II. To counterbalance, c. for : often expr. by दूरीकरोति (= distance).

COMPENSATION : (1) उदयः ; (2) निष्कृतिः (of a debt).

COMPETE : स्पर्धते (स्पर्ध, c. 1.), *the accursed Rakshasha is c.ing with me* : मया सह स्पर्धते राक्षसहतकः, Mu. : v. TO EMULATE, CONTEND.

COMPETENCE, COMPETENCY : (1) सामर्थ्यम् ; (2) शक्तिः, *according to one's c.* शक्त्यपेक्षम्, N. : v. ABILITY, SUFFICIENCY.

COMPETENT : I. Fit : q. v. : योग्यः (ग्या, ग्य), *c. minister* : योग्यसचिवः, Ra. ; *c. to give evidence* : साक्षित्वयोग्यः (ग्या, ग्य), K. b. II. Able : q. v. : समर्थः (र्था, र्थ). III. Belonging to : q. v.

COMPETENTLY : expr. by adj. : v. SUFFICIENTLY.

COMPETITION : स्पर्धा (= emulation) ; प्रतियोगिता (= opposition) ; *सहार्थिता.

COMPETITOR : प्रतिस्पर्धिन् (f. नी) ; सहार्धिन् (f. नी) (?).

COMPILATION : I. The act : सङ्कलनं. II. A compiled work : सङ्कलितग्रन्थः.

COMPILE (v. t.) : Ph. *a Sanskrit dictionary c.d by Taranath Bhatta-charjya* : श्रीतारानाथभट्टाचार्येण सङ्कलितं (कल्, c. 1. and 10.) संस्कृतमिधानम् ; *c.d from the works of the elders* : पूर्वेषां शास्त्राख्यालीचीपन्यास्यत् (अस, c. 4.), D. s.

COMPILER : सङ्कलयिष्ट (f. त्री) (when the meaning is clear) ; शास्त्राकरेभ्यः सङ्कलयिष्ट (f. त्री).

COMPLACENCY : I. Satisfaction : q. v. : प्रसादः. II. Civility : सौजन्यम्.

COMPLACENT : प्रसन्नः (ज्ञा, झं) : v. PLEASING.

COMPLACENTLY : (1) expr. by the adj. ; (2) प्रसन्नमनसा.

COMPLAIN : *did not c. of her husband* : भर्तुर्वचं नावदत्, R. ; *c.ed all this in piteous language* : कथयामास तत्सर्वं खेदात् करुणभाषिणी, V. p. ; *otherwise I will go and c. in the court* : अन्यथा राजकुलं गत्वा निवेदयिष्यामि, P. ; v. TO REPRESENT, LAMENT, ACCUSE.

COMPLAINANT : (1) अभियोक्तृ (f. क्त्री) ; (2) अर्थिन् (f. नी) ; (3) वादिन् (f. नी).

COMPLAINT : I. In law : अभियोगः. II. A disease : पीडा. III. In gen. sense : (1) दुःखं (= distress) ; (2) विलापः (= lamentation). Ph. *I have heard c.s against you* : श्रुती मया तवापवादः, P.

COMPLAISANCE : दाक्षिण्यम्, *from c. towards (us) seeking your favour* : प्रणयिषु दाक्षिण्यवशात्, V. : v. COURTESY.

COMPLAISANT : I. Of men : (1) दक्षिणः (णा, णं) ; (2) दाक्षिण्यपरवशः (शा, शं), L. II. Of acts : प्रियः (या, यं), *conduct [of gentlemen] is c.* : प्रियप्राया वृत्तिः, U. ; *with hundreds of c. language like these* : इत्यादिभिः प्रियशतैः, U.

COMPLAISANTLY : दाक्षिण्येन or दाक्षिण्यातिशयेन : v. COURTEOUSLY.

COMPLEMENT : I. That which completes : पूरकः (का, कं). II. An accessory : सहायः, Sah.

COMPLETE : (adj.) : (1) पूर्ण (f. पूर्णा), परि-, सं-, (=full), *not c. by one* : एकेनापूर्ण (f. पूर्णा), R. III. 38. ; (2) समाप्तः (मा, त्) (=finished, concluded), *one whose knowledge is c.* : समाप्तविद्यः (द्या, द्यं), R.

COMPLETE (v. t.) : I. To accomplish, finish : (1) समापयति, परि-, (c. of आप्), (best equi.) *to bring Chandrapida, who had c.d his knowledge of all arts* : परिसमाप्तसकलकलाविज्ञानं चन्द्रापीडमानेतुम्, K. ; (2) अवसाययति (c. of सी), *c.ing the injunction* : विधिमवसाय, R. v. 16. ; (3) अशेषयति (nomi.), *c.ing what was to be done* : कृत्यमशेषयित्वा, Ku. VII. 29. II. To make up : पूरयति, परि-, सं-, (पूर, c. 10.), *he has c.d it now* : तदसौ सम्पति पर्यपूरत्, Si. XVI. 38.

COMPLETELY : (1) सम्पूर्ण (= fully) ; (2) अशेषतः, and sim. comp.s (= without anything left), *(their) wishes are c. fulfilled* : निरवशेषं फलिता मनोरथाः, Ma. x. : v. ENTIRELY.

COMPLETENESS : (1) सम्पूर्णता ; (2) परिपूर्णता ; (3) पूर्णता.

COMPLETION : (1) समापनं (the act) : v. ACCOMPLISHMENT ; (2) समाप्तिः (the state) : v. END.

COMPLEX : विषमः (मा, मं) : v. INTRICATE.

COMPLEXION : I. Colour of the skin : वर्णः, *of a dark c.* : कृष्णवर्णः (र्णा, र्णै). Ph. : *their c. fell* : स स दिवर्णभावं प्रपेदे, R. VI. 63. II. Appearance : q. v. : आकारः. III. Temperament : q. v.

COMPLEXITY : वैषम्यम् : v. INTRICACY.

COMPLIANCE : (1) अनुकूलता ; (2) अनुवृत्तिः ; (3) अनुविधायित्वम्.

COMPLIANT : I. Pliant : q. v. II. Obliging : (1) अनुरोधिन् (f. नी) ; (2) अनुविधायिन् (f. नी) ; (3) अनुवृत्तिकुशलः (ला, लं).

COMPLICATE (v.) : (1) विषमौकरोति ; (2) सङ्कुलीकरोति.

COMPLICATION : सङ्कटम् (?).

COMPLICITY : (1) सहधिता ; (2) सहयोगिता ; (3) सहकारिता.

COMPLIMENT (subs.) : perh. : अभिनन्दनवचः, *Parashurama presents*

his c.s to the king of Ceylon and states : परशुरामो लङ्केश्वरमभिनन्द्य ब्रवीति, Vi.

COMPLIMENT (v. t.) प्रशंसति (शस्, c. 1.) : v. TO PRAISE.

COMPLIMENTARY : अभिनन्दकः (का, कं) ; अभिनन्द- in comp.

COMPLY (v.) : (1) अनुविधत्ते (धा, c. 3.) : v. TO OBEY ; (2) अनुमन्यते (मन्, c. 4.) : v. TO ASSENT ; (3) पूरयति (पूर, c. 10.) : v. TO SATISFY.

COMPLYING (adj.) : v. COMPLIANT.

COMPONENT (subs.) : साधनं : v. PART, ELEMENT.

COMFORT (v.) : I. To agree : q. v. II. To behave : q. v. : व्यवहरति (हृ, c. 1.). III. To bear : q. v.

COMPOSE (v. t.) : I. To constitute : q. v. II. Of books etc. :

(1) रचयति, वि-, (रच्, c. 10.), *c.d this aphorism : रचं सूत्रं रचयाच्चकार, Mis. ; c.d by Bānabhatta : बाणभट्टविरचितः (ता, तं), K. ;* (2) प्रचयति (नी, c. 1.), *c.d the life of Rama : रघुपतेः प्रणिनाय वृत्तम्, Vi. ;* (3) निबध्नाति (बन्ध्, c. 9.), *this tale is c.d by him : तेनेयं कथा निबन्धा, K. ;* (4) सम्पादयति (c. of पद), *to c. a speech : भारतीं सम्पादयति, Ki. ;* (5) यच्छति (यन्ध्, c. 9.), (poet.), Si. ; (6) विदधाति (धा, c. 3.) (rare), B. III. To settle : q. v. IV. To calm, appease : q. v. : स्थिरीकरोति, *Sakuntala should be c.d by you two : भवतीभ्यां स्थिरीकर्त्तव्या शकुन्तला, Sa. iv. V. In printing : *दिम्बस्यति (अस्, c. 4.).*

COMPOSED (adj.) : I. Calm : स्थिरः (रा, रं), *dont cry, be c. : अक्षं रुदितेन, स्थिरा भव, Sa. iv. II. C. of : v. MADE OF, CONSISTING OF.*

COMPOSEDLY : (1) स्थिरम् ; (2) शान्तचित्तेन : v. CALMLY.

COMPOSEDNESS : v. COMPOSURE.

COMPOSER : I. Of books etc. : (1) रचयिह (f. वी), वि- ; (2) प्रणेह (f. वी) ; (3) निबन्धू (f. न्धू) (rare). II. One who calms : शमयिह (f. वी).

COMPOSITION : I. Of books etc. : (1) रचना, वि- ; (2) प्रणयनम्. II.

A book etc. composed : expr. by verb, *this poem is Kslidss's c. :*

काव्यमिदं कालिदासेन प्रणीतं : v. WORK. III. Combination : q. v.

IV. Adjustment of an obligation : perh. निस्तारः.

COMPOSITOR : *विन्यासकारित् (f. णी) ; सुद्राक्षरविन्यासकः.

COMPOST : I. Manure : q. v. II. A mixture : q. v.

COMPOSURE : धैर्यम्, *the son of Pándu although enraged, maintained his*
c. : जहौ न धैर्यं कुपितोऽपि पाण्डवः, Ki. : v. TRANQUILLITY.

COMPUTATION : (1) सहपानम् ; (2) सम्प्रीतिः.

COMPOUND (abj.) : योगिकः (कौ, कं), c. word : यौगिकशब्दः. Ph. c. interest
चक्रवर्तिः, Viv.

COMPOUND (subs.) : I. A c. substance : यौगिकपदार्थः. II. A c.
word : (1) यौगिकशब्दः ; (2) समासः, *determined the analysis c.s* :
समासयोर्विग्रहं व्यतसुः, Si.

COMPOUND (v. i.) : v. TO COMPROMISE.

COMPOUND (v. t.) : I. To make : q. v. : विरचयति (रच्, c. 10.), *I*
will c. auspicious ointment : मङ्गलसमालम्भनं विरचयामि, Sa. II. To
combine : q. v. III. To settle : संधत्ते (धा, c. 3.) (?).

COMPREHEND (v. t.) : I. To comprise, include : q. v. II. To un-
derstand, grasp mentally : (1) गृह्णाति, परि-, (ग्रह्, c. 9.), *you have*
well c.ed my meaning : सम्यग्गृहीतवानसि मदाश्रयम्, Mu. III. ; (2) वेत्ति
(विद्, c. 2.), *who c.s your real nature* : याथावर्थं वेद कस्तत्र, R. : v. TO
UNDERSTAND.

COMPREHENSIBLE : (1) ग्राह्यः (ग्रा, ह्य), परि-, (rare), *in easily c. dis-*
course : सुखयाज्ञनिबन्धनेन, Ku. VII. 90., *not c.* : दुर्यहः (हा, हं) M. n. ;
(2) सुवीचः (धा, चं) (= easily c.), M. n. ; *not c.* : दुर्योधः (धा, धं), Ku.
I. 6. : v. INTELLIGIBLE.

COMPREHENSION : I. The act of comprehending : (1) वीचः, *beyond*
c. : वीधातीतः (ता, तं) ; (2) अनुभवः. II. A summary : q. v. III.
Understanding : q. v. : धीः.

COMPREHENSIVE : (1) व्यापिन् (f. नी) (?) ; (2) विशीर्णः (र्ण, र्ण) (?).

COMPREHENSIVENESS : (1) व्यापकता (?) (as of definitions) ; (2) विशीर्णता (?) (= extensiveness).

COMPRESS (v. t.) : सं-क्षिपति (क्षिप्, c. 1.) : V. TO CONTRACT.

COMPRESSIBILITY : सङ्क्षीब्यता.

COMPRESSIBLE : सङ्क्षीब्यः (ला, लं).

COMPRESSION : सङ्क्षीब्यः, -नं.

COMPRISE : परिगृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) : V. TO INCLUDE, CONTAIN.

COMPRISED, BE : अन्तर्भवति (भू, c. 1.), *is c. in motion* : गमनेऽन्तर्भवति,
Ta. : V. TO INCLUDE.

COMPROMISE (v.) : I. To compound : *आपीडयति (पुष्, c. 10.). II.

To involve : संक्रामयति (c. of क्रम्), *will c. me in this misdeed* : इदम-
कार्यं मयि संक्रामयेत्, Mr. III. To endanger : q. v.

COMPROMISE (subs.) : *आपीडः.

COMPULSION : बलं (= force), *every thing done under c.* : सर्वान् बलकृतान-
यान्, N. To use c. : सम्पीडयति (पीड्, c. 10.), Viv. : V. TO COMPEL.

COMPULSORY : I. Compelling : expr. by बल or बलात्कारः, *c. gift* :
बलाद्दत्तं, M. II. Obligatory : expr. by अवश्यम्.

COMPUNCTION : अनुशयः : V. REPENTANCE.

COMPUTABLE : (1) गण्यः or गणनीयः (या, यं), *not c.* : अगण्य (f. ग्या) ; (2)
संख्येयः (या, यं).

COMPUTATION : गणना : V. RECKONING, CALCULATION.

COMPUTE (v.) : गणयति (गण्, c. 10.) : V. COUNT, RECKON.

COMRADE : सहचरः (री, रं) : V. COMPANION.

CONCATENATE : अनुवध्नाति (वध्, c. 9.) : V. TO CONNECT.

CONCATENATION : (1) परम्परा ; (2) अनुबन्धः.

CONCAVE : *पुटाकारः (रा, रं) ; मध्यनिम्नः (मा, मं).

CONCAVITY : *पुटाकारता or पुटाकृतिः ; मध्यनिम्नता.

CONCEAL (v. t.): (1) गूहति, -ते (गूह, c. 1.), *to c. your good fortune* : चात्मनो सौभाग्यं निगूहितुम्, V. II. ; *I climbed up a tamarind tree and lay c.ed* : विशाहचमारुह्य गूढतनुरतिष्ठम्, D. IV. ; (2) गोपयति (गुप्, c. 10.), *if it is not a subject to be c.ed* : न चेन्नीप्यमस्ति, D. IV. ; (3) प्रच्छादयति (c. of कृद्), *and those who c. it* (stolen property) : ये च प्रच्छादयन्ति तान्, Kat. : v. TO COVER ; (4) निरुते (रु, c. 2.) (=to keep back the truth), *desirous of c.ing from the mistress* : देव्या निरुतुमिच्छुः, Mu. ; (5) लीयते (ली, c. 4.) (=to lie c.ed), *have now c.ed yourself in the mine* : पहेऽधुना लीयसे, Ve.

CONCEALER : (1) गूहकः, नि- ; (2) गोप्तृ, सं-, (m.), *buyer, receiver, and c. of stolen property* : चोरितद्रव्याणां क्रेता यद्गीता संगीता च, Viv.

CONCEALMENT : (1) गोपनम्, सं- ; (2) गूहनम्, नि- ; (3) प्रच्छादनम् ; (4) निरुतः, अपरुतिः (of facts). *In c.* : गुप्तम् : v. PRIVATELY.

CONCEDE : I. To allow : q. v. : अनुमन्यते (मन्, c. 4.). II. To suffer to pass : चमते (चम्, c. 1.) : v. TO ADMIT.

CONCEIT : I. Conception : q. v. II. Freak, fancy : q. v. III. Self-c. : अभिमानम् : v. VANITY. IV. Opinion : q. v. Ph. *to put any one out of c. with* : विरञ्जयति (रञ्ज, c. 10.).

CONCEITED : अभिमानिन् (f. नी) : v. VAIN, PROUD.

CONCEITEDLY : (1) साभिमानम् ; (2) साहृदारम् ; (3) साटीपम्.

CONCEITEDNESS : अभिमानिता : v. VANITY.

CONCEIVABLE : भाव्यः (व्या, व्यं) or भावनैयः (या, यं), वि-, *fortitude whose power is not c.* : चैर्यमभिभाव्यवैभवं, Ki. : v. COMPREHENSIBLE.

CONCEIVE (v.): I. To c. a child : गर्भे दधाति or धत्ते (धा, c. 3.) or धारयति or धरति (धृ, c. 10. and 1.), *to c. by him* : तस्माद्गर्भं दधति (after R.). Ph. : *and the Queen of Benares c.d a daughter* : काशिराजस्य पद्मराशे गर्भे कन्यासीत्, V. p. : v. PREGNANT. II. To form in the mind : भावयति, वि-, (c. of भु), *c.ing the frailty of every substance* : भावयित्वा नित्यतां सर्वभूतानां,

K. : V. THINK, DESIRE. III. To imagine : q. v. : सम्भावयति (c. of भू), *who would c. that king Chandragupta would sell ornaments* : नीये भूषणविक्रयं नरपते की नाम सम्भावयेत्, Mu.

CONCENTRATE : I. To bring together : समाहरति (ह, c. 1.). II. Of the mind : expr. by adj. : एकाग्रचित्तः (ता, तं), अनन्यमनस्कः (स्का, स्कं), etc.

CONCENTRATION : I. Bringing together : समाहारः. II. Of the mind : (1) एकाग्रता ; (2) अनन्यमनस्कता.

CONCEPTION : I. The act of conceiving (offspring) : (1) गर्भाधानं ; (2) गर्भधारणं. II. Formation in the mind : भावना, वि-, : V. IMAGINATION. III. The faculty of c. : धीः : V. UNDERSTANDING. IV. Notion, idea : q. v.

CONCERN (subs.) : I. Affair, business : q. v. : व्यापारः. II. Care, anxiety : q. v. : चिन्ता. Ph. *with much c.* : सीढ़ेन, Mu. III. A firm : सम्प्रदायः (?).

CONCERN (v.) : I. To affect the interest of : Ph. *this c.s you* : भवतस्त्वावद्यं व्यापारः, H. II. To make interested in : expr. by verbs : चिन्तयति (चिन्त, c. 10.) (= to think) or अवचेक्षते (ईच्, c. 10.) (= to look after). III. To make uneasy : expr. by adj.s : उद्विष्टः (या, यं), उत्सुकः (का, कं), or व्यथः (या, यं).

CONCERNING (prep.) :—विषयः (या, यं) : V. ABOUT (III).

CONCERT (v.) : मन्त्रयति (मन्त्र, c. 10.), *well c.ed measures succeed* : सिध्यन्ति कार्याणि सुमन्त्रितानि, B. : V. TO DEVISE, PLAN.

CONCERT (subs.) : I. Agreement : q. v. : ऐक्यं. II. Harmony : q. v. III. A musical entertainment : सङ्गीतं.

CONCESSION : I. The act of conceding : (1) अनुमोदनं ; (2) अनुमतिः. II. A boon : q. v.

CONCH : I. A shell : शङ्खः. II. A Bahamite : *शङ्खः ; बाहमवासिन् (f. नी).

CONCILIATE (v.): (1) अनुरञ्जयति (रञ्ज, c. 10.); (2) प्रसादयति (c. of रुद्).

CONCILIATION: (1) अनुरञ्जनं; (2) प्रसादनम्.

CONCILIATORY: (1) अनुरञ्जकः (का, कं); (2) प्रसादनः (नी, नं).

CONCISE: I. As applied to language: (1) संक्षिप्तः (सा, सं), Si. II. 24.;

(2) लघु (f. घो) (=terse), Si. II. 23. II. As applied to writers etc. expr. by the above: *he is a very c. writer*: तस्य भाषासि संक्षिप्ता.

CONCISELY: (1) संक्षिप्ततः: v. BRIEFLY; (2) सलाघवम्: v. TERSELY.

CONCISENESS: (1) संक्षिप्तता; (2) लाघवं, Ki. XI. 38.

CONCLAVE: I. A private assembly: गूढसभा. II. Of cardinals:

*रीमकधर्मनियन्त्रणा सभा.

CONCLUDE (v.): I To shut up: q. v. II. To include: q. v. III.

To infer, guess: q. v.: भावयति (c. of भू). IV. To finish: q. v.: समापयति (c. of आप्). Ph. *when he c.d*: वचस्यवसति तस्मिन्, Ku. 2. 53.; *to c. a treaty*: सन्धिं करोति or विदधाति (धा, c. 3.), H. V. To decide: q. v.: अवधारयति (धृ, c. 10.), K.

CONCLUSION: I. End: q. v. (1) समाप्तिः, c. of a song: गीतसमाप्ति,

K.; (2) अवसानं, *at the c. of Sunanda's speech*: सुनन्दावचनावसाने, R.

II. Decision, determination: q. v.: (1) अवधारणा; (2) निर्णयः,

come to a c.: निर्णयम् आसीदति, N. III. Inference: q. v.: अनुभवः,

K. IV. Logical c.: (1) निगमनम्, N. d.; (2) निर्णयः, N. d.

CONCLUSIVE: अवश्यः (अश्वा, अश्वा) (=irrefutable: q. v.).

CONCLUSIVELY: (1) expr. by adj.; (2) निश्चयेन (=certainly).

CONCLUSIVENESS: अवश्यता or अवश्यनीयता (=irrefutableness).

CONCOCT (v.): I. To digest: q. v. II. To ripen: q. v. III.

To devise, contrive, plot: q. v.

CONCOCTION: I. Digestion: q. v. II. Contrivance: q. v.

CONCOCTIVE: पाचनः (नी, नं): v. DIGESTIVE.

CONCOMITANCE: सङ्गः (with gen.); often expr. by sim. सङ्ग (=with).

CONCOMITANT (adj.) : (1) आनुषङ्गिकः (कौ, क'); (2) सहवर्तिन् (f. नौ).

CONCORD : I. Union : q. v. : ऐक्यम्. II. Compact : q. v. III.

In gram. : (1) अन्वयः, सम्- ; (2) योजना, *remote c.* : व्यवहितयोजना,

Da. IV. Harmony : q. v. : ऐक्यम्.

CONCORDANCE : I. Agreement : q. v. II. A glossary : निर्घण्टुः.

CONCOURSE : I. A crowd : q. v. : जनसमूहः. II. A collection :
समावयः.

CONCREMENT : (1) संहतिः ; (2) सङ्घातः, *hard by c.* : सङ्घातकठिनः (ना, न'),
Ku.

CONCRETE (adj.) : I. United in growth : (1) संहतः (ता, त') ; (2)
सङ्घातवत् (f. तौ). II. Not abstract : perh. स्थूलः (सा, ल').

CONCRETE (subs.) : संहतपदार्थः.

CONCUBINAGE : विना विवाहेन सहवासः.

CONCUBINE : उपपत्नी.

CONCUPISCENCE : कामः : v. LUST.

CONCUPISCENT : कामुकः (का, क') : v. LUSTFUL.

CONCUR : I. To agree : q. v. : अभ्युपगच्छति (गम्, c. 1.). II. To
assent : अनुमन्यते (मन्, c. 4.).

CONCURRENCE : I. Union : q. v. II. Agreement, consent : q. v. :
सम्मतः. Ph. : *without the c. of (my) mother* : अननुमोदिता माता, K.

CONCURRENT : I. Concomitant : q. v. II. Equal : q. v. : समानः
(ना, न').

CONCURRENTLY : (1) सममेव, Ku. iv. 22. ; (2) सहैव, Ki. xiv. 58.

CONCUSSION : संचोमः : v. AGITATION, SHOCK.

CONDEMN (v. t.) : I. To censure : q. v. : निन्दति (निन्द्, c. 1.). II.
To pass sentence : दण्डयति (दण्ड्, c. 10.) or दण्डं करोति or दण्डम्
आज्ञापयति (c. of ज्ञा), Mu. Ph. : *c. to death*. बधम् आदिशति (दिश्,
c. 6.), P.

CONDEMNABLE : (1) दण्डार्हः (हर्हा, हँ) (= deserving of punishment) ; (2) निन्द्यः (न्या, न्य) (= censurable).

CONDEMNATION : I. Censure : q. v. : उपालम्भः. II. Judicial c. : अपराधनिर्णयः, and sim. comp.s ; (2) दण्डप्रणयनम् (= passing sentence).

CONDEMNATORY : अपराधवादिन् (f. नी) (?).

CONDEMNER : अपराधवादिन् (f. नी) (?) : v. CENSURER, PUNISHER.

CONDENSATION : I. The act : संघननम् (?). II. The state : संघतिः. III. Of stile : perh. समाहारः.

CONDENSE : I. Trans. : संघन्ति (ङन्, c. 2.). II. Intrans. : संघतः (ता, तं) भवति (भू, c. 1.).

CONDENSER : *संघतियन्त्रम्.

CONDESCEND : प्रसौदति (सद्, c. 1.) (= be pleased), c. to amuse yourself in the southern regions : प्रसौद रन्तुं मलयख्यलौष, R. VI. 64. : TO YIELD, VOUCHSAFE.

CONDESCENDING : दक्षिणः (णा, णं) (= complaisant) : v. COURTEOUS.

CONDESCENDINGLY : प्रसन्नः (न्ना, न्न) भूत्वा ; दाक्षिण्येन.

CONDESCENSION : (1) दाक्षिण्यं (= complaisance) ; (2) प्रसादः (= favour).

CONDIGN : यथाहं (हर्हा, हँ) : v. SUITABLE ; TO DESERVE.

CONDIGNNESS : यथाहंता : v. FITNESS.

CONDIMENT : उपस्कारः.

CONDITION : I. State, predicament : (1) दशा, very bad c. of the tanks : दीर्घिकाणां सुदुर्दशा, Ku. ; that (body) is reduced to this c. : तदिदं गतमौदृशीं दशा, Ku. IV. 15. ; (2) अवस्था, in all c.s : सर्वावस्थासु, Me. II. 47. II. Stipulation : (1) समयः ; (2) अभिसन्धिः, I will give it back on one c. : एकेनाभिसन्धिना प्रत्यर्पयामि, Sa. III. Quality, property : q. v.

CONDITIONAL : I. Lit. : (1) समययुक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) साभिसन्धि (mf.). II. In gram. : विकल्पसूचकः (का, कं).

CONDITIONALLY : (1) समयपूर्वकम् ; (2) सामिसन्धि.

CONDOLE (व.) : शोचति (घृच्, c. 1.) : V. TO GRIEVE.

CONDOLENCE : समदुःखता : V. also GRIEF.

CONDONATION : क्षमा : V. FORGIVENESS.

CONDONE : क्षमते (चम्, c. 1.) : V. TO FORGIVE.

CONDUCE TO OR TOWARD : (1) वर्धयति (c. of वृध्) (= to increase) ; (2) आवहति (वह्, c. 1.) (= to bring about) ; (3) जनयति (c. of जन्) (= to produce).

CONDUCTIVE : (1) आवहः (ह्रा, हं) in comp., c. to sorrow : शोकावहः (ह्रा, हं) ; (2) करः (रौ, रं) in comp. (= producing), c. to good : हितकरः (रौ, रं).

CONDUCT (subs.): I. The act of leading : expr. by verb. II. Management, guidance : q. v. III. Skilful guidance : कौशलम्. IV. One who c.s : expr. by verb. V. Behaviour : (1) व्यवहारः ; (2) वृत्ति or वृत्तम्, by your c. : तत्र वृत्तेन, R. ; (3) चेष्टा or चेष्टितम्, his brother's c. : भावचेष्टितम्, P.

CONDUCT (v. t.): I. To lead : (1) नयति (नी, c. 1.), c. (me) to my residence on a new cloud : नय मां नवेन वसतिं पयोमुखा, V. ; (2) प्रापयति (c. of आप्), to conduct mistresses to the residences of their lovers : कामिनां वसतिं प्रियाः प्रापयितुम्, Ku. iv. 11. ; (3) अनुगच्छति (गम्, c. 1.) (= to accompany), Mr. II. To direct, control : q. v. III. To manage : q. v. : निर्वाहयति (c. of वह्). IV. To behave : q. v. : (1) आचरति (चर्, c. 1.) ; (2) व्यवहरति (ह्र, c. 1.).

CONDUCTOR : I. A leader, guide : q. v. : नायकः. II. Of heat, etc. : *प्रवाहकः.

CONDUIT : प्रणाली : V. CANAL, PIPE.

CONE : I. A solid : शङ्खुः (?) ; सूचिघनचैवम्, K. d. II. A cone-shaped fruit : *शङ्खुः.

CONEY OR CONY : शङ्खकः (?).

CONFABULATE : सं-कथयति (कथ्, c. 10) : V. TO CONVERSE.

CONFABULATION : संकथा : V. CONVERSATION.

CONFECTION : *शर्कराफलादि (comp. शर्करादीदकम्, Bha.).

CONFECTIONER : (1) आपूपिकः ; (2) पिष्टकाजीवः ; (3) मिष्टकारः.

CONFECTIONERY : (1) मिष्ट (= sweatmeat) ; (2) पिष्टकः (= cake).

CONFEDERACY : I. A league : सन्धिः. II. The states bound by a league : सन्धिवद्वराष्ट्राणि (n. pl.) (?).

CONFEDERATE : I. Adj. : सन्धिवद्दः (वा, व) ; संहतः (ता, तं) (= combined). II. Subs. : मित्र' (= ally).

CONFEDERATION : : V. CONFEDERACY.

CONFER (v. t.) : (1) संवदति (वद्, c. 1.) : V. TO CONVERSE ; (2) सन्वयति (सन्व, c. 10.) : V. TO CONSULT.

CONFER (v. t.) : वितरति (वृ, c. 1.), to c. knowledge : विद्यां वितरति, U. : V. TO GIVE. C. a favour : अनुगृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) : V. TO FAVOUR.

CONFERENCE : संवादः, Mah. : V. CONVERSATION.

CONFESS : I. To acknowledge : q.v. : (1) स्वीकरोति ; (2) प्रतिपद्यते (पद्, c. 4.), and he himself c.ed it : स्वयम् प्रतिपन्नः, Mr. x. II. To disclose, reveal : q. v. : प्रकाशयति (c. of काश्).

CONFESSEDLY : असंशयम् (= undoubtedly) : V. AVOWEDLY, UNDISPUTABLY.

CONFESSION : (1) स्वीकारः ; (2) प्रतिपत्तिः : V. ACKNOWLEDGEMENT.

CONFESSIONAL : *स्वीकारव्यासनाम्, and sim. comp.s.

CONFESSOR : I. A priest who hears confessions : *स्वीकारशील (m.). II. One who confesses : (1) स्वीकर्तृ (m.) ; (2) अभ्युपगन्तृ (m.).

CONFIDANT : विश्वासभूमिः, विश्रम्भभूमिः, and sim. comp.s, c. in one's all private affairs : सर्वविश्रम्भभूमिः, K.

CONFIDE (v. i.) : विश्वसिति (वस्, c. 2.) : V. TO RELY.

CONFIDE (v. t.) : न्यस्यति (वस्, c. 4.) : V. TO ENTRUST.

CONFIDENCE : I. Reliance : (1) विश्वासः, *to give the birds c.* : विश्वासाय विहङ्गानाम्, R. I. 51. ; *raising c.* : विश्वासप्रदः (दा, दं), B. VI. 89. ; (2) विश्वम्, *an object of c.* : विश्वस्थानम्, K. Ph. *had so much c. in her* : तथा तस्या विश्वस्तुः, Ku. v. 15. : विश्वम् जम्बुः, M. n. ; *to inspire with c.* : विश्वासयति (c. of श्वस्), H. ; *to do evil to one who has put c.* : विश्वे पापमाचरति, H. ; *order me with c. what is to be done* : विश्वमादिश्यतां कर्तव्यम्, K. II. Self-c. : प्रागल्भ्यं or प्रगल्भता, Ki. xvi. 27.

CONFIDENT : I. Having confidence : विश्वासिन् (f. नौ). II. Bold, impudent : q. v. : प्रगल्भः (ल्भा, ल्भं). *To be c. of* : निश्चितः (ता, तं), मन्वते, *is c. of victory* : जयं निश्चितं मन्वते : v. CERTAIN.

CONFIDENTIAL : I. Enjoying confidence : (1) विश्वस्त (f. स्ता) ; (2) विश्वम् (f. स्मा) ; (3) आप्त (f. ता), *with some c. princes* : कतिपयाप्तराजपुत्रपरिष्ठतः, K. II. Private, secret : Ph. c. talk : विश्वभ्रातापः, H. ; *in all c. matters* : सर्वविश्वेषु, K.

CONFIDENTIALLY : (1) विश्वस्तम् ; (2) विश्वम्, K. : v. PRIVATELY.

CONFIDENTLY : I. Boldly, firmly : q. v. : प्रगल्भम्. II. Confidentially : q. v.

CONFIDING (adj.) : (1) विश्वासभाज् (mfn.) ; (2) विश्वासभुज् (mfn.), N. ; and sim. comp.s.

CONFIGURATION : आकारः : v. FIGURE.

CONFINE (subs.) : सीमा : v. BOUNDARY. *on the c.s of* : पथमस्तः (स्था, स्थं).

CONFINE (v. i.) : v. TO BORDER.

CONFINE (v. t.) : (1) बन्धति, बध्, नि-, (बध्, c. 7.), *should be c.d in the Jail* : चारकी निरीहव्या, D. I. ; (2) संयच्छति (यम्, c. 1.) (= to c. tightly), *c.d in irons* : निगडसंयतः (ता, तं), Ra. ; *should c. her in the house* : संयतां वासयेदगृहे, M. ; (3) बध्नाति (बन्ध्, c. 9.) (= संयच्छति). Ph. : *c.ed themselves to the boundaries of their divisions* : प्रविभाजसीमा

न व्यतीयुः, R. : v. TO TRANSGRESS ; *to be c.d* (i. e. in child-bed) :
आसन्नप्रसवा, P.

CONFINEMENT : I. Restraint : q. v. II. Imprisonment : (1)
निरीधः-नं, बध- ; (2) बन्धनं (c. by tying), *putting in c.* : बन्धने विधा,
D. I. III. In childbirth : प्रसवावस्था (?).

CONFIRM : I. To make firm : दृढयति (nomi.) or दृढीकरोति, *to c. it
still more* : दृढतरौकर्तुम्, D. III. : v. TO ESTABLISH. II. To ratify :
q. v. III. To c. Christians : *प्रतिपादयति (c. of पद).

CONFIRMATION : I. Establishment : q. v. : दृढीकरणम्. II. Ratifica-
tion : q. v. III. Of Christians. *प्रतिपादनम्.

CONFIRMATORY : i. e. serving to confirm : expr. by verb.

CONFIRMED (adj.) : (1) दृढः (डा, डे) : v. FIRM ; (2) स्थिरः (रा, रे) : v.
CONSTANT.

CONFISCATE : Ph. *the king should c. their property* : निस्वान् कारयेन्मृपः ;
the whole property should be c.d : सर्वस्वहारमर्हन्ति, M. IX. 231.
and 242.

CONFISCATION : सर्वस्वहरणम्, and sim. comp.s.

CONFLAGRATION : दाहः, c. of Tripura : त्रिपुरदाहः, Ki. : v. BURNING.
C. in a forest : दावानलः, Ki.

CONFLICT (subs.) : I. Contest : q. v. : विरोधः. II. Opposition : (1)
विरोधः, c. of two Smritis : अतृयोर्विरोधः, Y. ; (2) विप्रतिषेधः, c. of the
two duties : द्वयोः कार्ययोर्विप्रतिषेधः, Si. II. 8.

CONFLICT (v.) : v. TO CONTEND, CLASH. *C.ing* : विरुद्धः (हा, ह).

CONFLUENCE : I. Of rivers : (1) सङ्गमः ; (2) सम्भेदः, *this is the c.
of the two great rivers* : अयमसौ महानयोः सम्भेदः, Ma. IV. ; (3)
तोयव्यतिकारः (poet.), R. VIII. 95. II. Concourse : q. v.

CONFLUENT : सङ्गवाहिनं (f. नौ) (?). [v. TO COMPLY, OBEY.

CONFORM : I. Trans. : v. TO ACCOMODATE, SUIT. II. Intrans. :

CONFORMABLE : I Suitable, like : q. v. : अनुरूपः (पा, पं). II.

Compliant : अनुविधायिन् (f. नी).

CONFORMABLY : अनुसारेण : V. ACCORDANCE WITH, IN.

CONFORMATION : I. Agreement : q. v. II. Form : q. v. : आकारः.

CONFORMITY : V. AGREEMENT. In c. with : V. ACCORDANCE WITH, IN.

CONFOUND : I. To mix and confuse : expr. by मन्थते (मन्, c. 4.),
c. s ignorance of distinctions as impartiality : अविवेकज्ञता पक्षपातित्वमिति
मन्थते. Ph. : c. ing, (lit. coupling) truth and falsehood : सत्त्वाद्यवे
मिथुनीकृत्य, S. II. To perplex : q. v. : आकुलीकरोति (कृ, c. 8.).
Ph. being c. ed : ससम्भ्रमम्, V. III. To ruin : q. v. : उच्छिन्नमिति
(छिद्, c. 7.).

CONFOUNDEDLY : अत्यन्तः : V. EXCEEDINGLY,

CONFRATERNITY : V. FRATERNITY.

CONFRONT : I. Lit. : (1) सम्मुखयति or अभिसुखयति (nomi.), to c. the
Lord : ईशमभिसुखयितुं, Ki. ; (2) सम्मुखीकरोति or अभिसुखीकरोति, M. n.

II. To oppose : q. v.

CONFUSE : I. To mix wrongly : सङ्करति (कृ, c. 6.) : V. TO MIX.

II. To perplex : q. v. : आकुलीकरोति.

CONFUSEDLY : I. With bewilderment : ससम्भ्रमम्. II. With-
out order ; क्रमं विहाय.

CONFUSION : I. Irregular mixture : सङ्करः, c. of castes : वर्णसङ्करः,
Kal. II. Tumult, disorder : विप्लवः, when the duties prescribed
by the Vedas and Smritis will be in a state of great c. : त्रीतन्मातृषमे
विप्लवमत्यन्तमुपपद्यते, V. p. Ph. in the c. (i e. in the crowd) : सङ्कुले, D.
III. Bewilderment : (1) सम्भ्रमः ; (2) वैलक्षण्यम् (from shame), Ra.
IV. Ruin, defeat : q. v.

CONFUTATION : खण्डनम् : V. REFUTATION.

CONFUTE : (1) खखयति (खख, c. 10.) : v. TO REFUTE ; (2) उत्तरं हरति (ह, c. 1.), Ki. or निरुत्तरीकरोति, M. n. (=to put to silence.).

CONGEAL (v.) : I. Trans. : घनीकरोति (क, c. 8.). II. Intrans. : घनीभवति (भू, c. 1.), *c.ed snow* : घनीभूतो हिमः, M. n.

CONGENER : सजातीयः (या, यं).

CONGENIAL : I. Kindred : एकप्रकृति (mfn.) (?). II. Suitable : q. v. : अनुरूपः (पा, पं).

CONGENIALITY : एकप्रकृतित्वम् (?). [जन्मात्मता.

CONGENITAL : सहजः (जा, जं) ; expr. by जन्मन् (n.), *c. blindness* :

CONGER : the sea-eel : समुद्रकुचिका (?).

CONGERIES : राशिः : v. HEAP.

CONGESTION : *रक्तसंघट्टः ; शीणितसमाहारः.

CONGLOBATE, -D : पिण्डीभूतः (ता, तं).

CONGLOMERATE (v. t.) : क्षुपीकरोति.

CONGLOMERATE (subs.) : क्षूपः : v. MASS.

CONGLUTINATE : v. TO CEMENT, GLUE.

CONGLUTINATION : सन्धिः : v. UNION.

CONGRATULATE : अभिनन्दति (नन्द, c. 1.), *c.d by the nuns* : तापसीभिरभिनन्द्यमाना, Sa. N. B. Often expr. by दिष्टा (lit. by luck), *I c. you on having such a boy as the gentle 'Rama* : दिष्टा वर्षसे यदीदृशसे वत्सी रामभद्रः, Vi. ; *we shoud c. ourselves that the king has returned to the city* : दिष्टा राजा प्रतिनिष्ठस्मि नगरम्, V.

CONGRATULATION : अभिनन्दनम् (?). *To offer c.* : v. TO CONGRATULATE.

CONGRATULATORY : अभिनन्दकः (का, कं). (?)

CONGREGATE : I. Intrans. : समागच्छति (गम्, c. 1.) : v. TO ASSEMBLE. II. Trans. : समाहरति (ह, c. 1.) : v. TO COLLECT.

CONGREGATION : I. COLLECTION : q. v. : समाहारः. II. An assembly : q. v. : समाजः.

CONGREGATIONAL : सामाजिकः (की, कं) (?).

CONGRESS : महासभा.

CONGRUITY : सङ्गतता. *C.* (of a sentence) : आकाङ्क्षा, *Ki.*

CONGRUOUS : सङ्गतः (ता, तं).

CONIC,-AL : *शङ्काकारः (रा, रं). *C. section* : *शङ्कुखण्डः.

CONJECTURAL : (1) वैतर्किकः (की, कं) (rare) : आनुमानिकः (की, कं).

CONJECTURE (subs.) : (1) वितर्कः, *your c. is right* : उपपन्नस्ये वितर्कः, *V.* ;
(2) ऊहः or ऊहा (= guess) ; (3) शङ्का (= apprehension) ; (4) अनुमानं
(= inference).

CONJECTURE (v.) : (1) तर्कयति, वि-, (तर्क, *c. 10.*), *which do you c.* [to be
Sakuntala] : त्वं तावत् कतमां तर्कयसि, *Sa. VI.* ; (2) ऊहते (ऊह, *c. 1.*),
c.d that they were devoid of hostile feelings : औद्दिष्ट तान् वीतविरुद्धान्
B. III. 43.

CONJOIN : संयोजयति (युज् *c. 10.*) : *V. TO JOIN.*

CONJOINT : संहतः (ता, तं) : *V. UNITEDLY.*

CONJOINTLY : (1) expr. by adj., *but c.* : संहतास्तु, *H.* ; (2) सम्भूय, *all*
c. : सर्वे सम्भूय, *Mat.* : *V. TOGETHER.*

CONJUGAL : *Ph. c. love* : दम्पत्योः प्रेम ; *transgression of c. duties* : दम्पत्योः
परस्परं धर्मव्यतिक्रमः, *K. b.* ; *c. fidelity* : अव्यभिचारः, *K. b. V. CHASTITY.*

CONJUGALITY : (1) दाम्पत्यम् ; (2) संयोगः (= union).

CONJUGATE (v.) : *Ph. c. भू in the लिट्. भूधातीर्षिट् रूपाणि (n. pl.) ब्रूहि,*
वद, etc. : *V. TO SAY.*

CONJUGATION : *I. The act* : धातुरूपाख्यानम्. *II. A class of verbs* :
गणः. *III. A scheme* : धातुरूपादर्शः.

CONJUNCTION : *I. Union* : *q. v.* *II. In gram.* : समुच्चयार्थकमव्ययम्.
III. In Astro. : योगः, सं-, *planetary c.* : ग्रहयोगः, *Su.*

CONJUNCTIVE : *I. Connection* : *q. v.* *II. Occasion* : अवसरः.

CONJURATION : *I. An entreaty* : *q. v.* *II. Enchantment* : *q. v.* :
इन्द्रजालम्, *to practise c.* : इन्द्रजालमाचरति, *K. III. Magic* : *q. v.*

CONJURE (v. t.) : I. To adjure, implore : q. v. II. To enchant :
 मोहयति (c. of सुह्), *c.ing the king of Malava by my c.ing art* :
 इन्द्रजालविषया मालवेन्द्रं मोहयन्, D. C. up : उत्थापयति (c. of स्था).

CONJURER : इन्द्रजालिकः or ऐन्द्रजालिकः, Ra.

CONNECT : सम्बन्धति, अभि-, (rare) (बन्ध्, c. 9.), *it is not an iota c.ed with
 its faults or merits* : तत्कृतेन दीपेण गुणेन वाऽणुमात्रेणापि स न सम्बध्यते, S. ;
c.ed with each other : इतरेतराभिसम्बद्धः (द्वा, द्वं), N. d. : v. TO UNITE.

CONNECTEDLY : (1) सम्बन्धम् ; (2) सङ्गतं (consistently).

CONNECTION, CONNEXION : (1) सम्बन्धः (best equiv.), *an enviable c.* :
 शास्त्रसम्बन्धः, R. ; *the c. between the families of Janaka and Raghu.*
 जनकानाञ्च रघुणाञ्च सम्बन्धः, Vi. ; (2) सम्पर्कः, *to disallow c.* : सम्पर्कम् अमुजा-
 नाति, Mal. ; (3) सङ्गः (=being together), *with your c.* : सङ्गेन वः, Ku. :
 v. ASSOCIATION ; (4) प्रबन्धः (=connectedness, as of a discourse),
 Ki. ; (5) सङ्गमः (sp. sexual c.).

CONNECTIVE : सम्बन्धिन् (f. गौ), Da.

CONNIVANCE : उपेक्षा (?).

CONNIVE AT : उपेक्षते (ईच्, c. 1.) (?).

CONNOISSEUR : (1) गुण्यः ; (2) अभिज्ञः.

CONNUBIAL : v. CONJUGAL, NUPTIAL.

CONQUER : (1) जयति (जि, c. 1.), *to c. Persia* : पारसिकान् जेतुं, R. iv. 60. ;
one who has c.ed his passions : जितेन्द्रियः, Ku. ; (2) विजयते (जि, c. 1.),
c.ed him in battle : युधि तं विजिग्ये, Vi. ; (3) निर्जयति, अजयति (rare),
one who has c.ed the world : अजितभुवनः, Ki. : v. TO SUBDUE, SUB-
 JUGATE, SURMOUNT.

CONQUERESS : (1) जेवती ; (2) विजिवी.

CONQUERING (adj.) : जयिन्, विजयिन् (f. गौ), *c. power* : विजयिवीर्यम्, Vi.

CONQUEROR : (1) जेढ, वि-, (rarely अज-,) (m.), *c. of the (three) worlds* :
 जगतां जेता, Vi. ; (2) जित् (m.) in comp., *c. of Indra* : इन्द्रजित्.

CONQUEST : I. The act : जयः, वि- : V. VICTORY, SUBJUGATION. II.

That which is conquered : expr. by जितः (ता, तं).

CONSANGUINITY : सगीवृता ; सनाभिता.

CONSCIENCE : no equiv. : *संज्ञानम्.

CONSCIENTIOUS : *संज्ञानिन् (f. नी) : V. UPRIGHT, JUST.

CONSCIENTIOUSLY : *संज्ञानेन ; अमायया (=sincerely.).

CONSCIENTIOUSNESS : *संज्ञानिता ; धार्मिकता (=piety) ; न्यायपरायणता
(=uprightness).

CONSCIOUS : I. Possessing c.ness : चेतनः or सचेतनः (ना, नं), *even by (those) who are not c.* : विचेतनैरपि, Ku. II. Aware, sensible :
expr. by the verbs. : जानाति (ज्ञा, c. 9.), वेत्ति (विद्, c. 2.), etc. (=to
know : q. v.); *though c. unable to control the organs* : जानानाप्यप्रभवन्तो
करणानाम्, K. ; *which one can only be c. of* : स्वसंवेद्यः (द्या, दं), K.

CONSCIOUSLY : (1) ज्ञानात् ; (2) ज्ञानतः ; (3) ज्ञानपूर्वम्.

CONSCIOUSNESS : I. Sensation : चेतना or चैतन्यम्, *deprived her of c.* :
तस्याचेतनां जहार, K. ; (2) संज्ञा, *to restore c.* : संज्ञां यादयति, K. II.
Knowledge : (1) ज्ञानम् ; (2) उपलब्धिः.

CONSCRIPT : I. Subs. : V. RECRUIT. II. Adj. : पञ्चारीपितः (ता, तं).

CONSCRIPTION : बलसमुत्थानम्, D., and sim. comp.s.

CONSECRATE : (1) प्रतिष्ठापयति (c. of स्था) (of idols, etc.), Mat. ; (2)
पवित्रीकरोति or पवित्रयति (=to make sacred), *will c. my language* :
वीर्यं पवित्रयिष्यति, N. I. 2.

CONSECRATE, -D (adj.) : V. SACRED, HOLY.

CONSECRATION : (1) प्रतिष्ठापनम्, V. m. ; (2) better by verb. ? [पञ्चवर्षं.

CONSECUTIVE : expr. by adv. अनुक्रमेण, *for five c. years* : अनुक्रमेण

CONSECUTIVELY : अनुक्रमेण.

CONSENT (subs.) : सम्प्रति., *to obtain your c.* : तत्र सम्प्रतिमधिगन्तुम्, N. II.

43. ; *sells without the c. of the owner* : स्वायत्तसम्प्रती विक्रीयते, M.

CONSENT (v.) : (1) सम्मतिं ददाति (दा, c. 3.) ; (2) सम्मतः (ता, तं) भवति.

Ph. I c. to what has been written above मतं मे यदत्रोपरि लेखितम्, Y.

CONSEQUENCE : I. Result, effect : q. v. : फलम्, of evil c.s : अनिष्टफलः (सा, सं) Mu. Ph. in c. of : v. FOR, ACCOUNT OF, ON- ; the c. of which was : ततः or अतः. II. Logical : निगमनम्. III. Importance. Ph. of no c. निरर्थकः (का, कं) ; a matter of great c. गुर्वर्थः ; doing what is of little c. यत्किञ्चनकारिता, K.

CONSEQUENT (adj.) : v. ATTENDANT. C. to : v. AFTER.

CONSEQUENT (subs.) : I. In Logic : निगमनम्. II. Of ratios : perh. अतः.

CONSEQUENTIAL : I. Lit. : आनुवर्तिकः (कौ, कं). II. Pompous, conceited : q. v.

CONSEQUENTIALLY : I. Logically : q. v. II. Eventually : q. v. III. In a regular series : अनुक्रमेण ; पीरार्पथ्येण. IV. Pompously, conceitedly : q. v.

CONSEQUENTLY : अतः, c. the behavior of men is the same as of (lower) animals : अतः समानः पञ्चादिभिः पुरुषाणां व्यवहारः, S. : v. THEREFORE.

CONSERVATION : रक्षा : v. PRESERVATION.

CONSERVATIVE (subs.) : *नवविधिविन् (f. णी) ; स्थितिपालः (ली, लं). C. ministry : *नवविधिविसचिवमण्डलम्.

CONSERVATOR : (1) रक्षकः ; (2) पालः in comp., c. of a forest : वनपालः : v. PRESERVER.

CONSERVATORY : *प्रसूनशाला.

CONSERVE : I. Verb : रक्षति : v. TO PRESERVE. II. Subs. : v. PRESERVE.

CONSIDER : I. In gen. sense : (1) विचारयति (c. of चर्), if it is c.ed, this quitting of life [by widows] is selfish : अत हि विचार्यमाणे स्वार्थ एव प्राणपरित्यागीऽयम्, K. ; (2) विदुश्च (ष) श्रति (सृश् or -प्, c. 6.), without c.ing

he sayings of Manu and others : मन्वादिशब्दान्वितस्य, Da. ; (3) आलोचयति, समा-, पर्या-, (लोच्, c. 10.), *c.ing their (comparative) importance and insignificance* : तेषां मुख्यधुमावं पर्यालोच, K. b. ; (4) चिन्तयति, परि-, नि-, सं-, (चिन्, c. 10.), (= to think of), *c.ing the painfulness of affliction* : चिन्तयित्वा दुःखतां खेदस्य, K. ; (5) समीचते (ईच्, c. 1.) (= to look at), *age is not c.ed among elders in virtue* : न चर्ष्यतेषु वयः समीचते, Ku. II. To regard, think : मन्वते (मन्, c. 4.), *one who c.s himself learned* : पण्डितमन्वः त्या, न्), B.

CONSIDERABLE : I. Respectable : q. v. II. Moderately large : अनस्यः (त्या, लं), *a c. force* : अनस्यं बलम्, D. : v. MANY, LARGE.

CONSIDERABLY : बलवत्, Sa. : v. MUCH, EXCEEDINGLY.

CONSIDERATE (adj.) : I. Mindful of the feelings or rights of others : no equiv. सदयः (या, यं) (= kind), *enjoyed in a c. manner* : सदयं बुभुजे, R. II. Circumspect : समीचाकारिन् (f. ची) ; विद्वन्कारिन् (f. ची).

CONSIDERATELY : I. With due regard to others : सदयं (= kindly). II. Circumspectly : (1) विद्वन् ; (2) समीचा.

CONSIDERATANESS : I. Thoughtful kindness : दया (?). II. Prudence : समीचाकारिता.

CONSIDERATION : I. Deliberation : (1) विचारः or विचारणा, *agreed without c.* : अविचारानुमतः (ता, तं), D. II. ; (2) आलोचना, सम्-, परि- ; (3) विमर्शः ; (4) समीचा (= circumspection) ; (5) चिन्ता (= thinking). II. Regard : आदरः. *To have c. for* : आदरयते (ह, c. 4.), *has no c. for munificence* : न त्यागमादरयते, K. *In c. of* : expr. by inde. past. part. *in c. of its being the first (offence)* : प्रथममिति प्रेक्षा, Sa. : v. ACCOUNT OF, ON-. III. Respectability : प्रतिष्ठा, *of c.* : लब्धप्रतिष्ठः (ष्ठा, ष्) : v. CHIEF. IV. Motive reason, : q. v. : कारणम्. V. In law : अर्थः (?).

CONSIGN : V. TO ENTRUST, DELIVER, SEND.

CONSIGNMENT : (1) प्रेरणम् (=sending) ; (2) समर्पणम् (=delivery) ; (3) निक्षेपः (=depositing).

CONSIST : I. T. to subsist : q. v. II. To be consistent : v. CONSISTENT. III. To c. of : Ph. *on what it stands and of what it c.s of* यदाधारं यदात्मकम्, V. p. ; *the science of astronomy c.s of three branches* ज्योतिःशास्त्रं स्कन्धत्रयाधिष्ठितम्, V. m. ; *the Gayatri (metre) c.s of 24 syllables* चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री, Up. : v. C.ING OF. IV. To c. in : Ph. : *perspicuity c.s in clearness of meaning* : अर्थवैम-
व्याख्या प्रसादः, Kav. ; *grace c.s in picturesqueness of language* चित्रवैचित्र्यरूपं माधुर्यम्, Kav.

CONSISTING OF : (1) -मय. (यौ, यं), *food c. of water, fruit, and roots* : जलफलमूलमयेषां द्वारेषु, K. Ph. : *an army c. chiefly of elephants* हासिकप्रायं सैन्यं, Ra. ; (2) आत्मकः (का, कं), *in beings c. of five [elements]* पञ्चात्मकेषु भूतेषु, B. p. ; (3) in some cases by deriv., c. of five elements : पाञ्चभौतिकः (कौ, कं).

CONSISTENCE, CONSISTENCY : I. Firmness, stability : q. v. : स्थैर्यम्. II. Combination : q. v. : III. Congruity : साङ्गत्यम्. IV. Thick-
ness : q. v.

CONSISTENT : I. Congruous : सङ्गतः (ता, तं). II. Firm, solid : q. v.

CONSISTENTLY : (1) सङ्गतम् ; (2) ससम्बन्धम्.

CONSISTORY : धर्मसभा (?).

CONSOLABLE : (1) आश्वासनीयः (या, यं) ; (2) शा(सा)न्वनीयः (या, यं)

CONSOLATION : (1) आश्वास. ; (2) समाश्वास. ; (3) शान्त्वं or सान्त्वनं, -ना.
To give c. : v. TO CONSOLE.

CONSOLATORY : I. Adj. : (1) आश्वासकः (सिका, सकं) ; (2) शोकापनी-
दननिपुणः (शा, णं), K. II. Subs. : सान्त्वनम्, उप-, *with mild c.s* :
मृदुभिरुपसान्त्वनैः, K.

CONSOLE (v. t.): (1) आश्वसयति, सम्-, (c. of शस्), K. ; (2) आ(सा)न्वयति, उप-, अभि-, (शान्त् or सान्त्, c. 10.), B. ; (2) अभ्युपपद्यते (पद, c. 4.), to c. *Rati* : रतिमभ्युपपत्तुम्, Ku, iv. 25. ; (3) प्रकृतौ स्थापयति (c. of स्था) (= to put in natural state), R.

CONSOLE (subs.): निर्वृद्धः (?).

CONSOLER : यः (या, यं) आश्वसयति : v. TO CONSOLE.

CONSOLIDATE : (1) संहन्ति (हन्, c. 2.) ; (2) दृढीकरोति (= to make firm).

CONSONANCE : I. Of sounds : साम्यम्. II. Suitableness : q. v. : योग्यता.

CONSONANT (adj.): I. Accordant : समः (मा, मं). II. Suitable, consistent : q. v.

CONSONANT (subs.): (1) व्यञ्जनं or व्यञ्जनवर्णम् ; (2) हल् (according to the arrangement of Panini), ending in a c. : हलन्त (f. ता).

CONSORT (subs.): i. e. husband or wife : q. v.

CONSORT WITH : v. ASSOCIATE WITH.

CONSPICUOUS : I. Manifest : q. v. : प्रकाशः or सुप्रकाशः (आ, शं). II. Prominent, great : q. v. : उत्कृष्टः (टा, टं).

CONSPICUOUSLY : स्पष्टम् : v. PLAINLY, REMARKABLY.

CONSPICUOUSNESS : I. Lit. : प्रकाशता. II. Eminence, renown : q. v.

CONSPIRACY : (1) कुचक्रं (= cabal) ; (2) उपजापः (= plot).

CONSPIRATOR : (1) कुचक्रिन् (f. णी) ; (2) उपजापक (f. पिका).

CONSPIRE (v.): I. To plot : q. v. : उपजपति (जप्, c. 1.). II. To combine, agree : q. v.

CONSTABLE : (1) रक्षिन् (m.) (= watchman) ; (2) नागरिकः (= municipal c. ?), D. II. *Lord high c.* : *महादखनायकः.

CONSTANCY : I. Firmness : (1) स्थैर्यं or स्थिरता ; (2) निश्चलता. II. Of mind : स्थैर्यं : v. FORTITUDE, PERSEVERANCE.

CONSTANT : I. Firm : (1) स्थिरः (रा, रं), *my entire fortune is* c. : स्थिरा

नम सर्वसम्पत्, Si; (2) अचलः or निश्चलः (ला, लं), *regard for dependents is not c.*; चलं गौरवमाश्रितेषु, Ku.; (3) अवस्थितः or व्यवस्थितः (ता, तं) (rare), *love for women is not c.*; प्रेम दयितास्नानस्थितम्, Ku. iv. 28.

II. Continuous : q. v. : सततः (ता, तं).

CONSTANTLY : I. Firmly : (1) स्थिरम्; (2) अचलम्. II. Continuously, perpetually : q. v. : सततम्, *think of truths c. in your mind* : तत्त्वं चिन्तय सततं चित्ते, J.

CONSTELLATION : राशिः, *c. of the lion* : सिंहराशिः.

CONSTERNATION : संवासः : v. TERROR, AMAZEMENT.

CONSTIPATE : (1) बध्नाति (बध्, c. 9.); (2) अवबुध्यते (बुध्, c. 7.); (3) अव-
ष्टभाति, वि-, (सम्भ, c. 9.); (4) नष्टति, आ-, (नष्ट, c. 4.). N. B. These
verbs take as their acc. मलम्, पुरीषम्, etc. *Cling* : v. COSTIVE (1).

CONSTIPATION : (1) बद्धवृत्कता, and sim. comp.s, Sr.; (2) विष्टम्, Sr.

CONSTITUENT (adj.) : Ph. *c. part* साधनम् : v. ELEMENT.

CONSTITUENT (subs.) : I. An elector : q. v. II. A component : q. v.

CONSTITUTE : I. To enact, establish : q. v. II. To appoint, de-
pute : q. v. III. To form, compose. Ph. *after deciding what*
c.s a poem : काव्यस्वरूपं निश्चय, Kav.; *clearness of meaning c.s per-*
spicuity : अर्थवैमल्यत्वात्मा प्रसादः, Kav.; *body or wealth does not c. man-*
hood : न वपुर्वस्तु वा पुंस्त्वमूलम्, D.

CONSTITUTION : I. Formation : q. v. II. Natural condition, tem-
perament : प्रकृतिः III. Government : perh. तन्त्रम्.

CONSTITUTIONAL : I. Inherent in the constitution : स्वाभाविकः (कौ, कं).

II. Regulated by a c. : Ph. *c. government* *व्यवस्थिततन्त्रम्; *c. law* :

*तन्त्रव्यवस्था.

[Lawfully : q. v.

CONSTITUTIONALLY : I. Naturally : (1) प्रकृत्या; (2) स्वाभावतः. II.

CONSTRAIN (v.) : I. To compel : q. v. : सम्पीडयति (पीड्, c. 10.).

II. To restrain : q. v. III. To compress : q. v.

CONSTRAINT : I. Compulsion : q. v. II. Restraint : q. v.

CONSTRIC (v.) : संकीचति (कुच्, c. 1.) : v. TO CONTRACT.

CONSTRUCT (v.) : निर्मितीति (मा, c. 3.) : v. TO BUILD, MAKE.

CONSTRUCTION : I. Making : निर्माणन्. II. Form : q. v. III.

Of a sentence : (1) अन्वयः ; (2) सम्बन्धः ; (3) योजना. IV. Sense, meaning : q. v. : अर्थः.

CONSTRUCTIVE : perh. फलार्थ, c. treason : *फलार्थराजद्रीहः.

CONSTRUE (v.) : I. To explain the construction of : अन्वयं वदति (वद, c.

1.). To be c.d : (1) अन्वीयते (pass. of इ), Da. ; (2) सम्बध्यते (pass. of बन्ध्), why the word 'so' is not c.d with brother : तथा पदं भाषैव कुतो न सम्बध्यते, Da. II. To explain interpret : q. v.

CONSUBSTANTIAL : सरूपः (पा, पं).

CONSUL : I. Ancient : *कंसलः ; दण्डनायकः. II. An agent of a foreign government : *अनुदूतः.

CONSULATE, CONSULSHIP : *कंसलपदम्.

CONSULT : सन्वयति, -ते (सन्व्, c. 10.), c. my good : सन्वयध्वं हितं मम, Mah.,

c.ed with the ministers : सन्निभिः साधैः सन्वयानास, V. p. : v. also to CONSIDER ; ATTEND ; ASK.

CONSULTATION : (1) सन्वया ; (2) सन्तः, - णं, to hold c. : सन्तं करीति, P. : v. CONSIDERATION.

CONSUMABLE : क्षयिन् (f. णी) : v. PERISHABLE.

CONSUME (v.) : क्षपयति (c. of क्षि) : v. TO DESTROY, WASTE.

CONSUMER : I. Destroyer : q. v. II. Devourer : खादकः.

CONSUMMATE (v.) : पूरयति (c. of पूर्) : v. TO COMPLETE.

CONSUMMATE (adj.) : परिपक्वः (क्ता, क्त) : v. PERFECT.

CONSUMMATION : I. Perfection : q. v. : परिपाकः, seeing his c. in civility : वीक्ष्य तस्य विनये परिपाकम्, N. II. Close, end : q. v.

CONSUMPTION : I. Decay, destruction : q. v. : क्षयः. II. Of comme

dities : perh. best expr. by विक्रयः (=sale). III. A disease :

(1) चयरीगः ; (2) चक्षन् or राजयक्षन् (m.) ; (3) शीघः.

CONSUMPTIVE : चयरीगिन् (f. स्त्री).

CONTACT : I. Lit. : स्पर्शः. II. Association : q. v. : सम्पर्कः.

CONTAGION : I. Contact : स्पर्शः. II. Infection by c. : स्पर्शसंचारः.

CONTAGIOUS : Ph. c. disease चामयः स्पर्शसंचारी, Raj.

CONTAIN (v.) : I. To comprise : (1) by bah. comp., a dwelling c.ing eight courts : अष्टमकोष्ठं भवनम्, Mr. : v. HAVING ; (2) by गर्भः (भा, भै) in comp., this house c.s men : पुरुषगर्भमेतदृष्टम्, Mu. ; c.ing moral instruction : धर्मोपदेशगर्भः (भा, भै), K. : v. also TO HOLD, INCLUDE. Ph. : I saw that it c.ed this couplet (lit. written on it) तस्यामिनामलिखितानार्यामपश्यम्, K. II. To restrain : q. v.

CONTAINING : v. TO CONTAIN (I).

CONTAMINATE : दूषयति (c. of दुष्) : v. TO POLLUTE.

CONTAMINATION : दूषणम् : v. POLLUTION.

CONTEMN : अवमन्यते (मन्, c. 4.) : v. TO DESPISE.

CONTEMNER : अवमन्तृ (f. स्त्री) : v. DESPISER.

CONTEMPLATE : I. Trans. : v. TO CONSIDER. II. Intrans. : ध्यायति (ध्यै, c. 1.) : v. TO MEDITATE.

CONTEMPLATION : (1) चिन्ता : v. CONSIDERATION ; (2) ध्यानम् : v. MEDITATION. To have in c. : i. e. to intend or purpose : q. v.

CONTEMPLATIVE : (1) ध्यानपरः (रा, रं) ; (2) चिन्ताप्रवणः (णा, णं).

CONTEMPLATOR : ध्यानिन् (f. स्त्री).

CONTEMPORANEOUS, CONTEMPORARY : (1) समकालः (ला, लं) ; (2) समकालीनः (ना, नं) ; (3) तुल्यकालः (ला, लं), these kings will be c. : एते तुल्यकाला मूयन्ती भविष्यन्ति, V. p.

CONTEMPT : (1) अवज्ञा, was turned out with c. : अवज्ञया निःसारितः, P. : (2) अवमानम्, c. of each other : अन्योन्यावमानम्, D. ; (3) अनादरः, Ki. ;

(4) अवज्ञाना, M. n. Ph. : *to treat with c.* : अवज्ञानाति (आ, c. 9.) :

V. TO DE-PISE.

CONTEMPTIBLE : (1) निरुद्धः (टा, टं) : V. MEAN ; (2) गर्हितः (ता, तं) :

V. DESPICABLE.

CONTEMPTUOUS : V. DISDAINFUL, HAUGHTY.

CONTEMPTUOUSLY : (1) अवज्ञया ; (2) सावज्ञम् ; (3) सावमानम् ; (4) अनादरेण ;
(5) अवमथनया.

CONTEND : (1) विगृह्णाति (यङ्, c. 9.) (=to contest), *clinging with the enemy of Namuchi* (i. e. Indra) : नमुचिदिषा विगृह्ण, Si. I. 51. ; (2) विरुधति (रुध्, c. 7.) : V. TO OPPOSE ; (3) विददते (वद्, c. 1.) : V. TO DISPUTE ;
(4) स्यर्हति (स्यर्ह, c. 1.) : V. TO IRE.

CONTENDING (part. adj.) : विवदमानः (ना, नं) ; better expr. by verb.

CONTENT (adj.) : (1) सन्तुष्टः or तुष्टः (टा, टं) ; (2) सन्तोषवत् (f. ती) (rare),
P. Ph. : *you should be c.* : त्वया सन्तोषः कार्यः, P. II. 6.

CONTENT, TO BE : तुष्यति, सं-, (तुष्, c. 4.), *an intelligent man is c. with whatever is his own* : यस्य यावत् स तेनैव स्वेन तुष्यति बुद्धिमान्, V. p.

CONTENT (V. t.) : सं-तोषयति (c. of तुष्) : V. TO SATISFY, PLEASE.

CONTENT (subs.) : I. Contentment : q. v. II. Reward : q. v. : पारितोषिकम्. III. Capacity : q. v. : *the cubic c.s of a sphere* : गोलस्यान्तर्गतं घनफलम्, Li. IV. That which is contained : Ph. *the c.s of a book* : यदयस्य लिखितम् ; *table of c.s* : निघण्टुपत्रम् or मूचिपत्रम्, Maheshachandra.

CONTENTEDLY : expr. by the adj. : सन्तुष्टः (टा, टं).

CONTENTION : I. Contest, strife : q. v. : विवादः. II. Controversy :
q. v. : विवादः, Da. Ph. : *your c. is not valid* : "न सङ्गतस्ते वादः.
III. Eagerness : q. v. Ph. : "*c. of mind*" : मनःसंयोगः.

CONTENTIOUS : विवादप्रिय (या, यं) : V. QUARRELSOME, LITIGIOUS.

CONTENTIOUSNESS : V. QUERRELSOMENESS, LITIGIOUSNESS.

CONTENTMENT : सन्तोषः, *there is no wealth like c.* : सन्तोषतुल्यं धनमस्ति
मात्रम्, P. II. 6.

CONTERMINOUS : एकसीमः (मा, सं) ; or by circum. : V. BORDER.

CONTEST (subs.) : I. Dispute : q. v. : विवादः. II. Strife : विग्रहः,
a furious c. : तुमुषी विग्रहः, Mat.

CONTEST (v.) : I. To dispute : q. v. II. To contend, fight : q. v. :
विग्रहाति (ग्रह, c. १.).

CONTESTED : expr. by विवाद in comp. : V. DISPUTED.

CONTEXT : perh. अवयवः.

CONTEXTURE : V. SYSTEM.

CONTIGUITY : (1) संलग्नता ; (2) सन्निकर्षः (=nearness) ; (3) सम्पर्कः (= contact).

CONTIGUOUS : (1) संलग्नः (मा, प्र) (=adjoining) ; (2) सन्निकटः (टा, ट) (= adjacent : q. v.).

CONTINENCE : (1) संयमः ; (2) संयमिता ; (3) जितेन्द्रियता, -त्वं ; (4) इन्द्रिय-
जयः, K.

CONTINENT (adj.) : I. Chaste : (1) संयमिन् (f. नौ) ; (2) जितेन्द्रियः (या, यं). II. Continuous : q. v.

CONTINENT (subs.) : I. Lit. : वर्षः (?), V. p. II. Europe as distinguished from England : *इयुरूपवर्षः.

CONTINENTAL : I. Lit. : *वर्षीयः (या, यं) or वर्ष im comp., c. congress :
*वर्षसभा. II. Of Europe : expr. by comp., c. tour : *इयुरूपवर्षभ्रमणम्.

CONTINENTLY : (1) संयमेन ; (2) जितेन्द्रियतया.

CONTINGENCE, CONTINGENCY : I. Possibility : सम्भावना. II. A casualty : expr. by words meaning *uncertain, doubtful* : follows c.s :
अभ्युपगमि निषेवते, II. ; *even if his connection was a c.* : सन्दिग्धीऽप्यस्य
समागमो यदि स्यात्, K.

CONTINGENT (adj.) : (1) अनिश्चितः (ता, तं), (=uncertain) ; (2) सन्दिग्धः

(स्य, त्वं) (=doubtful). *C. on* : चायत्तः (ता, तं), *c. on fate* : देवावरः

(ता, तं), *Ve.* : *v. TO DEPEND* (II).

CONTINGENT (subs.) : अंशः (= share) : *v. QUOTA*.

CONTINGENTLY : *v. ACCIDENTALLY*.

CONTINUAL : (1) निरन्तरः (स्या, त्वं) (prop=perpetual) ; (2) अविरतः (ता, तं) : *v. INCESSANT* ; (3) अविच्छिन्नः (ता, त्वं) *v. UNINTERRUPTED*.

CONTINUALLY : (1) सततम्, *in c. passing time* : काले सततयायिनि, *V. c.* : *v. ALWAYS* ; (2) अविरतः : *v. INCESSANTLY* ; (3) सदाशुद्धः : *v. FREQUENTLY*.

CONTINUANCE : I. Constancy, stay : *q. v.* : स्थितिः, अव- II. Continuity : *q. v.* *Ph. of long c.* बहुकालस्यायिन् (f. नी).

CONTINUATION : I. The act of continuing : *expr. by circum.* : *v. TO CONTINUE*. II. Continuity : *q. v.* III. That which is continued, as the *c.* of a story : शेषः : *v. REMAINDER, SEQUEL*.

CONTINUE (*v. i.*) : I. To stay : *q. v.* : तिष्ठति, अव-, (स्या, *c. 1.*) II. To last : *q. v.* III. To persevere : तिष्ठति, अव-.

CONTINUE (*v. t.*) : *expr. by adv.* : or by *not* and *cease*, *by c.d calls* : नित्यविरहितीपङ्क्तियु, *Si.* ; *c.d to quarrel* : कलहं कुर्वाणा न विश्रायति, *P.* ; and *c.d the journey day and night* : दिशरात्रौ चावहन्, *K.*

CONTINUITY : (1) प्रसक्तिः ; (2) प्रवन्धः, *c. of making sacrifices* : अथरात्रा क्रियाप्रवन्धः, *R.* ; (3) अविच्छेदः (=uninterruptedness) ; (4) अविरामः (=unceasingness) ; (5) सातत्यम् (=perpetuity).

CONTINUOUS : (1) प्रसक्त (f. ता), *c. lightning* : प्रसक्तवियुत्, *Ki.* ; (2) अविच्छिन्नः (ता, त्वं) (=uninterrupted), *by c. performance* : अविच्छिन्नादनुष्ठानात्, *M. n.* ; (3) अविरतः (ता, तं) : *v. INCESSANT*.

CONTINUOUSLY : (1) सततं or सन्ततं, *Ki.* ; (2) अविच्छिन्नम् ; (3) अविरतम् ; (4) प्रसक्तम्.

CONTINUOUSNESS : *v. CONTINUITY*.

CONTORT : V. TO DISTORT (1), TWIST.

CONTORTION : V. DISTORTION.

CONTOUR : (1) आकारः (=form) ; (2) परिवेशः (= circumference).

CONTRABAND : निषिद्धः or प्रतिषिद्धः (बा, ब), K. b.

CONTRACT (v. t.) : I. To bring into less compass : (1) संकीचति (कुच्, c. 1.) or संकीचं गयति (नी, c. 1.), प्रापयति (c. of आप्), etc. ; (2) कुचयति, आ-, वि-, (c. of कुच्) ; (3) संचिपति (चिप्, c. 6.) (=to shorten) ; (4) समूहति (ऊह्, c. 1.) (=to bring together), as if *c.ing the quarters* : दिशः समूहन्निव, Ki. II. To acquire, gain : q. v. : अधिगच्छति (गम्, c. 1.). III. In gram. : संचिपति (?). Miscel. : to c. a debt : ऋणं करोति, a debt c.ed by a husband : पतिकृतऋणम्, N. s. ; to c. a disease : व्याधिम् अधिगच्छति (गम्, c. 1.), आवाप्नोति (आप्, c. 5.), etc. Sr. ; I will c. the union of Madalekha with Vaisampayana : वैशम्पायनस्य मदलेखया सह घटनां कारयामि, K. ; to c. friendship : सौख्यं बध्नाति, Ku.

CONTRACT (v. i.) : I. To shrink : (1) संकुचति (कुच्, c. 6.), skin c.s : संकुचति चर्म्मा, V. d. ; (2) कुचति, वि-, आ-, (कुच्, c. 1.) ; with the brow c.ed : विकुञ्चितभ्रूलतम्, Ku. v. 74, (3) संकीचम् एति, ब्रजति, etc. II. To covenant : (1) समयं or संविदं करोति ; (2) अभ्युपैति (इ. c. 2.) (= to agree), c.ing for service : शत्रुषामभ्युपेत्य, Vri. ; Ph. : should reside the time c.ed for : कृतं कालं निवसेत्, Y. ; should complete the time c.ed for : कृतं कालं समापयेत्, N. s.

CONTRACT (subs.) : I. Lit. : (1) नियमः ; (2) समयः ; (3) संविदः, दा (f.), breach of c. : संविद्व्यतिक्रमः, M. II. A contracted word : संचितपदम् (?).

CONTRACTIBILITY, CONTRACTILITY : संकीचशीलता.

CONTRACTIBLE, CONTRACTILE : (1) संकीचशीलः (ला, लं) ; (2) कुचनीयः (या, यं) (rare).

[An abbreviation : संचेपः.

CONTRACTION : I. Lit. : (1) सङ्कीचः, -नं ; (2) कुचनम्, वि-, आ-. II.

CONTRACTOR : (1) समयकारिन् (f. णी); (2) कृतसंनिद (mf.n.).

CONTRADICT : (1) वि-रुषद्भि (रुष्, c. 7.), प्रति-, उप- (= to oppose), S. ; (2) प्रतिषेधति (सिष्, c. 1.), (=1), *he would c. the variety of the world* : स जगदेचित्रं प्रतिषेधेत्, S. III. 33 ; (3) प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.) (=gain-say) : v. TO DENY. *To c. a man* : expr. by circum., *he c.ed him-self on many points* : *स बहूनि विरुद्धवचनान्युवाच.

CONTRADICTION : (1) विरोधः ; (2) प्रतिषेधः ; (3) प्रत्याख्यानम् (= denial).

CONTRADICTORY : I. Opposing in terms : (1) विरुद्धः (द्वा, द्) ; (2) विरोधिन् (f. नी), *these two assertions are c.* : परस्परविरोधिनी वचने, Mu. I. II. Repugnant, inconsistent : q. v.

CONTRADISTINCTION : (1) वैपरीत्यम् ; (2) वैलक्षण्यम्.

CONTRARIETY : I. Contrary state : वैपरीत्यम्. II. Inconsistency : विरोधः.

CONTRARIWISE : (1) वैपरीत्येन ; (2) विपर्ययेण.

CONTRARY (adj.) : I. In direction etc : (1) प्रति in comp., *driven by c. wind* : प्रतिवातप्रेरितः (ता, तं), D. ; (2) प्रतीपः, वि-, (पा, पं), *c. wind* : प्रतीपपवनः, R. XI. 62. II. Opposite : (1) विपरीतः (ता, तं), *but it is c. with learned men* : विपरीतम् विपश्चिताम्, M. n. ; *as you are of a c. mind* : यतो विपरीतबुद्धिरसि, P. ; (2) विरुद्धः (द्वा, द्) (=contradictory).

CONTRARY TO : v. AGAINST (II).

CONTRARY (subs.) : (1) विपरीतम्, *in saying that the weak are incurable we get its c.* : कृशा दुधिकित्या इत्युक्ते विपरीतं गृह्यते, Sr. ; (2) विपर्ययः, *on the c.* : तद्विपर्ययेण, S. ; (3) प्रातिस्नीत्यम्, Sr.

CONTRAST (v. t.) : Ph. c. the cistes : वर्णभेदान् पदश्रयः v. DIFFERENCE, TO SHOW.

CONTRAST (v. i.) : i. e. to stand in or exhibit c. : expr. by circum. :

v. ABOVE.

CONTRAST (subs.) : I. In c.ing : (1) by क.....क, *what a c. between*

the solar dynasty and (my) little mind : क सूर्यप्रभो वंशः क चात्यत्रिपया मतिः, R. I. 2. ; (2) अन्तरम्, (= distance), *that is the c. between you and Rama* : तदन्तरं ते रघुनन्दनस्य, Ma. n. II. Obs. : v. OPPOSITION, DISSIMILARITY.

CONTRAVENE : प्रतिहन्ति (ङ्, c. 2.) : v. OPPOSE, VIOLATE.

CONTRAVENTION : व्यतिक्रमः : v. VIOLATION, OPPOSITION.

CONTRIBUTE : I. To give, grant : q. v. : ददाति (दा, c. 3.). II. To help, benefit : q. v.

CONTRIBUTION : I. In gen. sense : दानम्. II. Literary : प्रबन्धः (?), *sends c.s to many papers* : *बह्वीषु पत्रिकासु स प्रबन्धास्त्रिष्वति.

CONTRIBUTOR : I. A giver : दातृ (m.). II. Literary : लेखकः (= writer).

CONTRITE : अनुशयिन् (f. नौ) : v. PENITENT.

CONTRITELY : सानुशयम् : v. PENITENTLY.

CONTRITION : अनुशयः : v. PENITENCE, REPENTENCE.

CONTRIVANCE : I. The act : कल्पना : v. INVENTION. II. Plan, artifice : q. v. : (1) उपायः ; (2) उपाधिः, *this object can not be accomplished without some c.* : विनीपाधिनायमर्थो न साध्यः, D.

CONTRIVE (v. t.) : I. To form : (1) उद्भावयति (c. of भू) (= to invent) ; (2) कल्पयति (कृप्, c. 10.) (= to think out) ; (3) करोति (= to form) ; (4) चिन्तयति (= to consider). II. To spend : q. v.

CONTRIVE (v. i.) : v. TO PLAN, PLOT.

CONTRIVER : (1) उद्भावयिह (f. त्री) ; (2) कल्पयिह (f. त्री).

CONTROL (subs.) : I. Restraint : q. v. : यन्त्रणा, नि-. II. Command : यन्त्रणा, नि-, *on whom [you] would exercise c.* : यस्मिपरि [तव] नियन्त्रणा स्यात्, K. Ph. : *your (duty) is to keep me under your c. and mine to obey it* : वशित्वं वी वश्यता च मम, Vi.

CONTROL (v.) : (1) यच्छति, नि-, सं-, (यम्, c. 1.), *c'ing the passions* :

संयम्येन्द्रियाणि, K.; (2) यन्त्रयति, (यन्, c. 10.), *one whose mouth is not c.'d* : अयन्त्रितमुखः (खा, खं), D; (3) नि-गृह्णाति, विनि-, सन्नि-, (गृह्, c. 9.), *c.'ing rage with patience* : कोपं चमया निगृह्णन्, B.

CONTROLLER : (1) नियामकः, *you are king, our c.* : त्वं राजा नो नियामकः, A. r.; (2) नियन्त्र (m.); (3) नियन्त्री (m.); (4) नियन्त्रयि (m.).

CONTROVERSIAL : expr. by comp. c. point : विवादपदम्.

CONTROVERSIALIST : तर्कान् (f. नी); वादिन् (f. नी).

CONTROVERSY : (1) वादः, *to win a c.* : वादं जयति, Mah.; (2) विवादः, *in literary c.s* : विद्याविवादेषु, K.; (3) विचारः (= discussion), *in a c. about truths* : तत्त्वविचारमध्ये, Ki.

CONTOVERT : प्रतिचिपति (चिप् c. 6.), *c. the doctrine of transiency* : चक्षिकल्पचं प्रतिचिपन्ति, D. s. : v. TO DISPUTE, ASSAIL.

CONTOVERTIBLE : (1) प्रतिचिपणीयः (या, यं); (2) खण्डनीयः (या, यं) (=refutable).

CONTUMACIOUS : प्रतीपः (पा, पं), *a c. servant* : प्रेषः प्रतीपः, H. : v. OBSTINATE, PERVERSE.

CONTUMACIOUSLY : प्रतीपम् : v. OBSTINATELY, PERVERSELY.

CONTUMACIOUSNESS, CONTUMACY : प्रतीपता : v. OBSTINACY, INSOLENCE.

CONTUMELIOUS : अवमानिन् (f. नी) : v. INSOLENT.

CONTUMELIOUSLY : सावमानम् : v. INSOLENTLY.

CONTUMELY : अवमानना : v. INSULT.

CONTUSE : I. To pound : q. v. : पिनष्टि (पिष्, c. 7.). II. To bruise : q. v.

CONTUSION : i. e. a bruise : छटम्, Ni.

CONVALESCENCE : [रोगात्] समुत्थानम् : v. RECOVERY.

CONVALESCENT : [रोगात्] समुत्थितः (ता, तं) : v. TO RECOVER.

CONVENE (v.) : I. Trans. : समाह्वयति (ह्वे, c. 1.) : v. TO ASSEMBLE, SUMMON. II. Intrans. : v. TO MEET, ASSEMBLE.

CONVENIENCE : I. Fitness, suitability : q. v. II. Ease, comfort :

q. v. Ph. : *according to one's c.* यथावसरम्.

CONVENIENT : I. Suitable : q. v ; उचितः (ता, तं). II. Commodious :

सङ्गतः (ता, तं).

CONVENIENTLY : (1) सुखेन (=with ease) ; (2) यथावसरम् (at a c. time).

CONVENT : विहारः : v. MONASTERY.

CONVENTICLE : समाजः, *who will not come to the c.* यः समाजे नागमिष्यति,

V. p. : v. ASSEMBLY.

CONVENTION : I. An agreement : q. v. : समयः, *this c. was made by the sages* : एवं मुनिगणैः समयः कृतीऽभूत्, V. p. II. An assembly :

q. v. : सम.

CONVENTIONAL : (1) लौकिकः (कौ, कं) (=popular) ; (2) सर्वसम्मतः (ता, तं) (=approved by all).

CONVERGE : सन्निपतति (पत्, c. 1.) (?).

CONVERGENCE, CONVERGENCY : सन्निपातः (?).

CONVERGENT, CONVERGING (adj.) : सन्निपातिन् (f. नौ) (?).

CONVERSABLE : आलापिन् (f. नौ) : v. AFFABLE, COURTEOUS.

CONVERSABLENESS : आलापिता : v. SOCIABILITY.

CONVERSANT : (1) अभिन्नः (ज्ञा, ज्ञं), *I am not c. with such affairs* :

एवंविधानां वृत्तान्तानामभिमिश्रणं, K. ; (2) कौविदः (दा, दं) (=learned), *c. with all the Vedas* : वेदसमुदायकौविदः, D. : v. VERSED. Ph. : c. about -विषयकः (का, कं) in comp.

CONVERSATION : I. Conduct, behaviour : q. v. II. Intercourse, acquaintance : q. v. III. Talk : (1) आलापः, संलापः, *our c. was in one verse* : आत्रयीरासीदिकषार्यया संलापः, D. VI. ; (2) सभाषा, सभाषणम्, *to hold c. with women* : स्त्रीभिः सह सभाषणं करोति ; स्त्रीभिः सभाषां समाचरति, M. VIII. 360.- 1. ; (3) सङ्ख्या, *we had some c. about the news of the country* : सङ्ख्या च देशवार्तासुविज्ञा काचनावधीरभूत्, D. V. ; (4) संवादः (rare),

Mah. ; (5) कथीपकथनं or कथानुकथनम्, N. IV. Sexual intercourse : सङ्गमः.

CONVERSATIONAL ; expr. by comp., c. power : संलापशक्तिः.

CONVERSE (subs.) : I. Conversation : q. v. II. The contrary : q. v. : (1) विपरीतम् ; (2) प्रातिलोम्यम् (rare).

CONVERSE (v.) : I. To hold conversation : (1) सं-लपति, चा-, (लप्, c. 1.), not c.ing even with Madalekha : मदलेखामप्यनालपन्ती, K. ; (2) सं-भाषते (भाष्, c. 1.), privately c.s. with witnesses : मिथः साक्षिभिः सभाषते, M. VIII. 55. ; (3) सं-कथयति (कथ्, c. 10.) (rare) ; (4) संवदति (वद्, c. 1.) (rare), while we are privately c.ing : रद्दः संवादिनौ चात्र, R. xv. 92. II. To have sexual intercourse : संगच्छति (गम्, c. 1.).

CONVERSELY : तद्विपर्ययेण, S.

CONVERSION : I. Charge : q. v. : परिवर्त्तनम्. II. Religious : Ph. c. to Christianity : *स्वधर्मे परित्यज्य ज्ञातधर्मग्रहणम्. III. Interchange of words : व्यत्ययः.

CONVERT (subs.) : *स्वधर्मे परित्यज्य धर्मान्तरग्राहिन् (f. स्त्री).

CONVERT (v. t.) : I. To change : q. v. II. Of religion : *स्वधर्मे ग्राहयति (c. of गृह्). III. To reform : q. v. IV. To appropriate : q. v.

CONVERT (v. t.) : c.ed into mouse : मूषिकी बभूव : v. TO CHANGE.

CONVEX : *गण्डाकारः (रा, रं) ; मध्योच्चः (श्च, चं).

CONVEXITY : *गण्डाकारता ; मध्योच्चता.

CONVEY : I. To carry, transport : q. v. : (1) वहति (वह्, c. 1.) (= to carry) ; (2) हरति (ह, c. 1.) (= to take), c. my message : सन्देशं मी हर, Me. i. 1. ; (3) प्रापयति (c. of आप्) (= to cause to reach), c.ing my respects (to them) : प्रापितमत्प्रणामः, R. xiv. 60. II. To transfer (property) : सम्-अर्पयति (c. of अर्ह). III. To impart : q. v.

CONVEYANCE : I. The act : (1) वहनम् ; (2) by verb. II. Instru-

ment of c. : (1) वाहनम् ; (2) यानम् : v. CARRIAGE. III. Transference : q. v. IV. Deed of c. : *समर्पणपत्रम्.

CONVEYANCER : *समर्पणपत्रकोविद् : or -पण्डितः.

CONVEYANCING : *समर्पणपत्रव्यवहारः.

CONVEYER : वाहकः : v. CARRIER.

CONVICT (subs.) : (1) निर्णीतापराधः (धा, धं) (?) ; (2) आदिष्टदण्डः (छा, छ) (?) .

CONVICT (v. t.) : I. To find guilty : अपराधं निर्णयति (नौ, c. 1.), *the judge c.ed him of murder* : *धर्माधिकरणिकः तस्य वधापराधं निर्णिनाय ; *c.ed by his own conscience* : *स्वसंज्ञानेन निर्णीतापराधः. II. To prove : q. v.

CONVICTION : I. The act of finding guilty : अपराधनिर्णयः. II. Confutation : q. v. III. Relief : विश्वासः.

CONVINCE : (1) विश्वासयति (c. of जस्) (= to make to believe) ; (2) सर्वसन्देहान् निराकरोति (क, c. 8.) (= to dispel all doubts). *To be c.d* : i. e. to be certain : निश्चयम् अधिगच्छति (गम्, c. 1.), K.

CONVINCING : (1) विश्वासजननः (नौ, कं) (= creating belief) ; (2) सर्वसन्देहमञ्चकः (का, कं) (=doubt-removing) ; (3) निश्चायकः (का, कं) (=making certain).

CONVINCINGLY : सर्वसन्देहान् निराकृत्य, and sim. comp.s. [सभा.

CONVOCATION : I. The act : समाह्वानम्. II. An assemblage : q. v. :

CONVOKE : समाह्वयति (ह्वे, c. 1.) : v. TO ASSEMBLE.

CONVOLUTION : v. FOLD, TURN.

CONVOLVULUS : क्षीरविदारि (a species).

CONVOY (v.) : v. TO ACCOMPANY, ESCORT.

CONVOY (subs.) : I. Protection, attendance : q. v. II. A protecting escort : रक्षकः (=guard). III. A ship for c. : रक्षकपोतः (?).

CONVULSE : संक्षोभयति (c. of क्षुब्ध्) : v. TO AGITATE.

CONVULSION : I. Agitation : q. v. : संचीभः. II. Involuntary contraction : (1) आचिपकः ; (2) अपतन्नकः.

CONVULSIVE : आचिपिन् (f. गी).

CONY : अशकः (?).

COO (v. i.) : (1) कौति (कु, c. 2.), *flurried by c.ing birds* : कुत्पक्षिकुलाकुलाः,

B. ; (2) कूजति (कूज्, c. 1.), *of the c.ing dove* : कूजत्कपीतस्य, Bham.

COOK (v. t.) : (1) पचति, -ते (पच्, c. 1.), *to c. rice* : तच्छुलान् पचति, Bha. ; *c.ed in ghee* : वृतपक्कः (का, कं), Bha. ; *c.ing vessel* : पाकपात्रम्, Bha. ;

(2) साधयति (c. of सिष्) (rare), *the way of c.ing food* : अन्नानां साधन-
प्रकारः, Bha. ; *c.ed meat* : सिद्धमांसम्, Bha.

COOK (subs.) : (1) पाचकः ; (2) सूपकारः ; (3) वल्लवः ; (4) सूदः.

COOKERY : पाककला. *C. book* : पाकशास्त्रम्, Bha. ; *skilled in c.* : पाकपण्डितः, Bha.

COOK-ROOM : (1) पाकशाला ; (2) मङ्गानस (mn.).

COOL (adj.) : I. Lit. : शीतलः (ला, लं), *with c. fans of lotus-leaves* : शीतलैर्नलिनीदलतालवर्तनैः, Sa. ; *very c.* : सुशीतलः (ला, लं), Ri. : v. COLD.

II. Calm, composed : q. v. : शान्तः (न्ता, न्तं). III. Indifferent : q. v.

COOL (subs.) : शीतलता.

COOL (v. t.) : I. Lit. : शीतलीकरोति, *c.ing the rice-scum* : अन्नमच्छं शीत-
लीकृत्य, D. vi. II. Fig., to allay, moderate : q. v. : शमयति (c. of
शम्).

COOL (v. i.) : I. Lit. : शीतलीभवति. II. Fig. : शान्त्यति (शम्, c. 4.) :
v. TO SUBSIDE.

COOLER : शीतलसाधनम्.

[v. COOLER.

COOLING (adj.) : (1) शीतलकरः (री, रं) ; (2) तापहरः (री, रं). *C. apparatus* :

COOLLY : I. Lit. : expr. by adj. II. Calmly : q. v. : शान्तम्. III.
Indifferently, impudently : q. v.

COOLNESS : I. Lit. : (1) शीतलता ; (2) शिथिलता, K. II. Calmness :

q. v. : प्रशान्तिः. III. Indifference : q. v. IV. Impudence : q. v.

COOP (subs.) : I. A barrel : q. v. II. A cage : q. v. : वीतंसः.

COOP UP OR IN : नि-बन्धि, सं-, (बध्, c. 7.) (with loc.) *c.d up in a cage* :

पक्षरे संबध्य, K. : v. TO CONFINED.

COOPER : *दारुकर्मन् (m.) ; भास्करः. ✓

COOPERAGE : I. Cooper's work : *दारुकर्मन् (n.). II. Price for it :

*दारुकर्ममूल्यम्.

Co-OPERATE : I. To work together : सम्भूय करोति (ह्र, c. 8.). II.

To help : q. v.

Co-OPERATION : I. Joint operation : (1) सहवृत्तिता, Ki. ; (2) सम्भूय-

कारिता, M. n. II. Assistance : q. v. : साहाय्यम्.

COOP : I. Lit. : जलचरपक्षिभेदः. II. A simpleton : q. v.

Co-PARCENER : सहाधिकारिन् (f. स्त्री).

Co-PARTNER : समवायिन् (f. स्त्री) : v. PARTNER.

Co-PARTNERSHIP : समवायिता : v. PARTNERSHIP.

COPE (subs.) : I. A cap : शिरस्कम्. II. A cloak : प्राशरः. III.

Coping : q. v. IV. Arch : q. v.

COPE (v. t.) : I. To accost : विगृह्णाति (ग्रह्, c. 9.). II. To requite,

reward : q. v.

COPE WITH : Ph. *c.d with the adverse army* : प्रतिबलं प्रतिजग्राह, D. ;

elephant riders c.d with (lit. went up to) *elephant riders* : यन्ता गज-

साम्बपतद्वजस्यम्, R. ; *horse c.d with* (lit. met) *horse* : बाह्मीयाय वाजौ,

Si : v. TO ENCOUNTER.

COPIER : v. COPYIST.

COPING (subs.) : कपिशीर्षम्, Wilson.

COPIOUS : (1) प्रचुरः (रा, रं) ; (2) पुष्कलः (ला, लं) ; (3) भूयिष्ठः (डा, ढ) :

v. ABUNDANT.

COPIOUSLY : (1) प्रचुरम् ; (2) भूयिष्ठम् ; (3) प्रभूतम् ; (4) मूर्ति.

COPIOUSNESS : (1) प्राचुर्य ; (2) प्रभूतता : v. ABUNDANCE.

COPPER (subs.) : I. The metal : ताम्रम्. II A c. coin : (1) ताम्रमुद्रा ;
(2) पणः. III. A c. vessel : ताम्रपात्र : v. CALDRON.

COPPER (adj.) : I. C. coloured : (1) ताम्रः (सा, सं), "c. nose" : ताम्र-
नासिका ; (2) ताम्रवर्णः (र्ण, र्ण). II. Consisting of c. : (1) ताम्र- in
comp. ; (2) ताम्रमयः (यौ, यं).

COPPER (v. t.) : ताम्रपत्रैः आवृणोति (ह, c. 5.) or पिद्धाति (धा, c. 3.).

COPPER-BOTTOMED : ताम्रपत्रावृततलः (ला, लं) (?).

COPPER-FACED : of types : *ताम्रावृतः (ता, तं).

COPPER-PLATE : (1) ताम्रफलकम् ; (2) ताम्रपत्रं ; (3) ताम्रपट्टम्.

COPPER-SMITH : (1) ताम्रकारः ; (2) ताम्रिकः.

COPPERY : ताम्र- in comp. : v. COPPER (adj.).

COPPICE, COPSE : गुल्मः : v. SHRUBBERY, THICKET.

COPULA : क्रिया.

COPULATE : (1) मैथुनं करोति or आचरति (चर्, c. 1.), Mah. ; (2) सङ्गच्छति
(गम्, c. 1.), *c. ing in the form of a deer* : सङ्गरूपेण सङ्गतः, Mah.

COPULATION : (1) मैथुनम् ; (2) सुरतम् ; (3) सङ्गमः ; (4) संसर्गः ; (5) व्यवायः ;
B. p. ; (6) निधुवनम्, A.

COPULATIVE : समुच्चयार्थकमव्ययम्.

COPY (subs.) : I. A transcript : प्रतिलिपिः. II. A book printed
Ph. *my c. of the Mahabharata* : *मदीयं महाभारतम् ; *two c.s of the*
Mudra Rakshasha : *मुद्राराक्षसद्वयम्. III. An imitation : q. v.
IV. An original : q. v.

COPY (v.) : I. To write, print, or engrave after an original : q. v. :
c. out this letter : *अस्य पत्रस्य प्रतिलिपिं कुरु. II. To imitate : q. v.

COPY-BOOK : *प्रतिलिपिपत्रिका.

COPYHOLD : भूमिपतीनामिच्छाधीनः जेवादावधिकारः ; *अस्मायत्ताधिकारः.

COPYHOLDER : *अस्वायत्ताधिकारवत् (f. ती).

COPYIST : *प्रतिलिपिकारः.

COPYRIGHT : *सुद्रणस्वत्वम्.

COQUET : विलसति (लस्, c. 1.).

COQUETRY : (1) विलासः ; (2) ह्वातः.

COQUETTE : विलासिनी.

CORAL : (1) प्रवाल (mn.); (2) विद्रुमः.

CORBAN : बलिः.

CORD (subs.) : (1) रज्जुः ; (2) दामन् (n.).

CORD (v.) : i. e. to bind with a c. : v. CORD, TO-BIND.

CORDIAL (adj.) : v. HEARTY, SINCERE, AFFECTIONATE.

CORDIALITY : सौहार्दः v. FRIENDSHIP, AFFECTION.

CORDIALLY : v. AFFECTIONATELY.

CORIANDER : (1) धन्याकं ; (2) धानेयं.

CORK (subs.) : *कर्क.

CORK (v. t.) : *कर्कयति (nomi.) or कर्केण पिदधाति (धा, c. 3.) : v. TO SHUT.

C.ed : *कर्कितः (ता, तं).

CORMORANT : a bird : *समुद्रकाकः.

CORN (subs.) : I. Lit. : धान्यं, Bha. II. On the foot : (1) किणः ;
(2) कदरः.

CORN (v.) : I. To sprinkle with salt : लवणयति (nomi.). II. To granulate : q. v.

CORNEA : श्वेतभागः, C. 8.

CORNEL : उच्चविशेषः.

CORNELIAN : उपलभेदः.

CORNER : I. An angle : (1) कीणः ; (2) अक्षः ; (3) आरं (rare). II.
Fig. : a retreat or lurking place : कीणः. Ph. : c. of the eye :
अपाङ्गम् ; c. of the mouth : मुकन् (n.).

CORNER-STONE : I. Lit. : कोणप्रस्तरः (?). II. Fig. : स्तम्भः (=pillar).

CORNET : I. A wind instrument : काह्वः. II. A cavalry officer :

वैजयन्तिकः (= standard-bearer : q. v.).

CORNICE : *चूडा.

CORNUCOPIA : *ग्रीष्मम्.

CORNY : I. Lit. : धान्यमयः (यी, यं). II. Horny : q. v.

COROLLA : गर्भदलम् (?).

COROLLARY : अनुमानम्, K. d.

CORONATION : अभिषेकः.

CORONER : *शवपरीक्षकः.

CORONET : an inferior crown : v. CROWN.

CORPORAL (subs.) : an officer in the army : *अधिवीथः.

CORPORAL (adj.) : (1) कायिकः (की, कं) ; (2) शरीरिकः (की, कं).

CORPORATE : Ph. c. *body* v. CORPORATION ; c. *town* v. MUNICIPALITY ; c. *property* *समवायस्य सम्पत्तिः.

CORPORATION : समवायः (?).

CORPOREAL : I. Having a body : (1) देहिन् (f. नौ) ; (2) शरीरिन् (f. नौ) ; (3) शरीरभाज् (mfn.) ; (4) वपुश्चत् (f. तौ) ; (5) विषहन् (f. तौ) (rare). II. Material : q. v. Ph. c. *frame* : v. BODY.

CORPS : दलम् (?) : v. COMPANY (I).

CORPSE : (1) शव (mn.) ; (2) कुणप (mn.) (rare) : v. DEAD and BODY.

CORPULENCE : (1) पौनता ; (2) स्थूलता : v. FATNESS.

CORPULENT : (1) पौनः (ना, नं) ; (2) स्थूलः (खा, लं) : v. FAT, STOUT.

CORPUSCLE : परमाणुः : v. ATOM.

CORPUSCULAR : expr. by comp., c. *theory* : परमाणुवादः.

CORRECT (adj.) : (1) शुद्धः (हा, हं), वि-, परि- ; (2) अश्लाघः (ला, लं).

CORRECT (v.) : I. To amend : शोधयति, वि-, परि-, सं-, (c. of शुद्), *c.ing*

Sudras : हवलान् संशोधयित्वा, Mat. II. To remove : q. v.

CORRECTION : शोधनं or शुद्धिः, वि-, परि-, सं-, *its c.* तस्य विशुद्धिः, Taranatha.

CORRECTIVE : (1) शोधकः (धिका, धर्क) ; (2) शोधनः (नी, नं).

CORRECTLY : (1) शुद्धम् ; (2) अध्यात्मम् ; (3) अज्ञप्ता.

CORRECTNESS : शुद्धता, वि-.

CORRECTOR : शोधकः, वि-, परि-, सं-.

CORRELATION : परस्परसम्बन्धः.

CORRELATIVE : परस्परसम्बन्धः (वा, च) (?).

CORRESPOND : I. To fit : expr. by adj.s. : अनुरूपः (पा, पं) or सहजः (ब्रौ, शं). II. To agree : q. v. : संवदति (वद, *c. 1.). III. By letter : पत्रेण संवादं करोति (?).

CORRESPONDENCE : I. Fitness, congruity : q. v. : अनुरूपता. II. By letter : *पत्रसंवादः . III. Letters : पत्राणि (n. pl.).

CORRESPONDENT : I. Subs. : पत्रप्रेरकः or by circum., *he has many London c.s.* : *लण्डनादहस्तं पत्राणि लिखन्ति or प्रेरयन्ति. II. Adj. : v.

CORRESPONDING.

CORRESPONDING (adj.) : I. Agreement : संवादिन् (f. नौ). II. By letter : पत्रसंवादिन् (f. नौ).

CORRIDOR : v. GALLERY.

CORRIGIBLE : शोधनीयः (या, यं), वि-, परि-, सं-.

CORROBORATE : द्रढयति (nomi.) : v. TO CONFIRM.

CORROBORATION : i. e. the act of corroborating or that which c.s :
expr. by verb. [द्रढयति.

CORROBORATIVE : expr. by verb, *this is c. of his guilt* एतत्तस्यापराधं

CORRODE : क्षीयति (चि, c. 5.) (?) ; खादति (खाद, c. 1.) (?).

CORROSIVE : क्षयकरः (री, रं) (?).

CORRUPT (v. i.) : i. e. to rot : फूलीभवति.

CORRUPT (v. t.) : I. To putrefy : फूलीकरोति (कृ, c. 8.). II. To vitiate : दूषयति (c. of दुष्), *to c. a virgin कन्यां दूषयति, M.* ; (2)

नाशयति (c. of नश्) (=to destroy), *great addition to sensual pleasures c. s men* नाशयति पुरुषमन्यासद्वी विषयेषु, K. ; (3) पातयति (c. of पत) (to cause to fall from), *for c.ing the character of noble ladies* कुलवधूनां शीलपातने, D. ; (4) विकरीति (कृ, c. 8.), *whose minds are not c.ed in presence of c.ing agencies* विकारहेतौ सति विक्रियन्ते येषां न चेतसि, Ku.

CORRUPT (adj.) : I. Rotten : पूति (mfn.). II. Spoiled, depraved : नष्ट. (ष्ट, ष्टं). III. Incorrect : भ्रान्तः (न्ता, न्तं). IV. Impure : अशुचि (mfn.). *

CORRUPTER : (1) दूषकः ; (2) नाशकः.

CORRUPTIBLE : I. Subject to decay : (1) नश्यतः, नि-, (रा, रं) ; (2) नाशित् (f. नी), नि- ; (3) ध्वंसित् (f. नी), वि-. II. Capable of being vitiated : expr. by verb. Ph. *c. by money* धनदानेन भेद्यः (द्या, द्यं), K. b.

CORRUPTION : I. Putrescence : q. v. II. Pus : q. v. III. Vitiating : (1) दूषणम् ; (2) नाशनम् ; (3) पातनम्. IV. Depravity, impurity : q. v. Ph. "*c. of blood*" अधिकारलोपः (?).

CORRUPTLY : expr. by adj. or circum., *to decree and dismiss* c. *नष्टः or धनेन भिन्नः जयपराजयौ विद्धानि.

CORRUPTNESS : I. The state : नष्टता. II. Depravity, impurity q. v.

CORSAIR : I. A pirate : q. v. II. A piratical vessel : दस्युपीतः.

CORSE : शवः : v. CORPSE.

CORSELET : (1) कवचः ; (2) उरस्कदः ; (3) उरस्त्राणम् ; (4) चीलकः.

CORSET : (1) चीलः ; (2) कूर्पासकः : v. BODICE.

CORTEGE : (1) परिजनाः (m. pl.) ; (2) परिवर्हः : v. RETINUE.

CORUSCATION : (1) छटा ; (2) स्फुरितम् : v. FLASH.

CORVETTE : (1) रणपीतृविशेषः ; (2) वह्नितम् (?).

COSMETIC : (1) कान्तिदः (दा, दं) ; (2) कान्तिवर्धकः (का, क).

COSMOGONY : *जगदुद्भवतत्त्वम्, and sim. comp.s.

COSMOGRAPHY : (1) *विश्वविवरणम् ; (2) *जगद्वर्णनम्.

COSMOPOLITE : यः (या, यं) समभावेन सर्वदेशवासिनः पश्यति ; *वैश्वानरः.

COST (subs.) : I. Price : q. v. : मूल्यम्. II. Expense : q. v. : व्ययः, *even at the c. of one's life* प्राणव्ययेनापि, H.

COST (v. t.) : I. Of price : Ph. : *what did the book c. you* कियता मूल्येन त्वया पुस्तको गृहीतः, P. II. Of expense : Ph. *it c. him much to repair the town* बहुधनव्ययेन नवीकृता नगरी. Ph. *though it c. me ten night's watchings* दशरात्रिजागरणेनापि.

COSTERMONGER : फलविक्रेता : v. FRUITERER.

COSTIVE : I. Of medicines : (1) याद्विन् (f. नी), सं-, Sr. ; (2) विद्विन् (f. नी), Sr. II. Of bowels, constipated : v. TO CONSTIPATE.

COSTIVENESS : (1) आनाहः ; (2) विड्वृता : v. CONSTIPATION.

COSTLINESS : (1) बहुमूल्यता ; (2) महार्घता ; (3) महार्हता ; (4) दुर्मूल्यता.

COSTLY : (1) बहुमूल्यः (ल्या, ल्य) ; (2) महार्घः (र्घा, र्घे) ; (3) महार्हः (र्हा, र्हे).

COSTUME : वेशः or वेष्टः, *riding costume* तुरङ्गाधिरीहृषोषिवती वेशः, K. : v. DRESS.

COT : I. A cottage : q. v. : कुटीरः. II. A small bed : खट्वा or खटिका.

COTEMPORARY : v. CONTEMPORARY.

COTTAGE : (1) कुटीरः ; (2) चटजः ; (3) पर्यशाला ; (4) दणकुटी.

COTTAGER : कुटीरवासिन् (m.) : v. PEASANT.

COTTON : I. The plant : कार्पासी. II. Its down-like substance : (1) कार्पासम् ; (2) तूल (mn.) ; (3) पिचुलः. III. Cloth made of cotton : कार्पासम् ; कार्पासवस्त्रम्. Ph. *made of c.* : (1) कार्पासः (सी, से) ; (2) फालः (लौ, लं). C.-mill *कार्पासवस्त्रम्.

CATCH (subs.) : (1) शय्या ; (2) प्रस्तरः : v. BED.

Catch (v. i.) : I. To lie down : q. v. : झने (झी, c. 2.). II. To hide : q. v.

Catch (v. t.) : I. To lay down, place : q. v. II. To express : ग्रहानि (ग्रह्, c. 9.). III. To level a lance : v. TO AIM. IV. To c. a cataract : दृष्टिमण्डलत्रकप्रहरणात् शुद्धभासो विद्यति (व्यध्, c. 4.), Sr.

Cough (subs.) : कास. or काश्. dry c. शुष्ककासः (after Sr.) ; *suffering from c.* काशित् (f. नी, Sr.

Cough (v. i.) : कामते (काम्, c. 1.). C. up : उत्कासते.

Coutler : (1) फालः ; (2) कुशी ; (3) पोत्रम्.

Council : (1) सभा (best equiv.), *to hold a c.* सभां करोति or कारयति (if held through another's instrumentality), H. ; *to break up a c.* सभामङ्गं करोति, H. ; *secret c.* गुह्यसभा ; *august c.* महासभा ; (2) संसद (f.) ; (3) सदस् (n.) ; (4) समितिः, *addressed the c.* समितिं वभावे, B. C. chamber, C. room : (1) by the above words, *arrived at the c.* चासदसदः, Si. ; (2) सभाग्रहं, and sim. comp.s. ; (3) इन्द्रकम्.

Council-board : I. Lit : सभापीठं (?). II. Fig., = council : q. v.

Councilor : Ph. town-c. पौरसभासद (?).

Counsel (subs.) : I. Consultation : q. v. : सन्वत्सा. II. Deliberation, prudence : q. v. : विचारः. III. Advice : q. v. : उपदेशः. IV. Scheme, policy : q. v. : उपायः. V. An advocate : q. v. : *धर्षोपदेशु (f. द्द्री).

Counsel (v.) : उपदिशति : v. TO ADVISE, CONSULT.

Counsellor : I. An adviser : q. v. II. A councillor : सन्निम् (m.).

Count (subs.) : I. A title : पदवीविशेषः ; *कान्तः. II. Counting : q. v. III. Esteem : q. v. IV. In law, *पादः.

Count (v.) : I. Trans. : गणयति, वि-, परि-, प्र-, (गण्, c. 10.) (lit. and fig.), *counted lotus-leaves* कमलपत्राणि गणयामास, Ku. : v. TO RECKON. II. Intrans. : गण्यते (pass. of गण).

COUNT ON OR UPON : गणयति, वि-, परि-, *cling on success* फलनिश्चिन् विग-
ण्य, Ki. II. 35. : V. TO RELY.

COUNT OUT : सञ्ज्ञाति (ख्या, c. 2.).

COUNTENANCE (subs.) : I. Face : q. v. : आननं, "out of c." नताननः
(ना, नं) (?). II. Look, appearance : (1) आकारः ; (2) आकृतिः. III.
Favour, encouragement : q. v. *To give c. to* : अनुकूलयति (nomi.).
IV. Show, pretence : q. v.

COUNTENANCE (v. t.) : V. TO FAVOUR, ENCOURAGE, SUPPORT.

COUNTER (subs.) : I. A piece of metal etc. used in reckoning :
गुटिका (properly a small ball), Da. II. A shop-c. : गणनाफलकम् (?).

COUNTER (adj.) : V. CONTRARY, OPPOSITE.

COUNTER TO : V. AGAINST. [करोति (= frustrate : q. v.).

COUNTERACT : (1) निवारयति (ह, c. 10.) (= to prevent : q. v.) ; (2) मोघी-

COUNTERACTION : प्रतिक्रिया (?). : V. HINDRANCE, RESISTANCE.

COUNTERBALANCE (subs.) : प्रतिमानम्, V. s.

COUNTERBALANCE (v. t.) : I. Lit. : Ph. *when the weight c.s the*
man : प्रतिमानपुरुषौ समधृती, V. s. ; *being c.d* प्रतिमानसमीभूतः, Y.
II. Fig. : शमयति (c. of शम्) (?).

COUNTERCHANGE : V. EXCHANGE.

COUNTERFEIT (adj.) : (1) कपट- in comp., c. *seal* कपटमुद्रा, Mu. v. ;
(2) कूट- in comp., c. *order* कूटशासनम्, M. ix. 232. ; (3) कृत्रिमः (मा,
मं) or कृतकः (का, कं) (= fabricated, forged), c. *letter* कृतकौ लेखः,
Mu. vi. : V. FALSE, SPURIOUS.

COUNTERFEIT (subs.) : I. In bad sense : expr. by the adj. : *these*
c.s are well-fabricated : *सुकृतान्येतानि कपटद्रव्याणि. II. Likeness,
counterpart : q. v. III. A cheat, an impostor : q. v.

COUNTERFEITER : I. A forger : कूटकर्मकर्ट (m.), V. s., c. *of letters*
कूटलेखकारः, V. s. II. An impostor : q. v.

COUNTERMARCH (v.) : प्रत्यादिशति (दिश्, c. 6.) : V. TO RETOKE, CONTRADICT.

COUNTERMARCH (subs.) : प्रत्यादिशः : V. REVOCATION.

COUNTERMARCH (v.) : प्रत्यावर्तते (वृत्, c. 1.) : V. TO RETURN.

COUNTERMARK (subs.) : *प्रतिचिह्नम्.

COUNTERMINE (subs.) : प्रतिमुरडम् (?)

COUNTERMINE (v. t.) : मीचीकरोति : V. FRUSTRATE.

COUNTERNATURAL : प्रकृतिविरुद्ध (वा, वृ), and sim. comp.s : V. NATURAL.

COUNTERPANE : कुचः, K. : V. COVERLET.

COUNTERPART : प्रतिरूपम् : V. DUPLICATE.

COUNTERPLOT (subs.) : प्रतोपमन्त्रणा (?), and sim. comp.s.

COUNTERPOISE (v.) : I. Lit. : प्रतिमानं भवति (with gen.) (?). II.

Fig. : समयति (c. of सम) (?).

COUNTERPOISE (subs.) : प्रतिमानं (?).

COUNTERSCARP (f.) : परिच्छापर्वतः (?).

COUNTERSIGN (v. t.) : *प्रति-लिखति (लिख्, c. 6.).

COUNTERSIGNATURE : *प्रतिलिखः.

COUNTER-TENOR : तारस्वरः (?), Mr. III.

COUNTERVAIL (v.) : V. TO EQUAL, BALANCE, COMPENSATE.

COUNTESS : पदवीविशेषः ; *कान्ता.

COUNTING (subs.) : गणना. C.-house : गणनागृहम् (?).

COUNTLESS : असङ्ख्य (f. इति) : V. IN NUMERABLE.

COUNTRY (subs.) : I. A tract of land : (1) देशः, one's own c. स्वदेशः ;

I will leave this c. देशमिमं जिहासामि, D. II. ; (2) राष्ट्रम्, among the c.s. you have seen : भवद्दृष्टेषु राष्ट्रेषु, D. VI. ; (3) विषयः ; (4) जनपदः. II.

As opposed to town : ग्रामः (= village) (?).

COUNTRY (adj.) : I. As opposed to city : ग्राम्यः (ग्राम, ग्राम्य), c. mouse

ग्राम्यमुषिकः ; c.-town *ग्राम्यपत्तनम् or खर्बटं ; c.-house *ग्राम्यभवनम् ;

to lead a c. life : ग्रामेषु जीवनमतिवाहयति (?). II. Rude : q. v. : ग्राम्यः (ग्राम्य, ग्र्य). III. Of a c. : देशीयः (या, यं).

COUNTRY-FOLK : (1) ग्राम्यजनाः (m. pl.) ; (2) ग्राम्याः (m. pl.) : v. RUSTIC.

COUNTRYMAN : I. A rustic : q. v. II. An inhabitant of a country देशीयः (या, यं) or देशवासिन् (f. नौ.), *one's own c.* स्वदेशीयः (या, यं).

COUNTY : प्रदेशः (?), *C. town* : पत्तनं (?).

COUP-DE-MAIN : Ph. *by c.* अतर्कितं द्रुततरमवस्कन्द्य (?).

COUP-D'E-TAT : *आक्रान्तिकनीतिकौशलं.

COUPLE (subs.) : I. A pair : q. v. : युग्मं. II. Of animals : (1) मिथुनं, *c.s of the ruddy goose* मिथुनानि रथाङ्गनाम्नां, Ki. ; (2) वधू, *in c.s* इन्दी-सूय, A. r. ; (3) दम्पती (m. dual) (man and wife) ; (4) बधूवरं (a newly married c.), Ku. III. A bond or leash : q. v.

COUPLE (v. i.) : संयोजयति (युज्, c. 10.) : v. TO JOIN.

COUPLE (v. i.) : v. TO COPULATE.

COUPLET : पंक्तिद्वयं (?). *C. of two slokas* : युग्मकम्.

COURAGE : (1) शौर्यं (= valour) ; (2) निर्भीकता (= intrepidity) ; (3) साहसं (= boldness). *To lose c.* : सत्वात् परिभ्रम्यते, Mr. *To inspire with c.* : उत्साहयति (c. of सह्), Ku. xv. 51. *To take c.* : सम्-पादयति (अस्, c. 2.), Ki.

COURAGEOUS : v. BRAVE, VALIANT, INTREPID, SPIRITED.

COURAGEOUSLY : v. BRAVELY, VALIANTLY, FEARLESSLY.

COURIER : (1) जहाकरिकः or जहालः ; (2) वार्तावहः (= any message-bearer) ; (3) लेखद्वारः (= letter-carrier).

COURSE (subs.) : I. Motion : q. v. : (1) गतिः, *the c. of his chariot was not interrupted* गतिर्विजघ्ने न हि तद्ग्रथस्य, R. v. 27. ; (2) प्रवाहः (= flowing c. : as of rivers) : Ph. : *look, so the balloon bends its c.* प्रवर्तते पश्य तथा विमानं, R. ; *directed the c. of the car towards the capital* राजधानीं रथस्यदस्य लक्ष्मीचकार, N. II. Track, way : q. v. : मार्गः,

c. of an arrow मार्गस्य मार्ग, Ki. III. Race-course : q. v. IV. Method of procedure : गतिः, *there being no other c.* नवन्तरामादात्, D. II. ; *one who has no c. left* अगतिः (का, कं), K. Ph. *take to a sacred c.* पूतं मज्जस पन्थानम्, Vi. : v. way. V. Of lectures etc : Ph. : *a c. of lectures* *क्रमिकपाठाः. VI. of dishes : भोजनप्रकारः (or strictly) *भोजनक्रमः. VII. The menstrual c. : स्त्रुः. *A woman in her c.* रजस्वला. Ph. : *as a matter of c.* प्रकृत्या, U. : v. NATURALLY ; *he would of c. give his assent* स नियतमनुशासति, Da. : v. INDEED, CERTAINLY, UNDOUBTEDLY ; *in the c. of expr.* by मध्ये or by loc. absol. ; *in the c. of conversation* कथाप्रसङ्गिन, Ki. I. 24 or कथानुकथनेन, N. v. 13. ; *in the c. of time* गच्छति काले, K. or कालक्रमेण, Ku. ; *in due. c.* क्रमेण, K. [प्र-, (धाव्, c. 1.).

COURSE (v.) : I. To hunt, pursue : q. v. II. To run : q. v. : धावति, COURSER : I. A hunter : q. v. II. A racer : q. v. : जवनराजिन् (m.).

COURT (subs.) : I. An enclosed space : (1) प्रकीर्णः, *a dwelling with eight c.s.* अष्टप्रकीर्णकं भवनम्, Mr. ; (2) चत्वर (=a front c.) : v. YARD.

II. A palace : q. v. : राजकुलम्, *we will go and represent in the c.* राजकुलं गत्वा निवेद्यावः, Mr. II. C. dress राजदर्शनोचितो वेशः, and

sim. comp.s. III. The men about a king : राजसन्निधिस्त्रीकाः (m. pl.), P. IV. Their assembly : समा, *to hold a c.* समां करोति, Mah.

V. Attention, civility : q. v. VI. A c. of justice : (1) विचारालयः ; (2) अधिकरणम् ; Mr. (3) व्यवहारमण्डपः, Mr. ; (4) धर्माधिकरणस्थानं,

P. VII. A Judge or Judges : (1) अधिकरणिकः, *this is to be asked by men, not by the c.* जनस्य प्रच्छनीयोऽयमर्थः, न पुनरधिकरणिकस्य, Mr. ;

(2) धर्माधिकारिन् (m.), *the c. said to him* धर्माधिकारिणस्तमुचुः, P.

COURT (v. t.) : I. To pay c. to : आराधयति (c. of राच्), *for c.ing the people* आराधनाय लोकानां, U. II. To solicit, seek : q. v. III.

To woo : q. v.

COURT-DAY : *व्याहारदिनम् ; अधिवेशनदिवसः.

COURT-MARTIAL : *युद्धाधिकरणम् ; योधविचारसभा.

COURTEOUS : (1) दक्षिणः (या, यं) (=complaisant) ; (2) विनीतः (ता, तं) (= polite) ; (3) प्रियंवदः (दा, दं) (= affable) ; (4) सुजनः (= civil).

COURTEOUSLY : (1) सविनयम् ; (2) सप्रशयम् ; (3) सौजन्येन.

COURTEOUSNESS : v. COURTESY (I).

COURTESAN : (1) गच्छिका ; (2) वाराङ्गना, and sim. comp.s ; (3) वारविस्त्रा-
सिनी. A chief c. वारमुख्या, Me. II. 10. : v. PROSTITUTE.

COURTESY : I. Courteousness : (1) दाक्षिण्यं, by her politeness, c., and
affability : तस्या विनयेन दाक्षिण्येन मधुरालापितया, K. ; (2) विनयः ; (3)
प्रशयः, accepted with c. : सप्रशयं प्रतिजयाह, K. ; (4) सौजन्यं, c., agreeable
as free from arrogance अपमताभिमानमधुरा सुजनता, K. II. An act
of c. : उपचारः, by c.s to the invited ladies : उपचारेण निमन्त्रितस्त्रीषु,
C. III. A bow : प्रणामः, R. VI. 25.

COURTIER : I. A member of a princely court : (1) राजसन्निधिर्लोकः ;
(2) राजवक्त्रम् ; and sim. comp.s. II. A flatterer : q. v.

COURTLY : I. Relating to a court : expr. by comp. II. Well-
bred : q. v. III. Obsequious : q. v.

COURTSHIP : no equiv. : expr. by प्रणयः or आसक्तिः.

COURT-YARD : (1) अङ्कनम् ; (2) प्राङ्गनम् ; (3) चत्वरम् ; (4) अजिरम्.

COUSIN : (1) पित्रव्यपुत्रः (f. वौ) (=father's brother's child) ; (2) पित्रस्-
त्रीयः (f. या) (=f. sister's c.) ; (3) मातृस्त्रीयः (f. या) (=mother's s.
c.) ; (4) मातृव्यपुत्रः (f. वौ) (=m. brother's c.).

COVE : वडः (?).

COVENANT (subs.) : संविद (f.) : v. AGREEMENT.

COVENANT (v.) : संविद् करोति : v. TO AGREE, BARGAIN.

COVER (v. t.) : I. To overspread : (1) छादयति, आ-, समा-, प्र-, (कृद्, c.
10.), c. him with this wrapper अनेन प्रावारकेण छादयेत्, Mr. I. (2) आ-

- इषीति, समा-, (rarely प्रा-, सं-, नि-,) (ठ-, c. 5.), *c.ed with darkness* : तिमिराडत. (ता, त'), M. n. ; *c.ed face* संवतसुचम्, K. ; (3) अपि-दधाति, पि-, (चा c. 3.) *c.ing his head with a wing* त्रिरः पिचाव पचेच, N. ; (4) खडाति or खडोति (ख or खृ, c. 9. and 5.) (rare), *c.ed the ground with their heads* त्रिरीमर्महौ तसार, R. IV. 63. ; (5) आविनीति, समा-, (चि, c. 5.) (rare), *c.ed with bunches of flowers* कुसुमस्तवकाचितः (ता, त') ; (6) उषीति, प्र-, (उष, c. 2.) (rare), B. ; (7) खनयति (खन्, c. 10.) (rare). Ph. : *c.ed with wounds* चतविचतः (ता, त'). II. To conceal : q. v. : (1) आच्छायति, प्र-, *by what means shall I c. this failing* केनीषायेन खलितमिदं प्रच्छादयति, K. ; (2) आ-डधोति, सं-, M. n. ; (3) पिदधाति, Si. *C.ed way* कृत्तपयः or गृदमार्गः. III. To protect : q. v. : रचति (रच, c. 1.), *to c. the rear* वृहदेशं रचितुम्, M. n. IV. To brood : आरुषोति (?). V. To be sufficient for : v. SUFFICIENT. VI. To include : q. v. VII. To copulate with : q. v.
- COVER (subs.) : I. C.ing, lid : q. v. C. (of a book) वेष्टनम्, C. II. Fig., screen : (1) आवरण' ; (2) आच्छादन' ; (3) पिधान'. III. Shelter, protection : q. v. : expr. by verb, [women are] *under c. of their father during their childhood* पिता रचति कौमारे, M. Ph. : *under c. of the night* रात्रियोगेन. IV. Pretext : q. v. V. For game : no equiv. : वन' : v. WOOD.
- COVERING (subs.) : (1) आवरणम् ; *c. of the body* : दीहावरणानि, Ki. ; (2) आच्छादनं, *give me also your under-garment and c. परिधानाच्छादनवस्त्रमपि* सप्तपय, P. ; (3) पिधान' (not used of clothes) : v. CLOTHING, CLOAK.
- COVERLET : (1) उत्तरच्छदः ; (2) प्रच्छदपटः ; (3) उपर्याससरवस्त्र', M. n.
- COVERT (adj.) : I. Secret : q. v. : प्रच्छन्नः (ता, त'). II. Protected, as a fence c. : रचितः (ता, त').
- COVERT (subs.) : I. A shelter q. v. II. A thicket : q. v. III. Of wings of birds : perh. पचति, N.

COVERTLY : कृत्र, D. : v. SECRETLY.

COVET : (1) लुब्धति, ते (लुभ्, c. 4.) (with dat.) (in bad sense), *yet Rama c. ed the stag* : तथापि रामो लुलुभे श्वाय, H. ; (2) स्पृहयति (स्पृह्, c. 10.) (= to long for, desire : q. v.) *I c. this (child) स्पृहयाम्यसौ*, Sa. VII. ; (3) स्पृहयति (स्पृह्, c. 1.) (rare), *he who would c. me* : यो मां स्पृहयत, Mah.

COVETABLE : स्पृहणीयः (या, यं) : v. DESIRABLE.

COVETOUS : I. In bad sense : (1) लुब्ध (f. आ), *c. of riches* : धनलुब्ध (f. आ), H. ; *a c. man* : लुब्धकः, P. ; (2) लोभिन् (f. नी) ; (3) लोमवत् (f. ती) ; (4) स्पृह (mf.) (rare). Ph. : *your mind is c.* : दृष्टातरलं भवन्मनः, N. *Very c.* : (1) लोलुभः (भा, भं) ; (2) लोलुभः (पा, पं). II. In good sense, = desirous : q. v. : लिप्सुः (mf.).

COVETOUSLY : (1) लोभात् ; (2) लोभेन ; (3) expr. by adj. [AVARICE.

COVETOUSNESS : लोभः, *c. creates thirst* : लोभी जनयते दृष्टा, H. : v. DESIRE,

COVEY : कुलम् : v. FLOCK.

COW (subs.) : गौ (mf.), *c.'s milk* : गौदुग्धम् ; *killing a c.* : गौहत्या. *Milch c.* : घेनुः. *C.-dung* : (1) गोमय (mn.) ; (2) गोविष् (f.). *Dry c.* : कर्तूर (mn.)

COW (v.) : v. TO STUPEFY, TERRIFY. *C. ed down* : (1) जङ्गीभूतः (ता, तं) ; (2) सन्नद्धः (ता, तं).

COW-HERD : (1) गोपः ; (2) वल्लवः ; (3) आभीरः ; (4) गोपालः. *A station of c.s* : (1) घोषः ; (2) आभीरपत्तिः. *C.ess* : (1) गोपी ; (2) वल्लगी.

COW-HIDE : I. Lit. : गोचर्मम् (n.). II. A whip : गोचर्मनिर्मिता कक्षा.

COW-HOUSE, COW-PEN : (1) गजः ; (2) गोष्ठम् ; (3) गोशाला ; (4) गोकुलम्.

COWARD : (1) कापुल्लवः, H. ; (2) भीरुः, *whether he was a c. or a hero* : स भीरुः युरी वा, Ve. III. : v. TIMID.

COWARDICE : (1) भीरुता, *from c. भीरुतया*, Mr. ; (2) कातर्यम् (= timidity), *simple policy is c.* : कातर्यं केवलं नीतिः, R. ; (3) कुविक्रमः (towards the weak), *your c. to a poor bird* : कुविक्रमस्ते कृपणे पतञ्जलि, N. ; (4) अपौरुषम् (= unmanliness).

COWARDLY : I. Lit. : (1) भीरु (mfn.) v. TIMID ; (2) निर्दोषः (घा, घं) ;
 (3) अपौरुषः (घा, घं) v. UNMANLY. II. Mean, base : q. v. :
 कपण (f. चा).

COWER (v. i.) : भयावनस्यशीरः (रा, रं) ; भयावनतः (ता, तं).

COWL : शिरस्कविशेषः : v. HEAD-DRESS.

COWSHIP : औषधिभेदः ; *गीकन्दः.

COXCOMB : I. A fop : q. v. : दान्भिकः (?). II. A plant : मयूरचूडा
 or मयूरकः.

COXCOMBRY : (1) नागरिकता (?) ; (2) दम्भः (?) .

COY : अग्रगन्धः (चा, लभं) : v. MODEST, RESERVED.

COYLY : (1) अविश्रम्भः (= without confidence) ; (2) सन्नोडं (= bashfully,
 modestly : q. v.).

COYNESS : (1) अविश्रम्भता (want of confidence), K. ; (2) न्रीडा (= bash-
 fulness, modesty : q. v.).

COZEN : क्लयति (क्ल्, c. 10.) : v. TO CHEAT.

COZENAGE : क्लनाः : v. CHEATING.

COZILY : आरामेण or सारामम् (?) : v. COMFORTABLY.

COZY : आराम-, c. seat : आरामासनम् (?) : v. COMFORTABLE.

CRAB : (1) कर्कटः ; (2) कुलीरः. C. i. e. c.-apple : कपिलः (?).

CRABBED : I. Harsh, cross : q. v. II. Difficult, perplexing : q. v.

CRABBEDLY : v. PEEVISHLY ; (WITH) DIFFICULTY.

CRABBEDNESS : v. PEEVISHNESS ; ROUGHNESS ; PERPLEXITY.

CRACK (v. i.) : I. To break into pieces : q. v. : चुटति (चुट्, c. 6.).

II. To rattle : q. v. : विरौति (क्, c. 2.). III. To boast : q. v.

CRACK (v. t.) : I. To break, burst : q. v. : क्रीडयति (c. of कृट्). II.

To snap : q. v. : स्फोटयति, चा-, (c. of स्फुट्). III. To puff :

q. v. Ph. to c. a joke : परिहासं करोति.

CRACK (subs.) : I. Chink : क्किद्रम्, c. in a wall : भित्तिच्छिद्रम्, Mu. II.

II. A sound : q. v. : विरावः. III. A crazy person : v. C.-BRAINED.

IV. A boaster : q. v. : विकल्पिन् (m.).

CRACK-BRAINED : इतश्चानः (ना, नं) : v. MAD, FOOLISH.

CRACKER : a fire work : *स्फोटकः.

CRACKLE (v. i.) : चटचटायते (nomi.), *continuously c.ing sesamun, white mustard seeds, etc.* : निरन्तरचटचटायितान् तिलसिद्धार्थकादीन्, D.

CRACKLING (subs.) : I. A rattle : q. v. : चटचटायितम्. II. The rind of roast pork : गृह्यशूकरमांसस्य त्वक्.

CRACKNEL : a kind of biscuit : *मुडमुडी.

CRADLE (subs.) : I. Lit. : no equiv. : शिशुनां दीला : v. SWING, Ph. : *from one's c.* : आश्रयवात् : v. CHILDHOOD ; *an infant in the c.* : क्रीडस्थः or स्नानस्थः शिशुः. II. Fig., abode : q. v. : आवासः.

CRADLE (v. t.) : लालयति (c. of लल्) : v. TO NURSE.

CRAFT : I. Art, occupation : q. v. : कला, *I learnt it as a c., but it is my livelihood now* : कसेति श्रिता जीविकेदानौ संभत्ता, Mr. II. II. Cunning, artifice : q. v. : कौशलम्. III. A small vessel : (1) नौ ; (2) तर्री.

CRAFTILY : चतुरम् : v. CUNNINGLY.

CRAFTINESS : (1) वैदग्ध्यम् ; (2) चातुर्यम् : v. CUNNING, ARTIFICE.

CRAFTSMAN : कारुः : v. ARTISAN, MECHANIC.

CRAFTY : (1) विदग्ध (f. ग्धा) ; (2) चतुरः (रा, रं) : v. CUNNING.

Crag : I. Rock, cliff : q. v. : कूटः. II. Neck : q. v.

CRAGGED, CRAGGY : I. Rugged, rough : q. v. II. Rocky : q. v.

CRAM (v. t.) : I. To fill to excess : *c.med with houses* : गृहसंवाधः (धा, घं), V. p. ; *the forest was c.med with the attendants of Sivq* : वनं गणैरविच्छेदनिबद्धं, K. ; *c.ming the belly with sweet-meats* : मीदकैः कुचिं पूरयित्वा, Mal. : v. TO FILL, STUFF. II. Of special instruction : *विशेषशिक्षां ददाति (दा, c. 3.) (१), c. mer *विशेषशिक्षादाट (m.).

CRAM (v. i.) : *विशेषविधां यद्भाति (यद्, c. 9.) (?).

CRAMP (subs.) : I. A restriction : q. v. II. C-iron : वक्रलोहः (?).

III. Spasm : q. v.

CRAMP (v.) : I. To check : q. v. II. To fasten : q. v. III. To afflict with c. : सङ्कीचति (कुच्, c. 1.) (?). *Cad* : v. CROOKED.

CRANE : I. The bird : (1) सारसः (the Indian c.); (2) कर्करेटुः (the Numidian c.). II. A machine for hoisting : *उत्तीखनवन्त्रम्.

CRANK : I. An iron elbow : वक्रभाजः (?). II. Bend, turning : q. v.

CRANNIED : द्विद्रपूर्णः (र्वा, ञ).

CRANNY : द्विद्रं.

CRAPE : वस्त्रविशेषः.

CRAPULENCE : मदातृकः (?); अतिपानजनिता वमनेच्छा.

CRAPULENT, CRAPULOUS : मदविद्वलः (खा, ख) (=drunk : q. v.).

CRASH (subs.) : महाशब्दः : v. SOUND, NOISE.

CRASH (v. t.) : चूर्णयति (चूर्ण, c. 10.) : v. TO BREAK, CRUSH.

CRASH (v. i.) : महाशब्देन भज्यते (pass. of भञ्ज्) : v. TO CLATTER.

CRACIS : in grammer : *संयोगः.

CRASS : v. GROSS, THICK.

CRATE : v. BASKET.

CRATER : of a volcano : मुखम् (?).

CRAUNCH : दन्तैः निपीडयति (पीड्, c. 10.), B. : v. TO CRUSH, CHEW.

GRAVAT : v. NECKCLOTH.

GRAVE : I. To beg, implore : q. v. II. To long for : q. v.

CRAVEN : कायुरवः : v. COWARD.

CRAVING (subs.) : खालसा : v. LONGING.

CRAW : v. CROP. (II).

CRAW-FISH, CRAY-FISH : चिह्नरेटः (?); मत्स्यविशेषः.

CRAWL (v.) : I. Of men : (1) रिङ्गति (रिङ्ग्, c. 1.), *they then used to c. about in the cowpen* : रिङ्गती ती तदा ब्रजे, V. p. ; (2) आगुभ्यां रंङ्गति (रंङ्ग्, c. 1.), S. ; (3) आगुभ्यां कराभ्याश्च भुवं संदृष्य संदृष्य सञ्चरति (चर्, c. 1.), V. p. com. II. Of animals : सर्पति, प्र-, (चप्, c. 1.). *C. up to* : उपसर्पति.

CRAWL,-ING (subs.) : (1) रिङ्गनम् (of boys etc.) ; (2) सर्पणम् (of reptiles).

CRAWLER : i. e. a crawling animal : सरीसृपः.

CRAYON : वर्तिका (= pencil) ; कठिनी (= chalk).

CRAZE (v.) : I. To crush, grind : q. v. II. To confuse : q. v.

CRAZED, CRAZY : I. Decrepit, feeble : q. v. II. Mad : q. v. : चिन्मः (मा, म').

CRAZINESS : I. Feebleness : q. v. II. Madness : q. v. : चिन्मता.

CREAK (v.) : कडकडायते (nomi.) (?) ; विरीति (ङ्, c. 2.).

CREAK,-ING (subs.) : कडकडायितं (?) ; विरावः.

CREAM : I. Lit. : सारः (?). II. Fig. : सारः : v. ESSENCE.

CREAM-COLOURED : i. e. light yellow : आशीतः (ता, तं).

CREASE (subs.) : (1) भङ्गिः ; (2) ऊर्ध्वी.

CREASE (v.) : भङ्गिं करोति (?) : v. TO FOLD, WRINKLE.

CREATE : I. To call into being : सृजति (सृज्, c. 6.), *c.d water first* : अप एव ससर्जादौ, M. I. 8. ; *to c. pain* : व्यथां सृजति, N. IV. II. : v. TO CAUSE. II. To conceive by the mind : (1) सृजति, *by whom this story is c.d* : वेनेयं कथा सृष्टा, K. ; (2) निर्-निमीते (मा, c. 3.), *poet's c.-ion* : कवेर्निर्मितिः, Kav. III. To make, appoint : q. v. : करोति *Tungabala was c.d a governor* : तुङ्गबली मोगपतिः कृतः, H.

CREATION : I. Lit. : (1) सृष्टिः ; (2) सर्गः, *the sole cause of the c., continuation and destruction of the world* : विश्वस्य सर्गस्थितिप्रलयानामेकं कारणं ; (3) सृजनं. II. Fig., as of a poet : (1) सृष्टिः ; (2) निर्माणं or निर्मितिः. III. A thing created : सृष्टिः, *as if the first c. of God*

as regards women : युवतिविषये छटिराद्यैव धातुः, Me. II. 21. IV. Ap-
pointment : q. v.

CREATIVE : Ph. : *c. power* : सृजनशक्तिः ; निर्माणशक्तिः.

CREATOR : I. Lit. : सृष्टृ (f. द्रु) ; (2) सृन् in comp., *c. of the world*
विश्वसृज् (mfu.), R. II. The Supreme Being : (1) निघाट (m.) ;
(2) विश्वसृज्, विश्वजन्, and sim. comp.s. III. Maker, originator :
q. v. : (1) कर्तृ (f. वी) ; (2) निघाट (f. वी).

CREATURE : I. A created being : सृष्टपदार्थः. *Living c.* : प्राणिन् (m.) :
v. ANIMAL. II. A term of contempt : जन्तुः. III. A term of
endearment : जातः (ता, त'), D. IV. A tool, dependant : q. v. :
आश्रितः (ता, त'). Ph. : *being my c.* ममो लब्धीदयः (या, य'), M. n.

CREDENCE : विश्वासः : v. BELIEF. *To give c. to* : विश्वासं करोति : v. TO
BELIEVE.

CREDENTIALS : *विश्वासीत्यादिज्ञा ; अहाजननपत्रं.

CREDIBILITY : (1) विश्वास्यता, *from the c. of the great sages* : विश्वासनाम
महर्षेः, Ki. III. 34. ; (2) विश्वसनीयता ; (3) विश्वासयोग्यता ; (4)
अङ्गीयता.

CREDIBLE : (1) विश्वास्यः (स्या, स्यं) ; (2) विश्वसनीयः (या, यं) ; (3) विश्वासयोग्यः
(या, यं) ; (4) अङ्गीयः (या, यं), *this is not c.* : अत्रङ्गीयमित्, Sa. v.

CREDIT (subs.) : I. Belief : q. v. : विश्वासः. II. Esteem, reputation :
q. v. : प्रतिष्ठा. Ph. : *it reflects c. on you* : एतन्ने दाक्ष्यं दर्शयति or त्वां प्रतिष्ठा-
पयति (?). III. Authority : प्रामाण्यं. IV. In a commercial sense :
*विश्वास, *to sell on c.* *विश्वासेन विक्रीणीते. Ph. : *c. side* (of an ac-
count) : *प्राप्तधनभाजः.

CREDIT (v.) : I. To believe : q. v. II. To enter upon the c. side :
*प्राप्तधनभागे लिखति.

CREDITABLE : श्लाघ्य. (व्या, व्यं : v. HONOURABLE. Ph. *c. to you* : तव
गौरवकरः (री, रं).

CREDITABLY : v. HONOURABLY, WELL.

CREDITOR : (1) उत्तमर्धः ; (2) ऋणदाह (m.).

CREDULITY : (1) विश्वासशीलता ; (2) विश्वासप्रवणता ; (3) श्रद्धालुता.

CREDULOUS : (1) विश्वासशीलः (ला, ल') ; (2) विश्वासप्रवणः (बा, बं) ; (3) श्रद्धालु (mfn.).

CREDULOUSLY : expr. by adj. or by ins. of subs.

CREED : धर्मः.

CREEK : (1) बह्वः ; (2) खातं (?).

CREEP : I. To crawl : q. v. II. To move slowly : मन्दं मन्दं सर्पति (स्रप्, c. 1.). III. Of plants : (1) विसर्पति ; (2) चरति (चर्, c. 1.), *c.ing on the ground* भूचरा, Nil. IV. To fawn : q. v. Ph. : *to c. into the mind* मनसि चाविर्भवति.

CREEPER : (1) खाता (gen. term) ; (2) वीहृत् (f.); (3) वल्ली ; (4) व्रतती or -ति (f.).

CREMATION : (1) दाहः ; (2) दहनम् ; (3) (fully) शवदाहः.

CREPUSCULE, CREPUSCULAR : v. TWILIGHT.

CRESCENT (adj.) : (1) वर्धितु (mfn.) ; (2) वर्धमानः (ना, नं).

CRESCENT (subs.) I. Of the moon : (1) अर्धचन्द्रः (=half-moon); (2) वर्धमाना चान्द्रमसी खेखा, Ku. or sim. शशाङ्गखेखा, and sim. comp.s.

II. The Turkish flag : *अर्धचन्द्रकेतनम्. III. The Turkish power : *अर्धचन्द्रकेतनाक्षुरक्षाः (m. pl.). IV. Any thing c.-shaped : अर्धचन्द्रः.

CRESCENTIC, CRESCENT-SHAPED : अर्धचन्द्राकारः (रा, रं), and sim. comp.s.

CRESS : शाकप्रभेदः.

CRESET : आकाशदीपः.

CREST : I. Of animals : (1) चूडा ; (2) शिखा. II. Of a helmet : (1) शिखा ; (2) चूडा ; (3) शिखरः. III. Of a mountain : (1) चूडा ; (2) शिखरः : v. SUMMIT.

CRESTED : (1) शिखिन् (f. नौ) ; (2) शिखाधरः (रा, रं) ; (3) चूडावत् (f. तौ).

CREST-FALLEN : (1) मधुच्छः (डा, ड'); (2) इतीगस् (mf.).

CRETIN : मधुच्छः (छी, छ').

CREVICE : छिद्र, *c. of a crok* बावच्छिद्र', D. II.

CREW : I. A throng : q. v. : गणः. II. A ship's c. : (1) नाविकाः (m. pl.) ; (2) पीतवाहः (m. pl.).

CRIB : I. A manger : q. v. : द्रोणी. II. A stall for cattle : गीहं : v. COW-HOUSE. III. A child's bed : शिशुशय्या : v. BED. IV. A hut : q. v. : कुटीरः.

CRIBBLE : चाखनी : v. SIEVE.

CRICK : a kind of sprain : v. SPRAIN, STRAIN.

CRICKET : I. The insect : (1) किल्ली, *chirping of the c.* किल्लीकहारः, A. r. ; (2) धड़ारी ; (3) चीरी. II. The game : *कन्दुकनीदनक्रीडा. N. B. कन्दुकक्रीडा is a quite dif. game.

CRIER : (1) घोषकः ; (2) उद्घोषकः ; (3) घोषवाकारः, -कः.

CRIME : (1) पापं (often = sin.), *to commit a c. deliberately* : कानतः पापं करोति, M. ; *c.s cannot be checked without punishment* : दण्डाद्वते बापविनिग्रहः कर्तुं न शक्यः, M. ; (2) अपराधः : v. OFFENCE ; (3) दोषः v. FAULT ; (4) साहसं (=daring c.), M.

CRIMINAL : I. Of men : (1) अपराधिन् (f. नी) ; (2) पातकिन् (f. नी) : v. GUILTY. II. Of acts : (1) सापराधः (धा, धं) ; (2) सपापः (पा, पं) ; (3) by comp., *c. act* पापक्रिया, K. b. Ph. : *c. law* *अपराधविधिः ; "*c. conversation*" परस्व पत्रा रहः सन्वाषा, M.

CRIMINALITY : सापराधता : v. GUILTINESS, WICKEDNESS.

CRIMINALLY : I. Wickedly : सापराधं. II. According to criminal law : *अपराधविध्यनुसारेण. Ph. : *to proceed c.* दण्डनायकं निवेदयति (c. of विद्) (?).

CRIMINATE : I. To accuse : q. v. : अभियुक्ति (युज्, c. १.). II. To implicate : q. v.

CRIMINATION : अभियोगः : V. ACCUSATION.

CRIMINATORY : (1) अपवादगर्भः (भा, भे) ; (2) अभियोगक्षितः (ता, तं).

CRIMP (adj.) : I. Brittle : q. v. II. Inconsistent : q. v.

CRIMP (v.) : I. To decoy : q. v. II. To curl : q. v.

CRIMP (subs.) : प्रतारकः (?).

CRIMPLE : V. TO CONTRACT ; TO CURL.

CRIMSON : शीणः (पा, रं) : V. RED.

CRING : Ph. : *who is always c.ing* : योऽहर्निशमुपरचिताञ्जलिः क्षीति, K. ;
c. before Lakshmana सीमिचेसरणी भज, Vi. *C.ing* चापादपद्मप्रसृतः
 (ता, तं), R. : V. TO BEND, BOW.

CRINGINGLY : पादयोः पतित्वा ; अञ्जलिं वहा ; etc.

CRINOLINE : i. e. a lady's skirt expanded : *सरी.

CRIPPLE (subs. or adj.) : पङ्गु (mf.) (= lame : q. v.) ; (2) विकलः
 (सा, ल) (= wanting any limb), *carrying the c. on his shoulders*
 सं विकलं कृन्धेनीदुष्ट, D. VI. ; (3) विकलाङ्ग (f. त्रयी) (= विकल).

CRIPPLE (v. t.) : I. Lit. : विकलीकरोति, *who has c.d my husband* :
 येन मे पतिर्विकलीकृतः, D. : V. TO LAME, DISABLE. II. To impair,
 weaken : q. v.

CRIPPLING : i. e. a spar for support : उपसन्धः (?).

CRISIS : सङ्कटं, *c. of an affair* : कार्यसङ्कटकम्, K. Ph. ; *at this c.* :
 तस्मिन् क्षणे or चक्रान्तरे, K.

CRISP, CRISPY (adj.) : भङ्गुरः (रा, रं) : V. CURLY, BRITTLE.

CRISP (v.) : TO CURL ; TO INTERWEAVE. "*C.ed* (brook)" तद्वक्षित.
 (ता, तं).

CRISPNESS : भङ्गुरता.

CRISS-CROSS-ROW : (1) सावका ; (2) सिद्धिफला : V. ALPHABET.

CRITERION : लक्षणम् : V. SIGN, MARK.

CRITIC : I. One who criticises : गुणदोषविचारकः (?). II. One

skilled in criticism : गुणदीपकीविदः ; गुणदीपविचारपङ्क्तिः ; etc. III.

A carper : दीपैकदृग् (mfn.).

CRITICAL : I. Relating to criticism : expr. by comp., *c. dissertation* गुणदीपविचारप्रबन्धः. II. Possessing skill to criticize : गुणदीपविचार-कुशलः (स्त्री, लं), and sim. comp.s (?). *C. power* : गुणदीपविचारशक्तिः (?). III. Captious, fastidious : q. v. IV. Belonging to a crisis : Ph. : *c. position* सङ्कटे, *whose intellect does not fail in c. circumstances* कार्यसङ्कटेषु निवृत्तधीः, K. Ph. *c. philosophy* *कण्ठदर्शनम्.

CRITICALLY : I. In a critical manner : गुणदीपान् विचार्य ; सूक्ष्म (= minutely, carefully). II. At a crisis : सङ्कटे.

CRITICISE, CRITICIZE : I. To examine as a critic : गुणदीपान् विचारयति (चर्, c. 10). II. To pass criticism on : समालोचयति (लोच, c. 10) (?). III. To censure : q. v.

CRITICISM : I. The art : गुणदीपविचारः (?). II. Review : *समालोचनम् ; गुणगुणवादः. III. Censure : q. v.

CRITIQUE : गुणदीपविचारप्रबन्धः (?), and sim. comp.s.

CROAK (v.) : I. As frogs or crows : (1) रटति (रट्, c. 1.), *the crow is much c.ing gratingly* काकः कटूच्चेः खलु रारटौति, Ch. ; (2) मकमकायते (nomi.) (of frogs), J. ; (3) शब्दं करोति (= to make any sound), *when I will c. : यदाहं शब्दं करीमि*, H. : v. TO CRY. II. To grumble : मकमकायते (?).

CROAK, -ING (subs.) : I. Lit. : मेकनादः (of frogs) ; (2) काकशब्दः (of crows) : v. CRY. II. Fig. : मकमकायितं (?) : v. COMPLAINT.

CROAKER : i. e. grumbler : q. v.

CROCK : I. A pot : q. v. : “ *c. of gold* ” : हिरण्यपात्रम्. II. Soot : q. v.

CROCKERY : खण्डयपात्राणि (n. pl.) : v. EARTHEN-WARE.

CROCODILE : (1) कुम्भीरः ; (2) नक्रः. Ph. : ‘ *c. tears* ’ कृमिमात्राणि (n. pl.).

CROCUS : कुकुमलता (a species of c.).

CROFT : इति: : v. ENCLOSURE.

CRONE : (1) वृद्धा ; (2) जरती..

CRONY : सुहृद् : v. FRIEND.

CROOK (subs.): I. A bend or turn : q. v. II. A shepherd's staff:

दण्डः. Ph. : *by hook or c.* : येन केन प्रकारेण.

CROOK (v.) : वक्रीकरोति (क्र, c. ४.) : v. TO BEND.

CROOK-BACK : (1) कुल (f. आ) : (2) व्युल (f. आ) ; (3) गडुरः (रा, र') ;
(4) वक्र (f. क्रा), V. p.

CROOKED (adj.) : I. Not straight : (1) वक्र (f. क्रा) ; (2) कुटिलः (ला, ल') ; (3) वक्रिमः (मा, मं) ; (4) अराखः (ला, ल') ; (5) जिह्न, वि-, (f. ज्ञा) ; (6) इजिनः (ना, नं). II. In moral sense : (1) वक्र (f. क्रा) (rare), c. *nature* वक्रभावः, N. ; (2) कुटिलः (ला, ल'), c. *minded* कुटिलमति (mfn.), Mu. ; (3) जिह्न (f. ज्ञा), *yet that c.* (man) : तथापि जिह्नः सः, Ki. ; (4) अष्टु (mfn.).

CROOKEDLY : (1) वक्रं ; (2) कुटिलं ; (3) जिह्नः : v. AWRY.

CROOKEDNESS : (1) वक्रता ; (2) वक्रिमन् (m.) ; (3) कौटिल्यम् ; (4) विजिह्नता ; (5) कुटिलता ; (6) जैह्न्यम् ; (7) अष्टुता.

CROP (subs.): I. The produce of fields : (1) शस्यम्, *yielding all c.s* सर्वशस्यप्रदः (दा, दं), Nil. ; *devastation of c.s* शस्यघातः, D. ; (2) not expr. when any particular c. is meant, *rice c.* : धान्यम्. II. Of birds : कण्ठम् (=throat).

CROP (v.): I. To cut short : कल्पति (कृप्, c. 1.). II. To reap : q. v. : लुनाति (लू, c. ९.). III. To nibble : q. v.

CROP OUT : आविर्भवति (भू, c. 1.) : v TO APPEAR.

CROP-EARED : ह्रिन्नकर्णाय (f. ञा), and sim. comp.s.

CROSIER : *क्रुशदण्डः, or sim. दण्डः (when no ambiguity).

CROSS (adj.): I. Transverse : (1) व्यत्यस्तः (स्ता, स्तं) ; (2) तिरस्वीनः (ना,

न) (= sideways). II. Adverse, contrary : q. v. : प्रतीपः (पा, पं).
Ph. : *oh ! how c. is fate* : चङ्गी वामता भागधेयानां, Vi. III. Ill-tempered, peevish : q. v. : प्रतीपः (पा, पं), *don't get c. with your husband* : भर्तुः प्रतीपं माद्य गमः, Sa. A c. charge : प्रत्यभिधीनः, Y.

Cross (v. t.) : I. To pass over : (1) तरति (तृ, c. 1.), *c.ed the Ganges* : गङ्गां ततार, R. xvi. 52. ; *I want to c. the ocean on a raft* : उडुपेन सागरं तित्तीर्षुरासि, R. ; (2) लङ्गते or लङ्गयति, वि-, लङ्, (लङ्, c. 1. and 10.), *c.ed the Vindhya* : दिध्यं व्यलङ्गयत्, R. xvi. 32. II. Of the mind, to occur to : q. v. III. To thwart, obstruct : q. v. IV. To mix breeds : perh. संमिश्रयति (मिश्र, c. 10.). V. To conceal : q. v. VI. To put across, expr. by circumlo., to c. arms : एकस्मिन् भुजे भुजान्तरं विव्यस्यति or विदधाति. VI. To draw line across : रेखया चङ्गयति (चङ्, c. 10.).

Cross (v. i.) : to c. over to Ceylon समुद्रमुत्तङ्गा सिङ्गलं गच्छति : v. TO CROSS (1) and go.

Cross (subs.) : I. An instrument : शूलं (=stake : q. v.) ; *क्रुशम्.

II. The symbol : *क्रुशम् ; व्यत्यसरेखाद्वयम्. III. The gospel : q. v.

IV. Money : नाणकम्. V. Affliction, trouble : q. v.

Cross-BILL : पक्षिशिखः ; *व्यत्यस्तपुटः.

Cross-BOW : *वक्रचापः. C.-man : *वक्रचापधत् (mfn.) or -धरः (री, रं).

Cross-BREED : चङ्गरः (री, रं) (in modern dialects).

Cross-EXAMINATION : *प्रतीपपरीक्षा ; कूटपरीक्षा (in modern Bengali.).

Cross-EXAMINE : *प्रतीपं परीक्षते (ईच्, c. 1.) ; कूटपरीक्षां करोति (१).

Cross-GRAINED : प्रतीपः (पा, प) : v. MOROSE, PERVERSE.

CROSSING : I. Lit. : तरः, -चः : v. PASSAGE. *Fare for c.* : (1) तारिकम्, M. ; (2) तार्ये, M. II. Where roads cross ; (1) चतुष्पथम् (of four roads) ; (2) शृङ्गाटकम् (=1.) ; (3) त्रिपथम् (of three roads) ; (4) तरः (very rare).

CROSS-LEGGED : व्यत्यस्तपादः (दा, दं), and sim. comp.s. *Sitting c.* (i. e. placing the feet on the thighs) वीरासनस्थः (स्था, स्तं).

CROSS-QUESTION : v. TO CROSSEXAMINE.

CROSS-ROAD : i. e. an obscure road : (1) चत्पथः ; (2) चन्मार्गः,

CROSS-ROW : i. e. the alphabet : q. v. : माटका, M. n.

CROSS-WISE : (1) व्यत्यस्तम् (?) ; (2) तिरस्चीनम् : v. SIDE WAYS, ATHWART.

CROSSLY : I. Peevishly : q. v. II. Adversely : प्रतीपम्.

CROTCHET : I. A whim, fancy : q. v. II. In music : *ग्रन्थिः.

CROTCHETTY : i. e. full of whims : v. WHIM, WHIMSICAL.

CROUCH : I. To stoop low : q. v. : नमयति (c. of नम्). II. To cringe : q. v. : पादयोः पतति (पत्, c. 1.).

CROUP : I. Of a horse, etc. : जघनभागः, K. II. A disease : काष्ठरीगविशेषः.

CROW : (subs.) : I. The bird : (1) काकः ; (2) वायसः. *Carriion c.* दम्भकाकः (?). II. A bar : खीहदस्थः. III. Of the cock : रवः : v. CRY. Ph. : *at cock-c.* प्रत्युषे v. MORNING.

CROW (v.) : I. Of the cock : रौति, वि-, (र, c. 2.) ; v. TO CRY. II. To boast : q. v. : विस्तृत्यते (कृत्, c. 1.).

CROWFOOT : a plant : *काकपादः.

CROWD (subs.) : I. Of people : (1) जनसमूहः, Mr. ; (2) जनसंमर्दः (=men pressed together without order), *a great c.* : महान् जनसंमर्दः, Mr. x. ; (3) सङ्कुलम् (=जनसंमर्दः), D. iv. ; (4) जनीवः, and sim. comp.s. II. Populace : q. v. III. Any c. : v. THRONG, MULTITUDE.

CROWD (v. t.) : I. Lit. : Ph. : *the place was very c.ed* : तत्र महान् जनसंमर्दं आसीत् ; *c.ed with cars and horses* : रथावसङ्कुलः (ला, ल'), Ki. 1. 16., *a c.ed house* जनाकीर्णं गृहम्. (i. e. full of men), Sa. : *the theatre is c.ed today* अद्य प्रेक्षकपूर्णा रङ्गशाला (?). II. To urge : q. v.

CROWD (v. i.): expr. as above : v. TO FLOCK.

CROWDER : v. FIDDLER.

CROWN (subs.): I. The ornament : (1) किरीट (mn.); (2) मुकुटम् ; (3)

मौलिः. II. Fig., royal power : *got the c. of Italy* इत्यादिराज्यमवाप ;
placed the c. on his son तदात्ममन्त्रवं राज्ये समादधुः, R. xvii. 8. III.

Fig., sovereign: q. v. : Ph. *servant of the c.* राजसेवकः. IV.

Any garland: q. v. : माला. V. Of the head: चूडा. VI.

Summit: q. v. : चूडा. VII. A coin : इल्लखीयरुप्यमुद्राविशेषः.

CROWN (v. t.): I. To invest with royal power : (1) (राज्ये) अभिसिञ्चति
(सिञ्च्, c. 6.) (according to the Hindu style), R. ; (2) राज्ये समादधति
(धा, c. 3.), R. ; (3) मौलिं बाधयति (c. of बध्) (?). II. To adorn :
q. v. : भूषयति (भूष्, c. 10.). III. To consummate : q. v. : Ph.
c.ing success सिद्धेः परा कीटिः (?).

CROWN-JEWELS : राजरत्नानि (n. pl.) (?).

CROWN-PRINCE : युवराजः.

CRUCIAL : perh. कर्मभेदिन् (f. ची) : v. SEVERE, STRICT.

CRUCIBLE : (1) सूषः (बी, बं) ; (2) चावर्तनी.

CRUCIFIX : *क्रुशारीपितस्य छटस्य प्रतिमा.

CRUCIFIXION : *क्रुशारीपणम्.

CRUCIFORM : *क्रुशाकारः (रा, रं).

CRUCIFY : I. Lit. : * क्रुशम् चारीपयति (c. of बध्). II. Fig. : *to c. the*
flesh इन्द्रियाणि जयति.

CRUDE : अपक्व (f. क्रा) (lit. and fig.) : v. UNRIPE, IMMATURE.

CRUDELY : v. IMPERFECTLY.

CRUDENESS, CRUDITY : अपक्वता : v. UNRIPENESS, IMMATURITY.

CRUEL : (1) निष्ठुरः (रा, रं) ; (2) क्रूरः (रा, रं) ; (3) दुर्धरः (स्र, सं) ; (4) निष्करुणः
(बा, बं) (= unmerciful : q. v.) ; (5) कठिनः (ना, नं) (= hard-hearted :
q. v.

CRUELLY : (1) निहुरम् ; (2) क्रूरम् ; (3) निष्करुणम् v. UNMERCIFULLY.

CRUELTY : (1) नैहुर्ये or निहुरता ; (2) क्रौर्ये or क्रूरता ; (3) दृशंसता.

CRUET : *कूपकः. C.-stand : *कूपकाधारः.

CRUISE (subs.) : I. A jug : q. v. II. Of a ship : v. VOYAGE.

CAUISE (v. i.) : [समुद्रेण or पीतेन] परिभ्रमति (भ्रम्, c. 1.) (?).

CRUISER : *परिभ्रमणपीतः.

CRUMB : I. A morsel : q. v. II. The soft part of bread : सध्वभागः
or कौमल्यभागः (?). Ph. : to a c. निरवशेषम्.

CRUMBLE (v. t.) : चूर्णयति (चूर्ण्, c. 10.) : v. TO BRUISE. To be c.d into
dust : धूलोभवति. [4.] : v. TO PERISH.

CRUMBLE (v. i.) : I. Lit. : चूर्णीभवति. II. Fig. : विनश्यति (नश्, c.

CRUMP : I. Crooked . q. v. : कुञ्ज (f. ञा). II. Hard : q. v.

CRUMPLE : v. TO RUMPLE, WRINKLE.

CRUPPER : पुच्छबन्धः, Williams.

CRUSADE : *क्रुशेदम् ; ऊष्टीयानां पुष्यभूमिस्त्राभाय महम्मदीयान् प्रत्यभियोगः.

CRUSH (v. t.) : (1) चङ्गाति or मर्दयति-ते, आ-, परि-, वि-, सं-, (चद, c. 9. or
10.) c.ed the forces of his enemies : परिषां बलान्यचङ्गात्, R. ; (2) दलति or
दलनति (दल्, c. 1. and 10.), c.ing forts दलयन्द् गौंश्चि, K. ; (3) मघ्नाति,
प्र-, (मन्, c. 9.), shall I not c. the hundred Kauravas : मघ्नामि
कौरवशतं न, Ve. : v. TO GRIND, OVERWHELM, PUT DOWN.

CRUSH, CRUSHING (subs.) : I. The act : (1) मर्दनम्, वि- ; (2) दलनम्.
II. Of a crowd : जनसमर्दः, Mr. [Ki. III. 34.

CRUSHING (adj.) : प्रमाद्यिन् (f. नौ), of c. calamities : प्रमाद्यिनीनां विपदां,

CRUST (v.) : I. Trans. : v. TO ENCRUST. II. Intrans. : उपरि संहन्ति
(हन्, c. 2.) (?).

CRUST (subs.) : कठिनभागः.

CRUSTACEAN, CRUSTACEOUS : *वर्षधरः (री, रं).

CRUSTILY : v. PEEVISHLY, ANGRILY.

CRUSTINESS : I. Hardness : q. v. II. Peevishness : q. v.

CRUSTY : I. Hard : q. v. : कठिनः (ना, नं). II. Peevish, surly : q. v.

CRUTCH : यष्टिः, *leaning on a c.* : यष्ट्यावलम्बितः, Ki. : v. STICK.

CRY (subs.) : I. Of lower animal : रवः or विरावः, *very loud cries were also uttered by the elephants* : सुक्ती विरावः सुमहान् कुञ्जरैरपि, Mah. : v.

NOISE, SOUND. II. Clamor : उत्क्रोशः or आक्रोशः, *by the c.s of the disputants* : विवदमानानां प्रज्ञानामाक्रोशैः, D. : v. NOISE. III. Of distress : (1) आर्तनादः, आर्तरवः, and sim. comp.s. *by the piteous cries of the attendants* : परिजनानां कषणस्वनेन, M. n. ; (2) कुन्दनं or आकुन्दितं or आकुन्दः (=loud c. of grief) ; (3) रुदितम् : v. WEEPING.

IV. Of crier : perh. आक्रोशः : v. PROCLAMATION.

CRY (v. t.) : I. To utter : q. v. II. To proclaim : q. v.

CRY (v. i.) : I. To c. out : q. v. II. To weep : (1) कुन्दति or कुन्दयति, आ-, (कुन्द, c. 1. and 10.), *cried aloud* : सुक्ताकष्टं चकुन्द, R. XIV. 68. ; (2) रौदिति, प्र-, (रुद, c. 2.), *cried aloud* : उच्चैरौदीत्, K. ; (3) क्रोशति, वि-, आ-, (क्रुश्, c. 1.) (rare), B. III. 22. III. To utter sounds : (1) रौति, वि-, (रु, c. 2.), *this vulture is c.ing not once* : नैकशः शकुनिरयं विरौति, Mr. ; (2) वाशति or वाश्यते (वाश्, c. 1. and 4.), *this crow c.ing gratingly* : रुचस्वरं वाशति वायसीज्यम्, Mr. : v. NOISE, TO MAKE.

CRY-DOWN : अव-क्रोशति, उप-, अप-, : v. TO DETRACT, CENSURE.

CRY-OUT : (1) क्रोशति, आ-, वि-, उत्-, c. आक्रोश, विक्रोश, लपाधिवच्छम्, Mr. ;

(2) शब्दायते (= to call out). *To c. for protection* : शरणं कुन्दति, V. 1.

CRY-UP : v. TO EXTOL.

CRYING (adj.) : v. NOTORIOUS, HEINOUS.

CRYSTAL : I. Subs. : स्फटिकः. II. Adj. : (1) स्फटिक-, c. *palace* :

स्फटिकहर्म्यम्, Ku. VI. 4? ; (2) स्फटिकाभः (भा, भं) (=like c.) v.

TRANSPARENT.

CRYSTALLINE : V. CRYSTAL (II).

CRYSTALLIZATION : *स्फाटिकीभावं.

CRYSTALLIZE : I. Trans. : *स्फाटिकीकरोति. II. Intrans. : *स्फाटिकी-
भवति (सू, c. 1.).

CUB (subs.) : शार, -कः : V. YOUNG (subs.).

CUB (v.) : सूते (सू, c. 2.) : V. TO BRING FORTH.

CUBE (subs.) : I. In arith. : घनः, c. root : घनमूलम्, Li. II. In
geo. : समकोणसमचतुर्भुजघनचेतम्, K. d.

CUBIC, CUBICAL : expr. by comp., c. hand : घनहस्तः, Li. ; c. equation
*घनसमीकरणम्.

CUBIT : (1) हस्तः, five c.s in length पञ्चहस्तदीर्घ (f. घां) ; (2) किष्कुः, D.

CUCKOLD : expr. by circum., he is a c. : तस्य भार्या पुंश्ली or बन्धकी.

CUCKOO : (1) कीकिलः ; (2) पिकः (3) परभृतः.

CUCUMBER : I. The plant : वपुषी. II. The fruit : वपुषम्.

CUD : I. Lit. : पशुविशेषैः पुनश्चर्षणाय सुखनीतं भुक्तम्. Ph. : to chew the
c. : रोमयमभ्यस्यति, Sa. II. ; chewing the c. : रोमयः. II. Where
it is chewed : perh. रोमयभागः.

CUDGEL (subs.) : (1) लगुडः ; (2) यष्टिः ; (3) दण्डः.

CUDGEL (v.) : लगुडेन or यष्ट्या प्रहरति (हृ, c. 1.) or ताडयति (तड्, c. 10.)
or आहन्ति (हन्, c. 2.).

CUDGELLING (subs.) : (1) यष्ट्याघातः ; (2) लगुडप्रहारः, giving (them) a
very good c. लगुडप्रहारैर्जंजीकृत्य, P. I. 22.

CUE : I. The end of a thing : अन्तः : V. END. II. A hint : q. v. :
संज्ञा, to give a c. संज्ञां ददाति, Mr. III. Humour, disposition : q.
v. IV. For billiards : *दीर्घदण्डः or दण्डः.

CUFF (v. t.) : करतलेन or तलेन or चपेटेन ताडयति (तड्, c. 10.), आहन्ति (हन्,
c. 2.), or प्रहरति (हृ, c. 1.), c.ed him on the breast : तलेनोरस्यताडयत्
V. p.

CUFF (subs.): I. A blow, slap : q. v. : तलपहारः. Ph. : *To be at fisti-c.s* : मुट्टीमुट्टि युध्यते. II. Of a sleeve : *कफम्.

CUIASS : (1) कवच (mn.); (2) वर्मन् (n.); (3) वारवाणः ; (4) कडटः, -कः ; (5), तनुवम् ; (6) उरम्हदः ; (7) दंशनं (rare).

CUIRASSIER : (1) कवचिन् (f. नौ) ; (2) वर्मितः (ता, तं) ; (3) व्यूढकडटः (टा, ट), and sim. comp.s.

CULINARY : पाक- in comp., *c. utensil* : पाकपात्रम् ; *the c. art* पाककला.

CULL : आहरति (ठ, c. 1.) : v. TO PLUCK, GATHER.

CULM : शल्मः : v. STALK.

CULMINATE : I. Lit. : *the sun has c.d* : मध्यमलङ्घरोति भातुः, K. II.

Fig. : परां कीटिम् अधिगच्छति (गम्, c. 1.) K.

CULMINATING (adj.) : Ph. *c. point* : परा कीटिः ; परा काष्ठा.

CULPABILITY : (1) सदीयता ; (2) सापराधता ; (3) निन्दाहता (= blame-
ableness).

CULPABLE : (1) सदीयः (धा, धं) ; (2) सापराधः (धा, धं) ; (3) निन्दाहं (f. ह्रीं) (= blameable : q. v.). *C. homicide* ज्ञानकृता वृद्ध्या (?).

CULPRIT : I. An accursed person : अभियुक्तः (क्ता, क्तं). II. A criminal : q. v.

CULTIVATE : I. To till : (1) खेत्तुं करोति, *to have land c.d* : खेतं कारयति, Y. ; (2) कर्षति (कृष्, c. 1.) (= to plough). II. To devote to, foster : (1) शीलयति, अनु-, (शील्, c. 10.), *sages c. good conduct* : शीलयन्ति मुनयः सुशीलतां, Ki. ; (2) उप-विनोति, प्र-, (वि, c. 5.), *c. friendship* : प्रचिनु मैत्रीं, Vi. III. ; (3) सेवते, नि-, (सेव्, c. 1.) v. TO DEVOTE. III. To civilize : q. v.

CULTIVATION : I. Tillage : (1) कर्षणम् ; (2) कृष्टिः (rare). II. Fostering care : अनुशीलनम्. III. Culture : q. v.

CULTIVATOR : खेत्तिकः : v. HUSBANDMAN.

CULTURE : I. : v. CULTIVATION. II. Refinement : q. v. : शिक्षा.

CULVERT : *बाहतनाली.

CUMBER : V. TO ENCUMBER, EMBARRASS.

CUMBERSOME, CUMBROUS : I. Burdensome : q. v. : (1) भारिन् (f. बी) ;
(2) दुर्भरः (रा, रं). II. Vexatious : q. v.

CUMBRANCE : V. ENCUMBRANCE.

CUMBROUSNESS : भारिता : V. CUMBROUS.

CUMMIN : (1) जीरः ; (2) जीरकः.

CUMULATIVE : (1) उपचयिन् (f. नी) (?) ; (2) निचयिन् (f. नी) (?) .

CUNEIFORM : कीलाकारः (रा, रं). "C. scholar" *कीलवर्णविद् (mfn.).

CUNNING (adj.) : I. Skillful : q. v. II. Artful : (1) चतुरः (रा, रं)
(best equiv.) ; (2) विदग्ध (f. ग्धा) ; (3) कलनापरः (रा, रं) (=wily).

CUNNING (subs.) : I. Skill, dexterity : q. v. II. Art, deceit : (1)
चातुर्यम् ; (2) चातुरी ; (3) वैदग्ध्यम् ; (4) कलम् (= strategem).

CUNNINGLY : (1) चातुर्येण ; (2) कलिन.

CUP (subs.) : I. Lit. : (1) पानपात्रम् ; (2) पानभाजनम् ; (3) चषक (mn.).

II. Drinking : q. v. : "fond of the c." पानप्रियः (या, यं). III. Lot,
portion : q. v. Ph. : "to taste of the sorrow's c." दुःखं रसयति.

IV. A flower-c. : पुष्पकोषः. A c. made of leaves : पत्रपुटः, R.

CUP (v.) : रक्तं स्नायति (c. of क्षु) or मीचयति (मीच्, c. 10.).

CUP-BEARER : पानपात्रवाहिन् (m.) (?) ; चषकवाहकः (?).

CUP-BOARD : चषककोष्ठः (?).

CUPID : (1) कामः ; (2) कन्दर्पः ; (3) मदनः ; (4) मन्मथः.

CUPIDITY : I. COVETOUSNESS : q. v. : लोभः. II. Lust : q. v.

CUPOLA : तीरणशीर्ष or तीरणशृङ्गम् (?).

CUPPING-GLASS : शरातीसृक्षम् (a kind of c.), Sr.

CUR : घनकः : V. DOG.

CURABLE : (1) चिकित्स्य (f. ह्या) ; (2) साध्य (f. ध्या), easily c. : सुखसाध्य (f.
ध्या), Sr. ; (3) प्रतीकार्य (f. र्या).

CURACY : *आचार्यकपदम्.

CURATE : *आचार्यकः.

CURATIVE : (1) रोगघ्न (f. घ्नी) ; (2) रोगहरः (री, रं).

CURATOR : अध्यक्षः (?).

CURB (subs.) : I. For a horse : अश्वसुखग्रहणा (?) : v. BIT. II. Fig. :
· v. CHECK, RESTRAINT.

CURB (v.) : नियन्त्रयति (यन्त्र, c. 10.), *whose mouth is not c.ed* : अनियन्त्रितमुखः,
D. : v. TO RESTRAIN.

CURB-STONE : निरोधीपत्तः, and sim. comp.s (?).

CURD : दधि (n.), *skim of c.s* दध्न. सरः, Sr.

CURDLE (v.) : I. Trans. : घनीकरोति (कृ, c. 8.). II. Intrans. :
घनीभवति (भू, c. 1.).

CURE (subs.) : I. Curacy : q. v. II. Of diseases : (1) शान्तिः ;
(2) उपशमः ; (3) सिद्धिः ; (4) प्रतीकारः : v. TREATMENT (II).

CURE (v. t.) : I. Of diseases : (1) चिकित्सति (कित्, c. 1.) (gen. = to
treat), *not a sick-man returned without his disease c.d* : नाचि-
कित्सितगदेन रोगिणा प्रत्यगामि, Si. XIV. 49. ; (2) शमयति, प्र-, उप-,
(c. of शम्), *for c.ing diseases* : रोगोपशमार्यम्, Sr. ; (3) साधयति
(c. of सिध्), [*such*] *ulcers get c.d with difficulty* : व्रणाः कृच्छ्रेण सिध्यन्ति,
Sr. ; (4) प्रतिकरोति, Sr. II. Of persons : (1) by the above verbs
with the gen. of the person c.d, *I will c. the child* : *बालस्य रोगं
साधयामि ; (2) सुखं (f. स्वां), नीरोगं (f. गां) करोति with abl. of the
disease. III. To preserve : लवणयति (nomi.) (?).

CURFEW-BELL : प्रदीपघण्टा, and sim. comp.s (?).

CURIOSITY : I. Inquisitiveness : (1) कुतूहलं or कौतूहलम्, *satisfy your*
c. : पूरयतु कुतूहलम्, U. IV. ; *excited his excessive c.* अतुलं विदधे
कुतूहलम्, N. II. 7. ; *from c.* : कुतूहलवशात्, K. ; (2) कौतुकम्,
since seeing you I have very great c. about it : अतिमहत् खलु

भगद्दर्शनात् प्रथति मे कौतुकमस्मिन्निषये, K. (note the loc.); (3) दिदृक्षा
(c. to see), *my heart filled with c.* : दिदृक्षाम्नान्तद्दयः, D. ; (4) श्रुणुषा
or श्रोतुमिच्छा (c. to hear), Ki. II. An object of c. : कुतूहलं or
कौतूहलं or कौतुकं (rare), *by telling about many c.s seen by travel* :
पर्यटनदृष्टानेककौतूहलप्रकाशनेन, P. III. 2. ; (2) अपूर्ववस्तु (n.) or अपूर्वदृश्यम्.

CURIOUS : I. Inquisitive : (1) कुतूहलिनं (f. नी), *c. to see* : दर्शनकुतूहलिनं
(f. नी), K. ; (2) कुतूहलाम्नान्तमनस् (mfn.) ; (3) कौतुकाविष्टचेतस् (mfn.) ; (4)
दिदृक्षु (mfn.) (=c. to see) ; (5) श्रुणुषु (mfn.) (=c. to hear) (rare) ;
(6) जिज्ञासु (mfn.) (=c. to know). II. Singular, wonderful : (1)
कुतूहलः (ला, लं) (rare) ; (2) अपूर्वः (वां, वं). III. Nice, scrupulous :
q. v. IV. Careful, studious : q. v.

CURIOUSLY : I. Inquisitively : सकौतुकम्. II. Carefully : q. v. III.
Wonderfully : q. v.

CURL (subs.) : I. Of hair : (1) अलकः ; (2) चूर्णकुन्तलः. II. Any un-
dulation : भङ्गः.

CURL (v. t.) : I. To crisp : भङ्गुरीकराति (?) : v. CURLY. II. To
coil : q. v. : मण्डलीकराति, *c.ing up the trunk मण्डलितहस्तकाण्डः*, D.
III. To ripple : q. v.

CURL (v. i.) : expr. by adj. : v. CURLED.

CURLED, CURLY : (1) कुटिलः (ला, लं), Mah. ; (2) भङ्गुरः (रा, रं), D. VI. ;
(3) अरालः (ला, लं), *c.-haired अरालकेशः* (शी, शं), N. XIII. 40. ; (4)
कुञ्चितः (ता, तं), *c.-haired कुञ्चितकेशः* (शी, शं), H. s.

CURLEW : a bird : क्रीचः (?).

CURLINESS : (1) कुटिलता ; (2) भङ्गुरता ; (3) अरालता.

CURLING-IRON : *अलकलीहम्.

CURMUDGEON : v. MISER.

CURRENT : I. The tree : *करण्डः. II. Its fruit : *करण्डं or करण्डफलम्.
III. A kind of dried grape : perh. शुष्कद्राक्षा.

CURRENCY : I. Circulation : q. v. Ph. : *to gain c.* (i. e. to be current) प्रचलितः (ता, तं) भवति. II. Estimation : q. v. III. The current coin : प्रचलितमुद्रा (?), *we have a paper c. here* *चव कागज-मुद्रा प्रचलिता.

CURRENT (adj.) : (1) प्रचलितः (ता, तं) ; (2) प्रचलः (ला, लं). Ph. : *c. year* वर्तमानवर्षः ; *c. report* जनप्रवादः.

CURRENT (subs.) : I. Lit. : (1) स्त्रीतस् (n.) (of water), *against the c.* प्रतिस्त्रीतस् ; (2) प्रवाहः, *c. of electricity* *विद्युत्प्रवाहः ; (3) रवः or वेगः (= speed) (when the sense is clear), *the c. of river is its cause* नदीवेगस्तत्र कारणम्, Sa. II. Fig. : *c. of time* कालगतिः (?) ; *the c. of opinion is in your favor* : *तवानुकूलं साधारणानां मतम्.

CURRENTLY : v. GENERALLY, COMMONLY.

CURRICLE : रथः (?) : v. CHARIOT.

CURRIER : *चर्यशीधकः.

CURRISH : I. Churlish, quarrelsome : q. v. II. Brutal : q. v.

CURRY (subs.) : व्यञ्जनम् (applied to all c.s), N. xvi.

CURRY (v. t.) : I. To dress leather : शीघयति (c. of शुष्) (?) II. To beat, drub : q. v. Ph. : *to c. a horse* : चन्द्रदेहं मारिं (चञ्, c. 2.) ; *to c. favour with the people* लोकानाराधयति, U. I.

CURRY-COMB : *चन्द्रदेहमार्जनी.

CURSE (v.) शपति, -ते, अभि-, (शप्, c. 1.), *c.d him "become a mortal"* तमशपत् एहि मर्त्यत्वमिति, D. III. ; *Krishna gave no reply when the Chedi king was c.ing* प्रतिवाचमदत्त केशवः शपमानाय न चेदिभुभुजे, Si. xvi. 25. Ph. *I will c. and reduce your father to ashes* शप दत्त्वा पितरं ते भस्मसात् करिष्यामि, P. I. 5. [*c. of the nation* कुलाङ्कारः.

CURSE (subs.) : I. Lit. : शपः ; अभिशपः. II. Bane, pest : q. v. :

CURSED (adj.) : expr. by हत or -हतक affixed or दम्भ prefixed, *c. son of Mádri* माद्रीसूतहतकः, Ve. : v. ACCURSED.

CURSORILY : चिप्रम् : V. HASTILY, SLIGHTLY, SUMMARILY.

CURSORY : चिपः (पा, प्र) : V. SUPERFICIAL, SLIGHT, HASTY.

CURST (adj.) : कर्कशः (आ, अ) : V. PEEVISH, MALIGNANT.

CURT (adj.) : संक्षिप्तः (ता, तं) : V. BRIEF, CONCISE.

CURTNESS : संक्षेपः (पा, पं) : V. CONCISENESS.

CURTAIL (V.) : V. TO DIMINISH, SHORTEN.

CURTAIN : (1) तिरस्कृतिनी ; (2) यवनिका ; (3) मशहरी (mosquito-c.). Ph. :
the c. falls यवनिका पतति (?) ; *the c. rises* यवनिका उत्पतति (?) ; *behind*
the c. (a) in theatrical language नेपथ्ये (loc.), (b) in gen. sense परीचे.

CURTAINED : अवगुच्छितः (ता, तं) : V. TO VEIL.

CURTAIN-LECTURE : *श्रय्यानुशासनम्.

CURTLY : संक्षेपेण : V. BRIEFLY, CONCISELY.

CURULE : Ph. : c. chair सिंहासनम् (?).

CURVATURE : वक्रिमन् (म.) (?).

CURVE (V.) : वक्रोक्तीरोति : V. TO BEND.

CURVE (subs.) : I. A bending : q. v. II. A c. line : *वक्ररेखा.

CURVED : (1) वक्रः (क्रा, कृ) ; (2) जिघ्रितः (ता, तं) : V. CROOKED.

CURVET (V.) : V. TO LEAP, BOUND, FRISK.

CURVET (subs.) : I. Of horses : वल्लितम्. II. A prank, frolic :
 q. v.

CURVILINEAR : *वक्ररेखामयः (यी, यं).

CUSHION : (1) उपधानम् ; (2) उपतर्कः.

CUSHIONY : V. SOFT, PLIABLE.

CUSP : चूडा : V. also POINT.

CUSTARD : *दुग्धाच्छनिष्टम्.

CUSTARD-APPLE : I. The tree : आढप्यः. II. The fruit : आढप्यम्,
 or- फलम्.

CUSTODIAN : रक्षकः ; V. KEEPER, SUPERINTENDENT.

CUSTODY : I. Charge, guarding : q. v. : रक्षा. II. Confinement : q. v. : निरोध .

CUSTOM : I. Usage : आचार, *immemorial c.* : श्रावण आचारः, M. ; *deviating from c.* आचारादियुतः, M. II. Business : q. v. Ph. : *he has a great deal of c.* तस्यानेका बाहकाः. III. A c. duty : शुल्क (mn.).

CUSTOM-HOUSE : शुल्कशाला. *C.-officer* : शुल्काधिकृतः ; शुल्कीपजौबी, Mah.

CUSTOMARY : (1) आचार in comp., *c. taking of smoke* आचारधूम्यह्वनम्, K. Ph. : *it is c.* : एष आचारः ; (2) नित्यः (त्या, ल्) (what should be observed daily), B.

CUSTOMER : बाहकः, *a known c.* : परिचितबाहकः, P. r. l. : v. BUYER.

CUT (subs.) : I. A wound : (1) छिन्नं, Sr. ; (2) चतं (=hurt, wound : q. v.) II. A blow : (1) प्रहारः ; (2) आघातः. III. portion cut off : कटः. IV. A slight : Ph. *this was an unkind cut* *एष परिहारी निर्दय आसीत्. V. A groove : q. v. : खातम्. VI. An engraving : q. v. VII. Shape : आकारः. VIII. Of cards : *विभागः. Ph. *whose c. is it.* *कस्य विभागोऽस्ति. IX. A horse : चक्र. Ph. : *a short c.* सरलमारः.

CUT (v. t.) : I. Lit. : (1) छिनत्ति (छिद्, c. 5.) (best equiv.), *to c. the Sami tree* : शमीलतां छिनुत्, Sa. ; *to c. nzils* : नखानि छिनत्ति, M. iv. 69. ; *c.'ing the heart* मर्मछिद् (mfn.), Ki. xi. 49. ; (2) क्षुणाति (क्षू, c. 9.), *with h'sir c.* क्षूनक्षेशः, K. b. ; *c.'ing of corn* त्रीहिलवनम्, S. c. ; (3) कृच्छति (कृत्, c. 6.) नि-, *to cut one's own throat* : स्वस्य कण्ठं निच्छति, Mah. ; (4) वृच्छति (वृच्, c. 1.) (rare), *c. one another* : परस्परं वृच्छुः, B. ; (5) दृच्छति (दृच्, c. 4.) (rare). Ph. : *the dart was c. into three pieces* त्रिधा कृता वृत्तिः, Ve. iv. II. To carve : q. v. III. To intersect : q. v. IV. To castrate : q. v. Ph. : (1) *to c. cards* : *तासं कृच्छति ; (2) *to c. a figure* प्रतिष्ठां प्राप्नोति ; (3) *to c. a person* परिहरति ; (4) *to c. expers* उपहासं करोति ; (5) *to c. the teeth* : v. TO PUT FORTH ; (6) *c.-glass* : *संस्कृतकाचः.

CUT (v. i.): I. Lit. : v. ABOVE. II. To interfere (as a horse) : q. v.

CUT-DOWN : I. To fell : कृत्वा or लूत्वा or कर्त्तृत्वा पातयति (c. of पत्) ; अवकृन्तति ; अवयति, Ki. II. To abash : q. v. : क्लृपयति (c. of क्ली). III. To reduce, diminish : q. v.

CUT IN or INTO : i. e. to interrupt : q. v. : विच्छिन्नति.

CUT OFF : I. Lit. : (1) क्षिन्ति, (*their*) *heads were c. off* : मूर्ध्नां विच्छिन्नाते, Vi. VI. ; (2) कृन्तति, नि-, *c. off his arms* : भुजौ चकृततुलास्य, B. VI. 45. ; (3) लुनाति, *c. ting off the head of this boy* : एतस्य शिरोः शिरो लूत्वा, Vi. III. II. To destroy : q. v. : *to be c. off by disease* : रोगेण अयं गच्छति, एति. III. To interrupt : नि-रुच्छति (रुच्, c. 5.), *c. off supplies* : वीवधं निरुच्छति, Si. II. 64.

CUT OUT : I. Lit. : उत्कृन्तति. II. To contrive, adapt : q. v. III. To supersede : q. v. : उच्छिन्नति. IV. To carry off : q. v.

CUT SHORT : I. To abridge : संक्षिपति (क्षिप्, c. 6.). Ph. : *to c. the matter short* : किं बहुना. II. To interrupt : Ph. : *c.'ing him short* : अस्य वचनम् आक्षिप्य (क्षिप्, c. 6.), K.

CUT TO or IN PIECES : (1) खण्डखण्डं करोति ; (2) खण्डयः or खण्डः or खण्डयः, etc. क्षिन्ति, कृन्तति, etc. ; (3) शकलयति, वि-, (nomi.), Vi.

CUT UNDER : v. TO UNDERSSELL.

CUT UP : I. To cut to pieces : q. v. : निहन्तति, *which c.s up enemies' army* : परसेनामिकर्तनम्, Mah. II. Fig. : to wound, assail : (1) गुरुभिर्दोषैः मर्मसु निक्षुदति (नुद, c. 6.), Ki. XVII. 43. ; (2) खण्डयति (खण्ड्, c. 10.), B.

CUTANEOUS : expr. by comp., *c. disease* तयोः ; *c. eruption* दद्गुः.

CUTICLE : अवभासिनी, Wilson : v. SKIN.

CUTLASS : कर्तारिका : v. SWORD.

CUTLER : *कुरिकाकारः.

CUTLERY : I. The business of a cutler : *कुरिकाकारव्यवसायः. II.

Cutting instruments : *कुरिकादौनि (n. pl.).

CUTLET : *भृष्टफालिका, *veal c.* : *भृष्टा वस्त्रासफालिका.

CUTPURSE : ग्रन्थिभेदः, -कः, M. IX. 277. : V. THIEF.

CUTTER : I. One who cuts : (1) छेदकः ; (2) छेत्तु (m.) ; (3) छिद in comp., *wood-c.* वनच्छिदः ; (4) खननकर्तृ (m.), *rice-c.* : धानखननकर्ता, K. b. II. A cutting instrument : कर्तिका. III. A front teeth : V. INCISOR. IV. A small ship : perh. मदगः.

CUT-THROAT : I. Subs. : कण्ठच्छेदकः : V. MURDERER. II. Adj. : V. MURDEROUS.

CUTTING (adj.) : I. Lit. : (1) क्षितरः (रौ, रं) ; (2) व्रश्चनः (ना, नं). II. Of wind or cold : perh. उद्वेगकारिन् (f. णी). III. Biting, severe : q. v. : समक्षिद (mfn.).

CUTTING (subs.) : I. The act : (1) छेदः, -नं (best equiv.) ; (2) कर्तनं or क्लृप्तनं, नि- ; (3) खननम् ; (4) व्रश्चनम् ; (5) छिदा. II. A part cut off : छेदः : V. PART. III. A trench : q. v. : खातम्.

CUTTLE-FISH : a mollusk : *दशभुजा.

CUT-WATER : पीतायम् ; *तरङ्गभेदिन् (n.).

CYCLE : चक्रम्, *c. of time* कालचक्रम्, Sr. : V. CIRCLE.

CYCLONE : चक्रवात्या (?) : V. HURRICANE.

CYCLOPEDIA : *विद्याकोषः, *c. of medicine* : *वैद्यकविद्याकोषः.

CYGNET : हंसशावकः ; बालहंसः.

CYLINDER : *स्तूपः ; वष्टिघनक्षेत्रम्, K. d.

CYLINDRICAL : *स्तूपपाकारः (रा, रं).

CYMBAL : (1) तालम् ; (2) भल्लकम् ; (3) घनम् ; (4) मृदङ्गिः.

CYNIC (subs.) : मनुष्यदेषिन् (m.) (?).

CYNIC, -AL (adj.) : V. SURLY, AUSTERE, CAPTIOUS.

CYNICISM : मनुष्यदेषिता (?) ; विषयपराङ्मुखता (in good sense).

CYNOSURE : I. Lit. : पुत्र. II. Fig. : चन्द्रः, the c. of the solar race : दिनकरकुलचन्द्र, U. VI.

CYPHER : V. CIPHER.

CYPRESS : नित्यपर्णा महावृक्षविशेषः.

CZAR : अधिराज ; रूसीयानामधिराजः.

D.

DAB (v.) : लघु ताडयति (तड्, c. 10.) or आह्वनि (हन्, c. 2.).

DAB (subs.) : I. A blow : लघुप्रहारः ; लघुघातः. II. A lump : q. v. : पिण्ड. III. An expert : q. v. IV. A fish : चन्द्रकः (१).

DABBLE (v. t.) : सिञ्चति : v. TO SPRINKLE, SPATTER.

DABBLE (v. i.) : I. Lit. : क्रीडति (क्रीड्, c. 1.). II. Of learning : वार्त्तामात्रमधिगच्छति (गम्, c. 1.) (with gen.).

DABBLER : पल्लवयाद्विपण्डितः ; शास्त्रगण्डः.

DACE : रीडितजातीयमत्स्यभेदः.

DACTYL : म ; चरणविशेषः.

DACTYLOLOGY : *अङ्गुलिभाषा.

DAD, DADDY : तातः.

DAEDAL, -IAN (adj.) : विचित्रः (दा, द') : v. INGENIOUS.

DAFFODIL : पीतपुष्पप्रभेदः ; लताभेदश्च.

DAGGER : (1) कपायो ; (2) कर्तरी ; (3) कुरिका. [(नौ, न').

DAILY (adj.) : (1) आह्निकः (की, क') (2) दैनिकः (की, क') ; (3) दैनन्दिनः

DAILY (adv.) : (1) प्रत्यहम् ; (2) प्रतिदिनम् ; (3) प्रतिदिवसम् ; (4) प्रति-

बाधरम्; (5) दिने निने; (6) चहचहनि; (7) चहरहः; (8) चनुदिन्म;
(9) चवहन्. *D. and nightly* = day and night : v. DAY.

DAINTILY : v. NICELY ; SCRUPULOUSLY ; DELICIOUSLY.

DAINTINESS : I. Nicety : q. v. : सावित्र्यम्. II. FASTIDIOUSNESS :
q. v.

DAINTY (adj.) : I. Delicious : q. v. : स्वादु (mfn.). II. Nice : q.
v. : सक्षितः (ता, तं). III. Fastidious : q. v.

DAINTY (subs.) : मित्रिष्टभोजनं, and sim. comp.s.

DAIRY, DAIRY-HOUSE : (1) वज्रः, Ki. iv. 16. ; (2) दुग्धशाला (?).

DAIRY-MAID : (1) गोपी ; (2) वल्लरी ; (3) चामीरी.

DAISY : शुक्लपुष्पमेदः.

DALE : उपत्यका : v. VALE, VALLEY.

DALLIANCE : I. Sportiveness : q. v. : विस्वासः. II. Delay : q. v.

DALLY : I. To linger : काखं चिपति (चिप्, c. 6.), Vi. or जहाति (जह,
c. 3.). II. To sport : विखसति (खस्, c. 1.).

DAM (subs.) : I. A mound : (1) सेतुः, *to set up a d.* : सेतुं प्रवर्तयति,
Y. ; (2) चालिः. II. A mother : q. v. : मातृ (f.).

DAM, DAM UP (v.) : सेतुना बध्नाति (बन्ध, c. 9.) or निरुचयति (बध्, c. 7.).

DAMAGE (subs.) : I. Injury, loss : q. v. : हानिः. II. In law : (1)
उदयः, *the thing shall be awarded with d.s* सोदयं पक्षं दाप्यः, V. s. ;
(2) चयः (=wear and tear, deterioration), N. s.

DAMAGE (v. t.) : *who d.s things* : यो द्रव्येषु चतं कुर्यात्, Kat. : v. TO IN-
JURE, IMPAIR.

DAMASK (v.) : v. TO EMBELISH, VARIEGATE.

DAMASK (subs.) : चित्रदुकूलम् (?).

DAME : पुरम्भी : v. LADY, MISTRESS.

DAME (v. t.) : I. To condemn : q. v. II. To consign to perdition :
Ph. : *you will be d.ed* : [तव] नरको भवेत्, A. r.

DAMNATION : (1) विनिपातः, Sa. ; (2) नरकवासः, and sim. comp.s.

DAMNED : i. e. accursed, abominable : q. v.

DAMP (subs.) : I. Moisture : q. v. : क्षेदः. II. Fog : कुम्भटिका.

III. Dejection : q. v. : विषादः, B.

DAMP (adj.) : I. Moist : q. v. : क्षिप्तः (द्रा, द्र). II. Dejected : q. v.

क्षानः (ना, नं), परि-, Ku.

DAMP (v. t.) : I. To moisten : q. v. II. To depress, discourage : q. v.

DAMPISH : (1) आक्षिप्तः (द्रा, द्र) ; (2) ईषदाद्रः (द्रा, द्र).

DAMPNESS : क्षिप्तता : v. MOISTURE, FOGGINESS.

DAMSEL : कन्या : v. GIRL, MAIDEN.

DAMSON : फलप्रभेदः.

DANCE (v. i.) : नृत्यति (नृत्, c. 4.), as if *d.ing with the waves* : नृत्यमान-

मित्रीर्षिभिः, Mah. Ph. : *my arm is d.ing* : स्फुरति or खन्दते मे बाहुः,

Sa. ; *to d. on the rope* i. e. to be hanged : q. v.

DANCE (v. t.) : नर्तयति (c. of नृत्). Ph. : *to d. attendance on* : (1)

उपतिष्ठते (स्वा, c. 1.) ; (2) आराधयति (c. of राष्).

DANCE (subs.) : (1) नृत्यं (best equiv.), *round d.* : नखलनृत्यम् ; (2) नाखं (spe. of females) ; (3) नाखवं (d. of Siva) ; (4) रासः (of Krishna and his *gopis*).

DANCER : नर्तकः.

DANCING (subs.) : v. DANCE. *D.-girl* : नर्तकी. *D.-master* : (1)

नाट्याचार्यः (of d. and singing) ; (2) नर्तयिह (m.), Mal. *D.-school* :

नृत्यशाला.

DANDELION : सिंहुतुखः (?) ; औषधिप्रभेदः.

DANDIPRAT : I. A dwarf, a child : मानवकः. II. A coin : *वराटकः.

DANDLE : v. TO FONDLE, CARESS.

DANDRIFF, DANDRUFF : दादणं or दादणकम्, Bha.

DANDY : दान्धिकः (?) : v. FOP.

DANGER (subs.) : (1) भयं (=fear : q. v.), *the d. from the demon is passed* : गतं सुरारिसम्भवं भयम्, V. ; (2) संशयः (=doubt : q. v.), *we are all put in d. our of lives* : सर्वे वयं जीवितसंशयमारीपिताः, Ve. VII. (3) विपद्, -त्तिः (=calamity : q. v.), *you do not see my d.* : न हि पश्यसि मे विपत्तिं, Mr. IX. ; (4) कष्टकम्, श्लथम्, etc. (=any thing causing mischief or annoyance), *clearing d.s of roads* श्लथपयश्लथशीधनम्, D. VIII.

DANGEROUS : I. Beset with danger : (1) प्रत्यवायभूयिष्ठः (डा, ड) ; (2) संकटः (टा, टं) ; (3) सम्बाधः (धा, धं), *in a place not d. and pleasant* असम्बाधशिवे देशे, Ki. II. Causing danger : भयावहः (हा, ह) : v. DREADFUL, DANGER. Ph. : *d. illness* साघातिकरीणः.

DANGEROUSLY : expr. by circum., *d. ill* साघातिकरीणाकान्तः (ला, ल).

DANGLE (v.) : लोलति, दि-, (ल्ल, c. 1.) : v. TO HANG. *D. about or after अनुसरति* (छ, c. 1.).

DANGLER : कालक्षेपिन् (m.) or कालक्षेपकः (?).

DANGLING (adj.) : (1) लोलः (ला, लं) दि-, व्या-, ; (2) चञ्चत् (f. ली).

DAPPER : v. LIVELY, SMART.

DAPPLE : I. Adj. : विचित्रविन्दुयुक्तः (ला, लं), A. r. : v. SPOTTED, VARIEGATED. II. Subs. : विन्दुः v. spot. III. Verb. : चित्रयति (चित्र, c. 10.) : v. TO VARIEGATE.

DARE (v. t.) : I. To venture : q. v. II. To challenge : q. v.

DARE (v. i.) : Ph. : *who d.s assail me* : की मां धर्षयितुं शक्तः, A. r. ; *did not d. to enter* : प्रवेष्टुं न विवेहिरे, Ku.

DARING (subs.) : साहसं (=boldness and also bold act).

DARING (adj.) : (1) साहसिन् (f. ली) ; (2) निर्विशहः (डा, ड) : v. INTREPID.

DARINGLY : साहसेन : v. BOLDLY, FEARLESSLY.

DARINGNESS : साहसिकता : v. BOLDNESS, COURAGE.

DARK (subs.): I. Darkness : q. v. II. Secrecy : q. v. Ph : *in d* :
 गूढम् : v. SECRETLY. III. Ignorance : q. v. : *in the d.* : अनभिज्ञः
 (घा, ञ).

DARK (adj.): I. Lit. : (1) by comp., *a d. place* अन्धकारभूमिः, Kar. ;
in a very d. night घोरान्धकारे रात्रौ, Vet. ; (2) तिमिराहतः (ता, तं),
 तमसाभिभूतः (ता, तं), तिमिरनिवृद्धः (द्वा, ङ) ; (3) तामसः (सी, सं) ; (4)
 निरालोकः (का, क'), and sim. comp.s. (= destitute of light). II.
 Black : q. v. : कालः (ली, ल'). III. Obscure : q. v. : तमसाहतः (ता,
 तं), and sim. comp.s. IV. Vile, wicked : q. v. V. Gloomy :
 q. v. VI. Blind : q. v.

DARKEN (v. t.): I. Lit. : (1) अन्धकारीकरोति, V. p. ; (2) अन्धकारतां
 नयति, K. ; *d.ed by the shadows of* : छायाश्वकारितः (ता, तं), Vi. VII.
 II. Fig., to obscure, sully : q. v.

DARKEN (v. i) : i. e. to become dark : v. DARK AND TO BECOME.

DARKLY : v. DIMLY, OBSCURELY, BLINDLY.

DARKNESS : I. Physical or moral : (1) अन्धकार (mn.), *d. came*
on the plain अन्धकारसुदवाप समानि, Ki. IX. II. ; (2) तमस् (n.), *d.-*
dispelling तमीपङ्कः (द्वा, ङ), D. ; (3) तिमिरम्, *enveloped in d.*
 तिमिरावगुण्डितः (ता, तं), Ku. ; (4) तमसं (sim. comp.s), *thick d.*
 घनसन्तमसं, Si. ; *blinding d.* अन्धतामसं, Vi. ; (5) तमिस्रा (=extensive
 d.) ; (6) ध्वान्तम्. Ph. : *to enter the land of d.* दीर्घतरं तमः प्रविशति,
 Ki. XIII. 30. II. Secrecy : q. v.

DARKSOME : तामसः (सी, सं) : v. DARK, OBSCURE.

DARLING : (1) प्रियः (या, यं) ; (2) प्रियतमः (मा, मं) : v. DEAR.

DARN (subs.) : सूचिसंहितम् (?).

DARN (v.) : सूच्या सं-दधाति or धत्ते (धा, c. 3.) (?).

DARNEI : दण्डिशेषः.

DAIT (subs.) : (1) अस्त्रं (= any missile) ; (2) प्रासः (any d. speci-

ally a lance). *Species of d.* : शस्त्रम् ; शक्तिः ; परिचः ; सुश्रवः ; पट्टिभः ; कर्पणः ; etc.

DART (v. t.) : सुचति (सुच्, c. 6.), *d.ed an iron spear at the demon* : शक्तिं सुमीच दितिजं प्रति, Mat. ; *her companions d.ed glances at me* : मामवलोक्य तस्याः सखीजनेन कटाक्षा मुक्ताः, Ma. I : v. TO HURL ; TO EMIT.

DART (v. i.) : Ph. : *an arrow d.ed from the Pinaka (bow of Siva)* निपपात जवादिषु पिनाकात्, Ki. XIII. 20. : v. TO START, RUN.

DASH (subs.) : I. Collision : (1) सङ्घट्टः ; (2) समाघातः. II. A check : q. v. III. An admixture : Ph. : *wine with a d. of water* जल-सिक्तं मद्यम् (?) ; *with a d. of white* श्वेतवलाभः (भा, भं). IV. An onset, a blow : q. v. V. Capacity for bold movements : प्रागल्भ्यम्. VI. A line : रेखा.

DASH (v. t.) : I. To throw with violence : q. v. : प्रसभं क्षिपति. II. To shatter : q. v. : क्षूर्णीकरोति *To be d.ed* : क्षुर्णीभवति. III. To abash : q. v. IV. To overspread partially : स्पर्शयति (c. of स्पृश्) (?) : v. TO MIX. Comp.s. : (a) *d. off* : i. e. to execute rapidly : शीघ्रं करोति ; (b.) *d. out* : i. e. to obliterate : q. v. : व्या-मार्ष्टि or मार्जयति (श्वज, c. 2. and 10.).

DASH (v. i.) : धावति (धाव्, c. 1.) : v. TO RUSH.

DASTARD : (1) कापुरुषः ; (2) भीरुः : v. COWARD.

[BASE.]

DASTARD, DASTARDLY (adj.) : Ph. *d. conduct* : कापुरुषत्वः : v. TIMID,

DASTARDY : कापुरुषत्वम् : v. COWARDLINESS.

DATA : संज्ञकानि (n. pl.) (?) .

DATE (subs.) : I. A fruit : सज्जुरं, -री. II. Epoch : (1) कालः, *the d. of Harsha Deva's accession* : सप्तदितराज्यारम्भकालः, Mahesha ; (2) समयः. III. Of letters, etc. : Ph. : *it bears no d.* : *लिखनदिनमत्र न वर्धते.

DATE (v. t.) : *लिखनदिनम् आरोपयति (c. of रह्) or चिह्नयति (चिह्न, c. 10).

DATE (v. i.) : I. To begin : q. v. II. To have a d. : *d.d London the 1st June* : *लखने जुनस्य प्रथमदिवसे लिखितः (ता, तं).

DATE-TREE : खजूर.

DATIVE CASE : (1) सम्प्रदानम् ; (2) सम्प्रदानकारकम्.

DATURA : धुतू(तु)रः ; धुतुरा.

DAUB (v.) : लिम्पति (लिप्, c. 6.) : v. TO BESMEAR.

DAUB (subs.) : लेपः : v. SMEAR.

DAUBER : I. Lit. : लेपकः, वि-, प्र-. II. A flatterer : q. v.

DAUGHTER : (1) दुहितृ (f.) ; (2) तनया ; (3) सुता ; (4) पुत्री ; (5) नन्दिनी ; (6) in the ease of proper names, also by patronymic, *d. of Janaka* : जानकी.

DAUGHTER-IN-LAW : (1) सुषा ; (2) पुत्रवधूः ; (3) वधूः.

DAUNT : वासयति (c. of वस्) : v. TO TERRIFY.

DAUNTLESS : निर्भयः (या, यं) : v. FEARLESS.

DAUNTLESSNESS : निर्भीकता : v. FEARLESSNESS, DARING.

DAUPHIN : फ्रांसीयराज्ञो ज्येष्ठपुत्रः ; युवराजः.

DAUPHINE, DAUPHINESS : i. e. wife of the dauphin : फ्रांसीययुवराजस्त्री.

DAW : काकजातीयपक्षिभेदः.

DAWDLER : कालं बिपति (चिप्, c. 6.) : v. TO TRIFLE, LOITER.

DAWDLER : v. LOITERER, IDLER.

DAWN (subs.) : (1) अरुणोदयः ; (2) उषस् (n.) ; (3) प्रत्युत्पन्नः ; (4) प्रभातम् ; (5) विभातम् ; (6) दिनमुखम् ; (7) दिनादिः ; (8) निश्चान्तः ; (9) निशावसानः : v. MORNING.

DAWN (v. n.) : Ph. : *before the day d.ed* अप्रभातायां रजन्याम्, Mu. r. ; *when it was d.ing* प्रत्युन्मिष्यद्वरुणार्चिर्वि, D. II. Fig. : as of genius :

(1) उन्मिषति (मिष्, c. 6.) ; (2) उन्निनति (मिद्, c. 7.).

DAY : (1) दिनम् ; (2) दिवसः (mn.) ; (3) वासरम् ; (4) अह्नः (n.). *A d.*

of the week वारः. *A lunar d.* तिथिः. *D. by d.* दिने दिने : v. DAILY (adv.). *D. and night* (adv.) : (1) अहर्निशम् ; (2) दिशनिशम् ; (3) दिवारात्रम् ; (4) राविन्द्रिम्. *A whole d.* i. e. a d. and night चहोरात्रः. *The d. before* पूर्वद्युः. *The next d.* परेद्युः. *Another d.* अन्येद्युः. *Both d.s* उभयेद्युः. *By d.* दिश. *Late in the d.* वैकाले. *Even to this d.* अद्यापि. *Every other d.* द्वितीये द्वितीये दिवसे. *A d.'s hire* : दैनिकी. *In his d.* तत्काले : v. TIME. *The last d. of a Hindu month* संक्रान्तिः. *Gained the d.* विजयं लेभे (लभ्, c. 1.) v. VICTORY.

DAY-BOOK : दैनिकपुस्तकम्.

DAY-BREAK : (1) दिनमुखम्, Ki. ; (2) निशान्तः ; (3) प्रत्युषः : v. DAWN.

DAY-DREAM : दिवास्वप्नः (?) : v. DREAM.

DAY-LABOUR, DAY-WORK : दिनकर्मन् (n.), and sim. comp.s.

DAY-LABOURER : दिनकर्मकरः, and sim. comp.s.

DAY-LIGHT : दिगलीकः, and sim. comp.s, *yet it was like d. day and night* तथापि दिवसाकारं प्रकाशं तदहर्निशम्, Mat. Ph. : *in the d.* तपति तपने ; *before d.* अनुदिते भास्करे.

DAY-SIGHT : रात्रान्वता, *affected with d.* रात्रान्व. (आ, अं).

DAY-STAR : I. The morning-star : q. v. II. The sun : दिनमणिः, Go.

DAY-TIME : दिवाभागः, *in the d.* दिश : v. DAY.

DAZZLE (v. t.) : I. Lit. : *to d. the eye* : चक्षुषस्तेजसि प्रतिहन्ति (हन्, c. 2.), K. ; *d.d by it* : तेन प्रतिहृतेक्षणाः, B. p. II. Fig. : मोहयति (c. of मुह्) : v. TO CHARM, BLIND.

DAZZLING (adj.) : I. Lit. : (1) लोचनानि प्रतिहन्ति (f. ती), Ki. or प्रतिहन्ति (f. ती), M. n., etc. ; (2) (better) दुष्प्रेक्षाः (प्रा, चर्), दुर्दर्शः (र्श, शं), etc. : BRILLIANT. II. Fig. : v. WONDERFUL.

DEACON : *याजकः. *Deas* : *याजिका.

DEACONHOOD, DEACONRY, DECONSHIP : *याजकत्वम् ; याजकपदम्.

DEAD (subs.) : *in the d. of night* : विगाढायां शर्षर्याम्, C.

DEAD (adj.): I. Lit.: (1) मृतः (ता, तं) (the best equiv.), *naturally d.*: स्वयं मृतः, H. ; *half d.*: मृतकल्प (f. ल्पा), D. IV. ; *d. body*: मृतकम्, D. VI. ; (2) परासु (mfn.), *fell d.* परासुरपतत्, Ku. XVII. 53. ; (3) गतासु (mfn.), and sim. comp.s (=whose life is past), *just d.*: तत्क्षणविगतजीवितः (ता, तं), K. ; (4) उपरतः (ता, तं) (a milder term = deceased), Da. ; (rarely) (5) प्रेतः (ता, तं) ; (6) संस्थितः (ता, तं) ; (7) प्रमीतः (ता, तं) ; (8) परेतः (ता, तं). II. Of civil death: perh. मृतकल्पः (ल्पा, ल्प) ; निरंशकः (का, क) (=entitled to no share of ancestral property), Y. III. Fig.: *d. language*: अप्रचलितभाषा (?); *d. sleep* घोरनिद्रा ; *d. darkness*: घोरान्धकारः ; *d. drunk* मदमूढ़. (दा, द) ; *d. letter* (i. e. obsolete) लुप्तः (प्ता, प्त) ; *d. letter* (i. e. unclaimed letter) *अग्रहीतपत्रम् ; *d. lock*: V. STOPPAGE. IV. Without motion as a d. weight: निश्चलः (ला, ल). V. Unproductive: निष्फलः (ला, ल). VI. Dull, monotonous: q. v. VII. Fixed: q. v. VIII. Vapid: q. v.

DEAD, BE: क्षियते: V. TO DIE.

DEADEN (v. t.): I. To blunt, impair: q. v.: कुण्डीकरीति. II. To retard: q. v. III. To make vapid: विरसीकरीति.

DEADEN (v. i.): कुण्डीभवति: V. TO BLUNT, DECAY. [V. DEADLY.

DEADLINESS: (1) प्राणहरत्वम् ; (2) प्राणनाशकत्वम् ; (3) better by adj. :

DEADLY (adj): I. Destructive: (1) प्राणहरः (री, रं), *d. poison*: प्राणहरं विषम्, Ni. ; (2) प्राणान्तिकः (की, क) ; (3) प्राणनाशकः (शिका, शकं) ; (4) जीवितापहः (हा, हं) ; and sim. comp.s. II. Fig.: implacable: q. v.: *d. enmity* आमरणान्तिकं वैरं, Mr. I.

DEADLY (adv.): I. Mortally: q. v.: II. Like death: expr. by comp., *d. pale* शवश्चाव. (वा, वं). III. Exceedingly: q. v.

DEADNESS: I. Numbness: q. v.: लब्धता. II. Languor: q. v.: स्नानिः. III. Inactivity: q. v.: शैथिल्यम्. IV. Vapidness: q. v.

DEAD-WIND : प्रतीपवायुः ; प्रतीपगा मरुतः, R ; and sim. comp.s.

DEAF : I. Lit. : (1) बधिरः (रा, रं) ; (2) एडः (डा, ञ) (rare), *d.-mule* एडमूकः (का, कं) ; (3) कन्नः (क्का, क्कं) (rare) ; (4) विकलश्रोत्रः (मा, चं), and sim. comp.s. II. Fig. : unwilling to hear : कर्णे न ददाति or न कर्णे करोति, K.

DEAFEN : (1) बधिरयति (nomi.) ; (2) बधिरीकरोति, Si. XIII. 3.

DEAFENING (adj.) : (1) कर्णविदारिन् (f. शौ) ; (2) श्रोत्रमिद (mfn.), Ki. XIII. 21. ; and sim. comp.s.

DEAFNESS : (1) बधिरता ; (2) बाधिर्यं, Viv.

DEAL (subs.) : I. A quantity : expr. by बहु (mfn.), *a great d. of time* बहुसमयः : v. MUCH. *A good d.* : अत्यन्तः : v. EXCEEDINGLY. II. In cards : *वष्टनं. III. D. wood : देवदारु (n.) (?).

DEAL (v. t.) : I. To d. out : वष्टयति (वष्ट्, c. 10.) : v. TO DISTRIBUTE. II. Of cards : *वष्टयति. III. Of blows, etc. : ददाति (दा, c. 3.).

DEAL (v. i.) : I. To traffic : q. v. : क्रयविक्रयं करोति. II. To act, behave : q. v. *D. with* : (a) to treat, handle : q. v. ; (b) to contend : q. v.

DEALER : I. A trader, merchant : q. v. : विक्रेतृ (m.), *horse d.* : अश्व-विक्रेता. II. Of cards : *वष्टकः.

DEALING : I. Traffic, trade : q. v. : क्रयविक्रयः. II. [Intercourse, connexion : q. v. : संसर्गः. III. Treatment : q. v.

DEAN : I. Under a bishop : *आचार्यः, *d. and chapter* *धर्मसमाजः. II. The president of a faculty : सभापतिः.

DEANERY : i. e. a dean's house : *आचार्यावासः, and sim. comp.s.

DEAR (adj.) : I. High-priced : (1) दुर्मूल्य (f. ल्या) ; (2) बहुमूल्यः (ल्या, ल्यं), *sell cheap things at a d. price* अल्पमूल्यं बहुमूल्येन विक्रीयते, Viv.

(3) गुरुमूल्यः (व्या, ल्य), Viv. : v. COSTLY. II. Highly valued : (1) प्रियः (या, यं) (=beloved : q. v.), *d. er than myself* : मत्तः प्रियतरः, K. ; (2) अभिमतः (ता, तं), *with his d. friend spring* : माधवेनाभिमतेन सख्या, Ku ; (3) हृदयङ्गमः (मा, मं) (=reaching the heart), *d. friend* : हृदयङ्गमः सखा, Ku. IV. 24. Ph. : *d. as one's life* प्राणसमः (मा, मं), K. ; *to an old man, a young wife is d. er than his life* : वृद्धस्य तरुणी भार्या प्राणेष्वपि गरीयसी, H. I.

DEAR, DEARLY (adv.) : I. At a high rate : (1) बहुमूल्येन ; (2) महार्घेण.

II. Greatly : q. v. : अत्यन्तः "d. loved" अतिप्रियः (या, यं). III.

Affectionately : q. v.

DEARNESS : I. High price : (1) दुर्मुल्यता ; (2) महार्घता ; (3) दुर्लभता (=scarcity). II. Tenderness : प्रियत्वं, ता.

DEATH : (1) मृत्युः, *unnatural d.* अपमृत्युः, P. ; *premature d.* अकालमृत्युः, U. ; *violent d.* अपघातमृत्युः ; *under the grasp of d.* मृत्युहस्तावर्तिन् (f. जी), D. ; *who have met d. for you* तवायं मृत्युमीयुषां, Mah. ; (2) मरणं, *did not meet d.* मरणं नाभ्यपद्यत Mah. ; *the swing of birth and d.* जनन-मरणदीला, J. ; (3) प्राणवियोगः, and sim. comp.s (=extinction of life) ; (4) प्राणपरित्यागः, and sim. comp.s (=quitting life : only of voluntary d.) ; (5) बधः (=killing : q. v.), *to seek d.* बधं मृगयते, Ka. Ph. : *pelted to d.* लोष्टृघातं हतः, Mu. II. ; *longing for d.* मृत्युकामः (मा, मं), V. p. ; *sentence of d.* प्राणदण्डः, *will pass sentence of d. on this man with forfeiture of all property* अस्य सर्वस्वप्राणदण्डेन दण्डमाज्ञापयिष्यति, Mu. I. ; *angel of d.* यमदूतः, V. p. ; *after d.* प्रेत्य (rare), D.

DEATH, PUT TO : (1) हन्ति (हन्, c. 2.), *put him to d. at once* हन्वतामनि-लम्बितं, V. p. ; (2) व्यापादयति (c. of पद), *no, he has not been put to d., but thrown into prison* न खलु व्यापादितः किन्तु बन्धनागारे निक्षिप्तः, Mu. II. ; (3) by बधः, *the king ordered him to be put to d.*

राज्ञा [तस्य] वधः आदिष्टः, P. ; *one who should not be put to d.* अवधः
(ध्या, ध्यं) : V. TO KILL.

DEATH-BED : मृत्युशय्या. *On one's d.* : मृत्युकाले or मरणसमये, Vet.

DEATHLESS : अमरः (रा, रं) : V. UNMORTAL.

DEATH-LIKE : V. CADAVEROUS.

DEATH'S-HEAD : a moth : *कापालिकः ; कपालचिह्नितपक्षः पतङ्गभेदः.

DEATH-WARRANT : *वधादेशलेखः, and sim. comp.s.

DEATH-WATCH : गीमयीत्याप्रभेदः.

DEBAR (V) : प्रतिषेधति (सिध्, c. 1.) : V. TO PREVENT, EXCLUDE.

DEBARK : अतरति (तृ, c. 1.) : V. TO DISEMBARK.

DEBASE : (1) अपकर्षति (c. of लघ्) : (2) अवनमयति (c. of नम्) ; (3) by
adj. : V. BASE.

DEBASEMENT : (1) अपकर्षः ; (2) अमानना (=disgrace : q. v.).

DEBATABLE : (1) विदनीयः (या, यं) ; (2) सन्दिग्धः (स्था, स्थं) (= doubtful).

DEBATE (subs.) : (1) विवादः, *and there were d.s amongst themselves*
अन्योन्यस्य विवादाश्च प्रादुरभूवन्, C. ; (2) वादः : V. CONTROVERSY.

DEBATE (V.) : (1) विवदते (विद्, c. 1.) : V. TO DISPUTE ; (2) विचारयति (c.
of चर्) : V. TO DISCUSS.

DEBATER : (1) वादिन् (m.) ; (2) वक्तृ (m.) (strictly=speaker), Ki. ;
(3) तर्किन् (m.) (= argumentator).

DEBAUCH (V.) : नाशयति (c. of नश्), *great attachment to sensual pleasures d.es a man* : नाशयति पुरुषमत्यासङ्गो विषयेषु, K. ; *to d. a girl* :
बालां नाशयति, D. II. : V. TO CORRUPT.

DEBAUCH (subs.) : I. Debanchery : q. v. II. Revel : q. v.

DEBAUCHEE : (1) लम्पटः : V. LEWD ; (2) कामहन्तः V. LIBERTINE.

DEBAUCHER : (1) नाशकः ; (2) दूषकः ; (3) दूषयितृ (m.).

DEBAUCHERY : I. Corruption : q. v. : नाशः. II. Lewdness, libertinism : q. v. : लाम्पट्याम्. III. Intemperence : q. v.

DEBENTURE : *देयलेखः ; देयस्वीकारपत्रम्.

DEBILITATE : चिञ्चोति (चि, c. 5.) : V. TO WEAKEN.

DEBILITY : दुर्बलता : V. FEEBLENESS.

DEBIT (v.) : *देयधनभागे लिखति (लिख, c. 6.).

DEBIT (subs.) : Ph. : d. side : *देयधनभागः.

DEBONAIR : विनोतः (ता, त) : V. GENTLE, AFFABLE.

DEBT : ऋणं (lit. and fig.), to discharge a d. ऋणं शोधयति, K. b. ; to contract a d. : ऋणं करोति, D. s. ; involved in d. : ऋणयुक्तः (जा, ज), At. ; recovery of a d. ऋणादानं, M. ; as I may get out of this (d.) तज्जान्मुचे यथा, R. 1. १२. ; one who is unable to pay d. ऋणं दातुमशक्ती य, M.

DEBTOR : (1) ऋणिन् (m.) or ऋणिकः (lit. and fig.) ; (2) अधमर्थः (lit.) ; (3) ऋणयद्हीन (m.), K. b. ; (4) खादकः (rare).

DEBUT : I. A beginning : प्रारम्भः. II. A first appearance : q. v.

DECADE : i. e. ten of any thing : d. (of years) दशवर्षैः : V. TEN.

DECADENCE, DECADENCY : अवसादः : V. DECAY, DECLINE.

DECAGON : दशकोणः (णा, ण) ; दशभुजः (जा, ज).

DECALOGUE : *निर्देशदशकम्.

DECAMP : I. To break up a camp : कटकं भनक्ति (भञ्ज, c. १.) or स्थानान्तरं नयति (नी, c. 1.). II. To go away, flee : q. v. : अपसरपति (स्पृ, c. 1.), d. ed from the battle रणादपसरप, Mat.

DECAMPMENT : I. Lit. : कटकभञ्जनं (?). II. Flight : q. v. : अपसरपणं.

DECANT : स्तवयति (c. of स्तु) (?) : V. TO POUR ; GENTLY.

DECANTER : a glass vessel : *भरी.

DECAPITATE : शिरः क्षिनति (क्षिद, c. १.) (with gen.) : V. TO BEHEAD.

DECAPITATION : शिरस्क्षेदः : V. BEHEADING.

DECAY (v. i.) : (1) क्षीयते, परि- (pass. of क्षि), or क्षयं गच्छति, याति, etc. ; of un-d. ed loyalty अचीनभक्तिः, Mu. ; when the night d. ed : क्षीणायां

चपायां, K. ; (2) जीर्यते, वि-, (pass. of गृ (= go to ruin), *doors of income d.ed* : आयद्वाराणि व्यजीर्यन्त, D. ; *d.ed leaf* जीर्णपर्णः, Me. ; (3) जीर्यति or जरति (जृ, c. 4. and 1.) (from age), *the teeth of a d.ing man d.* : दन्ता जीर्यन्ति जीर्यतः, P. v. 10. ; *d.ed bark* जीर्णवल्कलम्, K.

DECAY (subs.) : (1) चयः, परि-, *d. of fame* : यश.चयः, Ki. ; (2) विशीर्णता (going to ruin : as of a building) ; (3) जीर्णता (from age) ; (4) अवसादः (=failing).

DECAYING (adj.) : (1) चयिन् (f. णी) ; (2) चयिष् (mfn.) ; (3) क्षीयमाण (f. णा), परि- ; (4) विशीर्यमाण (f. णा) ; (5) जीर्यत् (f. णी).

DECEASE : I. Subs. : उपरमः : v. DEMISE. II. Verb. : v. to DIE.

DECEASED : उपरतः (ता, तं) : v. DEAD.

DECEIT : I. Deception : q. v. : प्रतारणा. II. Artifice, strategem : (1) कलं, *d. is not admitted here* कलमत्र न गृह्यते, Mr. ; (2) कपट (mfn.), *able to follow out d.* कपटानुसारकुशलः, Mr. ; (3) कृष्ण (n.) (strictly = disguise), *by d.* : कृष्णा, Viv.

DECEITFUL : I. Lit. : (1) प्रतारणापरायण (f. णा) ; (2) वञ्चनाशीलः (ता, लं) ; (3) कलनापरः (रा, रं) ; (4) कपटप्रवण (f. णा). II. Fig. : false : q. v.

DECEITFULLY : (1) क्लेन ; (2) सकपटं ; (3) कृष्णा ; (4) सव्याजम्.

DECEITFULNESS : (1) प्रतारणापरायणता ; (2) वञ्चनाशीलता.

DECEITLESS : (1) निष्कपटः (टा, टं) ; (2) निर्व्याजः (जा, जं).

DECEIVE : (1) प्रतारयति (c. of तृ), *was d.ed and drawn away to the bush* प्रतार्य तेनाचक्रे खतासु, N. ; (2) वञ्चयते (वञ्च्, c. 10.), *d.ing me* : मां वञ्चयित्वा, P. ; (3) क्लयति (क्ल, c. 10), *to the d.r of Bali* : बलिं क्लयते, Gi. ; (4) विप्रलभते (लभ्, c. 1.), . ; (5) अभिसन्धते (धा, c. 3.), Sa.

DECEIVER : (1) प्रतारकः ; (2) वञ्चकः, प्र- ; (3) विप्रलभकः.

DECEMBER : उत्तरायणायनपूर्वपौषसंवादीयुरुपीयन्तरस्य द्वादशी मासः.

DECEMVIR : *दशनाम् एकः. *D. i.* : *दश ; प्राचीनरोमकस्य दशशासकाः.

DECEMVIRAL : *दशानां, *d. government* : दशानां शासनम्.

DECEMVIRATE : *दशाधिपत्यम्.

DECENCY : (1) शालीनता (= modesty) ; (2) विनयः *v. DECORUM*.

DECENNIAL : (1) दशवार्षिकः (कौ, कं) ; (2) दशाब्दिकः (कौ, कं).

DECENT : I. Decorous : (1) विनीतः (ता, तं) ; (2) विनयीपेतः (ता, तं).

II. Not obscene : साधुसम्मतः (ता, तं). III. Sufficient : *q. v.*

DECENTLY : (1) शालीनतया (= modestly) ; (2) समुचितं (= suitably).

DECEPTION : (1) प्रतारणा, -णं, *well up in d.* प्रतारणकुशलः (ला, लं), *K.* ;

(2) वञ्चना, प्र-, *even d. is a gain* वञ्चनापि लाभाय, *M. n.* ; (3) क्लृप्ता, *addicted to d.* क्लृप्तापरः, *Si.* ; (4) विप्रलम्भः, *means of d.* विप्रलम्भीपायः, *D.* ; (5) अभिसन्धानं, *Sa. v.*

DECEPTIVE : भ्रान्तिजनकः (का, कं), and *sim. comp.s* : *v. FALSE*.

DECEPTIVENESS : भ्रान्तिजनकत्वः : *v. FALSITY*.

DECIDE (*v. t.*) : (1) निर्णयति (जी, c. 1.), *we are to d., the rest rests with the king* निर्णये वयं प्रमाणं, शेषे तु राजा, *Mr. ix.* ; (2) निश्चिनोति, (चि, c. 5.), *he d.d that the r had been altered into s by the merchant* रेफि सकारं वणिजा कारितं निश्चिकाय सः, *Raj.* ; (3) स्थिरीकरोति (= to fix), *to d. the meaning of the plaint* भाषार्थस्थिरीकरणाय, *K. b. Ph.* : *d.ing for and against according to pleasure* स्वेच्छया जयपराजयौ विदधानाः (*m. pl.*), *D. viii.*

DECIDED (*adj.*) (1) निश्चितः (ता, तं) ; (2) स्थिरः (रा, रं) (= firm) ; (3) असन्दिग्धः (ग्धा, ग्धं) (= undoubted : *q. v.*).

DECIDEDLY : (1) निश्चितम् ; (2) असंशयम् : *v. UNDOUBTEDLY, CERTAINLY*.

DECIDER : निर्णेत (म.) : *v. JUDGE*.

DECIDUOUS : पतनशीलः (ला, लं) (?) .

DECIMAL : *दशकः (का, कं), *d. fraction* *दशकभिन्नम्.

DECIMATE : I. Lit. : दशांशं गृह्णाति (यह, c. 9.) II. To punish every

tenth man of : दशमभागस्य प्राणदण्डं करोति (with gen.). III. To devastate : q. v.

DECIMATION : दशमभागस्य बधः or प्राणदण्डः.

DECIPHER : निर्वाचयति (c. of वच्).

DECIPHERER : निर्वाचकः. *Decipheress* : निर्वाचिका.

DECISION : I. Adjudication : निर्णयः, *d. of a case* : व्यवहारनिर्णयः, K.

b. II. Firmness : q. v. : स्थैर्यं. *A man of d.* : स्थिरधीः, R.

DECISIVE : निश्चायक. (का, कं) (?) ; संशयहिद (mf.) (?).

DECISIVELY : v. DECIDEDLY.

DECK (subs.) : *छदः ; नौपटम्. *Four d.ed* : *चतुर्छदः (दा, द').

DECK (v.) : I. To adorn : q. v. : भूषयति (भूष्, c. 10.). II. To furnish with a deck : *छदेन योजयति (युज्, c. 10.).

DECLAIM (v.) : (1) भृषते (भाष्, c. 1.) : v. TO SPEAK ; (2) मिरामूर्तोः निर्मिसौते (मा, c. 3.) (poet.), N.

DECLAIMER, DECLAIMANT : वक्तु (m.) : v. SPEAKER.

DECLAMATION : I. Speech : q. v. : गिर, (f.) (often in the pl.). II. Rhetorical display : वागाडम्बरः.

DECLAMATORY : I. Lit. : वाङ्मयः (यी, यं). II. Fig : v. BOMBASTIC.

DECLARATION : I. Assertion, statement : q. v. : उक्तिः. II. Announcement, proclamation : q. v. : ख्यापनम्. Ph. : *the D. of Independence* : *स्वाधीनताख्यापनं-पत्रं. IV. In law : भाषा, K. b. ; भाषापदम्, Mi.

DECLARATIVE, DECLARATORY : v. EXPRESSIVE, EXPLANATORY.

DECLARE (v. t.) : I. To clear : q. v. II. To assert : q. v. : ब्रवीति or ब्रूते (ब्रू, c. 2.). III. To make known, manifest : q. v. : ब्रवीति or ब्रूते, *for good men d. their use by results* : ब्रूते हि फलेन साधवी निजीपवीजितां, N. IV. To proclaim : q. v. : घोषयति (c. of घुष्).

DECLARE (v. i.): ब्रवीति : v. TO SAY. *To d. for* : अवलम्बते. *To d. against* : प्रतिपक्षं अवलम्बते (लम्ब्, c. 1.).

DECLENSION : I. Decline : q. v. II. In gram. : शब्दरूपाख्यानम्.

DECLINABLE : नैकरूपः (पा, पं) (i. e. having more than one form).

DECLINATION : I. Obliquity : q. v. II. In star. : अपमः.

DECRUAL (v. i.): I. To bend over : लम्बते, अव-, (लम्ब्, c. 1.). II.

To decay, diminish : q. v. : क्रासमुपैति (इ, c. 2.). III. Of day,

etc. : (1) परिणमति (नम्, c. 1.), *by this time the day d.d* अनेन समयेन

परिणतो द्वित्रः, K. ; (2) गलति (गल्, c. 1.), *the third watch d.ing* गलति

द्वतीये याने, C. ; (3) क्षीयते, *when the night d.d* क्षीयायां अपायां, K.

IV. To deviate : q. v. V. To refuse : q. v. : प्रत्याख्याति

(ख्या, c. 2.).

DECLINE (v. t.): I. To refuse, reject : q. v. : प्रत्याख्याति. II. To

inflect : Ph. : d. पति *पते रूपाख्यात्यादि (ख्या, c. 2.). III. To

bend : q. v.

DECLINE (subs.) : (1) क्रासः (= decrease), *by the rise and d. of prices* :

अर्थस्य वृद्धिक्रासेन, Vy. ; (2) क्षयः (=decay), *d. of fame* : यशःक्षयः,

Ki. ; (3) परिणामः, or परिणतिः, (lit. ; bending : of life or time),

d. of life : वयःपरिणामः, K. ; *d. of night* : रात्रेः परिणतिः, Si.

DECLINING (subs.) : प्रत्याख्यानम् : v. REFUSAL.

DECLIVITY : (1) अवतरिषिणी भूमिः ; (2) नतभूः : v. SLOPE.

DECOCTION : क्वाथः (both of decocting and of the extract).

DECOLLATE : v. TO BEHEAD. “*D.d. head*” क्षिन्नशिखस् (न.), -

DECOMPOSE (v. i.): I. To dissolve : विलीयते (ली, c. 4.). II. To

decay : पूयते (पूय्, c. 1.) (?) : v. DECOMPOSITION (III).

DECOMPOSE (v. t.): I. To analyze : q. v. II. To dissolve :

q. v.

DECOMPOSITION : I. Analysis : *विघ्नेषः. II. Dissolution : (1)

विलयः ; (2) परिचयः. III. Corruption : पूतिः, *that there might be no d.* : माभूत् पूतिरिति, B. com.

DECORATE : (1) प्रसाधयति (c. of सिष्) ; (2) आकल्पयति (कल्प्, c. 10.) :
V. TO ADORN.

DECORATION : (1) प्रसाधनम्, Ka. VII. 30. ; (2) प्रतिकर्मन् or परिकर्मन्
(n.), Ku. VII. 6. ; (3) आकल्पः : V. ORNAMENT ; ADORNMENT.

DECORATOR : (1) प्रसाधक (f. धिका) ; (2) अलङ्कार (f. चीं).

DECOROUS : विनीतः (ता, तं), *in a d. dress* विनीतवेषेण, Sa. : V. BECOMING.

DECOROUSLY . (1) सविनयम् ; (2) विनयेन ; (3) यद्योचितम् (= suitably).

DECORUM : (1) विनयः, *seeing his ripeness in d.* वीक्ष्य तस्य विनये परिपाकं,
N. ; (2) मर्यादा, *transgressor of d.* मर्यादाहिनं f. (नी), M. n. ;
(3) स्थितिः, *breaker of d.* स्थितिभिद् (mfn.), R.

DECOY (v. t.) : आकर्षति (c. of कृष्) : V. TO ENTRAP, ALLURE.

DECOY (subs.) : i. e. a d.-bird : आकर्षकः (१).

DECREASE (subs.) : (1) क्रासः, *from gradual d.* : अत्याल्पक्रासात्, V. p. ;
(2) चयः (gen. = decay), *d. and increase* चयवद्भी, Su. ; (3) अपचयः
(rare.).

DECREASE (v. t.) : V. TO DIMINISH.

DECREASE (v. i.) : (1) क्रासम् उपैति, अधिगच्छति, etc., *spirit d.s* : स्वल्पं
क्रासमुपैति, Mr. ; (2) क्षीयते, परि-, (pass. of क्षि), *the nights d. when the
sun is on the north of the eqstor* : क्षीयन्ते खलूत्तरायणे रात्रयः, M. n. ;
(3) क्षीयते, परि-, प्र-, (pass. of क्षि), *every day you are d.ing in your body* :
अनुदिशस् खलु परिक्षीयसेऽङ्गेषु, Sa. ; (4) अपक्षीयते (pass. of क्षि) (rare).

DECREE (subs.) : (1) आज्ञा ; (2) आदेशः : V. ORDER.

DECREE (v.) : I. To order : q. v. : (1) आदिशति (दिश्, c. 6.) ; (2)
दापयति (c. of दा) (= cause of give), *should d. the debt to the credi-
tor* : धनिने धनं दापयेत्, Y. II. To decide : q. v.

DECREMENT : क्रासः V. DECREASE.

DECREPIT : (1) जरातुरः (रा, र') ; (2) जराजीर्णेन्द्रियः (या, य') ; (3) जरत् (फ. ती), *d. son of Ganga* जरद्वाह्मेयः, *Vc.* : *v. INFIRM.*

DECREPITUDE : जरा, *d. and deformity* जरा वैरूप्यमेव च, *V. p.*

DECRETAL (adj.) : expr. by comp., *d. epistle* : आदेशपत्रम्.

DECRETAL (subs.) : a collection of decrees : आदेशसंग्रहः.

DECRIAL : अपकीर्णः : *v. CALUMNY, ABUSE.*

DECRY : परिवदति (वद, c. 1.) : *v. TO DISPARAGE, CENSURE.*

DECURION : दशाध्यक्षः, and sim. comp.s.

DECUSSION : तिर्यक्पातः (?).

DEDICATE : I. To consecrate : *q. v.* : उत्सृजति (सृज्, c. 1.). II. To devote : *q. v.* III. To d. books, etc. : समर्पयति (c. of च्च) (?); उत्सृजति (?).

DEDICATION : I. Consecration, appropriation : उत्सर्गः. II. Of a book : सुखवन्धः (?).

DEDICATORY : *Ph. d. epistle* सुखवन्धः (?).

DEDUCE : I. To derive or draw : *q. v.* II. To infer : *q. v.* : (1) निर्णयति (नी, c. 1.) ; (2) लभते (लभ्, c. 1.) (=to get).

DEDUCIBLE : (1) अनुमेयः (या, य') ; (2) लभ्यः (भ्या, भ्य').

DEDUCT : विधीजयति (युज्, c. 10.). *Ph.* : capital d.ed from amount is interest ; मूलं मिश्राश्रुतं कलान्तरं, *Li.* : *v. TO SUBTRACT.*

DEDUCTION : I. Conclusion, inference : *q. v.* : निगमनम्. II. Subtraction : (1) विधीजनम् ; (2) व्यवकलनम्. To make d.s : विधीजयति, *Li.*

DEDUCTIVE : नैगमिकः (की, क') (?).

DEED : I. An act : *q. v.* : (1) कर्मन् (न.) ; (2) अवदानम् (=a noble d.), *Sa.* II. A legal instrument : पत्रं, *d. of sale* : विक्रयपत्रम्, *Raj.*

DEEM : मन्यते (मन्, c. 4.) : *v. TO THINK.*

DEEP (adj.) : I. *Lit.* : (1) गभीरः or गम्भीरः (रा, र') ; अगाधः (धा घ)

(= very d., bottomless). : Ph. *thigh-d.* उरदन्नः (जा, जं), K.; *in thump-d. water* अङ्गुलीदकमावेण, J. II. Of sounds : (1) गभीरः or गभीरः (रा, रं); (2) मन्द्र (f. न्द्रा) : v. GRAVE. III. Of colors : (1) *वन in comp. d. red.* घनारण्य (f. णा); (2) *नितान्त in comp.* : v. EXCEEDINGLY. IV. In various senses : *d. sense* गभीरार्थः, Ki.; *in a very d. king* अतिगभीरे भूपे, C.; *very d. wounds* दूरावगादा प्रणाः, Sr.; *in a d. mind* अवगादे हृदि, N.; *d. sleep* गाढनिद्रा or घोरनिद्रा, K.; *d. sigh* दीर्घनिश्वासः; *very d. anger* गभीरतरः क्रोधः, Pri.; *with d. passion* विगाढभावेन, B. p.; *soldiers nine files d.* नवपंक्तयो योधाः (?); *d.-rooted* स्थिरवङ्गमूलः (जा, जं), B.; *d. darkness* घोरान्धकारः, Vet.; *d. distress* घोरदुःखम्. V. Cunning, artful : q. v.

DEEP (subs.) : *expre. by the adj., in the d. of night* गाढायां रजन्त्यां, K.; *moving about in the d.* अगाधसलिले चरन्, Ka.

DEEPEN (v. i.) : गभीरीभवति : v. also TO THICKEN ; INCREASE.

DEEPEN (v. t.) : I. Lit. : (1) गभीरीकरोति ; (2) by the adj. : v. DEEP ; TO MAKE. II. To increase : q. v. : वर्द्धयति.

DEEPLY : (1) गाढम्, (her) glances are d. impressed on my heart गाढं निश्चात इव मे हृदये कटाक्षः, Ma. I.; (2) प्रगाढं (= very d.); (3) अत्यन्तं (= excessively : q. v.). Ph. : *Sighing d.* दीर्घं निश्वास, K.; *wounded d. in (her) heart* हृदि व्यायतपातमस्त्रिणीत्, Ku. v. ६४.

DEEPNESS : v. DEPTH.

DEER : (1) मृगः ; (2) हरिणः ; (3) कुरङ्गः, -मः.

DEFACE : I. To disfigure : q. v. : विरूपीकरोति. II. To spoil : q. v.

DEFAACEMENT : I. Disfigurement : विरूपीकरणम्. II. Obliteration : q. v.

DEFALCATION : I. A deficit : q. v. II. Embezzlement : q. v.

DEFAMATION : परिवादः : v. CALUMNY.

DEFAMATORY : परिवादशर्भः (भर्त्सा, भै) : v. SLANDEROUS.

DEFAME : (1) परिवदति (बह, c. 1.), *is d.ing in (my) presence my friend the king of Anga* : परिवदति समचं मित्रमङ्गाधिराजम्, Ve. ; (2) अपभाषते (भाष्, c. 1.), *who d.s great men* : यो महतोऽपभाषते, Ku. ; (3) आचिपति (चिप्, c. 1.) (= to asperse).

DEFAMER : परिवादित् (f. नी) : V. SLANDERER.

DEFAULT (v.) : I. To offend : q. v. II. To be absent : अनुपस्थितः (ता, तं).

DEFAULT (subs.) : I. Negligence : ऋषिस्त्वम्. II. Fault : q. v. : दीषः. III. Absence : *in d. of the plaintiff* : अनुपस्थिते वादिनि ; *in d. of fine* ऋदत्ते दृष्टे ; *in d. of fishes* मत्स्याभावे.

DEFAULTER : I. In law : अनुपस्थितः (ता, तं). II. A delinquent : q. v.

DEFEAT (v. t.) : I. To overthrow : पराजयते (जि, c. 1.), *the Yavanas were d.ed* : पराजयिषत यवनाः, D. VI. : V. TO CONQUER, BEAT. II. To frustrate, baffle : q. v. : हन्ति, नि-, व्या-, (हन्, c. 2.), *would d. my object* : निहन्त्यान्मे मनोरथम्, D. II.

DEFEAT (subs.) : I. Discomfiture : (1) पराजयः, *who has admitted d. from me* यया मत्तः पराजयोऽभ्युपेतः, D. II. ; (2) पराभवः, *d. of Parashurāma* : पराशुरामस्य पराभवः, Vi. ; *to get a d.* पराभवं प्राप्नोति, Ki. ; (3) भङ्गः (= rout). II. Frustration : q. v. : विघातः.

DEFECATE : I. Trans. : V. TO CLARIFY, REFINE. II. Intrans. : मलीकर्म करीति.

DEFECATE (adj.), **DEFECATION** : V. REFINED, PURIFICATION.

DEFECT : I. Want : q. v. II. Fault, blemish : q. v. : दीषः.

DEFECTION : Ph. : *d. from one's own religion* स्वधर्मत्यागः ; "*d. to Popery*" *रोमकधर्मपरिग्रहः ; "*d. of a realm*" *राष्ट्रविघटनम् : V. REVOLT, APOSTACY.

DEFECTIVE : असम्पूर्णः (र्षा, र्षे) : V. IMPERFECT, MAIMED, FAULTY.

DEFECTIVELY : (1) असम्पूर्णम् ; (2) सदीयम् (= faulty).

DEFECTIVENESS : (1) असम्पूर्णता ; (2) सदीयता (= faultiness) ; (3) वेकल्यम् (of limbs).

DEFENCE : I. Protection : q. v. : (1) रक्षा ; (2) गुप्ति, *for the d. of cities* : नगरगुप्त्यम्, Mah. ; (3) better by circum. : v. TO DEFEND.

II. Art of d. : prob. रक्षा. III. That which defends : गुप्तिः, *and the d.s are quite impassable* : अलङ्घ्यतना च गुप्तिः, D : v. also DEFENDER. IV. In law : उत्तरम्, *witnesses for the d.* : उत्तरवादिनः साक्षिणः, Y. V. Apology : उत्तरम्.

DEFENCELESS : (1) अगुतः (मा, मं) ; (2) अनायुधः (धा, धं) (=unarmed).

DEFEND : I. To protect : q. v. : रक्षति (रच्, c. 1.), *d. him from Bhima* : रक्षेन्न भीमात्, Ve. III. N. B. exact sense expr. by circum. *Karna can not d. the Kaurava army from Bhima and Arjuna* : कौरवबलमालोडयन्ती भीमाजुनी राधेयेन न शक्यते निवारयितुम्, Ve. II. In law, to contest : उत्तरं ददाति (दा, c. 3.). III. To repel : q. v.

DEFENDANT : (1) प्रत्यर्थिन् (f. नी), Mr. IX. ; (2) प्रतिवादिन् (f. नी), Si. XX. 18.

DEFENDER : (1) रक्षकः ; (2) गोप्तृ (m.), *d. of the faith* : धर्मस्य गोप्ता, Vi. v. : v. PROTECTOR, GUARDIAN.

DEFENSIVE : Ph. : *on the d.* : आत्मरक्षार्थम् ; *d. and offensive weapons* : आक्रमणनिवारण-परप्रहरणायुधाः. [II. To refer : q. v.

DEFER (v. t.) : I. To put off, delay : q. v. : व्याचिपति (चिप्, c. 9.).

DEFER (v. i.) : I. To yield, submit : q. v. : अनुपालयति पाल्, c. 10.) II. To delay, put off : q. v.

DEFERENCE : (1) बहुमानः (=regard), *out of d. to a good thing* : सदस्तु-बहुमानम्, V. ; (2) अनुरीधः (=complaisance), *is this d. to the sayings of superiors* : किमयं गुरुजनवचनानुरीधः, K. *To treat with d.* : (1) बहु मन्यते (मन्, c. 4.), Sa. ; (2) अनुदध्यते, K.

DEFERENTIAL : v. RESPECTFUL ; OBLIGING.

DEFERENTIALLY : (1) सवहुमानम् ; (2) सप्रययं (=courteously).

DEFIANCE : (1) अवज्ञा (=contempt : q. v.) ; (2) आव्हानं (=challenge : q. v.). Ph. *he, in d. of us* : अस्मानयमतिक्रम्य, Mah.

DEFIANT : उद्धतः (ता, तं) : v. HAUGHTY, INSOLENT, FEARLESS.

DEFIANTLY : उद्धतम्, (*you*) *act d. even towards Krishna* : इरावप्युद्धतं चेष्टसे, Ve. : v. HAUGHTILY, INSOLENTLY.

DEFICIENCY : (1) अभावः (=want : q. v.) ; (2) न्यूनता (=state of being less) ; (3) वैकल्यं (=incompleteness), *d. of strength* : शक्ति-वैकल्यम्, Ki.

DEFICIENT : (1) हीनः (ना, नं) (=wanting : q. v.), *d. in limbs* हीनाङ्ग (f. क्वी), Pa. ; (2) न्यूनः or जनः (ना, नं) (=less) or अल्पः (ल्पा, ल्पं) (=little) : *not of d. fortune* : अनून्वि (mf.), R. ; *d. in wisdom* अल्पप्रज्ञः (ज्ञा, ज्ञं), V. p. ; (3) विकलः (ला, लं) (=incomplete), *even when the clouds are d.* विकलैःपि हि पर्यन्ते, H.

DEFICIT : *there will be a d. in revenue* : राजस्वं न्यूनं भवति : v WANTING.

DEFIER : अवमन् (m.) (=despiser) ; अतिक्रमकारिन् (m.) (=transgressor).

DEFILE : (v. t.) : दूषयति (c. of दुष्), *to d. a virgin* : कन्यां दूषयति, M.

VIII. 364. : v. TO CORRUPT, POLUTE.

DEFILE (v. i.) : दूष्यन्तेन यात्रां करोति or याति (या, c. 2.), M. VII. 187.

DEFILE (subs.) : सम्बाधः (?) : v. PASS.

DEFILEMENT : दूषणम् : v. POLLUTION.

DEFILER : दूषकः, *d. of virgin's apartments* : कन्यापुरदूषकः, D.

DEFINABLE : (1) निर्वचनीयः (या, यं) ; (2) व्याख्येयः (या, यं) (what can be explained) ; (3) निरूपणीयः (या, यं) (what can be determined).

DEFINE : I. To end : q. v. II. To determine : q. v. : निरूपयति (रूप्, c. 10.). III. To explain : q. v. : (1) व्याख्याति (ख्या, c. 2.),

perception is d.d : व्याख्यातं प्रत्यक्षम्, N. d. ; (2) स्वरूपं or लक्ष्यं कथयति
(= to say : q. v.) or निरूपयति (= to determine).

DEFINITE : (1) निश्चितः (ता, तं) : v. CERTAIN ; (2) स्थिरः (रा, रं) : v. FIXED. Ph. : *the d. article* : *विशेष्यनिर्धारकमव्ययम्.

DEFINITELY : (1) निश्चितं v. CERTAINLY ; (2) स्पष्टं v. CLEARLY.

DEFINITENESS, DEFINITUDE : (1) निश्चयः ; (2) निश्चयः.

DEFINITION : (1) लक्ष्यवचनम्, N. d. ; (2) निर्वचनम् (= etymological d.),
Sr. ; (3) व्याख्या (= explanation).

DEFINITIVE : I. Definite : q. v. II. Determining : निश्चयकः (का, कं).

DEFINITIVELY : v. DEFINITELY, POSITIVELY.

DEFLECT : I. Trans. : विचालयति (c. of चल्) (?). II. Intrans. :
v. TO DEVIATE.

DEFLECTION : v. DEVIATION.

DEFLOURATION : दूषणम्, *d. of a girl* : कन्यादूषणम्, D. : v. SEDUCTION.

DEFLOUR (v. t.) : I. Lit. : पुष्पहीनः (ना, नं) करोति. II. To deprive :
हरति (ह, c. 1.). III. To defile : q. v. : नाशयति (c. of नश्), *will*
seduce and d. this girl एनां बालां विलोभ्य नाशयिष्यति, D. II.

DEFLOURER : दूषकः, D.

DEFORM (v. t.) : विरूपयति (रूप, c. 10.) : v. TO DISFIGURE.

DEFORMED (part. adj.) : (1) विरूपः (पा, पं), *d. and eightfold crooked* :
विरूपं वक्रतटपा, V. p. ; (2) अननिरूपः (पा, पं), D. ; (3) विकृत. (ता, तं), *of d.*
figure : विकृताकृति (mf.), Vi. ; (4) विकलः (ला, लं) (*wanting a limb*
or limbs).

DEFORMITY : वैरूप्यम्, *on account of my d.* : वैरूप्यान्धन, D. II.

DEFRAUD : वञ्चयते (वञ्च् c. 10) : v. TO CHEAT, DECEIVE.

DEFRAUDER : (1) वञ्चकः, प्र.- ; (2) प्रतारकः.

DEFRAY : ददाति (दा, c. 3.) (= to pay : q. v.) : v. also TO SUPPLY,
ASSIST.

DEFRAIMENT : दानम् (=payment : q. v.).

DEFT : वामः (मा, सं) : v. NEAT, DEXTEROUS. *D.ly* : वामम्, R.

DEFUNCT : संस्मितः (ता, तं) : v. DEAD, DECEASED.

DEFY : (1) आह्वयते : v. TO CHALLENGE ; (2) दृषीकरोति (= to care a straw for), and *d.ing* those who have assembled : दृषीकृत्य च सङ्गतान्, Mah. ; (3) अतिक्रामति (क्रम, c. 1.) (= to transgress), *d.ing* the duties of her caste अतिक्रम्य स्वकुलधर्मम्, D.

DEGENERACY, DEGENERATENESS : (1) चयः (=decay : q. v.) ; (2) हानिः (=loss : q. v.) ; (3) षण्शः (=fall : q. v.).

DEGENERATE (adj.) : Ph. : *d. in time* : कालविभटः (टा, टं), Kal. ; *d. Kshetriyas* क्षत्रियापसदाः, Ve. ; *d. Brahmin* ब्रह्मबन्धुः, Ana.

DEGENERATE (v.) : (1) क्षीयते (pass. of क्षि) : v. TO DECAY ; (2) हीयते (pass. of ह्य) : v. INFERIOR, BE- ; (3) अचते (च्य, c. 1.) : v. TO FALL.

DEGLUTITION : (1) गिलनम् ; (2) यसनम् ; (3) गीर्णः.

DEGRADATION : I. Lit. : *निक्षपदारीपणम्, or -लक्षनम्. II. Fig. : (1) चयः (=decay) ; (2) अवमानना (=disgrace).

DEGRADE : I. Lit. : *निक्षपदे क्षिपति (क्षिप्, c. 6.) or निक्षपदं लक्षयति (c. of लक्ष्). II. Fig. : लक्ष्मकरोति or लक्षयति (nomi.), *shame on me d.d by life* मां धिग्जीवितलक्ष्मकृताम्, B. *To become d.d* : (1) लक्ष्मभवति ; (2) क्षीयते (pass. of क्षि), H.

DEGREE : I. Academical : उपाधिः. II. Position, rank : q. v. : पदं. III. Grade : q. v. Ph. : *by d.s* : क्रमशः : v. GRADUALLY ; 'in the highest d.' 'to a d.' निरतिशयम् v. EXCEEDINGLY ; in some d. v. SOMEWHAT ; in the same d. as : v. EQUALLY. IV. Of latitude or longitude : *कला. V. In genealogy : पुरुषः, a relation in the third d. *त्रिपुरुषात्मनो बन्धुः.

DEIFICATION : (1) दिव्यीकरणं (rare) ; (2) दिव्यलारीपणं (with loc.).

DEIFIED, TO BE : (1) दिव्यत्वम् एति ; (2) दिव्यीभवति ; (3) निदग्नीभवति, R.

DEIFY : (1) देवत्वम् आरोपयति (c. of कृद्) (with loc.) ; (2) देवीकरोति.

DEIGN : अर्हति (अर्ह्, c. 1.), *d. to excuse this* ; इदं विषीदुमर्हति, Sa. III.

V. TO CONDESCEND, PLEASE.

DEISM : ईश्वरवादः (?) ; ईश्वरवादित्वम् (?).

DEIST : ईश्वरवादिन् (f. नौ) (?).

DEISTICAL : Ph. : *d. writer* : *ईश्वरवादी लेखकः ; *d. work* : *ईश्वरवाद-विषयकं ग्रन्थम्.

DEITY : A. Divinity : q. v. II. A god or goddess : q. v. : देवता.

III. The supreme Being : (1) ईश्वरः ; (2) देवदेवः.

DEJECT (v. t.) : I. Lit. : to cast down : अवक्षिपति (क्षिप्, c. 6.). II.

Fig. : to dispirit : विषयीकरोति or विषादं जनयति (c. of जन्) : V. DEJECTED.

DEJECTED : विषयः (ष्ठा, ष्) . *To be d.* : विषीदति (सद्, c. 1.), *do not be d.* मा विषीद, Ch. ; *d. ly said this* विषीदन्निदमब्रवीत्, G.

DEJECTEDLY : (1) सविषादम् ; (2) विषयः (ष्ठा, ष्) ; (3) विषीदत् (f. नौ).

DEJECTEDNESS, DEJECTION : (1) विषादः or विषयता, *the demolisher seeing (his) forces in d.* विषादवृत्तव्यवहः प्रमाथी, Ki. ; (2) वैमनस्यम्, Sa. ;

(3) परितापः (= anguish), N. XIII. 54 ; (4) निर्वेदः (= despondency).

DELATE : I. To carry : q. v. II. To spread : q. v. III. To cause q. v. IV. To manage : पृ. v.

DELAY (v. t.) : I. To retard : विलम्बयति (c. of लम्ब्), *with wishes, whose fruits were d.ed* विलम्बितफलैर्मनोरथैः, R. II. To put off, prolong : q. v. : विलम्बे न करोति.

DELAY (v. t.) : (1) विलम्बते (लम्ब्, c. 1.) ; (2) चिरयति or चिरायते (nomi.), *why my men are d.ing* : किमिति चिरायते मे जनः, P.

DELAY (subs.) : (1) विलम्बः, *whether there will be d. in their way* अनन्ता वा गच्छतां विलम्ब उत्पद्यते न वा, K. ; *without d.* अविलम्ब' or अविलम्बेन or अविलम्बितम्, Sa. ; (2) व्याक्षेपः (putting off), R.

DELAGER : (1) विलम्बकारिन् (f. नी) (of another) ; (2) विलम्बिन् (f. नी)
(= lingerer : q. v.).

DELECTABLE : रस्यः (न्या, स्य') : v. DELIGHTFUL.

DELECTION : v. DELIGHT, GRATIFICATION, AMUSEMENT.

DELEGATE (v. t.) : I. To depute : q. v. II. To assign, commit : q. v.

DELEGATE (subs.) : प्रतिनिधिः : v. REPRESENTATIVE ; COMMISSIONER.

DELEGATION : I. Deputing : नियोगः. II. Assigning. : अपर्पणम्.

III. A body of delegates : प्रतिनिधिवर्गः. IV. In law : प्रतिभूः.

DELETE (v.) : (1) अप-माटिं or मार्जयति, निर्-, व्या-, (सृज्, c. 2. and 10.) ;
(2) लुप्यति, वि-, च्च-, (लुप्, c. 6.).

DELETERIOUS : (1) प्राणहरः (री, रं) ; (2) प्राणनाशिन् (f. नी) ; (3) जीविता-
पहः (हा, हं).

DELF : I. Mine : q. v. II. Earthenware : सद्माखं (?).

DELIBERATE (v.) : वि-मृशति, परा-, (मृश्, c. 6.) : v. TO CONSIDER ; (2)
मन्त्रयति, सं-, (मन्त्र, c. 10.) : v. TO CONSULT.

DELIBERATE (adj.) : I. Circumspect : q. v. : धीरः (रा, रं). *D.-ly resolved* : (1) निश्चितः (ता, तं) : v. CERTAIN ; (2) स्थिरः (रा, रं) : v. CONSTANT. Ph. : *of d. intention* प्रवेच्छः (च्छा, च्छ'), Ku. ; *to commit d. crimes* कामतः पापान् करोति, Pa. III. Slow : q. v.

DELIBERATELY : I. Circumspectly : (1) समीचीन ; (2) विमृश्य. II. Intentionally : कामतः. Ph. : *d. cruel* प्रतिपत्तिनिष्ठुरः, R. III. Slowly : q. v.

DELIBERATENESS : I. Of men : (1) धीरता ; (2) समीचीनकारिता. II. Of acts : expr. by circum. : v. DELIBERATE (II).

DELIBERATION : (1) मन्त्रणा or मन्त्रः, -णं, *but wisdom and not valour is required in d.* प्रज्ञा तु मन्त्रेऽधिकृता न शौर्यम्, B. ; (2) विमर्शः : v. CONSIDERATION.

DELIBERATIVE : Ph. : " *the d. body* " मन्त्रिमन्त्रलम्.

DELICACY : I. Of flavour, odour, etc. : (1) माधुर्यम्. II. Fineness :
सौकुमार्यम्, *from its great d.* : अतिसौकुमार्यात्, M. n. III. Elegance :
लालित्यम्. IV. Of manners : अत्यादरः. V. Of character :
मार्दवम्. VI. Luxury : self-indulgence : q. v. VII. A dainty :
विशिष्टमीजनम्.

DELICATE : I. Delightful : q. v. : ललितः (ता, तं). II. Pleasing
to the senses : मधुरः (रा, रं), *d. meat* मधुरं मांसम्, Bha. III.
Fine, soft, feeble : (1) सुकुमारः (रा, रं) ; (2) कीमलः (ला, लं), *with*
d. limbs कीमलैरङ्गैः, S. IV. Refined, polite : q. v. V. Luxu-
rious : q. v. VI. Of subjects, difficult : विषमः (मा, मं). VII.
Nice, critical : q. v.

DELICATELY : V. SOFTLY, NICELY, DELIGHTFULLY.

DELICATENESS : V. DELICACY.

DELICIOUS : (1) स्वादुः (mf.) (to the taste), *fruits d. as the nectar*
अमृतरसस्वादूनि फलानि, K. ; (2) ललितः (ता, तं) (= tender, fine), *very*
d. flesh सुललितं मांसं, H. ; (3) मधुरः (रा, रं) V. SWEET, PLEASANT.

DELICIOUSLY : V. DELIGHTFULLY.

DELICIOUSNESS : (1) सुस्वादुता ; (2) लालित्वं.

DELIGHT (subs.) : I. Pleasure : q. v. : (1) आह्लादः ; (2) प्रमोदः. II.
That which gives d. : (1) आह्लादनम् ; (2) आनन्दनम्.

DELIGHT (v. i.), DELIGHTED, TO BE- : (1) दृश्यति, सं-, प्र-, (दृष्, c. 4.),
with a d.ed face : प्रदृष्टवदनः (जा, नं), K. ; (2) तुष्यति, परि-, सं-, (तुष्, c. 4.), *was d.ed to see the beauty of the rice crop* : कलमस्य रामबीयकं पश्यन् तुतीष, Ki. ; (3) मोदते, प्र-, (मुद, c. 4.), *Kamandaki (always) d.s in Malati* मालति मालतीति मोदते कामन्दकी, Ma. ; (4) ह्लादते, सं-, प्र-, आ-, (ह्लाद, c. 1.) (rare).

DELIGHT (v. t.) : (1) आ-ह्लादयति, प्र-, सं-, (c. of ह्लाद), *d.s the tongue* :

रसनामाह्लादयति, K. ; (2) रमयति, अभि-, (c. of रम्), *whom does not a woman d.* : कं न नारी रमयति, Ka. : V. TO PLEASE.

DELIGHTFUL : (1) रम्यः (स्या, स्य) or रमणीयः (या, यं), *whichever country may be d.* : रम्यो यो देशः, Mah. ; (2) आ-ह्लादनः, प्र-, (नौ, नं), *d. to the eye* : आह्लादनं दृष्टेः, K. ; (3) संह्लादिन् (f. नौ), *even the name of woman is d.* : नामापि स्त्रीति संह्लादि, K. ; (4) प्रमोदिन् (f. नौ) : V. CHARMING, PLEASING, SWEET.

DELIGHTFULLY : expr. by circum., *d. cool* सुशीतलः (ला, लं).

DELIGHTFULNESS : (1) रम्यता ; (2) रमणीयता : V. PLEASANTNESS, SWEETNESS.

DELINEATE : I. To sketch, draw : q. v. : लिखति (लिख्, c. 6.). II. To describe : q. v. : वर्णयति (वर्ण्, c. 10.).

DELINEATION : I. A drawing : q. v. II. Description : q. v. : वर्णना.

DELINQUENCY : (1) दोषः : V. FAULT, OFFENCE ; (2) व्यतिक्रमः : V. TRANSGRESSION.

DELINQUENT : अपराधिन् (f. नौ) : V. OFFENDER, GUILTY.

DELIRIOUS : भ्रान्तः (ता, तं) or भ्रान्तचित्तः (ता, तं).

DELIRIUM : भ्रमः or मनसः सम्भ्रमः, Bha.

DELIVER : I. To release, rescue : q. v. : मोचयति (c. of मुच्) or मोचयति, (मोच्, c. 10.), *to d. my friend* : सुहृदः परिमोचयाम्, Mr. IV.

II. To make over : अर्पयति, सम्-, (c. of ऋ), *d. ed two letters* : लिखदितयमर्पयाम्भूव, K. ; *d. ing Patralekha to Meghanada* : पचलेखां मेघनादाय समर्प्य, K. : V. TO GIVE. Ph. : *d. (this) back to him* : [इदं]

• तच्छे प्रतिनिर्यातय, Mr. IV. : V. TO GIVE BACK. III. To utter, pronounce : q. v. : (1) उदीरयति ((ईर्, c. 10.)) ; (2) कथयति (कथ्, c. 10.) (= to tell), *d. Kadamvari's message* : कथय कादम्बर्याः सन्देशम्, K. ; (3) आवेदयति, मि-, (c. of विद्) (= to d. respectfully), *d. ed the return*

message : प्रतिसन्देशमावेद्यत्, D. I. IV. To discharge (of missiles) :

q. v. : सुचति (सुच्, c. 6.). V. In childbirth : गर्भे मोचयति, P. A

woman who has recently d.ed : नवप्रसूता : v. TO BRING FORTH.

DELIVERANCE : (1) मोचनम् ; (2) उद्धारः ; (3) मोक्षः, -चं ; (4) परिमोक्षणम् ;
(5) निक्षारः ; (6) मुक्तिः : v. RELEASE, RESCUE.

DELIVERER : I. Rescuer : (1) मोक्षकः ; (2) मोक्षकः, परि- ; (3) निक्षारकः ;
(4) उद्घाट (m.). II. Announcer : (1) विज्ञापकः ; (2) आवेदकः.

DELIVERY : I. Deliverance : q. v. II. Making over : (1) चर्पणम् ;
(2) समर्पणम् ; (3) निर्यातनम् (of trusts, etc.). III. Childbirth : q. v. :
गर्भमोचनम्. *House of d.* : सूतिकागृहं. IV. Utterance : q. v. : (1)
व्याहारः ; (2) विज्ञप्तिः (of message).

DELL : दरी : v. DALE.

DELTA : विभुजाकारभूमिः ; *विमुखम्.

DELUDE : I. To deceive : q. v. : सम्मोहयति (c. of मुह्). II. To
frustrate : q. v. *D.ing* : v. DELUSIVE.

DELUDE : v. DECEIVER.

DELUGE (subs.) : I. Universal d. : प्रलयाप्लावः, Si. ; आभूतसंज्ञव, Mat.
II. Inundation, flood : q. v. : (1) आप्लावः ; (2) संज्ञवः. III. Fig. :
perh. संज्ञवः, "fiery d." : अग्निसंज्ञवः (?).

DELUGE (v. t.) : ड्रावयति, आ-, वि-, अभि-, (c. of ड्रु) (lit. and fig.), *d.ed*
Dwāṛakā : द्वारका ड्रावयामास, V. p. : v. TO DROWN.

DELUSION : I. Illusion : q. v. : मोहः. II. Deception : q. v. : वञ्चना.

DELUSIVE : मिथ्या (=false : q. v.).

DELVE (v.) : I. To dig : q. v. II. To fathom : q. v.

DEMAGOGUE : *प्राज्ञतनायकः ; इतरलीकशासकः.

DEMAND (v.) : I. To ask : q. v. : (1) याचते (याच्, c. 1.) ; (2) by
circum., *d.ed the balance from the merchant* : अद्विग्नसुवाच दीयतां मे
वुञ्चति, P. I. 21. II. To call for : Ph. : *it d.s careful enquiry* :

निपुचमिदमनुसन्धेयम् ; *the case d.s your special attention* : अस्मिन्निषये त्वया विशेषेणावधानं देयं or विशेषेणावहितेन भवितव्यम्. III. To summon : q. v.

DEMAND (subs.) : I. Lit. : (1) अनुरोधः ; (2) प्रार्थना (=asking). Ph. : *a debt should be paid on d.* ऋणं याचमानाय दातव्यम्, Vri. II. Query : अनुरोधः. III. Want : *इंसा, *horses are in great d. now* *इदानीमन्वेसा प्रवत्ता. IV. That which may be be d.ed. : प्राप्यं (?), *arrears d.* अवशिष्टप्राप्यं.

DEMARKATION : Ph. : *a line of d.* प्रतिभागसीमा : v. BOUNDARY.

DEMEAN (v.) : I. To behave : q. v. II. debase : q. v.

DEMEANOUR : चेष्टा : v. BEHAVIOUR, MIEN.

DEMENTED, DEMENTATE (adj.) : उन्मत्त. (ता, त) : v. MAD.

DEMERIT : दोषः : FAULT.

DEMESNE : भूमीद्वाराणां स्वहस्तस्या भूमिः.

DEMIGOD : (1) उपदेवः ; (2) देवयोजिनः.

DEMIGODDESS : (1) उपदेवी ; (2) देवयोजिनी (f.).

DEMISE (v.) : I. To bequeath : q. v. : समर्पयति (c. of अ). II. To lease : q. v.

DEMISE (subs.) : I. Death : उपरमः, *on the d. of the owner* : स्वाभ्युपरमे, Da. *On the d. of the king* ऊर्ध्वं or दिव्यं गते (= gone to heaven) राज्ञि, Kaj. II. Transference : q. v. : समर्पणं (?) ; हस्तान्तरीकरणम् (?).

DEMOCRACY : प्रजातन्त्रम् (?) ; प्रजाशासनम् (?).

DEMOCRAT : *प्रजातन्त्रिन् (f. स्त्री) ; प्रजातन्त्रवादिन् (f. स्त्री).

DEMOCRATIC, -AL : *प्रजातन्त्रीयः (या, यं). Ph. : *d. people* *प्रजातन्त्रवादिनः.

DEMOCRATICALLY : *प्रजातन्त्रानुसारिण, and sim. comp.s.

DEMOLISH : ध्वंसयति, वि-, प्र-, (c. of ध्वंस्) : v. TO DESTROY.

DEMOLISHER : विध्वंसकः : v. DESTROYER.

DEMOLITION : ध्वंसः, वि-, प्र- : V. DESTRUCTION.

DEMON : (1) दैत्यः or दानवः (=Titan); (2) राक्षसः (=goblin ?); (3) पिशाचः (=fiend); (4) भूतः (=ghost).

DEMONIAC (subs.) : (1) आविष्टः (टा, ट'), K. ; (2) भूताधिष्ठितः (ता, तं), K.

DEMONIAC, -AL (adj.) : (1) पैशाचः (ची, चं); (2) राक्षसः (सौ, सं).

DEMONSTRABLE : (1) साध्यः (ध्या, ध्य'); (2) प्रतिपादनीयः (या, यं); (3) उपपाद्यः (या, य').

DEMONSTRABLY : expr. by adj., *this is d. false* : *असालोकता साध्या.

DEMONSTRATE : I. To exhibit : प्रदर्शयति (c. of दृश्), S. II. To establish, prove : q. v. : साधयति (c. of साध्).

DEMONSTRATION : I. Proof : q. v. : साधनम्. II. Exhibition : प्रदर्शनम्.

DEMONSTRATIVE : I. Lit. : (1) साधक (f. धिका); (2) प्रदर्शक (f. धिका). II. Frank : q. v.

DEMONSTRATIVELY : V. CLEARLY, CERTAINLY, OPENLY.

DEMORALIZATION : I. Corruption : धर्मव्यवहृता. II. Of discipline : शासनातिक्रमः (?).

DEMORALIZE : विकरीति (कृ, c. 8.) : V. TO CORRUPT.

DEMULCENT : दाहृजः (जी, जं) or दाहृजुद (mfn.), Bha. : V. SOOTHING.

DEMUR (v.) : I. To delay, pause : q. v. II. In law : *प्रतीपवादं करीति.

DEMUR (subs.) : (1) विलम्बः : V. DELAY ; (2) विरामः : V. PAUSE.

DEMURE : शान्तः (ता, तं) : V. GRAVE, MODEST.

DEMURELY : (1) शान्तम् ; (2) प्रशान्तम् : V. GRAVELY, MODESTLY.

DEMURENESS : प्रशान्तिः, K. : GRAVITY, MODESTY.

DEMURRAGE : I. Detention of a vessel beyond the prescribed time : विलम्बः (?). II. Payment for it : *विलम्बद्वयः.

DEMURRER : in law : *प्रतीपवादः.

DEN : I. Lit. : (1) निवरं ; (2) विलम्, *bear's d.* : अक्षविलम्, V. p. : v.

CAVE. II. Fig. : haunt : q. v.

DENARY (adj.) : (1) दशक. (का, कं) ; (2) दशिन् (f. नी).

DENIABLE : (1) प्रत्याख्येयः (या, यं) ; (2) अस्वीकार्यः (यां, यै) : v. TO DENY.

DENIAL : (1) अस्वीकारः ; (2) अपह्नवः ; (3) अपह्नुतिः ; (4) अपलापः ;
(5) प्रत्याख्यानम्.

DENIER : I. Lit. : (1) अस्वीकर्तृ (f. नी) ; (2) अपह्नीह (f. नी) ; (3)
अपलापिन् (f. नी). II. A small coin : वराटिका.

DENIZEN : I. A naturalized citizen : *कृतपीरः. II. A dweller
q. v. : निवासिन् (m.). Ph. : *d. of heaven* दिवौकस् (m.).

DENOMINATE : अमिदधाति (धा, c. 3.) : v. TO NAME, DESIGNATE.

DENOMINATION : I. Name, epithet : q. v. : अमिधेयम्. II. Sect :
q. v. : गणः.

DENOMINATOR : I. Lit. : नामकृत्. II. In arith. : द्विः, *having the same d.* : समच्छेदः (दा, दं), Li. ; *reduction to a common d.* सवर्धनम्,
Li.

DENOTATION : निर्देशः (=pointing out) ; अर्थः (=meaning).

DENOTE : I. To mark, point : q. v. : निर्दिशति (दिश्, c. 6.). II.
To mean, signify : q. v. : expr. by अर्थ, *here the word अर्थ d.s. succession* अवाच्यशब्द आनन्तर्यार्थः, S.

DENOUEMENT : I. Of a drama : (1) निडा ; (3) निर्वहणम्.

DENOUNCE : I. To announce : q. v. II. To stigmatize, accuse :
(1) अभिशंसति (शंस, c. 1.) ; (2) अधिचिपति (चिप्, c. 6.).

DENOUNCEMENT : I. Announcement : q. v. II. Accusation :
अभिशंसनम्.

DENOUNCER : (1) अभिशंसकः ; (2) अधिचिपकः.

DENSE : (1) घनः (जा, नं), *d. deus* घननीहारः, Ki. ; (2) निविडः (डा, डं),
d. union निविडसंयोगः, J. ; (3) सान्द्रः (न्दा, दं), *to make d.* : सान्द्रीकरोति,

R. ; (4) अविरलः (ला, लं) (= close) ; (5) निरन्तरः (रा, रं) or निरन्तराक्षः (ला, लं) (=without any intervening space).

DENSELY : (1) घनम् ; (2) निविडम् ; (3) सान्द्रम् ; (4) अविरलम्.

DENSITY : (1) घनत्वम् ; (2) निविडता ; (3) सान्द्रता, etc.

DENTAL : I. Adj. : दन्ताः (ला, लां). II. Subs. : दन्ताग्रम्, दन्ताग्रवर्धः.

DENTATE : (1) दन्तिन् (f. नी) ; (2) दन्तुर. (रा, रं).

DENTICULATED : सूक्ष्मदन्तिन् (f. नी) (?) .

DENTIFRICE : (1) दन्तशीघ्रनष्टार्थम् (= tooth powder) ; (2) दन्तपावनम्, Sr.

DENTIST : *दन्तवेद्यः ; दान्तिकः.

DENTISTRY : *दन्तचिकित्सा ; दान्तिकविद्या.

DENTITION : (1) दन्तोद्भेदः ; (2) दन्तनिर्गमः.

DENUDATE, DENUDE : नष्टीकरोति : v. TO STRIP, UNCOVER.

DENUDATION : (1) नष्टीकरणम् ; (2) शून्यीकरणम् (= emptying).

DENUNCIATION : (1) अभिशंसनम् ; (2) अधिवेष. ; अभिशापः.

DENY (v. t.) : I. To gainsay, disown : (1) न स्वीकरोति, etc. (= not acknowledge : q. v.), *if any one were to d. the authority of inference :*

यदि कश्चित् प्रामाण्यमनुमानस्य नाङ्गीकुर्यात्, D. s. ; (2) अप-ङ्गते, नि-, (ङ्, c. 2.), *and who (first) specifies and (then) d.s :* निर्दिष्टापङ्गते च यः, M. ; (3) प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.), *it can not be d.ed that by devotion one can get divinity :* योग ऐश्वर्यप्राप्तिफलको न शङ्कते प्रत्याख्यातुम्, S.

II. To refuse, withhold : q. v. Ph. *to d. one's self :* आत्मानं संयच्छति (यम्, c. 1.) : v. SELF-DENIAL.

DEDAND : *देवदीयम्.

DEPART (v.) : I. Lit. : (1) प्रतिष्ठते, सम्-, (ख्या, c. 1.) (on a journey), *d.ed for Hariprastha :* हरिप्रस्थं प्रतस्थे, Si. III. 1. ; (2) अपक्रामति (क्रम्, c. 1.) (= to go away : q. v.), *d.ed from the city* नगरादपक्रामः, Mu. i. Ph. *my parents have d.ed me for the hermitage :* मां परित्यज्य तपोवनं यातो पितरौ, Na. i. : v. TO LEAVE ; *one whose life is d.ed*

विगतजीवितः (ता, तं), K. ; *to d. this life* (=to die : q. v.) : परलोकं
नच्छति. II. Ph. : *did not d. a line from the beaten track* : सुखादर्शनो
रेखामावमपि न व्यतीयुः, R. ; *d.ed from virtue* : धर्मवष्टः (ष्टा, ष्ट). III.
To pass away, vanish, set : q. v.

DEPARTED (adj.) : i. e. dead : q. v. : (1) दिवं गतः (ता, तं) (i. e. gone to
heaven ; of great men), Raj. ; (2) परलोकगतः (ता, तं), Mu.

DEPARTMENT : विभागः (in all senses).

DEPARTURE : I Lit. : (1) प्रस्थानम् ; (2) प्रयाणम्. II. Death : q. v.
परलोकगमनम्. III. Deviation : q. v. : व्यतिक्रमः. IV. Desertions :
q. v. : श्वागः.

DEPEND : I. To have : q. v. : II. To be dependant on : (1)
अधीनः (ना, नं) (in comp. or with loc.), *for what have stoics to d. on
us* : अस्मादधीनं किमु निःस्पृहाणाम्, Ki. III. 9. ; *pleasure d.s on you* :
त्वदधीनं सुखम्, Ku. ; (2) आयत्तः (ता, तं) (in comp. or with loc.), *as
the fruits of agriculture d. on you* : त्वयायत्तं कृषिफलमिति, Me. I. 16. ;
whose life d.s entirely on water जलेकायत्तजीवितः (ता, तं), M. n. ;
(3) निष्ठा (न्ना, न्नं) (with loc.) (rare) ; (4) -तन्त्र in comp. (rare), *as it
d.s on (the will of) man* : पुरुषतन्त्रत्वात्, S. I. 4. III. To rely on :
q. v. : विश्वसिति (श्चस्, c. 2.) (with loc.). Ph. : *d. upon it* : भ्रुवमेतद्वेदि
Ki.

DEPENDENCE : I. Suspension : q. v. II. Connexion : q. v. :
सम्बन्धः. III. Reliance : q. v. : विश्वासः. IV. A state of sub-
jection : (1) अधीनता ; (2) आयत्तता ; (3) निष्ठा (rare). V. That
on which one depends : (1) आयत्तः ; (2) अवलम्बनम्.

DEPENDENCY : I. Dependence : q. v. II. A dependant state :
अधीनराष्ट्रम्, *England's d.s* : *इंग्लन्डाधीनराष्ट्राणि.

DEPENDENT OR DEPENDANT (adj.) : I. Hanging down : प्रलम्बः
(ना, नं). II. Subject to : (1) अधीनः (ना, नं) ; (2) आयत्तः (ता,

तः) : v. TO DEPEND (II). *D. on another* : (1) पराधीनः (मा, मं) ; (2) परायतः (ता, तं) ; (3) परवशः (आ, शं) ; (4) परतन्त्रः (आ, त्त्रं) ; (5) परवत् (f. ती), N.

DEPENDENT (subs.) : (1) अनुजीविन् (f. नी), *d.s of Sujodhana* : सुधीधना-
नुजीविनः, Ve. ; (2) आश्रितः (ता, तं), *my d.s* : समाश्रितान्, H. : v. also
SERVANT, ATTENDANT.

DEPICT : I. To paint : q. v. : चित्रयति (चित्र्, c. 10.). II. To des-
cribe : q. v. : वर्णयति (वर्ण्, c. 10.).

DEPILATE : अपलोमः (मा, मं) करोति, *skinned and d.d* अपलोमत्वच् (mf.),
D.

DEPILATION : (1) लोमापनयनं, etc. ; (2) केशलुचनं (of the hair on the
head), D.

DEPILATORY : लोमापहः (हा, हं) : केशहरः (री, रं) (?).

DEplete : I. To empty : q. v. II. To exhaust : q. v.

DEPLORABLE : शोचनीयः (या, यं) : v. LAMENTABLE.

DEPLORABLENESS : शोचनीयता : v. MISERY.

DEPLORABLY : v. MISERABLY ; EXCEEDINGLY.

DEPLORE : शोचति, अनु-, (युच्, c. 1.) : v. TO LAMENT, BEWAIL.

DEPLOY : विस्तारयति (c. of स्तृ) : v. TO EXTEND, DISPLAY.

DEPONENT : I. A witness : q. v. : साक्षिन् (f. क्षी). II. A verb :
expr. by आक्रमेपदम् (?).

DEPOPULATE : (1) निर्जनो करोति ; (2) निर्मानुषो करोति ; (3) शुषो करोति (= empty), *d. the town* : नगरं शुषं कुरु, Vet. : v. TO DESOLATE, RAVAGE.

DEPOPULATION : (1) निर्जनोकरणम् ; (2) निर्मानुषोकरणम् : v. DESOLATION.

DEPOPULATOR : expr. by verb.

DEPORT : I. To transport, banish : q. v. : निर्वासयति (c. of वृच्).

II. To behave. : q. v. : व्यवहरति (हृ, c. 1.).

DEPORTATION : निर्वासनम् : v. BANISHMENT, TRANSPORTATION.

DEPORTMENT : व्यवहारः ; V. BEHAVIOUR.

DEPOSE (v.) : I. To dethrone : राज्यात् or राट्ट्यात् अवरोपयति (c. of रुह्) or पातयति (c. of पत्), *Khandikya was d. by Keshidhwaja* : केशिध्वजेन खाण्डिक्यः स्वराट्टादवरोपितः, V. p. II. To dismiss : q. v. III. To bear testimony : (1) साक्ष्यं ददाति (=give evidence); (2) वदति, वक्ति, etc. (=to say : when the meaning is clear) *d. falsely* : अवृतं वदति, V. s.

DEPOSIT (v.) : निक्षिपति (क्षिप्, c. 1.) : V. TO LAY DOWN ; ENTRUST.

DEPOSIT (subs.) : I. Pledge : q. v. : निक्षेपः. II. Sediment : q. v.

DEPOSITARY : (1) निक्षेपग्राहकः ; (2) न्यासगृहीत (m.) : V. TRUSTEE, PLEDGEE.

DEPOSITION : I. The act of dethroning : राज्यात्यातनं or अवरोपणम्. II. The state of being dethroned : राज्यभंशः ; राज्यच्युतिः. III. Dismissal : q. v. IV. Testimony : (1) उक्तिः (=saying); (2) साक्ष्यं (=evidence). V. Depositing : (1) निक्षेपः, -णं ; (2) न्यासः or न्यसनम्. VI. Presentation : q. v.

DEPOSITOR : (1) निक्षेपकृ (f. स्त्री); (2) न्यासकर्तृ (f. स्त्री).

DEPOSITORY : (1) आश्रयः ; (2) आधारः (=receptacle); (3) निधिः (only in fig. sense).

DEPOT : I. A warehouse : q. v. II. A military d. : सैन्यनिवेशः (?).

DEPRAVATION : दूषणं : V. CORRUPTION, PERVERSION.

DEPRAVE : I. To corrupt : q. v. : दूषयति. II To defame : q. v.

DEPRAVED : of men : (1) पापमरः (री, रं) ; (2) खलितहृत्तः (त्ता, त्तं) ; (3) दुराचारः (रा, रं) ; (4) दुरात्मन् (mfn.).

DEPRAVITY : (1) दुराचारता ; (2) दीर्जन्यम् ; (3) दीरात्म्यम्.

DEPRECATE : I. Lit. : शान्तये or शान्तिमधिकृत्य ईश्वरम् उपसृजयति (बृहद्, c. 10.). II. To regret : q. v. : अनुशीलयति (यच्, c. 1.). III. To censure : q. v.

DEPRECATION : I. Prayer : क्षमः. II. Begging pardon : क्षमाप्रार्थना.
III. Curse : श्रापः.

DEPRECATORY : शान्तिमधिकृत्य, R. ; to perform d. rites : शान्तिं करोति, Vi.

DEPRECIATE : (1) अपवदति (वद, c. 1.) ; (2) अवचिपति (चिप्, c. 6.).

DEPRECIATION : (1) अपमार्गः ; (2) अवर्द्धपः : v. DISPARAGEMENT, DETRACTION. D. (i. e. fall in price) : अवर्धस्व द्राघ, Vy.

DEPREDATE (1) उप-द्रवति, अभि-, (द्र, c. 1.), d.d. *Pragjyotisha* (Gauhati) प्राग्ज्योतिषसुपाद्रवत्, Mah. ; (2) उपप्लवते (प्ल, c. 1.), the gods d.d. by *Ravana* : पौलस्वीपद्रुता देवाः, R. : v. also TO PLUNDER.

DEPREDEATION : (1) उपद्रवः ; (2) उपप्लवः, for committing d.s on people लोकानामुपद्रवाय, Ku. : v. also PLUNDER.

DEPREDEATOR : (1) उपद्रवकारिन् (m.) ; (2) उपप्लवकारिन् (m.) ; (3) विप्रकर्ष (m.).

DEPRESS (v.) : I. Lit. : to press down. : पातयति (c. of पत्). II. To humble : लघूकरोति. III. To deject, discourage : (1) निषादं or वैमनस्यं जनयति ; (2) खिद्यति (c. of खिद).

DEPRESSION : I. Lit. : पातनम्. II. A cavity : विलम्, the face is covered with d.s विलभिर्मुखाक्रान्तम्, J. III. Humiliation : q. v. IV. Of spirits : सत्वध्वंस, Vi. : v. DEFECTION, DESPONDENCY.

DEPRIVATION : (1) हरणम् ; (2) वियोगः : v. TO DEPRIVE.

DEPRIVE (v.) : (1) हरति, अप-, (ह, c. 1.) (=to take away : q. v.), say what has not been taken away by death by d.ing me of you : सख्युना हरता त्वां वद किं न मे हृतम्, R. ; (2) वि-यीजयति or वृत्ते (युज्, c. 10. and 7.) (=to disunite, separate), d.d. of his life : प्राणैर्वियोजितः (ता, तं), D. ; (3) विनाशकरोति (=2), d.d. of *Cupid* : मदमेन विनाशता, Ku. ; (4) ह्यपयति (c. of ह्य) (=cause to leave), or will be soon d.d. of his life : प्राणैर्ह्यपयतेऽविशत्, A. r. : v. also DEVOID OF.

DEPTH : I. Lit. : (1) गभीरता ; (2) गान्धीर्यम्. (we) get the d. of water

खञ्जं जलगाभीर्यम्, Li. II. Fig. : (1) गभीरता ; (2) गाभीर्यम् : v.
DEEP. III. A deep : q v. : Ph. in the d. of night दिगाढाय
शर्वर्याम्, C.

DEPUTATION : I. The act : (1) प्रेरणं (=sending) ; (2) नियोगः (=
employing). II. The person or persons deputed : (1) प्रतिनिधिः,
I am sent as his d. : स्वप्रतिनिधिः प्रेषितोऽस्मि, B. r. ; (2) दूतः (=am-
bassador), (the king) *Bhoja sent a d. to Raghu :* भोजेन दूतो रघवे विद्युष्टः,
R.

DEPUTE : (1) प्रेरयति (ईर्, c. 1.) : v. TO SEND ; (2) नियुंक्ते (युञ्, c. 7.)
v. TO EMPLOY.

DEPUTY : (1) प्रतिनिधिः ; (2) प्रतिहस्तः, -कः. *D.-collector :* *प्रतिनिधिकरनायकः.

DERANGE : चोभयति, वि-, (c. of चुम्) : v. TO DISTURB, CONFUSE. *D.d*
(in mind) उन्मत्तः (त्ता, त्तं) v. INSANE.

DERANGEMENT : I. Confusion : q. v. : विचोभः. II. Insanity : q. v.

DERELICTION : त्यागः : v. ABANDONMENT, NEGLECT.

DERIDE : अव-हसति, उप-, अप-, (हस्, c. 1.) : v. TO LAUGH AT, RIDICULE.

DERIDER : (1) उपहासकः ; (2) अवहासकः ; (3) अपहासकः.

DERIDING, DERIDINGLY : v. DERISIVE, DERISIVELY.

DERISION : (1) उपहासः ; (2) अवहासः : v. RIDICULE, MOCKERY.

DERISIVE : (1) सीपहासः (सा, सं) ; (2) सावहासः (सा, सं) ; (3) अपहासगर्भः
(भा, भं).

DERISIVELY : (1) सीपहासम् ; (2) सावहासम् ; (3) सापहासं. Ph. : *d. and*
contemptuously : अवहस्यावमन्य च, Mah.

DERIVATION : I. Lit. : of words, etc. : व्युत्पत्तिः. II. That which
is derived : शास्त्रा, "artificial d." : कृत्रिमशास्त्रा.

DERIVATIVE (subs.) : व्युत्पन्नशब्दः (?).

DERIVE : I. To draw from : Ph. : *the race d.d from the sun :*
सूर्यप्रभवो वंशः, R. ; *one who is d.d from Virasena :* वीरसेनोद्भूतिः, N. :

V. ORIGIN, ARISING FROM. II. Of words : व्युत्पत्तिं वदति (वद, c. 1.) :

V. TO SAY. *To be d.d* : व्युत्पद्यते (पद, c. 4.), *as being d.d in the passive sense* : कर्मव्युत्पन्नतया, Da. com.

DEROGATE : I. To detract, disparage : q. v. II. To restrict : q. v.

DEROGATION : अवमानना ; V. DETRACTION, INSULT.

DEROGATORY : expr. by subs., *this is d. to God* : *इदमीश्वरस्यावमानना

V. DETRACTION, INSULT.

DERVISE : *महम्मदीययतिः or संन्यासिन् (m.).

DESCANT (v.) : I. To sing : q. v. II. To comment : विशरेष वदति (वद, c. 1.), वक्ति (वच्, c. 2.), etc.

DESCANT (subs.) : I. A song : q. v. : गीतम्. II. A discourse : (1) वाग्जालम्, Si. II. 27. ; (2) वागाडम्बरः, M. n.

DESCEND : I. Lit. : (1) अवतरति (तृ, c. 1.) (= to d. wilfully), *d.ed from the sky* : ज्योतिषयादवततार, R. XII. 68. ; (2) अवरोहति (रुह्, c. 1.) (= अवतरति), *as if d.ing from the summits of mountains* : शैलानामवरोहतीव शिखरात्, Sa. VII. 8. ; (3) अवपतति (पत्, c. 1.) (= to d. irrespective of one's own will), *caught the d.ing (ball) in the air* : अवपतन्तमाकाश एवाग्रहीत्, D. VI. II. Fig. : अवतरति, *then why d.ing into the consideration of...* तच्च कुती...चिन्तावतारः, S. III. To make an attack : V. DESCENT (II). IV. To come down : आगच्छति (गम्, c. 1.).

DESCENDANT : सन्ततिः : V. OFFSPRING D.s : पुत्रपौत्राः (pl.).

DESCENDED : i. e. derived : (1) by a deriv., *d. from Yadu* : यादवः ; *d. from Puru* : पौरवः ; (2) जातः (ता, तं) (= born : q. v.), (3) उद्भूतः (ता, तं) (rare).

DESCENDING (adj.) : Ph. : *d. scale* *अवरोहपद्धतिः ; *d. node* पातः.

DESCENT : I. Lit. : (1) अवतरणं or अवतारः, *as if to tell the news of Minerva's d.* सरस्वत्यवतरणवार्तामिव कथयितुम्, C. ; (2) अवरोहः, -णं ; (3) अवपातः (= falling) ; (4) अधोगतिः (= going downwards). II. At-

tack : q. v. : *we made a d. on Vindhya Ketu* : विश्वप्रकेतोदपरि निपतिताः
 क्षः, Pri. III. Lineage, birth : q. v. : *princes of noble d.* कुलजाः
 कुमारः, N. IV. Issue : सन्तति. V. A declivity, slope : अवसर्पिणी
 [भूमिः], Mat.

DESCRIBE (v. t.) : I. To draw : लिखति (लिख, c. 6.), *to d. a circle* :
 मण्डलं लिखति, Su. II. To give a description of : (1) वर्णयति, उप-
 षन्, सं-, (वर्ण, c. 10.), *she has d.d her dream* : स्वप्नदर्शनमनया वर्णितम्,
 Ve. II. ; *d.s Himalaya in sixteen verses* : षोडशभिः श्लोकैर्हिमाद्रिं
 वर्णयति, M. n. ; (2) व्याख्याति (ख्या, c. 2.) (to d. and explain), At. ;
 (3) आख्याति : v. TO NARRATE, SAY.

DESCRIBER : वर्णयिष्ठ (f. ची), उप-, षन्-, सं-.

DESCRIPTION : वर्णना, -नं, उप-, सं-, *d. of Shankaravarman* : शङ्करवर्णयो
 वर्णनम्, B. r. : v. also NARRATION.

DESCRY : पश्यति (दृश्, c. 1.) : v. TO SEE, DISCOVER.

DESECRATE : (1) अपवित्रीकरोति ; (2) दूषयति.

DESECRATION : (1) अपवित्रीकरणम् ; (2) दूषणम्.

DESERT (adj.) : (1) विजनः (जा, नं) : v. SOLITARY ; (2) खिलः (ला, लं)
 v. WASTE.

DESERT (subs.) : I. A waste place : (1) मरुभूमिः ; (2) धन्वन् (m.) (rare).
 Ph. : *a sandy d.* बालुकार्णवः, Mah. III. Merit : q. v. : गुणः, d.
and not acquaintance गुणा न संस्तवः, Ki.

DESERT (v) : (1) त्यजति, परि-, सं-, (त्यज्, c. 1.), *servants d. a master*
when his fortune is gone : भृत्यास्त्यजन्ति प्रचलितमिव स्वामिनम्, Mu. ; (2)
 जहाति, वि-, अप-, (हा, c. 3.) *d.ing a dear wife* : अपहाय प्रियां भार्यै, Mah. ;
 (3) उत्सृजति (सृज्, c. 6.), *d.ing a sleeping (woman) in the forest*
 उत्सृज्य विपिने सुप्तम्, Mah.

DESERTER : I. Lit. : त्यागिन् (m.). II. A soldier or seaman :
 *नियोगत्यागिन् (m.).

DESERATION : I. Lit. : (1) क्षानः, परि- ; (2) उच्छ्वः. II. Military :
 *निधीनक्षानः ; निधीनादपसरणम्.

DESERVE (v.) : अर्हति (अर्ह, c. 1.), *d.s death* वधमर्हति, M. ; *d.s snake-bite* : अर्हति सर्पदंशनम्, Mal. : v. DESERVING, DESERVING OF.

DESERVEDLY : (1) योग्यतया ; (2) अर्हतया.

DESERVING (adj.) : (1) योग्यः (स्या, स्य'), *to the most d.* : योग्यतया, Ki. IV. 26 ; (2) उपयुक्तः (क्ता, क्त') ; (3) अर्हः (र्हा, र्हे).

DESERVING OF : (1) often by a part. in य, *d. of compassion* अनुकम्पाः (स्या, स्या'), R. ; *d. of death* : वध्यः (ध्या, ध्य'), R. ; (2) by words given above : *d. of death* वधाः (र्हा, र्हे), M.

DESERVINGLY : (1) योग्यतया ; (2) अर्हतया.

DESHABILLE : *in d.* : एकवस्त्र (f. स्त्रा), Mah. : v. UNDRRESS.

DESICCATE : I. To dry : q. v. : शीघ्रयति (c. of शुष्). II. To become dry : शुष्णति (शुष्, c. 4.).

DESICCATION : शीघ्रणम् : v. DRYING.

DESIDERATE : v. TO WANT, NEED.

DESIDERATIVE : (1) इच्छार्थकः (क्षा, क्त') ; (2) सन्तः (न्ता, न्त') (of Sanskrit d.s).

DESIDERATUM : अभावः (= want).

DESIGN (v. t.) : I. To draw, delineate : q. v. II. To indicate : q. v. III. To project : q. v. : कल्पयति, परि-, सं-, (कृप्, c. 10). IV. To intend, purpose : q. v. : कल्पयति, परि-, सं-.

DESIGN (subs.) : I. A sketch : q. v. : सूत्रपातः. II. Device, plot : q. v. : मन्त्रणा. III. Intention, purpose : q. v. : आशयः, *my d.* : मदाशयः, Mu. IV. Of medals etc. : मठनम् (?).

DESIGNATE : I. To name : q. v. : आख्याति (ख्या, c. 2.). II. To nominate, elect : q. v.

DESIGNATION : I. Name : q. v. : आख्या, *got the d. of Aparná* अपर्णाख्या

मवाप, S. p. II. Appoinment, selection : q. v. : नियोगः. III.

Signification : q. v. : अर्थः.

DESIGNEDLY : (1) कामतः (=intentionally) ; (2) ज्ञानतः (= knowingly).

DESIGNER : I. In good sense : *रूपीद्भावकः ; गठनकल्पकः. II. A schemer, plotter : q. v.

DESIGNING : (1) चतुरः (रा, रं) (= artful) ; (2) चपज्जापिन् (f. नी) (= intriguing).

DESIRABLE : (1) अभिलषणीयः (या, यं) ; (2) वाञ्छनीयः (या, यं) ; आकाङ्क्षणीयः (या, यं) ; (4) एषणीयः (या, यं) (rare).

DESIRABILITY, DESIRABLENESS : (1) वाञ्छनीयता ; (2) better by adj. :
V. DESIRABLE.

DESIRE (subs.) (1) इच्छा, *although I have not satisfied your d.* अनिच्छापूरकोऽपि, Sa. III. ; (2) अभिलाषः, *d. for Tilottama* तिलोत्तमायामभिलाषः, D. II. ; (2) वाञ्छा, *d. rises from it* : ततो वाञ्छा, प्रवर्तते, H. ; (4) मनीरथः (= wish : q. v.) ; (5) कामना (=wish) ; (6) स्पृहा (= longing : q. v.) ; (7) कामः (often=lust) (8) by desi. noun, *d. to see* : दिदृक्षा ; (9) इष्टं (= object of d.), *be united with your d.* इष्टेन युज्यस्व, Sa.

DESIRE (v. t.) : I To wish, long for : q. v. : (1) इच्छति (इष्, c. 6.) ; (2) by desi. verb, *d. to go* : जिगमिषति, K. II. To ask : q. v. : याचते (याच्, c. 1.).

DESIROUS : (1) इच्छुः (mf.) ; (2) इच्छुकः (का, कं) ; (3) अभिलाषिन् (f. णी) ; (4) अभिलाषकः (का, कं) ; (5) वाञ्छिन् (f. णी) ; (6) by desi. adj., *I am d. of hearing you* : तव गिरः श्रुत्युपारुहम्, Si. ; *d. of seeing Indra* : इन्द्रदिदृक्षुः, N. ; *d. of again saying something* किमपि पुनर्विवक्षुः, Ku. :

V. EAGER ; TO WISH.

DESIST : विरमति (रम्. c. 1.), *d. from this work* : विरम कर्मणीऽद्यात्, D. :

V. TO CEASE.

DESK : *देशकः : V. BENCH.

DESOLATE (adj.) : I Uninhabited : (1) निर्माणवः (घा, घं), and sim. comp.s, *a d. forest* निर्माणवमरखम्, K. ; (2) खिलः (ला, लं), (= empty), *the road being d.* खिलीभूते पथि, Ku. II. 45. II. Decayed : जीर्णः (र्णा, र्णं), *a d. garden* जीर्णोद्यानम्, Mu. III. Lonely : असहाय. (या, यं), K.

DESOLATE (v.) : उच्छिन्नति (छिद्, c. 7.) : V. TO DEVASTATE, RAVAGE.

DESOLATENESS : I. Uninhabitedness : निर्माणवत्वम्, and sim. comp.s.

II. Decayed state : जीर्णता. III. Loneliness : असहायता, त्वम्.

DESOLATION : उच्छेदः : V. DEVASTATION, RUIN.

DESPAIR (subs.) : नैराश्र्यं or निराश्रता. *In d.* (as adj.) : निराश्रः (शा, शं).

DESPAIR (v. i.) : (1) निराश्रः (शा, शं) भवति, *died as to his life* : निराश्रो जीवितेऽभवत्, Raj. ; (2) नैराश्र्यं व्रजति, निराश्रतां गच्छति, etc., *dying of flying* : उड्डयने निराश्रतां गतः, N. I. 125. ; (3) आशां जहति, etc., (= to abandon hope : q. v.).

DESPAIRINGLY : (1) निराश्रः (शा, शं) ; (2) नैराश्र्यात्.

DESPATCH (v. t.) : I. To send, depute : q. v. : प्रेरयति (ईर्, c. 10.).

II. To kill : q. v. : [शमनसदनं] प्रेरयति, (*the son of Siva*) *having thus d.ed the demon-king* : इति [हरतनयेन] प्रेरिते दानवेन्द्रे, Ku. XVII. 56. III. To perform, execute : q. v. : समा-दधाति or त्वरितं समा-

दधाति or धत्ते (धा, c. 3.).

DESPATCH (subs.) : I. The act of sending : (1) प्रेरणम् ; (2) प्रेषणम्.

II. Dismissal : विसर्जनम्. III. Hasty execution : q. v. : *with d.*

त्वरितं or क्षिप्रम्. IV. A message : (1) पत्रं (= letter) ; (2) सन्देश. *D.-box* : सन्देशपेटिका (l).

DESPERADO : (1) साहसिकः (=daring) ; (2) उन्मत्तः (=mad).

DESPERATE : I. Hopeless : q. v. : निराश्रः (शा, शं). II. Beyond hope : आशातीतः. Ph. : *the case is d.* अतिभूमिरयं गतः (lit. gone to

the extreme), K. ; a d. disease वैद्ययवपरिभाषी गदः, R. : v. INCUR-
ABLE. III. Excessive : q. v. IV. Daring : q. v.

DESPERATELY : I. Furiously : q. v. : उन्मत्तः (ता, तं) इव. II. Exces-
sively : q. v. : निरतिशयम्.

DESPERATION : नैराशः : v. DESPAIR.

DESPICABLE : अजन्मः (न्या, न्यं) : v. MEAN, WORTHLESS.

DESPISE : (1) अवजानाति (घा, c. 1.), *d.ed in mind* : सनसावज्ञातवान्, D. ;
(2) अवमन्यते (मन्, c. 4.), *I will not d. high Brahmins* : नावमंस्ते
ब्राह्मणवर्षभान्, Mah. ; (3) जुगुप्सते (= to hate : q. v.) ; (4) तुच्छयति
(nomi.) ; (5) दृक्षीकरोति ; (6) न गच्छयति (गच्छ, c. 10.) : v. TO CARE.

DESPISINGLY : (1) अवज्ञया ; (2) सावमानम् ; (3) अनादरेण.

DESPITE (subs.) : I. Hatred, malice : q. v. : जुगुप्सा. II. Defiance,
contempt : अवज्ञा.

DESPITE (prep.) : (1) अवमन्य ; (2) अवगच्छत्य ; etc. : v. TO DESPISE.

DESPITEFUL, DESPITEFULLY : v. MALICIOUS, MALICIOUSLY.

DESPOIL : हरति (हृ, c. 1.) : v. TO DEPRIVE, DIVERT, ROB.

DESPOLIATION : हरणम् : v. DEPRIVATION, DIVESTMENT.

DESPOND (v.) : निर्वेदं गच्छति (गम्, c. 1.), आपद्यते (पद, c. 4.), etc.

DESPONDENCY : (1) निर्वेदः ; (2) विषादः (= dejection).

DESPONDENT : (1) निर्विषः (वा, वं) ; (2) विषयः (वा, वं).

DESPONDINGLY : (1) सनिर्वेदम् ; (2) विषयम् ; (3) नैराश्यात्, etc.

DESPOT : I. A lord : q. v. II. A tyrant : q. v. : धूमकेतुः (?).

DESPOTIC, -AL : स्वेच्छाचारिन् (f. औ) : v. also TYRANNICAL.

DESPOTICALLY : स्वेच्छाचारिणः : v. also TYRANNICALLY.

DESPOTISM : स्वेच्छाचारित्वम् : v. also TYRANNY.

DESPUMATE : फेनायते (nomi.).

DESPUMATION : निष्फनीकरणम्, (?) : v. CLARIFICATION.

DESSERT : फलनिष्ठादौनि (n. pl.) (?).

DESTINATIONS : I. Intentional purposes : अ. प. : इच्छितम्. II. End of a journey : इच्छितं स्थानम्.

DESTINE : 1, स्थितिर्दिति = to fix : अ. प. : (2) better by circum., I am "d.d. to eternal life" *इच्छितदुःखं कदाचि मे विच्छितम्.

DESTINY : भविष्यत्ता, following d. इच्छितदुःखविच्छितम् (f. नी). V. : व. FATE.

DESTITUTE : दीन. (दा, नं, : V. NEEDY, INDIGENT.

DESTITUTE OF : हीनः (ना, नं) : V. DEVOID OF.

DESTITUTION : I. Indigence, poverty : अ. प. : दैवम्. II. The state of being destitute of : हीनता, वि-पदि in tat. comp.

DESTROY : (1) नाशयति, वि-, प्र-, (c. of नश्), why has he d.ed the whole park : वनं किमर्थं सकलं विनाशितम्, A. r. ; 2. (our) ignorance : अज्ञानं विनाशय, B. p. ; (2) ध्वंसयति, वि-, प्र-, (c. of ध्वंस् ((= demolish), Hanuman who has d.ed the whole city विध्वंसिताश्वेषपुरी हनूमान्, B. XII. 23. ; (3) हयं नयति (नी, c. 1.) (= to annihilate), d.ed Rakshasha's अनेवीद्राचसान् चयम्, B. xv. 10 ; (4) हन्ति (हन्, c. 2.) (prop. = to kill), if this garland d.s life : खगियं यदि जीवितापहा, R.

DESTROYED, BE OR GET : (1) नश्यति, वि-, (नश्, c. 4.) ; (2) नाशं or विनाशयेति (इ, c. 2.), अशप्नोति (अप्, c. 5.) etc., every thing else gets d. नाशं सर्वमन्यद्भि गच्छति, M. ; (3) ध्वंसं or प्रध्वंसं or विध्वंसन् एति etc., Ki. ; (4) ध्वंसते, वि-, प्र-, (ध्वंस्, c. 1.).

DESTROYER : (1) नाशकः, वि-, d. of Taraks : तारकस्य विनाशकः, Mat. ; (2) नाशयिष्य, वि-, (म.) Ch. ; (3) नाश-, न- in bah. comp., d. of sins : पापनाशः, J. ; (4) हन्ता (= slayer : अ. प.).

DESTROYING (adj.) : नाशिनः, वि-, प्र-, (f. नी) in comp., sin-d. पापप्रणाशिनः (f. नी), Mat.

DESTRUCTIBILITY : नश्वरता, वि-, : V. FRAILTY.

DESTRUCTIBLE : (1) नश्वरः (रो, रं), वि-, in d. wealth नश्वरवित्ते, J. ; (2)

अंसिन् (f. नी), वि-, *body is d. in a moment* : शरीरं क्षणविधुंसि, H. : v.
FRAIL.

DESTRUCTION : (1) नाश, वि-, *for one's own d.* : स्वनाशाय, A. r. ; (2) धंसः, वि-, प्र-, (strictly=demolition), *from the d. of the seed of ignorance* : अविद्याबीजविधुंसात्, Ana. ; (3) क्षयः (gradual complete d.), *I have avenged the d. of my race साधितं मया कुलक्षयजं वैरम्*, P. Ph. : *to come to or meet d.* : v. DESTROYED, GET.

DESTRUCTIVE : (1) नाशिन, वि-, प्र-, (f. नी) in comp. ; (2) क्षयहः (हा, हं) or न्नः (घ्नी, घ्नं) in comp. ; (3) प्राणहरः (री, रं) (d. of life), Bha. ; (4) क्षयावहः (हा, हं), *d. of monkeys वानराणां क्षयावहः*, P. v. 10.

DESTRUCTIVELY : नाशं or क्षयं परिकल्प्य (with gen.).

DESTRUCTIVENESS : (1) नाशकत्वम् ; (2) क्षयावहता ; (3) better by adj.

DESUETUDE : अव्यवहारः : v. DISUSE.

DESULTORY : (1) अधीरः (रा, रं) (=hasty) ; (2) उच्छृङ्खलः (ला, लं) (= without order) ; (3) भ्रान्तः (न्ता, न्तं) (=roving).

DETACH : I. To separate, disunite : q. v. : विद्वेषयति (c. of श्लिष्).

II. To send : q. v. : प्रेषयति (c. of हृष्).

DETACHMENT : I. Separation : q. v. : विद्वेष्टः. II. A body of troops : दलम्.

DETAIL (v. t.) : विस्तरेण or विस्तरतः or कार्त्तुर्गण कथयति (कथ, c. 10.) (=to tell : q. v.) or वर्णयति (=to describe), *d. to us the birth of Kartika* : अद्याकं गृहजन्म कार्त्तुर्गणं ब्रूहि, Mat. ; *I want to hear a d.ed account of it* विस्तरेण श्रोतुमिच्छामि, Mu. iv.

DETAIL (subs.) : विस्तरः or विस्तारः, *d.s of the army of the gods also* : सुराणामपि सैन्यानां विस्तरः, Mat. In d. विस्तरेण or विस्तरतः or सविस्तरं.

DETAIN (v.) : I. To with-hold : q. v. II. To restrain from proceeding : Ph. *we were d.d by the rain *वृष्ट्या नो विलम्बी जनितः* :

V. DELAY. III. To hold in custody : रक्षति (रक्ष्, c. 1.) : V. TO KEEP.

DETAINER : a writ : *रक्षापत्रम्.

DETECT : (1) प्रकाशयति (c. of काश्) ; (2) वहिष्करोति (ह, c. 8).

DETECTION : (1) प्रकाश, -नं ; (2) वहिष्कार.

DETECTIVE : Ph. : d. officer : (1) चर or चार : (=spy), Ve. VI. ;
सुनिपुणसञ्चाराणां पादिभिस्तस्करादिप्रकाशकः.

DETENTION : I. Confinement, restraint : q. v. : निरोधः. II. Delay : q. v. : विलम्बः. III. With-holding : v. TO WITH-HOLD.

DETER : निवर्तयति (c. of हन्) : V. TO PREVENT, HINDER.

DETERGE : शोधयति, वि-, (c. of शुष्) : V. TO CLEANSE.

DETERGENT : I. Adj. : शोधनः (नी, नं). II. Subs. : शोधनम्, Sr.

DETERIORATE : I. Intrans. : (1) क्षीयते (pass. of क्षा) ; (2) क्षयं गच्छति (गम्, c. 1.). II. Trans. : (1) क्षीनीकरोति ; (2) क्षयं नयति (नो, c. 1.).

DETERIORATION : क्षयः : V. DEGENERACY.

DETERMENT : निवर्तनम् : V. PREVENTION.

DETERMINATE : स्थिरः (रा, रं) : V. FIXED, DEFINITE.

DETERMINATION : I. The act of determining : निर्णयः, वि-, d. of boundaries : सीमाविनिर्णयः, M. II. Resolution : q. v. : निश्चयः, is this your d. : एष ते निश्चयः, Mu. III. Purpose : q. v. : प्रतिपत्तिः, what is your d. : का ते प्रतिपत्तिः, D. IV. Direction or tendency : गतिः. V. Termination : q. v.

DETERMINE : I. To limit : q. v. II. To settle, decide : q. v. : निरूपयति (रूप्, c. 10.) ; (2) निर्णयति (नी, c. 1.). III. To resolve : q. v. : निश्चयं करोति.

DETERMINEDLY : (1) निश्चितम् ; (2) स्थिरं : V. FIRMLY.

DETERSIVE : शोधनः (नी, नं) : V. DETERGENT.

DETEST : जुगुप्सते (जुगुप्स, c. 1.) : v. TO HATE.

DETESTABLE : (1) गर्हितः (ता, तं), *the very d. Chārvaka (philosophy)* :

चार्वाकमतनिर्गर्हितम्, P. p. ; (2) दुषितः (ता, तं) ; (3) जुगुप्सितः (ता, तं).

DETESTABLY : I. Lit. : जुगुप्सया. II. Excessively : q. v. : अत्यन्तम्.

DETESTATION : जुगुप्सा : v. HATRED.

DETESTER : expr. by verb or subs. : v. also HATER.

DETHRONE : सिंहासनात् पातयति (c. of पत्), Mu. I. : v. TO DEPOSE.

DETHONEMENT : हननम् : v. DEPOSITION (I) and (II).

DETONATE : I. Intrans. : खनति (खन्, c. 1.) (?). II. Trans. :

खनयति (c. of खन्) (?).

DETONATION : खननम् (?) : v. EXPLOSION.

DETOUR : धमिः (?).

DETORT : विकरोति (कृ, c. 8.) : v. TO PERVERT.

DETRACT : I. To take away : q. v. II. To defame, censure : q.

v. : (1) अपवादति (वद, c. 1.), *by d.ing merit* : गुणापवादेन, Ki. ; (2)

असूयति (with dat.) (= to d. men), *d.s Vishnu* : इत्येऽसूयति, S. k. ;

(3) अधि-क्षिपति, आ-, (= to asperse), *while the king (Sisupāla) was d.ing Krishna* : शपतावधिचिपति यौरिम्, Si.

DETRACTION : (1) अपवादः ; (2) असूया ; (3) अधिक्षेपः or आक्षेपः : v. TO

DETRACT ; CALUMNY.

DETRACTOR : (1) अपवादित् (m.) ; (2) असूयकः ; (3) अधि-क्षेपकः, आ-

DETRIMENT : हानिः : v. LOSS, HARM.

DETRIMENTAL : हानिकरः (री, रं) or better by subs. : v. INJURIOUS.

DETRITION : क्षयः : v. TO WEAR OFF ; RUB.

DETRUNCATE : v. TO CUT OFF, LOP.

DETRUNCATION : (1) अत्रच्छेदः ; (2) कर्त्तनम्, क्षव-

DEUCE : I. In dice : कट, Mr. II. A devil : q. v.

DENTERONOMY : *द्वितीयविधिः.

DEVASTATE : (1) उच्छिन्ननि, सन्, (हिं, c. 1.) : (2) उखादयति (c. of सद) ;
(3) चव-सदनि, चनि-, चा-, (सद, c. 2.).

DEVIATION : (1) उच्छेदः, सन्- ; (2) उखादनम् ; (3) चवमर्दः.

DEVELOP. I. To disclose, expound : q. v. : विहस्यति (ह, c. 5.).

II. To rear, mature : q. v. III. To grow, increase : q. v.

Dev. of bulls : सन्नदः (डा, हं, Sa.

DEVELOPMENT : I. Disclose, exposition : विहति. II. Growth, increase : q. v. III. Issue, ripeness. : q. v.

DEVIATE (v.) : अति-एति, व्यति-, (इ, c. 2.) (=transgress, pass by : q.

v.), *did not d. a line from the path* : दम्भनः परं रेखामावमपि न व्यतीकृ, R.

I. 17. ; (2) चलति, वि-, (चल्, c. 1.) (=to swerve : q. v.), (*his*) *mind*
does not d. from virtue : न चर्माचलते बुद्धिः, Mah. ; (3) अवति (अव्, c. 1.) ;

(=to fall : q. v.), *in the assembly d.d from the (right) course* :

पयश्चयुतायां समितौ, Ki. : v. also TO WANDER, STRAY, ERR.

DEVIATION : (1) अतिक्रमः (=transgression) ; (2) निचलनं (=swerving) ;

(3) अच्युतिः (=falling) ; (4) उन्मार्गगमनं (=going by a wrong path) ;

(5) त्रुटिः (=error).

DEVICE : I. A contrivance : (1) उपायः ; (2) कलम् v. STRATE-

GEM. II. Invention : q. v. : निर्माणम्. III. An emblem :

चिह्नम् (?).

DEVIL : भूतः : v. DEMON. Ph. : *printer's d.* : *बालसुद्रकः ; *to play the*

d. with : उत्पीडयति (पीड्, c. 10.) v. TO MOLEST.

DEVILISH : (1) पैशाचः (ची, च) ; (2) राक्षसः (सी, से).

DEVILRY : पैशाचत्वम् ; पैशाचाचारः ; and sim. comp.s.

DEVIUS : I. Lit. : वक्रः (क्रा, क), *although this route is d. to you* :

वक्रः पन्था यदपि भवतः, Me. : v. CROOKED. II. Erring, wandering :

q. v. : उद्भ्रान्तः (न्ता, त्).

DEVISE (v.) : I. To contrive : q. v. : कल्पयति (कृप्, c. 10.). II. To

bequeath : q. v. : *इच्छापत्रेण ददाति (दा, c. 3.) or sim. ददाति when the meaning is clear.

DEVISE (subs.) : *इच्छापत्रेण स्थावरसम्पत्तिदानम्.

DEVISEE : *इच्छापत्रेण यथा स्थावरसम्पत्तिर्दीयते ; दानाधिकारिन् (f. वी).

DEVISER : कल्पयिह (f. वी) : v. INVENTOR.

DEVISOR : *इच्छापत्रेण स्थावरसम्पत्तिदाह (f. वी).

DEVOID OF : (1) हीनः (ना, नं), वि-, परि-, *d. of spirits* : तेजीविहीनः (ना, नं), Ki. ; (2) रहितः (ता, तं), वि-, *d. of wealth* : धनैर्विरहितः (ता, तं), Mr. ; (3) शून्यः (न्या, न्यं), *d. of the power of combustion* : दाहशक्तिशून्यः (न्या, न्यं), S. p. b. ; (4) वर्जितः (ता, तं) वि-, परि-, *d. of covetousness and anger* : लोभक्रोधविवर्जितः (ता, तं), Mah. ; (5) वीत-, विगत-, etc. in comp. (=gone : of what was once possessed), *d. of care* : वीतचिन्ताः (ता, तं), Sa. ; (6) often by a neg. comp., *d. of hands and feet* : अपाणिपादः (दा, दं), S. ; *d. of flies* : निर्मच्छिकः (का, कं), V. ; *d. of clouds* : व्यथ (भा, भं), V, p. N. B. (1) to (4) are used as second member of a comp. or with ins.

DEVOLVE (v. t.) : I. To roll on : पातयति (c. of पत्). II. To commit, entrust : q. v. : निधिपति (धिप् c. 6.) (with to loc.).

DEVOLVE (v. i.) : expr. by circum., *on the demise of a king the crown d.s on his eldest son* उपरते राज्ञि ज्येष्ठपुत्रो राज्यमाकृ : v. also TO COME.

DEVOTE : I. To consecrate : उत्सृजवि (सृज्, c. 6.), *d.d animals* उत्सृष्टपशवः, Y. II. To doom : q. v. III. To give up : (1) योजयति, आ-, अभि-, (युज्, c. 10.) (= to apply), (you) have *d.d yourself to great penances* अयोजितस्तपसि सद्व्यात्मा, K. ; (2) आ-वेशयति, नि-, अभिनि-, (c. of विष्) (= to put), *of (those) who have d.d themselves to you* लव्यावेशितचित्तानाम्, R. ; (3) expr. by आ-सक्तः (क्ता, कं), प्र-, व्या-, *the fools are d.d to them* आसक्तास्त्वाम्भौ मूढाः, Ki. ; *d.ed to gam-*

bling द्युतपसक्तः (ता, तं), Mr.; or (4) रक्तः (ता, तं), चतुः, (fondly),
young men are d.d to young women : तद्व्यसावसद्व्योरक्तः, J.

DEVOLEDLY : एकाग्रचित्ते न • v. EARNESTLY, ZEALOUSLY.

DEVOTEDNESS : v. DEVOTION.

DEVOTEE : (1) तापसः (f. सौ) ; (2) योगिन् (f. नौ) ; (3) धर्मनिरतः (ता, तं).

DEVOTION : I. Consecration : चक्षुर्गः. II. Addiction : (1) चासक्तिः,
 प्र-; (2) निरतिः, Ki. III. Religious or respectful : भक्तिः, d. to
your preceptor : गुरौ भक्तिः, R. IV. A gift : दानम्.

DEVOTIONAL : I. Devout : (1) धर्मपरायण (f. णा) ; (2) धर्मनिष्ठः (छा, छं).
 II. Relating to devotion : expr. by धर्म-; in comp.

DEVOUR : भक्षयति (भक्ष्, c. 10.), *will d. us all* : भक्षयिष्यति नः सर्वान्, A. r. ;
the world-d.ing time : कालो जगद्वधकः, J. : v. TO EAT, SWALLOW.

DEVOURER : (1) भक्षकः ; (2) खादकः ; (3) भक्षयिह (m.).

DEVOUT : I. Pious : (1) धार्मिकः (जा, कं) ; (2) धर्मपरायणः (णा, णं).
 Ph. : *he is a d. Christian* : *आत्यन्तिकी तस्य कृष्टधर्मे षड्धा. II. Sin-
 cere : q. v.

DEVOUTLY : (1) भक्त्या ; (2) भक्तिपुरःसरम् ; (3) भक्तिपूर्वकम्.

DEVOUTNESS : (1) धार्मिकता ; (2) धर्मपरायणता ; (3) धर्मनिष्ठता ; (4) धर्मपरता.

DEW (subs.) : (1) नौहारः, *covered with d.s* नौहारपरीतः (ता, तं), B. ; (2)
 चाश्लायः (rare), *no d. fell on the ground* : नाश्लायः पपातीर्ष्याम्, Mah. ;
 (3) तुषारः (prop. snow : q. v.).

DEWIFY : नौहारीकरोति, Vi. v.

DEW-LAP : (1) गलकम्बलः ; (2) साक्षी, Si. v. 62.

DEWY : नौहारान्ध्रः (जा, जं), and sim. comp.s : Ph. : *d. morning* :
 नौहारमयी दिनपूर्वभागः, R. VII. 60.

DEXTERITY : (1) कृतदक्षता ; (2) दक्षता ; (3) लघुदक्षता ; (4) दक्षता : v.
 CLEVERNESS, SKILL.

DEXTEROUS : (1) दक्षवत् (f. ती), R. VII. 45. ; (2) कृतदक्षः (जा, जं),

M. n.; (3) लघुहस्तः (सा, क्ष) ; (4) दक्षः (चा, क्ष) : V. SKILFUL, CLEVER. [FULLY.]

DEXTEROUSLY : (1) हस्तवतया ; (2) लघुहस्ततया ; (3) कृतहस्ततया : V. SKIL-

DIABETES : a disease : बहुसूत्ररोग. ; प्रमेहभेदः.

DIABOLICAL : पैशाचः (ची, च) : V. ATROCIOUS, IMPIOUS.

DIADEM : (1) किरौटः ; (2) मुकुटम् ; (3) मौलिः ; (4) बूडामणिः.

DIADEMED : किरौटिन् (f. नी).

DIAGNOSIS : रोगनिर्णयः or -निरूपणम्.

DIAGONAL : (1) श्रुतिः, Li. ; (2) कर्णः, Li.

DIAGONALLY : to join d. कर्णैर्योजयति.

DIAL : (1) श्रद्धयन्त्रम्, S. s. ; (2) चक्रयन्त्रं (?), S. s., d. of a timepiece : चक्रम् (?).

DIALECT : (1) प्राकृतभाषा ; (2) भाषा (= language, speech : q. v.).

DIALECTIC, DIALECTICS (subs.) : (1) तर्कशास्त्रम् ; (2) हेतुविद्या, D.

DIALECTIC, -AL (adj.) : I. Relating to dialects : expr. by comp., d. difference : भाषाभेदः. II. Logical : q. v. : तार्किकः (कौ, कं).

DIALECTICIAN : (1) तार्किकः ; (2) हेतुविद्याविशारदः.

DIALLING : द्वायायन्त्रसाधनम् (?).

DIALLIST : द्वायायन्त्रकारः (?); श्रद्धयन्त्रनिर्माह (m.) (?).

DIALOGUE : I. Conversation : q. v. : कथोपकथनम्. II. Conversational composition : (1) प्रश्नोत्तरमय्युक्तिः, Raj. ; (2) प्रश्नोत्तरमयः प्रबन्धः.

DIAMETER : (1) व्यासः, Li. ; (2) त्रिज्याः, Li.

DIAMETRICAL : expr. by tat. comp.

DIAMETRICALLY : Ph. : d. opposed. : एकान्तविरुद्धः (द्वा, द्व').

DIAMOND : (1) हीर' or हीरकम् ; (2) वज्र (mn.) (rare).

DIAPASON : I. The octave : q. v. II. Concord, harmony : q. v.

DIAPHRAGM : उदराद्वचोविद्योजिका पेशी ; उदरवचःपेशी.

DIARRHŒA : (1) जति(ती)सारः ; (2) प्रव. हिक्का ; (3) प्रसृन्दिका.

DIET निम्नलिखित : $\frac{1}{2}$ चम्मच दूध

DIAGNOSIS : 'टोर्न' नामक 'द. व.'.

DATE: १८-१२-१९५७ - वा. (१) : V. EPPACH.

DIEZE, DIEBLE. *विदारिका; मृमिन्दारसुखवृत्तविशेषः.

DICE (sub.): I. Plural of Die: q. v. II. Dicing q. v.

DICE (v.) : अर्धैः क्रीडति (क्रीड, c. 1.) : V. TO GAMBLE.

DICE-BOARD : (1, चटपदम् ; (2) शारिकचम.

DICE-BOX : पाञ्चपैठम, Mr., and sim. comp.s.

DICER (1) अवधनः ; (2) अवद्विन् (H.) : V. GAMBLEE.

DICING : (1) चदक्रीड़ा ; (2) चदवती : **V. GAMBLING.**

Dictate (८.): I. To order, prescribe : q. ८. : चादिप्रति (दिप्र, c. 6.).

II. In dictation : व्याहरति (ह, c. 1.) : V. TO SPEAK.

DICTATE (subr.) . निदेशः : V. COMMAND, DIRECTION.

DICTIONARY : *व्याहारः, to write from d. *व्याहाराद्विभक्ति.

DICTATOR : चाण्नापक. (?) ; निर्देष्ट (m.) (?) : V. COMMANDER.

DICTATORIAL : V. IMPERIOUS, OVERBEARING.

Dictatorship: *आज्ञापकपदम् ; निर्देष्टृपदम्.

DICTION : शक्तिः : V. STYLE, LANGUAGE.

DICTIONARY : कोष ; अभिधानम् ; वर्णक्रमेण शब्दकोष .

DIDACTIC,-AL : (1) शिक्षाविधादिन् (f. नौ) (?) ; (2) उपदेशमयः (यौ, यं) (?) .

DIDAPPER : a diving bird : प्लवजातीयपक्षिभेदः.

Die (subs.): I. For playing : (१) **बकः**, *one who plays with false dice* : कूटाबधिविन्, Vri. ; (२) **पाशकः**. II. For stamping : perh. **गुद्रा**. III. Chance : q. v.

DIE (v. i.): I. Lit.: (1) वियते (च, c. ६.), vomited blood and d.d.:
 शोणितसुग्गन्धमार, V. p.; like medicine by a dying man: वियमान्
 इरीषधम्, A. r.; (2) expr. by the adj.: he d.d.: सोऽभूत् परासुः, R.
 IX. 78.: V. DEAD; (3) प्राणान् or अमृतम् or जीवितं त्यजति, उत्सृजति,

etc. (= to quit life : of voluntary death), *you should not d.* : न परिव्रान्वास्तुया प्राणाः, K. ; (4) मृत्युम् अवाप्नोति, (आप्, c. 5.), K. मरणम् अभिपद्यते (पद्, c. 4.), etc. (= to meet death), Mah. ; (5) पक्षत्वं गच्छति (गम्, c. 1.), *some horses d.d* : केचिदन्वाः पक्षत्वं गताः, P. II. To be extinct : V. EXTINCT.

DIE AWAY OR OUT : (1) उपरमति (रम्, c. 1.), *when the noise d.d away* : तस्मिन्नुपरते शब्दे, Mah. : V. TO CEASE ; (2) चयं नच्छति (गम्, c. 1.), *when the night d.s away* : चयं गतायां यामवत्याम्, Ki. : V. TO VANISH.

DIET (subs.) : आहारः. Ph. : *d. good for the feverish* अवरिताय हितान्यन्नादीनि, Bha. [II. Intrans. : हितम् अश्नाति (अश्, c. 9.), Sr.

DIET (v.) : I. Trans. : लघु भोजयति (c. of भुज्), Bha. : V. TO FEED.

DIETETICS : आहारविधिः, Sr.

DIFFER (v. i.) : I. To be unlike : (1) भिद्यते (pass. of भिद्) (rare), *the prince did not d. from his cause* : न कारणात् स्वादिभिर्दे कुमारः, R. v. ५7. ; *you two d. in this* : युवयोरिदमेव भिद्यते, Si. xvi. 70. ; (2) विभिद्यते (pass. of भिष्), M. n. ; (3) better by the subs., *in what do they d.* : कस्यधीर्भेदः. II. To disagree : विप्रतिपद्यते (पद्, c. 4.) Ph. : *I d. from you* : मम मतं भिन्नं or तन्मते न वर्तते.

DIFFERENCE : I. Lit. : (1) भेदः, प्र-, वि-, and (yet) *did not find any d. among the fire* : भेदं विवेद नच पक्षसु कश्चिदेवा, N. XIII. 41. ; *from the d. of the results and subjects of enquiry* : फलजिज्ञास्यभेदात्, S. ; (2) विशेषः (= distinction : q. v.) ; (3) तारतम्यं (= d. in quality), *O, what a d. in men* : अहो तारतम्यं नराणाम्, Mr. x. ; (4) अन्तरं (= distance : to contrast two objects), *the d. between you and me is like the d. between the ocean and the pond* : अत्रभवतः किल मम च समुद्र-पल्लवयोरिवान्तरम्, Mal. Ph. : *it makes no d.* : अत्र नास्ति विशेषः. II. Discordance : q. v. ; विप्रतिपत्तिः, S. III. Dissension : विवादः. IV. In arith. : अन्तरम्, *sum and d.* : योगान्तरे, Vij.

DIFFERENT : (1) भिन्नः (भा, घं), वि-, प्र-, *men have d. tastes* : भिन्नरुचि-
र्हि लोकाः, R. ; *not d. from me* : मत्तोऽविभिन्नः, V. p. ; (2) by subs.,
made many d. statements : वाक्यभेदान् बह्वनकथयत्, Mu. II. ; (3) by चत्वरं
affixed, *d. tastes* : रसान्तराणि, R. x. 17. **OTHER** : **V. UNLIKE,**
VARIOUS.

DIFFERENTIAL : **V. SPECIAL.** *D. coefficient* : *सूक्ष्मानाम्.

DIFFERENTIATE : *सूक्ष्मानां निरूपयति (रूप, c. 10.).

DIFFERENTLY : **V. VARIOUSLY, OTHERWISE.**

DIFFICULT : (1) often by a comp. with दुर्, *d. to understand* ; दुर्बोधः
(घा, घं) ; *d. to climb* : दुरारोहः (हा, हं) ; *d. to pass* : दुर्गमः (मा, मं) ;
(2) दुःख-, कष्ट-, or क्लृप्त-, in comp. (of physical d.ies), *very d. to*
procure food here कष्टतरलभ्याहारमिदं स्थानम्, H. ; (3) विषमः (मा, मं),
although d., political science is dived into विषमोऽपि विभाज्यते
नयः, Ki. ; (4) कठिनः (मा, मं) (= hard) ; (5) दुरूहः (हा, हं)
(=obscure).

DIFFICULTY : **I. Arduousness** : (1) कठिन्यम् ; (2) वैषम्यम्. *Without*
any d. अनायासेन or सुखेन : **V. EASILY.** *With d.* : कथमपि (= some-
how), *fixing his speech (i. e. controlling his emotions) with great d.*
कथं कथमपि वचनं संस्थाप्य, V. II. ; (2) कथञ्चन or कथञ्चित् (= कथमपि),
controlled their minds with d. : कथञ्चिदीशा मनसा बभूवुः, Ku. III. 34. ;
(3) दुःखेन, *was able to feed with d.* दुःखेन भोजयितुं ब्रह्माक, Si. v. 51. ;
(4) क्लृप्तेन, Ki. III. 42. ; (5) कष्टेन, *with great d.* : महाकष्टेन, M. n.
II. Something difficult : (1) क्लृप्तम्, *in d.s.* : क्लृप्तेषु, Ki. xi. 75. ;
(2) संकुटं (=straits), *his understanding not failing in d.s*
कार्यसंकुटेषु विषमधीः, K. ; (3) विघ्नः (=obstacle : q. v.) ; (4) expr.
by adj., *d.s of grammar* : व्याकरणस्य विषमाणि ; *may every body*
overcome his d.s सर्वकारतु दुर्गाणि, V. III. Embarrassment, per-
plexity : q. v. **IV. An objection** : q. v.

DIFFIDENCE : I. Distrust : q. v. : अविश्वासः. II. Modesty : q. v. :
अप्रगल्भता.

DIFFIDENT : I. Distrustful : q. v. : अविश्वासी (f. नी). II. Mo-
dest : q. v. : (1) अप्रगल्भः (स्त्रा, स्त्रा); (2) विस्मयः (चा, च); (3) अष्टुष्टः
(टा, ट).

DIFFIDENTLY : (1) अप्रगल्भम् ; (2) सवैलक्ष्याम् : v. BASHFULLY.

DIFUSE (v. i.) : (1) वि-सरति (छ, c. 1.), *the rays of sun clearly d.d* :
छटं विसर्जे सतिर्नयूषैः, Ki. ; (2) वि-सर्पति (छप्, c. 1.), *I smelt the d.ing*
scent of flower विसर्पन्तं कुसुमगन्धमभ्यजिघ्रम्, K. : v. TO SPREAD.

DIFUSE (v. t.) : (1) विस्तारयति (c. of छ) ; (2) विसर्पयति (c. of छप्) :
v. TO SPREAD.

DIFUSE (adj.) : (1) विस्मृतः (ता, तं) ; (2) विततः (ता, तं) ; (3) सुविस्तरः (रा,
रं), *very d. discourse* सुविस्तरतरा वाचः, Si. II. 24.

DIFUSELY : (1) विस्तरणः ; (2) विस्तरणः ; (3) सुविस्तरम्, K.

DIFUSENESS : विस्तरः. N. B. better expr. by the adj.

DIFUSION : (1) विसर्पणम् ; (2) विसरः : v. DISSEMINATION, EXTENSION

DIFUSIVE : (1) विसृमरः (रा, रं) ; (2) विसर्पणशीलः (ला, लं).

DIG (v.) : खनति, ते (खन्, c. 1.), *d.ing the place* : खानं खनित्वा, P. v. 3. ;
to d. a well : कूपं खनति, Sr. ; *to d. gold from the ground* : भूमिं
खनित्वा स्वर्णं गच्छति or भूमेः स्वर्णं उत्खनति. Comp. : *d. down* : अवखनति ;
d. in : निखनति ; *d. out or up* : उत्खनति. Ph. : *to d. a subterranean*
passage : सुरङ्गं करोति, D. ; *to d. the ground* : भूमिं अवदारयति, R.

DIGEST (subs.) : संहिता, *d. of Manu* : मनुसंहिता.

DIGEST (v. i.) : I. Of food : (1) जीर्यति (जृ, c. 4.), *what is eaten does*
not d. well : भुक्तं सम्यक् न जीर्यति, Sr. ; (2) पच्यते, वि-, परि-, (pass. of
पच्), Sr. ; (3) पाकं or परिपाकं गच्छति, व्रजति, etc., Sr. II. To
suppurate : q. v.

DIGEST (v. t.) : I. To arrange : q. v. II. Of food : जीर्ये (f. र्णी)

करोति or जरयति (c. of जृ) (rare) ; *I will eat and d. (Brikodara) :*

इकोदरं संभवा जरयिष्यामि, Mah. III. Fig. : to think over : अनु-

ध्यायति, नि-, (धृ, c. 1.), S. IV. To brook : सहते (सह्, c. 1.).

DIGESTIBLE : (1) शीघ्रपाकः (का, कं) ; (2) यः (वा, यत्) (सुखेन) जीर्यति or पाकं गच्छति.

DIGESTION : L. Arrangement : q. v. II. Of food : (1) पाकः, परि- ; (2) जीर्णता. III. Digestive power : अग्निः, and those persons who have good d. ये च दीप्ताग्नेयी नराः, Sr. ; of weak d. : मन्दाग्नि (mf.), Sr.

DIGESTIVE : i. e. causing to digest : पाचनः (नी, नं), Sr. Ph. d. organ :

*पाकेन्द्रियम् ; पक्वाशयः. D. power : v. DIGESTION (III).

DIGGER : (1) खनकः ; (2) खनिह (m.) ; (3) खातकः.

DIGGING : खननम्. Ph. : gold d.s : खर्चभूमयः (pl.), P. (or fully)

खननयोग्याः खर्चभूमयः.

DIGHT : v. TO ADORN.

DIGIT : I. A measure : अङ्गुलम्, measuring three d.s : चाङ्गुलः (चा,

खं), Pa. II. Any number under ten : *आदिसंख्या, Ph. : an eclipse of six d.s ($d = \frac{1}{12}$) अर्द्धयासः, Su.

DIGNIFIED : (1) अनुभाववत् (f. ती) ; (2) महानुभावः (वा, वं) : v. MAJESTY.

DIGNIFY : संभावयति, अनु-, (c. of भू) : v. TO HONOUR, PROMOTE, ADORN.

DIGNITARY : उच्चपदाधिकृतः (ता, तं) ; उच्चप्रतिष्ठः (छा, छं).

DIGNITY : I. Honorableness : (1) महिमन् (m.), royal d. : राजमहिमा,

Mal. ; (2) अनुभावः, high d. : महानुभावः, Ki. II. Of style : शीघ्र

(n.), Ki. III. High position : (1) उच्चपदम् ; (2) प्रतिष्ठा : v. HONOUR.

DIGRESS : Ph. : I have d.ed much from what I began to say यत् कथयितुं प्रवृत्तोऽस्मि तत्परित्यज्यैवातिदूरमतिक्रान्तोऽस्मि, K.

DIGRESSION : expr. by circum. : v. TO DIGRESS

DIGRESSIVELY : expr. by circum., to talk *d.* प्रस्तुतं परित्यज्य दूरमतिक्रामति (क्रम, c. 1.) or विषयान्तरं विस्तरेण विवृणोति (वृ, c. 5.).

DIKE : I. A channel : q. v. : प्रणाली. II. A mound : q. v. : वप्रम्.

DILAPIDATED : (1) विशीर्षः (र्षा, र्षे), with hundreds of *d.* edifices and turrets विशीर्षतत्पादयतः (ता, तं), R. ; (2) जीर्णः (र्षा, र्षे) (= decayed).

DILAPIDATION : (1) विशीर्षता ; (2) जीर्णता.

DILATATION : विस्तारः : v. EXPANSION, EXTENSION.

DILATE : I. To expand : q. v. : विस्तारयति (c. of क्ष). II. To enlarge : q. v. : विस्तरेण विवृणोति (वृ, c. 5.).

DILATORILY : (1) विलम्बेन ; (2) कालक्षेपेण.

DILATORINESS : (1) दीर्घसूत्रता, H. ; (2) विरक्रियत्वम्, Nil. : v. SLOWNESS, TARDINESS.

DILATORY : I. Of men : दीर्घसूत्र (f. ता) ; (2) विरक्रियः (या, यं). II. Of acts : v. SLOW, TARDY.

DILEMMA : I. Log : *खण्डसिद्धान्तः, the horns of a *d.* *खण्डसिद्धान्तग्रन्थे (n. dual). II. A difficulty : q. v. : विकल्पः, Sah.

DILETTANT, -e : *प्रियदर्शकः ; आत्मविनीदनार्थं कलासेवी.

DILIGENCE : (1) उद्योगः ; (2) अध्यवसायः ; (3) अभियोगः ; (4) उद्यमः ; (5) अभिनिवेशः (application) ; (6) प्रयत्नः (= effort).

DILIGENT : (1) उद्योगिन् (f. नी) ; (2) अध्यवसायिन् (f. नी) ; (3) उद्यमिन् ; (4) अभियोगवन् (f. ती), Ki. : v. ACTIVE.

DILIGENTLY : (1) सेवीकम् ; (2) उद्यमेन ; (3) सेत्साहं (= ZEALOUSLY).

DILL : a plant : (1) शालिष्ठः (?) ; (2) शतपुष्पा (?).

DILUENT : तनूकरणशीलः (ला, लं) (?). Ph. : "there is no real *d.* but water" : यद्यार्थतो जलादस्यः पदार्थो नास्ति यः पदार्थान्तरान् तनूकरोति (thins) or विह्वयति (dissolves) or क्षीणीकरोति (weakens).

DILUTE : I. To thin, weaken, or dissolve : q. v. II. To mix with water : जलेन मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) or संसृजति (सृज्, c. 6.), M.

DILUTION : I. Attenuation, dissolution : q. v. II. With water :

जलेन मिश्रणम्. III. A mixture : तनुकृतः (वा, वं) (?).

DILUVIAL : नदीवृष्ट. (दा, दं), Vri. ; strictly चात्वातजः (आ, अं).

DIM (adj.) : I. Obscure : (1) मलिनप्रभः (आ, अं) ; (2) मन्दज्ञानः (ना, नं) ; (3) मन्दवृत्ति (mfn.). II. Of sight : Ph. : *his eyes are d.* : न स सुतरां पश्यति or अस्पष्टं पश्यति. III. Dull : खलः (वा, वं).

DIM (v.) : तिमिरयति (nomi.).

DIMENSION : परिमाणं or प्रमाणम् : v. SIZE, MEASURE.

DIMINISH (v. i.) : क्काममुपेति : v. TO DECREASE.

DIMINISH (v. t.) : (1) क्कामयति (c. of क्कस्), *should d. one mouthful एकैवं क्कामयेत् पिच्छम्*, Pa. ; (2) अपचिनोति (चि, c. 5.) ; (3) अल्पीकरोति, खूनीकरोति, etc. (= to make less) ; (4) लघयति (= to lighten).

DIMINUTION : I. DECREASE : q. v. : क्कामः. II. Degradation, abasement : q. v.

DIMUNITIVE : I. Adj. : अल्पकायः (या, यं), Mah. II. In gram. : क्कसार्यकप्रत्ययः.

DIMISSORY : Ph. : *letter d. अनुरोधपत्रम्* (?).

DIMLY : (1) अस्पष्टं (= not clearly) ; (2) न सुतरां (= not well), P.

DIMNESS : (1) अस्पष्टता (= obscurity : q. v.) ; (2) मान्द्र्यं (=dulness : q. v.).

DIMPLE : भङ्गः (?).

DIMPLED : भङ्गिन् (f. नी).

DIN (subs.) : कलकलः : v. NOISE, CRASH.

DIN (v.) : *to d. the ears श्रवणपटं अजरीकरोति*, K. : v. TO DEAFEN.

DINE (v.) : I. Trans. : भोजयति (c. of भुज्) : v. TO FEED. II. Intrans. : भोजनं करोति : v. TO EAT ; DINNER.

DINGINESS : कालिमन् (m.) : v. DARKNESS, BLACKNESS.

DINGLE : दरौ : v. DALE, VALLEY.

DINGY : काल. (ला, लं) (?) : v. DARK, BLACK.

DINING-ROOM : भोजनशाला, Ch., and sim. comp.s.

DINNER : भोजनम्, *who invites and does not give d.* निमन्त्रयित्वा भोजना-
दायी, V. s. ; *d. plate* भोजनभाजनम्, N. ; *it is time to bathe and take*
d. समयः खलु स्नानभोजने सेवितुम्, V. : v. FOOD.

DINNERLESS : (1) भोजनविरहितः (ता, तं) ; (2) अनशनेन or निराहारेण (= with-
out food).

DINT (subs.) : I. Blow : q. v. : प्रहारः. II. Mark of blow :
प्रहारचिह्नं, and sim. comp.s. Ph. : *by d. of* : -बलेन (in comp.) :
v. MEANS.

DINT (v. t.) : चिह्नयति (चिह्न, c. 10.) : v. TO MARK.

DIOCESAN (subs.) : प्रधानाचार्यः : v. BISHOP.

DIOCESAN (adj.) : i. e. pertaining to a diocese : expr. by comp. or
by gen.

DIocese : अधिकारः or प्रदेशः ; (when the exact sense is not clear)
प्रधानाचार्यस्याधिकारः.

DIOPTRICS : *तेजसी विवर्तनविज्ञानम्.

DIP (v. t.) : I. To plunge or immerse : q. v. : मज्जयति (c. of मज्ज्,) *the youths were d.'d in the fair dame with all their soul* : सर्वान्मनैः
सुतनौ युवभिर्ममज्ज, N. II. To wet : q. v. : क्षेदयति (c. of क्षिद्).
III. To dip out : i. e. to take out : q. v.

DIP (v. i.) : I. To immerse (lit. and fig.) : मज्जति (मज्ज्, c. 1.). II.
To d. into (books, etc.) : चुम्बति (चुम्ब्, c. 1.).

DIP (subs.) : I. Immersion : मज्जनम्. II. Inclination, slope : q. v.

DIPHTHONG : युक्तस्वरः (?) ; द्विस्वरः (?).

DIPLOMA : *उपाधिपत्रम्.

DIPLOMACY : I. In gen. sense : सामम् (n.), *these are the five forms*
of d. noted by those skilled in its practice : इति सामप्रयोगश्चैः साम

पञ्चविधं अतम्, Ka. ; *the milk ocean was churned by d.* चीराभिमर्शितः.

सावा, Ka. II. Envoys : दूतवर्गः.

DIPLOMATIC : Ph. : *d. skill* : सामप्रयोगप्रतीक्षम्.

DIPLOMATIST : सामप्रयोगज्ञः, Ka, and sim. comp.s.

DIRE : दाहकः (आ, शं) : V. DREADFUL.

DIRECT (adj.) : I. Straight : q. v. : अङ्गु (mfn.). II. Sincere : q. v. III. Plain, express : q. v.

DIRECT (v. t.) : I. To aim, point : लक्ष्यीकरोति. Ph. : *d.ing the mind* : मनः समाधाय, Ki. II. To manage, govern : q. v. : शास्ति (शास्, c. 2.). III. To guide : दिशति, निर्-, आ-, उप-, प्र-, (दिश्, c. 6.), *who would d. the way to Suvarnapura* : यः सुवर्णपुरपथानमुपदिशति, K. IV. To order : q. v. : नियुंक्ते, वि-, (युज्, c. 7.), *d. me what I shall give* : प्रयच्छामि कस्यर्थं विनियुञ्च मां, Mah. V. To superscribe : q. v.

DIRECTION : I. Management, guidance, command : q. v. II. Order, prescription : q. v. : नियोगः, *by the d. of (her) superior* : गुरोर्नियोगात्, Ku. III. Line of motion : दिश् (f.), *in whichever d. the eye is thrown* यस्यां यस्यां दिशि विक्षिप्यते चक्षुः, K. ; *in whatever d. the will of Providence runs* यदा दिशा धावति वेधसः स्पृहा, N. ; *in every d.* : प्रतिदिशम्, Ki. ; *cast his eyes in that d.* तामेव दिशं चक्षुः प्रादिक्षीत्, K. ; IV. The name and residence of a person : नाम-धामनौ (n. du.). V. A board of directors : नायकवर्गः (?).

DIRECTLY : I. Instantly : q. v. : सपदि. II. Immediately after : "*d. he stopped*" विरतमात्रे तस्मिन् or तद्विरामान्तरमेव. III. Expressly : q. v. : स्पष्टम्. IV. In a direct line : अङ्गु, or सरलम्. V. As opposed to inversely : अनुलोमेन.

DIRECTNESS : आर्जवम् : V. FRANKNESS.

DIRECTOR : नायकः : V. MANAGER, CHIEF.

DIRECTORY : *नामधामप्रदर्शिनौ.

DIREFUL : दाहणः (ण, ङ), नि- : v. DREADFUL.

DIRENESS : दाहणत्वम् : v. TERRIBLENESS, HORROR.

DIRGE : कदसगीतं (?). *In d.s.* : कदसार्थयथितम् (?), R.

DIRGELIKE : i. e. doleful : q. v. : कदस (f. चा).

DIRK : कृपाणी : v. DAGGER.

DIRT : मल (mn.) (lit. and fig.), *in a mind free from d.* अपगतमले मनसि, K.

DIRTILY : (1) मलिनम् ; (2) मलीमसम्.

DIRTINESS : (1) मालिन्यम् ; (2) मलिनता ; (3) समलता.

DIRTY (adj.) : (1) मलिनः (ना, न'), *an old d. rag torn into hundred pieces* जीर्णतखण्डमलिनकम्बा, J. ; *d. by birth and in acts* जन्मकर्मती मलिनः, (ना, न'), K. ; (2) मलीमसः (सा, सं), *a d. track* : मलीमसा पवतिः, R. ; (3) समलः (सा, ख').

DIRTY (v.) : मलिनयति (nomi.) : v. TO SOIL, BEFOUL.

DISABILITY : I Inability : q. v. II. Legal d. : अनौशता(?).

DISABLE (v.) : अवसादयति (c. of सद्), *of d.d sight* अवसन्नदृष्ट् (mfn.), R. : v. TO WEAKEN, UNFIT. Ph. *an outcaste is d.d from inheritance, (funeral) cake and water* : अपपातितस्य रिक्थपिच्छोदकानि निवर्तन्ते, Sha.

DISABUSE : भ्रमं हिनति (हिद्, c. १.), दूरीकरोति, etc. *To d. of artifice* : हलं निरस्यति (अस्, c. 4.), etc. : v. TO DISPEL.

DISACCUSTOM : v. UNACCUSTOMED and TO MAKE.

DISADVANTAGE (subs.) : (1) अहितः : v. ADVANTAGE ; (2) हानिः (= loss : q. v.) ; (3) पीडा (=inconvenience, trouble), *and little d. to the farmer* : वेवस्त्रामिनशाया पीडा, Viv. ; (4) बाधा (=पीडा), *if of much use and little d.* : महागुणीऽल्पबाधश्चेत्, N. s.

DISADVANTAGEOUS : (1) अहितकरः (री, र') ; (2) अनर्थकरः (री, र') : v. UNFAVOURABLE ; TO INJURE.

DISADVANTAGEOUSLY : v. UNPROFITABLY, UNFAVORABLY.

DISAFFECT : अपरागं or विरागं जनयति (जन्, c. 10.) (with gen.).

DISAFFECTED : (1) विरक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) अपरक्तः (क्ता, क्तं) ; (3) द्रोहबुद्धि (mfn.).

DISAFFECTION : (1) विरक्तिः ; (2) विरागः ; (3) अपरागः, Ki.

DISAGREE : I. Not to agree, differ : q. v. : विसंवदति (वद्, c. 1.).

II. In opinion : (1) विप्रतिपद्यते (पद्, c. 4.) ; (2) विवदते (वद्, c. 1.) (=to dispute). III. To be unsuited : न रोचयति (c. of रुच्) (with acc.) (?).

DISAGREEABLE : I. Unpleasant, offensive : q. v. : अनभिमतः (ता, तं). II. Unamiable, peevish : q. v. : प्रतीपः (पा, पं.) III. Contrary, unsuitable : q. v.

DISAGREEABLENESS : (1) अनभिमतता ; (2) प्रतीपता.

DISAGREEABLY : (1) अनभिमतं v. UNPLEASANTLY ; (2) प्रतीपं v. PEEVISHLY.

DISAGREEING (adj.) : (1) विसंवादिन् (f. नौ) ; (2) विवदह (वा, इ').

DISAGREEMENT : I. Difference : q. v. : विसंवादः. II. In opinion : विप्रतिपत्तिः. III. Dispute : विवादः ; भेदः. IV. Unsuitableness : q. v.

DISALLIED : विद्वेषितः (ता, तं) : v. TO SEPARATE.

DISALLOW : न अनुमन्यते (मन्, c. 4.) : v. TO ALLOW, PERMIT, and NOTE.

DISANNUL : (1) विलुप्यति (लुप्, c. 6.) ; (2) खण्डयति (खण्ड्, c. 10.).

DISAPPEAR : (1) अन्तर्धीयते or तिरोधीयते (pass. of धा) (as phantoms), *the Father of the world d.ed.* विश्वयोनिस्तिरोदधे, Ku. ; (2) तिरोभाति (भू, c. 1.) (=1.), Ki. ; (3) नश्यति, वि-, (नश्, c. 4.) (=to vanish), *d.s. although made motionless with ties* : सन्धाननिषन्दीकृतापि नश्यति, K. ; (4) अदृश्यः (श्या, श्यं) भवति (=to become invisible).

DISAPPEARANCE : *on the d. of the disease* : विनष्टे च तदामये : v. TO DISAPPEAR, also DEPARTURE.

DISAPPOINT : Ph. : *I am d.ed in you* : लब्धं भगवतः ; *d.ed in love* : स्नेहितप्रणयः (या, यं) ; *do not d. him* : नास्यायां विफलं कुरु ; *better to be d.ed in an application to a great man* : याज्ञो मोषा वरमधिगुणे, Me. ; *d.ed by Siva* : शम्भुना विफलीकृतयवः, Ki.

DISAPPOINTMENT : (1) आशमङ्गः (of hope) ; (2) याज्ञावैफल्यम्, M. n., and sim. comp.s (in an application), *the pain of d.* प्रणयभङ्गवेदना, Ki. ; (3) विप्रलम्भः (=deception : q. v.) ; (4) विषादः (=dejection).

DISAPPROBATION : (1) विमतिः ; (2) निन्दावादः (expression of d.) (?).

DISAPPROVAL : (1) अनुमोदनम् ; (2) निन्दा v. CENSURE.

DISAPPROVE : (1) न अनुमोदते (सुद, c. 1.) ; (2) निन्दति (निन्द, c. 1.)
v. TO CENSURE.

DISARM : I. Lit. : (1) निरस्त्रीकरोति ; (2) अस्त्राणि or आयुधानि हरति (तृ, c. 1.). II. Fig. : शमयति (c. of श्म).

DISARRANGE : (1) आकुलीकरोति ; (2) संचोभयति (c. of चुभ्).

DISARRANGEMENT : संचोभः : v. CONFUSION, DISORDER.

DISARRAY : I. An army : व्यूहं भगति (भङ्ग, c. 7.). II. To disrobe :
q. v. : निवस्त्रयति.

DISASTER : विपद् (f.) or विपत्तिः : v. CALAMITY.

DISASTROUS : (1) आत्ययिकः (कौ, क') ; (2) दुरन्तः (न्ता, न्द') ; (3) दारुणः (बा, चं) (=terrible).

DISAVOW : न स्वीकरोति : v. TO DENY.

DISAVOWAL : अस्वीकारः : v. DENIAL.

DISBAND : I. To dismiss : विसर्जयति (वृज्, c. 10.). II. To divorce :
व्यजति (व्यज्, c. 1.).

DISBAR : *अभिभाषकमण्डलाद् वद्विष्करोति (क, c. 8.).

DISBARK : अवतारयति (c. of तृ) : v. TO DISSEMBARK.

DISBELIEF : (1) अविश्वासः ; (2) अप्रत्ययः ; (3) अग्रहा.

DISBELIEVE : न प्रत्येति (द्, c. 2.) : v. NOT ; TO BELIEVE.

DISBELIEVING (adj.) : (1) अविश्वसिन् (f. नी) ; (2) अश्रद्धाशु (mf.).

DISBURDEN : भारम् अवतारयति (c. of तृ) : V. TO UNBURDEN.

DISBURSE : व्ययते (व्यय्, c. 1.) : V. TO EXPEND.

DISBURSEMENT : व्ययः : V. EXPENDITURE, PAYMENT .

DISC : V. DISK.

DISCARD : अपासति (अप्, c. 4.) : V. TO REJECT. RENOUNCE.

DISCERN : I. Mentally : विविनक्ति (विच्, c. 7.), *does not d. what is his good* : सहितं न विविनक्ति, Si. II. With the eyes : (1) निभासयति (भस्, c. 10.), *d.ing this ring* : इदमङ्गुलीयकं निभासयन्ती, Mal. ; (2) निर्वचयति (वच्, c. 10.), *d.ing my limbs* : मङ्गलानि निर्वच, D.

DISCERNIBLE : (1) निर्वर्च्य (f. च्या) ; (2) निभाव्य (f. व्या) ; (3) by verb v. TO DISCERN.

DISCERNING (adj) : सूक्ष्मदर्शिन् (f. नी) : V. SHARP. .

DISCERNMENT : I. Judgement, sagacity : q. v. : विवेकः, (you) *have spoken without d. विवेकशून्यमभिहितम्*, Mal. II. The act : विवेकः (rare), *no d. could be made of any thing न कस्यचिद्विवेक उपपद्ये*, Ki. IX. 12.

DISCHARGE (v.) : I. Of burdens : (1) अवतारयति (c. of तृ) ; (2) अवरोपयति (c. of रुच्). II. Of rivers : to enter the sea : (1) विशति, प्र-, (विच्, c. 6.) ; (2) याति (या, c. 2.) (=to go). III. To utter, give vent to, emit : q. v. : उद्गिरति (गृ, c. 6.), Ki. *To d. rage* : क्रोधं निस्सृजति, Si. IV. To let fly : (1) सुस्रति or मोचयति, निर्-, वि-, प्र-, (सुच्, c. 6. and 10.), *d.ed a shower of arrows* : शरवर्षं सुमोच, Ram. ; (2) स्रजति, वि-, (स्रज्, c. 6.), *to d. fire* : अग्निं निस्सृजति, Sa. ; (3) अस्थति (अप्, c. 4.). V. To dismiss : q. v. : (कर्मणः or अधिकारात्) अपकर्षति (कृप्, c. 1.). VI. To pay : (1) शोधयति, वि-, *to d. a debt* : ऋणं शोधयति, Vri. ; (2) निर्यातयति (c. of यत्), *for d.ing a debt* : ऋणनिर्यातनाय, Viv. ; (3) तरति, आ-, उन्-, (तृ, c. 1.), N. ४. VII. To perform : q. v. : निर्वहयति (c. of वच्).

Ph. : *you also d. your duty* त्वमपि स्वनिर्णीतमयम् कुरु, Sa. II. VIII.

Of prisoners : मुच्यति. IX. Of pus : पूयते (पूय्, c. 1.).

DISCHARGE (subs.) : I. Of a burden : (1) अवतारणम् ; (2) अवरो-
पणम्. II. A letting fly : (1) मोक्षः, *d. of arrows* : वाणमोक्षः, Sa. ;
(2) विसर्जनम् ; (3) असर्ग (rare). III. Dismissal : (1) पदच्युतः ; (2)
अधिकारच्युतिः ; (3) कर्मापकर्षः. IV. Payment : (1) शोधनम्, वि- ; (2)
निर्यातनम्. V. Performance : q. v. : निर्वाहः. VI. Acquittal : मुक्तिः.
VII. Emission : q. v. : स्खलः.

DISCHARGER : of electric jars : *निःसारणदण्डम्. *Arrow-d.* (i. e. bow) :
इषासनम्.

DISCIPLE : (1) पित्र्य (f. प्या), *dialogue between a preceptor and his d.*
गुरुशिष्यसंवादः, Mah. ; (2) अन्तेवासिन् (f. नौ) (rare), *of her d.* : तदन्ते-
वासिन्याः, Ma.

DISCIPLESHIP : (1) शिष्यत्वम् ; (2) अन्तेवासित्वं (rare).

DISCIPLINARIAN : (1) शासनकण्ठं (m.) (?) ; (2) शासित (m.) (?).

DISCIPLINE (subs.) : शासनं (in all the senses).

DISCIPLINE (v.) : I. To educate : q. v. II. To bring under con-
trol : दमयति (c. of दम्). *D.d.* : दान्तः (न्ता, न्तं). III. To chastise :
शासि (शास्, c. 2.).

DISCLAIM : प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.) : v. TO DENY.

DISCLAIMER : प्रत्याख्यानम् : v. DENIAL.

DISCLOSE : I. To uncover, open : q. v. : विहृष्यति (हृ, c. 5.). II. To
reveal, expose : q. v. : विहृष्यति, *to d. a secret* : रहस्यं विहृष्यति,
D. VIII.

DISCLOSURE : I. Exposer : q. v. : विहृतिः. II. That which is
disclosed : *these d.s* : एषां विहृतिः.

DISCOLORATION : I. The act : (1) वर्णान्तरजननम् ; (2) विवर्णीकरणम् :
v. TO DISCOLOR. II. Stain : q. v.

DISCOLOUR : I. To alter the color : वर्णान्तरं जनयति (उज्, c. 10.)

(with gen.). II. To sully : विवर्णीकरोति.

DISCOMFIT : पराजयते (जि, c. 1.) : V. DEFEAT.

DISCOMFITURE : पराजयः : V. DEFEAT.

DISCOMFORT (subs.) : श्लेशः : V. DISTRESS, PAIN,

DISCOMFORT (v.) : पीडयति (पीड्, c. 10.) : V. TO PAIN.

DISCOMPOSE : I. To break up : भङ्गति (भङ्, c. 9.). II. To agitate, disturb : q. v. : आकुलीकरोति.

DISCOMPOSURE : (1) व्याकुलता ; (2) अधीरता : V. AGITATION.

DISCONCERT : I. To frustrate, defeat : q. v. : खण्डयति (खण्ड्, c. 10.).

II. To confuse : बोभयति (c. of बुम्).

DISCONNECT : विधीजयति (युज्, c. 10.) : V. TO SEPARATE.

DISCONNECTION : भेदः : V. SEPARATION.

DISCONSOLATE : (1) विषयः (सा, स) : V. DEJECTED ; (2) शोकसन्तप्तमानसः (सा, सं) : V. SAD.

DISCONSOLATELY : (1) सविषादम् ; (2) सखेदम् : V. SADLY.

DISCONSOLATENESS : (1) विषयता ; (2) निर्वेदः ; (3) वैसनस्यम्.

DISCONTENT, DISCONTENTMENT : (1) असन्तोषः ; (2) असन्तुष्टिः ; (3) असन्तुष्टता ; (4) अनिर्हतिः.

DISCONTENT (v.) : V. TO DISSATISFY.

DISCONTENT, DISCONTENTED (adj.) : (1) असन्तुष्टः (टा, ट) ; (2) अनिर्हतः (ता, त) : V. CONTENT.

DISCONTENTEDLY : expr. by adj., writes d. : असन्तुष्टी लिखति.

DISCONTINUANCE, DISCONTINUATION : I. Cessation : q. v. : निरामः.

II. Disruption : विच्छेदः.

DISCONTINUE (v. i.) : निरमति (रम्, c. 1.) : V. TO CEASE.

DISCONTINUE (v. t.) : I. To stop, leave off : q. v. : समापयति (c. of आप्). II. To disunite : विधीजयति (युज्, c. 10.).

DISCORD : I. In music : (1) विस्तरः ; (2) अपरवः. II. Dispute : q. v. : विवादः. III. In gen. sense : v. D.-ANCE.

DISCORDANCE : (1) वैषम्यम् ; (2) अनेक्यम् ; (3) विरोधः.

DISCORDANT : I. Incongruous : (1) विषमः (मा, मं) ; (2) विरुद्धः (हा, हं). II. Dissonant : (1) प्रतिकूलः (ला, लं) (=disagreeable), *even the cuckoo [would appear to] have a d. voice* : अत्यल्पपुष्टा प्रतिकूलशब्दा, Ku. ; (2) कर्णकठीरः (रा, रं) (=jarring), M. n.

DISCOUNT (v.) : I. To deduct a percentage : Ph. *to d. five per cent* : *पञ्चकं शतं व्यजति (व्यज्, c. 1.). II. *To pay a bill, deducting the percentage* : Ph. *d. this bill* : *त्यागं गृहीत्वा दुष्टिमूखं देहि.

DISCOUNT (subs.) : *त्यागः.

DISCOUNTER : कुसीद. (= usurer : q. v.).

DISCOUTENANCE : I. To abash : q. v. : लज्जयति (लज्, c. 10.). II. To disapprove, oppose : q. v. : न अनुमोदते (मुद्, c. 1.).

DISCOURAGE : I. To deject : q. v. : उत्साहभङ्गं करोति, *d.d* : भयोत्साहः (हा, हं). *To be d.d* : (1) सत्वात् परिभश्यते (pass. of भंश्) ; (2) तेजसः प्र-भश्यते, Mr. II. To deter : q. v. : निषेधति (सिष्, c. 1.).

DISCOURAGEMENT : I. Dejection : q. v. : (1) उत्साहभङ्गः ; (2) सत्वभङ्गः, Vi. II. Hindrance, obstacle : q. v. : विघ्नः.

DISCOURAGING (adj.) : (1) by comp. ; (2) उत्साहच्युत् (f. णी) ; (3) प्रतिकूलः (ला, लं) (=unfavourable).

DISCOURAGINGLY : expr. by adj., *speaking d.* : प्रतिकूलवादिन्, Ku.

DISCOURSE (subs.) : I. Speech, conversation : q. v. : (1) वचस् (n.) ; (2) भारती. II. Transaction : q. v. : व्यवहारः.

DISCOURSE (v.) : वक्ति (वच्, c. 1.) : v. TO SPEAK, CONVERSE.

DISCOURTEOUS : (1) अविनीतः (ता, तं) ; (2) अदक्षिण (f. णा) : v. COURTEOUS.

DISCOURTEOUSLY : (1) अविनीतम् ; (2) अदक्षिणम्. [COURTESY.

DISCOURTEOUSNESS, DISCOURTESY : (1) अविनयः ; (2) अदक्षिण्यम् : v.

DISCOVER : I. To reveal, shew : q. v. : प्रकाशयति (nomi.). II.

To find out : prob. प्रकाशयति ; आविष्करोति (used in Bengali), *d.ed*

America : "आमेरिकामाविष्कार.

DISCOVERER : (1) प्रकाशकः ; (2) आविष्कर्त्ता (m.) (?).

DISCOVERY : I. Revelation : q. v. : प्रकाशनम्. II. Finding out : प्रकाशनम् (?); (2) आविष्कारः (?).

DISCREDIT (subs.) : I. Disbelief : अविश्वासः. II. Disgrace, infamy : q. v. : (1) अयशस् (n.) ; (2) कलङ्कः.

DISCREDIT (v.) : I. To disbelieve : न प्रत्येति (इ, c. 2.). II. To disgrace : q. v. : कलङ्कयति (nomi.).

DISCREDITABLE : (1) अयशस्करोति (री, रं) ; (2) कीर्तिनाशिन (f. नी) ; (3) कलङ्कावहः (हा, हं) ; (4) गद्दितः (ता, तं).

DISCREET : (1) समीचा- or विचक्षणाकारिन् (f. णी) (= circumspect) ; (2) परिणामदर्शिन् (f. नी) (= seeing the end) ; (3) विज्ञः (ज्ञा, ज्ञ) (= wise : q. v.).

DISCREETLY : समीचा : v. PRUDENTLY, WISELY.

DISCREETNESS : v. DISCRETION.

DISCREPANCY : (1) भेदः v. DIFFERENCE ; (2) विरोधः v. CONTRADICTION.

DISCREPENT : भिन्नः (ज्ञा, ज्ञ) : v. DIFFERENT.

DISCRETION : I. Discreetness : (1) समीचाकारिता ; (2) विवेकः ; (3) विज्ञता v. WISDOM. II. Entire control : Ph. *you have no d. in the matter* : न त इच्छाधीनमेतत् ; *act according to your d.* : "यत् शोभन् मन्यसे तदेव कुरु ; *you have entire d. to do what becomes you in this case* : यद्व्यात्मनः समुचितं तत्र प्रभवति (भू, c. 1.) भवती, K. ; *at d.* (i. e. without condition) विना समयेन.

DISCRETIONARY : expr. by adv. : विवेकानुसारेण.

DISCRIMINATE : विविनक्ति (विच्, c. 7.) : v. TO DISTINGUISH.

DISCRIMINATING, DISCRIMINATIVE (adj.): I. Distinguishing : भेदक (f. दिका). II. Capable of discrimination : (1) विशेषज्ञः (ज्ञा, ज्ञ) ; (2) गुणदीर्घविद् (mf. n.). Ph. *d. faculty* : विवेकशक्तिः.

DISCRIMINATION : विवेकः : v. **DISCERNMENT, DISCRETION**.

DISCROWN (v.): सुकुटं हरति (ह, c. 1.) : v. **CROWN**.

DISCURSIVE : I. Rambling : नानाविषयकः (का, क'), and sim. comp.s. II. Rational : तार्किकः (कौ, क').

DISCUS : I. A quoit : चक्रम्. II. A disk : q. v.

DISCUSS (v.): I. To disperse : q. v. II. To debate : विचारयति (c. of चर्) (= to consider thoroughly), (*we will*) *d. whether different or not* : भिद्यन्ते न वेति विचार्यते, S.

DISCUSSION : विचारः, *d. of the sense of passages* : वाक्यार्थविचारणा, S. : Ph. *now we will follow the subject under d.* : सम्प्रति प्रकृतमेशानुवर्तमानम्, S.

DISCUSSIVE, DISCUTIENT : रसज्ञः (ज्ञी, ज्ञ) (?).

DISDAIN (v.): अवज्ञानाति (ज्ञा, c. 9.) : v. **TO DESPISE**. Ph. *who d. ed people as straws* : दृष्टमिव परिभूतो यस्य गर्वेण लोकः, Ve.

DISDAIN (subs.): (1) अवज्ञा v. **CONTEMPT** ; (2) छुणा v. **SCORN**.

DISDAINFUL : expr. by adv., *his disdainful speech* : सयदवज्ञयीताच : v. **HAUGHTY, ARROGANT**.

DISDAINFULLY : (1) अवज्ञया ; (2) अनादरेण ; (3) सावलिपम्.

DISDAINFULNESS : अवलिपः (=haughtiness : q. v.).

DISEASE (subs.): (1) रोगः (best equiv.), *cured of mental d.* : चिकित्सित-मनोरोगः (गा, ग'), Vi. VII. ; (2) व्याधिः, *oppressed with d.s* व्याधिभिः परिपीडितान्, Bha. ; (3) गदः, *did not get over the d.* गदं नात्यगान्, R. ; (4) आमयः, *infectious d.* : आमयः स्पर्शसंचारी, Raj.

DISEASED : (1) रोगयस्त (f. स्ता), *a d. branch* रोगयस्ता शाखा, S. c. ; (2) रोगोपच्छट (f. टा), *d. body* रोगोपच्छटतनुः, R. VIII. 94. ; (3) व्याधितः

(ता, तं) : v. SICK, ILL. Ph. : *he is d. both in body and mind* : *तस्य शरीरमनसौ रोगाक्रान्ते.

DisEDGE : (1) कुञ्चयति (nomi.) ; (2) कुञ्चीकरोति.

DisEMBARK (v. i.) : (1) अवतरति, अवा-, (तृ, c. 1.), *we d.ed on a rock* : शीलावलयमवातराम, D. ; (2) अवरोहति (बह्, c. 1.).

DisEMBARK (v. t.) : (1) अवतारयति ; (c. of तृ) ; (2) अवरोह(प)यति (c. of बह्).

DisEMBARKATION : (1) अवतरणम् ; (2) अवरोहणं (rare).

DisEMBARASS : मोचयति (मुच्, c. 10.) : v. TO FREE, EXTRICATE.

DisEMBARASSMENT : मोचः : v. RELEASE.

DisEMBITTER : तिक्ततां नाशयति (c. of नश्) or हरति (ह, c. 1.).

DisEMBODIED : I. Disbanded : q. v. II. Freed from the body : वीतशरीरः (रा, रं) : v. FREE FROM.

DisEMBOGUE : of rivers : v. TO DISCHARGE.

DisEMBOWEL : अन्त्राणि अपनयति (नो, c. 1.) : v. TO EVISCERATE.

DisEMBROIL : v. TO DISENTANGLE, EXTRICATE.

DisENCHANT : Ph. *d. this place* : *अपञ्चा मायां नाशय or निर्धूनय, etc. ; *I will d. you* : * तव मोहं दूरीकरोमि.

DisENCUMBER : I. Lit. : भारं हरति (ह, c. 1.) or अपनयति (नो, c. 1.). II. Fig. : to free : मोचयति (मुच्, c. 10.).

DisENGAGE : I. To detach : विश्लेषयति (c. of श्लिष्). II. To release, free : मोचयति (मुच्, c. 10.).

DisENGAGED : i. e. at leisure : न व्याधृतः (ता, तं) ; कार्यविरतः (ता, तं).

DisENGAGEMENT : I. Release : q. v. : मुक्तिः. II. Separation : q. v. : विश्लेषणम्. III. Leisure : q. v. : विश्रामः.

DisENNOBLE : अवनमयति (c. of नम्) : v. TO DEGRADE.

DisENTANGLE : I. Lit. : विभ्र(ज)टति (भट् or जट्, c. 1.) (??). II. : To extricate, free : q. v. : मोचयति.

DISENTITLE : अधिकार नाशयति (c. of नश्) or लुप्यति (लुप्, c. 6.) (with gen.).

DISENTRANCE : *the king was d. :* उपतेसमी नुनुदे, R. : v. TRANCE ; TO REMOVE.

DISESTEEM (v.) : अजानाति (ज्ञा, c. 9.) : v. TO SLIGHT, DISREGARD.

DISESTEEM (subs.) : अवज्ञा : v. CONTEMPT.

DISFAVOUR (subs.) : नियहः or अवयहः (rare), *the disposer of favours and d.s :* अनुयह्वावयह्योर्विधाता, Si. : v. FAVOUR and NOT. Ph. : *finding himself suddenly in royal d. :* अकस्मादेव प्रसादपराञ्चुखमवनिपतिमवलोक्य, P. I. 3.

DISFIGURATION : v. DISFIGUREMENT.

DISFIGURE (v.) : (1) विरूपीकरोति or विरूपयति (nomi.), *to d. a face :* सुखं विरूपयति, D. ; (2) विकरोति (rare), *seeing himself d.d :* आत्मानं विज्ञतं दृष्ट्वा, Mah. ; (3) विकलीकरोति (by depriving limbs), *by whom my husband has been d.d :* येन मे पतिर्विकलीकृतः, D. ; (4) व्यङ्गयति (nomi.) (=3), *who can d. me :* की मां व्यङ्गयितुं समर्थः, P.

DISFIGUREMENT : I. The state : वैरूप्यम्. II. The act : expr. by verb. Ph. : *d. of limbs :* वैरूप्यमङ्गेषु, Ram.

DISFRANCHISE : *पीरत्वं लुप्यति (लुप् c. 6.) or हरति (ह, c. 1.), *d.d :* *हृतपीरत्वः (त्वा, त्वं).

DISFRANCHISEMENT : *पीरत्वहरणं or -लोपः.

DISGORGE : (1) उद्धिरति (गृ, c. 6.) ; (2) उद्धमति (वम्, c. 1.).

DISGRACE (subs.) : I. Disfavour : q. v. II. Dishonour, ignominy :

(1) अप(व)मानम्, *whose notions of honour and d. have been erased by decrepitude :* जरावलुप्तमानावमानचित्तः, D. ; (2) अव-मानना, वि-, (the act), Ku. ; (3) अभिभव. or पराभवः (rarely अभिभूतिः or पराभूतिः) (= humiliation), *from fear of d. :* अभिभूतिभयात्, Ki. ; (3) निज्ञतिः or अङ्कारः (= insult), *the d. of being removed from the first seat :* अयासनापन-

यत्रा निव्रति, Mu. III. That which brings disgrace : Ph. *there is no body without some d.* : नासाकलहः कोऽपि, Va. ; *the d. to the Paulastya race* : पौलसाकुलपांसन, Vi.

DISGRACE (v.): I. To dishonor : (1) अप-मानयति, अव-, वि-, (c. of मन्); (2) परि-भवति, परा-, अभि-, (मृ, c. 1.), Vi. II. To revile : q. v. : गर्हयति, वि-, (गर्ह्, c. 1.).

DISGRACEFUL : (1) गर्हितः, वि-, (ता, तं); (2) अवशस्करः (री, रं) (= infamous); (3) ह्येष (f. ली) (=shameful).

DISGRACEFULLY : (1) मानमुन्मथ्य; (2) expr. by adj.

DISGRACEFULNESS : (1) गर्हितता, etc.; (2) better by adj.

DISGRACIOUS : (1) प्रसादहीनः (ना, नं); (2) प्रसादपरावृत्तः (खा, खं); etc.

DISGUISE (subs.): ह्यन् (n.), *Takshaks coming in d.* : ह्यनीपेव तचकः, Mah. ; *flow of ambrosia under the d. of sweat* : स्वेदश्चपाद्यतद्रवः, Ra. II.

DISGUISE (v. t.): I. Lit. : Ph. *d.d as foresters* : चाटयिष्यच्छना, D. ; *we two d.d as Kápálikas (beggars)* : चावां कापालिकवेष्टद्वौ, D. VIII.

II. To conceal : q. v.

DISGUISEDLY : (1) ह्यना ; (2) ह्यवेष्टिन.

DISGUST (subs.): (1) जुगुप्सा ; (2) ह्यना, (*my d. being excited* : समुत्पन्नहृत्, K.

DISGUST (v.): expr. by adj. ह्यना जनयति (c. of जन्), उत्पादयति (c. of पद्), etc. *D.ed i. e. offended* : विरक्तः (क्ता, तं).

DISGUSTFUL, DISGUSTING (adj.): (1) बीभत्स (f. ली), *with d. dresses* : बीभत्सविभ्रासैः, K. ; (2) चहेगकरः (री, रं) (= alarming), *d. even to the residents of the hell* : नरकवासिनामप्यहेगकरम्, K.

DISH (subs.): I. A vessel : q. v. : (1) शरावः ; (2) पात्रम्. II. A made-d., : *how many d.s have you got* : *कियद्विधानि ते भोज्यानि.

DISH (v.): पात्रे or शरावे निवेशयति (c. of विष्).

DISHABILLE : V. DESHABILLE, UNDRRESS.

DISHABIT (v.) : निर्वासयति (c. of वस्).

DISH-CLOTH, DISH-CLOUT : *सम्भार्जनपटः.

DISH-COVER : पिधान' (?) : V. LID.

DISHEARTEN : V. D.ED and TO MAKE ; TO DEJECT.

DISHEARTENED : (1) भयमनस् (mfn.) ; (2) भयमानसः (सा, सं), and sim. comp.s.

DISHEVELLED : Ph. with d. hair : प्रक्षीर्णकेशः (शी, शं), Mah. ; विकीर्णमूर्धनः (जा, जं), Ku. ; असंयताकुलालकः (का, कं), K. ; and sim. comp.s.

DISHONEST : अद्यपि (mfn.) : V. HONEST and NOT.

DISHONESTLY : (1) अन्यायेन ; (2) वदयित्वा (=deceiving), *theft is taking other's property d.* वदयित्वा परधनापहरणं स्तैयम्, Mit.

DISHONESTY : (1) अद्यपिता or अशीव' V. HONESTY ; (2) जिघ्रता (= crookedness) ; (3) छलं (= fraud.).

DISHONOUR (subs.) : अप(प)मान' : V. DISGRACE, IGNOMINY.

DISHONOUR (v. t.) : I. To disgrace : q. v. : अपमानयति (c. of मन्).

II. To defile : q. v. : in d.ing respectable women : कुलवधूनां शीलपातने, D. III. Not to accept : प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.).

DISHONOURABLE : I. Of acts : अपयश- or अयशस्करः (री, रं) : V. DISGRACEFUL. II. Of men : मानहीनः (ना, नं), P. I. 3.

DISHONOURABLY : मानं प्रक्षल्य : V. DISGRACEFULLY.

DISHONOURER : I. In gen. sense : अपमानकर्तृ (m.). II. A debaucher : q. v.

DISINCLINATION : (1) अनिच्छा ; (2) विरक्तिः V. AVERSION.

DISINCLINE : निवर्तयति (c. of वृत्) : V. TO ALIENATE.

DISINCLINED : अनिच्छु (mfn.) : V. UNWILLING, AVERSE.

DISINFECT : (1) शोधयति (c. of शुध्) (= to purify) ; (2) अपगुदति (गुद, c. 6.) (= to dispel).

DISINFECTION : (1) शोधनं v. PURIFICATION ; (2) निःसारणं v. REMOVAL.

DISINGENUOUS : अदृजु (mf.n.) : v. INSINCERE.

DISINGENUOUSLY : अदृजुतया : v. INSINCERELY, CROOKEDLY.

DISINGENUOUSNESS : अदृजुता : v. INSINCERITY, CROOKEDNESS.

DISINHERIT : (1) भागानीयं (f. या) करोति (?) ; (2) भागधिकारं लुपति (लुप्, c. 6.) (?).

DISINTEGRATION : (1) संहतिभेदः ; (2) विस्त्रेपः (= disunion).

DISINTER : उत्खनति (खन्, c. 6.) (= to dig up).

DISINTERESTED : (1) निःसङ्ग (f. ङा), H. ; (2) अपचपातिन् (f. नो) (= impartial) ; (2) निरीहः (हा, हं) (= indifferent).

DISINTERESTEDLY : (1) expr. by adj. ; (2) विपचपातम्.

DISINTERESTEDNESS : (1) निःसङ्गता ; (2) अपचपातिता.

DISJOIN : विधीजयति (c. of युज्) : v. TO SEPARATE.

DISJOINT : I. To dislocate : q. v. II. To break into pieces : q. v. *D.ed* : i. e. unconnected : असम्बन्धः (त्वा, त्वं).

DISJOINTLY : v. SEPARATELY.

DISJUNCTION : विस्त्रेपः : v. DISUNION, SEPARATION.

DISJUNCTIVE : Ph. *d. conjunction* : *विकल्पसूचकमव्ययम् ; *d. proposition* : विकल्पः, Sr.

DISJUNCTIVELY : v. DISJUNCTIVE ; SEPARATELY.

DISK : (1) विष्णु (mn.) (the best equiv.) ; (2) परिविः ; (3) परिवेशः.

DISLIKE (subs.) : विरागः : v. AVERSION, HATRED.

DISLIKE (v.) : द्वेष्टि, वि-, (द्विष्, c. 2.) (=to hate), *d.s what is pleasing* : रम्यं द्वेष्टि, Sa. : v. TO LIKE and NOT. Ph. *and will d. and leave her* : विरक्तयेनां त्यजति, D.

DISLOCATE : I. To disjoint : सम्बन्धः चाखयति (c. of अज्) ; विसम्बन्धीकरोति. *D.d* : (1) सम्बन्धमुक्तः (क्ता, क्तं), Sr. ; (2) सम्बन्धविहीनः (हा, हं), Bha. II. To displace : q. v.

DISLOCATION : I. The act : विसन्धीकरणम्. II. The state : (1) सन्धिसुक्तिः ; (2) सन्धिविशेषः.

DISLODGE : निर्वासयति (c. of वस्) : V. TO DRIVE OUT.

DISLOYAL : भक्तिहीनः (ना, न'), Mu. : V. UNFAITHFUL, TREACHEROUS.

Ph. : *d. to a king* राजनिष्ठः (दा, द'), Mu.

DISLOYALLY : अभक्ता : V. TREACHEROUSLY.

DISLOYALTY : भक्तिहीनता : V. UNFAITHFULNESS, TREACHERY.

DISMAL : (1) अमनस्यः (मा, म') (= cheerless) ; (2) दारुण (f. णा) (= dreadful) ; (3) सशोकः (का, क') (= sorrowful).

DISMALLY : (1) दारुणं (= horribly) ; (2) सशोकं (= sorrowfully).

DISMALNESS : (1) दारुणता ; (2) अमसादः : V. HORROR, GLOOM.

DISMANTLE : I. Lit. : to disrobe : q. v. II. Fig. : prob. नष्टीकरोति.

DISMAST (v.) : कूपकं or गुण्डघं हरति, अप-, (ह, c. 1.) (with gen.). *D.ed* : हत- or वीतकूपकः (का, क'), etc.

DISMAY (subs.) : I. Terror : q. v. : साध्वसः. II. Ruin : q. v.

DISMAY (v.) : सन्नासयति (c. of वस्) : V. TO TERRIFY. *D.ed* : सन्नसः (सा, सं) ; साध्वसपरीतः (ता, तं), etc.

DISMEMBER : विघटयति (घट्, c. 10.) : V. TO SEVER ; also TO MUTILATE.

DISMEMBERMENT : विघटनम् : V. SEPARATION ; MUTILATION.

DISMISS : I. To let go : विसर्जयति (सृज्, c. 10.), *d.ing the princes* विसर्जितराजलोकः, K. II. From an office : expr. by (1) अश्रयति, परि-, प्र-, (c. of भृश्), (2) आवयति, परि-, प्र-, (c. of व्यु), (3) अवरोपयति (c. of रुह्), (4) अपकर्षति (कृष्, c. 1.), (5) आचिपति (चिप्, c. 6.), etc. : *favour is replacing of Bhadrabhatta and Purusha Datta who have been already d.ed अनुग्रहसावदाक्षिमाधिकारयोर्भद्रभटपुरुषदत्तयोः पुनरधिकारा-रोपणेनैव*, Mu. ; *whether you do not d. from their employments without first finding some fault* : कश्चित्.....नापकर्षसि कर्मभ्यः पूर्वमप्राप्य किलिषम्,

Mah. ; *d.ing from their places* : स्वाधिकाराभ्यामवरीष्य, Mu. ; *without being d.ed* अचटपदः, D. III. To reject : प्रत्याख्याति (ख्या, c. 2.).

To decree and d. : ऋषपराजयौ विदधाति, D.

DISMISSAL, DISMISSION : I. Leave to depart : विसर्जनम्. II.

From employment : अधिकारव्युत्तिः, Nil., and sim. comp.s, etc. : v.

TO DISMISS (It).

DISMOUNT (v. i.) : (1) अवरोहति ; (2) अवतरति : v. TO GET DOWN :

DISMOUNT (v. t.) : पातयति (c. of पत्), *d.s and kicks* : पातयति पादं ताडयति, Mr. vi.

DISOBEDIENCE : (1) आज्ञाभङ्गः, *do not brook d.* : नाज्ञाभङ्गं सहने, Mu. ; (2) आदेशलङ्घनम् ; (3) शासनव्यतिक्रमः ; etc.

DISOBEDIENT : (1) आज्ञाभङ्गकरः (री, रं) ; (2) निदेशलङ्घिन् (f. नी) ; (3) प्रतीपः (पा, पं) (=refractory), H.

DISOBEY : आज्ञां न प्रतिपालयति (पाल्, c. 10.), or भङ्गति (भङ्, c. 10.) (= break), or लङ्घयति (=transgress : q. v.).

DISOBLIGE : v. TO OBLIGE and NOT ; TO OFFEND.

DISOBLIGING : प्रतीपः (पा, पं) : v. UNCIVIL, DISAGREEABLE.

DISOBLIGINGLY : (1) प्रतीपम् ; (2) अदाचिण्येन ; (3) सविनयापराधम्.

DISOBLIGINGNESS : (1) प्रतीपता ; (2) अदाचिण्यम् ; (3) विनयापराधः.

DISORDER (subs.) : I. Confusion : *threw the encampment in d.* : सेनानिवेशं तुमुलं चकार, R. v. 49. ; *the entire Zenana was thrown in d.* : सकलमेवमन्-पुरमाकुलीभवत्, D. II. Tumult : q. v. : तुमुलम्. III. Disease : q. v. : पीडा.

DISORDER (v.) : I. To confuse, discompose : आकुलीकरोति. II. To derange : दीधान् जनयति (c. of जन्) (?).

DISORDERLY : I. In confusion : v. DISORDER (I). II. Not in proper order (I) : विग्रहलः (ला, लं) ; (2) विपर्यस्तः (ला, लं). III. Turbulent, unruly : q. v.

DISORGANIZATION : I. The act : उच्छेदः : v. DESTRUCTION. II.

The state : उच्छृङ्खलता.

DISORGANIZE : I. To destroy, break up : उच्छिन्नति (हिद, c. 7.). II.

To disorder : q. v.

DISOWN : प्रत्याख्याति, (ख्या, c. 2.) : v. TO DENY.

DISPARAGE : अधिपक्षति, आ-, (चिप्, c. 6.) : v. TO DETRACT, CENSURE.

DISPARAGEMENT : I. Detraction, disgrace : q. v. : अधिचेपः. II.

Insult : q. v. : अपमानम्.

DISPARAGER : अधिचेपकः : v. DETRACTOR.

DISPARAGING (adj.) : expr. by comp., *d. remarks* : आलिपयचः, Ki.

DISPARAGINGLY : expr. by circum. : v. DETRACTINGLY.

DISPARITY : (1) वैषम्यं v. INEQUALITY ; (2) भेदः v. DIFFERENCE.

DISPASSIONED, DISPASSIONATE : (1) दीतरागः (गा, गं) ; (2) दीतस्फुटः

(जा, हं) ; (3) शान्तः (ना, नं) v. CALM.

DISPASSIONATELY : प्रशान्तः v. CALMLY, IMPARTIALLY.

DISPATCH : v. DESPATCH.

DISPEL : (1) नुदति, अप-, अपा-, व्यपा-, (नुद, c. 6.), *d. ed his doubt* : तस्य
वितर्कं नुनीद, Ki. iv. 5. ; (2) निर्-अस्यति, अप-, उत्-, (अम्, c. 4.)

(=to throw off), *darkness has been d. ed* : तनी निरस्तम्, R. v. 71. ;

(3) निर्-धूनीति, अत्र-, (धू, c. 5) (= to shake off), *d. ing your ignorance
arising from inadvertence* : निर्धूय तमः प्रमादजम्, Ki. II. 22. : v. TO

REMOVE ; DRIVE AWAY.

DISPENSARY : औषधशाला (?) ; औषधालयः (?) ; etc.

DISPENSATION : I. Distribution : q. v. II. Divine d. : नियमः : v.
ORDER. III. Legal : आदेशः : v. also EXEMPTION.

DISPENSATOR, DISPENSER : v. DISTRIBUTOR.

DISPENSATORY : Ph. *d. power* : *मुक्तिदा क्षमता.

DISPENSE (v.) : I. To distribute : q. v. II. To d. with : Ph. I

can not d. with a cap : *विरम्भं विना स्नानं न शक्नोमि ; *he can d. with your presence* : *तवानुपस्थितिमनुमन्तुं शक्तः.

DISPERSE (v. t.) : विरति, वि-, (कृ, c. 6.), *d.d up, sideways, and down* ऊर्ध्वनिर्दोऽनमवच कौर्षे, Ki. : v. TO SCATTER, DIFFUSE, DISPEL.

DISPERSE (v. i.) : (1) वि-सरति, प-, विप्र-, (द्य, c. 1.) v. TO SPREAD ; (2) नश्यति (नश्, c. 4.) (= to vanish). Ph. : *d.d to their several homes* : स्वं स्वं गृहं गच्छः.

DISPERSEDLY : (1) सर्वतः (= on all sides) ; (2) इतस्ततः (= here and there).

DISPERSION : (1) विकिरणं (= spreading) ; (2) विसर्पणं (= diffusion) ; (3) better by verb, "*the Jews in their d.*" बहुधावता हृद्दयः (after Ki.).

DISPIRIT : सत्वं or तेजो संश्रयति (c. of भंश्) : v. TO DISCOURAGE, DIS-HEARTENED.

DISPLACE : I. To put out of place : विपर्यस्यति (अस्, c. 4.). II. To remove : q. v. III. To discharge : पदान् चाक्षिपति (क्षिप्, c. 6.), संश्रयति (c. of भंश्), etc., *who d.d. Nahusha from the post of Indra* : पदान्मवीनः प्रसंश्रयां यो नहुषं अकार, R.

DISPLACEMENT : I. Lit. : विपर्यासः. II. Removal, discharge : q. v.

DISPLAY (v. t.) : (1) दर्शयति, प्र-, (c. of दृश्) v. TO EXHIBIT ; (2) प्रययति (c. of प्रश्) v. KNOWN, TO MAKE. *To d. itself* : v. TO REVEAL.

DISPLAY (subs.) : विकाशः : v. SHOW. Ph. : *d.s of poetic genius* : कवित्वशक्तेर्विलासाः, N.

DISPLEASE : (1) असन्तोषं जनयति (c. of जन्) ; (2) better by adj. असन्तुष्टः (ष्टा, ट्) : v. also TO ENRAGE.

DISPLEASING (adj.) : असन्तोषकरः (री, रं) : v. UNPLEASANT.

DISPLEASURE : असन्तोषः : v. ANGER, DISLIKE.

DISPORT : I. Subs. : v. PLAY. II. Verb : v. TO AMUSE, PLAY.

DISPOSABLE : (1) प्रदेयः (या, यं) (what can be given) ; (2) विनियोज्य (f. व्या) or योज्य (f. व्या) (what can be employed).

DISPOSAL : I. Arrangement : q. v. : (1) विन्यासः ; (2) विरचना. II.

Regulation, management : q. v. : निर्वाहः. III. Bestowal : q. v.

IV. Power, control, pleasure : q. v. : Ph. *since I saw you, I am at your d.* : दर्शनात् प्रभवति परवानयं जनः, K. ; *this is at your d.* : अत्र प्रभवति (भू, c. 1.) भवतो.

DISPOSE : I. To arrange : q. v. : विन्यस्यति (अस्, c. 4). II. To

employ, apply : q. v. : विनियोजयति (युज्, c. 10.). III. To incline,

impel : प्रचीदयति (बुद्, c. 10.). *D.d* : i. e. bent : -प्रवण (f. णा) or -शीलः (ला, ल्) in comp. Ph. : *I am not d.d to follow you* तवानुवृत्तिं न च कर्तुमुत्सहे (सह्, c. 1.), Ku.

DISPOSE OF : I. To direct, employ : q. v. : निर्दिशति (दिश्, c. 6.).

II. To get rid of : (1) ददाति (दा, c. 3.) v. TO GIVE ; (2) विक्रीणीते

(क्री, c. 9.) v. TO SELL. III. To finish : q. v. : समापयति (c.

of आप्.

DISPOSER : (1) विधातृ (m.) ; (2) नियन्तृ (m.).

DISPOSITION : I. Disposal, arrangement : q. v. II. Character :

q. v. : स्वभावः. III. Tendency, inclination : q. v. : प्रवणता.

DISPOSSESS : निष्कासयति (c. of कस्), "*d. the swain*": *भूमेर्यामिकं निष्कासय :

v. TO DRIVE AWAY, DEPRIVE.

DISPOSSESSION : निष्कासनं (?).

DISPROOF : निराकरणम् : v. REFUTATION.

DISPROPORTION : I. Lit. : (1) expr. by circum. ; (2) वैषम्यम्. II.

Unsuitableness : अयोग्यता.

DISPROPORTIONATE, DISPROPORTIONED : न तुलायुत (ता, तं), Vi. : v.

UNEQUAL, INADEQUATE.

DISPROPORTIONATELY : (1) विषमं . V. UNEQUALLY ; (2) असङ्गतं : V. UNSUITABLY ; (3) better by circum.

DISPROVE : निराकरोति (ऊ, c. 8.) : V. TO REFUTE.

DISPUTABLE : (1) विवदनीयः (या, यं) ; (2) विवदितव्य (f. व्या).

DISPUTANT : (1) विवदमानः (ना, नं) ; (2) ; विवादिन् (f. नौ).

DISPUTATION : विवादः : V. DISPUTE.

DISPUTATIOUS : (1) विवादप्रियः (या, यं) ; (2) विवादशीलः (वा, लं).

DISPUTATIOWSLY : V. OBSTINATELY.

DISPUTE (subs.) : (1) विवाद, *I do not like even their d.* एतेषां विवाद एव न मे रोचते, Mal. I. ; *if a d. arises about boundaries* : सीमां प्रति समुत्पन्ने विवादे, M. ; (2) कलहः (= altercation) ; (3) विचारः (= discussion) ; (4) वादः (= controversy).

DISPUTE (v.) : I. To debate, altercation : (1) विवदते (वद्, c. 1.), *by the cries of people d.ing amongst themselves* अन्वीत्वं विवदमानानां प्रजानामाक्रोशैः, D. VIII. ; (2) कलहायते (nomi.) (= to quarrel), *d.ing with a sage named Mandu* : मन्दनाथा मुनिना सह कलहायमानः, C. Ph. *a d.d point* विवादपदम्, M. II. To deny : q. v. : विवदते, *it is not to be d.d here* नैवात्र विवदितव्यम्, S.

DISPUTELESS : निर्विवादः (दा, दं) : V. UNDISPUTED.

DISPUTER : I. A denier : q. v. : विवदिह (m.). II. One fond of disputes : विवादप्रियः, and sim. comp.s.

DISQUALIFICATION : I. Disability : प्रसूङ्गः —> obstacle). II. Defect : निर्गुणः.

DISQUALIFY : expr. by अचमः (मा, मं) (= incapable) or अयोग्यः (ग्या, ग्यं) (=unworthy).

DISQUIET (subs.) : व्याकुलता : V. ANXIETY, UNEASINESS.

DISQUIET (v.) : आकुलयति (nomi.) : V. TO DISTURB, AGITATE. *D.ed* : V. RESTLESS, UNEASY.

DISQUIETNESS, DISQUIETUDE : V. DISQUIET.

DISQUISITION : विचारः : V. DISCUSSION.

DISREGARD (subs.) : (1) अनादरः ; (2) उपेक्षा : V. NEGLECT, CONTEMPT.

DISREGARD (V.) : (1) उपेक्षते (ईच्, c. 1.), *a rising enemy should not be d.ed* : उत्तिष्ठमानः परो नोपेक्षः, Si. ; (2) अवधीरयति (धीर्, c. 10.), *this is the fruit of d.ing the advice of a friend* अवधीरितमुद्धवाक्यस्य फलमेतत् ; (3) न चाद्रियते (हृ, c. 6.) V. TO CARE AND NOT ; DESPISE.

DISREGARDFUL : V. REGARDLESS, NEGLIGENT.

DISRELISH (subs.) : (1) अरुचिः ; (2) अनभिरुचिः. Ph. : *arises d. for food* : नास्ति रुचिर्भवति, Sr.

DISRELISH (V.) : न अभिनन्दति (नन्द्, c. 1.), K. : V. TO RELISH ; NOT.

DISREPUTABLE : अपयशस्करः (रौ, र्) : V. INFAMOUS, SCANDALOUS. A *d. person* : अभिशप्तः, Y.

DISREPUTE : अवज्ञा : V. DISGRACE, INFAMY.

DISRESPECT (subs.) : असम्मानम् : V. DISREGARD.

DISRESPECT (V.) : (1) न सम्मानयति (c. of मन्) ; (2) उपेक्षते (ईच्, c. 1.).

DISRESPECTFUL : सम्मानरहितः (ता, त्) : V. INSOLENT, UNCIVIL.

DISRESPECTFULLY : (1) वीतसम्मानं, etc. ; (2) उपेक्षया (=disregardfully) ; (3) अनादरेण (=disdainfully).

DISROBE : (1) विवस्त्रयति (nomi.) ; (2) विवस्त्रीकरोति ; (3) by circum., *every body has been d.ed except one—Bhishma* एकं शान्तनवं हित्वा सर्वे विवस्त्राः कृताः, Dh. [V. RUPTURE.

DISRUPTION : I. Lit. : स्फुटनम् : V. TO BURST. II. Fig. : भेदः :

DISSATISFACTION : (1) असन्तोषः ; (2) विरक्तिः. [विरक्तः (क्ता, क्तं).

DISSATISFY : expr. by past part. *D.ed* : (1) असन्तुष्टः (ष्टा, ष्टं) ; (2)

DISSECT : I. Medically : व्यवच्छिन्नति (च्छिद्, c. 7.). II. To examine minutely : खण्डशः समालोचयति (लोच्, c. 10.) (?).

DISSECTION : I. Lit. : व्यवच्छेदः. II. Fig. : खण्डशः समालोचना (?).

DISSECTOR : व्यवच्छेदकारिन् (m.) (१) ; व्यवच्छेदकः (?).

DISSEMBLE : निहृते, अप-, (ऋ, c. 2.), Mu. : v. TO CONCEAL.

DISSEMBLER : (1) नि-ह्रीष्ट, अप-, (m.) ; (2) ह्याघ्निकः (=hypocrite).

DISSEMBLINGLY नि-हृत्त्य, अप- : v. FALSELY.

DISSEMINATE : I. To disperse : प्र-किरति (क्, c. 6.), *seeds d.d on the ground* ; बीजानि प्रकीर्णानि महीतले, Vri. II. To spread : प्रसरति (छप्, c. 1.), *the rumour d.d in every direction* : प्रतिदिशं लोकवादः प्रासरत्, D.

DISSEMINATION : (1) प्रकिरणम् ; (2) प्रसरणम् : v. above.

DISSEMINATOR : expr. by verb.

DISSENSION : I. Disagreement : भेदः. II. Quarrel : q. v. : कलहः.

DISSENT (subs.) : (1) वैमत्यम् ; (2) असम्मतिः.

DISSENT (v.) : वैमत्यं or असम्मतिं प्रकाशयति (c. of काश्). Ph. : *without a d.ing voice* : विना कस्यापि वैमत्येन or सर्वेषामिवैकमत्येन.

DISSENTER *विमतिन् (f. नी).

DISSENTIENT : Ph. *without a d. voice* : *विना कस्यापि विमतेन.

DISSERTATION : (1) प्रबन्धः ; (2) निबन्धः.

DISSERVE : अपकरोति (क्, c. 8.) : v. TO INJURE, DISOBLIGE.

DISSERVICE : अपकारः : v. INJURY, DISADVANTAGE.

DISSEVER : v. TO SEVER.

DISSIMILAR : I. Unlike : q. v. : असदृशः (श्री, शं). II. Different : q. v. : भिन्नः (मा, नं).

DISSIMILARITY : (1) असदृश्यं (=unlikeness) : q. v. ; (2) विभिन्नता (= difference : q. v.).

DISSIMULATION : छत्रः : v. HYPOCRICY, DECEIT.

DISSIPATE : I. To disperse : q. v. : विकिरति (क्, c. 6.). II. To squander, consume : अवक्षिपति (क्षिप्, c. 6.). [नष्टचरित्रः (मा, नं).

DISSIPATED (alj.) : i. e. dissolute : (1) खण्डितव्रतः (ता, नं) ; (2)

DISSIPATION : I. Dispersion : विक्षिपः. II. Gay, vicious life :

अवुक्तासीनता (१), B. ; लाप्यटः (= debauchery).

DISSOCIATE : विद्वेद्यति (c. of श्लिष्) : V. TO SEPARATE.

DISSOCIATION : विद्वेषः : V. SEPARATION.

DISSOLUBLE : द्राव्यः (व्या, व्यं) : V. SOLUBLE.

DISSOLUTE : (1) उच्छृङ्खलः (खा, लं) ; (2) उद्दामः (मा, मं), *d. youths* : उद्दामानि यौवमानि, Me. : V. LEWD.

DISSOLUTENESS : (1) उच्छृङ्खलता ; (2) लाप्यटः (= lewdness).

DISSOLUTION : I. The act : (1) विद्रावणम् ; (2) विखयनम् ; (3) विगलनं.

II. The state : (1) लयः, वि-, प्र-, ; (2) गलनम्, वि-, ; (3) द्रुतिः, वि-.

DISSOLVE (v. i.) : (1) द्रवति, वि-, (द्रु, c. 1.), *d. quick* : द्रव द्रुतम्, N. ; (2) गलति, वि-, (गल्, c. 1.), *difference and identity have d.d.* : भेदभेदी गतिः, J. ; (3) लीयते, वि-, प्र-, (ली, c. 4.), *the star of the living world d.s.* : जीवलीकृतिलकः प्रलीयते, Ma.

DISSOLVE (v. t.) : द्रावयति, वि- (c. of द्रु) : V. TO MELT. *To d. a parliament* : मङ्गलसभां द्रावयति (?) ; V. also TO BREAK UP.

DISSONANCE, DISSONANCY : V. DISCORD.

DISSONANT : I. Discordant : विस्वरः (रा, रं). II. Discrepant : q. v.

DISSUADE (v.) : वारयति, नि-, (व, c. 10.), *I generously d. you* : कारुण्यात् वारयामि, Mah. : V. TO PREVENT ; TO ADVISE.

DISSUADER : (1) निवारकः ; (2) निवर्तयित (m.).

DISSUASION : (1) निवारणम् ; (2) निवर्तनम्.

DISSUASIVELY : (1) निवार्य ; (2) निवर्त्य.

DISSYLLABIC : द्वाक्षरः (रा, रं).

DISSYLLABLE : (1) द्वाक्षरम् ; (2) द्वाक्षरः शब्दः.

DISTAFF : (1) तर्जुः ; (2) तर्जुडी.

DISTANCE (subs.) : I. Space : (1) भूमिः (=space : q. v.), [I] *have come such a d.* : एतावतीं भूमिमायातः, K. ; (2) मध्यम् (=way :

q. v.) by what d. I am separated from my forces : किञ्चित्पञ्चना
 विच्छिन्नमिती वचं मे, K. II. Remoteness : (1) दूरम्, from a d. :
 दृगात्, P. ; (my) darling (is) at a d. : दूरे दयिता, Mu. ; what is d.
 to the active : किं दूरं व्यवसायिनां, H. ; (2) अन्तरं (= interval), trees
 at a d. of three leagues : त्रिव्यूहान्तरद्वयाः, B. p. ; (3) विप्रकर्षः, d.
 of time : कालविप्रकर्षः, Vi. III. In association : अविश्वस्यता, K. :
 v. also RESPECT.

DISTANCE (v.) : (1) दूरीकरोति, वि-, garden plants have been d.d by
 wild plants : दूरीकृता उद्यानलता वनलताभिः, Sa. ; (2) द्रवति (nomi.)
 (rare), d.ing the places reached द्रव्यत्प्रान्तमूर्तिविभाजम्, B.

DISTANT : I. Of objects : दूरस्थ (f. स्था). Ph. : the temple is not d.
 far : नातिदूरे सिंहायसनम्. II. Of relations, etc. : (1) दूरः (रा,
 रं) ; (2) विप्रकटः (टा, टं) (rare). III. Not cordial : अविश्वस्यः
 (आ, अं). IV. Discrepant, repugnant : विभिन्नः (त्रा, त्रं).

DISTANTLY : I. Remotely : दूर- in comp. II. Not cordially :
 अविश्वस्यम्.

DISTASTE : अरुचिः : v. DISRELISH, DISLIKE.

DISTASTEFUL : I. Of the palate : (1) अरुचि (mf.n.) ; (2) अरुच्यः (आ,
 अं). Ph. : is d. to the satiated : दृष्टाय न खदने, N. II. Offensive,
 unpleasant : q. v. : (1) अरुचिरः (रा, रं) ; (2) अरुच्यः (आ, अं).

DISTASTEFULNESS : (1) अरुचिता ; (2) अरुचिरता ; etc.

DISTEMPER : I. Disease : q. v. : पीडा. II. Tumult : q. v. III.
 Uncasiness : व्याकुलता.

DISTEMPERED : I. Diseased : पीडितः (ता, तं). II. Disturbed :
 व्याकुलः (ला, लं).

DISTEND : आ-धमति (आ, c. 1.) : v. TO INFLATE, SWELL.

DISTENS(T)ION : आध्मानम् : v. INFLATION, EXTENT.

[DISTICH : (1) श्लोकः (= verse) ; (2) युग्मकं (= a couple of verses).

DISTILL (v. i.) : I. To drop : q. v. II. To flow : q. v. III.

To use a still : *मद्यनिष्कर्षं करोति.

DISTILL (v. t.) : I. To let fall : पातयति (c. of पतृ). II. To extract : निष्कर्षति (कृष्, c. 1.) (?).

DISTILLATION : *मद्यनिष्कर्षः : v. TO DISTILL.

DISTILLER : *मद्यनिष्कर्षकः.

DISTILLERY : *मद्यनिष्कर्षशाला.

DISTINCT : I. Different, separate : q. v. : (1) विभिन्नः (ज्ञा, ज्ञ) ; (2) विविक्तः (ज्ञा, ज्ञ) (in philo.), S. II. Clear : स्पष्टः (ष्टा, ष्ट) : v. CLEAR (III).

DISTINCTION : I. Difference : q. v. : विशेष, *what d. have I between you and him* : कः खलु मे त्वयि तस्मिन् विशेषः, K. ; *to find d.* : विशेषम् अवाप्नोति, N. ; *ignorance of d.s* अविशेषज्ञता, K. ; *without d.* निर्विशेषः v. PROMISCUOUSLY. II. Discrimination : विवेकः. III. Division : q. v. : विभागः. IV. Eminence : (1) प्रतिष्ठा ; (2) गौरवम् ; (3) ख्यातिः (=renown).

DISTINCTIVE : (1) विशेषक (f. धिका) ; (2) भेदक (f. दिका) ; (3) विशेष (षा, ष) (= peculiar).

DISTINCTIVELY : सविशेषं or विशेषेण.

DISTINCTLY : I. Separately : q. v. II. Clearly : q. v. : सविशेषं or विशेषेण, *d. appears to me* सविशेषं मे प्रतिभाति, Ku. v. 35. III. In distinct words : भिन्नार्थम्, Sa.

DISTINCTNESS : I. Difference : (1) भिन्नता ; (2) पार्थक्यम्. II. Clearness : q. v. : स्पष्टता.

DISTINGUISH : I. In gen. : (1) विविनक्ति (विच्, c. 7.) (mentally), *who can sufficiently d. what is good and what is not good* : यः शुभमिदं न शुभमिदमिति विवेक्तुमशक्नु, K. ; (2) विशिनष्टि (शिष्, c. 7.) (= to particularize), *d. es the sage in seven (verses)* : सप्तभिर्मुनिं विशिनष्टि, M. n. ; (3)

परिच्छिनति (हिद्, c. 7.) (= to mark out), *the reverend lady should d. us as to our merits* : मनवती नौ गुणदोषतः परिच्छेत्तुमर्हति, Mah. ; (4) पृथक्करोति (= to separate : q. v.); (5) भिन्नति (भञ्, c. 1.) (= to divide : q. v.). II. To d. oneself : प्रतिष्ठा or उत्कर्ष or स्वातिं समते (लम् c. 1.), *who d.ed himself in winning the affection of his people* प्रजारक्ष्मसमवर्षः, R.

DISTINGUISHING (part. adj.) : भेदक (f. दिक्), *d. property* भेदको गुण, Si. III. 42. v. **DISTINCTIVE**.

DISTINGUISHED : i. e. famous : q. v. : (1) सम्प्रतिष्ठः (ष्ठा, ठ '); (2) विद्युतः (ता, तं); (3) विख्यातः (ता, तं).

DISTORT : I. To disfigure : q. v. : विरूपयति (रूप, c. 10.). II. To twist : q. v. : व्याकुञ्चयति. III. To pervert : q. v.

DISTORTION : I. Crookedness, deformity : q. v. II. Perversion : q. v.

DISTRACT : I. To draw away : q. v. : अपकर्षति (कर्ष, c. 1.). II. To confus. : आकुलीकरोति (कू, c. 8.); (2) मोहयति, वि- (c. of मुह). III. To make mad : *d.ed mind* प्रविचिन्तं चेतः, Ma. v. **MAD**.

DISTRACTEDLY : (1) चिन्तितम् ; (2) चिन्तितम् (mfn.) : v. **MADLY**.

DISTRACTEDNESS : चिन्तता : v. **MADNESS**.

DISTRACTION : I. Drawing away : अपकर्षः, -चं. II. Diversion : q. v. III. Agitation, perplexity : q. v. : जीभः. IV. Disorder : q. v. V. Madness : q. v. : चिन्तता.

DISTRAIN : *सम्पीडय गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.).

DISTAIN : *सम्पीडनग्रहणम्.

DISTRAUGHT : v. **DISTRACT**.

DISTRESS (subs.) : I. Misery, affliction : (1) दुःखम्, *seeing no end of (my) d.* दुःखस्यान्तमपश्यन्ती, Mat. ; (2) कष्टम् ; (3) शोकः (~ sorrow);

(4) क्लेशः (= pain). II. Calamity : q. v. : आपद (f.). III. A state of danger : क्लेशम्. IV. Distraining : *सम्पीडनग्रहणं.

DISTRESS (v.) : I. To afflict : (1) व्यथयति (c. of व्यथ्) ; (2) पीडयति (पीड्, c. 10.) ; (3) दुःखाकरोति. *D.ed* : (1) दुःखितः (ता, तं) ; (2) व्यथितः (ता, तं). II. To distrain : q. v.

DISTRESSFUL : v. **DISTRESSING**.

DISTRESSING (adj.) : (1) कष्टकरः (रौ, रं) ; (2) व्यथकः (का, कं) ; (3) दुःखग्रस्तः (सा, सं) ; (4) by subs., *what can be more d.* : ततो दुःखतरं तु किं, G. ; *what else will be more d. to narrate* किं वापरमतः कष्टतरमाख्यमन्यन्नविद्यति, K.

DISTRESSINGLY : v. **PITEOUSLY**.

DISTRIBUTE : (1) विभजति (भज्, c. 1.) (= to divide : q. v.) ; (2) वितरति (तृ, c. 1.) (= to give : q. v.) ; (3) विन्यस्यति (अस्, c. 4.) (= to arrange as of d.ing types) ; (4) परिकल्पयति (कृप्, c. 1.) (= to assign).

DISTRIBUTION : (1) विभाजः (= division) ; (2) विसर्गः (= giving), *taking is for d.* : आदानं हि विसर्गाय, R. ; (3) विन्यासः (= arrangement).

DISTRIBUTIVE : Ph. *D. justice* *विभागकारिधर्मः ; *d. adjective* *विभाग्यव्यञ्जकं विशेषणम्.

DISTRIBUTIVELY : (1) विभागशः ; (2) संविभागेन.

DISTRIBUTER : (1) विभागकर्तृ (m.) ; (2) दाह (= giver : q. v.).

DISTRICT : (1) प्रदेशः (?) ; (2) मण्डलं (?) : v. **COUNTRY, REGION**.

DISTRUST (subs.) : (1) अविश्वासः ; (2) अप्रत्ययः : v. **SUSPICION, DOUBT**.

DISTRUST (v.) : (1) न विश्वसिति, etc. v. **TO BELIEVE** ; (2) शङ्कते (शङ्, c. 1.) : v. **TO SUSPECT**. [expr. by verb.

DISTRUSTFUL : I. Suspicious : q. v. : अविश्वासिन् (f. नौ). II. *D. of* :

DISTRUSTFULLY : (1) अविश्वासेन ; (2) साशङ्कं (= apprehensively), *and d. followed by Rati* रत्या च साशङ्कमनुप्रयातः, Ku.

DISTURB : I. To derange : (1) विप्रकरोति (क, c. 8.) ; (2) आकुलीकरोति (= to confuse). II. To agitate : q. v. : आकुलीकरोति. III. To interrupt : q. v. : प्रतिवध्नाति (वध्, c. 7.).

DISTURBANCE : I. Commotion, disorder : q. v. : संचोभः. II. Agitation : q. v. : संचोभः. III. In law, perh. भङ्गः. IV. The act : expr. by verb.

DISTURBER : (1) संचोभकः (= agitator) ; (2) विप्रकर्ष (m.) (= deranger) ; (3) भङ्गकः (= interrupter).

DISUNION : I. Separation : q. v. : विधीनः. II. Disagreement : q. v. : भेदः.

DISUNITE : विधीनयति (युज्, c. 10.) : V. TO SEPARATE.

DISUSE (subs.) : (1) अव्यवहारः V. USE ; (2) विरामः V. CESSATION. To fall into d. विलुप्यति (लुप्, c. 6.), V. p.

DISUSE (v.) : V. TO USE and NOT.

DISUSED : Ph. d. to toil अज्ञातपरिश्रमः (मा, मं) ; d. from pain विरतवेदनः (ना, नं).

DITCH (subs.) : (1) परिखा (=moat), the d.es were filled up with spikes परिखाः कौले सुनिचिताः कृताः, Mah. ; (2) खातं (=trench), near the d. उपखातम्, D.

DITCH (v. t.) : I. To surround with a moat : परिखाया वेष्टयति (c. of वेष्ट्). II. To dig a d. : खातं करोति (with loc.).

DITCHER : (1) परिखाखनकः ; (2) खातकारः.

DITTANY : शकभेदः.

DITTO : I. Adj. or subs. : तथा. II. Verb. : तथास्तु, वदति (वद, c. 1.) (?).

DITTY : गीतम् : V. SONG.

DIURETIC : मूत्रलः (ला, लं), Sr.

DIURNAL : आह्निकः (की, कं) ; V. DAILY.

DIVAN : I. A council : q. v. : सभा. II. A c.-chamber : इन्द्रकान्.

II. A sofa : *दिव्यासनम्.

DIVE : I. To plunge : वि-गाहते, व्यत-, (गाह्, c. 1.), *they d.d into the Sarayu [for it], (but) were unsuccessful* : बन्धायमाक्षे सरयूं विगाह्य, R. II. Fig. : v. BOTTOM ; ABSORB.

DIVER : I. One who dives : विगाहकः. *A river-d.* : नदीषः, R. II. A bird : (1) जलकाकः ; (2) मङ्गुः ; (3) प्रवः (applied also to other aquatic birds).

DIVERGE : I. As opposed to converge : विसर्पति (वृप्, c. 1.) (?). II. To deviate : q. v. III. To differ : q. v.

DIVERGENCE : v. DEVIATION, DIFFERENCE.

DIVERGENT : विसर्पिन् (f. णी) (?).

DIVERS : (1) अनेकः (क्षा, कं) ; (2) नाना-, *d. colored* : नानावर्णः (र्णा, र्णै) or नानारागविरागः (गा, गं), Mah. : v. SEVERAL.

DIVERSE : I. Different : q. v. : भिन्नः (न्ना, न्नं). II. Various : q. v. : (1) नानाविधः (धा, धं) ; (2) वृथन्विधः (धा, धं), Ki.

DIVERSIFICATION : भेदः (= difference : q. v.).

DIVERSIFY : I. To variegate : q. v. II. To distinguish : q. v. : विभिन्नयति (शिक्ष्, c. 7.).

DIVERSION : I. The act of turning aside : अपवाहनम्. II. Amusement, sport : q. v. : विनीदः, -नं, *your friend without any d. निर्विनीदा सखी ते*, Me. ; *wishing for d. by a war* : रणेन विनीदमिच्छन्, Si. III. Mil. t. t. : expr. by verb : v. to DIVERT (III).

DIVERSITY : I. Dissimilitude : भिन्नता. II. Variety : नानाविधत्वम् ; better by adj. III. Distinctness : वृथकम्.

DIVERT : I. To turn aside : अपवाहयति (c. of वह्). II. To amuse : q. v. : विनीदयति (c. of नृद्). III. Mil. t. t. : expr. by circum. :

d.ing the enemy by appearing in front पुरस्तु दर्शनं दत्त्वा तत्तच्छत्रुतमिष्यमानं,
Ka. xviii. 57.

DIVERTING (adj.) : विनोदिन् (f. नो) ; विनोदकरः (रौ, रं).

DIVERTINGLY : expr. by part. विनोदयत् (f. नो).

DIVEST (v.) : I. To strip : हरति (ह, c. 1.), *and soon d.ed him of his armour* जहार चास्त्रादधिरेण वर्षा, Ki. *To d. of clothes* : विवस्त्रयति (nomi.) or विवस्त्रीकरोति. II. To deprive : q. v. : हरति.

DIVIDE (v. t.) : I. To apportion : (1) भजति, (commonly) वि, प्रवि, सं-, (भज्, c. 1.), *after the demise of the father, the sons should d. his property* : पितुर्युर्ध्वं गते पुत्रा विभजेयुर्वर्धनं पितुः, N. s. ; *d.d among the two wives* : पत्नीर्विभजे, R. x. 54. ; (2) वय्दयति (वय्द, c. 10.), *the rest should be d.d* : शेषं वय्दनीयम्, Viv. II. In arith. : (1) भजति, वि-, *d.ing, (we) get the quotient* भजनात्तन्मो गुण्यः, Li. ; (2) हरति (ह, c. 1.), *d.d by the remainder* : शेषैर्हृतः (ता, तं), Li. III. To sever, separate, cut into pieces : q. v. : विभजति, *as the Meru was not d.d and made over to the beggars* विभज्य मीरुं यदर्थिसातृकृतः, N. *To d. into two* : विधाकरोति ; *into three parts* : त्रिधाकरोति, Ve. IV. In opinion or interest : Ph. [*they are*] *neither combined nor d.d न संयुक्ता न भिन्नवृत्तयः*, Ki. i. 19.

DIVIDE (v. i.) : (1) विभक्तः (क्ता, क्तं) भवति ; (2) विभज्यते (pass.) (rare).

DIVIDEND : I. In arith. : भाज्यः, Li. II. A share made by division : अंशः (= share) ; लाभः (=profit).

DIVIDER : भाजकः, वि.

DIVINATION : V. PROPHECY ; AUGURY ; DIVINE (v.) (III).

DIVINE (adj.) : (1) दिव्यः (व्या, व्य) (best equiv.), *d. hide* दिव्यमजिनम्, S. p. ; *d. bed* शयनं दिव्यम्, Mah. ; (2) देवः (वै, वं), *d. language* देवी वाक्, U. ; (3) by comp. *d. intellect* देवधीः, B. ; (4) अमानुषः (वै, वं) (= not human) ; (5) अपार्थिवः (वै, वं) (= not earthly), R.

DIVINE (subs.): वेदविद् (mfn.) : v. THEOLOGIAN.

DIVINE (v.): I. To foresee : q. v. : पश्यति (दृश्, c. 1.) (=to see) or जानाति (ज्ञा, c. 7.) (= to know) (the context determining the exact sense). II. To guess : ऊहते (उह्, c. 1.). III. To practise divination : चनागतं or भविष्यन् वक्ति (वच्, c. 1.) or वदति (वद्, c. 1.): v. also AUGURY.

DIVINELY : I. Lit. : देववत् : v. EXTREMELY. II. Providentially : ईश्वरेच्छया ; नियत्या.

DIVINENESS : v. DIVINITY.

DIVINER : (1) देवज्ञः (= astrologer) ; (2) निमित्तज्ञः (augur).

DIVINING-BELL : *विगाह्यम्.

DIVINITY : I. Divine nature : (1) दिव्यता, *I have no doubt as to her d.* नहि मे संशयितिरस्या दिव्यतां प्रति, K. ; (2) देवत्वं, -ता, *even a stone acquires d.* : अश्मापि याति देवत्वम्, H. ; (3) देवतागुभावः, D. II. A god : q. v. : देवता. III. Theology : q. v. : वेदः.

DIVISIBILITY : भाज्यता, -त्वं, वि-, प्रवि-.

DIVISIBLE : भाज्यः (व्या, व्य'), वि-, प्रवि-, Vir.

DIVISION : I. Partition : विभागः (rarely भागः or प्रवि-), *d. of paternal property* : विभागीऽर्थस्य पितृस्य, Da. ; *one who knows d.s of countries and times* : देशकालविभागविन्, Ka. II. A section : विभागः, *by the d.s of the army* अनौकानां विभागेन, Mah. III. In arith. : (1) भजनम्, Vij. ; (2) हरणम्, Li. ; (3) भागहारः, *d. of fractions* : भिन्नभागहारः, Li. VI. Discord, disunion : q. v. V. Distinction : q. v.

DIVISOR : (1) भाजकः, Li. ; (2) हरः, Vij. ; (3) हारः, Li.

DIVORCE (subs.) : *विवाहलोपः ; वैधविच्छेदः ; त्यागः (= desertion).

DIVORCE (v.) : I. Lit. : *विवाहलोपं करोति ; त्यजति, परि-, (त्यज्, c. 1.) (= to desert), *d.ing an innocent wife* : निर्दोषां पत्नीं परित्यजन्, V. s. II. Fig. : निर्वासयति (c. of वस्).

DIVORCEMENT : "*bill of d.*" *विवाहलोपपन्नः : v. DIVORCE.

DIVULGE : I. To reveal : q. v. : विवक्षीति, *to d. a secret* : गुह्यं विवक्षीति,

D. II. To impart : q. v.

DIVULGER : भेत् (m.) (=betrayor) ; better by verb.

DIZZINESS : v. GIDDINESS : VERTIGO.

DIZZY : I. Giddy : q. v. II. Heedless : q. v.

Do (v. t.) : I. To effect : (1) करोति, कुरुते (ऊ, c. 8.) (the best equiv.)

command us what shall we d. आधिपतिः कुरुताम किं, Ku. vi. 24. ;

what is to be done to Sthavaraka : स्थावरकस्य किं कियतां, Mr. x. ; *not*

knowing what to d. : किंकर्तव्यतामूढः (डा, ड), K. ; *to d. penance* :

तपांसि करोति, Ki. ; (2) विदधाति or धत्ते (धा, c. 3.), *what is to be done*

with this wealth : किं विधेयमनयार्थसम्पदा, Si. ; *does both good and bad*

to animals : शुभञ्च विदधात्यशुभञ्च जन्तोः, Ma. 1. ; (3) अनुतिष्ठति (स्था, c.

1.) (=to perform), *this was done by fate* : दैवेनेदमनुष्ठितम्, Mu. III. ;

(4) निष्पादयति (=to accomplish : q. v.). II. When standing for

another verb, expr. by it or circum. : '*I have much to ask about*

it. '*Do so calmly,*' 'बहु प्रष्टव्यमत्र' । 'विश्रब्धं पृच्छ,' Nu. III. ; *address*

me as you have been accustomed to d. : यथाभ्यसमभिधीयताम्, U. 1. ; '*lis-*

ten and feel sure of.' '*I will do both.*' 'श्रुयतामवधार्यताञ्च' । 'उभयमपि

क्रियते,' Mu. (in this last ex. क्रियते does not stand for the principal

verbs, but उभयं means श्रवणं and श्रवधारणं). III. As simple

auxiliary verb, not expressed : *sir d. assist me in trouble* : क्रिष्टस्य मे

क्रियतामर्थं साहाय्यकम्, D. VIII. N. B. (a) When emphatic, expr. by

words given under *truly, surely, indeed*. (b) In interrogative sen-

tences, expr. by अपि, कश्चित्, etc. *do you set to penances according to*

your capability : अपि स्वशक्ता तपसि प्रवर्तसे, Ku. IV. To be done : as

of meat, etc. सिध्यति (सिध्, c. 4.), Bha. V. To deceive : q. v.

Do (v. i.) : I. To behave : q. v. II. To fare : Ph. *how d. you d.*

स्वान्तं ते, Mr. v. ; asks how you are doing त्वं कुशलं पृच्छति, Me. III.

To get on, succeed : q. v. Ph. : *I have done* साधयामि, R. xi. 91.

Do AWAY : Ph. *do away with begging* कृतमेव याज्ञया, Ki. xiv. 20. : *do away with (your) axe* समापयतु परशुम्, Vi.

Do FOR : I. Lit. : करोति, *if you would do this for me* यदि मे भवानिदं कुर्यात्, M. b. II. To do good : प्रियं करोति (with gen.), *what more shall I do for you* : किं ते भूयः प्रियं करीमि, Mr. x. : v. GOOD, TO DO. III. To destroy : q. v. : *उत्सादयति* (c. of सद), *I am done for* उत्सादितोऽस्मि, Mr. IV. To suit : q. v.

Do INTO : Ph. *do into Persian* पारसीवाचा करोति, Raj.

Do UP : v. TO PACK.

Do WITH : expr. by कार्ये or चर्यः with ins. : *what have you to do with him* कक्षेनार्यः, D. II. ; *I have nothing to do with Malavika* न मे मालविकया कश्चिदर्थः, Mal. III.

Do WITHOUT : expr. by circumlo., *unable to d. w. sensual pleasures even for a moment* इन्द्रियार्थपरिग्रहमचमः सीदमेकमपि क्षणान्तरम्, R.

DOCILE : (1) विनियः (या, यं) ; (2) शिवाप्रवणः (षा, षं) ; (3) अनुविधायिन् (f. नी) (=pliant).

DOCILITY : (1) विनियता ; (2) शिवाप्रवणता ; (3) अनुविधायित्वम्.

DOCK (subs.) : I. For ships : *पीताशयः, and sim. comp.s. II. For prisoners : *वृत्तिः. III. A plant : (1) खोलिका ; (2) रक्तसौगन्धिकः.

DOCK (v.) : I. Of ships : *पीताशये निवेशयति (c. of दिष्). II. To cut off : अयज्जन्तति (कृत्, c. 6.).

DOCKET (subs.) : I. A label or ticket : q. v. II. A summary : सारपत्रं (?).

DOCKET (v.) : सारपत्रं लिखति (लिख्, c. 6.) (?).

DOCK-TAILED : क्षिप्रबालबालधि (mfu.), and sim. comp.s.

DOCK-YARD : *नौनिर्माणस्थानं, and sim. comp.s.

DOCTOR (v.): I. A physician: q. v. देवः. II. A learned man: पण्डितः, *d. of laws*: दर्शनकर्मिणः.

DOCTOR (v.): विद्विषति (क्विन्, c. 1.): v. TO TREAT (TR).

DOCTORATE, DOCTORSHIP: विद्यादीपादि: (?).

DOCTRINAL: expr. by comp., *d. doctrine*: मतमेदः.

DOCTRINE: I. Instruction: q. v. II. An opinion: (1) मतम्, *the d. of Chārvāka*: चाग्निकमतम्, D. s.; (2) वादः, *atheistic d.*: निरीश्वरी वादः, P. p.; (3) तत्त्वं (= truth). III. Erudition: q. v.

DOCUMENT: लेखम्, *public d.*: राजसाचिकं (or राजकीयं) लेखम्, V. s.; *private d.*: आगपदं लेखम्, Mi.; *attested d.*: ससाचिकं लेखम्, V. s.; *to make a d.*: लेखं करोति, Y.; *to renew a d.*: पत्रलेखं कारयति, Y.: v. WRITING.

DOCUMENTARY: Ph. *d. evidence*: लेख्यप्रमाणम्; *d. debt*: लेख्यकृतसूचम्, Y.

DODDER: क्षतादिशेषः.

DODGE (subs.): कपटम्: v. TRICK.

DODGE (v.): I. To evade: q. v.: परिहरति (ङ, c. 1.). II. To play tricks, quibble: चातुरीं करोति (?).

DODGE, -s: (1) चातुरी; (2) भ्रात्रा (= deceit), *d. of the Lord*: विभी: भ्रात्राम्, Mu. I. 1.

DODGER: (1) चतुरः; (2) भ्रष्टः.

DODO: पक्षिविशेषः; *दीदः.

DOE: (1) मृगी; (2) हरिणी; (3) मृगशूः; etc.

DOER: (1) कर्तृ (f. वी); (2) कारिन् (f. वी); (3) विधाट (f. वी); (4) कारक (f. रिक्ता); (5) -कृत् in comp.

DOG (adj.): as a dog-fox: v. MALE.

DOG (subs.): I. The animal: (1) कुक्कुरः, *barked at by d.s* कुक्कुरे-र्बुद्धमानः, Mr.; *to throw to the d.s* कुक्कुरेभ्यः विपति (?); (2) श्वन् (m.), *human d.* श्वनः, Mah.; *let go the d.s* विमुच्यतां श्वनः, K.; *all that*

will go to the d.s. : तत् सर्वे शुनी गच्छन्, M. VIII. 90. Ph. : *hunting-d.*

आखेटिकः ; *mad-d.* चलकः. II. A constellation : *शमलचक्रम्.

DOG (v.) : गृह्यति or गृह्यते (गृह्, c. 4. and 10.).

DOG-BRIER, DOG-ROSE : जवा, पुष्पः.

DOG-CART : *लघुयानम्.

DOG-CHEAP : अत्यन्तस्वल्पमूल्यः (ल्या, ल्य') or -सुलभः (भा, भं).

DOG-DAY : *शुद्धदिनम् ; शवारः.

DOGE : प्रधानदण्डनायकः.

DOG-FANCIER : (1) शपोषकः, K. ; (2) शयाहिन् (m.), M. n.

DOG-FISH : हाडरः (?) : v. SHARK.

DOGGED : कर्कशः (शा, शं) : v. SULLEN, OBSTINATE.

DOGGEDLY, DOGGEDNESS : v. SULLENLY ; SULLENNESS.

DOGGEREL : i. e. *d. poetry* : कुकृतिता.

DOGGISH : *d. fellow* शनरः, Mah. : v. CHURLISH.

DOG-GRASS : वृणविशेषः.

DOG-LATIN : खेच्छलाटिनम् (?).

DOGMA : I. A doctrine : q. v. : मतम्. II. In bad sense : प्रलापः,
D. s. ; साहसवादः (?).

DOGMATIC, DOGMATICAL : I. Lit. : expr. by comp. II. In bad
sense : Ph. *d. assertion* प्रलपितं or जल्पितं (?) ; *d. person*
प्रलापिन् (?).

DOGMATICALLY : (1) साहसेन ; (2) धाट्टेन ; (3) विना प्रमाणेन.

DOGMATISM : (1) प्रलापप्रियता ; (2) साहसवादित्वम् (?).

DOGMATIST : प्रलापप्रियः (?) ; साहसवादिन् (?).

DOGMATIZE : (1) प्रलपति (लप्, c. 1.) (?) ; (2) साहसेन वदति (ऋ, c. 1.)
(?) ; (3) जल्पति (जल्, c. 1.) (?), *Vyasa d.d.* : व्यासी जजल्प, N.

DOGSTAR : *शनचक्र', and sim. comp.s.

DOG-WOOD : वृणविशेषः.

DOLE : *v. SUFFER.*

DOLE (verb.) : दुःखं कर्तुं : *v. SUFFER.*

DOLE (verb.) : I. A pain : *q. v. : खञ्ज.* II. Aims : *q. v. : दःखम्.* III. Grief : *q. v. : शोक.*

DOLE, DOLE OUT (*v.*) : दिवगतिं (तृ. ८. ११).

DOLEFUL : दुःखीकः (दा, डं) : *v. MOURNFUL.*

DOLEFULLY : दुःखीकम् : *v. MOURNFULLY, SADLY.*

DOLEFULNESS : दुःखीकता : *v. SADNESS : GRIEF.*

DOLL : (1) पुरवच or पुरिका, Ku. I. 29. ; (2) पादचिह्नः, (3) पुच्छी ; (4) शालभासिका ; (5) दाहवर्मा.

DOLLAR : मुद्राचिह्नः ; *द्वाराः.

DOLOROUS : शोकपरिप्लुतः (ता, तं) : *v. SAD.*

DOLOUR : शोकः : *v. GRIEF.*

DOLPHIN : I. A fish : *दालिफः. II. A constellation : धनिष्ठा ; यविष्ठा.

DOLT : अङ्कः : *v. BLOCKHEAD.*

DOLTISH : अङ्कः (डा, डं) : *v. STUPID.*

DOMAIN : अधिकारः : *v. DOMINION, ESTATE.*

DOME : I. A house : इर्यम्. II. A cupola : अर्द्धगोलग्रन्थम् (?).

DOMESTIC : I. Belonging to a house : (1) by comp., *d. affluence* गृहभूतिः, Mu. ; (2) गृह्यः (द्या, द्यं), *d. fire* गृह्यी वज्रिः, Vi. ; (3) गृहजः (जा, जं), गृह्यीपन्नः (जा, जं) (born in the home), *d. bullocks* गृह्यीपन्नौ त्वभी, P. II. Not wild : (1) बाल्य (f. ब्या) ; (2) बाल- in comp., *d. fowl* बालकुक्षुटः, M. III. Intestine : *q. v. : अन्तर्-* in comp. IV. Fond of home : गृहप्रियः (या, यं).

DOMESTIC (subs.) : गृहदासः (f. सी) : *v. SERVANT.*

DOMESTICATE : गृहवासकः (f. क्ता) करोति (?) : *v. TO TAME.*

DOMESTICATED : कृतगृहवासकः (जा, जं) (?) : *v. DOMESTIC.*

DOMICILE : निवास : v. ABODE, HOME.

DOMICILIARY ; निवास- in comp. "*d. visit*" निवासदर्शनम् (?).

DOMINANT (adj.) : प्रबलः (ला, ल'). *To be d.* : v. TO DOMINATE.

DOMINATE : शास्ति (शास्, c. 2.) : v. TO RULE, GOVERN.

DOMINATION : शासनम् ; v. RULE, SWAY.

DOMINEER : (1) शास्ति (शास्, c. 2.) (= to rule) ; (2) कदर्थयति (अर्थ, c. 10.)
(= to oppress).

DOMINEERING (adj.) : उद्धतः (ता, तं) : v. HAUGHTY, BOLD.

DOMINICAL : ऐशः (श्री, शं) (?). Ph. *d. day* मङ्गलवारः.

DOMINICAN : *डोमिनिकः (की, क').

DOMINIE : I. A school master : q. v. II. A parson : q. v.

DOMINION : I. Authority, power : q. v. : आधिपत्यम्. II. In pl.
kingdom, country : q. v. : राज्यम् ; विषयाः (m. pl.).

DOMINOS (pl.) : a game : *चतुरस्रक्रीडा.

DON : मर्द (m.) (in addressing) : v. GRANDEE.

DONATION : दानम् : v. GIFT, GRANT.

DONATIVE : दानम् : GIFT, PRESENT.

DONJON : गुप्तिः (?).

DONKEY : खरः : v. ASS, MALE.

DONOR : दातृ (f. त्री) : v. GIVER.

DOOLY : दोला.

DOOM (subs.) : I. Sentence : दण्डाज्ञा. II. Lit. परिणामः.

DOOM (v.) : I. To condemn : दण्डयति (दण्ड, c. 10.). II. To destine :
Ph. *only d.ed to distress* : केवलदुःखभाजनम्, K. : v. FATED.

DOOMSDAY : महाविचारदिनं, and sim. comp.s (?).

DOOMSDAY-BOOK : *ईलखीयभूमिपत्रिका "विजय" राजाज्ञया संगृहीता.

DOOR : (1) द्वारं (lit. and fig.), *near the d.* : द्वारोपान्ते, Me. ; *to open a d.* :
द्वारं विडधोति, Ku. ; *shut the back d.* : पिधेहि पच्छद्वारकं, Mr. II. ; *d.s*

of income broke down : आयं ाराणि व्यशीर्यन्त, D. VIII. ; *death's d.* : मृत्यु-
हारम्, H. ; (2) हार् (f.) (rare, except in the loc.), *who is at the d.* : कोऽयं
हारि तिष्ठति, Mu. II. ; (3) कपा (वा, टः (mn.)) (the leaf of a d.). Ph. :
from d. to d. : गृह्णाद्गृहम्, D. ; (b) *in d.s* गेहे, U. ; (c) *out of d.s*
वहिः ; *next d. to* (i. e. bordering on) अनन्तरः (रा, रं) ; "*the fault lies*
at my d. *हारे मे वर्तते दोषः.

DOOR-KEEPER : (1) द्वारपालः ; (2) द्वारिन् (m.) ; (3) द्वाररक्षकः ; (4) दौवा-
रिक्, B.

DOOR-POST : द्वारस्तम्भः.

DOOR-BILL : (1) द्वारपिच्छी ; (2) देहलिः, -ली (f.).

DOOR-WAY : द्वारम् : V. DOOR.

DORIAN, DORIC : *डोरः (रा, रं).

DORMANT : I. Lit. : सुप्तः (मा, मं). II. Fig. : V. OBSOLETE, HIDDEN.

DORMITORY : (1) शय्यागृहम् ; (2) शयनगृहम् ; and sim. comp.s.

DORMOUSE : *हचसूषिकः.

DORSAL : (1) पृष्ठ- in comp., *d. bone* पृष्ठवंशः ; (2) पृष्ठाः (डा, डं).

DOSE (subs.) : expr. by circum., *should give this medicine in d.s. of*
three rattis रसमिमं रत्तिकात्रयमितं दद्यात्, Bha. ; *should increase the*
d, every day by one ratti प्रतिदिनं तस्यैकैको रत्तिका वर्धयेत्, Bha.

DOSE (v.) : i. e. to prepare or give d.s. : expr. by circum.

DOT (subs.) : दिन्दुः.

DOT (v.) : I. Lit. : दिन्दुना विप्रयति (विङ्, c. 10.). II. To diversi-
fy : "*d'ed with cottuges*" इतस्ततः कुटीरैः समलङ्कृतः.

DOTAGE : जराजीर्णेन्द्रियता ; जरा (=decrepitude).

DOTAND : जराजीर्णेन्द्रियः (या, यं).

NOTE UPON (v.) : अत्यन्तानुरागवत् (f. तौ) (with loc.).

DOTINGLY : I. Fondly : अत्यन्तानुरागेण. II. Foolishly : q. v.

DOUBLE (adj.) : I. Two-fold : (1) द्वि- in comp. ; (2) द्विकः (का, कं).

II. As much again : दिगुणः (षा, षं), *d. pay* दिगुणवेतनम्. III.

In pairs : द्वन्द्वीभूय. IV. Deceitful, ambiguous : q. v. : perh.

दि- in comp., *having a d. meaning* द्वयर्थः (र्था, र्थै), Va.

DOUBLE (subs.) : I. Twice as much : दिगुणम्. II. A trick : q. v.

III. Companion : q. v.

DOUBLE (v.) : I. Lit. : दिगुणीकरोति. II. To be d. of : दिगुणः (षा,

षं). III. To up : दिभक्तिं करोति (?). Ph. : *to d. a cape* "प्रलम्बं लङ्घयति.

DOUBLE (v. i.) : I. Lit. : दिगुणीभवति. II. To return : परावर्तते (उत्, c. 1.). III. To play false : कलनां करोति.

DOUBLE-BARRELED : "दिनालः (ला, लं).

DOUBLE-DEALER, DOUBLE-DEALING : v. DECEITFUL.

DOUBLE-DEALING (subs.) : v. DECEIT, ARTIFICE.

DOUBLE-ENTENDRE : द्वयर्थः (र्था, र्थै), Va.

DOUBLE-FACED : prob. द्विमुखः (खा, खं) : v. DECEITFUL.

DOUBLE-HEADED : द्विशिरस् (mf. n.), and sim. comp.

DOUBLE-LOCK (v.) : "तालकद्वयेन पिदधाति (धा, c. 3.).

DOUBLE-TONGUED : द्विजिह्व (f. ह्वा) (lit. and fig.), Si. i. 63.

DOUBLET : I. A pair : q. v. : युग्मम्. II. A vest : चोलः, -कः.

DOUBLY : (1) द्विः ; (2) दिगुणम्.

DOUBT (v.) : (1) संशये (शी, c. 2.), *was d. ingly received by the kings*

संशय्य नृपैः प्रपन्नः, Ki. ; (2) संदिग्धे (दिह्, c. 7.), *a man alone d. s in*

things to be done : एकः सन्दिग्धे कार्यवस्तुनि, Si. ; (2) शङ्कते, चा-, वि-,

(शङ्, c. 1.) (=to apprehend), *from whom (you) d. disgrace* : यतोऽनधी-

रणा विशङ्कते, Sa. ; (4) न प्रत्येति (इ, c. 2.) (= not to believe : q. v.).

DOUBT (subs.) : (1) संशयः, *without d.* : असंशयम्, Sa. ; *I have only one*

d. about (his) form : रूपे मे संशयस्तु कः, Mah. ; (2) सन्देहः, *he is in*

d. even of our marriage : [आर्यस्य] परिणय एव सन्देहः, Sa. v. ; (3)

ग्रहा, आग्रहा (apprehension), *I will remove your d.* : तवाग्रहामपनेष्यामि,
Sa. v.

DOUBTER : (1) संशयित (m.) ; (2) सन्देष्टृ (m.).

DOUBTFUL : (1) सन्दिग्धः (ग्धा, ग्ध'), *d. as (in this verse) सन्दिग्धं यथा*,
Kav. ; (2) सांशयिकः (कौ, कं) ; (3) सन्देहयुक्तः (क्ता, क्त') ; (4) संशयापन्नः
(त्रा, त्रं) ; (5) शङ्कनीयः (या, यं). *To be d.* : i. e. to have doubts
v. DOUBT.

DOUBTFULLY : (1) ससन्देहम् ; (2) ससंशयम् ; (3) सन्दिग्धम्.

DOUBTINGLY : (1) संशय्य ; (2) सन्दिग्ध ; (3) साशङ्कम्.

DOUBTLESS : निःसन्देहः (हा, हं) : v. UNDOUBTED.

DOUBTLESSLY : निःसन्देहम् : v. UNDOUBTEDLY.

DOUCEUR : पारितोषिकम् : v. PRESENT, GIFT.

DOUGH : पिष्टगोधूमचूर्णपिष्टः (?).

DOUGHTY : विक्रान्तः (न्ता, न्त') : v. VALIANT, ILLUSTRIOUS.

DOVE : I. Lit. : कपोतः. II. Fig. : v. DARLING.

DOVE-COT : (1) कपोतपालिका ; (2) विटङ्कः (rare), Vi.

DOVE-TAIL (subs.) : *कपोतपुच्छवन्धः.

DOVE-TAIL (v.) : v. TO UNITE ; FIT.

DOWAGER : विधवा (= widow : q. v.).

DOWER (subs.) : I. Any gift : दानम्. II. Woman's : यौत(तु)कं,
mother's d. : मातुर्यौतकम्, M.

DOWERED : यौत(तु)कवती, and sim. comp.s.

DOWERLESS : यौतकहीना (a d. woman) ; निर्धनः (ना, नं) (=poor).

DOWN (subs.) : i. e. soft hair : कोमलरीमन् (n.) (?). *Eider-d.* : ईंसनूतं (?), D.

DOWNS (subs.) : I. A bank : स्थलम्. II. Low ground : निम्न or
निम्नप्रदेशः, *ups and ds.* : निम्नोन्नतानि, II. ; *on the road having ups and*
d. : मार्गे नदीन्नतभूमिप्रागे, Sa. III. Fig., d. fall : पातः, *ups and ds. of*
men : पातोत्पाता मनुष्याणाम्, H.

Down (prop.): I. Below : expr. by adv. II. D. the same line :
gen. not expr. : *d. the stream* : अग्निस्रोतस्.

Down (adv.): अधः, for which it does not go d. : येन नेयमियादधः, Go.;
looking d. : अधोऽवलोक्य, Ana.; (2) नीचैः, goes up and d. नीचैर्गच्छत्यपरि
च, Me. Ph. : “*d. with the palace*” : अधः पातय प्रासादम् ; *d. to the pre-*
sent time अद्य यावत्.

Down (adj.): of trains, etc. : निखगामिन्, (f. नी) (?).

Downcast : (1) अधोमुखः (स्त्री, खं), and sim. comp.s, *Karna d. from de-*
jection : कर्णो दैत्यादधोमुखः, Mah.; (2) विषण्ण (f. ञ्ण) (= dejected). Ph. :
with d. eyes अधोदृष्टि (mf.), and sim. comp.s.

Downfall : (1) विनिपातः ; (2) अवपातः ; (3) पतनम् ; (4) अयः : v. RUIN,
DESTRUCTION.

Downhearted : दीनमनस् (mf.), Mah. ; and sim. comp.s.

Downhill (adj.): पातुक्कः (का, कं) : v. SLOPING.

Downright (adj.): I. Plain, artless : q. v. : स्पष्टः (ष्टा, ष्टं). II.
Open, absolute : स्पष्टः (ष्टा, ष्टं), *d. nonsense* स्पष्टनिरर्थकभाषितम्.

Downright (adv.): I. Lit. : नीचैः. II. Plainly : q. v. :
स्पष्टम्.

Downward (adj.): (1) अधोगामिन् (f. नी); (2) पातुक्कः (का, कं) (= *sloping*).

Downwards (adv.): I. Lit. : अधः : v. DOWN. II. From a remote
time : पूर्वैभ्यः (abl. pl.).

Downy : I. Lit. : कीमललीलमयः (यौ, यं) (?). II. Fig., soft, calm :
कीमलः (ला, लं).

Dowry : यौतुकं : v. DOWER.

Doxy : I. In good sense : दयिता. II. In bad sense : दम्भक्री.

Doze : निद्रायते (nomi.), Mal. : v. TO SLEEP.

Dozen : द्वादशन् (mf.) : v. TWELVE.

ग्रहा, आग्रहा (apprehension), *I will remove your d.* : तवाग्रहामपनेष्यामि,
Sa. v.

DOUBTER : (1) संशयिष्ठ (m.) ; (2) सन्देष्टु (m.).

DOUBTFUL : (1) सन्दिग्धः (ग्धा, ग्ध'), *d. as (in this verse)* सन्दिग्धं यथा,
Kav. ; (2) संशयिकः (कौ, कं) ; (3) सन्देहयुक्तः (क्ता, क्त') ; (4) संशयापन्नः
(न्ना, न्न') ; (5) शङ्कनीयः (या, यं). *To be d.* : i. e. *to have doubts*
v. DOUBT.

DOUBTFULLY : (1) ससन्देहम् ; (2) ससंशयम् ; (3) सन्दिग्धम्.

DOUBTINGLY : (1) संशय्य ; (2) सन्दिग्ध ; (3) साशङ्कम्.

DOUBTLESS : निःसन्देहः (ह्रा, ह्रं) : v. UNDOUBTED.

DOUBTLESSLY : निःसन्देहम् : v. UNDOUBTEDLY.

DOUCEUR : पारितोषिकम् : v. PRESENT, GIFT.

DOUGH : पिष्टगोधूमचूर्णपिण्डः (?).

DOUGHTY : विक्रान्तः (न्ता, न्तं) : v. VALIANT, ILLUSTRIOUS.

DOVE : I. Lit : कपीतः. II. Fig. : v. DARLING.

DOVE-COT : (1) कपीतपालिका ; (2) विटङ्कः (rare), Vi.

DOVE-TAIL (subs.) : *कपीतपुच्छवन्धः.

DOVE-TAIL (v.) : v. TO UNITE ; FIT.

DOWAGER : विधवा (= widow : q. v.).

DOWER (subs.) : I. Any gift : दानम्. II. Woman's : यौत(तु)कं,
mother's d. : मातुर्यातिकम्, M.

DOWERED : यौत(तु)कवती, and sim. comp.s.

DOWERLESS : यौतुकहीना (a d. woman) ; निर्धनः (ना, नं) (=poor).

DOWN (subs.) : i. e. soft hair : कोमलरोमम् (n.) (?). *Eider-d.* इंसनूखं (†), D.

DOWNS (subs.) : I. A bank : खलम्. II. Low ground : निचं or
निचप्रदेशः, *ups and ds.* : निचोन्नतानि, II. ; *on the road having ups and*
d. मार्गे नदीव्रतभूमिभागे, Sa. III. Fig., *d. fall* : पातः, *ups and ds. of*
men : पातीत्याता मनुष्याणाम्, H.

Down (prop.) : I. Below : expr. by adv. II. D. the same line :
gen. not expr. : *d. the stream* : अनुक्षीतसु.

Down (adv.) : अधः, *for which it does not go d.* : येन नेयमियादधः, Go. ;
looking d. : अधोऽवलोक्य, Ana. ; (2) नीचैः, *goes up and d.* नीचैर्गच्छत्युपरि
च, Me. Ph. : "*d. with the palace*" : अधः पातय प्रासादम् ; *d. to the pre-*
sent time अद्य यावत्.

Down (adj.) : of trains, etc. : निक्षगामिन्, (f. नी) (३).

Downcast : (1) अधोमुखः (स्त्री, खं), and sim. comp.s, *Karna d. from de-*
jection : कर्णो दैन्यादधोमुखः, Mah. ; (2) निषण्ण (f. ञा) (= dejected). Ph. :
with d. eyes अधोदृष्टि (mfñ.), and sim. comp.s.

Downfall : (1) विनिपातः ; (2) अवपातः ; (3) पतनम् ; (4) अयः : v. RUIN,
DESTRUCTION.

Downhearted : दीनमनस् (mfñ.), Mah. ; and sim. comp.s.

Downhill (adj.) : पातुक्कः (क्का, कं) : v. SLOPING.

Downright (adj.) : I. Plain, artless : q. v. : स्पष्टः (ष्टा, ष्ट'). II.
Open, absolute : स्पष्टः (ष्टा, ष्ट'), *d. nonsense* स्पष्टनिरर्थकभाषितम्.

Downright (adv.) : I. Lit. : नीचैः. II. Plainly : q. v. :
स्पष्टम्.

Downward (adj.) : (1) अधोगामिन् (f. नी) ; (2) पातुक्कः (क्का, कं) (= *sloping*).

Downwards (adv.) : I. Lit. : अधः : v. DOWN. II. From a remote
time : पूर्वैभ्यः (abl. pl.).

Downy : I. Lit. : कीमललीमयः (यी, यं) (?). II. Fig., soft, calm :
कीमलः (ला, लं).

Dowry : दौतुकं : v. DOWER.

Doxy : I. In good sense : दयिता. II. In bad sense : बन्धकी.

Doze : निद्रायते (nomi.), Mal. : v. TO SLEEP.

Dozen : द्वादशन् (mfñ.) : v. TWELVE.

DOZINESS : निद्राशीलता (?) : v. SLEEPINESS.

DOZING, Dozy : निद्राशीलः (ला, लं) (?) : v. SLEEPY.

DRAE (adj.) : पिङ्गलः (ला, लं) : v. BROWN.

DRAE (subs.) : I. A slut : बन्धकी. II. A woollen cloth : *द्राव.

DRACHM ; DRACHMA : द्रुप्यमुद्राविशेषः.

DRAFF : उच्छिष्टः : v. REFUSE.

DRAFT : I. Draught : q. v. II. A bill of exchange : *निष्कर्षपत्रः :
v. BILL.

DRAG (subs.) : I. Of an Indian boat : गुणः. II. A d.-net : आकर्षजालं. III. A hook : आकर्षणी. IV. A carriage : लिपयानं (?).
V. A harrow : q. v. VI. A break : q. v.

DRAG (v. t.) : I. To draw : q. v. : कर्षति, आ-, (कृष्; c. 1.), *to d. hounds* : कौलियकानाकर्षति, K. II. To earn : q. v. Ph. : *to d. or d. on life* जीवनं वाहयति (c. of वह्).

DRAG (v. i.) : i. e. to hang to the ground : लुठति (लुठ्, c. 6.), H. Ph. *the matter d.'d on for a year* *एकवर्षं अचालार्थः.

DRAGGLE : v. TO DRAG. *D.-tailed* : v. UNTIDY.

DRAGNET : आकर्षजालम्.

DRAGOMAN : व्याख्यात (m.) (?).

DRAGON : *नागसिंहः.

DRAGOON (subs.) : अश्वारीहः (=horseman).

DRAGOON (v.) : I. Lit. : अश्वारीहैः वशीकरोति (कृ, c. 8.). II. Fig., *to harass* : सम्पीडयति (पीड्, c. 10.).

DRAIN (subs.) : (1) *मलप्रणाली (=sewer) ; (2) जलप्रणाली (=water-course) ; (3) जलनिर्गमः (for the exit of water) ; (4) धनः (= 3), Si.

DRAIN (v. t.) : I. To draw off water : *to d. a marsh* : अनूपप्रदेशस्य जलम् अपकर्षति (कृष्, c. 1.) or अपवाहयति (c. of वह्) or निर्गमयति (c. of गम्).

II. Fig. : (1) चपयति (c. of चि) v. TO EXHAUST ; (2) रिक्तौकरोति
v. TO EMPTY. III. To filter : q. v.

DRAINAGE : *जलनिर्गमप्रणाली, and sim. comp.s.

DRAKE : कादम्बः : v. DUCK.

DRAM : I. Lit. : मानविशेषः. II. Drinking : पानं. *D.-drinker* मद्यपः
v. DRUNKARD. *D.-shop* : शौखिकालयः ; गुष्टापानम्. [Sah.

DRAMA : I. A play : नाटकम्. II. The d. : दृश्यकाव्यं or दृश्यं काव्यम्,

DRAMATIC, -AL : expr. by comp., *d. genius* *दृश्यकाव्यशक्तिः ; *d. composition* दृश्यकाव्यं or -प्रबन्धः.

DRAMATICALLY : (1) नाट्येन (by representation) ; (2) दृश्यकाव्यानुसारेण
(according to drama).

DRAMATIST : (1) कविः (=poet : q. v.) ; (2) नाटकप्रणेता (m.) (?).

DRAMATIZE : नाटकयति (nomi.) (?).

DRAPE : वस्त्रैर्मूषयति, वि-, (मूष्, c. 10.) or मण्डयति (मण्ड्, c. 10.).

DRAPER : लोमशवस्त्रविक्रेता (m.) or विक्रयिन् (m.) (?).

DRAPERY : I. Cloth : लोमशवस्त्रं (?). II. D.-selling : लोमशवस्त्र-
विक्रयः (?). III. For statues, etc. : परिच्छदः.

DRAUGHT : I. Drawing : आकर्षणं, -णं. II. Load carrying : धुर्वहनम्.
D.-cattle : धुर्यः or धुर्वहः. III. Drinking : q. v. : पानं. IV.
Delineation : लेखनम्. V. That which is drawn : expr. by circum.,
"which brought him a great d." *येन बहुल्लष्टमासीत्. VI. A
potion : q. v. VII. A detachment : q. v. VIII. A sketch :
q. v. IX. A draft : *निष्कर्षपत्रम्. X. Current of air : शीघ्रः :
v. CURRENT. XI. A drain : मलनिर्गमः. XII. Of ships : Ph.
"a ship of 12ft. d." *अष्टद्वसजलगामिपीतः. XIII. In pl., a game :
अष्टापदक्रीडा (f), *d.-board* अष्टापदम् (f).

DRAUGHTSMAN : I. A drawer : (1) लेखकः ; (2) चित्रकरः (= painter).
II. A tippler : मद्यपः. III. For playing draughts : शारिः.

DRAW (v. t.) : I. To pull : कर्षति, आ-, (कर्ष्, c. 1.), *d.s a snake out of the basket* : भुजङ्गमाकर्षति पेटिकायाः, V. t. ; *d.ing his sword* : खड्गमाकर्ष्य, Ve. III. ; *d.n up to the ear* : आकर्षकटः (टा, टं), R. IX. 57. ; *d.ing the sheet rolled up under his arm-pit* : कक्षतखलुच्छीकृतं पटमाकर्ष्य, Mr. II. ; *to d. a curtain* : जवनिकाम् आकर्षति (?) (there were no sliding curtains among the Hindus). Fig. : *d.n by fame* : यशसाकर्षट. (टा, टं) : V. TO ALLURE. II. To extract : q. v. : निष्कर्षति, *intended to d. money from Kuvera* निष्कर्ष्य कुवेरात्, R. v. 26. III. To lift : q. v. : उद्वहति (अव्, c. 10.), *d.ing water to quench thirst* : पिपासां प्रतिकर्तुमुदकमुद्वहन्, D. IV. To delineate : लिखति, अभि-, आ-, (लिख्, c. 6.), *the person d.n on the canvas* : पटे लिखितं पुरुषं, D. IV. V. To write : लिखति, अभि-. VI. To deduce : q. v. VII. To require a depth of : Ph. *it d.s six feet of water* : *चतुर्हस्तजले गच्छति. VIII. To gain : q. v. Misc. : *to d. the breast* : स्नानम् आकर्षति (?) or पिबति, B. p. ; *to d. an animal* : पशूः क्रीमादीन्पिबति (after D.) ; *serpents d. air* : सर्पाः पिबन्ति पवनम्, P.

DRAW (v. i.) : I. To pull : आकर्षति. II. To be d.n : आकर्ष्यते (pass. of कर्ष्). III. To contract : q. v. IV. To sketch : q. v.

DRAW AWAY : अपकर्षति, वि-, *Chandragupta has been d.n a. from Chánakya* : अपकर्ष्यचाणक्याचन्द्रगुप्तः, Mu.

DRAW BACK : I. Trans. : प्रति-कर्षति, प्रत्या-. II. Intrans. : परावर्तते, प्रत्या-, प्रतिनि-, (वृत्, c. 1.) : V. TO RETREAT.

DRAW IN : I. To bring in : कर्षति, आ-, वि-, *d.s in fortune* : विषं विकर्षति, Ki. II. To entice : q. v. : आकर्षति.

DRAW NEAR OR NIGH : (1) सन्निकर्षति, D. I. ; (2) प्रत्यासीदति (सद्, c. 1.), *time for going home d.s n.* : प्रत्यासीदति गृहगमनकालः, K.

DRAW OFF : I. Lit. : अपकर्षति, आ-, अपा-, *d.ing off the eyes from*

the king : अग्निपालमुखादाज्यं चतुः, K. II. To withdraw, retire :
q. v.

DRAW ON : I. To draw in : q. v. II. To draw near : q. v. III. To
make a draft : *to d. on the Bank of Bengal* : *वङ्गधनगारात् निष्कर्षति.

DRAW OUT : I. To draw : v. DRAW (1). II. To extract : v. DRAW
(11). III. To stretch, extend : q. v. IV. To prolong : q. v.

DRAW OVER : prob. समाकर्षति : v. TO BRING OVER.

DRAW TOGETHER : समाकर्षति : v. TO BRING TOGETHER.

DRAW UP : I. Lit. : उत्कर्षति, R. II. To compose : लिखति (लिख्,
c. 8.). III. To arrange troops : (1) विन्यस्यति (अस्, c. 4.); (2)
विरचयति (रच्, c. 10.).

DRAWBACK : (1) हानिः (= loss) ; (2) प्रल्यूहः (obstacle). [1.), Ram.

DRAWBRIDGE : *आकर्षसेतुः ; यन्त्रीपेतसंक्रमः, Ram. *To close (it)* हरति (ह, c.

DRAWEE : of a cheque : *आदिष्टनिष्कर्षः.

DRAWER : I. Lit. : कर्षकः, आ-. II. A painter : लेखकः. III. Of a
cheque. : *निष्कर्षकः. IV. A sliding box : *निष्कर्षची. V. In
pl., a garment : जहाजः. Ph. *a chest of d.s.* : *निष्कर्षपेटिका.

DRAWING (subs.) : I. The act : आकर्षः, -चं. II. Delineation :
चित्रकर्मण् (n.). III. A picture : q. v. : *whose d. is it* : केनेदं
लिखितम्. IV. In lotteries : निःसारणम् (?).

DRAWING-MASTER : चित्रशिक्षकः (?), and sim. comp.s.

DRAWING-ROOM : सभाजनकीठः (1). Ph. *to hold a d.* *सभाजनकीठं करोति.

DRAWL (v.) : मन्दं मन्दम् उदीरयति (हर्, c. 10.) : v. TO UTTER.

DRAY, DRAY-DART : शकटः.

DRAYMAN : शकटवाहकः.

DREAD (subs.) : आसः, ति-, d.-inspiring आसजननः (नी, न'), Ki. : v. FEAR.

DREAD (adj.) : v. DREADFUL, TERRIBLE. [me : मत्तासान्, Ve.

DREAD (v.) : बस्यति, ति-, (अस्, c. 4.) (with abl.) : v. TO FEAR. Ph : *d.ing*

DREARY (a.) : चीरः (रा, र') : V. DESOLATE.

DREARINESS : (1) चीरता : व. DESOLATION, CHEERLESSNESS. (2) चीरः रा, र' ; (3) क्लेशः (का, क').

DREARILY : (1) चीरं ; (2) निराशः (निरा, श) ; (3) क्लेशम्.

DREARINESS : (1) क्लेशः ; (2) क्लेशः, नि. ; (3) चीरः.

DREARINESS : निराशः (निरा, श) : V. FEELLESS.

DREAM (verb.) : I. Lit. : (1) स्वप्नः, *to have a bad d.* दुःस्वप्नं पश्यति, D. viii. ; (2) सुप्तिः or सुप्तिः, *pleasant d.* : सुषुप्तिका. Sa. iv. Ph. *to speak in d.* : उन्मुखान्ते (उन्मुख, U. II. Fig. Ph. *pleasures are but d.* वाक्यः स्वप्नपमाः, Ki. xi. 24.

DREAM (v.) : I. Lit. : (1) स्वप्नं पश्यति (इष्ट, c. 1.) (=to d. of something, *d.t that the moon had entered into the mouth of Vilasacati* : स्वप्नं विश्रामयत्या चानने ऋषिर्न प्रविशत्यमराचीन्, K. ; (2) स्वप्नं पश्यति (=to have a d.). II. Fig. : छावति (छा, च, c. 1.) (=to meditate). *To d. away or out* : of time : निश्चायितया काचं विपति (विप, c. 6.).

DREAMER : I. Lit. : स्वप्नदर्शिनं (f. नी). II. Fig. : उन्मुखः (ता, तं) (1).

DREAMLESS : (1) नीतस्वप्नः (प्रा, प्र) ; (2) स्वप्नशून्यः (त्वा, त्व) ; etc.

DREAMY, i. e. dreamlike : स्वप्नोपमः (मा, म), and sim. comp.s.

DREAR : V. DREARY.

DREARILY : (1) चीरं ; (2) निराशम् (= cheerlessly).

DREARINESS : चीरता : V. DESOLATION, CHEERLESSNESS.

DREARY : चीरः (रा, र') : V. DESOLATE.

DREDGE : आकषणी (3).

DREDS : I. Lit. : मलं. II. Fig. : उच्छिष्टम् : V. REFUSE.

DRENCH (subst.) : पानं : V. DRINK.

DRENCH (v.) : I. To make to drink : पाययति (c. of पा). II. To moisten, wet : q. v. : क्लेदयति (c. of क्लिद्). Ph. : *although I was d.ed with sweat* क्लेदसलिलकृतापि, K.

DRESS (subs.): वेष or वेष्ट, *take away the hunting d.* शङ्खयावेशमपनयन्तु, Sa. ; (2) नेपथ्यं (rare), *with marriage d.* वैवाहिकेन नेपथ्येन, Ma. vr. :

V. CLOTHES, GARMENTS.

DRESS (v. t.): I. To clothe: q. v. : (1) वेषयति (c. of विष्) (= to d. another), *d.ing Samba with female d.* : सान्ध्वं स्त्रीवेषैर्वेषयित्वा, B. p. ; (2) वेषं विदधाति (धा, c. 3.) M. n. ; or विरचयति (रच्, c. 10.), *d.ed*: विरचितवेषः, R. v. 76. ; (3) वेषं विमर्ति (भृ, c. 3.), (= to d. one'sself), R. Ph. *d.ed as Vasavsdatta* : वासवदत्तावेशधारिणी, Ra. III. II. Of the hair: (1) रचयति, वि-, *d. the hair* केशरचनां कुर्वन्ति, Ri. iv. 15. ; (2) कल्पयति, आ-, (कृप्, c. 10.), *here [they are] d.ing the mane of horses* : इती इतीऽद्यानां केशकल्पना क्रियते, Mr. iv. ; (3) संस्करोति (कृ, c. 8.). III. Of food, etc.: संस्करोति, *I also know how to d. food* : अन्नसंस्कारमपि जानानि, Mah. IV. Of wounds: शोधयति (c. of शुष्), Bha. : v. TO BIND UP. [*संस्करणी.]

DRESSER : I. One who dresses : प्रसाधकः (f. धिका). II. A table :

DRESSING (subs.): I. Dress : q. v. II. For a wound : छेपः, प्र-, वि-. III. Of food : संस्कारः (?). IV. Belabouring : v. TO BELABOUR, THRASH. Comp.s : (a) *d.-gown* *प्राक्प्रसाधनवेषः ; (b) *d.-room* प्रसाधनक्रीडाः (?) ; (c) *d.-table* : *प्रसाधनमेज.

DRIBBLE : चरति (चर्, c. 1.) : v. TO TRICKLE.

DRIBBLET : कणः, *in d.s.* कणशः : v. DROP.

DRIFT (subs.): I. That which is driven : (1) प्रवाहः ; (2) राशिः (= heap : q. v.). Ph. : *under the d. of* = impelled by : v. TO IMPEL.

II. Course : q. v. III. Purport : q. v. : (1) भावः ; (2) तात्पर्यम्.

DRIFT (v. t.): नुदति (नुद्, c. 6.) : v. TO DRIVE.

DRIFT (v. i.): नुद्यते (pass. of नुद्) ; उच्चते (pass. of वह्) ; etc.

DRILL (subs.): I. For boring : वेधनी : v. GIMLET. II. Of soldiers : सैन्यव्यायामः, Ka.

DRILL (v. t.): I. To bore: q. v.: विध्यति (व्यध्, c. 4). II. To train and exercise troops: Ph. *should d. the soldiers every d.*:

अन्वङ्गं सैन्यव्यायामं कारयेत् (c. of क), Ka. xvi. 19.

DRILLING (subs.): स्खलकापासपटविशेषः.

DRINK (v.): पिवति (पा, c. 1.), *while they were d.ing there*: पिवतां तत्र वै तेषाम्, V. p.; *d.ing maireya liquor*: मैरेयं मधु पीत्वा, B. p. Ph.: *he d.s* (= a drunkard: q. v.) स पानं करोति; *we d. to your health*: *तव स्वास्थ्याय पिवामः. *D. off* or *up*: (1) नि-पिवति; (2) उत्-बुबुस्यति, Vi. v. *D. in*: v. TO IMBIBE.

DRINK (subs.): (1) पानीयम्; (2) पेयम्; (3) पानम्, *bring me d. quick*: पानमाह्व मे चिप्रम्, Mah. *D.-money*: सुरामूल्यम्, Sa. v. *To take to d.* चासत्रम् चासेवते, D.

DRINKABLE: (1) पेयः (या, यं); (2) पानीयः (या, यं).

DRINKER: यः (या, यत्) पानं करोति: v. DRUNKARD.

DRINKING: पानम्, *excessive d.*: अतिपानम्, Ki.; *great d. began*: प्रवर्तनं महापानम्, Mah. *D.-vessel* पानपात्रं, and sim. comp.s. *D.-assembly*: पानगोष्ठी, D. *D.-place* प्रपा, Mah.

DRI (subs.): I. Dropping: पातः II. Eaves.: खन्दनिका.

DRI (v. t.): गालयति (c. of गल्), *I will d. this cloth on her*: एतशीवर-मस्या उपरि गालयिष्यामि, Mr.

DRI (v. i.): (1) चरति (चर्, c. 1.); (2) गलति (गल्, c. 1.): v. TO OOEZ.

DIPPING (subs.): रसः, *d.-pan*: *रसधारिणी.

DRIVE (v. t.): I. To impel: (1) प्रेरयति (ईर्, c. 10.), *d.n by contrary wind*: प्रतिवातप्रेरितः (ता, सं), D. vi.; *d. the horses fast towards the N. E.*: ऐशानीं दिशं प्रति प्रेरयाश्चानाद्युगमनाय, V. i.; (2) नुदति or नोदयति, प्र-, (नुद्, c. 6. and 10.), *d.n by fate* नियत्या नोदिताश्च; Si. xx. 2.; *d.n by the charioteer*: सारथिसम्पणुन्न, Ku. xvii. 10.; (3) नोदयति, प्र-, सं-, (बुद्, c. 10.), *drove the horses on level ground*: समे

देहे हयान् मार्चादयत्, Mah. ; (4) बाहयति (c. of बह्), *don't d. the car*
 मा तावत् प्रवहन् बाहय, Mr. VI. ; (5) चालयति, परि-, (c. of चल्) (= *cause to move*), *in d.ing chariots* ; रथस्य परिचालने, Nil. Ph. :
I will d. you to your house : रथेन त्वां गृहं नयामि or प्रापयामि ;
to d. a nail : कौलं पदे शयति (c. of दिष्). II. To hunt : q. v.
 III. To follow, carry on : q. v. IV. To force : q. v.

DRIVE (v. i.) : I. To be impelled : expr. by the pass. of verbs given
 under *drive* (v. t.) (r). II. To rush : q. v. : निष्पतति (पत्, c. 1.).
 III. To go by a carriage : रथेन गच्छति, चलति : v. TO GO, MOVE.
 IV. To d. at : अभिसन्दधाति (धा, c. 3.) : v. TO AIM, STRIVE.

DRIVE AWAY : (1) निर्-चस्यति चप्-, (चस्, c. 4.) (= *cast away*) ; (2) निर्-
 सारयति, चप्-, (c. of छ) ; (3) निर्-धूनीति, चव्-, वि-, (धू, c. 5.) (= *shake off*).

DRIVE OFF : निःसारयति : v. DRIVE AWAY.

DRIVE OUT : (1) निर्वासयति (c. of वस्) v. TO BANISH ; (2) निःसारयति
 (c. of छ), *drove the son out of the country* : देशान्निःसारयामास सुतम्, B.
 p. ; (3) निरस्यति (चस्, c. 4.) v. TO DISPEL.

DRIVE (subs.) : I. The exercise : expr. by verb : *gone out to take*
 a d. : वायुसेवनायै रथेन निर्गतः. II. A place for d. : रथ्या (?).

DRIVEL (subs.) : I. Slaver : लाला. II. Nonsense : q. v.

DRIVEL (v.) : I. To slaver : लालायते (nomi). II. To dote : *d.ing* :
 लालायितः (ता, तं).

DRIVELLER : I. Lit. : लालाखरः. II. Fig. : v. IDIOT.

DRIVER : (1) बाहकः, *d. of a carriage* प्रवहणबाहकः, Mr. ; (2) यन्त्रु (m.)
 (= *moderator* : of animals) *elephant-d.* : यन्त्रा गजस्य, Ki.

DRIZZLE : *when it was d.ing* मन्दं मन्दं प्रवर्षति पर्जन्ये, P. ; v. TO RAIN ;
 GENTLY.

DRIZZLY : *d. weather* : i. e. raining : expr. by circum.

DROLL (adj.) : हास- or हास्यकरः (री, रं), and sim. comp.s.

DROLL (subs.) : (I) वैहासिकः ; (2) मखः.

DROLLERY : परिहासः : v. FUN, HUMOUR.

DROMEDARY : एकककुदुदः ; चारविकीष्टः.

DRONE (v.) : I. To idle, loiter : q. v. II. To hum : हुहरीति.

DRONE (subs.) : I. As non-working bee : मधुकरः. II. An idler :
q. v. III. A noise : हुहृतम्.

DRONISH : अलसः (सा, सं) : v. IDLE, LAZY.

DROOP (v.) : I. To hang down : q. v. : अवनमति (नम्, c. 1.), *d.ing of lotus* : पद्मजावनतिः, M. n. II. To fade, decline : q. v. : (I) सौदति, अत्रि, वि, (सद्, c. 1.), *my limbs are d.ing* : सौदन्ति मम गात्राणि, G.

DROOPINGLY : i. e. dejectedly : विषयः (षा, षं).

DROP (subs.) : I. A liquid globule : (1) बिन्दुः, *two or three d.s of water* विवाः पयोविन्दः, J. ; (2) पृषत् (n.) or पृषतः (rare). II. The smallest portion of a fluid : (1) कणः ; (2) शीकरः, *the breast covered with d.s of blood* शोषितशीकराद्यमित्युज्ज्वलः, Ki. III. An ear-ring :
q. v. : कुण्डलम्.

DROP (v. t.) : I. To let fall in d.s : (1) चरति (चर्, c. 1.), *d.ping the rutting juice* : मदं चरन्तः, Ki. ; (2) by subs., *nectar-d.ping* : अमृत-विन्दुनिस्यन्दिन् (f. नी), K. II. To let fall : पातयति, नि-, अत्र-, (c. of पत्), *to d. on Vairodhaka* : वैरोधकस्योपरि निपातनाय, Mu. III. To leave off : q. v. : संहरति, उप-, (ह, c. 1.), *d. it मंजिदतामियं*, K. IV. To communicate : q. v. V. To send : q. v. Ph. : “*d.ped*” deer विन्दुभिर्युक्ती सम, A. r.

DROP (v. i.) : I. To fall in d.s : expr. by subs., *by the d.ping of water* अलविन्दनिपातेन, H. II. To fall : पतति, नि-, (पत्, c. 1.), *Nakula has d'd down on the ground* : नकुलः पतितो भुवि, Mah. III. Fig. : to come out : q. v. : निर्-एति (ह, c. 2.). IV. To cease : q. v.

DROP-SCENE : *उपसङ्गारजवनिका.

DROPSICAL : वातव्ययुषीडितः (ता, तं) (?).

DROPSY : वातव्ययुः (?); चदरी (= ascites).

DROSS : I. Of metals : मण्ड (mn.). II. Fig. : उच्छिष्टः v. REFUSE.

DROSSY : समलः (सा, लं) (?) : v. IMPURE, WORTHLESS.

DROUGHT : I. Aridity : (1) अनाहतिः ; (2) अशङ्कः. II. Thirst : q. v.

DROUGHTY : शुलः (क्वा, क्क) : v. DRY, PARCHED.

DROVE : यूथं : v. HERD.

DROVER : पशुपालः : v. HERDSMAN.

DROWN (v. t.) : I. To deluge : q. v. : ज्ञायति (c. of ड्रु). II. To kill by immersion : (1) जले निमज्जयति, -ते (c. of मज्ज्) (= to plunge : when the sense is clear), *will d. you soon like a vessel of stone* : पाशाणनौरिव निमज्जयते पुरा त्वां, Ku. ; (2) जले मज्जयित्वा व्यापादयति (c. of पद्) v. TO KILL.

DROWNED, TO BE : I. To perish in water : (1) निमज्जति (मज्ज्, c. 1.) (when the sense is clear), *I don't know whether Ratnodbhava was d. there or reached the coast* रत्नोद्भवस्तत्र निमज्जी वा तीरमगमत्वा न जानामि, D. ; (2) by circum. II. Fig. : निमज्जति.

DROWSILY : (1) निद्रालसः (सा, सं) v. SLEEPILY ; (2) आलस्येन v. SLOTHFULLY.

DROWSINESS : I. Lit. : (1) निद्रा (= sleep), *overcome with d.* निद्रया-भिभूतः ; (2) सुषुप्ता v. SLEEPINESS. II. Slothfulness : q. v. : आलस्यं.

DROWSY : I. Sleepy : q. v. : निद्रालु (mf.). II. Soporific : निद्रादः (दा, दं) (?). III. Dull, stupid : q. v.

DRUB (v.) : लगुडेन ताडयति (तड्, c. 10.) : v. TO BEAT, CUDGEL.

DRUB (subs.) : (1) यटाघातः ; (2) लगुडप्रहारः ; etc.

DRUDGE (subs.) : निहृष्टकर्मकर (?), and sim. comp.s.

DRUDGE (v.) : निरुद्धकर्मसु आत्मानम् आयासयति (c. of वस्) (?).

DRUDGERY : निरुद्धकर्मणि (?), and sim. comp.s.

DRUG (subs.) : (1) औषधं (= medicine : q. v.) ; (2) औषधिः (= plants used in their composition).

DRUG (v.) : I. Intrans. : औषधं ददाति. II. Trans. : मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) : v. TO MIX.

DRUGGET : सूक्ष्मप्रागरः (?).

DRUGGIST : (1) औषधविक्रेतृ (m.) (?) ; (2) औषधीयद्रव्यविक्रेतृ (m.) (?).

DRUID : *द्रुत. D.-ism : *द्रुतत्वं.

DRUM (subs.) : (1) षडङ्गः ; (2) पटहः ; (3) दुन्दुभिः ; (4) डिण्डिमः (a small d.), beat the d. आहत डिण्डिमं, Mr.

DRUM (v.) : I. Lit. : षडङ्गं नादयति (c. of नद), ताडयति (तड्, c. 10.) etc. II. To throb : कम्पते (कम्प्, c. 1.).

DRUM OUT : सपटहताडं निर्वासयति (c. of वस्).

DRUMMER : (1) मारदङ्गिकः ; (2) पटहताडकः, and sim. comp.s.

DRUMSTICK : दण्डः (= stick).

DRUNK : (1) मत्तः (त्ता, त्तं), half d. : मध्येन मदेन मत्तः, Ni. ; in the fourth stage (a man) d. is worse than dead चतुर्थे तु मदे मूढो मृतादयपरो मत्तः, Ni. ; (2) मदीमत्तः (त्ता, त्तं) ; (3) चौबः (वा, वं), परि-, d. with the blood of Dussashana : चौबो दुःशासनासृजा, Vc. Ph. : I got d. मदेनासृ-
क्षे ; being d. उपीठमद, D. II.

DRUNKARD : (1) सुरापः ; (2) मद्यपः ; (3) पानपः, Mah. ; (4) पानशीलः, R.

DRUNKEN : मत्तः (त्ता, त्तं), the d. fell मत्ताः परिपतन्ति, Mah. : v. DRUNK.

DRUNKENNESS : (1) मत्तता ; (2) मदीमत्तता ; (3) मदः ; (4) चैव्यं or चौवता (rare).

DRY (adj.) : (1) शुक्ल (क्का, क्कं) (in all the senses of the English word), a heap of d. leaves शुक्लपत्रसञ्चयः, Mr. ; when it becomes d. :

अस्निग्धुको, V. ; *d. grinding* शुक्लपेषः, B. ; *d. altercation* शुक्लविग्रहः, B. p. ; (2) परि-शुक्तः, सं-, उत्-, वि-, (ष्वा, प्वां). Ph. : *d. land* : स्थलम् ; *d. measure* : *शुक्लमानं ; *d. wine* *शुक्लासवः.

DRY (v. t.) : (1) शुक्लं (f. प्वां) करोति, *where shall I spread and d. [this cloth]* कुत्र प्रसार्य शुक्लं करिष्यामि, Mr. VIII. ; (2) शोषयति (c. of शुष्), *should d. the body with penances* : तपसा शरीरं शोषयेत्, V. s.

DRY (v. i.) : शोषणेति (इ, c. 2.), याति (या, c. 2.), व्रजति (व्रज्, c. 1.), गच्छति (गम्, c. 1.), *and the ponds dried* : ययुः शोषं सरांसि च, V. p. :
V. TO DRY UP. [S. c.]

DRY UP (v. i.) : वृष्यति (शुष्, c. 4.), *that branch dries up* : सा शाखा वृष्यति,

DRY UP (v. t.) शोषयति, वि-, परि-, उत्-, सं-, (c. of शुष्), *is like d.ing up the ocean* : समुद्रस्यैव शोषणम्, Mah.

DRYAD : वनदेवता.

DRY-EYED : prob. शुक्लनेत्रः (चा, व') : V. TEARLESS.

DRYNESS : शुक्लता, परि-, वि-, सं-.

DRY-NURSE : अस्तन्यपायिनी धात्री.

DRY-POINT : सूचित्रिशेषः.

DRY-SHOD : शुष्कपादः (दा, दं), and sim. comp.s.

DUAL : *but why (you have used) the d. number* : द्विवचनम् कथम्, U. VI.

DUALITY : (1) द्वित्वम् ; (2) द्वैतम्.

DUB (v.) : (1) करोति (=to make) ; (2) कौर्त्तयति (=to glorify).

DUBIOUS : संदिग्धः (ग्धा, ग्धं) : V. DOUBTFUL.

DUBIOUSLY : संसंदेहः : V. DOUBTFULLY.

DUBIOUSNESS : संदिग्धता : V. DOUBTFULNESS.

DUCAL : *डिउकीयः (या, यं) ; उपराजकीयः (या, यं).

DUCAT : *डिउकीयमुद्रा ; उपराजमुद्रा.

DUCHESS : *डिउकी ; उपराज्ञी.

DUCHY : *उपराज्यम्.

DRAW (v. t.) : I. To pull : कर्षति, आ-, (कर्ष्, c. 1.), *d.s a snake out of the basket* : भुजङ्गमाकर्षति पेटिकायाः, V. t. ; *d.ing his sword* : खड्गमाकर्षति, Ve. III. ; *d.n up to the ear* : आकर्ष्यकण्टः (टा, टं), R. IX. 57. ; *d.ing the sheet rolled up under his arm-pit* : कक्षतखलुखीकृतं पटमाकर्षति, Mr. II. ; *to d. a curtain* : जवनिकाम् आकर्षति (?) (there were no sliding curtains among the Hindus). Fig. : *d.n by fame* : यशसाकर्षट. (टा, टं) : V. TO ALLURE. II. To extract : q. v. : निष्कर्षति, *intended to d. money from Kuvera* निष्कर्ष्य द्रुमर्षं चक्रे कुबेरात्, R. v. 26. III. To lift : q. v. : उद्वहति (वह्, c. 10.), *d.ing water to quench thirst* : पिपासां प्रतिकर्तुमुदकमुद्वहन्, D. IV. To delineate : लिखति, अभि-, आ-, (लिख्, c. 6.), *the person d.n on the canvas* : पटे लिखितं पुरुषं, D. IV. V. To write : लिखति, अभि-. VI. To deduce : q. v. VII. To require a depth of : Ph. *it d.s six feet of water* : *चतुर्दशजले गच्छति. VIII. To gain : q. v. Misc. : *to d. the breast* : स्नानम् आकर्षति (?) or पिवति, B. p. ; *to d. an animal* : पशून् क्षीमादीन्यपीकृति (after D.) ; *serpents d. air* : सर्पाः पिवन्ति पवनम्, P.

DRAW (v. i.) : I. To pull : आकर्षति. II. To be d.n : आकृष्यते (pass. of कर्ष्). III. To contract : q. v. IV. To sketch : q. v. **DRAW AWAY :** अपकर्षति, वि-, *Chandragupta has been d.n a. from Chánakya* : अपकर्ष्य चाणक्याचन्द्रगुप्तः, Mu.

DRAW BACK : I. Trans. : प्रति-कर्षति, प्रत्या-. II. Intrans. : परावर्तते, प्रत्या-, प्रतिनि-, (वृत्, c. 1.) : V. TO RETREAT,

DRAW IN : I. To bring in : कर्षति, आ-, वि-, *d.s in fortune* : विषं विकर्षति, Ki. II. To entice : q. v. : आकर्षति.

DRAW NEAR OR NIGH : (1) सन्निकर्षति, D. I. ; (2) प्रत्यासीदति (सद्, c. 1.), *time for going home d.s n.* : प्रत्यासीदति गृहगमनकालः, K.

DRAW OFF : I. Lit. : अपकर्षति, आ-, अपा-, *d.ing off the eyes from*

the king : अग्निपालसुखादाकृत्य चक्षुः, K. II. To withdraw, retire :
q. v.

DRAW ON : I. To draw in : q. v. II. To draw near : q. v. III. To
make a draft : *to d. on the Bank of Bengal* : *वङ्गधनगारात् निष्कर्षति.

DRAW OUT : I. To draw : v. DRAW (1). II. To extract : v. DRAW
(11). III. To stretch, extend : q. v. IV. To prolong : q. v.

DRAW OVER : prob. समाकर्षति : v. TO BRING OVER.

DRAW TOGETHER : समाकर्षति : v. TO BRING TOGETHER.

DRAW UP : I. Lit. : उत्कर्षति, R. II. To compose : लिखति (लिख्,
c. 6.). III. To arrange troops : (1) विन्यस्यति (अस्, c. 4.); (2)
विरचयति (रच्, c. 10.).

DRAWBACK : (1) हानिः (= loss) ; (2) प्रलूहः (obstacle). [1.), Ram.

DRAWBRIDGE : *आकर्षसेतुः ; यन्वीपेतसंक्रमः, Ram. *To close (it)* हरति (ह, c.

DRAWEE : of a cheque : *आदिष्टनिष्कर्षः.

DRAWER : I. Lit. : कर्षकः, आ-. II. A painter : लेखकः. III. Of a
cheque. : *निष्कर्षकः. IV. A sliding box : *निष्कर्षणी. V. In
pl., a garment : जहावारः. Ph. *a chest of d s.* : *निष्कर्षपेटिका.

DRAWING (subs.) : I. The act : आकर्षः, -णं. II. Delineation :
चित्रकर्मण् (n.). III. A picture : q. v. : *whose d. is it* : केनेदं
लिखितम्. IV. In lotteries : निःसारणम् (?).

DRAWING-MASTER : चित्रशिक्षकः (?), and sim. comp.s.

DRAWING-ROOM : सभाजनकीठः (?). Ph. *to hold a d.* *सभाजनकीठं करोति.

DRAWL (v.) : मन्दं मन्दम् उदीरयति (द्, c. 10.) : v. TO UTTER.

DRAY, DRAY-DART : शकटः.

DRAYMAN : शकटगाहकः.

DREAD (subs.) : वासः, वि-, *d.-inspiring* वासजननः (नी, न'), Ki. : v. FEAR.

DREAD (adj.) : v. DREADFUL, TERRIBLE. [me : मन्नासान्, Ve.

DREAD (v.) : दस्यति, वि-, (अस्, c. 4.) (with abl.) : v. TO FEAR. Ph : *d.ing*

DREADED (adj.) : घोरः (रा, रं) : V. FORMIDABLE.

DREADFUL : (1) भीषण (f. णा) ; (2) दाहण, नि-, (f. णा) ; (3) घोरः (रा, रं) ; (4) वासावहः (हा, हं).

DREADFULLY : (1) घोरं ; (2) दाहणं ; (3) भीषणम्.

DREADFULNESS : (1) भीषणत्वं ; (2) दाहणत्वं, नि- ; (3) घोरता.

DREADLESS : निर्भयः (या, यं) : V. FEARLESS.

DREAM (subs.) : I. Lit. : (1) स्वप्नः, *to have a bad d.* दुःस्वप्नं पश्यति, D. VIII. ; (2) सुप्तिः or सुप्तिका, *pleasant d.* सुखमुप्तिका, Sa. IV. Ph. *to speak in d.* : उत्स्वप्नायते (nomi.), U. II. Fig. Ph. *pleasures are but d.s* कामाः स्वप्नीपमाः, Ki. XI. 34.

DREAM (v.) : I. Lit. : (1) स्वप्ने पश्यति (दृश्, c. 1.) (=to d. of something), *d.t that the moon had entered into the mouth of Vilasavati* : स्वप्ने विलासवत्या चानने शशिनं प्रविशन्ममद्राचीत्, K. ; (2) स्वप्नं पश्यति (=to have a d.), II. Fig. : ध्यायति (ध्यै, c. 1.) (=to meditate). *To d. away* or *out* : of time : मिथ्याचिन्तया कालं क्षिपति (क्षिप्, c. 6.).

DREAMER : I. Lit. : स्वप्नदर्शिन् (f. नी). II. Fig. : उन्मत्तः (ता, तं) (?).

DREAMLESS : (1) वीतस्वप्नः (प्रा, प्रं) ; (2) स्वप्नशून्यः (न्या, न्यं) ; etc.

DREAMY, i. e. dreamlike : स्वप्नीपमः (मा, मं), and sim. comp.s.

DREAR : V. DREARY.

DREARILY : (1) घोरं ; (2) निरानन्दं (=cheerlessly).

DREARINESS : घोरता : V. DESOLATION, CHEERLESSNESS.

DREARY : घोरः (रा, रं) : V. DESOLATE.

DREDGE : आकर्षणी (?).

DREGS : I. Lit. : मलं. II. Fig. : उच्छिष्टम् : V. REFUSE.

DRENCH (subs.) : पानं : V. DRINK.

DRENCH (v.) : I. To make to drink : पाययति (c. of पा). II. To moisten, wet : q. v. : क्षेद्यति (c. of क्षिद्). Ph. : *although I was d.ed with sweat* स्वेदसलिलस्रातापि, K.

DRESS (subs.): वेष or वेस, *take away the hunting d.* मृगयावेशमपनयन्तु, Sa. ; (2) नेपथ्यं (rare), *with marriage d.* वैवाहिकेन नेपथ्येन, Ma. vi. :

V. CLOTHES, GARMENTS.

DRESS (v. t.): I. To clothe : q. v. : (1) वेषयति (c. of विष्) (= to d. another), *d.ing Samba with female d.* : सान्त्वं स्त्रीवेषैर्वेषयित्वा, B. p. ; (2) वेषं विदधाति (धा, c. 3.) M. n. ; or विरचयति (रच्, c. 10.), *d.ed* : विरचितवेषः, R. v. 76. ; (3) वेषं विभर्ति (भृ, c. 3.), (= to d. one'sself), R. Ph. : *d.ed as Vasavsdatta* : वासवदत्तावेशधारिणी, Ra. III. II. Of the hair : (1) रचयति, वि-, *d. the hair* केशरचनो कुर्वन्ति, Ri. iv. 15. ; (2) कल्पयति, आ-, (कृप्, c. 10.), *here [they are] d.ing the mane of horses* : इतोऽश्वाणां केशकल्पना क्रियते, Mr. iv. ; (3) संस्करोति (कृ, c. 8.). III. Of food, etc. : संस्करोति, *I also know how to d. food* : अन्नसंस्कारमपि जानानि, Mah. IV. Of wounds : शोधयति (c. of शुध्), Bha. : v. **TO BIND UP.** [*संस्करणी.

DRESSER : I. One who dresses : प्रसाधकः (f. धिका). II. A table :

DRESSING (subs.): I. Dress : q. v. II. For a wound : लेपः, प्र-, वि-. III. Of food : संस्कारः (?). IV. Belabouring : v. **TO BELABOUR, THRASH.** Comp.s : (a) *d.-gown* *प्राक्प्रसाधनवेष्टः ; (b) *d.-room* प्रसाधनक्रीडा (?) ; (c) *d.-table* : *प्रसाधनमेज.

DRIbble : चरति (चर्, c. 1.) : v. **TO TRICKLE.**

DRIbblet : कणः, *in d.s.* कणशः : v. **DROP.**

DRIFT (subs.): I. That which is driven : (1) प्रवाहः ; (2) राशिः (= heap : q. v.). Ph. : *under the d. of* = impelled by : v. **TO IMPEL.**

II. Course : q. v. III. Purport : q. v. : (1) भावः ; (2) तात्पर्यम्.

DRIFT (v. t.): रुदति (रुद्, c. 6.) : v. **TO DRIVE.**

DRIFT (v. i.): रुद्यते (pass. of रुद्) ; उच्छते (pass. of वह्) ; etc.

DRILL (subs.): I. For boring : वेधनी : v. GIMLET. II. Of soldiers : सैन्यव्यायामः, Ka.

DRILL (v. t.) : I. To bore : q. v. : विध्यति (व्यध्, e. 4.). II. To train and exercise troops : Ph. *should d. the soldiers every d.* : अन्वङ् संन्यव्यायामं कारयेत् (c. of कृ), Ka. xvi. 18.

DRILLING (subs.) : स्थूलकार्पासपटविशेषः.

DRINK (v.) : पिवति (पा, c. 1.), *while they were d.ing there* : पिवतां तत्र वै तेषाम्, V. p. ; *d.ing maireya liquor* : मैरेयं मधु पीत्वा, B. p. Ph. : *he d.s* (= a drunkard : q. v.) स पानं करोति ; *we d. to your health* : *तव स्वास्थ्याय पिवामः. *D. off* or *up* : (1) नि-पिवति ; (2) उत्-पुबुष्यति, Vi. v. *D. in* : v. TO IMBIBE.

DRINK (subs.) : (1) पानीयम् ; (2) पेयम् ; (3) पानम्, *bring me d. quick* : पानमाह्वर मे क्षिप्रम्, Mah. *D.-money* : सुरामूढ्यम्, Sa. v. *To take to d.* आसवम् आसवते, D.

DRINKABLE : (1) पेयः (या, यं) ; (2) पानीयः (या, यं).

DRINKER : यः (या, यत्) पानं करोति : v. DRUNKARD.

DRINKING : पानम्, *excessive d.* : अतिपानम्, Ki. ; *great d. began* : प्रावर्तत मङ्गापानम्, Mah. *D.-vessel* पानपात्रं, and sim. comp.s. *D.-assembly* : पानगोष्ठी, D. *D.-place* प्रपा, Mah.

DRIP (subs.) : I. Dropping : पातः II. Eaves. : स्यन्दनिका.

DRIP (v. t.) : गालयति (c. of गल्), *I will d. this cloth on her* : एतञ्जीवर-मस्या उपरि गालयिष्यामि, Mr.

DRIP (v. i.) : (1) चरति (चर्, c. 1.) ; (2) गलति (गल्, c. 1.) : v. TO OOZE.

DRIPPING (subs.) : रसः, *d.-pan* : *रसपादिशी.

DRIVE (v. t.) : I. To impel : (1) प्रेरयति (ईर्, c. 10.), *d.n by contrary wind* : प्रतिवातप्रेरितः (ता, तं), D. vi. ; *d. the horses fast towards the N. E.* : ऐशानीं दिशं प्रति प्रेरयाञ्चानाश्वगमनाय, V. i. ; (2) नुदति or नोदयति, प्र-, (नुद्, c. 8. and 10.), *d.n by fate* नियत्या नोदिताश्च, Si. xx. 2. ; *d.n by the charioteer* : सारथिसम्प्रणुन्न, Ku. xvii. 10. ; (3) नोदयति, प्र-, सं-, (नुद्, c. 10.), *drove the horses on level ground* : समे

देखे हयान् प्राचीदयत्, Mah. ; (4) बाहयति (c. of बह्), *don't d. the car*
 ना तावत् प्रवहन् बाहय, Mr. VI. ; (5) चालयति, परि-, (c. of चल्) (= *cause to move*), *in d.ing chariots* : रथस्य परिचालने, Nil. Ph. : *I will d. you to your house* : रथेन त्वां गृहं नयामि or प्रापयामि ;
to d. a nail : कौलं परिशयति (c. of विश्). II. To hunt : q. v.
 III. To follow, carry on : q. v. IV. To force : q. v.

DRIVE (v. i.) : I. To be impelled : expr. by the pass. of verbs given
 under *drive* (v. t.) (1). II. To rush : q. v. : निष्पतति (पत्, c. 1.).
 III. To go by a carriage : रथेन गच्छति, चलति : v. TO GO, MOVE.
 IV. To d. at : अभिसन्धानि (धा, c. 3.) : v. TO AIM, STRIVE.

DRIVE AWAY : (1) निर्-अयति अप्-, (अप्, c. 4.) (= *cast away*) ; (2) निर्-
 सारयति, अप्-, (c. of छ) ; (3) निर्-धूनीति, अत्र, वि-, (धू, c. 5.) (= *shake off*).

DRIVE OFF : निःसारयति : v. DRIVE AWAY.

DRIVE OUT : (1) निर्वासयति (c. of वस्) v. TO BANISH ; (2) निःसारयति
 (c. of छ), *drove the son out of the country* : देशान्निःसारयामास सुतम्, B.
 p. ; (3) निरस्यति (अप्, c. 4.) v. TO DISPEL.

DRIVE (subs.) : I. The exercise : expr. by verb : *gone out to take*
a d. : वायुसेवनार्थं रथेन निर्गतः. II. A place for d. : रथ्या (?).

DRIVEL (subs.) : I. Slaver : लाला. II. Nonsense : q. v.

DRIVEL (v.) : I. To slaver : लालायते (nomi). II. To dote : *d.ing* :
 लालायितः (ता, तं).

DRIVELLER : I. Lit. : लालाखनः. II. Fig. : v. IDIOT.

DRIVER : (1) वाहकः, *d. of a carriage* : प्रवहणवाहकः, Mr. ; (2) यन्त्र (m.)
 (= *moderator* : of animals) *elephant-d.* : यन्त्रा गजस्य, Ki.

DRIZZLE : *when it was d.ing* मन्दं मन्दं प्रवर्षति पर्जन्ये, P. ; v. TO RAIN ;
 GENTLY.

DRIZZLY : *d. weather* : i. e. raining : expr. by circum.

DROLL (a.j.) : हास- or हास्यकरः (री, रं), and sim. comp.s.

DROLL (subs.) : (1) वैहासिकः ; (2) मन्दः.

DROLLERY : परिहासः : v. FUN, HUMOUR.

DROMEDARY : एकककुदुदुः ; आरविकीदुः.

DRONE (v.) : I. To idle, loiter : q. v. II. To hum : हुहरीति.

DRONE (subs.) : I. As non-working bee : मधुकर. II. An idler : q. v. III. A noise : हुहृतम्.

DRONISH : अलसः (सा, सं) : v. IDLE, LAZY.

DROOP (v.) : I. To hang down : q. v. : अवनमति (नम्, c. 1.), *d.ing of lotus* : पङ्कजावनतिः, M. n. II. To fade, decline : q. v. : (1) सीदति, अ- , वि-, (सद्, c. 1.), *my limbs are d.ing* . सीदन्ति मम गात्राणि, G.

DROOPINGLY : i. e. dejectedly : विषमः (वा, वं).

DROP (subs.) : I. A liquid globule : (1) बिन्दुः, *two or three d.s of water* बिदाः पञ्चबिन्दुः, J. ; (2) पृषत् (n.) or पृषतः (rare). II. The smallest portion of a fluid : (1) कणः ; (2) ग्रीकरः, *the breast covered with d.s of blood* ग्रीषितग्रीकराख्यमितभुजान्तरः, Ki. III. An ear-ring : q. v. : कुण्डलम्.

DROP (v. t.) : I. To let fall in d.s : (1) चरति (चर्, c. 1.), *d.ping the rutting juice* : मदं चरन्तः, Ki. ; (2) by subs., *nectar-d.ping* : अमृत-बिन्दुनिस्सन्दिन् (f. नी), K. II. To let fall : पातयति, नि-, अ- , (c. of पत्), *to d. on Vairodhaka* : वैरोधकस्थीपरि निपातनाथ, Mu. III. To leave off : q. v. : संहरति, उप-, (ह, c. 1.), *d. it संक्षिपतामिधं*, K. IV. To communicate : q. v. V. To send : q. v. Ph. : “*d.ped*” deer बिन्दुभिर्युक्ती वृग, A. r.

DROP (v. i.) : I. To fall in d.s : expr. by subs., *by the d.ping of water* जलबिन्दुनिपातेन, H. II. To fall : पतति, नि-, (पत्, c. 1.), *Nakula has d.'d down on the ground* : नकुलः पतितो भुवि, Mah. III. Fig. : to come out : q. v. : निर्-एति (ह, c. 2.). IV. To cease : q. v.

DROP-SCENE : *उपसहारजवनिता.

DROPSICAL : वातशय्युपीडितः (ता, तं) (?).

DROPSY : वातशय्युः (?); चदरी (= ascites).

DROSS : I. Of metals: मल्ल (mn.). II. Fig. : उच्छिष्टः v. REFUSE.

DROSSY : समलः (सा, लं) (?) : v. IMPURE, WORTHLESS.

DROUGHT : I. Aridity : (1) अनादृष्टिः ; (2) अशय्यः. II. Thirst : q. v.

DROUGHTY : शुष्कः (ष्का, ष्क) : v. DRY, PARCHED.

DROVE : यूयं : v. HERD.

DROVER : पशुपालः : v. HERDSMAN.

DROWN (v. t.) : I. To deluge : q. v. : ज्ञायति (c. of ड्रु). II. To kill by immersion : (1) जले निमज्जयति, -ते (c. of मज्ज्) (= to plunge : when the sense is clear), *will d. you soon like a vessel of stone : पात्राणनैरिव निमज्जयते पुरा तां*, Ku. ; (2) जले मज्जयित्वा व्यापादयति (c. of पद्) v. TO KILL.

DROWNED, TO BE : I. To perish in water : (1) निमज्जति (मज्ज्, c. 1.) (when the sense is clear), *I don't know whether Ratnodbhava was d. there or reached the coast* रत्नोद्भवस्तत्र निमज्जो वा तीरमगमत्ता न जानामि, D. ; (2) by circum. II. Fig. : निमज्जति.

DROWSILY : (1) निद्राक्षसः (सा, सं) v. SLEEPILY ; (2) आलस्येन v. SLOTHFULLY.

DROWSINESS : I. Lit. : (1) निद्रा (= sleep), *overcome with d.* निद्रया-भिभूतः ; (2) सुषुप्ता v. SLEEPINESS. II. Slothfulness : q. v. : आलस्य.

DROWSY : I. Sleepy : q. v. : निद्रालु (mfn.). II. Soporific : निद्रादः (दा, दं) (?). III. Dull, stupid : q. v.

DRUB (v.) : लगुडेन ताडयति (तड्, c. 10.) : v. TO BEAT, CUDGEL.

DRUB (subs.) : (1) यष्टाघातः ; (2) लगुडप्रहारः ; etc.

DRUDGE (subs.) : निहृष्टकर्मकरः (?), and sim. comp.s.

DRUDGE (v.) : निरुद्धकर्मसु आत्मानम् आयासयति (c. of वस्) (?).

DRUDGERY : निरुद्धकर्मणि (?), and sim. comp.s.

DRUG (subs.) : (1) औषधं (= medicine : q. ५.) ; (2) औषधिः (= plants used in their composition).

DRUG (v.) : I. Intrans. : औषधं ददाति. II. Trans. : मिश्रयति (मिश्र, c. 10.) : v. TO MIX.

DRUGGET : खूलप्रापारः (?).

DRUGGIST : (1) औषधविक्रेतृ (m.) (?) ; (2) औषधीयद्रव्यविक्रेतृ (m.) (?).

DRUID : *द्रुतः. D.-ism : *द्रुतत्वम्.

DRUM (subs.) : (1) सृङ्गः ; (2) पटहः ; (3) दुन्दुभिः ; (4) डिस्किमः (a small d.), beat the d. बाह्यत डिस्किमं, Mr.

DRUM (v.) : I. Lit. : सृङ्गं नादयति (c. of नद), ताडयति (ताड्, c. 10.), etc. II. To throb : कम्पति (कम्प्, c. 1.).

DRUM OUT : सपटहताडं निर्वासयति (c. of वस्).

DRUMMER : (1) सार्दङ्गिकः ; (2) पटहताडकः, and sim. comp.s.

DRUMSTICK : दण्डः (= stick).

DRUNK : (1) मत्तः (त्ता, त्तं), half d. : मध्येन मदेन मत्तः, Ni. ; in the fourth stage (a man) d. is worse than dead चतुर्थे तु मदे मूढो मृतादप्यपरो मृतः, Ni. ; (2) मदीमत्तः (त्ता, त्तं) ; (3) चीवः (वा, वं), परि-, d. with the blood of Dussashana : चीवो दुःशासनाद्यजा, Ve. Ph. : I got d. मदीनासृ-क्षे ; being d. उपोढमद्, D. II.

DRUNKARD : (1) सुरापः ; (2) मद्यपः ; (3) पानपः, Mah. ; (4) पानशीलः, R.

DRUNKEN : मत्तः (त्ता, त्तं), the d. fell मत्ताः परिपतन्ति, Mah. : v. DRUNK.

DRUNKENNESS : (1) मत्तता ; (2) मदीमत्तता ; (3) मदः ; (4) चीव्यं or चीवता (rare).

DRY (adj.) : (1) शुक् (क्का, क्कं) (in all the senses of the English word, a heap of d. leaves शुक्पत्रसञ्चयः, Mr. ; when it becomes d. :

अखिन् युक्ते, V. ; *d. grinding* शुक्तेषः, B. ; *d. altercation* शुक्तेषुहः, B. p. ; (2) परि-शुक्तेः, सं, उत्, वि-, (क्ता, क्तं). Ph. : *d. land* : स्थलम् ; *d. measure* : *शुक्तेमानं ; *d. wine* *शुक्तेसवः.

DRY (v. t.) : (1) शुक्ते (f. क्तां) करोति, *where shall I spread and d. [this cloth]* कुत्र प्रसार्य शुक्ते करिष्यामि, Mr. VIII. ; (2) शोषयति (c. of शुष्, *should d. the body with penances* : तपसा शरीरं शोषयेत्, V. s.

DRY (v. i.) : शोषमेति (इ, c. 2.), याति (या, c. 2.), व्रजति (व्रज्, c. 1.), गच्छति (गम्, c. 1.), *and the ponds dried* : ययुः शोषं सरासि च, V. p. :
V. TO DRY UP. [S. c.

DRY UP (v. i.) : शुष्यति (शुष्, c. 4.), *that branch dries up* : सा शाखा शुष्यति,

DRY UP (v. t.) शोषयति, वि-, परि-, उत्-, सं-, (c. of शुष्), *is like d.ing up the ocean* : समुद्रस्यैव शोषणम्, Mah.

DRYAD : वनदेवता.

DRY-EYED : prob. शुक्तेक्षः (क्ता, क्तं) : V. TEARLESS.

DRYNESS : शुक्तेता, परि-, वि-, सं-.

DRY-NURSE : अस्तन्यपायिनी धात्री.

DRY-POINT : सूचित्रिशेषः.

DRY-SHOD : शुक्तेपादः (दा, दं), and sim. comp.s.

DUAL : *but why (you have used) the d. number* : द्विवचनम् कथम्, U. VI.

DUALITY : (1) द्वित्वम् ; (2) द्वैतम्.

DUB (v.) : (1) करोति (=to make) ; (2) कौर्त्तयति (=to glorify).

DUBIOUS : संदिग्धः (ग्धा, ग्धं) : V. DOUBTFUL.

DUBIOUSLY : संसंदेहः : V. DOUBTFULLY.

DUBIOUSNESS : संदिग्धता : V. DOUBTFULNESS.

DUCAL : *डिडकीयः (या, यं) ; उपराजकीयः (या, यं).

DUCAT : *डिडकीयमुद्रा ; उपराजमुद्रा.

DUCHESS : *डिडकौ ; उपराज्ञी.

DUCHY : *उपराज्यम्.

DUCK (subs.) : I. Lit. : (1) कादम्बः ; (2) कलहंसः. II. A darling :
जातकः (f. का).

DUCK (v.) : v. TO PLUNGE, NOD.

DUCKER : I. A plunger, diver : q. v. II. A fawner : q. v.

DUCKLING : कादम्बशरः : v. DUCK.

DUCT : नाडि : v. also PASSAGE.

DUCTILE : विनियः (या, यं) : v. DOCILE.

DUCTILITY : विनियता : v. DOCILITY.

DUDGEON : मन्त्रः, in d. समन्त्र (mf.n.) : v. ANGER.

DUE (adv.) : सरत्तम्, d. east : सरत्तपूर्वः (वाँ, वै) (?).

DUE (adj.) : I. Owed : (1) देयः (या, यं) (=to be given) ; (2) प्राप्यः
(प्या, प्यं) (=to be received). II. Proper, fit : q. v. : उपयुक्तः (क्ता,
क्ता). III. Owing : *the fall of rain is d. to its heaviness* अर्पा
पतनं तद्गुरुत्वकारणकम्, V. d. : v. ACCOUNT OF, ON—. Ph. *the mail is*
d. now : *अथ पत्राणि समागन्तव्यानि.

DUE (subs.) : I. Lit. : (1) देयम् ; (2) ऋणं (=debt). Ph. : *respect*
is d. to elders पूज्या गुरवः : v. OUGHT. II. Right : q. v. III. In
pl., taxes : शुल्कः.

DUEL : I. Subs. : द्वन्द्वयुद्धम्. II. Verb : द्वन्द्वयुद्धं करोति.

DUELIST : द्वन्द्वयुद्धकारिन् (f. णी) ; द्वन्द्वयोद्धू (f. ह्री).

DUG (subs.) : स्नानः : v. NIPPLE, TEAT.

DUGONG : *द्विजङ्गः ; स्नानस्थानस्य विशेषः.

DUKE : *अधिनायकः ; उपराजः ; द्यूकः.

DUKEDOM : *अधिनायकत्वं ; उपराज्यम्.

DULCET : मधुरः (रा, रं) : v. SWEET.

DULCIMER : तन्त्री (?) ; वाद्ययन्त्रविशेषः.

DULL (adj.) : I. Of intellect : (1) मन्दः (न्दा, न्दं) ; (2) मूढः (दा, दं)
(=stupid). II. Of colours, etc. : (1) मन्दः (न्दा, न्दं) ; *when the d.-*

lighted (moon) was about to set अयास्तमासेदुषि मन्दकान्मौ, B. ; (2) मलिनः (ना, नं) (=dark). III. Blunt: q. v. : निस्तेजस् (mf.). IV. Sad, melancholy : q. v. : विषव (f. वा). V. Flat, insipid : q. v. : अरसः (सा, सं). VI. Heavy, insensible : q. v. VII. Cloudy, dark : q. v.

DULL (v.): I. To stupify : जडीकरोति. II. To blunt : कुण्डीकरोति. III. To obscure : मलिननीकरोति. IV. To depress : क्षान्नीकरोति.

DULLARD : मूढः : v. FOOL.

DULL-BRAINED, DULL-HEADED : (1) मन्दधी (n. धि), Ve. ; (2) मन्दमति (mf.), Pra. ; (3) स्थूलबुद्धि (mf.), K.

DULLY : (1) मन्द (=slowly) ; (2) नीरस (=insipidly).

DULLNESS : (1) माय (=slowness, dimness) ; (2) जाय (=stupidity) ; (3) निस्तेजस्वता (=bluntness, drowsiness) ; (4) नीरसता (=insipidity).

DULY : I. Fitly : q. v. : यथातथम्. II. In proper time : यथासमये.

DUMB : (1) मूकः (का, कं) (the best equiv.), *deaf and d.* एडमूकः (का, कं) ; (2) अडः (डा, डं) v. SPEECHLESS. *To strike d.* जडीकरोति.

DUMB-BELL : prob. अयोदण्डः, K.

DUMBLY : (1) मूकम् ; (2) निःशब्द (=silently).

DUMBNESS : (1) मूकता ; (2) मौक्य (rare).

DUMB-SHOW : *मूकचेष्टा : v. GESTURE.

DUMFOUNDER : जडीकरोति : v. TO CONFOUND.

DUMMY : prob. अडः.

DUMP : विषादः : v. SADNESS. *D.ish* : v. SAD, DULL.

DUMPLING : a pudding : *apple d.* *आताफल-वर्षरी.

DUMPY : i. e. short and thick : *a d. woman* अनायता स्थूलकाया नारी : v. SHORT, THICK.

DUN (adj.): I. Swarthy : कपिशः (शा, शं). II. Dark, gloomy : q. v. : चीरः (रा, रं).

DUN (subs.) : I. A demand : प्रार्थना. II. One who d.s. :
उत्पीडकः (?).

DUN (v.) : उत्पीडयति (पिङ्, c. 10.). (= to trouble).

DUNCE : मूर्खबुद्धि : v. FOOL, BLOCK-HEAD.

DUNG (subs.) : (1) मिठा ; (2) पुर्वीषम् ; (3) मलम् ; (4) मृगम्.

DUNG (v.) : I. To void excrement : (1) मृशति (ट्, c. 6) ; (2) हर्दते
(हृद्, c. 1.). II. To manure : q. v.

DUNGEON : गुति, Mr. : v. PRISON.

DUNG-HILL : I. Lit. : शृङ्गुलीमः, and sim. comp.s. II. As a term
of reproach : नीचर्यानि.

DUNLIN : टिटिभः (?) ; पक्षिप्रियः.

DUODECIMO : *द्वादशकः (का, कं).

DUPE (v.) : वञ्चयते (वच्, c. 10.) : v. TO DECEIVE.

DUPE (subs.) : विश्वामप्रवणः (=credulous). Ph. : *I was their d.* *अहमासं
तेषां कपटभूमिः.

DUPLICATE (subs.) : *द्वितीयः प्रतिलिपि.

DUPLICATION : द्वैगुण्यम् (?).

DUPLICITY : कपटः : v. DECEPTION.

DURABILITY : (1) स्थायित्वम् ; (2) स्थिरता ; (3) अव्ययता.

DURABLE : (1) स्थायिन् (f. नी) (= lasting, abiding) ; (2) स्थिरः (रा, रं)
(=constant) ; (3) अव्ययः (दा, यं) (= undecaying).

DURABLY : expr. by adj. or circum. [निरीधः.

DURANCE : I. Duration : q. v. II. Imprisonment : q. v. :

DURATION : I. Durability : स्थितिः, अव्ययः, व्यव. II. Abidingness :
स्थायित्वं. Ph. : *of long d.* दीर्घस्थायिन् (f. नी) ; *of short d.* अचिरस्थायिन्
(f. नी).

DURING : (1) by loc. abs., *d. whose reign* यस्मिन् महीं शासति, R. ; (2)
by loc., (when = in), *d. youth* यौवनदशायां, H. ; *d. sleep* स्वप्ने, D.

DUSK (adj.) : v. **DUSKY**.

DUSK (subs.) : I. Lit. : सन्ध्या (= twilight). Ph. : *in the d. of the evening* सायन्तने तमसि. II. A color : माखिन्यम्.

DUSKINESS : I. Lit. : ईषदम्भकारः. II. Fig. : मलिनता.

DUSKY : I. Lit. : (1) तमस्कन्ध (f. ल्या) ; (2) ईषदम्भकारः (रा, रं) ; and sim. comp.s. II. Fig. : मलिनः (ना, नं).

DUST (subs.) : (1) धूलि (लौ) (f.), *sea of d.* धूलीजलधिः, Ku. ; (2) रजस् (n.), *to put down d.* रजः शमयति, Ki. ; (3) रेणु (mf.), *to raise d.* रेणुम् उत्थापयति, R. ; (4) पांशु (m.) (rare), *the whole body smeared with d.* पांशुपलितसर्गाङ्गः, Mah. Ph. : *to throw d.* (fig.) धूलिं ददाति (used in Bengali).

DUST (v.) : i. e. to brush or sweep away d. : v. **TO BRUSH** ; **SWEEP**.

DUSTER : *धूलिहारिणी : v. **BRUSH**.

DUSTINESS : (1) पांशुलता ; (2) by adj.

DUST-MAN : धूलिहारकः (?). ; धूलिवाहः (?).

DUSTY : I. Filled with dust : (1) धूलिनिचितः (ता, तं) ; (2) रजोवतः (ता, तं) ; (3) पांशुलः (ला, लं) ; etc. II. Like dust : (1) धूलि-, *d. white* *धूलिसितः (ता, तं).

DUTEOUS, DUTIFUL : (1) भक्तः (क्ता, क्तं) ; (2) भक्तिमत् (f. तौ) ; (3) वश्यः (श्या, श्यं) (= submissive) ; (4) अनुविधायिन् (f. नी) (=compliant).

DUTEOUSLY, DUTIFULLY : भक्ता : v. **RESPECTFULLY**.

DUTEOUSNESS, DUTIFULNESS : (1) भक्तिः ; (2) वश्यता (= submissiveness).

DUTY : I. Moral obligation : धर्मः, *caste-d.s.* वर्णधर्मान्, S. ; *d.s. of kings* : राजधर्माः, V. s. ; *to abandon d.* : धर्म्यां क्रियां मुञ्चति, B. Ph. : *it is the d. of* i. e. it should be done by : v. **SHOULD**, **OUGHT**. II. Service : नियोगः, *execute your d.* : स्वनियोगनशून्यं कुरु, Sa. Ph. : *one who has done his d.* : कृतकृत्यः, H. III. Reverence : भक्तिः. IV. An impost : शुल्क (mn.).

DUUMVIR : *द्विपुरुषी (dual). *D.-ate* : *द्विपुरुषाधिकारः.

DWARF : (1) वामनः (नौ, नं) ; (2) खर्व (f. वां).

DWARF (v. t.) : (1) खर्वयति (nomi.) ; (2) खर्वीकरोति.

DWARFISH : (1) वामनः (नौ, नं), *d. stature* वामनो मूर्तिः, N. I. 124. ; (2) खर्वः (वां, वै) v. SHORT.

DWARFISHNESS : (1) खर्वता ; (2) वामनता (?).

DWELL (v. i.) : वसति, नि-, उप-, अनु-, अधि-, आ-, प्रति-, सम्-, सन्नि-, अष्टा-,
(वस्, c. 1.) (the last eight are not common), *d.s in the forest*: वने
उपवसति, S. k.

DWELL ON OR UPON : I. To detail : q. v. : प्रपञ्चयति (nomi.), S.

II. To remain absorbed with : निर्वह्यति (वर्ह, c. 10.), D.

DWELLER : निवासिन् (f. नौ) : v. INHABITANT.

DWELLING : (1) निवासः ; (2) वसतिः ; (3) वासः, आ-.

DWELLING-HOUSE : (1) वासगृहं ; (2) वसतिवेश्मन् (n.), Ki. ; and sim.
comp.s.

DWELLING-PLACE : वासमृनि, आ-, H. ; and sim. comp.s.

DWINDLE : क्षीयते (pass. of क्षी) : v. TO WASTE AWAY, DECREASE.

DYE (subs.) : (1) रक्तः ; (2) रागः.

DYE (v. t.) : रञ्जयति, अभि-, (c. of रञ्), *d.d with indigo* : नील्या रक्तं, S.
k. : v. TO PAINT.

DYED WITH (as adj.) : by a deriv. : *d. madder* : मारिचिष्ठ (f. डी) ; *d.*
turmeric : हारिद्र (f. द्रा), S. k.

DYEING : रञ्जनम्, अभि-.

DYER : (1) रक्ताजीवः ; (2) रञ्जकः.

DYING (adj.) : Ph. *D. man* म्रियन्ः v. TO DIE ; *d. hour* : मरणकालः
v. DEATH.

DYE-WOOD : रञ्जकाष्ठः.

DYNAMICS : *गतिविज्ञानं, *rigid d.* *स्थिरगतिविज्ञानम्.

DYNASTIC : (1) वंशः (स्था, स्थ) ; (2) by comp.

DYNASTY : वंशः, *the solar d.* : सूर्यवंशः ; *of the solar d.* सूर्यवंश (f. स्था),
R. XVI. 10. ; *that d. will become extinct with Kshemaka* क्षेमका
प्राप्य स वंशः संस्थां प्राप्स्यते, V. p.

DYSENTRY : (1) गृहणी ; (2) आमरक्तः.

DYSPEPSIA : आमयावित्तिः : v. INDIGESTION.

DYSPEPTIC : आमयाविन् (f. नौ).

DYSURY : मूत्रकण्डम्.

E.

EACH : v. EVERY. Ph. : *went e. to his own house* स्वं स्वं धाम गम्यतुः,
B. p. ; *e. of these* एषामेकैकं, K. ; *gave one code to e.* एकैकां
संहितामेकैकस्य ददौ, B. p. v. EVERY BODY ; *we are ashamed of e.*
other अन्योन्यस्य जिज्ञीमः, Ki. v. ONE ANOTHER.

EAGER : I. Desirous : (1) लालसः (सा, सं) (best equiv.), *e. to see*
Siva : ईशानसंदर्शनलालसः (सा, सं), Ku. ; (2) लोलुपः (पा, पं), *e. for*
an embrace : आसन्नलोलुपः (पा, पं), Si. II. Impetuous, fervent :
(1) व्यथः (था, थं) ; (2) उत्सुकः (का, कं), *the spring is very e.* : पर्युत्सुक
एष माधवः, Ku. III. Brittle : q. v.

EAGERLY : (1) सत्पृहं (=longingly) ; (2) सद्यश्च (=thirstily) ; (3)
सीक्षाहं (=zealously) ; (4) व्यथं (=ipmetuously).

EAGERNESS : I. Eager desire : (1) लालसा ; (2) दृष्ट्वा (=thirst). II.
Impetuosity : व्यथता. III. Zeal : उत्साहः.

EAGLE : prob. षट्पादः of Mat. ; पक्षिविशेषः.

EAGLE-EYED : गृध्रदृश् (mf.) or-दृष्टि (mf.).

EAGLE-STONE : उपलौहविशेषः.

EAGLET : खट्वाङ्गशावक. (?)

EAR (subs.): I. Of animals : (1) कर्षः, *to come to one's e.s* कर्षपथम् आयाति, Sa. ; *to shut the e.s* कर्षौ पिदधाति, M. ; *to lend an e.* कर्षे ददाति, Sa. ; *to whisper into one's e.* कर्षे कथयति, Mu. ; *the boring of the e.s* (a religious ceremony) कर्षवेधः ; *the root of an e.* कर्ष-मूलम्, R. or कर्षान्तः, R. or कर्षजाङ्ग, B. ; *the middle e. or drum of the e.* कर्षकूपः, N. ; (2) शोचम्, *e.-enchanting शोचहारिन्* (f. शी), K. ; (3) श्रुतिः, *being of the same name to the e.* श्रुतेः सनाद्यः, Mu. Ph. : *the tip of an e.* पालिः ; *the outer e.* शृङ्कुली, C. s. II. Of other objects : perh. कर्षः. III. Of corn : (1) कणिस्र (mn.) ; (2) शस्यमञ्जरी.

EAR (v.): I. To plough : q. v. II. To put forth ears of corn : v. TO PUT FORTH.

EAR-ACHE : कर्णशूलम्, Sr., *creates a bad man's e.* उपजनयति श्रवणस्थितं शूलमभव्यस्य, K.

EARED : I. Having ears : (1) कर्णिन् (f. नी) ; (2) कर्णवत् (f. ती) ; (3) कर्णिलः (ला, लं). II. Spiked : मञ्जरितः (ता, तं).

EARDROP : कर्णपूरः (?) : v. EAR-RING.

EAR-LAP : कर्णपालिः.

EAR-LESS : (1) अकर्णः (र्णा, र्णै) ; (2) कर्णहीनः (ना, नं) ; and sim. comp.s.

EAR-MARK : I. Lit. : कर्णचिह्नम्. II. Any mark : चिह्नम्.

EAR-RING : (1) कुण्डलं, *gold e.* : काञ्चनकुण्डलम्, Si. ; (2) कर्णपाली ; (3) कर्णिका ; (4) कर्णभूषणम् ; (5) कर्णवेष्टनम्.

EAR-SHOT : कर्णविवधः ; कर्णगोचरः ; and sim. comp.s.

EAR-TRUMPET : *कर्णनादिनी.

EAR-WAX : (1) कर्णमलः ; (2) कर्णगूथम् ; (3) तीक्ष्मम्.

EAR-WIG : कर्णकीटौ (?).

EARL : उपाधिनिशेषः ; *उपनायकः. *E.dom* : *उपनायकत्वम्.

EARLINESS : expr. by adj. : v. EARLY.

EARLY (adj.). I. Commencing : Ph. : *e. drops of rain* वर्षावनिन्दनः, Me. ; *in the e. part of the day* दिवसस्याद्यभागे, Dak. ; *e. twilight* अरुसन्ध्या, Sa. ; *e. youth* प्रथमं वयः. II. Ancient : q. v. : *in e. times* पूर्वकाले. III. Forward : *the winter is e. this year* *अस्मिन् वर्षे शीघ्रं समागतं शीतम् ; *e. death* अकालमृत्युः. IV. In the morning ; प्रगेतनः (नी, नं) : v. MORNING.

EARLY (adv.) : I. In the morning : (1) प्रातर् ; (2) प्रत्युषसि : v. MORNING. Ph. : *very e. in the morning* अतिप्रत्युषे or सहति प्रत्युषे, Sa.

II. Soon : q. v. : (1) शीघ्रम् ; (2) अचिरेण. III. First : q. v. : पूर्वम्.

EARN (v.) : (1) अर्जयति, उप-, (अर्ज, c. 10.), *e.ing fleeting fortune* अर्जयन् गत्वरीः त्रियः, Ki. ; (2) अर्जनं or उपार्जनं करोति, *after e.ing three hundred sovereigns* सुवर्णशतत्रयीपार्जनं कृत्वा, P. : v. TO ACQUIRE.

EARNEST (adj.) : I. Eager, zealous : q. v. : (1) व्ययः (या, यं) ; (2) सीत्साहः (हा, हं). Ph. : *e. wish* एकान्तकामना. II. Intent : (1) एकाग्रः (या, यं) ; (2) निविष्टः (ष्टा, ष्टं). III. Serious : q. v.

EARNEST (subs.) : I. Reality : सत्यम्. Ph. : *I am in e.* न परिहृसामि. II. Eagerness, intentness : q. v. III. Part-payment : (1) सत्यापनम् ; (2) सत्यद्वारः, *to give e.* सत्यद्वारं ददाति, Vy.

EARNESTLY : I. With fixed attention : (1) एकाग्रचित्तेन ; (2) निविष्टमनसा. II. Eagerly : q. v. : सीत्साहम्. III. Seriously : q. v.

EARNESTNESS : I. Eagerness : व्ययता. II. Intentness : एकाग्रता. III. Seriousness : q. v.

EARNING (subs.) : अर्जितम्, उप-, *one's own e.s* स्वयमर्जितम्, Ga. ; *e.s of valour* शौर्यार्जितम्, Da.

EARTH (subs.) : I. The globe : (1) पृथिवी ; (2) पृथ्वी ; (3) वसुधा ;

(4) वसुमती ; (5) वसुधरा ; (6) चरनि (f.) ; (7) मेदिनी ; (8) मही ; (9) धरित्री ; (10) भूः ; (11) भूमिः ; (12) धरा ; (13) चित्तिः ; (14) धरणी. II. The dry land : खलम्. III. Clay : (1) चत्तिका ; (2) चट्ट (f.).

EARTH (v.) : I. Tran. : भूमौ निदधाति (धा, c. 3.). II. Intrans. : [भूमौ] वसति (वस्, c. 1.).

EARTH-BORN : (1) भूमिजः (जा, जं), and sim. comp.s ; (2) भौमः (भौ, भं), *when you went to conquer the e.* त्वयि भौमं गते जेतुम्, Si.

EARTHEN : (1) वस्त्रयः (यी, यं), *e. vessel* वस्त्रयं पात्रम्, R. ; (2) मार्तिकः (कौ, कं) (rare).

EARTHEN-WARE : (1) चट्टाखम् ; (2) मृत्खयं भाखम् ; (3) मार्तिकम् ; (4) कौलालकम्.

EARTHLING : (1) भौमः ; (2) मर्त्यः.

EARTHLY I. Lit. : (1) पार्थिवः (वी, वं), *e. fortune* पार्थिवश्रीः, R. ; (2) भौमः (भौ, भं), *e. forms* भौमा उपाधयः, Vi. ; सांसारिकः (कौ, कं) (= worldly : q. v.). II. Conceivable : खलु, *what e. pleasure* किं खलु सुखम्.

EARTHQUAKE : (1) भूमिकम्पः, Raj. ; (2) चित्तिकम्पः, V. m. ; (3) चरनिप्रकम्पनम्, Ku. ; and sim. comp.s.

EARTH-WORM : I. Lit. : पौलुः. II. Fig. : कीटः.

EARTH-WORK : I. Lit. : मृदुत्तोलनं (?). II. A mound : q. v.

EARTHY : v. EARTHEN, EARTHLY.

EASE (subs.) : I. Comfort : सुखम्, *at e.* सुखेन or निर्वहणेन. II. Peace, tranquillity : (1) निर्वृत्तिः, *how could he have e.* कथं स्वात्तस्य निर्वृत्तिः, P. ; (2) स्वास्थ्यम्, *I am now at e.* लब्धमिदानीं स्वास्थ्यम्, Sa. III. Facility : अनायासः, *with e.* : v. EASILY. IV. Of style, etc. : स्वाच्छम्यम् (?).

EASE (v.) : I. To comfort : सुखयति (nomi.) II. To alleviate :

सञ्चयति (nomi.). III. To move gently : ईदृशालयति (c. of चञ्).

IV. To dung : अशीचं करोति, V. s.

EASEL : *विनाधारः.

EASEMENT : I. Assistance : q. v. II. In law : परभूमावधिकारः.

EASILY : I. With facility : (1) सुखेन, or सुखम्, or सुख in comp., *e. to be got सुखेन लभ्य* (f. भ्या), Ki. 1. 17. ; *digests e. सुखं* जीर्यति, Sr. ; (2) अनायासेन or निरायासेन (= without exertion), *to sustain e. अनायासेन विमर्त्ति*, K. ; (3) अक्लेशेन (= without trouble). II. Without anxiety : (1) निरुद्देहेन ; (2) निश्चिन्तम्. III. Gently, gracefully : q. v.

EASINESS : I. Comfort : सुखम्. II. Good-nature : सौजन्यम्. III. Credulity : q. v. IV. Of style etc. : स्वाच्छन्द्यम् (?). V. Facility : सौकर्यम् ; better expr. by adj. v. EASY (1).

EAST (adj.) : (1) पूर्वः (वां, वै), *on the e. : पूर्वतः*, A. p. ; (2) प्राग् (f. ची), *e. of Vinashana : प्राग्विनसनात्*, M.

EAST (subs.) : (1) पूर्वदिग् (f.), and sim. comp.s, *flows towards the e. पूर्वां दिग् प्रति स्रवति*, S. c. ; (2) प्राची, *he first went to the e. स ययौ प्रथमं प्राचीं*, R. ; (3) ऐन्द्री दिक्, and sim. comp.s, Ki.

EASTER : *क्रष्टस्य पुनरुत्थानपर्यन्तम् (n.).

EASTERLY : I. Adj. : v. EASTERN. II. Adv. : expr. by loc. : (1) पूर्वस्यां दिशि ; (2) प्राच्याम् ; etc.

EASTERN : (1) पूर्वः (वां, वै), *the e. and western oceans पूर्वापरी तीयनिधी*, Ku. ; (2) प्राच्यः (च्या, च्यं), *e. gate प्राच्यं द्वारम्*, B. ; *the e.s. : प्राच्याः*, Mah. ; (3) पौरस्त्या (f. स्त्या), *e. regions पौरस्त्या जानपदाः*, R.

EASTWARD : expr. by ins. : (1) पूर्वेष्व ; (2) प्राच्या or प्राच्या, *passing a little e. प्राच्या किञ्चिदन्तरमतिक्रम्य*, D.

EASY : I. Not difficult : (1) सुकरः (रा, रं), *अयन्नसाध्यः (ध्या, ध्यं)*, etc. (= *e. to do*), *it is not e. to break great men's contemplation : न हि महतां सुकरः समाधिभङ्गः*, Ki. ; (2) सुगमः (मा, मं) (= *e. to go or under-*

stand), *the rest is e.* : शेषं सुगमम्, Go. ; (3) *su* in comp., *fortune is not e. to keep* असुरक्षा. त्रिप्रः, Ki. ; *Indra is e. to worship* खाराध्वी मरुत्वान्, Ki. II. Quiet, calm : q. v. : (1) निवृत्तः (ता तं) ; (2) सुप्यः (स्या, स्य). III. Of style, etc. : स्वच्छन्दः (न्दा, न्द) (?). IV. Causing ease : उत्तमः (मा, मं) (=good). V. Compliant : अनुरोधिन् (f. नी).

EAT (v. t.): I. Lit. : (1) खादति (खाद्, c. 1.), *should not e. fishes* : मत्स्यान् खादित्, K. b. ; (2) अस्ति (अद्, c. 2.), *we e. Brahmins* : अग्ने दिजान्, B. ; (3) अत्राति (अश्, c. 9.), *and nobody returned without e.ing* *who wanted to e.* इच्छताश्रितुमनाश्रुषा न च प्रत्यगामि, Si. ; (4) मक्षति or मक्षयति (मक्ष्, c. 1. and 10.), *wille. us all* : मक्षयिष्यति नः सर्वान्, A. r. ; (5) भुंक्ते (भुज्, c. 7.), *they ate belly-full* : अमौमिराकषमभोजि, N. ; (6) जचिति (जच्, c. 2.) (rare) ; (7) घसति (घस्, c. 1.) (rare) ; (8) चाति (चा, c. 2.) (rare). II. To corrode : खादति. Ph. : *to e. one's own words* : स्ववचनं वितथं करोति (?).

EAT (v. i.): I. Lit. : v. EAT (r). II. To taste : q. v.

EAT AWAY, EAT OUT : खादति, सं-.

EAT UP: (1) मक्षति or मक्षयति ; (2) जचिति (rare).

EATABLE (subs.): (1) खाद्यम् ; (2) भोज्यम् ; (3) भक्ष्यम् ; (4) भोजनीयम् ; (5) अश्वितव्यम् ; etc.

EATER: (1) खादकः ; (2) भक्षकः ; (3) भोक्तृ (m.) ; (4) भोजिन् (m.), *man-e.* : मातुषभोजिन्, A. r. ; (5) -आशिन्, *e. of one's own race* : स्वकुलाशिन्, N. ; (6) -पद्, *a fish-e. is e. of all flesh* : मत्स्याद् सर्वमांसाद्, M. ; (7) -भुज् (m.), *man-e.* : वृभुज्, B.

EATING (subs.): (1) भोजनम् ; (2) भक्ष्यम् ; (3) अन्नम्.

EAVES: (1) नीघ्रम् ; (2) वज्रिकः ; (3) स्यन्दनिका ; (4) पटलपान्तः.

EAVESDROPPER : श्रवणकातुकः (?).

[v. DECLINE, DECAY.

EBB (subs.): I. Lit. : (1) क्षीयमाणा वेला ; (2) वेलाक्कासः. II. Fig. :

EBB (v.) : (1) क्षीयते (pass. of चि); (2) क्राशं गच्छति (गन्, c. 1.).

EBONY : कीविदारः, *a banner of e.* कीविदारकेतुः, U.

EBRIETY : मत्तता, *in a state of e.* : मत्तः (त्ता, तं) : V. DRUNKENNESS.

EBULLITION : I. Lit. : बुद्बुदायितं (?). II. Fig. : उद्रेकः.

ECCENTRIC : I. Deviating from a centre : *केन्द्रभटः (टा, टं). II.

Not having the same e. : *विषमकेन्द्रः (द्रा, द्रं). III. Irregular, odd : perh. विषमः (मा, मं).

ECCENTRICITY : वैषम्यम् (??) : V. ODDITY.

ECCLESIASTIC,-AL (adj.) : (1) धर्म- in comp. ; (2) याज्ञकीयः (या, यं) (?).

ECCLESIASTIC (subs.) : याज्ञकः (?).

ECHINUS : V. HEDGEHOG.

ECHO (subs.) : (1) प्रतिशब्दः, -कः, *men follow royal sayings like e.s*

प्रतिशब्दक इव राजवचनमनुगच्छति जनः, K. ; (2) प्रतिध्वनिः ; (3) प्रतिस्वनः, *by its e. in the cave* : प्रतिस्वनेनास्व गुहागतेन, R. ; (4) प्रतिनादः.

ECHO (v. i.) : (1) प्रतिध्वनति (ध्वन्, c. 1.) ; (2) प्रतिस्वनति (स्वन्, c. 1.) ; (3)

प्रतिनदति (नद्, c. 1.), *the noise e.ed in the caves* : ध्वनिर्दरीषु प्रतिननाद,

Ki.

ECHO (v. t.) : I. To cause to e. : (1) प्रतिध्वानयति (c. of ध्वन्), *e.ing the cave* : कन्दरभुवः कुर्वन् प्रतिध्वानिताः, Na. ; (2) प्रतिनादयति (c. of नद्).

II. To echo : q. v. : अनु-नदति, etc. III. Fig., to adopt : expr. by these verbs : V. ECHO (subs.).

ECLAT : I. Splendour : q. v. : प्रज्ञंसा. II. Applause : q. v.

ECCLECTIC *समाहारिन् (f. स्त्री).

ECLIPSE (subs.) : (1) ग्रहणं (the best equiv.), *total e.* : सम्पूर्णग्रहणम्, Su. com., or सर्वग्रहणम्, Gan. ; (2) भासः, *partial e.* : आंशिकभासः, Su.

com. ; *magnitude of an e.* भासप्रमाणम्, Gan. ; (3) उपरागः, *lunar e.* :

चन्द्रीपरागः, Mu. 1. ; (4) ग्रहः (rare).

ECLIPSE (v.) : I. Lit. : क्लादयति, प्र-, आ-, सं-, (कृद्, c. 10.), *in the solar*

e., the moon e.s the sun : रविग्रहणे रविं विधुम्हादयति, Gan. II. Fig. : to obscure, darken : (1) छादयति, प्र-, *e.ing their fame* : कीर्तिं प्रच्छाद्य तेषां वै, Mah. ; (2) तिरस्करोति (ऊ, c. 8.), *so long as your title of prince is not e.d by the title of emperor* : अधिराजशब्देनातिरस्कृते कुमारशब्दे, Mu.

ECLIPTIC : (1) क्रान्तिवृत्तम् ; (2) क्रान्तिमण्डलम्.

ECLOGUE : *गीपकाव्यम्.

ECONOMIC,-AL : I. Domestic : q. v. II. Frugal : q. v. III. Prudent, careful : q. v. : अप्रमत्तः (मा, त्). IV. Relating to economy : expr. by comp. Ph. : *e. musium* *साधारणकौतुकागारम्.

ECONOMICALLY : v. FRUGALLY, PRUDENTLY.

ECONOMICS : अर्थशास्त्रम् : v. ECONOMY.

ECONOMIST : I. Lit. : विवेकव्यधिन् (f. नी) (?). II. Political e. : अर्थशास्त्रविद् (mf. n.) (?).

ECONOMIZE : विवेकेन व्ययते (व्यय्, c. 1.) (?).

ECONOMY : I. Lit. : विवेकव्ययः (?). II. Orderly system : नियमावलिः (?). *Political e.* : अर्थशास्त्रम् (?).

ECSTASY : I. Rapture : हर्षोन्मादः, *in e.* सहर्षोन्मादम्, Vi. II. Madness, frenzy : q. v. : उन्मादः.

ECSTATIC : I. Entrancing : उन्मादिन् (f. नी), *as if in e. mind* उन्मादिनेव मनसेव, N. II. Rapturous : उन्मादिन् (f. नी).

ECUMENIC,-AL : (1) सार्वभौमिकः (की, कं) ; (2) विश्वजनीनः (मा, नं).

EDDY (subs.) : (1) आवर्तः ; (2) भवि : v. WHIRLPOOL. *E. of wind* : चक्रवात्या : v. WHIRLWIND.

EDDY (v.) : I. Lit. : अनीभवति (?). II. Fig. : आवर्तवत् भावति (अम्, c. 4.).

EDGE (subs.) : I. Of a cutting instrument : धारा, *the sharp e. of the axe of Rama* : धारां शिती रामपरश्वस्त्र, R. II. Border, end : q. v. : धारा. III. Sharpness, severity : तेजस् (n.). IV. Com-

mencement : प्रारम्भः. Ph. : "to set the teeth on e." दन्ददृष्टं जनयति (अन्, c. 10.).

EDGE (v. t.) : I. To whet : q. v. : (1) prob. धारयति ; (2) ग्राणयति (nomi.). II. To embitter : q. v. : तेजयति, चत्, Vi. III. To border : q. v.

EDGE (v. i.) i. e. to e. along : प्रसर्पति (छप्, c. 1.) (?).

EDGED : (1) सधारः (रा, रं) ; (2) धारीज्जलः (ला, लं) (poet.), Pra.

EDGING (subs.) : (1) प्रान्तः v. BORDER ; (2) दशा (of a garment).

EDIBLE : खाद्यः (द्या, द्यं) : v. EATABLE.

EDICT : शासनम् : v. ORDER.

EDIFICATION : शिक्षा (?) : v. INSTRUCTION, IMPROVEMENT.

EDIFICE : (1) प्रासादः ; (2) सौधम् ; (3) हर्म्यम् ; (4) अट्टालिका.

EDIFY : (1) उत्कर्षति (ऊष्, c. 1.) (=to ennoble) ; (2) शिक्षयति (शिच्, c. 10.) (=to teach).

EDIFYING (adj.) : (1) ज्ञानदः (दा, दं) ; (2) मोहध्वंसिन् (f. नी).

EDIT : (1) प्रकाशयति (काष्, c. 10.) (=to publish) ; (2) संस्कारीति (ज्ञ, c. 8.) (?) ; (3) मुद्रयति (मुद्, c. 10.) (=to print).

EDITION : *संस्करणम्, first e. : प्रथमसंस्करणम्.

EDITOR : (1) *संस्कृतं (f. र्नी) ; (2) प्रकाशक (f. शिक्षा) (=publisher).

EDUCATE : (1) विनयति (नी, c. 1.), e.d him : विनिन्युरेनम्, R. III. 29. ; (2) शिक्षयति (शिच्, c. 1.) (=to instruct) ; (3) संस्कारीति (ज्ञ, c. 8.) (=to dress up). [LEARNED.

EDUCATED : of men : (1) कृतविद्यः (द्या, द्यं) ; (2) सुशिक्षितः (ता, तं) : v.

EDUCATION : (1) संस्कारः, e. has been given by (your) father with great care : पित्रा महता प्रयत्नेन सनारीपितसंस्कारः, K. ; (2) विनयः (rare), by giving e. विनयावधानात्, R. ; (3) शिक्षा (=instruction).

EDUCATIONAL : Ph. for e. purposes : *प्रजाशिक्षार्थम् ; e. series *शिक्षा-पुस्तकावलिः ; e. department *शिक्षाविभागः.

EDUCATOR : (1) दिनेष्ट (f. नौ) ; (2) संस्कृत (f. नौ).

EDUCE : (1) उन्नयति (नौ, c. 1.) ; (2) उत्-हरति, ते (ह, c. 1.).

EEL : कुक्षिका (?) ; वर्मिः (?).

EFFACE : मार्ष्टि or मार्जयति, अप-, उत्-, निर्-, प्र-, व्या-, (मृज्, c. 2. and 10.),
to e. the mud of infamy : प्रमार्ष्टमयत्रःपङ्क, Ki.

EFFACEMENT : मार्जना, नं, अप-, उत्-, प्र-, निर्-.

EFFECT (subs.) : I. As opposed to cause : कार्यम्, *there is no e. in the absence of a cause* : कारणाभावात् कार्याभावः, V. d. II. Consequence, result : q. v. : फलम्, of no e. निष्फलः (ला, खं). III. Force, importance : Ph. *he always speaks with e.* हृदयवाहिनि सदा बलु तल्ल वचांसि ; “*the e. was heightened by the lonely nature of the place*” *स्थानविनिहता रौद्रता वर्धयामास (the real e. should be expr. in such cases). IV. Purpose : q. v. : अभिप्रायः, to this e. एतदभिप्रायः (वा, खं). V. Fact q. v. : in e. फलतः, S. VI In pl., goods : q. v. : सम्पत्तिः.

EFFECT (v.) : निष्पादयति (c. of पद) : v. TO ACCOMPLISH.

EFFECTIBLE : (1) साध्यः (आ, ध्य) ; (2) निष्पाद्यः (वा, खं).

EFECTION : (1) निष्पादनम् ; (2) उपपादनम् ; (3) साधनम्.

EFFECTIVE : I. Producing effects : कार्योत्पादक (f. दिका). II.

Effectual : फलवत् (f. ती). III. Telling, impressive : हृदयवाहिन् (f. नौ). IV. Serviceable : कार्यक्षमः (मा, नं).

EFFECTIVENESS : of speech : हृदयवाहितम्.

EFFECTLESS : निष्फलः (ला, खं) : v. INEFFECTUAL.

EFFECTOR . निष्पादकः : v. DOER, AUTHOR.

EFFECTUAL : (1) फलवत् (f. ती) ; (2) सफलः (ला, खं) ; (3) ; बलवत् (f. ती) (=forcible).

EFFECTUALLY : (1) सफलम् ; (2) बलवत् (= forcibly) ; (3) अनोषं (without failure).

EFFECTUATE : सम्पादयति (c. of पद्) : v. TO ACCOMPLISH.

EFFEMINACY : (1) कापुरुषत्व' (=cowardice) ; (2) स्त्रीय' ; (3) मार्दवं (=mildness).

EFFEMINATE : I. Womanish : (1) स्त्रीवः (वा, व') v. UNMANLY, COWARD ; (2) सुकुमार. (रा, रं) v. DELICATE. II. Womanly : स्त्रीण (f. स्त्री), by e. lightness स्त्रीणेन लघ्विणा, B. [Ve.

EFFEMINATELY : स्त्रीवत्, to shed eye-drops e. स्त्रीवप्रयनसलिलं परित्यजति,

EFFEMINATENESS : v. EFFEMINACY.

EFFERVESCE : बुद्बुदायते (nomi.) (?)

EFFERVESCENCE : I. Lit. : बुद्बुदायित' (?). II. Fig., excitement : तापः. [out].

EFFETE : (1) बन्धाः (बन्धा, बन्धा') v. BARREN ; (2) जीर्णः (र्णा, र्णे) (=worn

EFFICACIOUS : (1) गुणवत् (f. ती) ; (2) फलवत् (f. ती).

EFFICACIOUSLY : सफलम् : v. EFFECTUALLY.

EFFICACIOUSNESS, EFFICACY : (1) गुणवत्ता ; (2) साफल्यम् ; (3) प्रभावः (=power).

EFFICIENCY : I Effectual agency : कार्योपादिका शक्तिः. II. Competent energy : (1) तेजस् (n.) ; (2) प्रभावः. III. Ability : दाक्ष्यम्.

EFFICIENT : (1) कार्यक्षमः (मा, मं) ; (2) दक्षः (क्षा, क्षं) (=able).

EFFICIENTLY : (1) दाक्ष्येण (=ably) ; (2) अतन्द्रितम् (=actively).

EFFIGY : प्रतिमा : v. IMAGE, LIKENESS. [ANCE.

EFFLORESCENCE : I. Lit. : पुष्पीकृतः. II. Fig. : आविर्भावः : v. APPEAR-

EFFLUENCE : निर्गमः : v. ISSUE, FLOW.

EFFLUVIUMS : perh. उद्धारः : v. EXHALATION.

EFFLUX : स्रावः : v. FLOW, EFFUSION.

EFFORT : यत्नः, प्र-, with the utmost possible e. सर्वप्रयत्नेन, R. : v. ENDEAVOUR, ATTEMPT.

EFFORTLESS : निर्व्ययः (जा, ब'), V. p. ; and sim. comp.s.

EFFRONTERY : चाट्टीम् : V. IMPUDENCE, BOLDNESS, SHAMELESSNESS.

EFFULGENCE : उज्ज्वलता : V. SPLENDOUR, BRIGHTNESS.

EFFULGENT : उज्ज्वलः (खा, ल') : V. BRIGHT, SPLENDID.

EFFUSION : खारः, *e. of blood* : रक्तखारः : V. FLOW.

EFT : टणनीषा (?).

EGG (subs.) : (1) अष्ट (the best equiv.), *hen's e.* : कुकुटाष्टम्, Ya. ; *I will lay e.s there* तत्राहमष्टकविनीषयं करीमि, P. 1. 12. ; [rarely]
(2) डिम्बः ; (3) कोषः ; (4) पेशी.

EGG ON (V.) : प्रोत्साहयति (c. of सह) : V. TO INSTIGATE, IMPEL.

EGG-PLANT : (1) वार्ताकुः ; (2) वक्त्रनः (3) हिस्सीरः.

EGG-SPOON : *अष्टखादनचमसः.

EGLANTINE : वन्यसेवती (?).

EGOISM : I. Philo. : अहंवादः. II. Egotism : q. v.

EGOTISM : आत्मज्ञाघा : V. VANITY, PRIDE.

EGOTIST : आत्मज्ञाघिन् (f. नी) : V. VAIN, PROUD.

EGOTISTIC,-AL : आत्मज्ञाघामयः (यी, यं).

EGOTISTICALLY : (1) आत्मज्ञाघया ; (2) आत्मज्ञाघापूर्वकम्.

EGREGIOUS : असाधारणः (या, यं) (= uncommon), *e. mistake* : असाधारणभ्रमः.

Ph. : *e. fool* अत्यन्तमूर्खः.

EGREGIOUSLY : अत्यन्तः : V. EXCEEDINGLY.

EGRESS : (1) निर्गमः, -णं ; (2) निर्याणम् ; (3) निष्क्रमः, -णं.

EIDER-DOWN : perh. हंसतूलः, D. v.

EIGHT : अष्टन् (mfn.), *in e. ways or parts* : अष्टधा ; *e. times* अष्टकलः
or अष्टवारान्.

EIGHTEEN : अष्टादशन् (mfn.). *E.th* : अष्टादशः (शी, शं).

EIGHTFOLD : अष्टगुणः (या, यं).

EIGHTH (adj.) : अष्टमः (नी, नं), *in the e. place* अष्टमतः.

EIGHTH (subs.) : (1) अष्टमांशः or अष्टांशः ; (2) अष्टमभागः or अष्टभागः.

EIGHTIETH : (1) अशीतितमः (मी, सं) ; (2) अशीत. (ती, सं).

EIGHTLY : (1) अष्टमतः ; (2) अष्टमम्.

EIGHTY : अशीतिः, *e. times* अशीतिज्ञत्वः.

EITHER (conj.) : (1) वा.....वा (never at the beginning of a clause), *e.*

I dissolve on the summit of this mountain : नगमूर्धनि विक्षीये वा, Ki. ;

(2)...किंवा, *will touch e. his nails or his arrow-heads* तन्नखं

किंवा तदिषुमुखं स्पर्शतः, Vi. : v. OR.

EITHER (pro.) : Ph. : *e. of two* अन्यतरः (रा, रं) ; *e. of three* अन्यतमः

(मा, मं) ; “*on e. cheek*” कपोलयोः ; “*on e. side*” उभयतः v. BOTH ;

not e. v. NEITHER.

EJACULATE : उद्गिरति (ग, c. 6.), *to e. greatness* : माहात्म्यम् उद्गिरति, Vi. :

v. TO UTTER.

EJACULATION : : उद्गारः, N. : v. CRY (subs.).

EJACULATORY : perh. उदीर्यमाणः (णा, णं).

EJECT : निरस्यति (असृ, c. 4.) : v. TO THROW OUT, DRIVE AWAY.

EJECTION, EJECTMENT : निःसारणम् ; निरसनम्.

EKE (adv.) : अपि : v. ALSO.

EKE (v.) : I. To increase : q. v. : वर्धयति. II. To extend : q. v.

ELABORATE : (1) बहुश्रमेण करोति (=to produce with labour) ; (2)

संस्कारीति (= to refine : q. v.).

ELABORATE (adj.) : (1) संस्कृतः (ता, तं) (=refined) ; (2) बहुश्रमसिद्ध (f. ता).

ELABORATELY : (1) बहुश्रमेण (=with great labour : q. v.) ; (2)

संस्कारं (?).

[*संस्कारः.

ELABORATION : I. Refinement : संस्कारः. II. Of style, etc. :

ELAPSE : (1) अत्येति, सम्-, (इ, c. 2.), *12 years have e.d* : द्वादशसप्ताः

सप्ततीयः, D. IV. ; (2) अतिक्रामति or क्राम्यति, सम्-, (कम्, c. 1. and 4.),

when the sixth night watching had e.d : अतिक्रान्ते षष्ठीजागरे, K. : v.

TO PASS.

ELASTIC : I. Lit. : स्थितिव्यापकः (का, कं). II. Fig. : v. CHEERFUL, BRISK.

ELASTICITY : स्थितिव्यापकः, Par. ; स्थितिव्यापकता, -त्वं.

ELATE (v.) : उल्लेखयति (c. of लिप्) : v. TO PUFF UP, INFLATE.

ELATE OF ELATED, TO BE- : उल्लेखयति, -ते (लिप्, c. 6.), (*yet*) *his mind was not e.* : न तस्मिन्लिखिते मनः, R.

ELATION : उल्लेखः : v. PRIDE ; TO ELATE.

ELBOW : (1) अरविः ; (2) कक्षीविः ; (3) कूर्परः. Ph. : *saw her leaning on her left e.* बायंकरतस्तस्मिन्निहितस्तुल्यकनकां ददत्, K.

ELBOW-ROOM : i. e. room for motion : अरव्यायः.

ELDER (adj.) : (1) ज्येष्ठ (f. ङा) ; (2) ज्येष्ठस् (f. ङी) (rare) ; (3) बन्धोविधः (का, कं). *E. brother* अय्यजः ; *e. sister* अय्यजा.

ELDER (subs.) : I. A tree : वृक्षविशेषः. II. An e. person : (1) वृद्धः, *e.s in knowledge and age* : विद्यावयोवृद्धाः, H. ; (2) ज्येष्ठः, *e. by birth, knowledge, and merit* : ज्ञानविद्यायुषज्येष्ठः, Vri.

ELDERLY : अविधिव्ययस् (mfn.) ; प्रवयस् (mfn.) .

ELDERSHIP : (1) ज्येष्ठता, -त्वं ; (2) ज्येष्ठम्, Da.

ELDEST : ज्येष्ठः (ङा, ङं), *the e. or his next ज्येष्ठोऽनन्तरौ वा*, L. s.

ELECT (v.) : I. To choose : q. v. II. To select by vote : no equiv. : निर्वाचयति (c. of वच्) (?) ; मनोनीतं (f. तां) करोति (in Bengali).

ELECT (adj.) : निर्वाचितः (ता, तं) (?) ; स्थिरीकृतः (ता, तं) (?) .

ELECTION : I. Choice : q. v. II. For an office : निर्वाचनं (?). III. The e.s. : *निर्वाचनकार्याणि (n. pl.). IV. Free will : इच्छा. V. Discernment : विवेकः.

ELECTIONEERING : I. Subs. : *निर्वाचननिर्वाहः. II. Adj. : expr. by comp., *e. agent* *निर्वाचननिर्वाहकर्त्तृकरः.

ELECTIVE : Ph. *e. franchise* *निर्वाचनाधिकारः ; *e. office* *निर्वाचनीयपदम्.

ELECTOR : *निर्वाचकः ; निर्वाचनाधिकारिन् (m.).

ELECTORAL : expr. by comp., *the e. body* *निर्वाचकसमूहः.

ELECTRIC, ELECTRICAL : (1) वैद्युतः (तो, तं), *e. fire* वैद्युतः कृशावृः,

Ki. ; (2) by comp., *e. current* *तड़ितप्रवाहः.

ELECTRICITY : (1) तड़ित् (f.), *the science of e.* *तड़ितविज्ञानम् ; (2)

विद्युत् (f.), *atmospheric e.* : *वायवविद्युत्.

ELECTRIFY : I. Lit. : *to e. a jar* *घटं तड़ितम् करोति. II. Fig.,

to surprise : परं विस्मयं जनयति (c. of जन्).

ELECTUARY : चवलेहः, Bha.

[q. v.]

ELEMOSSYNARY : i. e. relating to or founded or supported by charity :

ELEGANCE : (1) चारुता v. BEAUTY ; (2) माधुर्यं (of style etc.), Kav.

ELEGANT : (1) चारु (f. वीं) v. BEAUTIFUL ; (2) मधुरः (रा, रं) (of style, manners, etc.).

ELEGANTLY : (1) चारु ; (2) मधुरम् ; (3) सललितं (of movements, etc.).

ELEGIAC : कवचार्यययितः (ता, तं), and sim. comp.s. *E. metre* (in Sanskrit) : वियोगिनीहस्तम्, M. n.

ELEGY : कवचार्यययितं काव्यम् (=poem) or गीतं (=song).

ELEMENT : I. An e.ary substance : (1) भूतम्, *sky, etc. are the five e.s* : पञ्चभूतानि विद्यदादीनि, D. s. ; *the sixth of the great e.s* भूतानां सप्तमा षष्ठः, R. ; (2) मूलपदार्थः II. Rudiments : q. v. : *e.s of grammar* : व्याकरणसारः or लघुव्याकरणम्. III. The proper sphere : Ph. *he is out of his e.* *न स्वभूमौ वर्तते सः.

ELEMENTARY : Ph. *e. substance* : मूलपदार्थः ; *e. instruction* शालाशाला-
वबोधनम्, D. ; *e. treatise* लघुग्रन्थः (?).

ELEPHANT : (1) गजः, *e.-catcher* गजवन्धः, Vet. ; *a wild e.* वनगजः ; (2) हस्तिन् (m.) ; (3) करिन् (m.) ; (4) मातङ्गः ; (5) कुञ्जरः ; (6) नामः ; (7) वारणः, *a rutting e.* : मत्तवारणः ; (8) दन्तिन् (m.) ; (9) द्विपः, *a newly caught e.* : नवग्रही द्विपः, D. II. ; *a musk-e.* : गन्धद्विपः. *A she-e.* : (1) करिणी ; (2) हस्तिनी ; (3) गजवन्धः ; (4) करेणु (f.). *A young e.* : शर(ल)भः. *The*

leader of a (wild) herd (of e.s) : यूथनाथः or यूथपः. *A large fine e. :*

(1) गजेन्द्रः ; (2) गजपुङ्गवः ; (3) करेण्वर्यः. *The roaring of an e. :*
 उद्दितम्. *Its trunk :* (1) करः ; (2) गुम्बः ; (3) हस्तः (rare). *Its*
frontal globes : कुक्षौ (m. dual). *Its temple :* (1) मन्दः ; (2)
 कटः.

ELEPHANT-APPLE : (1) कपिलः ; (2) दधिलः.

ELEPHANT-DRIVER : (1) आधीरवः ; (2) हस्तिपकः ; (3) महामानः, Mr. ;
 (4) गजस्य यन्त्रा or नियन्त्रा, Ki.

ELHANTIASIS : a disease of the leg : श्लोपदं or श्लोषोपदम्, *one affected*
with e. श्लोपदिन् (f. नौ), M. III. 165.

ELEPHANTINE : expr. by comp., *e. epoch* *हस्तियुगम्.

ELEVATE : I. To raise : q. v. : उन्नमयति (c. of नम्). II. To exalt :
 q. v. : उन्नमयति. *E.d* : i. e. lofty : q. v. : उन्नतः (ता, तं).

ELEVATION : I. Rising : (1) उन्नमनम् ; (2) उत्तीर्णनम्. II. Loftiness :
 q. v. : उन्नतत्वम्, R. III. Of ground : उन्नतभूमिः : v. HEIGHT.

ELEVEN : एकादशन् (mf. n.). *E. times* एकादशवारान्.

ELEVENTH : I. Adj. : एकादशः (श्री, श्रं). II. Subs. : एकादशभागः.

ELF : डाकिनी (?).

ELFIN, ELFISH : I. Lit. : expr. by comp. II. Fig. : v. MIS-
 CHIEVOUS.

ELF-LOCK : जटा, *e.s* जटाजूटः (?).

ELICIT : (1) निर्हरति (ह, c. 1.) (= bring out) ; (2) निष्कर्षति (कर्ष, c. 1.)
 (= draw out).

ELIDE : लुप्ति (लुप्, c. 6.).

ELIGIBILITY : I. Lit. : *निर्वाचाधिकारः. II. Worthless : q. v. :
 योग्यता.

ELIGIBLE : I. Lit. : *निर्वाचाधिकारिन् (f. श्री). II. Worthy : q. v. :
 योग्य (f. ग्या).

ELIMINATE : निष्कासयति (c. of कृ).

ELIMINATION : निष्कासनम्.

ELISION : लोपः.

ELITE : सुख्याः (m. pl.) ; रत्नानि (n. pl.) (= gems).

ELIXIR : I. Lit. : रसायनम्. II. Fig. : सारः, *the e. of wives* :

दारसारः, N.

ELK : श्वः (?) ; हरिणविशेषः.

ELL : मासविशेषः.

ELLIPSE : *अखण्डत्वं or उपहतं or उपमखलम्.

ELLIPSIS : न्यूनपदम्, Kav.

ELLIPSOID : *अखण्डतत्त्वम्.

ELLIPTIC, -AL : I. Rhet. : न्यूनपदः (दा, दं). II. Geo. : expr. by comp., *e. motion* *उपहतगतिः.

ELLIPTICALLY : expr. by circum. : v. WANTING.

ELM : वन्यपादपविशेषः.

ELOCUTION : I. The power of speech : वाक्शक्तिः. II. Delivery : व्याहारः. III. Eloquence : वाग्मिता.

ELONGATE : दीर्घीकरोति : v. TO LENGTHEN.

ELONGATION : I. Extension : विततिः. II. Distance : q. v. : विप्रकर्षः.

ELOPE : पलायते (पलाय, c. 1.) : v. TO RUN AWAY. Ph. : *she e.d with him* : तेन सह देशान्तरं जगाम (after D.).

ELOPEMENT : पलायनम् : v. FLIGHT.

ÉLOQUENCE : I. Of men : (1) वाग्मिता ; (2) वाक्पाटवम्. II. Of address, etc. : perh. प्रौढत्वम्, Ma.

ELOQUENT : I. Of men : (1) वाग्मिन् (f. नौ), *at the head of the e.* : वाग्मिनां धुरि, Ki. ; (2) वाक्यकीर्तिदः (दा, दं), M. n. ; and sim. comp.s. II. Of speeches, etc. : perh. प्रौढः (डा, डं).

ELOQUENTLY : (1) प्रौढं (?) ; (2) सपाटवं (= skilfully) ; (3) वाग्मिवासेन (?).

ELSE (conj.): (1) अन्यथा ; (2) इतरथा : V. OTHERWISE.

ELSE (adj.): Ph.: *who e.* कोऽन्यः or कोऽपरः, K.; *what e.* किमन्यत् or किमपरम्, Ma. or किमितः परं, Ra.; *some thing e.* अन्यत् किञ्चित्, Ana.; *somewhere e.* अन्यत्र कुत्रापि, N.

ELSEWHERE : (1) अन्यत्र ; (2) अन्यतः, R. v. 17.

ELUCIDATE : (1) उद्भासयति (c. of भास्) ; (2) विशदीकरोति (ऊ, c. 8.) : V. TO EXPLAIN.

ELUCIDATION : (1) उद्भासनम् ; (2) विशदीकरणम् : V. EXPLANATION.

ELUCIDATOR : उद्भासकः : V. INTERPRETER. [trate : q. v.) .

ELUDE : (1) (कौशलेन) परिहरति (ह, c. 1.) ; (2) मोषीकरोति (= to frus-

ELYSIAN : स्वर्गोऽयः (या, यं) (= heavenly : q. v.).

ELYSIUM : स्वर्गः (= heaven) ; वैकुण्ठं (of Vishnu).

EMACIATE : I. To make lean : (1) कर्षयति, परि-, (c. of ऊष्) or ऊशीकरोति, *e.d by disfigurement* : वैदृष्यकर्षितः (ता, तं), Ram. ; (2) क्षिणोति, परि-, (क्षि, c. 5.), *the disease e.d him* : चामयस्त्रमक्षिणोत्, R. II. To become lean : (1) ऊशीभवति or ऊक्षति, परि-, (ऊष्, c. 4.) ; (2) क्षीयते (pass. of क्षि).

EMACIATE (adj.): परिऊक्षः (शा, श्) : V. LEAN, THIN.

EMACIATION : (1) ऊक्षता ; (2) क्वाक्षम् ; (3) चामता.

EMANATE : I. To flow from : q. v. : उद्गच्छति (गन्, c. 1.): II. To arise, originate : q. v. : उद्गच्छति.

EMANATION : I. The act : उद्गमः ; निर्गमः. II. That which comes out: expr. by verb.

EMANCIPATE : मोचयति or मोक्षयति, वि-, (मुच् or मोक्ष, c. 10.), *you will be e.d from the bond of the world* : भवदन्वादिमोक्षासे, V. c. ; *they should be e.d by the king* : राजा मोचयितव्यास्ते, M. p. : V. TO LIBERATE, FREE.

EMANCIPATION : मोक्षः, *e. of slaves* : दासस्य मोक्षः, Viv. : V. LIBERATION, RELEASE.

EMANCIPATOR : नीचविद्ध (f. वी) : v. LIBERATOR.

EMASCULATE : I. Lit., to castrate : पुंस्वृ हन्ति, उप-, प्रति- (हन्, c. 2.),

V. s. II. Fig.: v. TO WEAKEN, ENERVATE.

EMASCULATE-D (adj.): I. Lit.: इतपुंस्वृः. II. Fig.: इतवीर्यं (f. र्यां).

EMASCULATOR : (1) पुंस्वृस्व प्रतिघातकान्, Y. ; and sim. comp.s.

EMBALM : (1) रक्षति (रक्ष्, c. 1.), *therefore (they) e. the king* : ततो रक्षन्ति
मूनिपम्, Ram. ; (2) तैले निक्षिपति (क्षिप्, c. 6.) (to e. in oil.), B.

EMBALMER : expr. by verb : v. above.

EMBANK : वप्रैष वधाति (वध्, c. 9.).

EMBANKMENT : वप्रवन्धः (?) : v. MOUND, BANK.

EMBARGO : निषेधः or प्रस्थाननिषेधः (?).

EMBARK (v. t.): I. Lit.: (1) नौकायाम् आरोपयति (c. of बह्, or निदधाति
(धा, c. 3.) (=put on board), *e.ing them all* : चत्वारि निधाय सर्वास्मान्,
Mat. ; (2) नौकया प्रस्थापयति (c. of स्था) (= to send by boat). II.
To engage : व्यापारयति (c. of वृ).

EMBARK (v. i.): I. Lit.: (1) नावं or पोतम् आ-रोहति, अधि-, (बह्, c. 1.),
etc., *without e.ing on a vessel* : पोताधिरोह्य विनैव, Tar. ; (2) नौकया
प्रतिष्ठते (स्था, c. 1.) (= to depart). II. To engage : व्याप्रियते (वृ, c. 4.)

EMBARKATION : नौकारोहणं (going) or नौकारोपणं (putting on board) ;
प्रस्थानं (=departure).

EMBARASS : (1) आकुल्यति (= to perplex), *affection e.es Satananda*: खेदः
प्रतानन्दमाकुल्यति, An. ; (2) मोहयति, वि-, प्र-, व्या-, (c. of मुह्) (= to
confound), *I am e.ed seeing (this) evil* : अनर्थमुत्प्रेक्ष्य प्रमुग्धीऽसि, An. ;
(3) बाधते (= to hinder, annoy), Vi. [difficulty : q. v.).

EMBARRASSMENT : (1) व्याकुलता ; (2) प्रमोहः ; (3) बाधा ; (4) विषमं (=

EMBASSADOR : v. AMBASSADOR.

EMBASSY : I. Lit.: दौत्यं or दूतम्. II. The dwelling of an ambas-
sador : दूतावासः.

EMBATTLED : (1) विन्यस्तः (ता, तं) ; (2) विरचितः (ता, तं). Ph. : *e. field युद्धक्षेत्रम्.*

EMBEDDED : (1) निहितः (ता, तं) ; (2) न्यस्त (f. ता) ; (3) निविष्ट (f. टा).

EMBELLISH : विभूषयति (भूष्, c. 10.) : v. TO ADORN.

EMBELLISHMENT : विभूषणम् : v. ADORNMENT, ORNAMENT.

EMBERS : भस्मन् (n.) : v. ASHES.

EMBEZ-DAY : उपवासदिवसः (?).

EMBEZZLE : छद्मम् आत्मसात्करोति (क, c. 8.).

EMBEZZLEMENT : छद्ममात्मसात्करणम् ; स्तेयं (= theft).

EMBEZZLER : छद्ममात्मसात्कर्तृ (f. री) : v. also THIEF.

EMBITTER : I. Lit. : तिक्तायते (nomi.). II. To distress : क्लिप्नाति (क्लिप्, c. 9.). III. To exasperate : उत्क्रोषयति (c. of क्रुप्).

EMBLAZON : (1) मण्डयति (मण्ड, c. 10.) ; (2) विभूषयति (भूष्, c. 10.).

EMBLAZONRY : पताकादिमण्डनम् (?).

EMBLEM : (1) लक्षणम् ; (2) साङ्केतिकम् ; (3) लिङ्गम्.

EMBLEMATIC, -AL : expr. by *emblem* : v. SYMBOLIC.

EMBLEMATICALLY : लक्षणेन (?) : v. also FIGURATIVELY.

EMBODIMENT : I. Lit. : expr. by verb. II. Representation : Ph. *e. of virtue* शरीरी धर्मः.

EMBODY : I. Lit. : देहेन or शरीरेण युनक्ति (युज्, c. 7.) II. To collect : q. v. : समाहरति (ह, c. 1.).

EMBOLDEN : साहसं जनयति (जन्, c. 10.) : v. TO ENCOURAGE.

EMBOSS : उच्चरेखादिना तक्षति (तक्ष, c. 1.) (?).

EMBOWEL : I. To eviscerate : अन्त्राणि अपनयति (नी, c. 1.) v. TO REMOVE. II. To embalm : q. v. III. To busy : q. v.

EMBOWERED : कुञ्चितः (ता, तं), नि-.

EMBRACE (v.) : I. To clasp : (1) आ-लिङ्गति, समा-, (लिङ्, c. 1.), *the father e.d him with open arms* : प्रसारितशुभ्रयुगलक्ष्णं पितालिङ्गि, K. ;

(2) आश्रियति, समा-, सं-, उप-, (यिष्, c. 4.), *e.d the pillar for a moment* : क्षणं सन्मशाश्रियत्, Si. ; (3) खजते, परि-, (खज्, c. 1.), *e.ing her firmly* : तां दृढं परिषृज्य, D. ; (4) उपगूहति (गूह्, c. 1.), *as if e.ing me with cool breezes* : शिशिरानिलैर्मासुपगूहतीव, R. ; (5) परिरभते (रभ्, c. 1.), *was (it) e.d with the eyes* : परिरभे नु विलोचनाभ्यां, Ki. II. To comprise : q. v. : क्रीडीकरोति, *from (its) e.ing also another sense* : अर्थान्तरस्यापि क्रीडीकरणात्, Kuv. III. To accept : q. v. : परिग्रह्णाति (ग्रह्, c. 9.).

EMBRACE (subs.) : (1) आलिङ्गनम् ; (2) आश्रयः ; (3) परिरभः ; (4) परिषृङ्गः ; (5) उपगूहनम् ; (6) आलिङ्गितम्.

EMBRASURE : द्विद्र' (= any aperture).

EMBROULATE : (1) चञ्चति, सं-, (चद्, c. 9.) ; (2) संवाहयति (c. of वह्).

EMBROCATION : I. The act : (1) मर्दनम्, सं- ; (2) संवाहनम्. II. A lotion for e. : expr. by comp.

EMBROIDER : Ph. *e.ed cloth* कार्मिकवस्त्रम् ; *he knows to e. cloth* वस्त्रीपरि कर्म कर्तुं जानाति.

EMBROIDERER : कार्मिकवस्त्रकारः, and sim. comp.s.

EMBROIDERY : I. Variegated needle-work : Ph. *this is gold e.* : *स्वर्णकर्मतत् : v. TO EMBROIDER. II. Fig., decoration : अलङ्कारः.

EMBROIL : आकुलीकरोति : v. TO CONFOUND, PERPLEX.

EMBROILMENT : संजीमः : v. CONFUSION, PERPLEXITY.

EMBRYO : I. Lit. : गर्भः or अपरिणतगर्भः. II. Fig : *this work is in e.* अपरिणतयं कृतिः.

EMBRYONIC, EMBROYTIC : अपरिणतः (ता, तं) (?).

EMEND : शोधयति (c. of शुष्) : v. TO CORRECT.

EMENDATION : शुद्धिः : v. CORRECTION.

EMENDATOR : शोधकः, सं-, वि-, परि-

EMERALD (subs.) : (1) मरकतः ; (2) हरिप्रणयिः ; (3) गारुडम् (n.).

EMERALD (adj.) : (1) expr. by tat. ; (2) मारकतः (ती, तं).

EMERGE : उद्गच्छति (मञ्ज्, c. 6.), *e.ing from the river of arrows* : वाचनया
उद्गच्छन्, Ki. ; *slowly e.d from the eastern ocean* : पूर्वपथीधे. प्रगच्छन्-
मञ्ज्, Ki. : v. TO RISE.

EMERGENCE : उद्गच्छनम् : v. RISE.

EMERGENCY : I. Crisis, occasion : q. v. : सङ्कटम्. II. Exigency :
q. v. : प्रयोजनम्.

EMERGENT : I. Lit. : उद्गच्छत् (f. ती). II. Critical : Ph. *e. business*
आत्ययिकं कार्यम्, H.

EMERSION : I. Lit. : उद्गच्छनम्. II. Astro. : मीचः, Su.

EMERY : अग्रसारः (?).

EMETIC : वान्तिकरः (री, रं), and sim. comp.s.

EMIGRANT : *निर्वासिन् (f. नी) ; स्वदेशत्यागिन् (f. नी).

EMIGRATE : *निर्वसति (वस्, c. 1.), *e.d to America* : आमेरिकां निरवुः ;
वासार्थं देशान्तरं गच्छति, व्रजति, etc.

EMIGRATION : *निर्वासः.

EMINENCE : I. A height : q. v. : उन्नतभूमिः. II. Exaltation : q.
v. : (1) उत्कर्षः or प्रकर्षः ; (2) उन्नतिः, सम्-. III. As a title :
भगवत् (f. ती).

EMINENT : (1) उत्कृष्टः (ष्टा, ष्टं) v. EXCELLENT ; (2) विद्युतः (ता, तं)
v. CELEBRATED ; (3) असाधारण (f. यी) v. UNCOMMON.

EMINENTLY : (1) अति- in comp. v. EXCEEDINGLY ; (2) विशिष्टं v. ES-
PECIALLY. ; (3) शोभनम् v. WELL.

EMISSARY : (1) चरः ; (2) चारः ; (3) प्रणिधिः.

EMISSION . I. Lit. : (1) मीचः ; (2) विसर्जनम् ; (3) निर्गमः or निष्क्रमः
(= coming out) ; (4) उद्धारः (= throwing up) ; (5) स्त्रावः (= flow).
II. Animal : रेतःस्त्रावनम् ; रेतःश्रुतिः ; रेतःचरणम् ; वीर्यनिषेकः ; etc.
Ph. *he had e.* : अस्य रेतः वस्तान्द or सुस्त्राव, Mah.

EMIT (v.) : (1) मुचति, निर्-, वि-, प्र-, (मुच्, c. 6.), *e.ted steam* : उष्मायन-मुचत्, Ku. ; *to e. water* : अपो मुचति, Ki. ; (2) विमुजति (मुज्, c. 6.), *to e. fire* : अपि विमुजति, Sa. v. TO SEND BORTH, THROW OUT, VOMIT. *To be e.ted* : i. e. to come out : q. v. : निःसरति, प्र-, (घ, c. 1.), *from the bow arrows were e.ted* : धनुषः शराः प्रसस्युः, Si.

EMMET : पिपीलिका : v. ANT.

EMOLLIENT : I. Adj. : स्नेहनः (नी, न). II. Subs. : स्नेहनम्.

EMOLUMENT : लाभः : v. GAIN, SALARY.

EMOTION : I. Feeling : q. v. : रसः, *the tender e.* : करुणरसः, U. II.

Excitement : q. v. : (1) विकारः, विह्वलः, or विक्रिया, *seeing the e.s (of Nala) of holy fame* पुण्यश्रीकस्य विकारं दृष्ट्वा, Mah. ; (2) अपक्रान्तिः (rare), *unable to control her e.s* : अपाक्रान्तीर्विनियन्तुमशक्ता, Ki. I. 27.

EMPALE : I. To enclose : q. v. II. To put to death : शूल' or शूले or शूलायाम् आरोपयति (c. of रुद्, P. ; शूले निवेशयति (c. of विश्, Viv.

EMPEROR : (1) सम्राज् (m.) ; (2) महाराजः ; (3) अधिराजः ; (4) राज-राजः ; (5) राजाधिराजः ; (6) राजेन्द्रः ; (7) अधीश्वरः ; (8) सार्वभौमः (rare), *e. of the gods* : देवतासार्वभौमः, Kuv.

EMPHASIS : श्रुतात्कर्षणीयतकीर्तिः, (after Taranatha).

EMPHASIZE : श्रुतात्कर्षणीयतनाय द्रवयति (nomi.) (?).

EMPHATIC : (1) दृढः (ढा, ढ') (= firm) ; (2) निश्चितः (ता, त') (= certain) ; (3) सवलः (ला, ल') (= forcible).

EMPHATICALLY : (1) दृढ' (= firmly) ; (2) निश्चित' (= certainly) ; (3) बलात् (= forcibly) ; (4) सगौरव' (= gravely).

EMPIRE : (1) साम्राज्यम् ; (2) आधिपत्यम् (rare) : v. KINGDOM.

EMPIRIC (subs.) : I. A quack : कुवेद्यः. II. An examiner : q. v.

EMPIRICAL : I. In good sense : दर्शनसिद्धः (f. दा). II. In bad s. : असिद्धः (दा, ड').

EMPIRICALLY : I. In good sense : बहुदर्शनेन. II. In bad s. : अविद्यया.

EMPIRICISM : i. e. quackery : अशास्त्रचिकित्सा (?).

EMPLOY (subs.) : v. EMPLOYMENT.

EMPLOY (v. t.) : I. To use : q. v. : प्रयुंक्ते. II. To commission :

(1) नि-युंक्ते or योजयति (युज्, c. 7. and 10.), e. (*me*) without any hesitation in what are to be done : कर्तव्येष्वपि निश्चितया नियुज्यति, K. ; (2) व्यापारयति (c. of पृ), e.d to break their confederacy : तत्संहतिभेदाय व्यापारिताः, Mu.

EMPLOYEE : (1) अधिष्ठतः ; (2) नियोज्यः, Sa. : v. OFFICER.

EMPLOYER : (1) नियोजकः ; (2) प्रयोजकः.

EMPLOYMENT : I. Lit. : (1) प्रयोगः ; (2) नियोगः. II. Occupation : कर्मन् (m.), to dismiss from an e. कर्म षोऽपकर्षति, Mah. : v. SERVICE, LIVELIHOOD, OFFICE.

EMPORIUM : वाणिज्यस्थानम्.

EMPOWER : अमतां ददाति (दा, c. 3.) : v. TO AUTHORIZE.

EMPRESS : (1) अधिराज्ञी ; (2) महाराज्ञी ; (3) राजराजेन्द्री ; (4) राजाधिराज्ञी.

EMPTINESS : I. Lit. : (1) शून्यता ; (2) रिक्तता. II. Fig. : असारता,

EMPTY (adj.) : I. Lit. : (1) शून्यः (न्या, न्य'), परि-, the street is e. : शून्यो राजमार्गः, Mr. I. ; *to-day my bed is e.* : परिशून्यं शयनीयमद्य मे, R. ; (2) रिक्तः (क्ता, क्त') (rare), in the e. mouth of the quiver : रिक्ते निषङ्गवक्त्रे, Ki.

II. Fig. : असारः (रा, रं), in this e. world असारे संसारे, Va. : v. VAIN.

EMPTY (v. t.) : (1) शून्यीकरोति ; (2) रिक्तीकरोति, e.ing tanks : रिक्तीकुर्वन् सरांसि, K. ; (3) रिषक्ति (रिष्, c. 7.) (rare), B.

EMPTY (v. i.) : शून्योभवति, D. Ph. the rivers quickly e. themselves in the ocean प्रयान्ति नद्यस्तुरितं पयोनिधिं, Ri.

EMPTY-HANDED : (1) शून्यहस्तः (स्ता, स्त') ; (2) रिक्तहस्तः (स्ता, स्त') ; etc.

EMPTY-HEADED : शून्यमस्तिष्कः (क्ता, क्त'), and sim. comp.s.

EMPYREAL : तेजोमयः (यी, यं).

EMPYREAN : वैकुण्ठं (?) ; तेजोलोकः (?).

EMULATE : स्पर्धते (स्पर्ध्, c. 1.), *the accursed Rakshasha is e.ing me :*
मया सह स्पर्धते राक्षसहतकः, Mu.

EMULATION : स्पर्धा, *as if in e. of the wsters of the celestial river :*
दिव्यसरिदम्ब पङ्क्तिस्पर्धवेव, Si. : v. also RIVALRY, CONTEST.

EMULATIVE, EMULATORY : v. EMULOUS.

EMULATOR : स्पर्धिन् (f. नी), प्रति- : v. RIVAL.

EMULOUS : स्पर्धिन् (f. नी). *E. of :* स्पर्धया : v. EMULATION. *To be e.*
of : v. TO EMULATE.

EMULOUSLY : स्पर्धया ; स्पर्धापूर्वकम्.

ENABLE : शक्तिं, सामर्थ्यं, or क्षमतां ददाति (दा, c. 3.) ; *better by circum. ;*
it will e. you to decamp : अनेन तत्रापसर्पणं शक्यम्.

ENACT : I. To decree : करोति, *to e. laws :* *विधौन् करोति. II. To do,
perform : q. v. : करोति.

ENACTMENT : I. The act : करणम् ; निष्पादनम्. II. A law : कृतिः
(?) ; विधिः.

ENACTOR : कर्तृ (f. र्त्री) : v. DOER.

ENAMEL (subs.) : *अनामिलम्.

ENAMEL (v.) : *अनामिलयति (nomi.) ; अनामिलेन रञ्जयति (रञ्ज्, c. 10.)
E.'d : *अनामिलितः (ता, तं).

ENAMOUR : Ph. *he is e.ed of her* अयमस्यामासक्तभावः, D. ; *I am e.ed of*
these books *एतेषु कुस्तकेषु बद्धभावीऽस्मि.

ENCAGE : पञ्चरे कण्ठि, नि-, अत्र-, सं-, (बध्, c. 7.). [M. n.]

ENCAMP (v. i.) : निविशते (विश्, c. 1.), *preparing to e.* निवेष्टुमुद्यच्छमान्,

ENCAMP (v. t.) : निवेशयति (c. of विश्), *e.ed the forces :* बलानि निवेशयामास, R.

ENCAMPMENT : निवेश, R. v. 49. : v. CAMP.

ENCIENT : गर्भवती : v. PREGNANT.

ENCHAIN (v.) : (1) निगडैर्वध्नाति (बध्, c. 7.) or संयच्छति (यम्, c. 1.) (lit.),
K. ; (2) निगडयति (nomi.), D.

ENCHANT : I. Lit. : (1) वशीकरोति, Kuv. ; (2) साधयति (c. of सिध्), D.

II. Fig. : *to e. the hearers* : यक्षतां मनो हर्तुं, R. xv. 64. : v. TO CHARM, DELIGHT. *E.ing* : v. CHARMING.

ENCHANTER : I. A magician : (1) मायाविन् (m.) ; (2) मायाकारः. II. A charmer : मोहनः or -कः, वि-.

ENCHANTMENT : I. The act : वशीकरणम्, K. II. The practice : वश्यकरणं, (n.) D. s. III. Any thing enchanting : v. CHARMING.

ENCHANTRESS : (1) मोहिनौ ; (2) मायाविनी (in bad sense).

ENCIRCLE : (1) परि-वेष्टयति (वेष्ट्, c. 10.), *e. whatever be on the side* : यत्पार्श्वतो भवति तत्परिवेष्टयन्ति, P. ; *to e. in the arms* : भुजाभ्यां परिवेष्टयति, D. ; (2) परिगच्छति (गम्, c. 2.) (= to go round), *e.d by the Vetravati* : वेचत्रव्या परिगता, K.

ENCLOSE (v.) : I. To surround : q. v. : परिहृणोति or वारयति (हृ, c. 5. or 10.), *e.d me with showers of arrows* : शरवर्षेभ्यो पर्यवारयन्, Mah. II. To fence : q. v. : परिहृणोति. III. To shut up, confine : q. v. IV. To put in a case : सह प्रेरयति (ईर्, c. 10.) (= to send with).

ENCLOSURE : I. Fence : हतिः, परि-, *e.s of parks* : उपवनहतयः, Me. ; *over the e.s हतीनामुपरि*, Si. II. That which is enclosed : *there were no e.s with the letter* *पत्रेण सहितं न किञ्चित् प्रेरितम्.

ENCOMIAST : v. EULOGIST.

ENCOMIASTIC,-AL : v. EULOGISTIC.

ENCOMIUM : स्तवः : v. EULOGY, PRAISE.

ENCOMPASS : परिवेष्टयति (वेष्ट्, c. 10.) : v. TO ENCIRCLE.

ENCORE : I. Adv. : पुनरभिनीयता (?) II. Verb. : पुनरभिनीयतामिति वदति (वद्, c. 1.) (?).

ENCOUNTER (v. i.) : संगच्छते (गम्, c. 1.), *the two seas of armies e.ed* : सेनायोधौ सङ्गम्यते, Si. : v. TO MEET.

ENCOUNTER (v. t.) : I. To meet in opposition : (1) अभि-एति, आ-, (इ, c. 2.), *footmen e.ed footmen* : पतिः पत्तिमभीयाय रषाय, Ku. ; *horse e.ed horse* : वाहमेयाय वाजी, Si. ; (2) अभ्या-पतति (पत्, c. 1.), R. ; *of the two armies coming up to e. each other* संयामाय सन्निपततः सैन्ययुगस्य, Ku. ; (3) वि-गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) (=to fight), *for whom we have e.ed enemies* : यत्कृतेऽरीन् व्यगृह्णीम, B. II. To struggle with : q. v.

ENCOUNTER (subs.) : I. A meeting : अभ्यागमः. II. Conflict, battle : संयुग, “*for fierce e.s fit*” सांयुगीनः (ना, नं), V.

ENCOURAGE : (1) साहसं जनयति (जन्, c. 10.) (with gen.) (=to embolden) ; (2) आश्वासयति (c. of आस्) (=to cheer) ; (3) प्रोत्साहयति (c. of सह्) (=to incite).

ENCOURAGEMENT : (1) आश्वासः, -नं, *it found no e. from the public* *साधा-रण्यादाश्वासं न लेभे ; (2) प्रोत्साहः, -नं, “*with good e.*” सुप्रोत्साहनेन.

ENCOURAGER : (1) आश्वासकः ; (2) प्रोत्साहकः.

ENCOURAGING : (1) आश्वासनः (नी, नं) ; (2) प्रोत्साहनः (नी, नं).

ENCROACH : (1) गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) (=to seize), *your house has been e.ed upon by another crocodile* : त्वदीयं गृहमपरेण मकरेण गृहीतं, D. ; (2) हरति (ह, c. 1.) (=to take) ; (3) अन्यायेन प्रविशति (विश्, c. 6.) (=to enter unlawfully) ; (4) न्यूनीकरोति (=to lessen).

ENCROACHMENT : (1) ग्रहणं (=seizing) ; (2) अन्यायप्रवेशः (=unlawful entry). Ph. *e. of a river* नदीसंचारः, Viv.

ENCRUST : v. TO INCRUST.

ENCUMBER : *thus e.ed by you on all sides* आर्यैर्नैव सर्वतो निरुद्धविष्टा-प्रसरस्य, Mu. ; *e.ed estate* अणयस्ता सम्पत्तिः : v. TO BURDEN.

ENCUMBRANCE : प्रतिबन्धः : v. IMPEDIMENT, BURDEN.

ENCYCLICAL : v. CIRCULAR, *e. letter* : *चक्रम्.

ENCYCLOPÆDIA : विद्याकोषः.

ENCYCLOPÆDIC, -AL : Ph. *of learning* विद्यासागरः.

END (subs.): I. Extreme point : अन्तः, (rarely पर्यन्तः, प्रान्तः, उपान्तः),
at the e. of the journey : अन्धनीडन्ते, R. xvi. 35. ; *e. of a martle* :
 अंशुकान्तः, J. II. Termination : (1) अन्तः or पर्यन्तः, *at the e. of the*
year : संवत्सरस्यान्ते, Mat. ; *distressing in the e.* पर्यन्तपरितापिन् (f. नी),
 Ki. ; (2) अवसानम्, *at the e. of the day* : दिनावसाने, Śa. ; (3) परिणामः
 or परिणतिः, *pleasing in the e.* परिणामसुखः (खा, खं); Ki. III. Con-
 clusion : (1) अन्तः, *at the e. of the sacrifice* : सत्त्वान्ते, R. ; (2) अवसानम्,
at the beginning, middle, or e. : आदौ मध्येऽवसाने वा, N. s. Ph. : *put an*
e. to : समापयति (c. of आप्, Vi. IV. Death, destruction : q. v. : (1)
 अन्तः, *will surely meet his e.* अन्तमवाप्सति ध्रुवम्, Ku. xv. 42. ; (2)
 अवसानम्, *at the e. of the head-man* : मूलपुरुषावसाने, Śa. V. Aim,
 object : q. v. : आश्रयः. Ph. *to no e.* निरर्थकम् ; *to the e. that.....*
 एतदभिप्रायकः (का, कं). VI. Remnant : अन्तः, *in the morning, giving*
its e.s to the servants प्रत्युषे तदन्तं कर्मकरान् दत्त्वा, P.

END (v. t.) : (1) अन्तं करोति (rare), *the e.er of Kshatryas* : चक्षियान्तकरः,
 Vi. ; (2) समापयति (c. of आप्) : v. TO FINISH, COMPLETE. Ph. *e.er*
of the e.er (= death) अन्तकस्यान्तकः, Vi.

END (v. i.) : (1) expr. by subs., *this dynasty will e. in Sumitra* अयं
 वंशः सुमित्रान्ती भविष्यति, V. p. ; (*words*) *e.ing in the affix ई* are feminine
 ईप्रत्ययान्तः स्त्री स्यात्, S. k. ; *whether it will e. auspiciously or other-*
wise कल्याणी परिणतिरस्तु वा न्यथा वा, Vi. ; (2) अवसीयते (pass. of सी)
 (rare), *it will e. so* एवं किलावसीयते, Vi.

ENDANGER : i. e. to bring into danger : expr. by subs., *it e.s my life*
 मम जीवितमनेन संशयमारोपितम् : v. DANGER.

ENDEAR : i. e. to make dear : v. DEAR and MAKE. *E.ing* : प्रीतिकरः
 (री, रं) ; मधुरः (रा, रं) (= sweet).

ENDEARMENT : i. e. blandishment : (1) ह्रावः ; (2) विलासः.

ENDEAVOUR (v.) : (1) यतते (यत्, c. 1.) v. TO ATTEMPT ; (2) उद्यच्छति,-ते

(धम्, c. 1.), *e.ing to go* : उद्यच्छमाना गमभाय, R. ; (3) व्यवस्यति (सो, c. 4.), *who would e. to separate her* : कस्तां पृथक्कर्तुं व्यवस्येत्, Mu.

ENDEAVOUR (subs.) : (1) उद्यमः ; (2) व्यवसायः : V. ATTEMPT.

ENDING (subs.) : अन्तः : V. END ; TO END.

ENDIVE : आक्रमेदः.

ENDLESS : I. Without end : अनन्तः (न्ता, न्तं), *of e. prowess* अनन्त-वीर्यः (र्या, र्यं), Ku. II. Without an object : निरर्थकः (का, कं).

ENDLESSLY : (1) अनन्तं V. INCESSANTLY ; (2) निरर्थकम् V. IN VAIN.

ENDORSE : I. In gen. sense : पृष्ठे लिखति, अभि-, (लिख्, c. 6.), *a debtor should e. payments on the bond* : लेखस्य पृष्ठेऽभिलिखित्वा दत्त्वा धनं कृणो, Y. II. Fig. : of opinion etc. : कचीकरोति, D. s.

ENDORSEMENT : पृष्ठलिखितम्, *this is my e.* : *ममैतत् पृष्ठलिखितं or मयैतत् पृष्ठे लिखितम्.

ENDOW : I. Lit. : इत्तिं ददाति (दा, c. 3.). II. To furnish with : योजयति (युज्, c. 10.). *E.ed with* : (1) अन्वितः (ता, तं), सम्-, *e. with reason* : निवेकसमन्वितः (ता, तं) ; (2) उपेतः (ता, तं), *e. with all good qualities* : सर्वगुणोपेतः (ता, तं) ; (3) युक्तः (क्ता, क्तं) : V. TO POSSESS.

ENDOWMENT : I. The act : इत्तिदानम्. II. A settlement : इत्तिः. III. Talent, gift : शक्तिः.

ENDUE : V. ENDOW.

ENDURABLE : सद्यः (द्या, द्यं) : V. TOLERABLE.

ENDURANCE : I. The habit of enduring : सहिष्णुता, प्र-, *e. of troubles* : क्षेमसहिष्णुता, Ka. II. The act of e. : (1) सहनम् ; (2) मर्षः, -णं. III. Lastingness : स्थायित्वम्.

ENDURE (V. t.) : (1) सहते, वि-, प्र-, *all-e.ing* : सर्वसहः (हा, हं) ; *I can not e. the slur* अहमवर्णं सोढुमिच्छे, R. ; *e.s to live* : जीवितुं विवहते, Ve. ; (2) मर्षयति or मृष्यति or मर्षति, -ते (मृष्, c. 10. 4. and 1.), *did not e. the horns* : शङ्कं न ममवे, R.

ENDURE (v. i.): तिष्ठति (स्त्रा, c. 1.): v. TO LAST, REMAIN.

ENDURING: i. e. lasting: स्थायिन् (f. नी), चिर-.

ENEMY: (1) शत्रुः, *who never made an e.*: अज्ञातशत्रुः, Ve.; *a prostrate e.*: चरणनिपतितः शत्रुः, Mr.; (2) रिपुः, *attack on the e.s' side*: रिपुपक्षा-
भियोगः, Vi.; (3) वैरिन् (m.), *great e.*: वैरिवरः, Ku.; (4) अरिः, *to the e. of Nasmuchi* (i. e. Indra): नमुचैररये, R.; (5) अरातिः, *victory over the e.s* अरातिषु जयः, Ki.; (6) द्विष्, विद्विष्, or द्विषन् (m.), *e.s of Gods*: देवद्विषः, Ku.; (7) परः (an ambiguous term), *by stroger e.s* बलवत्तरैः परैः, Ku.; (8) परिपयिन् (m.) rare; (9) शत्रवः (rare): v. OPPONENT.

ENERGETIC: (1) वीर्यशून् (f. ती) (=strong, powerful); (2) तेजस्विन् (f. नी) (=spirited): v. ACTIVE.

ENERGETICALLY: सीसहृद् (=eagerly); (2) सह तेजसा (=spiritedly); (3) वीर्यं समायित्व (=vigorously); (4) अतन्द्रितं (=actively).

ENERGY: (1) तेजः v. SPIRIT; (2) वीर्यं v. VIGOUR, STRENGTH; (3) उद्योगः v. ACTIVITY.

ENERVATE (v.): (1) दुर्बलीकरोति; (2) वीर्यं हरति (ह्र, c. 1.): v. TO WEAKEN.

ENERVATE,-D (adj.): हतवीर्यं (f. र्या): v. WEAK.

ENERVATION: I. The act: (1) दुर्बलीकरणम्; (2) वीर्यक्षयः. II. The state: (1) हतवीर्यता; (2) निर्वीर्यता; (3) लैच्यम्.

ENFEEBLE: दुर्बलीकरोति, *e. (the ministers) one by one*: एकैकं दुर्बलीकुरु, Mah.: v. FEEBLE, TO WEAKEN, EMACIATE, BREAK DOWN. *To became e.d*: दुर्बलीभवति.

ENFEEBLEMENT: I. The act: दुर्बलीकरणम्. II. Weakness: q. v. : दुर्बलता. [ददी.

ENFEOFF: Ph. *eed this estate to me* *भाटकेन भूमिनिर्मा मां सम्पूर्णभोगाय

ENFEOFFMENT: expr. as above.

ENFORCE (v.): I. To compel: q. v. II. To force: q. v. III.

To give force to : प्रबलयति (nomi.) ; प्रबलं (f. स्त्री) करोति. IV. To carry out : अनुतिष्ठति (स्था, c. 1.). V. To confirm, support : q. v. : दृढयति (nomi.).

ENFORCEMENT : expr. by verb. : q. v.

ENFRANCHISE (v.) : I. To release : q. v. : मोक्षयति (मोक्ष, c. 10). II.

To naturalize : (1) पौराधिकारं ददाति (दा, c. 3.) (?) ; (2) पौरत्वं लभयति (c. of लभ्) (?). *E.d* : दत्तपौराधिकारः (रा, रं) (?).

ENFRANCHISEMENT : I. Release : q. v. : मोक्षः. II. Admission to the freedom of a corporation : पौराधिकारदानं (?) ; पौरत्वप्रतिपादनम् (?).

ENGAGE (v. t.) : I. To bind, pledge : q. v. : बध्नाति (बन्ध्, c. 7.).

II. To enlist : perh. भाटयति (=to hire) ; उत्थापयति (c. of स्था) (=raise). III. To attract : q. v. : आकर्षति (कृष्, c. 1.). IV. To occupy, employ : q. v. : व्यापारयति (c. of धृ). *To be e.d* : व्यापियते (धृ, c. 6.). *E.d* : व्यापृतः (ता, तं) ; सव्यापारः (रा, रं), *in the day-time while e.* सव्यापारामहनि, Ma. V. To encounter : q. v. : अभ्येति (हृ, c. 2.).

ENGAGE (v. i.) : I. To promise, undertake : q. v. : प्रतिग्रहणीति (ग्रु, c. 5.). Ph. : *she is e.d to me* : मत्तुं प्रतिश्रुता सा. II. To enter in : *when the ascetic e.d in fighting* : सुनी रणमुपेयुषि, Ki. ; *e.d in meditation* : ध्याननिविष्टः (ष्टा, ष्ट) ; *while they were e.d in the controversy* : प्रवृत्ते च तयोर्वादि : V. TO BEGIN, ENTER.

ENGAGEMENT : I. A battle : q. v. : युद्धम्. II. A promise to visit : Ph. *I have an e. today at his* : *अद्य तद्दृष्टव्यमनं मया प्रतिश्रुतम् ; *I could not keep my e.* *नाहं प्रतिश्रुतं रक्षितुं शक्ताम्. III. Betrothal : प्रतिश्रुतसम्बन्धः IV. Business : q. v. : (1) व्यापारः ; (2) कार्यम् ; (3) कृत्यम्. V. Pledge : q. v. IV. An obligation : q. v. VII. The act of engaging : V. TO ENGAGE.

ENGAGING : (1) हृदयहारिन् (f. जी) : v. CHARMING ; (2) रस्यः (स्वा, स्वं)
v. PLEASANT, DELIGHTFUL.

ENGAGINGLY : expr. by adj. or verb : v. TO CHARM.

ENGENDER : जनयति : v. TO BEGET, PRODUCE.

ENGINE ; यन्त्रम्, *military e.* : युद्धयन्त्रम् ; *e.-driver* *यन्त्रवाहकः.

ENGINEER : वास्तुविद्याविज्ञारदः (?) : v. E.ING.

ENGINEERING : वास्तुविद्या (?). *Civil e.* : पथप्रणाल्यादिनिर्माणविद्या (?). *Military e.* : वप्रपरिचादिनिर्माणविद्या (?). *Mechanical e.* : यन्त्रविद्या (?).

ENGLISH : इंग्लण्डियः (या, यं) ; इंग्रेजः (जी, जं), *knows e.* *इंग्रेजी जानाति.

ENGLISHMAN : *इंग्लण्डदेशीयः ; इंग्रेजः.

ENGRAFT : v. TO INGRAFT, GRAFT.

ENGRAINED : v. INGRAINED.

ENGRAVE : (1) सुद्रवति (सुद्र, c. 10.), *with my name e.d on it* : मन्नामाचरसु-
द्रितः (ता, तं), A. r. ; (2) उत्कीरति (कृ, c. 6.), *with name e.d on*
the bezel मणिवस्त्रनीतकीर्णनामवेद्य (या, यं), Sa.

ENGRAVER : नामादिसुद्राकारिन् (f. जी) (?).

ENGRAVING : I. The art : नामादिसुद्राकर्म्मन् (n.) or -कला (?). II. A
print : expr. by सुद्रितः (ता, तं) ; उत्कीर्णं (f. र्णा).

ENGROSS : I. To thicken : q. v. II. To copy in a large fair hand :
स्पष्टाक्षरैः लिखति (लिख्, c. 6.) (?). III. To absorb : q. v. : Ph. *it e.es*
my mind : अवासक्तं मे मनः. IV. To buy up : परिक्रीणीते (क्री, c. 9.).
V. To assume : q. v.

ENGROSSER : I. A copyist : स्पष्टाक्षरलेखकः. II. A fore-staller : (1)
परिक्रयिन् (f. जी) (?) ; (2) पूर्वक्रोड (f. जी) (?).

ENGULF : (1) यस्ते (यस्, c. 1.) (= to swallow) ; (2) ज्ञातयति (c. of ज्ञु)
(= to drown).

ENHANCE : वर्द्धयति (c. of हृध्) : v. TO INCREASE.

ENHANCEMENT : हर्द्धिः : v. INCREASE.

ENHARMONIC : ऐकतानिकः (कौ, कं) (?).

ENIGMA : प्रहेलिका : V. RIDDLE.

ENIGMATIC,-AL : वक्रः (आ, कं) : V. OBSCURE, AMBIGUOUS.

ENIGMATICALLY : वक्रः : V. AMBIGUOUSLY.

ENJOIN : I. To order : q. v. : शस्ति (शास्, c. 2.). II. To prohibit or restrain : q. v. : निषिधति (सिध्, c. 1.).

ENJOY : I. Lit. : (1) भुनक्ति or भुंक्ते, उप-, सं-, परि-, अनु-, अधि-, (भुज्, c. 7.), *e. my milk* : पयो मदीयमुपभुञ्च, R. ; *e.s the kingdom of heaven* : भुनक्ति स्वाराज्यम्, Ana. ; (2) अनुभवति (भू, c. 1.) (prop. to feel), *e.ing all pleasures* : सर्वसुखाश्नुभवन्तः, K. ; (3) निर्विशति (विश्, c. 6.), *e. the beauties of youth* : यौनवयोर्निर्विश्यतां, R. II. Carnally : भुनक्ति, उप-, P.

ENJOYMENT : भीमः, उप-, सं-, परि-, *the desire of e. is over* निवृत्ता भीमेच्छा, J. ; *what an e. in those places* ससभीगी यसादृशेषु प्रदेशेषु, V.

ENKINDLE : संप्रचयति (धृच्, c. 10.) : V. KINDLE.

ENLARGE (v. t.) : I. In gen. : (1) वर्धयति (c. of वृध्) v. TO INCREASE ; (2) विस्तारयति (c. of छ्) v. TO EXTEND. II. To release : q. v. : मुचति (मुच्, c. 6.).

ENLARGE (v. i.) I. Lit. : वर्धते (वृध्, c. 1.), *the fish e.d there* : स तत्र वर्धधे मत्स्यः, Mah. : v. TO INCREASE, EXTEND. II. To e. upon : प्रपचयति (पच्, c. 10.), *now we will e. on its different states* : प्रदानो नखैवावस्थाभेदः प्रपच्यते, S. : v. TO DETAIL.

ENLARGEMENT : I. Extension, expansion : q. v. : वृद्धिः, वि-, R. II. Release : q. v. : मोक्षः. III. Expatiation : विस्तारः.

ENLIGHTEN : I. To lighten : q. v. : दीपयति (c. of दीप्). II. To instruct : ज्ञानं ददाति (दा, c. 3.) (=to give knowledge); (2) पञ्चदश्या-जयति (c. of मीज्) (= to open the eyes); (3) उद्भासयति (c. of भास्) (rare).

ENLIGHTENED : perh. उद्भासितः (ता, तं) : V. EDUCATED.

ENLIGHTENMENT : perh. संविद्, *the Lord of e.* संविदामीशः, Ki. : v. RE-FINEMENT, CIVILIZATION.

ENLIST : (v. t.) : I. To enroll : q. v. : (1) गृह्णाति (ग्रह्, c. 9.) (= to take) ; (2) उत्थापयति (c. of स्था) (= to raise). II. To gain over : perh. निवेष्टयति (c. of विष्) or बाहयति (c. of बह्), *I will e. them in the cause of truth* : *तान् सव्याये निवेष्टयामि or सत्यपथं बाहयामि.

ENLIST (v. i.) : I. To engage in : निश्चिन्ति, प्र-, (विष्, c. 6.). II. To enter heartily in a cause : निविशते, अभि-, (विष्, c. 6.).

ENLISTMENT : I. The act : v. TO ENLIST. II. A writing : *प्रवेशपत्रम्.

ENLIVEN : (1) उत्तेजयति (c. of तिज्) (= to ex^hcite : q. v.) ; (2) हर्षयति (c. of हृष्) (= to gladden : q. v.).

ENLIVENING : हर्षजननः (नी, नं) : v. JOYFUL.

ENMITY : (1) वैरम्, *should not make e. with any one न.....वैरं कुर्वीत* केनचित्, B. p. ; *e. towards Udaraka* : उदारके वैरम्, D. II. ; (2) शत्रुता ; (3) विद्वेषः ; (4) शावन्तम् ; (5) दौह्यं (rare) ; (6) विरोधः (= feud).

ENNOBLE : I. To dignify : (1) उन्नमयति (c. of नम्) ; (2) उत्-कर्षति, प्र-, (ऊष्, c. 1.) ; (3) उत्-श्राययति (c. of श्रि). II. To raise to the nobility : *अमुराजं or अध्वार्यं करोति.

ENNUI : स्नेहः : v. WEARINESS.

ENORMITY : I. Greatness : घोरता. II. An atrocious crime : q. v. : घोरपातकम्.

ENORMOUS : I. Inordinate : असाधारण (f. णी). II. Great : (1) महाप्रमाण or बृहत्प्रमाण or अतिप्रमाण (f. णा) (= of e. size) ; (2) विशालः (ला, लं) (= large : q. v.) III. Atrocious : q. v.

ENORMOUSLY : अत्यन्त- in comp. : v. EXCEEDINGLY.

ENOUGH : (1) अलम्, *all this is not e. for one* : सर्वे तन्नालमेकस्य, Mah. ; *c. of this story* : अलमनया कथया, K. ; (2) पर्याप्तः (प्ता, प्त'), *I am e. for all the Rakshashas in battle* : सर्वेषामिव पर्याप्ती राक्षसानां महद्युधि, Ram. ;

and so much fuel is e. for cooking so much food : इयतशीदनस्य पाका-
येतादित्वनं पर्याप्तम्, D. ; (3) प्रचुरः (रा, रं) (=abundant). Ph. *and I*
have not had e. of (lit. not satiated with) youth न च दशोऽस्मि यौवने,
Mat. ; *more than e. for hundred years consumption* वर्षशतौपभोगेऽ-
प्यचयम्, D.

ENQUIRE : I. To ask : q. v. : अनुयुक्ते (युज्, c. 7.), *e.d of him what*
was to be given and how much : किं प्रदेयं कियदेति तमन्वयुक्त, R. II.
To seek to know : जिज्ञासते, *we will now e. into the nature of spi-*
rit : प्राणः किंस्वरूप इतीदानीं जिज्ञासते, S. III. To examine, consider :
q. v. : अनुसन्दधाति or धत्ते (धा, c. 3.), *personally e.d into the disputes* :
विवादान् स्वयमनुसन्दधौ, M. n.

ENQUIRY : I. Asking : अनुयोगः, *whoever I may be (you) should make*
no e. : यास्मि सास्मानुयोगो मे न कर्तव्यः, Mah. II. Seeking to know :
जिज्ञासा, *e. after duties* : धर्मजिज्ञासा, M. d. ; *a subject of e.* : जिज्ञासम्,
S. III. Examination, consideration : q. v. : अनुसन्धानम्.

ENRAGE : (1) क्रोषयति, प्र-, सं-, (c. of कृप्), *I will e. him* : क्रोषयामेनम्,
B. r. ; (2) क्रोषयति (c. of कृष्) ; (3) रोषयति (c. of रुष्) ; (4)
क्रोषं जनयति (c. of जन्) ; (5) क्रोधम् उत्पादयति (c. of पद), K. ; (6)
संरब्धं नयति (नी, c. 1.), R. ; etc.

ENRAGED : (1) क्रुद्धः (क्रा, कृ) ; (2) क्रुपितः (ता, तं) ; (3) रुष्ट. (ष्टा, ष्टं) ;
(4) संरब्ध (f. रब्ध) ; (5) जातामर्षः (र्षा, र्षी) ; (6) आगतमन्यु (mf.n.) ;
etc. *To be e.* : (1) कुप्यति (कृप्, c. 4.) v. ANGRY, TO BE- ; (2)
क्रोधम् एति (ह, c. 2.) ; (3) मन्युं प्राप्नोति (आप्, c. 5.), Vi. ; etc.

ENRAPTURE, ENRAVISH : प्रहर्षयति (c. of हृष्) : v. TO CHARM.

ENRAVISHINGLY : प्रहर्षं जनयत् (f. स्त्री).

ENRICH : I. Lit. : धनिनं (f. नौ) or धनशालिनं (f. नौ) करोति : v. RICH ;
TO MAKE. II. To adorn : q. v. : मण्डयति (c. of मण्ड). III. To
fertilize : q. v.

ENRICHMENT : expr. by circum. : v. TO ENRICH.

ENROLL (v.) : I. To enlist : *निवेशपत्रिकायां नाम निवेशयति (c. of गिन्).
 II. To record : q. v. III. To envelop : q. v.

ENROLLMENT : I. The act : *नामनिवेशनम्. II. A register : *निवेश-
 पत्रिका.

EN ROOTED : (1) बद्धमूलः (ला, लं) ; (2) रुद्धमूलः (ला, लं').

ENSAMPLE : निर्दर्शनम् : v. EXAMPLE.

ENSANGUINED : (1) रुधिरसंलितः (मा, मं) ; (2) गोषिताक्त (f. क्ता) ; (3)
 अक्षदिग्ध (f. ग्धा) ; etc.

ENSCONCE : लीयते (लौ, c. 4.) : v. TO HIDE.

ENSHRINE : I. Lit. : v. SHRINE ; TO ENCLOSE. II. To cherish :
 रक्षति (रक्ष्, c. 1.).

ENSIGN : I. A banner : q. v. : पताका. II. A standard-bearer : (1)
 पताकिन् (m.) ; (2) वैजयन्तिकः.

ENSLAVE : दासीकरोति, *one who has e.d the whole of the three worlds*
 दासीकृताशेषजगत्त्रयः (या, यं), Ku. ; *there is none whom the good quali-*
ties of Kadāmbari do not e. : कादम्बर्या गुणान् क्वचिन् दासीकुर्वन्ति, K.
To become e.d दासीभवति.

ENSLAVEMENT : I. The act : दासीकरणम्. II. The state : दास्यम् :
 v. SLAVERY.

ENSNARE : पाशेन बध्नाति (बन्ध्, c. 9.) or पाशे पातयति (c. of पत्) (lit. and
 fig.). *To be e.d* : पाशे पतति (पत्, c. 1.) (lit. and fig.).

ENSUE : अनुवर्तते : v. TO FOLLOW. *E.ing* : v. FOLLOWING.

ENSURE, ENSURER : v. INSURE, INSURER.

ENTABLATURE, ENTABLEMENT : *सम्भारिःश्राव्ता. [**अनुच्छेदनियमः.*

ENTAIL (subs.) : I. An estate : *अनुच्छेदसम्पत्तिः. II. Its rule :

ENTAIL (v.) : I. Lit. : to settle unalienably : *अनुच्छेदनियमेन बध्नाति
 (बन्ध्, c. 9.). II. Fig. to bring on : आवहति (वह्, c. 1.).

ENTANGLE : I. Lit. : ज(ञ्ज)टयति (c. of जट्) (used in Bengali).

To be e.d : ज(ञ्ज)टति (जट् or ञ्जट्, c. 1.). Ph. *e.d in the bracelets of creepers* व्रततिवलयसङ्गसञ्जातपाशः, Sa. II. To embarrass, puzzle :

q. v.

q. v. : प्रसुम्भता.

ENTANGLEMENT : I. Lit. : v. TO ENTANGLE. II. Embarrassment :

ENTER (v.) : I. In gen. : विशति, प्र-, (rarely आ-, समा-) (with acc.)

or निविशते (with loc.) (rare) (विश्, c. 6.), *e.ed the house of Vasun-*

tasena : वसन्तसेनागृहं प्रविष्टः, Mr. II. ; *if a Suka thorn e.s the foot* :

निविशते यदि शुकशिखा पदे, N. IV. II. ; *e.ed the hearts of the ascetics* :

तपोभृतां हृदयानि समाविशे, Ki. ; *you e. [on your story]* : अवभवान्

प्रविशतु, D. V. V. TO BEGIN ; *you have e.ed into the sixth year (of your*

school life) : प्रविष्टोऽसि षष्ठं वर्षम्, K. V. TO ATTAIN ; *e.ed into reflection* :

चिन्तां विविशे, K. ; *e.ed into combat* : प्राविशतां रणे, B. p. V. TO ENGAGE

IN. Ph. : *to e. into an alliance* : सन्धिं करोति, Vc. II. To make an

entry of : निवेशयति, सं-, (c. of विश्), *should e. (his) name with*

(his) own hand : नाम स्वहस्तेन निवेशयेत्, Y. ; (2) लिखति (= to write

q. v.).

ENTERPRISE (subs.) : I. A (bold) undertaking : (1) उद्यमः v. AT-

TEMPT ; (2) अवदानं (=achievement) ; (3) साहसं (often in bad

sense). II. Energy : q. v. : उद्यमः, *a man of great e.* : महोद्यमः

पुरुषः.

ENTERPRISE (v.) : आरभते (रभ् c. 1.) : v. TO BEGIN, UNDERTAKE.

ENTERPRISING (adj.) : (1) उद्योगिन् (f. नौ) ; (2) अव्यवसायिन् (f. नौ) :

v. ACTIVE, BOLD.

ENTERTAIN (v.) : I. To maintain : q. v. II. To receive guests :

शुश्रूषते (desi. of श्रु) ; (2) पूजयति (पूज्, c. 10.) (=to honor : q. v.).

Ph. : *then we are ready to e. you* : ततः सञ्जातिधिया वयम्, Vi. II. To

amuse : q. v. : लुषते (लुष्, c. 6.), *e. us* : लुषस्व नः, Vi. IV. To

accept : q. v. : परिग्रह्णाति (ग्रह्, c. 9.). V. To cherish : करोति, to *e. a hope* : आशां करोति.

ENTERTAINER : I. A host : q. v. : शृङ्गारकारिन् (f. स्त्री). II. An amuser : q. v. : विनोदकः. III. A cherisher : expr. by circum.

ENTERTAINING (adj.) : (1) विनोदिन् (f. स्त्री) (=amusing) ; (2) हासकरः (स्त्री, रं) (=exciting laughter).

ENTERTAININGLY : (1) विनोदं विदधत् (f. स्त्री); (2) हासं जनयत् (f. स्त्री).

ENTERTAINMENT : I. Hospitality : q. v. : (1) शृङ्गारः ; (2) पूजा.

II. A feast : उत्सवः. III. Amusement : q. v. : विनोदः.

ENTHRALL : दासीकरोति : v. TO ENSLAVE.

ENTHRONE : (1) अभिविधति (सिच्, c. 6.) ; (2) सिंहासने निवेशयति (c. of विष्) (only of kings) : v. TO PLACE ; THRONE.

ENTHRONEMENT : (1) अभिवेकः ; (2) सिंहासननिवेशनम् (only of kings).

ENTHUSIASM : I. Frenzy, fanticism : धर्मोन्मादः (?). II. Warmth, zeal : q. v. : अत्युत्साहः.

ENTHUSIAST : I. A fanatic : धर्मोन्मत्तः (ता, तं) (?). II. In gen. sense : perh. उन्मत्तः (ता, तं), *es about ugar* : युद्धोन्मत्ताः ; अत्युत्साहवत् (f. स्त्री). v. ZEALOUS.

ENTHUSIASTIC,-AL : (1) व्ययः (या, यं) (=eager, zealous) ; (2) उन्मत्तः (ता, तं) (=mad) ; (3) प्रचण्ड (f. स्त्री) (=impetuous). Ph. *e. devotion* निरतिशयभक्तिः : v. EXTREME.

ENTHUSIASTICALLY : (1) निरतिशयं (=extremely) ; (2) सोत्साहम् (=eagerly) ; (3) सोन्मादम् (=madly).

ENTHYME : उपनयान्निगमनम्.

ENTICE (v.) : (1) हरति (ह, c. 1.) (=to allure : q. v.), *not e.d by other temptations* : अहतस्य विलोभनान्तरैः, R. ; (2) प्र-, लोभयति, वि-, (c. of लुभ्) (=to tempt : q. v.), *if any one e.s and defiles this girl* : यदि कश्चिदेनां बालां विलोभ्य नाशयिष्यति, D.

ENTICEMENT : I. The act : (1) हरणम् ; (2) प्र-लोभनम्, वि-. II.
Alluring object : प्र-लोभनम्, वि-.

ENTICER : प्रलोभकः : v. TEMPTER.

ENTICING : v. ALLURING ; CHARMING.

ENTICINGLY : (1) प्रलोभ्य, वि-; (2) मनी हृत्वा.

ENTIRE : I. Complete, whole : q. v. : (1) कृत्स्न (f. कृत्स्ना) ; (2) समस्तः
(दा, य) ; (3) अखण्डः (खा, खं) ; (4) अविकलः (ला, लं) ; (5) निखिलः
(ला, लं) ; (6) अखिलः (ला, लं) ; (7) समस्तः (सा, स). II. Not gelded :
q. v. : prob. अविकलः (ला, ल).

ENTIRELY : I. Completely : q. v. : (1) काख्येन ; (2) साकल्येन ; (3)
समयम् ; (4) अखण्डम् ; (5) सर्वथा (=altogether) ; (6) by adj. II.
Solely : comp. with एक, whose life depends e. on water : जलैकाय-
नजीवितः (ता, तं), M. n. ; of e. peaceful character शान्तैकहृति (mfn.), Ki.

ENTIRENESS, ENTIRETY : (1) काख्यम् ; (2) साकल्यम् ; (3) समयता ; (4)
सम्पूर्णता : v. ENTIRE.

ENTITLE (v) : I. To call, name : q. v. : (1) अभिदधाति (धा, c. 3.) ;
(2) उदाहरति (हृ, c. 1.). II. To give a claim to : expr. by अधिकारः
or अर्हति (अर्ह, c. 1.) or -भाज् (mfn.) in comp., who are not e.d to
share : विभागानधिकारिणः, Mit. ; how is the youngest e.d to the
kingdom in preference to the eldest : कथं न्येष्ठमतिक्रम्य कनीयान् राज्य-
मर्हति, Mat. ; in the absence of the former, the latter is e.d the
property : पूर्वस्याभावे धनस्यगुतरः, Y.

ENTITY : (1) सत्, G. : (2) भावः, G.

ENTOMB : निदधाति (धा, c. 3.) (= to bury).

ENTOMBMENT : c. i. burial in a tomb : v. BURIAL, TOMB.

ENTOMOLOGIST : *कीटविज्ञानविद् (mfn.), -विशारदः (दा, द').

ENTOMOLOGY : *कीटविज्ञानम् ; कीटविद्या.

ENTOOZON (pl. zoà) : *अन्तर्जीवः.

ENTRAIL : (1) अन्तम् ; (2) पुरीतम् (n.) (rare).

ENTRANCE (subs.) : I. The act or right of entering : प्रवेशः, -नं, *for our e.* : अस्माकं प्रवेशाय, V. p. ; *give me e.* : देहि मे प्रवेशम्, Mu. ; *e.-fee* : *प्रवेशनशुल्कम्. II. A place for e. : प्रवेशः, *at the e. of a certain town* : कस्यचिन्नगरस्य प्रवेशे, P. iv. 6. : v. DOOR, PASSAGE.

ENTRANCE (v.) : I. To put in a trance : मोहं जनयति (अन्, c. 10.), उत्पादयति (c. of पद), etc. *E.d* : मोहादिष्टः (ष्टा, ट्) ; मोहादिष्ठितः (ता, तं). II. To enrapture : प्रहृषयति (c. of हृष्).

ENTRAP : (1) बध्नाति (बन्ध्, c. 9.) (when the meaning is clear), *by means of nets, hooks, and other devices for e.ping fish* जालवडिश-प्रभृतिभिर्मस्यवस्त्रनीपाद्यैः, Sa. v. ; (2) पाशे पातयति (c. of पत्) : v. TO ENSNARE.

ENTREAT : उपश्लक्ष्णयति (कृन्द्, c. 10.), R. v. 53 : v. TO BEG, IMPLORE.

ENTREATY : (1) अभ्यर्थना or प्रार्थना, *by e.s, by advices* : अभ्यर्थनानिधीप-देश्यैः, K. ; (2) यात्रा v. REQUEST.

ENTREPOT : वाणिज्यस्थानम् (?).

ENTRUST (v. t.) : निक्षिपति (क्षिप्, c. 6.), *should e. all work to him* : तस्मिन् सर्वकार्याणि निक्षिपेत्, M. vii. 59. ; *is the secret kept you were entrusted with* रक्षते भवता रक्ष्यनिक्षेपः, V. ii. ; (2) न्यस्यति, किं (अस्, c. 4.) or न्यासीकरोति (with sim. cons.), *e.ing wife to sons* सुतविन्यस्य-पत्नीकः, Y. ; (3) नि-दधाति or धत्ते (धा, c. 3.) (with sim. cons.), K. b. ; (4) निवेशयति (c. of विश्) (rare), *all work was e.ed to you* : त्वयि निवेशितसर्वकार्यैः, Mu. v.

ENTRY : I. The act of entering : प्रवेशः, -नं, ^{तु} *(your) e.* : प्रवेशे, R. vi. 24. ; *getting an e. with difficulty* : कथमपि लब्धप्रवेशः, Va. II. A passage for entering : प्रवेशः : v. ENTRANCE (III), PASSAGE. III. That which is entered : expr. by verb : *this is an erroneous e.* : *रुद्धभ्रमान्निवेशितम् ; *to make an e. of* : v. ENTER (II).

ENTWINE (v.) : परि-वेद्यति (वेद्, c. 10.) (= to encircle, surround : q. v.).

ENUMERATE : I. To count : संख्याति (ख्या, c. 2.). II. To recount, mention : q. v. : आख्याति (ख्या, c. 2.), *e. the kings of England* : *इलच्छे श्वराणां नामानि कथय.

ENUMERATION : आख्यानम् : v. MENTION, RECITAL.

ENUNCIATE : I. To predicate : लक्षणं or रूपं कथयति (कथ्, c. 10.). II. To pronounce : q. v. : उच्चारयति (c. of चर्).

ENUNCIATION : I. Predication : लक्षण- or रूपकथनम्. II. Mode of utterance : उच्चारणम्. III. A declaration : उक्तिः.

ENVELOP (v.) : (1) गुण्ठयति, अत्र, (गुण्ठ्, c. 10.) (= to veil), *e. ed in nocturnal darkness* : रजनौतिमिरावगुण्ठितः (ता, त'), Ku. ; (2) परि-वृणोति or वारयति (वृ, c. 5. and 10.) (= to enclose), *e. ing the whole Lanká* : लङ्कां समस्तां परिवार्य, Ram. : v. also TO ENCIRCLE, CONCEAL.

ENVELOPE (subs.) : *पत्रवेष्टनम्.

ENVENOM (v.) : I. Lit. : विषेण लिम्पति (लिप्, c. 6.) or दिग्धि (दिह्, c. 2.) or अनक्ति (अङ्क्, c. 9.). II. Fig. : *e. ed glance* विषेण दिग्धिः कटाक्षः, Ma. ; "*e. ed tongue of calumny*" विषाक्ता पिशुनजिह्वा.

ENVIABLE : स्पृहणीयः (या, यं), *of e. prowess* स्पृहणीयवीर्यः, Ku. III. 20.

ENVIER : (1) ईर्षिन् (m.) ; (2) असूयकः ; (3) मत्सरिन् (m.).

ENVIOUS : (1) ईर्षिन् (f. षी), *e., hateful, discontented* ईर्ष्यां घृण्यसन्नुष्टः, H. ; (2) मत्सरिन् (f. षी), *e. of others' rise* : परवृद्धिमत्सरिन् (f. षी), Si. ; (3) साभ्यसूयः (या, यं) ; (4) ईर्ष्यालु (mfn.) ; (5) असूयापरीतः (ता, तं) ; etc.

ENVIOUSLY : (1) सेर्ष्यम् ; (2) साभ्यसूयम् ; (3) समत्सरम्.

ENVIOUSNESS : v. ENVY.

ENVIRON (v.) : परिवृणोति (वृ, c. 5.) : v. ENCOMPASS.

ENVIROUS : परिसराः or परिसरविषयाः (m. pl.) : v. SUBORBS.

ENVOY : दूतः : v. AMBASSADOR.

ENVY (subs.) : (1) ईर्ष्या v. JEALOUSY ; (2) अभि-असूया, *who has crea-*

ted your e. केनाभ्यसूया ते जनिता, Ku. ; (3) माक्षधेम्, *whose minds are vitiated with the feeling of e.* माक्षधेरागीपहतात्मन् (mfn.), Ki.

ENVY (v.) : I. In bad sense : (1) असूयति, जनि-, (nomi.) (with dat.) ; (2) ईर्ष्यति (ईर्ष्य, c. 1.) (rare : with dat.) ; (3) better ly subs. II. In good sense : स्पृहयति, -ते (स्पृह, c. 10.) (with dat.), *I e. the King Dasaratha* : स्पृहयामि रामे दशरथाय, Vi.

EPACT : *annus l e.* सूर्यचन्द्रशस्तरान्तरम् ; *monthly e.* चक्रचन्द्रमासान्तरम्.

EPAULET : कृत्याभरणम्, and sim. comp.s (?).

EPHEMERAL : I. Diurnal : q. v. II. Short-lived : क्षणभङ्गुरः (रा, र') :

V. TRANSIENT.

EPHOD : परिकरः (?) : v. GIRDLE.

EPHOR : *परिदर्शकः. *E.-ally* : *परिदर्शकत्वम्.

EPIC : Ph. *e. poem* महाकाव्यम् ; *e. poet* महाकाव्यलेखकः, etc.

EPICENE : स्त्रीपुंलिङ्गः (ज्ञा, ज्ञ').

EPICURE : भोजनचक्षुः, Vet. : विषयासक्तचेतस् (mfn.) (=sensualist : q. v.).

EPICURIAN : I. Lit. : *एपिकूरीयः (या, य'). II. Luxurious : विशिष्टः (ष्टा, ष्ट'). III. Given to indulgence : (1) इन्द्रियसुखनिरतः (ता, त') ; (2) विषयासक्तः (ज्ञा, ज्ञ').

EPIDEMIC : I. Adj. : व्यापक (f. पिका). II. Subs. : व्यापकव्याधिः ; मारिः (=pestilence).

EPIGLOTTIS : उपजिह्वा ; प्रतिजिह्वा ; अलिजिह्वा.

EPIGRAM : सुद्रकविता (?).

EPIGRAMMATIC, -AL : I. Lit. : expr. by comp. II. Concise, pointed : q. v. : लघु (mfn.).

EPIGRAMMATIST : सुद्रकवितालेखकः (?).

EPILEPSY : (1) अपस्मारः ; (2) आमरम्.

EPILEPTIC : (1) अपस्मारिन् (f. णी), Si. : (2) आमरिन् (f. णी).

EPILOGUE : उपसंहारः.

EPIPHANY : I. Lit. : आदिर्भातः v. APPEARANCE. II. A festival :

*आदिर्भातपर्वन् (n.).

EPISCOPAL : expr. by comp., *e. jurisdiction* *प्रधानाचार्याधिकारः ; *e. church* : आचार्यधर्ममन्दिरम्.

EPISCOPALLY : *प्रधानाचार्यैः (ins. pl.). [**प्रधानाचार्यवर्गः* .

EPISCOPATE : I. A bishopric : q. v. II. The body of bishops :

EPISODE : उपाख्यानम् ; उपकथा.

EPISTLE : पत्रम् : v. LETTER.

EPISTOLARY : expr. by पत्रम्, *e. style* *पत्ररीतिः, *e. correspondence* *पत्र-
संवादः .

EPITAPH : *अरण्यमण्डनम् : v. INSCRIPTION.

EPITHALAMIUM : (1) मङ्गलगीतम् ; (2) विवाहगीतम्.

EPITHET : विशेषणम्, V.

EPITOME : (1) सारसंयङ्गः ; (2) संक्षेपः (= abridgement.).

EPITOMIST : सारसंयङ्गकरः ; संक्षेप (m.) (= abridger).

EPITOMIZE : (1) सारसंयङ्गं करोति ; (2) संक्षेपयति (क्षिप्, c. 6.) (= to abridge) ; (3) समस्यति (अस्य, c. 4.) (= 2.).

EPOCH : (1) कालः (= time) ; (2) युगं (= age).

EPODE : काव्यविशेषः.

EPOPEE : v. EPIC

EQUABILITY : समता : v. EVENNESS, EQUANIMITY.

EQUABLE : समः (मा, नं), *e.-tempered* समवृत्तिः, Ki. : v. EVEN, UNIFORM.

EQUABLY : समम् : v. EVENLY, UNIFORMLY.

EQUAL : (adj.) : I. Alike : (1) समः (मा, नं), *I do not see any one greater than or e. to Rama* : पश्यामि रामादधिकं समं वा नान्यम्, B. ; *e. share* समभागः, Da. ; (2) समानः (मा, नं), *e. in caste and number* : समाना आतिसंख्यया, Da. ; *to (men) of e. valour, lineage, and manliness* समानवीर्यान्वयपौरुषेषु, Ki. ; (3) तुल्यः (त्या, ल्य) (= matching, like), of

e. strength तुल्यबलम् (Mif.), M. n. ; (4) सट्टः (बी, मं. (=तुल्य), *with time, who are not his e.s.* : अनाद्यसट्टेषु, Mu. II. Adequate : (1) समः (मा, मं.) ; (2) पर्याप्तः मा, मं. (=enough : q. v.) III. Equitable. समः (मा, मं. IV. Indifferent : समः (मा, मं) or समानः (ना, नं).

EQUAL (subs.) : (1) expr. by adj. : समः (मा, मं) or समानः (ना, नं), *with e.s.* समैः. H. ; *two e.s.* : समानौ, B. ; (2) समानजनः, *before e.s.* समानजनसमचम्, M. n.

EQUAL (v. t.) : I. To be e. to : expr. by adj., *but does not e. me i penances* : ननु तपसा मे समः, Vi. II. To make e. to : (1) expr. by adj. ; (2) समीकरोति or समानीकरोति.

EQUALITY : I. Lit. : (1) सात्वम्, *bearing e. with the thunder of Jupiter* : अश्वनिना मघीनः सात्वन्तः Ki. ; (2) समानता ; (3) तुल्यता. II. Evenness : तुल्यता. III. Uniformity : समता.

EQUALIZATION : (1) समीकरणम् ; (2) समानीकरणम्.

EQUALIZE : (1) समीकरोति ; (2) समानीकरोति ; (3) by adj. v. EQUAL.

EQUALLY : (1) समं or समानम्, *treats his servants e.* : समं श्लेषे वृत्ति, P. ; (2) तुल्यम् ; (3) सट्टम् ; (4) by adj., *the battle was e. matched* तुल्यप्रतिद्वन्द्वि बभूव युद्धम्, R.

EQUANIMITY : (1) समता, *by e. समतया*, R. ix. 6. ; (2) समहृतिता ; (3) समभावः ; (4) समचित्तता.

EQUATION : समीकरणम्, *quadratic e.* : वर्गसमीकरणम्, Vij.

EQUATOR : I. Terrestrial : (1) सूपरिधिः ; (2) भूकक्षा. II. Celestial : (1) व्योमकक्षा, and sim. comp.s ; (2) आकाशपरिधिः, Gan.

EQUATORIAL : Ph. *e. region* निरक्षदेशः, Go.

EQUERRY, EQUERY : I. A stable : (1) मन्दुरा ; (2) बाजिशाला ; (3) अश्वशाला. II. An officer : मन्दुरापालः, K.

EQUESTRIAN (subs.) : अश्ववारः ; v. HORSEMAN.

EQUESTRIAN (adj.): I. Pertaining to horses : (1) अश्वीयः (या, यं); (2) आश्व (f. आ); (3) आश्विकः (कौ, कं). II. Pertaining to horsemen : expr. by tat. comp.

EQUIANGULAR : (1) समकोणः (ण, णं); (2) समानाक्ष (f. क्षा); etc.

EQUIDISTANT : (1) समदूरः (रा, रं); (2) समानान्तरः (रा, रं); etc.

EQUILATERAL : समसुज (जा, जं). *E. triangle* समविभुजः; *e. pentagon* समपञ्चभुजः; and so on. [(2) तुलाष्टतः (ता, तं) (?).

EQUILIBRIUM : समष्टतिः (?); V. s. *To be in e.* : (1) समष्टतः (ता, तं);

EQUINOCTIAL : विषुवीयः (या, यं). *The e. line* : (1) विषुवरेखा; (2) विष-
वचक्रम्; (3) विषुववृत्तम्, Su. *The e. sun* विषुवस्थो दिवाकरः, Su. *E. point* : अयनम्.

EQUINOX : (1) विषुवम्; (2) विषुवत् (n.). *Vernal e.* : महाविषुवम्.
Autumnal e. : जलविषुवम्.

EQUIP (v.) : (1) सज्जीकरोति, *well e.ped* : सुसज्जितः (ता, तं); (2) आ-कल्पयति,
उप-, (कृप्, c. 10.) : v. also TO ADORN, ACCOUTRE.

EQUIPAGE : I. Lit. : (1) सज्जा; (2) आकल्पः. Ph. : *personal e.* : शरी-
रोपकरणानि, K. II. Retinue : q. v. : परिवर्तः.

EQUIPMENT : I. The act : (1) सज्जीकरणम्; (2) आ-कल्पनम्, उप-.
II. Equipage : q. v. : सज्जा.

EQUIPOISE : समष्टतिः : v. EQUILIBRIUM.

EQUITABLE : I. Of men : न्यायपरायण (f. णा). II. Of acts : न्यायसंगतः
(ता, तं) : v. JUST.

EQUITABLY : न्यायेन or न्यायतः : v. JUSTLY, FAIRLY.

EQUITY : न्यायः, *e. governs in the conflict of two codes of law* : स्यूती-
र्विरोधे न्यायो बलवान्, Y. : v. JUSTICE.

EQUIVALENT (adj.) : (1) तुल्यः (ल्या, ल्यं) v. EQUAL; (2) तुल्यार्थकः
(का, कं) (in meaning); (3) तुल्यबलः (ला, लं) (in force); (4) तुल्यमूल्यः
(ल्या, ल्यं) (in value).

EQUIVALENT (subs.): I. An e. thing: expr. by adj. II. In chemistry : *तुल्यम्.

EQUIVOCAL : वक्रः (क्रा, क) : V. AMBIGUOUS.

EQUIVOCALLY : वक्रः : V. AMBIGUOUSLY.

EQUIVOCATE (v.) : (1) वक्रोक्तिं करोति ; (2) भद्भिं करोति.

EQUIVOCATION : (1) वक्रोक्तिः ; (2) स्फुटभिन्नार्थं वचः, Si.

ERA : (1) कालः V. TIME ; (2) शकः or शाकः (sp. of Shalivahana) ; (3) संवत् (of Vikramaditya).

ERADICATE : (1) उन्मूलयति, सम्-, (मूल, c. 10.), *an enemy can be easily e.d* रिपुन्मूलयितुं सक्तरः, Ki. II. 50. ; (2) उद्धरति (ह, c. 1.), *I will e. the enemy today* : शत्रुमयीद्धरिष्यामि, Ram. ; (3) उच्छिनत्ति (छिद, c. 1.).

ERADICATION : (1) उन्मूलनम् ; (2) उद्धरणं or उद्धारः ; (3) उच्छेदः, e. of birth : उच्छेदी जन्मनः, Ki.

ERASE : I. To efface : q. v. : प्र-मार्ष्टि (मृज्, c. 2.). II. To destroy : q. v. : कषति (कष्, c. 1.), *all-e.ing fate* : सर्वकषा भवितव्यता, Ma.

ERASURE : खोपः (?) : V. OBLITERATION.

ERE : पूर्वम्, e. this : इतः पूर्वम् : V. BEFORE.

ERELONG : (1) अपरिरेण ; (2) अपरिरात्.

ERECT (adj.) : I. Of posture : perh. उन्नतः (ता, तं). II. Raised, uplifted : q. v. : उन्नतः (ता, तं), *with eyebrows e. उन्नतभू* (n. भू). Ph. *his hair became e. (from joy) पुलकितौ बभूव*.

ERECT (v.) : I. To set up, plant : q. v. : स्थापयति (c. of स्था). II. To build : q. v. : (1) निर्मिमौते (मा, c. 3.) ; (2) करोति (=to make).

III. To exalt : q. v. : उन्नमयति (c. of नम्). IV. To establish, found : q. v. : स्थापयति.

ERECTION : I. Planting : (1) स्थापनम्, सं- ; (2) प्रतिष्ठापनम्. II. Building : निर्माणात्. III. Exaltation : q. v.

ERECTLY : prob. उन्नतकायेन or उन्नतो (f. ता) भूत्वा.

ERECTNESS : उद्यमता, -त्व : V. ERECT.

ERE-WHILE : किञ्चित्पूर्वम् : V. SOMETIME, BEFORE.

EREMITE : (1) चरख्यगो, Vi. ; (2) चारख्यकः, Vi. : V. HERMIT.

ERMINE : I. An animal : नकुलजातीयजन्तुविशेषः. II. Its fur : *ऊर्क्षीय-
लोमन् (n.) III. The dignity of judges : *ऊर्क्षीयलोमधराः (m. pl.).

EROTIC : V. AMATORY.

ERR (v.) : (1) भ्रमति, वि-, (भ्रम्, c. 1.), *that you may not e. again* : ना भूयो
विभ्रमेदिति, Mah. ; (2) पथः or मार्गात् च्यते (च्यु, c. 1.) or भ्रश्यति, -ते
(ध्रश्, c. 4.) (= to wander from the right way), Ki. ; (3) उत्पथेन
or उन्मार्गेण गच्छति (गम्, c. 1.) or धावति (धाव्, c. 1.) (in moral sense), U.

ERRAND : सन्देशः : V. MESSAGE.

ERRANT : I. Wandering : q. v. : परिस्रमिन् (f. ली). II. Wild : q. v. :
उद्धतः (ता, तं).

ERRING (adj.) : (1) भ्रान्तः (न्ता, न्तं), *e.-minded भ्रान्तबुद्धि* (mf n.), M. n. ;
(2) व्यभिचारिन् (f. ली), *un-e. knowledge ज्ञानमव्यभिचारि*, N. d.

ERRONEOUS : (1) भ्रममूलकः (का, कं), *this reading is e. ... इतिपाठस्तु भ्रम-*
मूलकः, Va. com. ; (2) प्रामादिकः (कौ, कं), *e. interchange of things*
प्रामादिकौ वक्तु परिहृतिः, M. n. ; (3) मिथ्या (=false) in comp., *an e.*
inference मिथ्यानुमानम्, N. d.

ERRONEOUSLY : (1) भ्रमात् ; (2) प्रमादेन ; (3) भ्रान्तिः, Go. ; (4) मिथ्या
(=falsily : q. v.).

ERRONEOUSNESS : (1) भ्रममूलत्वम् ; (2) प्रामादिकत्वम् : V. FALSITY.

ERROR : I. A mistake : q. v. : भ्रमः. II. An inaccuracy : अशुद्धिम्.
III. Deviation : उन्मार्गगमनम्. IV. Fault, sin : q. v.

ERST : पुरा : V. FORMERLY.

ERUCT, ERUCTION : V. BELCH, BELCHING.

ERUDITE : I. As applied to men : पण्डितः (ता, तं) : V. LEARNED.
II. As applied to any science etc. : V. ABSTRUSE, PROFOUND.

ERUDITION : (1) पाण्डित्यम् ; (2) वैदुष्यम् (rare).

ERUPTION : I. A bursting forth : (1) निःसरणम् ; (2) निर्गमः. II.

Of the skin : *what are these e.s* : *किं निर्गतमङ्गः v. PIMPLE, ITCH.

ERUPTIVE : expr. by verb निर्गच्छति (गम्, c. 1.) or निःसरति (द्य, c. 1.).

ERYSIPELAS : (1) उदरदः ; (2) दहः.

ESCALADE : I. Subs. : prob. अवस्कन्दः, -नं. II. Verb : अवस्कन्दति (स्कन्द, c. 1.) (?) ; लहयति (लह, c. 10.) (= to scale).

ESCAPADE : खलितम्, K.

ESCAPE (v. t.) : I. To get out of : (1) मुच्यते, वि-, परि-, (pass. of मुच्) (with abl.), *who e.s the great snare* : यो महापाशाद्विमुक्तः, V. c. ; (2) तरति, उत्-, निर्-, सम्-, अभि-, (तृ, c. 1.) (= to cross, overcome), *without e.ing an accusation* : अभियोगमनिस्तौर्यं, Y. ; *to e. death* : मृत्युं तरति, Vi. II. To avoid : q. v. : परिहरति (हृ, c. 1.), *infamy has been e.d* : परिहतमयशः, Mu. III. Of observation, etc. : *e.d the notice of the guards* : न लक्षितो रक्षितैः, N. ; *it e.d his notice* : स एतन्नालक्षयन् (लक्ष, c. 10.).

ESCAPE (v. i.) : i. e. to flee : (1) अप-क्रामति or क्वायति, निर्-, समप-, (क्रम, c. 1. and 4.), *why he was allowed to e.* स कथादपक्रामन्नपेक्षितः, Mu. III. ; (2) अप-सरति, निर्-, (द्य, c. 1.) ; (3) अपसर्यति (द्यप्, c. 1.) ; (4) निर्-गच्छति (गम्, c. 1.). *To e. from* : v. ESCAPE (v. t.).

ESCAPE (subs.) : I. E.ing from : (1) निस्तारः, *I see no e.* निस्तारं न पश्यामि ; (2) by verb, *it was a narrow e.* कथं कथमपि तस्याद्विमुक्तः. II.

Fleeing : (1) निष्क्रमः ; (2) अपसरणम्.

ESCARPMENT : [पर्वतख] पातुक्पातः (?).

ESCHEAT (v. i.) : I. To the crown : (1) राजस्वताम् आपद्यते (पद, c. 4.), Sa. vi. ; (2) राजसात् गच्छति (गम्, c. 1.), *all these -accumulated silver, base metal, etc. e.ed to the crown*. सञ्चितं रौप्यकुण्यादि सर्वं तद्राजसादगात्, Raj. II. To a lord : by ana. : स्वामिसात् गच्छति.

ESCHEAT (subs.) : expr. by circum. : v. TO ESCHEAT.

ESCHEW : वर्जयति (वृज्, c. 10.) : v. TO AVOID.

ESCORT (subs.) : (1) expr. by circum., *attended by a large e.* सङ्गता व लीन
रक्षितः (ता, तं) ; (2) रक्षाधिकृतपुरुषः ; (3) परिचरः v. RETINUE, GUARD.

ESCORT (v.) : अनुगच्छति (गम्, c. 1.), *I myself will e. her* : स्वयमेवानुगच्छामि
तदभवतीम्, Mr. : v. TO ACCOMPANY ; GUARD.

ESCULENT : खाद्यः (द्या, द्य') : v. EATABLE.

ESCUTCHEON : *कुलचिह्नपदम्, Williams.

ESOTERIC : विशिष्टः (ष्टा, ष्टं) (?).

ESPALIER : क्षतागुञ्जः (?).

ESPECIAL : विशेष in com. : v. PRINCIPAL, PARTICULAR.

ESPECIALLY : (1) विशेषेण ; (2) विशेषम् ; (3) प्राधान्येन (=principally : q. v.).

ESPIONAGE : I. The practice of spies : गुह्यप्रचारः, and sim. comp.s.

II. Their employment : चारप्रयोगः, and sim. comp.s.

ESPLANADE : विरामभूमिः (?).

ESPOUSAL : I. Betrothal : दानम्, प्र-. II. Marriage : q. v. : विवाहः.

III. Fig., adoption : परिग्रहः.

ESPOUSE : I. To betroth : ददाति, प्र-, (दा, c. 3.). II. To marry :
q. v. : परिग्रह्णाति (ग्रह्, c. ३.). III. To accept : परिग्रह्णाति.

ESPY : निर्वर्णयति (वर्ण्, c. 10.) : v. TO SEE.

ESQUIRE : I. An attendant : सहचरः. II. A title : श्रीमत् (m.) pre-
fixed.

ESSAY (v.) : I. To attempt : व्यवस्यति (सी, c. 4.). II. To assay : q. v.

ESSAY (subs.) : I.=Attempt : q. v. II.=Assay : q. v. III.=
Composition : (1) प्रबन्धः ; (2) निबन्धः.

ESSAYIST : प्रबन्धलेखकः.

ESSENCE : I. In gen. sense : सारः, *e. of beauty* : सौन्दर्यसारः, Ma. ; in
e. and in character सारतः शीलतश्च, D. II. Perfume : गन्धसारः (?).

ESSENTIAL : I. Lit. : expr. by comp., *e. thing* सारवस्तु. II. Contain-
ing essence : (1) ससारः (रा, रं) ; (2) सारवत् (f. तौ). III. Indispens-
able, necessary : q. v. : *the study of the Vedas is e. for an*
enquiry about duties धर्मजिज्ञासा वेदाध्ययनं नियमेनापेक्षते, S. Ph. : *e. oil*
*सारतैलम्.

ESSENTIALLY : सारतः : V. ESSENTIAL, REALLY.

ESTABLISH : I. To found, settle : q. v. : स्थापयति, सं-, प्रति-, (c. of
स्था), *will e. Kaivartas in his kingdom* : कैवर्तान् राज्यं स्थापयिष्यति, V. p.
Ph. : *the e. ed church* *प्रतिष्ठापितधर्मः. II. To confirm : q. v. :
स्थिरीकरोति. III. To prove : q. v. : (1) प्रति-पादयति, उप-, (c. of
पद्), *does not e. his claim by evidence* : उक्तं प्रमाणेन न प्रतिपादयति, K.
b. ; (2) भावयति, वि-, (c. of भू) (rare), *a case e. ed by witnesses* साक्षिभि-
र्भावितं कार्यम्, Kat.

ESTABLISHER : I. A founder : स्थापकः, सं-, प्रति-. II. Prover : प्रति-
पादकः or by verb.

ESTABLISHMENT : I. Settlement : स्थापनम्, सं-. II. Confirmation :
स्थिरीकरणम्. III. Proving : प्रतिपादनम्. IV. System, government :
स्थितिः. V. Domestic : expr. by circum. : *he keeps a large e.* बहूनि
श्रव्यादीनि रक्षति.

ESTATE : I. State : q. v. : अवस्था. II. Property : q. v. : सम्पत्तिः.
III. An order or class : वर्गः (?), *the third e.* (i. e. the commonalty)
*तृतीयवर्गः.

ESTEEM (v.) : I. To think, reckon : q. v. : गणयति (गण्, c. 10.). II.
To respect, love : q. v. : बहु मन्यते (मन्, c. 4.).

ESTEEM (subs.) : expr. by verb, *he is held in high e. by the people*
प्रजास्तं बहु मन्यन्ते : V. REGARD, REPUTATION.

ESTIMABLE : I. Praiseworthy : q. v. : श्लाघ्यः (घ्या, घ्यं). II. What can
be estimated : निरूप्यः (घ्या, घ्यं).

ESTIMATE (subs.): I. Of money, etc.: गणना (?). II. Judgement, appreciation : q. v. : गणना.

ESTIMATE : निरूपयति (रूप्, c. 10.) : v. TO COUNT, COMPUTE.

ESTIMATION : I. Lit. : निरूपणम् : v. COMPUTATION. II. Opinion : q. v. : मतम्. III. ESTEEM : q. v.

ESTOP : *प्रतिवध्नाति (वन्, c. 9.), *ed by his own deed* : *स्वपत्रेण प्रतिवधः.

ESTOPEL : *प्रतिवन्धः.

ESTRANGE : विञ्जिषयति (c. of विष्) : v. TO ALIENATE.

ESTRANGEMENT : विच्छेदः : v. ALIENATION.

ESTUARY : पुटभेदः (?).

ET CETERA : (1) आदि (mfñ.), *animals, etc.* : पञ्चादयः, S. ; (2) प्रभृति (mfñ.), *citizens, villagers, etc.* : पौरजानपदप्रभृतयः, An.

ETCH : लिखति (लिख्, c. 6.) (=to draw : q. v.).

ETERNAL : (1) नित्यः (त्वा, त्व'), *to the e. God* नित्याय देवाय, Vi. ; (2) शाश्वतः (तौ, त'), *in e. course* शाश्वते पथि, Ka. ; (3) अनन्तः (न्ता, न') (= endless) ; (4) सनातनः (नौ, न') (= ever-existing) ; (5) सन्ततः (ता, तं) (= incessant).

ETERNALLY : (1) नित्यम् ; (2) शाश्वतम् ; (3) अनन्तम् ; (4) सनातनम्.

ETERNITY : (1) नित्यता ; (2) better by adj. : v. ETERNAL.

ETESIAN : वार्षिकः (कौ, क') : v. ANNUAL.

ETHER : I. A medium : *तेजोवहः. II. A fluid : *ह्रिमद्रवः.

ETHERIAL : I. Celestial : q. v. : *e. regions* नभस् v. SKY. II. Spirit-like : तैजसः (सौ, सं).

ETHIC, ETHICAL : expr. by धर्म- in comp., "*e. meaning*" *धर्मार्थः *authors of e. systems* धर्मशास्त्रप्रयोजकाः, Y.

ETHICS : धर्मशास्त्रम् (applied also to jurisprudence) ; धर्मतत्त्व (?).

ETIQUETTE : आचारः or सदाचारः : v. CUSTOM.

ETYMOLOGICAL : व्युत्पत्तिविषयकः (का, क'), and sim. expr. (?).

ETYMOLOGIST : व्युत्पत्तिविद् (mfu.) (?); व्युत्पत्तिविद्याभिशारदः (दा, द) (?),
and sim. comp.s.

ETYMOLOGY : I. In gram. : शब्दादीनां रूपप्रकरणम्. II. Derivation :
व्युत्पत्तिः. III. The science : व्युत्पत्तिः, -विद्या (?).

EUCHARIST : *ऊष्टयाहम्. E.-ic. : *ऊष्टयाह्वीयः (या, यं).

EULOGIST : (1) प्रशंसकः; (2) स्तुतिपाठकः (who sings eulogies).

EULOGIZE : स्तौति or स्तवीति (स्तु, c. 2.) : V. TO PRAISE.

EULOGY : स्तुतिः or स्तौः, others are pleased with false e.s तोषमेति वितथैः
स्तवैः परः, Si. : V. PRAISE.

EUNUCH : (1) वर्षवरः; (2) वण्डः; (3) क्लीवः; (4) नपुंसकः. N. B. (3)
and (4) are usually terms of contempt.

EUPHEMISM : *मङ्गलभाषितम्.

EUPHEMISTIC : Ph. e. expression *मङ्गलभाषितम्.

EUPHONIC, -AL } : (1) सुस्वरः (रा, रं); (2) सुस्वरसंश्लिष्टः (ष्टा, ष्टं) (?).
EUPHONIOUS }

EUPHONIOUSLY : (1) सुस्वरेण (?); (2) सुस्वरसंश्लिष्टम् (?).

EUPHONY : सुस्वरः (?).

EUPHORBIA : बहुदुःखिका.

EUPHUISM : वाग्विलासः (?); *औफिमम्.

EVACUATE (V.) : I. To empty : q. v. : शून्यीकरोति. II. To void : q.
v. : उत्सृजति (सृज्, c. 6.). III. To desert, quit : q. v. : त्यजति, परि-
(त्यज्, c. 1.), e.ing *Dvārakā* : द्वारकां परित्यज्य, Mah.

EVACUATION : I. Of the bowels : मलोत्सर्गः. E.s. : उत्सृजः. II. of a
town or fort : मोचः, the seige and e. by *Sálva* : रोधं मोचय्य शाल्वेन,
Mah.

EVADE (V.) : परिहरति (ह, c. 1.), to e. a Summons : *पाद्वानं परिहरति. Ph. :
to e. observation V. TO ESCAPE (V.t.) (III); e.ing these points : चमू
विसृज्येव, N.

EVANESCENT : क्षणभङ्गुरः (रा, रं) : v. TRANSIENT.

EVANGELIC, -AL : Ph. *e. preacher* *मङ्गलप्रवक्ता ; **e. history* मङ्गलपुराहतम् ;
e. truth *वाईबलानुगतं सत्यम्.

EVANGELIALLY : *वाईबलानुसारेण.

EVANGELIST : I. A writer : *मङ्गललेखकः. II. A preacher : *मङ्गल-
प्रवक्तु (m.).

EVANGELIZE : *to e. the world* *लोकेश्वरी मङ्गलं प्रवक्ति (वच्, c. 2.).

EVAPORATE (v. t.) : I. Lit. : *वाष्पीकरोति (?) : v. VAPOUR ; TO DIS-
SIPATE. II. To dry up : q. v. : आचामति (चम्, c. 1.), R.

EVAPORATE (v. i.) : I. Lit. : वाष्पी भूत्वा गच्छति (गम्, c. 1.) (?). II.
Fig., to be wasted : नश्यति (नश्, c. 4.).

EVAPORATION : I. Lit. : वाष्पीकरणं (?) (turning into vapour) ; वाष्पी-
भावः (?) (passing of in v.). II. Fig. : क्षयः : v. DECAY.

EVASION : (1) expr. by verb. v. TO EVADE ; (2) छल (==trick).

EVASIVE : वक्त्रः (क्त्रा, क्त्रं) (?) : v. AMBIGUOUS.

EVASIVELY : (1) प्रक्षुप्तं परिहृत्य (?) ; (2) वक्त्रोक्ता : v. AMBIGUOUSLY.

EVE, EVEN (subs.) : I. Evening : q. v. II. The evening preced-
ing a feast : पूर्वप्रदोषः (?). III. Fig. : *we are on the eve of war*
प्रत्यासीदति (सद्, c. 1.) नी युद्धम् : v. TO APPROACH.

EVEN (adj.) : I. Level, smooth : q. v. : समः (मा, मं), *it (the earth)*
looks e. to him सा समा तस्य प्रतिभाति, Go. II. Equable : समः (मा,
मं), *e.-tempered* समवृत्तिः (mfn.), Ki. III. Not odd : समः (मा, मं).

EVEN (adj.) : अपि (placed after the word emphasized), *where*
e. the trees, e. the animals are my friends यच्च द्रुमा अपि वृक्षा अपि
वन्धनी मे, U. III. ; *very difficult to be shunned e. when leaving* सुदुस्व-
जास्वजनोऽपि, Ki. ; *e. now* अद्यापि, J. ; *e. if* v. IF ; *not e. he* सोऽपि
.....न. Ph. *e. so* एव. [Ki.

EVEN-HANDED : (1) समः (मा, मं) ; (2) समदर्शिन् (f. नी) ; (3) तुल्यवृत्ति (mfn.),

EVENING (subs.): (1) सायंकालः ; (2) प्रदीपः ; (3) संध्या ; (4) निहालः ; (5) दिमानः (poet.) ; (6) रजनौमुखम् (poet). *In the e.* सायम्, *e. and morning* सायं प्रातश्च, Sha.

EVENING (adj.): (1) सायन्तनः (नौ, नं) ; (2) प्रादीपिकः (कौ, कं) ; (3) सायंकालीनः (ना, नं) ; (4) संध्या (f. स्या) ; (5) वैकाशिकः (कौ, कं) ; (6) by tat. comp. *The e. star* : *प्रदीपतारा.

EVENLY: (1) समम् ; (2) समानम् ; (3) तुल्यम् : v. EQUALLY, UNIFORMLY.

EVENNESS: I. Lit. : समता. II. Of temper : समता, *by e., by discharging showers of wealth* समतया वसुवृष्टिसर्जनैः, R.

EVENT: I. An occurrence : (1) घटना ; (2) वृत्तम्. Ph. : *at all e.s* अन्ततः ; *in the e. of* यदि v. IF. II. Issue, end : q. v.

EVENTFUL : घटनाकुलः (ला, लं) (?) : MEMORABLE.

EVEN-TIDE : सायंकालः : v. EVENING.

EVENTUAL : अन्तिमः (मा, मं) : v. FINAL, ULTIMATE.

EVENTUALLY : अवशेषः : v. FINALLY, ULTIMATELY.

EVER: I. At any time : कदाचित् or कदापि, *if these e. deserve union* कदाचिद्विदे यदि योगमर्हतः, Ku. ; "*nobody e. yet hated his own flesh*" *अद्यापि न कौऽपि स्वमांसं द्विद्वेव. Ph. : *e. and anon* यदा तदा. II. Always : q. v. : (1) सततम्, *e. think of the truth* तत्त्वं चिन्तय सततम्, J. ; (2) निवृत्तम्, D. : Ph. : *gone for e.* अपुनरागमनाय गतः ; *lost for e.* एकाव्य-नष्टः (दा, दं). *E. so* (= in whatever degree) : v. HOWEVER.

EVER-BLOOMING : निवृत्तपुष्पः (या, यं), and sim. comp.s, *where trees are e.* : वनं पादपा निवृत्तपुष्पाः, Me.

EVER-GREEN : (1) सततहरितः (ता, तं) (?) ; (2) निवृत्तपर्णं (f. र्णं) (?).

EVERLASTING : निवृत्तस्थायिन् (f. नी) : v. ETERNAL.

EVERLASTINGLY : v. ETERNALLY, CONTINUALLY.

EVER-MORE : I. For e. : सततम्. II. At all times : सदा.

EVERY : (1) by doubling the word, *at e. place* खाने खाने, J. ; *in e.*

house गृहे गृहे, Ku. ; *e. six months* षष्ठासे षष्ठासे, P. III. 6. ; (2) by comp. with प्रति, in *e. direction* प्रतिदिशम्, Ki. ; *e. day* प्रत्यहम्, H. ; (3) by comp. with अनु (of rapid succession) *e. moment, e. now and then* अनुक्षणम् ; (4) सर्वः (र्वा, र्व) (when *e.* = all), *e. poem* सर्वं काव्यम्, Mal.

EVERYBODY, EVERY ONE : (1) सर्वः, *e. is after his own interest* सर्वः स्वार्थे समीहते, Si. II. 65. ; (2) सर्वजनः, सकलो जनः, *ect., e. will say* सर्वो जनी वदियति P. ; *e. hates the minister* सकलो जनोऽमात्यं जुगुप्सते, Ma. 11. Ph. : *delighted e. one of the citizens* पीरान् प्रत्येकं ह्लादय-चक्रे, R. ; *looking at e. one* प्रत्येकमवलोक्य, Ana.

EVERY-DAY (adj.) : (1) प्रात्यहिकः (की, क'), *e. hunger* प्रात्यहिकक्षुत्, S. d. ; (2) नित्यः (त्वा, त्व') (—regular), *e. present* नित्यदक्षिणा, Mal. : V. DAILY.

EVERY-THING : सर्वम्, *everybody does not know e. न सर्वः सर्वं जानाति*, Mu.

EVERY-TIME : यदा यदा : V. WHENEVER.

EVERY-WAY, IN : (1) सर्वथा ; (2) सर्वप्रकारेण.

EVERYWHERE : (1) सर्वत्र ; (2) सर्वतः, *you go e. त्वं सर्वतो गमि*, Ku.

EVICT : निःसारयति (c. of छ) (?).

EVICITION : निःसारणम् (?).

EVIDENCE (subs.) : (1) साक्षरं (of witnesses), *to give e.* साक्षरं ददाति, Y. ; *e. may be direct and also hearsay* समचदर्शनात् साक्षरं श्रवणाच्चेव सिध्यति, M. ; (2) प्रमाणं (=any proof), *does not establish his claim by e.* उक्तं प्रमाणेन न प्रतिपादयति, K. b. ; *document (=written) pos-session (=revl) and witnesses (=oral) are e.* प्रमाणं लिखितं मुक्तिः साक्षिणश्च, Y.

EVIDENCE (v.) : प्रमाणयति (nomi.) : V. TO EVINCE, PROVE.

EVIDENT : (1) स्पष्टः (टा, ट'), वि-, *although e., the lustre of his body was not e.* स्पष्टोऽप्यविस्पष्टवपुःप्रकाश, Ki. ; (2) व्यक्तः (क्ता, क्त'), अमि-, *very*

e. from the long wet foot steps सुव्यक्तमाद्रूपदपंक्तिभिरायताभिः, R. ; (3) स्फुटः (टा, ट'), परि-, to become *e.* स्फुटीभवति, Si.

EVIDENT, TO BE : (1) प्रकाशते (काश्, c. 1.), M. n. ; (2) विकृत्य(स)ति (कश् or कस्, c. 1.), *your untruthfulness is e. from your act* : तव कर्मस्यैव विकृत्यसत्यता, Si. xv. 18.

EVIDENT, TO MAKE : (1) प्रकाशयति (c. of काश्), *who have made your intellect and character e.* प्रकाशितत्वमतिशीलसाराः, Ki. ; (2) विकृत्य(स)यति (c. of कश् or कस्).

EVIDENTLY : (1) व्यक्तम्, *e. I have been deceived* व्यक्तमस्मि विपलम्बा, D. ; (2) स्पष्टम्, वि- ; (3) स्फुटम्, परि-.

EVIL (adj.) : I. Having bad qualities : (1) दुष्टः (ष्टा, ष्टं, *quieting the e. ones* दुष्टप्रशान्तिः, Vi. ; *e. sleep* दुष्टनिद्रा, K. ; (2) by दुर् prefixed, *e. doings* दुर्कर्मणि (n. pl.) ; *e. speaking* दुर्गन्धम्. II. Not good : by कु- pref. *at an e. moment* कुचण् ; *e. course* कुमार्गः ; *e. eye* कुदृष्टिः.

EVIL : (subs.) : I. Mischief, calamity : q. v. : अनिष्टम्. II. Wickedness : q. v. : दुष्टता.

EVIL (adv.) : v. BADLY.

EVIL-MINDED : (1) कुमति (mfn.) ; (2) दुराचारः (रा, रं) ; (3) दुष्प्रकृति (mfn.) : v. WICKED.

EVINCE : दर्शयति (c. of दृश्) : v. TO SHOW, MANIFEST.

EVISCERATE : अन्नाणि अपनयति (नी, c. 1.) or अपीहति (उह्, c. 1.) (with gen.). [(=to draw out).

EVOKE : (1) आह्वयति (ह्वे, c. 1.) (=to call) ; (2) निष्कर्षति (कृष्, c. 1.)

EVOLUTION : I. Development : उद्भेदः, *e. of affection* : अनुरागस्वीदे, Ma. II. A series : परम्परा. III. In arith. : मूलसूत्रः (?).

EVOLVE (v.) : I. To disclose : q. v. : विह्वलति (ह्व, c. 5.). II. To emit : q. v.

EVULSION : (1) लुचनम्, अह-, उत्- ; (2) पाटनम्, उत्-, वि-.

EWE : (1) मेषी ; (2) भेरी ; (3) उरणी ; (4) एडका.

EWER : कमण्डलुः : v. PITCHER.

EXACT (adj.) : I. Precise : q. v. : यथार्थं (थी, थं). II. Accurate, punctual : q. v. : स्ववृत्तः (ता, तं).

EXACT (v.) : निष्कर्षति (कृष्, c. 1.) : v. TO EXTORT, TAKE.

EXACTION : I. Extortion : q. v. : निष्कर्षः, -णं. II. That which is exacted : perh. निष्कर्षः, -णं (after उत्पीड़नं).

EXACTLY : I. Precisely, accurately : q. v. : यथार्थतः. II. Nicely : सूक्ष्मम्. Ph. *these are e. alike* नास्ति कश्चिदनयोर्विशेषः ; *e. so* एवमेव : v. JUST (adv.).

EXACTNESS : I. Accuracy : q. v. : शुद्धता. II. Nicety : q. v. : सूक्ष्मता. III. Carefulness : q. v. : अवहितता. IV. Regularity : q. v. [c. 10.).

EXAGGERATE (v.) : perh. वडैयति (c. of हृष्) or अधिकं कथयति (कथ्,

EXAGGERATION : (1) expr. by verb. ; (2) अत्युक्तिः or अतिशयोक्तिः (= hyperbole).

EXALT : I. Lit. : उन्नमयति (c. of नम्), *e. ed by the echoes* : पतिसन्नेहन्नमितः (ता, तं), Ki. : v. TO LIFT. II. Fig., to elevate : (1) उन्नमयति, सम्- or उन्नतिं or समुन्नतिं नयति (नी, c. 1.), प्रापयति (c. of आप्), etc., *e. s some* काश्चिन्नयत्युन्नतिं, Mr. ; (2) उच्चाययति, सम्-, (c. of श्चि), *e. ing (his) prowess by arms* अस्त्रैर्वीर्यमुच्चाययिष्यन्, Vi. III. To elate : उल्लासयति (c. of लस्), *e. s Dasaratha* : दशरथमुल्लासयति, An.

EXALTATION : I. The act : उन्नमनम्. II. The state : (1) उन्नतिः, सम्- ; (2) उच्चायः, सम्-.

EXALTED : (1) उन्नतः (ता, तं), सम्-, *bending the e. उन्नतान्नमयन्*, K. ; (2) उच्चितः (ता, तं), सम्-, *in a very e. minister* अत्युच्चिते मन्त्रिणि, Mu. ; (3) उच्चैः (= high), *a more e. place* उच्चैस्तरं पदम्, Ku.

EXALTED, TO BE : उन्नमति (नम्, c. 1.), *as if the sky was e. द्यौर्नमामिन्*, Ki.

EXAMINATION : परीक्षा, *e. of gems* : रत्नपरीक्षा, Mal. ; *e.- in-chief* : *पूर्वपरीक्षा ; *post mortem e.* ; *प्रेतपरीक्षा ; *e. of urine* मूत्रपरीक्षा, Bha. ; *after e. (of a book)* परीक्षा, Mal.

EXAMINE (v.) : परीक्षते, सं-, (ईच्, c. 1.), *one should e. and then form association* सङ्गतं परीक्षा कर्तव्यम् Sa. ; *shall e. a sickman by look, touch and questions* : दर्शनस्पर्शनप्रश्ने रोगिणं परीक्षेत, Bha. ; *shall not e. witnesses in all cases of violence* साक्षिषु च सर्वेषु न परीक्षेत साचिणः, N. s.

EXAMINER : (1) परीक्षक. or परीक्षिन् (m.), *e. of coins* नाण्यपरिची, Y. ; (2) प्राश्निकः (by questions), *your Reverence should take the post of e.* भगवत्या प्राश्निकपदमध्यासितस्यम्, Mal.

EXAMPLE : I. Lit. : (1) उदाहरणम्, *I am an e. of it* तस्याहमस्य उदाहरण-भूता, D. vi. ; (2) निदर्शनम्, *with e.s* सनिदर्शनः (ना, नं), K. : (3) दृष्टान्तः, *an e. of the weak* : दुर्बलानां दृष्टान्तः, M. n. : v. also INSTANCE. II. Fig. = way : q. v. : “to give e.” पन्थानं दर्शयति (c. of दृश्).

EXANIMATE : I. Dead : q. v. : गतजीवितः (ता, तं). II. Spiritless, dejected : q. v.

EXASPERATE : I. To enrage : q. v. : (1) उत्क्रोषयति (c. of क्रुप्) ; (2) संक्षोभयति (c. of. चुम्). II. To aggravate : वर्धयति (c. of हृष्).

EXASPERATION : I. Irritation : उत्क्रोषणम्. II. Increase : हृदि.

EXCAVATE : (1) खनति v. TO DIG ; (2) विदारयति (c. of हृ).

EXCAVATION : I. The act : (1) खननम् ; (2) विदारणम्. II. A cavity or hollow : q. v. : खातम्.

EXCAVATOR : I. A digger : q. v. II. A machine : *विदारिणी.

EXCEED (v.) : (1) अतिक्रामति or क्राव्यति (क्रम्, c. 1. and 4.) ; (2) अत्येति (हृ, c. 2.), Ki. : v. TO SURPASS, EXCEL.

EXCEEDING (= prep.) : (1) expr. by *verba* ; (2) by अति- in comp. (rare), *e. human spirit and prowess* अतिमानुषप्राक्वलः (ला, ल), D.

EXCEEDING, EXCEEDINGLY (adv.) : (1) अति, *you are e. arrogant* अति हि नामावलिष्यसे, Vi. ; (2) अत्यन्तम्, *e. proud* अत्यन्तमानिन् (f. नी), Mu. ; (3) अतिमात्रम् ; (4) अतीव : v. also **EXTREMELY, EXCESSIVELY**.

EXCEL (v. t.) : (1) प्रकृष्यते, or उत्- (pass. of कृष्) (= to be drawn up) (with abl.), *no body e.s Vishvamitra in greatness* न खलु विश्वामित्रा-
अहत्वेन कश्चिदपरः प्रकृष्यते, Vi. 1. ; (2) अतिवर्तते (हन्, c. 1.) (= to be beyond), *what is eulogy to you whose dignity e.s the range of eulogy* का ते खुतिः क्षुतिपथादतिवर्ततावः, Vi. ; (3) अतिशेते (शी, c. 2.) (= to lie beyond), *in this your Excellency e.s your ancestors* : पूर्वान् महाभाग तयातिशेते, R. v. 14. ; (4) अतिरिच्यते (pass. of रिच्) (to be more) (with abl.) ; *truth e.s even thousand horse-sacrifices* : अन्वे-
षसहस्राहि सत्यमेवातिरिच्यते, H. iv. ; (5) अधरयति (nomi.) (= put down : q. v.), *e.ling the sages in his pure acts* : अरितैर्मुनी-
नधरयन् शुचिभिः, Ki. vi. 24. ; (6) तिरस्करोति (= to eclipse : q. v.), M. n. ; (7) अभिममति (भू, c. 1.) (= to humble : q. v.), *e.ling the fragrance of other flowers* अभिमृताम्यकुसुमपरिमलम्, K. ; (8) जयति (जि, c. 1.) (= to conquer : q. v.), Si. i. 19. ; (9) क्लृपयति (c. of क्लृ) (= to put to shame), Ki. xiii. 41. ; (10) निन्दति (निन्द, c. 1.) (= to censure : q. v.), Gi. ii. 6. : v. **TO SURPASS**.

EXCELLENCE : I. Superiority : (1) उत्कृष्टः or प्रकृषः ; (2) उत्कृष्टता ; (3) विशिष्टता : v. also **GREATNESS, LOFTINESS**. II. Any good quality : गुणः or महद्गुणः or विशिष्टगुणः.

EXCELLENCY : I. Excellence : q. v. II. A title : ईशः (f. नी) (applied to kings and ministers) ; महाभागः (गा, गं).

EXCELLENT : I. Admirable, eminent : q. v. : (1) उत्कृष्टः (दा, द') ; (2) विशिष्टः (दा, द') ; (3) प्रकृष्टः (दा, द'), *the bird parrot is of e. form* शकपची प्रकृष्टरूपः, S. p. b. II. Extreme : q. v.

EXCELLENTLY : expr. by adj. : v. also **ADMIRABLY, WELL**.

EXCEPT (v.): I. Trans. : to leave out : (1) वर्जयति, वि- (इञ्, c. 10.); (2) अपासति (अप्, c. 4.). II. Intrans., to object : q. v.

EXCEPT (conj.): यदि न : v. UNLESS.

EXCEPT, EXCEPTING (prep.): (1) by part.s वर्जयित्वा, विहाय, अपहाय, सुक्ता, etc. (with acc.) e. *your acceptance of Sita* सीतायाः स्वीकारं वर्जयित्वा, M. n. ; e. *Damayanti* विहाय भैमीम्, N. r. 13. ; (2) ऋते (with acc. or abl.), e. *the sun* ऋते रवेः, Si. r. 33. : v. also BUT, WITHOUT.

EXCEPTION (subs.): I. Excluding : वर्जनम्, वि- Ph. : *with the e. of* वर्जयित्वा (with acc.) v. EXCEPT (prep.) II. To rules etc. : अपवादः, e. *to theft* चौर्यापवादः, Viv. ; *like precepts by e.s* अपवादेरिवोक्तर्गाः, Ku. II. 27. III. Objection : q. v. : आपत्तिः.

EXCEPTIONABLE : v. OBJECTIONABLE.

EXCEPTIONAL : i. e. uncommon : असाधारण (f. णी).

EXCERPT : I. उद्धरति (ह्र, c. 1.). II. Subs. : expr. by उद्धृतः (ता, तं).

EXCERPTION : I. The act : उद्धरणम्. II. Excrcpt : expr. by उद्धृतः (ता, तं).

EXCESS : I. Lit. : (1) आविक्कम् ; (2) अतिरेकः, M. n. ; (3) often by adj. : अधिकः (का, कं) or अतिरिक्तः (क्ता, क्तं), *when there is e. of bile* : पित्तधिके, Bha. ; e. *population* अतिरिक्तजनः, M. n. *To be in e. of* अतिरिच्यते (pass. of रिच्) (with abl.): II. Intemperance, dissipation : q. v. : perh. अतिभीनः.

EXCESSIVE : (1) अति- in comp., e. *rain* अतिवृष्टिः ; e. *drinking* अतिपानम् ; (2) अतिशय- in comp., e. *devotion* अतिशयभक्तिः ; (3) अत्यन्तः (न्ता, त्तं), e. *crying* अत्यन्तं रुदितम्, R. ; (4) नितान्तः, (न्ता, त्तं) ; (5) सातिशयः (या, यं) : v. ABUNDANT ; MUCH.

EXCESSIVELY : (1) अतीव, e. *agitated* अतीव व्याकुलितचित्तः, P. ; (2) नितान्तम्, e. *fond* नितान्तवत्सलः, R. ; (3) सातिशयम् : v. EXCEEDINGLY.

EXCHANGE (subs.): I. Lit. : विनिमयः, *how many pomegranates* are to

be got in e. कति दाडिमनि लभ्यानि तद्विनिमयेन भवन्ति, Li. ; *e. of qualities* : गुणानां विनिमयः, Ki. : v. also CHANGE, INTERCHANGE. Ph. : *take my life in e. of hers* विहाय जीवितं तस्या गृहाय मम जीवितम् ; *bill of e.* *विनिमयपत्रम् ; *e. is in favour of London* : *लण्डनानुकूलो विनिमयः. II. E. place : श्रेष्ठित्वरं (?) ; *विनिमयगृहम्.

EXCHANGE (v.) : (1) मयते, नि-, (gen.) विनि-, (मे, c. 1.) ; (2) परिवर्तयति (c. of हत) (=change : q. v.) ; (3) by circum., *e. these for fuel* इमान्दत्त्वा काष्ठान्याहर, D.

EXCHANGEABLE : विनिमयः (या, यं) ; विनिमययोग्यः (ग्या, ग्यं).

EXCHEQUER : I. Treasury : q. v. : कोषः, *lord of the e.* कोषपतिः. II. A court : q. v.

EXCISABLE (adj.) : *उपशुल्काई (f. हाँ).

EXCISE (subs.) : i. e. e. duty : *उपशुल्कः.

EXCISEMAN : *उपशुल्कग्राहकः.

EXCISION : उच्छेदः : v. EXTIRPATION, DESTRUCTION.

EXCITABLE : (1) उत्तेजनोपः (या, यं) ; (2) कोपनः (ना, नं) (=irritable).

EXCITANT : दीपनः (नी, नं), Sr.

EXCITATION : I. Lit. : (1) उत्तेजनम्, सम्- ; (2) उत्कोपनम् ; (3) उद्दीपनम् (=kindling). II. Causing : जननम्.

EXCITE : I. To stir up : (1) उत्तेजयति, सम्-, (c. of तिज्), *I will e. the king's servants to release my friend* : सुहृदः परिमोक्षाय नरेन्द्रधत्यानुत्तेजयामि, Mr. ; *speech e.ing an enemy* शत्रोरुत्तेजनकरी वाक्, Sah. ; (2) उत्कोपयति (c. of कुप्) (a stronger term), *to e. head-ache* शिरःशूलमुत्कोपयति, Vi. ; (3) उद्दीपयति (c. of दीप्) (=to kindle : q. v.). II. To produce, cause : q. v. : जनयति (c. of जन्), *to e. envy* : ईर्ष्यां जनयति, M. n.

EXCITEMENT : I. Exciting : उत्तेजनम्. II. Agitation, emotion : q. v. : संजीभः. III. That which excites : उत्तेजनम्.

EXCITER (adj.): (1) उत्तेजक (f. जिक्ता); (2) उत्कीर्णविद (f. की).

EXCITING : (adj.): (1) उत्तेजक (f. जिक्ता); (2) उत्तेजनकर. (री, रं).

EXCLAIM : गदति (गद्, c. 1.): v. TO SPEAK, CRY OUT.

EXCLAIMER : वक्त्र (f. क्री) : v. SPEAKER.

EXCLAMATION : आक्षीयः : v. CLAMOUR, NOISE.

EXCLAMATORY : I. Expressing exclamation : आक्षीयव्यञ्जक (mn.) (?).

II. Using exclamation : आक्षीयिन् (f. नौ) (?).

EXCLUDE (v.): I. To turn out, eject : (1) वहिष्करोति; (2) निःसारयति (c. of छ). II. To hinder : q. v. : निषेधति (सिध्, c. 1.). III. To except : वर्जयति (वज्, c. 10.).

EXCLUSION : I. Turning out : (1) वहिष्करणम्; (2) निःसारणम्. II.

Exception : वर्जनम्, वि-, परि-. III. Rejection : प्रत्याख्यानम्.

EXCLUSIVE : Lit. : निवारक (f. रिक्ता). II. Not shared by others :

अनन्यसाधारण (f. यौ) or अनन्यसामान्य (f. न्या). Ph. : e. of horse

अश्वारीहातिरेकेण or अश्वारीहातिरिक्तः (क्ता, क्तं).

EXCLUSIVELY : अनन्यसाधारणम्; अनन्यसामान्यम्.

EXCLUSIVENESS : अनन्यसाधारणता; अनन्यसामान्यता.

EXCOGITATE : (1) उद्गाढयति (c. of भू); (2) परिकल्पयति (c. of कृप्).

EXCOGITATION : (1) उद्गाढनम्, सम्-; (2) परिकल्पनम्.

EXCOMMUNICATE : I. Lit. : सामाजात् वहिष्करोति. E.d : समाजवहिष्कृतः

(ता, तं); अपपादितः (ता, तं), Viv. II. To forbid : q. v.

EXCOMMUNICATION : समाजाद्वहिष्करणम्.

EXCORIATE : चर्म्ह पीडयति (पीड्, c. 10.) (with gen.).

EXCORIATION : I. Lit. : चर्म्हपीडनम्. II. Spoliation : q. v.

EXCREMENT : (1) उश्चरः; (2) अच (प) स्करः : v. DUNG, ORDURE.

EXCREMENTAL : (1) उश्चरितः (ता, तं); (2) अच(प) स्कृतः (ता, तं).

EXCRESCENCE : आविर्भावः : v. also ENCUMBRANCE.

EXCRETE : (1) उत्सृजति (सृज्, c. 6.); (2) निःसारयति (c. of छ).

EXCRETION : I. The act : (1) उत्सर्गः ; (2) निःसारः. II. Excrement : q. v. : उच्चारः.

EXCRETORY (subs.) : *मलवाहिनी.

EXCRUCIATE (v.) : अत्यन्तं व्यथयति (c. of व्यथ्) : v. TO PAIN ; EXCEEDINGLY.

Ph. : *e.ing pain* मर्मच्छेदिनी or अकनुदा वेदना.

EXCULPATE : (1) शोधयति, वि-, परि-, (c. of शुध्), *if he does not e. himself* : नात्मानं चेद्विशोधयेत्, Y. ; (2) मोचयति (सुच्, c. 10.) (= to free) (when the meaning is clear).

EXCULPATION : (1) शोधनं, वि-, परि- ; (2) मोचनम् (= freeing).

EXCULPATORY : expr. by comp., *e. evidence* शोधनप्रमाणं.

EXCURSION : I. Expedition : अभिद्रवः. *To make an e.* : अभिद्रवति (द्रु, c. 1.), Mah. II. A strip : q. v. : *to make an e. into Cashmere* काश्मीरान्द्रष्टुं गच्छति. III. Deviation, digression : q. v.

EXCURSIVE : I. Lit. : पर्यटनशीलः (जा, लं). II. Fig. : सर्वतोधाविन् (f. नी).

EXCUSABLE : (1) मर्षणीयः (या, यं) ; (2) क्षन्तव्यः (व्या, व्य).

EXCUSE (v.) : I. To absolve : मोचयति (सुच्, c. 10.). II. To forgive, pardon : q. v. : मर्षयति (c. of मृष्).

EXCUSE (subs.) : I. Release : मोचनम्. II. Forgiving : मर्षणम्, "*in e. for it*" तन्मर्षणाय. III. Plea, apology : उत्तरं (= reply). IV. That which e.s : expr. by verb : : "*it hath the e. of youth*" : शैशवाद्धेतोरिदं मर्षयितव्यम्.

EXCUSELESS : (1) अमर्षणीयः (या, यं) ; (2) अक्षमाहं (f. हां).

EXECRABLE : अतिगर्हितः (ता, तं) : v. ABOMINABLE, DETESTABLE.

EXECRATE : I. To curse : q. v. : शपति (शप्, c. 1.). II. To detest, hate : q. v. : जुगुप्सते.

EXECRATION : I. Curse : q. v. : श्रापः ; अभिश्रापः. II. Any thing detested : जुगुप्सितः (ता, तं) ; अतिगर्हितः (ता, तं).

EXECUTE : I. To accomplish, carry out : q. v. : अनुतिष्ठति (स्था, c. 1.),

to *e.* an order : शासनमनुतिष्ठति, R. II. Of deeds : करोति. III. To put to death : q. v. : व्यापादयति (c. of पद). Ph. : *about to be e.d* बध्यमानः (ना, न'), Mu.

EXECUTION : I. Accomplishment : (1) अनुष्ठानम् ; (2) निष्पादनम् ; (3) निर्वाहः. II. Of deeds : करणम्. III. Putting to death : व्यापादनम्. Ph. : *place of e.* बध्यभूमिः, Mu.

EXECUTIONER : घातकः ; बधाधिकृतः (?).

EXECUTIVE (adj.) : I. Pertaining to execution : expr. by comp., *e.* duty अनुष्ठाननियोगः ; *e.* power *अनुष्ठानचमता. II. Fitted for execution : (1) कार्यचमः (मा, मं) ; (2) कार्यकुशलः (ला, लं) ; and sim, comp.s.

EXECUTIVE (subs.) : *अनुष्ठानाधिकृताः (m. pl.) ; व्यतिक्रमशासकाः (m. pl.).

EXECUTOR (m.), EXECUTRIX (f.) : I. A doer : q. v. : निष्पादयित् (f. वी). II. Of a will : *इच्छापदानुशासकः (f. सिका).

EXECUTORY : I. Executive : q. v. II. In law : *अनुष्ठेयः (या, यं).

EXEGESIS : विवृतिः ; v. EXPLANATION.

EXEGETE, EXEGETIST : व्याख्यात (f. वी) ; (2) व्याकटं (f. वी).

EXEMPLAR : आदर्शः ; v. MODEL. [ble).

EXEMPLARY : (1) expr. by आदर्शः ; (2) प्रशस्त्रः (स्या, स्यं) (= commendation).

EXEMPLIFICATION : expr. by verb : v. BELOW.

EXEMPLIFY : (1) उदाहरणेन or दृष्टान्तेन or सनिर्दर्शनं स्पष्टीकरोति or स्पष्टीकरोति ; (2) उदाहरति (ह, c. 1.), *these have been e.ed in order* : तत्क्रमेणोदाहृतं, Kuv.

EXEMPT (v.) : मोचयति (मुच्, c. 10.) : v. TO FREE, RELEASE.

EXEMPT (adj.) : expr. by निर् or वीत pref.d, *e.* from birth and decrepitude वीतजन्मजरस् (mfu.), Ki. v. 22. : v. FREE FROM, DEVOID OF.

EXEMPTION : (1) मुक्ति. v. FREEDOM ; (2) by deriv., *e.* from anxiety निश्चिन्ता, वीतचिन्ता, etc.

EXEQUIAL : (1) शौचंदिहिकः (की, कं) ; (2) अन्त्येष्टि- in comp.

EXEQUIES (pl.) : (1) शौचदेहिकम् ; (2) अन्तिमप्रक्रिया.

EXERCISE (subs.) : I. Application, employment : q. v. : प्रयोगः. II.

Performance, practice : q. v. : अनुष्ठानम्. III. Exertion : (1)

व्यायामः, *place of e.* व्यायामभूमिः, Ka. ; (2) श्रमः, परि-, *took e. with*

iron maces अयोदध्नेन श्रममकरोत्, K. ; *tired with e.* परिश्रमकालः (ला, क'),

Ki. IV. A disquisition, task : q. v.

EXERCISE (v. i.) : (1) व्यायामं करोति ; (2) श्रमं करोति.

EXERCISE (v. t.) : I. To use : q. v. : प्रयुक्ते (युज्, c. 7.). II. To

practise : q. v. : अभ्यस्यति (असृ, c. 4.). III. To discipline : शिष्ययति

(c. of शिच्). IV. To cause to e. : व्यायामं कारयति (c. of कृ), Ka.

V. To afflict : आयासयति (c. of यस्).

EXERT (v.) : I. To c. oneself : यत्नं करोति : v. TO ENDEAVOUR, AT-

TEMPT. II. To employ, apply : q. v. : प्रयुक्ते (युज्, c. 7.).

EXERTION : आयासः, *from e.* आयासात्, Si. : v. EFFORT.

EXFOLIATE : परिपुटति (पुट्, c. 6.) (?).

EXFOLIATION : परिपुटनम् (?).

EXHALATION : I. The act : (1) उद्धारः ; (2) उत्क्षेपः. II. That which is exhaled : perh. उद्धारः, N.

EXHALE : (1) उद्धारति (गृ, c. 6.), *to e. a smell* परिमलम् उद्धारति, Me. ; (2)

उत्क्षिपति (क्षिप्, c. 6.) (= to throw up) : v. TO EMIT.

EXHAUST (v.) : I. To empty : q. v. : शून्यीकरोति. II. To dry up :

q. v. : शीषयति (c. of शृष्). III. To consume : चयं or परिचयं

करोति. IV. To weary : क्षेद्यति (c. of क्षिद्).

EXHAUSTION : I. Emptying : (1) शून्यीकरणम् ; (2) रिक्तीकरणम्. II. Dry-

ing up : शीषणम्, नि-, उत्-. III. Consumption : चयः, परि-. IV.

Fatigue : q. v. : क्षेदः. V. Dejection : ग्लानिः ; अवसादः.

EXHAUSTIVE : चयिन् (f. चौ), परि-

EXHAUSTLESS : अचयः (या, य') : v. INEXHAUSTIBLE.

EXHIBIT : (1) दर्शयति, प्र-, उत्- (c. of दृश्) v. TO SHEW ; (2) प्रकटयति (nomi.) or प्रकटीकरोति, *discharged the magician who had eed skill* प्रकटीकृतपाटनं विद्युत्वरं विसर्जं, D. ; (3) व्यस्रयति (c. of व्यस्), *eing your good fortune सौभाग्यं ते व्यस्रयन्ती*, Me.

EXHIBIT (subs.) : निदर्शनं (?).

EXHIBITION : I. Display : (1) दर्शनम्, प्र- ; (2) प्रकटीकरणम्. II. A show : प्रदर्शनी (?). III. A scholarship : इति : (or fully) कावहति.

EXHIBITIONER : (1) इतिभुज् (mfn.) ; (2) कावहतिभोगिन् (f. नी).

EXHILARATE : उल्लासयति (c. of लस्) : v. TO CHEER, DELIGHT.

EXHILARATING (adj.) : (1) उल्लासिन् (f. नी), सम्- ; (2) उल्लासकरः (री, रं).

EXHILARATION : उल्लासः . v. CHEERFULNESS, DELIGHT.

EXHORT (v.) : प्रीत्याहयति (c. of सह्) : v. TO INCITE, ADVISE.

EXHORTATION : प्रीत्याह, नः : v. INCITEMENT, ADVICE.

EXHORTATIVE, EXHORTATORY : (1) by comp. ; (2) प्रीत्याहक (f. हिक्का).

EXHORTER : प्रीत्याहकः : v. INCITER, ADVISER.

EXHUMATION : उत्खननम्, e. of a corpse : शवीत्खननम्.

EXHUME (v.) : उत्खनयति, प्र- (खन्, c. 1.).

EXIGENCE, EXIGENCY : e. of business कार्यगौरवम् ; "in the present e. of affairs" वर्तमाने कार्यसंकटे ; in this e. अस्मिन् कष्टे : v. URGENCY, IMPORTANCE, CRISIS.

EXIGENT (adj.) : गुरुतरः (रा, रं) (= very important).

EXILE (subs.) : I. Banishment : q. v. : निर्वासनम्. II. The person e. d : निर्वासितः or विवासितः or प्रवाजितः (ता, तं).

EXILE (v.) : निर्वासयति (c. of वस्) : v. TO BANISH.

EXIST : I. To be : q. v. : अस्ति (अस्, c. 2), *everybody would believe that he does not e.* सर्वे लोको नाहमस्तीति प्रतीयान्, S. ; (2) वर्तते (इत्, c. 1.),

II. II. To live, remain : q. v. : तिष्ठति, अस्ति, (स्था, c. 1.).

EXISTENCE : (1) अस्तित्वं (as opposed to non-c.), e. of God : ब्रह्मास्तित्वम्,

S. ; (2) अवस्थानं or स्थितिः (=continuance), *birth, e. and destruction* अवस्थितिनाशाः, S. ; (3) जीवनं (=life : q. v.).

EXISTENT : वर्तमानः (ना, नं). *To be e. . v. TO EXIST.*

EXIT : (1) निष्क्रमः ; (2) निर्गमः ; (3) निर्याणम्. *E.* (in drama) निष्क्रान्तः (न्ता, न्तं). *Exeunt* (pl.) or *e. omnes* निष्क्रान्ताः सर्वे, V.

EXODUS : (1) निर्याणम्, *e. of the Jews* *इजिप्तीनां निर्याणं ; (2) निर्गमः, -णं.

EXONERATE : शोधयति (c. of शुद्ध) : v. TO EXCULPATE.

EXORABLE : (1) अनुनेयः (या, य) ; (2) प्रसादनीयः (या, यं) ; (3) or by circum., *he is e.* स अनुनयं गृह्णाति or प्रसादयितुं शक्यः.

EXORBITANCE, EXORBITANCY : v. EXCESS, ENORMITY, EXTRAVAGANCE.

EXORBITANT : अत्यधिकः (का, कं) : v. EXCESSIVE, EXTRAVAGANT.

EXORBITANTLY : अत्यधिकम् : v. EXCESSIVELY.

EXORCISE : (1) मूतं दूरीकरोति ; (2) भूतावेशात् मोचयति (सुच्, c. 10.).

EXORCISM : भूतापसारणम् ; भूतप्रतिषेधः.

EXORDIUM : मुखवचनः : v. PREFACE.

EXORTERIC : साधारणः (णी, णं) (?).

EXOTIC : विदेशीयः (या, यं) (= foreign : q. v.).

EXPAND (v. t.) : प्रसारयति (c. of छ) : v. TO SPREAD, EXTEND, OPEN.

EXPAND (v. i.) : प्रसरति (छ, c. 1.) : v. TO SPREAD, EXTEND.

EXPANSE : प्रसरः : v. EXTENT. Ph. : *in the e. of heaven* वितततनमति.

EXPANSION : प्रसारः or प्रसरः : v. EXTENSION, SPACE.

EXPANSIVE : (1) प्रसारिन् (f. णी) ; (2) प्रसरिन् (f. णी) : v. also DIFFUSIVE.

EXPATiate : I. To rove : q. v. II. To enlarge : q. v. : प्रपचयति (पच्, c. 10.).

EXPATRIATE : स्वराष्ट्रादिप्रवासयति (c. of वस्), Y. : v. TO BANISH.

EXPATRIATION : स्वराष्ट्रादिप्रवासनम् : v. BANISHMENT.

EXPECT : (1) उत्पश्यति (दृश्, c. 1.) (= to look forward), *e.ing the fierce*

fall of the lion उत्पन्नत. सिंहनिपातमुद्यम, R. ; (2) उत्प्रेक्षते (ईच्, c. 1.) (= 1), M. n. ; (3) तद्वयति (तक्, c. 10.) (= to fancy : q. v.) ; (4) सन्नाययति (c. of मू) (= to believe : q. v.) ; (5) प्रतीक्षते (ईच्, c. 1.) (= to wait for : q. v.).

EXPECTABLE : उत्प्रेक्ष्य (f. च्या) or उत्प्रेक्ष्यणीयः (या, य) : v. TO EXPECT.

EXPECTANCE, EXPECTANCY : I. Expectation : q. v. II. Hope : आशा.

EXPECTANT : उत्प्रेक्षकः : v. CANDIDATE.

EXPECTATION : I. The act : expr. by verb, *I was in e. of it* तदङ्गमुद-
पश्यन्. II. Hope : q. v. : आशा, *it is beyond our e.s* आशावैतमेतत्.

III. Promise : q. v.

EXPECTORATE : उद्गिरति (ग्र, c. 6.) : v. TO SPIT.

EXPECTORATION : उद्गारः : v. SPITTLE.

EXPEDIENCY : I. Fitness : q. v. : युक्तता. II. Self-interest : q. v.

EXPEDIENT (adj.) : उचितः (ता, त) : v. FIT, PROPER.

EXPEDIENT (subs.) : उपायः : v. MEANS, SHIFT.

EXPEDITE : I. To hasten : q. v. : त्वरयति (c. of त्वर्). II. To des-
patch : q. v. : विद्युजति (द्यञ्, c. 6.).

EXPEDITION : I. Haste : q. v. : त्वरा. II. Departure : q. v. :
यात्रा : v. also ATTACK.

EXPEDITIOUS : त्वरान्वितः (ता, तं) : v. QUICK.

EXPEDITIOUSLY : त्वरितः : v. SPEEDILY, HASTILY.

EXPULSION : निरस्यति (चस्, c. 4.) : v. TO BANISH, DRIVE AWAY.

EXPEND : व्ययते (व्यय्, c. 1.) or व्ययं करोति : v. TO SPEND.

EXPENDITURE : व्यय, *heads of e. increased* व्ययमुत्साह्यवर्धन, D. VIII.

EXPENSE : व्ययः, परि-, *e.s connected with commodities* व्ययः पञ्चसमुद्भवः,
Y. ; *and who have e.s and no income* निराया व्ययवन्तश्च, Y. ; *at the*
e. of food भक्षणव्ययः, K. b.

EXPENSELESS : (1) व्ययरहितः (ता, तं) ; (2) व्ययशून्यः (न्या, न्य) ; etc.

EXPENSIVE : I. Dear : q. v. : बहुमूल्यः (ल्य, ल्य'). II. Requiring expense : expr. by circum., *living here is e.* : अत्र जीवनं बहुव्ययसाध्यं. III. Lavish : बहुव्ययिन् (f. नी).

EXPENSIVELY : (1) बहुव्ययेन ; (2) महता व्ययेन : v. DEARLY.

EXPENSIVENESS : I. Lit. : expr. by circum. : v. EXPENSIVE (II). II. Costliness : q. v. : बहुमूल्यता. III. Extravagance : बहुव्ययिता.

EXPERIENCE (subs.) : I. Knowledge : q. v. : अनुभवः. II. Practical wisdom : बहुदर्शिता.

EXPERIENCE (v.) : I. Lit. : अनुभवति (भू, c. 1.), *to e. pain* : वेदनामनुभवति, Ki. II. To exercise : q. v.

EXPERIENCED (adj.) : i. e. wise : (1) बहुदर्शिन् (f. नी) ; (2) बहुदृष्टन् (mf. n.) ; (3) परिदृष्टकार्यः (याँ, यैँ) (in work), B.

EXPERIMENT (subs.) : *संपरीक्षा (?) : v. TRIAL.

EXPERIMENT (v.) : संपरीक्षते (ईच्, c. 1.).

EXPERIMENTAL : I. Lit. : expr. by comp. or adv. II. Experienced : q. v.

EXPERIMENTALLY : संपरीक्षा ; बहुदर्शनेन (=by experience).

EXPERT : (1) दक्षः (क्षा, क्षं) ; (2) प्रवीणः (णा, णं) ; (3) कृतिन् (f. नी) : v. ABLE, SKILFUL, DEXTEROUS.

EXPERTLY : प्राविण्येन : v. SKILFULLY, DEXTEROUSLY.

EXPERTNESS : (1) दाक्ष्यम् ; (2) प्रावीण्यम् : v. SKILL, DEXTERITY.

EXPIABLE : मार्जनीयः (या, यं).

EXPIATE : (1) शोधयति (c. of शुध्) (=to clear : q. v.) ; (2) मार्जयति (मृज्, c. 10.) (=to efface : q. v.) ; (3) पुनाति (पू, c. 9.) (=to purify), *Brahmins' sins are e.d by sacrifices* : होमैर्द्विजातयः पापेभ्यः पूयन्ते, V.s. ; (4) पापशिवं करोति, चरति (चर्, c. 1.) etc. (=to perform expiation), *I will e. your transgression* : व्यतिक्रमाद्ः पापशिवं चरिष्यामि, Vi.

EXPIATION : I. The act : (1) शोधनम् ; (2) माजनम् ; (3) पावनम्, At.

II. The means : (1) प्रायश्चित्तम् ; (2) प्रायश्चेतनम्, Vi.

EXPIATORY : पावनः (गो, न'), e. rite पावनी विधिः, Pa. Ph. e. ceremony प्रायश्चित्तम्.

EXPIRATION : I. Death, end : q. v. : उपरमः. II. Cessation : q. v.

उपरमः. III. Emission : q. v. : उद्धारः. IV. Breathing out : निःश्वसनम्.

EXPIRE : (v. i.) : उपरमति (रम्, c. 1.) : v. TO DIE, CEASE.

EXPIRE : (v. t.) : I. To breathe out : निःश्वसति (श्वस्, c. 2.). II.

To emit : q. v. : उद्हरति (गृ, c. 6.). III. To finish : q. v.

EXPIRING : I. Dying : वियमाय (f. णा). II. Pertaining to d. time :

(1) मरणकालीनः (ना, न') ; (2) expr. by अन्तकाले or अन्तानसमये.

EXPIRY : v. EXPIRATION. Ph. on the e. of the lease *अतीते भाटकसमये.

EXPLAIN (v. t.) : (1) व्याख्याति (ख्या, c. 2.) (best equiv.), I will briefly

e. these mantras : [एतान्] मन्त्रान् संक्षेपतो व्याख्यास्यामः, Up. ; (2) विहस्यति

(ह, c. 5.), the meaning e.d by sages मुनिभिर्विहृतमर्थम्, K. b. ; (3)

स्फुटीकरोति (to make clear), (I) have already e.d its meaning : अस्वार्थः

प्रागेव स्फुटीकृतः, Sah. ; (4) स्पष्टीकरोति (= 3), this has been e.ed in

another Smṛiti स्पष्टीकृतशायमर्थः अत्यन्तरे, Mit. ; (5) विशदीकरोति (= 3)

let me e. the aphorisms कारिकावलीं विशदीकरवाणि, Par. ; (6) व्याकरोति

or कुरुते (कृ, c. 8.), shew the bow, the gentle Eama will e. : कर्णिकं

दर्शय, रामभद्र एव व्याकरोतु, An. ; (7) व्याचष्टे (चच्, c. 2.), e.s the three

poems : काव्यत्रयं व्याचष्टे, M. n.

EXPLAINABLE : (1) व्याख्येयः (या, य') ; (2) स्फुटीकरणीयः (या, यं) ; etc.

EXPLAINER : (1) व्याख्यातृ (f. त्री) ; (2) स्फुटीकर्तृ (f. त्री) ; etc.

EXPLANATION : (1) व्याख्या-नं, from the various e.s of former writers :

बहुविधपूर्वनिबन्धव्याख्या, Da. ; (2) विहति : (= exposition), in the e. of

Manu's sayings : मनूकविहती, K. b. ; v. TO EXPLAIN.

EXPLANATORY : Ph. e. notes व्याख्यान- or अर्थव्यञ्जकटीका.

EXPLETIVE (subs.) : i. e. e. word पादपूरकशब्दः.

EXPLICABLE : (1) expr. by verb ; (2) व्याख्येयः (या, य').

EXPLICATE (v.) : (1) विवक्षोति (वृ, c. 5.) ; (2) व्यञ्जयति (c. of व्यञ्ज), Gan. :

V. TO EXPLAIN.

EXPLICATION : विवृतिः : V. EXPLANATION.

EXPLICIT : (1) स्पष्टः (टा, टं) ; (2) स्फुटः (टा, ट') : V. CLEAR.

EXPLICITLY : (1) स्पष्टं, वि- ; (2) स्फुटं, परि-.

EXPLICITNESS : (1) स्पष्टता, वि- ; (2) स्फुटता, परि-, Ki. III. 27.

EXPLODE (v. i.) : महाशब्देन विदीर्यते (pass. of दृ) or स्फुटति (स्फुट्, c. 6.) (?).

EXPLODED : (adj.) : i. e. rejected : (1) निरस्त (f. स्ता) ; (2) दूरीकृतः (ता, तं).

EXPLOIT : (1) अवदानम् ; (2) अद्भुतं कर्मन् (n.), Vi.

EXPLORETION : गवेषणा : V. SEARCH.

EXPLORE : गवेषयति (गवेष्, c. 10) : V. TO SEARCH.

EXPLORER : गवेषकः : V. SEARCHER.

EXPLOSION : (1) सशब्दस्फोटनं (?) ; (2) by verb.

EXPLOSIVE : स्वयं विदी(शी)र्यमाण (f. णा) (?) ; स्वयं स्फुटन् (f. तो) (?).

EXPORT : (v. t.) : (1) विदेशं or देशान्तरं नयति (नी, c. 1.) (= to take),
grain should not be e.ed during famine : दुर्भिक्षे धान्यं देशान्तरं न नेयम्,
K. b. ; (2) विदेशे or देशान्तरे प्रेरयति (ईर्, c. 10.) (= to send) : (3)
निर्हरति (वृ, c. 1.) (rare), to e. contraband (articles) : प्रतिषिद्धानि निर्ह-
रति, M.

EXPORTATION : (1) विदेशनयनम् ; (2) विदेशे प्रेरणम् ; (3) निर्गमः, M.

EXPORTS (subs.) : देशान्तरनीतानि द्रव्याणि ; निर्हृतद्रव्याणि (?).

EXPOSE (v.) : I. To lay out, disclose : विवक्षोति (वृ, c. 5.), you have e.d
your heart from rapture : त्वयातिहर्षाद्विहृतीऽन्तरात्मा, B. II. To
explain : q. v. : विवक्षोति. III. To shew : q. v. : दर्शयति (c. of दृश्).

IV. To put : q. v. : ददाति (दा, c. 3.). V. To e. a child : अपवि-
ध्यति (व्यध्, c. 4.), D. IV.

EXPOSITION : (1) विवृतिः ; (2) व्याख्या (= explanation : q. v.).

EXPOSITOR : विवृतिकारः : V. EXPLAINER.

EXPOSITORY : Ph. e. index सूचिपत्रम्.

EXPOSTULATE : तर्कयति (तर्क्, c. 10.) : V. TO REMONSTRATE, REASON.

EXPOSTULATION : विवृत्तर्कः : V. REMONSTRANCE, DISSUASION.

EXPOSTULATORY : विवृत्तर्कमयः (यौ, यं) (?).

EXPOSURE : I. Disclosure : विवृतिः. II. Shewing : पदर्शनम्. Ph. :
e. in the sun आतपलङ्घनम्, Sa. ; northern e. उत्तराभिमुखता.

EXPOUND (v.) : विवृणोति (वृ, c. 5.), it has been e.ed in *Tatvakaumudi*
विवृतं तत्वकौमुद्याम्, D. s. : V. TO EXPLAIN.

EXPOUNDER : विवृतिकारः : V. EXPLAINER.

EXPRESS (v. t.) : I. To press out of : (1) निष्कर्षति (कृष्, c. 1.) ; (2)
निष्पीडय गृह्णाति (गृह्, c. 9.). II. To indicate, exhibit : q. v. : व्यनक्ति,
(अञ्ज्, c. 7.), your interview e.es worthiness : भवदीयदर्शनं योग्यता व्यनक्ति,
Si. ; or it e.es "you are saying false" : अथवा मिथ्या वदसीति व्यन्यते, Ka. .
III. To denote : q. v. : वक्ति (वच्, c. 2.), here the word *beast* is
intended to e. illiberal : अत्र जन्तुपदमदातर्यर्थे विवक्षितं, Kav. IV. To
declare, speak : q. v. : वक्ति, what he was about to e. विवक्षितां गिरम्,
Si. V. To send : q. v. : विवृजति (वृज्, c. 6.). VI. To re-
present : q. v.

EXPRESS (adj.) : I. Explicit, plain : q. v. : स्पष्टः (ष्टा, ष्टं). II.
Special : निशिष्टः (ष्टा, ष्टं), e. messenger विशिष्टवाणीवहः.

EXPRESS (subs.) : I. A courier : जहाकरिकः. II. An e. train :
*विशिष्टयानावलिः.

EXPRESSIBLE : I. What can be declared : (1) कथनीयः (या, यं) ; (2)
आख्येयः (या, यं). II. What can be squeezed : निष्कर्षणीयः (या, यं).

EXPRESSION : I. Pressing out : (1) निष्कर्षणम् ; (2) निष्पीडय गृहणम्.

II. Declaration : (1) कथनम् ; (2) स्थापनम्. III. Significant :

indication : व्यञ्जनम्. IV. Look : q. v. V. Phrase : वाक्यम्,

here the fault is of e. अत्र वाक्यस्यैव दोषः, Kav. VI. In arith. : राशिः.

EXPRESSIVE : I. Lit. : (1) व्यञ्जक (f. चिन्ता) (= indicative), e. of

shame ब्रीडाव्यञ्जकः, Kav. ; (2) वाचक (f. चिन्ता) (=denoting), day

is not e. of light : दिनमिति प्रकाशमयमित्यर्थेऽवाचकम्, Kav. II.

Significant : q. v. : अर्थवत् (f. ती).

EXPRESSIVENESS : (1) व्यञ्जकता ; (2) वाचकत्वम् ; (3) अर्थवत्ता : v. above.

EXPRESSLY : (1) स्पष्टम् ; (2) मित्रार्थः : v. EXPLICITLY, PLAINLY.

EXPUGN : विजयते (जि, c. 1.) : v. TO CONQUER.

EXPUGNER : जेठ (f. ची), वि- : v. CONQUEROR.

EXPULSION : (1) निरसनम् ; (1) नि.सारणम् ; (3) निर्वासनम्.

EXPULSIVE : (1) निःसारिन् (f. ची) ; (2) by comp., e. power निरसनशक्तिः.

EXPUNGE : उन्मार्ष्टि or मार्जयति (मृज्, c. 2. and 10.) : v. TO BLOT OUT,

ERASE.

EXPURGATE : पुनाति (पू, c. 9.) : v. TO PURGE, PURIFY.

EXPURGATORY : पावनः (नी, नं). Ph. : e. index *निषिद्धपुस्तकनामावलिः.

EXQUISITE (adj.) : I. Excellent : अत्युत्तमः (मा, नं). II. Most de-

lightful : अतिरम्यः (स्या, स्यं) ; मनीहारिन् (f. ची) : v. DELIGHTFUL,

CHARMING. III. Extreme : q. v. : परमः (मा, नं).

EXQUISITELY : expr. by adj. : v. also EXTREMELY ; WELL.

EXQUISITENESS : I. Lit. : (1) अत्युत्तमता ; (2) अतिरमणीयता ; etc.

II. Extremity : expr. by परमः (मा, नं). III. Sharpness :

तीव्रता.

EXSICCATE : शोषयति (c. of शुष्) : v. TO DRY.

EXSICCATION : शोषः or शोषणम्, उत्-, वि-, परि-, सं-.

EXSICCATIVE : (1) शोषिन् (f. ची), वि-, परि- ; (2) निशोषण (f. ची).

EXTANT : I. Protruded : बहिर्गतः (ता, तं). II. Not lost : विद्यमानः (ना, नं).

EXTASY EXTATIC : v. ECSTASY, ECSTATIC.

EXTEMPORANEOUS, EXTEMPORARY : (1) तत्क्षणस्थितः (ता, तं) (?) ; (2) तत्क्षणविहितः (ता, तं) (?) ; (3) तत्कालकृतः (ता, तं) (?).

EXTEMPORE (adv.) : expr. by adj., *delivered an address e.* *तत्क्षणविहितां वक्तृतामुदीरयामास.

EXTEND (v. t.) : (1) विस्तारयति (क्व, c. 10.), *amassing fame, e.ing excellencies* उपचिन्वन् यश्च; विस्तारयन् गुणान्, K. ; (2) तनोति, वि-, प्र-, (तन्, c. 8.), *to e. fame* : यश्चस्तनोति, Ki. ; (3) प्रसारयति (c. of स्त्र) (= to stretch), *who would e. (his) hand* : कः करं प्रसारयेत्, Ku.

EXTEND (v. i.) : (1) विस्तीर्यते (pass. of क्व) ; (2) वितन्वते (pass. of तन्) ; (3) विस्तृतः or विततः (ता, तं) भवति : v. TO SPREAD, INCREASE.

EXTENDIBLE, EXTENSIBLE, EXTENSILE : (1) विस्तारणीयः (या, यं) ; (2) विस्तारचमः (मा, मं) ; (3) by circum.

EXTENSION : (1) विस्तारः (best equiv.) ; (2) विस्तीर्णता ; (3) विस्तृतिः ; (4) विततिः ; (5) प्रततिः ; (6) विस्तरः.

EXTENSIVE : विस्तीर्ण (f. र्णा), *the sea-garmented (earth) is e.* : विस्तीर्णयमर्णवास्वरा, D. ; *news of Kusumapura is e.* विस्तीर्णः कुसुमपुरवस्तान्, Ku. ; v. LARGE, WIDE.

EXTENSIVELY : (1) विस्तीर्णम् ; (2) विस्तरेण ; (3) विस्तारशः.

EXTENSIVENESS : विस्तीर्णता : v. largeness, wideness.

EXTENT : विस्तारः, *a Yojana in e.* : योजनविस्तारः (रा, रं). Ph. : *to a great e.* अतिमात्रं v. EXCEEDINGLY ; *to such an e.* एतावत् v. MUCH, SO- ; *to a slight e.* ईषत् v. LITTLE.

EXTENUATE (v. t.) : I. To thin : q. v. : कर्षयति (c. of कृष्). II. To palliate, to degrade : q. v. : लघयति (nomi.).

EXTENUATION : लघुकरणं : v. PALLIATION, MITIGATION.

EXTERIOR (adj.): वहि. in comp. : v. EXTERNAL, OUTER.

EXTERIOR (subs.): (1) वहिर् (ind.), like (your) e. : वहिरिव, Gi. VIII. 7. ;
charming only in the e. वहिरेव मनीहाः, H. ; (2) वहिर्भागः.

EXTERMINATE : उच्छिनत्ति (छिद्, c. 7.) : v. TO EXTERPATE, ERADICATE.

EXTERMINATION : उच्छेदः, सम्- : v. EXTIRPATION, ERADICATION.

EXTERMINATOR : (1) उच्छेदक (f. दिका), सम्- ; (2) उन्मूलयिष्ठ (f. ची), सम्- ;
(3) उद्धर्त (f. वी), सम्- ; (4) विध्वंसिन् (f. नी) ; (5) अन्तर्गत (mfn.).

EXTERNAL (adj.): (1) वहिः (in comp.), removing e. and internal dirt
वहिरन्तर्मलमुक् (mfn.), An. ; (2) बाह्यः (आ, अ'), e. objects बाह्यविषयाः,
S. p. b.

EXTERNALLY : (1) वहिः, e. sweet, but internally disagreeable मधुरं वहि-
रन्तरप्रियम्, Si. ; not only internally but also e. : न केवलं अन्तर्बहिरपि,
K. ; (2) बाह्यतः (rare).

EXTINCT (adj.): I. At an end : (1) उच्छिन्नः (आ, अ) ; (2) संस्थितः
(ता, तं), to be e. संस्थां प्राप्नोति, V. p. : v. also END. II. Extinguished :
(1) शान्तः (ना, नं) ; (2) निर्वातः (ता, तं).

EXTINCTION : I. Putting out : निर्वाणम्. II. Destruction : q. v. :
उच्छेदः, e. of Kshetriyas : क्षत्रियोच्छेदः, Vi. iv.

EXTINGUISH : I. To put out : q. v. : निर्वापयति (c. of वा), I will e.
the fire of bereavement by quitting life : देहमुत्सृज्य विरहाग्निं निर्वापयामि,
Va. II. To destroy : q. v. : उच्छिनत्ति (छिद्, c. 7.).

EXTINGUISHED, BE. : I. To go out : q. v. : निर्वाति (वा, c. 2.), these
fires are not yet e. : निर्वान्त्वापि नैते.....हव्यवाहाः, Mu. II. To be
destroyed : q. v. : expr. by उच्छिन्नः (आ, अ).

EXTINGUISHABLE : I. Of lights : निर्वाण्य (f. ष्या). II. Fig. :
उच्छेद्य (f. या).

EXTINGUISHER : of a lamp : *दीपनिर्वापकः.

EXTINGUISSEMENT : v. EXTINCTION.

EXTIRPATE : (1) उन्मूलयति, सम्-, (मूल, c. 10.), *and all the Necessaries have been e.d* : नन्दाद्योन्मूलिताः सर्वे, Mu. ; (2) उच्छिनत्ति, सम्- (हिद, c. 7.), *to e. enemies* : रिपुमुच्छिनत्ति, R. ; (3) उत्सादयति (c. of सद), *e.ing thorns* : उन्मादयन् कण्टकान्, K.

EXTOL (v.): I. To raise up : उन्नमयति (c. of नम्). II. To praise : q. v. : कीर्तयति (कृत्, c. 10.), *especially to those who e.'d the excellencies of Damayanti* विशिष्य भैमीगुणकीर्तनान्नतान्, N.

EXTIRPATION : (1) उन्मूलनम् ; (2) उच्छेदः, सम्- ; (3) उन्मादनम्.

EXTORT (v. t.) : निष्कर्षति (कृष्, c. 1.), *to e. a confession* : *प्रतिपत्तिं निष्कर्षति ; *to e. money* : अर्थं निष्कर्षति, R.

EXTORTION : निष्कर्ष, -णं, *e. of money* : *अर्थनिष्कर्षः.

EXTORTER, EXTORTIONER : निष्कर्षक (f. षिंका) (?).

EXTRA : I. Adj. : अतिरिक्तः (क्ता, क्तं). II. Subs. : अतिरिक्तम्. III. Prep. : v. BEYOND, EXCEEDING.

EXTRACT (v.): (1) निर्-कर्षति, उत्-, (कृष्, c. 1.), *to e. an oil* : तैलं निष्कर्षति ; (2) निर्-हरति-ते, उत्-, (ह, c. 1.), *will e. the thorn of infamy* : अयमः शूलसुद्धरे, Ki. *To e. a root* (in arith.) मूलं निर्धारयति.

EXTRACT (subs.): I. That which is e.ed : expr. by verb. II. Essence : (1) रसः ; (2) निर्यासः ; (3) निर्युद्धः. III. A citation, quotation : expr. by उद्धृतः (ता, तं). IV. Descent : q. v.

EXTRACTION : I. The act : (1) निष्कर्षः or उत्कर्षः, -णं ; (2) निर्हारः or निर्हरणं ; (3) उद्धरणम्. II. Lineage, descent : q. v. Ph. : *e. of roots* (in arith.) मूलनिर्धारणम्.

EXTRAFORANEUS : perh. simply बहिः in comp.

EXTRAJUDICIAL : व्यवहारवह्निर्भूतः (ता, तं) (?) ; व्यवहारवाह्य (f. ह्या) (?).

EXTRAMUNDANE : अलौकिकः (कौ, कं) ; अपारिध्वः (वी, वं).

EXTRAMURAL : भित्तिवह्निर्भूतः (ता, तं) (?).

EXTRANEUS : वाह्य (f. ह्या) : v. EXTERNAL, FOREIGN.

EXTRAORDINARILY : (1) असाधारण्येन ; (2) अपूर्वम्.

EXTRAORDINARINESS : (1) असाधारण्यम् ; (2) असामान्यता.

EXTRAORDINARY : (1) असाधारण्य (f. शी) ; (2) असामान्य (f. न्या) ; (3) अलोकसामान्य (f. न्या), Ku.

EXTRAVAGANCE : I. In expenditure : अतिव्ययः or महान् व्ययः, *began to enjoy with e.* महता व्ययेनोपभोक्तुमारब्धवान्, Mu. II. Of expression : अतिशयोक्तिः, Kav. III. Excess : q. v. IV. Wandering beyond proper limits : व्यभिचारः (lit. and fig.).

EXTRAVAGANT : I. Prodigal : q. v. : अतिव्ययिन् (f. शी). II. Unrestrained : Ph. *e. conduct* व्यभिचारः ; *e. language* : अतिशयोक्तिः. III. Erring : व्यभिचारिन् (f. शी).

EXTRAVAGANTLY : I. Prodiggally : (1) अतिव्ययेन ; (2) महता व्ययेन. II. Wildly, excessively : q. v.

EXTRAVAGANZA : *उच्छ्रान्तगीतं

EXTRAVASATED : नाडिनिर्गतः (ता, तं), and sim. comp.s.

EXTRAVASATION : Ph. *e. of blood* रक्तनिर्गमः : v. EFFUSION.

EXTREME (adj.) : I. Greatest : (1) परः (रा, रं), *possessed of e. faith* श्रद्धया परयोपेतः, G. ; (2) परमः (मा, मं), *e. gain* परमो लाभः, Ki. ; (3) निरतिशयः (या, यं), *e. joy* निरतिशयानन्दः, D. s. ; (4) एकान्तः (न्ता, तं), *e. coldness* एकान्तशैत्यं, Ku. II. Outermost : परः (रा, रं), *e. limit* परा काष्ठा, Ku. III. Last : q. v. [भूमिं गतः, K.

EXTREME (subs.) : परा कीटिः : v. ACME, END. Ph. *gone to the e.* अति-

EXTREMELY : (1) परं, *was e. pleased* परमहृष्यत्, D. ; (2) परमं ; (3) निरतिशयं ; (4) एकान्तं or एकान्ततः.

EXTREMITY : I. Highest degree : परा कीटिः : v. ACME. II. End : q. v. : अन्तः, *e. of a nail* : नखान्तः, At. III. Utmost limit : अवधिः, *e. of the delightful* आह्लादनीयानामवधिः, K. IV. Greatest need : अतिरुद्धं or महत् रुद्धं.

EXTRICABLE : (1) उद्धारणीयः (या, यं), सम्- ; (2) मोक्ष (f. चा), वि-, परि-.

EXTRICATE : (1) उद्धारति, सम्-, *to e. one's self* : आत्मानमुद्धारति, V. c. ; (2) मोचयति (सुच्, c. 10.) (= to free : q. v.) ; (3) तारयति (c. of त) (= to save : q. v.).

EXTRICATION : I. Lit. : (1) उद्धारः, सम्- ; (2) उद्धारणं, सम्- ; (3) मोक्षः, -णं, परि- : V. DELIVERANCE. II. Emission : q. v.

EXTRINSIC, -AL : बाह्यः (ह्या, ह्यं) : V. EXTERNAL.

EXTRUDE : निःसारयति (c. of ह) : V. TO EXPEL, THRUST OUT.

EXUBERANCE : प्राबुध्यै : V. ABUNDANCE, EXCESS. Ph. : *in e. of joy* : इर्धनिर्भरः (रा, रं), K.

EXUBERANT : प्रचुरः (रा, रं) : V. ABUNDANT, EXCESSIVE.

EXUBERANTLY : प्रचुरं : V. ABUNDANTLY, EXCESSIVELY.

EXUDATION : I. The act : (1) उद्धारः ; (2) निहीवनम्. II. Flow : q. v. III. What is exuded : (1) निर्यासः ; (2) निर्युद्धः ; (3) रसः.

EXUDE (v.) : I. Trans. : (1) उद्धारति (गृ, c. 6.) ; (2) निरस्यति (चस्, c. 4.) ; (3) निहीयति (हीव्, c. 1.), *some e.d lac* : केनचिह्नाच्चारसी निह्नात, Sa. II. Intrans. : स्रवति (स्र, c. 1.) : V. TO FLOW.

EXULT (v.) : (1) उस्त्रिचति, -ते (सिच्, c. 6.) (often in bad sense), *his mind did not e.* : न तस्त्रोस्त्रिचिचे मनः, R. ; (2) प्रमोदते (मुद्, c. 1.), *we eagerly e.* : वयं व्यायाः प्रमोदामहे, Vi.

EXULTANT : (1) उस्त्रिक्तः (क्ता, क्तं), *of the e. ascetic उस्त्रिक्तस्य तपोनिधेः*, Vi. ; (2) प्रमुदितः (ता, तं), *the e. party of the bridegroom प्रमुदितवरपचः*, R.

EXULTATION : (1) उस्त्रिक्कः ; (2) प्रमोदः : V. RAPTURE.

EXULTINGLY : (1) उस्त्रिक्कं ; (2) उस्त्रिक्तां ; (3) प्रमोदनिर्भरम्.

EXUSTION : (1) निर्दाहः ; (2) निर्दहनम् : V. TO BURN UP.

EYE (subs.) : (1) अक्षुः, *have divine e.s in seeing others' faults* : परदीवे-
अक्षदिव्यअक्षुः, Si. ; *where a king places his e.* यस्मिन् पार्श्वे अक्षुरासीपवति,
P. ; (2) अक्षमन्, वि-, *shut the e.s never to open again* (i. e. died)

अपुनरुन्नीलनाय निमिमील लोचने, C. ; *pass with e.s shut* लोचने नीलयिला
 गमय, Me. ; (3) नेत्रम्, *the observed of hundreds of e.s* नेत्रयतेकलक्षः
 (चम, चम), R. ; (4) नयनम्, *his e. fell on her e.s* अस्व तस्या नयनयुगले निप-
 पात चक्षुः, K. ; (5) अक्षि (n.), *the thousand-e.d* (Indra) सहस्राक्षः ; *the*
external coat of the e. अक्षीर्वाक्षं पटलम्, Bha. ; (6) दृष्ट् (f.), *all the*
fine-e.d [companions] drunk him with (their) e.s अस्तु दृष्टा अपुसाः
 सुदृष्टः समस्ताः, N. *Blind of one e.* : काणः (षा, च). *The outer corner of*
the e. : (1) अपाङ्गः ; (2) नयनोपाङ्गः. *Before the e.s of* : (1) समक्षं or
 प्रत्यक्ष (with gen. or absol.), *before the e.s of kings* प्रत्यक्षं स्नापतीनाम्,
 Ve. ; (2) by gen. or loc. of पश्यत् (f. ती), *before my e.s* पश्यती मे or
 पश्यति मयि.

EYE (v.) : निरीक्षते (ईक्ष्, c. 1.) : V. TO SEE.

EYE-BALL : (1) तारा or तारका ; (2) कर्णोन्मिता.

EYE-BROW : भ्रूः or भ्रू लता. *A girl with beautiful e.s* सुभ्रूः. *A face with black,*
smooth, gracefully arched e.s अनुवक्रनीलखिन्ध्रभ्रू लतमाननम्, D. VI.

EYE-DROP : (1) नयनजलविन्दुः, K. ; (2) नयनसलिलम्, Me. ; (3) नयनाम्बु
 (n.), Ki. ; (4) अश्रुविन्दुः, D. : V. TEAR.

EYE-GLASS : *उपनेत्रम् ; उपलोचनम्. [XIII. 25.]

EYE-LASH : पल्लवम् (n.), *eyes with raised e.s* उत्पञ्चराजोनि विलोचनानि, R.

EYELET, EYELET-HOLE : छिद्रम् : V. APERTURE.

EYELID : (1) नेत्रच्छदः ; (2) नयनच्छदः.

EYE-PIECE : *नेत्रलक्ष्यम् : V. LENS.

EYE-SALVE : अञ्जनम् ; नेत्राञ्जनम् ; etc. : V. OINTMENT.

EYE-SERVICE : प्रत्यक्षसेवा ; प्रत्यक्षयुक्ता.

EYE-SHOT, EYE-REACH : अक्षुर्विषयः, and sim. comp.s, *when they were*
out of e. अक्षुर्विषयमतिक्रान्तेषु तेषु, H. 1.

EYE-SIGHT : दृष्टिः, *my e. cannot decipher these letters* : नाच मे वर्णविभावन-
 सङ्गा दृष्टिः, V. : V. SIGHT.

EYE-SORE : (1) चक्षुःशूलम् ; (2) चक्षिगतः (ता, तं), *I am his e.* : चक्षिगतोऽह-
नस्य, D.

EYE-WITNESS : (1) प्रत्यक्षसाक्षिन् (f. जी) (after M.) ; (2) प्रत्यक्षदृष्टृ (f. ड्री),
etc.

EYRE : परिजनसङ्घम् : v. CIRCUIT.

EYRIE, EYRY : कुलायः : v. NEST.

F.

FABIAN (adj.) : *कावीयः (या, यं) ; दीर्घसूतः (वा, वं).

FABLE : I. Lit. : कथा : v. STORY. II. Falsehood : q. v.

FABRIC : I. Texture : q. v. II. Edifice : q. v. : भवनम्. III. Cloth :
q. v. : पटः.

FABRICATE : I. To build, produce : q. v. : रचयति (रच्, c. 10.). II.

To invent : सृजति (सृज्, c. 6.) : v. COUNTERFEIT ; FALSE.

FABRICATION : I. Construction, manufacture : q. v. : रचना, वि-

II. Falsehood : *this is a f.* : अलीकमेतत् : v. FALSE, COUNTERFEIT.

FABRICATOR : रचयितृ (m.) : v. MAKER.

FABULIST : (1) कथाकारः (?) ; (2) आख्यानकानां कर्ता, K. ; (3) आख्यायिका-
कारः, C.

FABULOUS : I. Fictitious : q. v. II. Related in fable : कथानिवहः
(सा, जं) ; आख्यानकौर्तितः (ता, तं).

FACADE : मुखम्.

FACE (subs.) : I In gen : (1) मुखम्, *struck Yudhishthira on the f.*
युधिष्ठिरं मुखेऽह्नन्, Mah. ; *with a f. beautiful as the moon इन्दुसुन्दरमुखी,*

Ma. ; *how (we) will shew our f. to men* कथं लोकेषु मुखं द्रक्ष्यामः, Ana. ; *makes thousands of f.s* मुखभक्तिः सहस्राणि कुर्वते, K. ; *is it proper for a king to turn his f. from duty* किं धर्मे प्रति विमुखतोचिता राज्ञः, Sa. ; *you have come before my f. (= eyes : v. EYE)* मत्सन्मुखभागती-
 स्रि, Ve. ; *the f.s of the quarters* : दिशां मुखानि, N. ; (2) आगमम् ; (3) वदन्म् ; (4) वक्तुम् ; (5) आस्यम्. Ph. ; *in the f. of the Vedantists* वेदान्तेषु जागरूकेषु, D. s. II. In Geo. : पार्श्वः, K. d. ; *मुखम्, *having six f.s* षण्मुखः (खी, ख).

FACE (v.) : I. To confront : (1) सम्मुखयति (nomi.) ; (2) अभिसुखयति (nomi.) ; (3) सम्मुखी- or अभिसुखीभवति (with gen.), *made it f. me with difficulty* कथमपि मदभिसुखमकरोत्, D. : v. TO MEET. II. To front upon : expr. by मुख- or अभिसुख- in comp., *f.ing the east पूर्वमुख (f. खी) ; f.ing the north उत्तरमुख (f. खी) ; f.ing Lakshmana लक्ष्मणभिसुख, Ram.* III. To cover the f. of : v. TO COVER.

FACET : as of a diamond : मुखम्.

FACETIOUS : I. Merry, jocular : परिहासशीलः (ला, लं). II. Exciting laughter : *f. conversation* नर्मभाषितम्, K.

FACETIOUSLY : परिहासपूर्वकम् : v. MERRILY, GAYLY.

FACILE : I. Easy : (1) सुकरः (रा, रं) ; (2) अयत्नसाध्यः (ध्या, ध्यं) ; (3) अनायासनिष्पाद्यः (द्या, द्यं). II. Easy to pass : सुगमः (मा, मं). III. Mild, affable : q. v. : मृदु (f. ह्री).

FACILITATE : expr. by adj., *it will f. their union* अनेन समागमसंशयी-
 रयत्नसाध्यः.

FACILITY : I. Ease : q. v. : सौकर्यं. II. Dexterity : q. v. : लाघवम्, *shewing the f. of his hand दर्शयन् पाणिलाघवम्, Ram.* III. Mildness, affability : मर्दन्म्.

FACING (subs.) : *मुखच्छदः.

FAC-SIMILE : प्रतिरूपम् (?).

FACT (subs.): I. Reality, truth : q. v. : कृतार्थः, *it was speaking the f.* मृतादेव्यादृतिः सा हि, R. ; *why don't you represent the f.* किमर्थं मृतादीं न निवेद्यते, Mr. ix. II. An act, event : q. v. : कृतम्.

FACT, IS : (1) दह्यतः, *but in f.* दह्यन्तः, Da. com. ; (2) दह्यन्, *it is in f. (your) abuse* प्रवृत्त सा तिरस्किता, Si.

FACION : I. A body of combatants : दहन्. II. A party : q. v. : दहन्. -III. Discord : q. v. : भेदः.

FACIOUS : I. Given to faction : (1) कलहप्रियः (वा, वः) (= quarrelsome) ; (2) उपत्रापिन् (f. नी) (=intriguing). II. Belonging to a f. : expr. by comp. or gen.

FACIOUSNESS : (1) कलहप्रियता ; (2) उपत्रापिता.

FACTITIOUS : कृद्विमः (मा, मः) : v. ARTIFICIAL, UNNATURAL.

FACTITIVE : Ph. f. object मौचं कर्मन् (n.).

FACTOR : I. A manager, agent : q. v. II. In arith. : expr. by circum. *two is a f. of ten* दश द्वाभ्यां भाज्यः.

FACTORAGE : पारितोषिकं (=reward) : v. also COMMISSION.

FACTORY : *कर्मस्थानम्.

FACULTY : I. Power : q. v. : शक्तिः. II. Authority : अमता. III. A body of men : समाजः, f. of medicine : *चिकित्सासमाजः.

FADE (v. i.) : I. To decay, droop : q. v. : अशरीदति (सद, c. 1.). II. To lose freshness : (1) क्षायति, परि-, (क्षे, c. 1.), *with f.d. beauty of faces* परिष्णानमुपश्रियाम्, Ku. ; (2) मलिनोभयति, *the f.ing garland* माला मलिनोभयतीम्, N.

FADE (v. t.) : (1) क्षापयति, परि-, (c. of क्षे), *fading the chaplet* : वनमाला क्षापयन्, Si. ; (2) मलिनयति (nomi.) or मलिनोकरोति. Ki

FÆCES : अश्लरः : v EXCREMENT.

FAG (subs.) : घेटः : v. SERVANT.

[c. 4.).

FAG (v. i.) : I. To drudge : कर्म करोति. II. To tire : क्षियते (सिद्ध

FAG (v. t.) : (1) आयासयति (c. of यस) ; (2) खेदयति (c. of खिद).

FAG-END : पर्यन्तः : v. END, REFUSE.

FAGOT : काष्ठानि (n. pl.) : v. FUEL.

FAIL (v. i.) : I. In gen. : (1) सीदति, अत्र-, वि-, (सद्, c. 1.), *of feel eyesight* असन्नद्धम् (mfn.), R. v. TO DEPART, GO ; *my limbs are f.ing* : सीदन्ति मम मावाधि, G. v. TO SINK, DECAY ; *with intellect not f.ing in exigencies* कार्यसङ्घटेवविषमधीः, K. v. TO BREAK, BECOME FRUSTRATED ; (2) अवसति (सी, c. 4.), *my strenght f.s* : शक्तिर्ममावसति, Ki. II. To be deficient : v. DEFICIENT. *F. of* हीनः (ना, नं, in comp. : v. WANTING, FALL OFF.

FAIL (v. t.) : v. TO DESERT, DISAPPOINT.

FAIL (subs.) : v. FAILURE. *Without f.* नियतं v. CERTAINLY.

FAILING (subs.) : I. Fault : q. v. : दोषः. II. In money-matters : अवसादः (?).

FAILURE : I. Want, deficiency : q. v. : *f. of rain* : उद्यमानः ; *f. of crops* : अस्रविपत्तिः, V. m. II. Non-performance, miscarriage : भङ्गः, *f. of a vow* : व्रतभङ्गः, K. ; *which was the first f.* : तत्पूर्वभङ्गः (ज्ञा, ज्ञ), R. III. Decay, destruction : q. v. : (1) अवसादः ; (2) लोपः, *f. of memory* : स्मृतिलोपः, Sa. IV. In business : (1) अवसादः ; (2) परिचीणता.

FAIN (adj.) : स्मृह्यालु (mfn.) : v. GLAD ; APT.

FAIN (adv.) : सोमनासः v. GLADLY.

Faint (adj.) : I. Languid : असन्नः (ज्ञा, ज्ञ). II. Cowardly, dejected : q. v. : दीनः (ना, नं). III. Feeble : q. v. : दुर्बलः (ला, लं). V. Not distinct : अस्पष्टः (टा, टं) : v. also LITTLE.

FAINT (v. i.) : I. Lit. : (1) मूर्च्छति (मूर्च्छ, c. 1.), *f. ed away from the sudden fall of distress* : सङ्घसा दुःखोपनिपातान्म मूर्च्छ, M. n. ; (2) मूर्च्छा नश्यति (नश्, c. 1.), मोहम् एति (इ, c. 2.), etc. II. To vanish : q. v. : नश्यति (नश्, c. 4.).

FAINT-HEARTED : दीनमनस् (mfn.) : v. DEJECTED, COWARD.

FAINT-HEARTEDNESS : दीनमनस्कता : v. DEJECTION, COWARDICE.

FAINTING (subs.) : (1) मूर्च्छा ; (2) मोहः (ambiguous), *gives to f.* मोहपरा-
यणा, Ku. , (3) प्रलयः (rare), *the end of f.* प्रलयान्तः, Ku.

FAINTLY : (1) ईषत् (=little: q. v.) ; (2) दुर्बलं (=feebly).

FAINTNESS : I. Dejection, inactivity : q. v. : अरसादः. II. Feeble-
ness : q. v. : दीर्घ्यम्. III. Dulness : मान्यम्.

FAIR (adj.) : I. Clear : q. v. : शिमल (ला, लं). II. Beautiful : q.
v. : सुन्दरः (री, रं). Ph. : *the f. or f. sex* : सुन्दर्यः (f. pl.). III. Frank,
upright : q. v. : अजु (mfn.). IV. Of complexion : नीरः (री, रं)
or गौरवर्ण (f. र्णा). V. Favourable : q. v. VI. Proper : q. v. :
युक्तः (ता, तं).

FAIR (adv.) : I. Clearly : स्पष्टम्. II. Frankly : अजु. Ph. : *to*
bid f. v. TO PROMISE ; *f. and square* v. JUSTLY, HONESTLY.

FAIR (subs.) : मेला, *Fancy f.* : *दक्षिणमेला : v. MARKET.

FAIRING (subs.) : मेलामूल्यम् (?).

FAIRLY : I. Expressly : q. v. : स्पष्टम्. II. Justly : q. v. : न्यायेन.
III. Properly : q. v. : यथाहं.

FAIRNESS : I. Clearness : q. v. : वेमल्यम् (?). II. Beauty : q. v. :
सीन्दर्यम्. III. Honesty : q. v. : आर्जवम्. IV. Distinctness :
स्पष्टता.

FAIR-SPOKEN : प्रियंवदः (दा, दं) : v. AFFABLE.

FAIRY : I. Illusion : माया. II. A female spirit : (1) अक्षरस् (f.), “*f-*
ring” : *अक्षरीमखलम् ; (2) सुरकामिनी : v. also ELF.

FAITH (subs.) : अश्वा, *being full of f. saluted the gods* अश्वामयीभूय सुपर्वण-
सान् नमान, N. : v. BELIEF. *To have f. in* : अश्वाति or धत्ते (धा, c. 3.)
(with loc.), *having f. in gods* : सुरेषु अश्वात् (f. ती), N. ; *he had f. in*
Rama's prowess : स पीरुषं राघवे अश्वे, R.

FAITH (interj.) : सत्यं : v. VERILY.

FAITHFUL : I. Full of faith : (1) श्रद्धालु (mfn.) ; (2) श्रद्धामय. (बी, यं).

II. Loyal : भक्तः (क्ता, क्तं). Ph. : *a f. wife* पतिव्रता नारी ; *a f. husband*

पतिव्रतः पुमान् (?). III. Not breaking promises : सत्यसन्धः (न्धा, न्धं) ;

सत्यप्रतिज्ञः (ज्ञा, ज्ञं) ; etc. IV. Worthy of belief : विश्वसनीयः (या, यं)

or विश्वास (f. स्था). V. True : यथार्थः (र्थ, र्थं).

FAITHFULLY : (1) भक्त्या ; (2) श्रद्धापूर्वकम्.

FAITHFULNESS : I. Lit. : श्रद्धालुता. II. Loyalty : भक्तिः. III.

Constancy : अव्यभिचारिता. IV. Truth : यथार्थता.

FAITHLESS : I. Lit. : (1) अश्रद्धालुः (ना, नं) ; (2) श्रद्धाहीनः (ना, नं).

II. Treacherous : विश्वासघातिन् (f. नी). III. Disloyal : भक्तिहीनः

(ना, नं). IV. Inconstant : व्यभिचारिन् (f. णी). V. Delusive : अय-

थार्थः (र्थ, र्थं). VI. In promises : असत्यसन्ध (f. स्था) ; and sim. comp.s.

FAITHLESSLY : expr. by acc. sing. of adj. or ins. sing. of subs.

FAITHLESSNESS : I. Lit. : अश्रद्धा. II. Treachery : विश्वासघातः. III.

Disloyalty : अभक्तिः. IV. Inconstancy : व्यभिचारिता. V. Delu-

siveness : अयथार्थता. VI. In promises : (1) असत्यसन्धता ; (2) प्रति-

ज्ञानङ्कः ; etc.

FALCATE, FALCATED : अशुक्लः (क्ता, क्तं), D.

FALCHION : अश्वविशेषः : v. SWORD, SCIMITAR.

FALCON : श्येनः.

FALCONER : श्येनजीविन् (f. नी), M. III. 169.

FALL (v. i.) : I. In gen. : (1) पतति, नि-, (rarely प्र-, परि-, विनि-, चा-, सं-) (पत्, c. 1.), *Putana fell on the ground* : पपात पूतना भूमी, V. p. ; *with the dress fell into the water* : सगाताः प्रापतञ्जलि, Mah. ; *to fall on the knees* : जातुभ्यां (ins.) पतति, Mah. ; *the glittering scimitar fell from his hand* : ज्वलन्नसिंहास्य पपात पाशे, Ki. xvii. 58. ; *rivers f.ing into the ocean* : अन्धु राशिं पतन्तीर्नदी, Si. III. 75. [This use of पत् is rare.

Gen. expr. by प्रतिश्रुति, M. n. or उपैति, Mah. or प्रयावि, Ri. etc.] ; *flower-rain fell from the sky* : वियतः पुष्पावर्षे पपात, Vi. v. RAIN ; *we suddenly fell on Vindhya-ketu* : अतस्किंता एव विन्ध्याकेतोःपरि निपतिताः अ, Pri. v. TO ASSAIL ; *some rise and f.* : कोऽप्युन्नितः पतति, Mr. v. TO DECLINE ; *the refuge of the f.en* ; पतितशरश्चा, J. ; *something else has f.en there* : अन्वत् किमप्यर्थात्तरं तत्र पतितं, Ana. iv. v. TO HAPPEN ; *this kingdom has f.en into the hands of Vasantabhanu* : वसन्तभानोर्हस्ते राज्यमिदं पतितम्, D. ; (2) अश्नति, -ते or अंशते, परि-, (अंश्, c. 4. and 1.), (gen. in fig. senses), *f.en on the ground* : उर्वां अष्ट. (टा, ण्), R. ; *did not f. from truth* : सत्यान्नाभश्नत, R. ; (3) अयते, वि-, प्र-, परि- (अ, c. 1.) (gen. fig.), *has f.en from the top of the tree* : तद्विश्वरादध्यापरि-च्युतः, K. ; *f.en from the path* : पथच्युतः (ता, तं), Ki. II. To cease : q. v. : शस्यति (अन्, c. 4.), *when the wind fell वाते श्मतां गते*, Mah. III. To decrease : q. v. : आसमुपैति (इ, c. 2.). Ph. : *to f. a sleep* v. ASLEEP ; *to fall calm* i. e. to become calm v. CALM. ; *to f. foul* v. to attack ; *to f. short* न्यूनीभवति v. DEFICIENT.

FALL-AWAY : I. To fine : अङ्गेषु परिहीयते (pass. of हृ), Sa. II. To sink into wickedness : पतति : v. TO FALL.

FALL-BACK : I. To recede : q. v. II. Not to fulfil : q. v. : (1) अश्नति ; (2) अयते.

FALL-DOWN : I. Lit. : पतति, नि-, अव-, *as if the hot-rayed (sun) had f.en d. on the earth* निपतन्ममिशोःशरश्चिमुर्व्याम्, Ki. II. To prostrate : q. v.

FALL IN : I. To agree : q. v. II. To comply : q. v. III. To enter : q. v.

FALL IN WITH : आसादयति, सम्-, (c. of सद) : v. TO MEET.

FALL OFF : (1) अश्नति, *does not f. off or decay* न अश्नति न जीयति, Vi. ; *spirit f.s off* तेजः प्रधं शमेति, Ki. ; (2) अयते ; (3) पतति : v. LO FALL.

FALL OUT : I. To quarrel : q. v. II. To happen : पतति, आ, नि, सं-.

FALL OVER : I. Lit. : v. TO FALL. II. To revolt : q. v. : *the people of Tirhut have f.en o. Praharavarman* प्रहारवर्मखधि विदेहा जाताः, D.

FALL TO : I. To begin : q. v. : प्रसीति (सु, c. 2.). II. To apply : निविशते, अभि, (विश, c. 1.).

FALL UNDER : I. To come under : to f. u. *one's power* : वशमेति, H. : v. TO COME. II. To come within : expr. by अवर्गतः (ता, तं).

FALL (subs.) : I. The act of f.ing : (1) पातः, नि-, f. of a mountain : निरिपातः, V. p. ; (2) पतनम्, नि-, प्र-, f. from a mountain : निरेः पतनम्, H. 1. ; (3) अवपतनं or अवपातः (= f.ing down) ; (4) भंशः, प्र-, (rare) ; (5) चुतिः, परि-, वि-, (rare). Ph. : *coming out had a f. in front* : निष्क-
स्याये पपात ह, Mah. : v. TO FALL. II. Death, destruction : q. v. : क्षातः or पतनम्, नि-, विनि-, *how will Ravana brook the repeated f. of his men* कथमिव दशमुखः भूयोभूयः खजनविनिपातं सहते, Vi. III. Down-fall, degradation : पातः or पतनम्, अव-, नि-, विनि-, *rise and f. of men* पातोत्पाता मनुष्याणाम्, H. ; *even f. is equivalent to rise* विनिपातोऽपि समं समुन्नतेः, Ki. IV. Decrease : q. v. : क्रासः, *rise and f. of prices* : चर्चस्य हस्त्रिक्कासः, Vy. V. Cadence : q. v. : पातः. VI. Declivity, slope : q. v. : पातः. VII. Waterfall : प्रपातः, *the f.s of the great Koshi* : महाकोशीप्रपातः, Ku. VIII. A falling : पातः, *heavy f. of hail* तुमूलकरकाष्ठिपातः, Me. IX. Felling : पातः, नं.

FALLACIOUS : (1) भ्रमजननः (नी, नं) ; (2) मिथ्या in comp. (=false : q. v.).

FALLACIOUSLY : (1) भ्रमं जनयत् (f. नी) ; (2) वञ्चनार्थं (=to deceive).

FALLACY : I. Deception : q. v. : वञ्चना. II. Mistake : q. v. : भ्रमः.

III. Logical : (1) हेलाभासः, N. d. ; (2) भ्रान्ततर्कः.

FALLIBILITY : (1) पतनशीलता ; (2) भ्रान्तिः (?).

FALLIBLE : (1) पतनशीलः (ला, ख) ; (2) भ्रान्तः (ता, तं) (=erring).

FALLING-SICKNESS : अपघारः : v. EPILEPSY.

FALLOW (adj.) : I. Lit. : पतितः (ता, तं) (*land which lies*), *f. for three years is waste (land)* निवर्णपतितं खिलम्, Viv. : v. UNTILLED. II. Pale red : पाटलः (ला, ख).

FALLOW (subs.) : पतितभूमिः.

FALLOW (v.) : (1) पातयति (c. of पत), *f. ing land* : चेन्नं पातयित्वा, Viv. ; (2) वाहयति (c. of वह्), *to f. low land* : निम्नां भूमिं वाहयति, Pa.

FALLOW-DEER : हरिणविशेषः : v. DEER.

FALSE (subs.) : I. Not true, not real : (1) मिथ्या in comp., *f. reply* मिथ्योत्तरम् ; *to speak f. मिथ्या वदति*, M. ; (2) अलीकः (ला, कं), *f. prowess* अलीकविक्रमः, Pr. I. ; *f. Nala अलीकनखः*, N. ; (3) वितथः (वा, थं), *this proverb is f.* : अयं लीकवादी वितथः, Ve. ; (4) स्रवा in comp., *f. assertion* स्रवावादः, K. b. ; (5) अहतः (ता, तं), *f. accusation* अहतानिधीनः, Si. ; (6) असत्यः (त्वा, त्वं). II. Uttering false-hood : मिथ्यावादिन् (f. नी) ; (2) अहतनिर् (mf. n.) ; and sim. comp.s. III. Fictitious, counterfeit : q. v. : कूट in comp., *f. measures of weight* कूटतुलानाम्, P. ; *f. evidence* कौटसाक्ष्यम्, M. IV. Treacherous, unfaithful : q. v. : असत्यसम्बन्धः (त्वा, त्वं), Sa.

FALSE (adv.) : v. FALSELY. *F.-hearted* : कपटहृदयः (या, यं).

FALSE-HOOD : I. want of truth : (1) असत्यता ; (2) अलीकता ; (3) वैतथ्यम्, *how could f. take a footing in their speech* कथं तादृशानां निरि वैतथ्यमाख्यदं कुर्यात्, K. II. A lie : q. v. : अहतम्. III. Deceit : q. v. : कैतवम्, *unacquainted with f. अनभिज्ञः कैतवस्य*, Sa.

FALSELY : I. Not truly : (1) मिथ्या ; (2) स्रवा, *deposing f. साक्ष्यं स्रवां ब्रुवन्*, Mit. ; (3) by adj. v. FALSE. II. Deceitfully : q. v.

FALSENESS : I. Lit. : अलीकता : v. FALSEHOOD (1). II. Fictitiousness : कृत्रिमता. III. Perfidy, deceitfulness : q. v.

A D D I T I O N S.

PAGE.	LINE.		
7.	11.	add	विद्वधित्रयः, Sr.
64.	26.	,,	लुङ् (in Sanskrit conjugation).
67.	10.	after ग्रन्थानि add	‘ an a. will be heard : पुनर्व्यवहारी द्रष्टव्यः, Mit.’ }
75.	19.	add	
			याजकायणीः.
109.	10.	,,	मध्यरेखा, Gan.
120.	8.	,,	योधानगरः, Mah.
,,	9.	,,	योधानगरपतिः, and sim. comp.s.
149.	1.	,,	मणिवन्धः-नं, Sa.
153.	3.	,,	पत्तिस्तं धार्य चिकनद्रव्यं, Nil.

CORRECTIONS.

PAGE.	LINE.				
1.	14.	<i>for</i>	दि	<i>read</i>	दि.
8.	1.	"	वस्ति	"	वस्तिः.
—	10.	"	इ	"	इ.
4.	4.	"	पारयति:	"	पारयति.
—	18.	"	ध	"	ध.
—	28.	"	घ	"	घी.
5.	6.	"	वहु	"	वहु.
6.	3.	"	या:	"	या.
—	16.	"	ते	"	ते.
7.	6.	"	विषम	"	विषमः.
—	20.	"	pl.	"	ph.
8.	12.	"	ल	"	लृ.
—	26.	"	लघ्वाहारः	"	लघ्वाहारः.
10.	22.	"	ण	"	ण।
12.	3.	"	causalty	"	casualty.
—	7.	"	causal	"	Casual.
17.	26.	"	वयं म	"	वयं म.
19.	13.	"	Mr. xi.	"	Mr. ix.
20.	12.	"	SHREWED	"	SHREWED.
—	26.	"	सप	"	सर्प.
22.	14.	"	ADHESION	"	ADHESIVE.
23.	12.	"	Amilitary	"	A military.
—	24.	"	रत्नक	"	रत्नकः.
29.	8.	,	advise	,	advice.
30.	1.	"	नीडः	"	नीडः.
32.	19.	"	शक्नोति	"	शक्नोति.
—	20.	"	रूप्यमुद्रा	"	रूप्यमुद्रा.
—	28.	"	अभिषेक	"	अभिषेकः.

PAGE.	LINE.				
33.	12.	<i>for</i>	भीतः (ता, त)	<i>read</i>	भीतः (ता, त).
—	24.	,,	प्रसूते	,,	प्रसूते.
34.	16.	,,	छूतनः	,,	छूतनः.
—	19.	,,	नाटकम्	,,	नाटकम्.
35.	17.	,,	सत्ययुगम्	,,	सत्ययुगम्.
36.	11.	,,	उध	,,	उध्.
37.	2.	,,	(छा, छ)	,,	(छा, छं).
—	19.	,,	मि	,,	मि.
38.	7.	,,	omniscience	,,	omniscience.
—	9.	,,	यद्	,,	यद्.
40.	1.	,,	वायु सेवनार्थं	,,	वायुसेवनार्थं.
43.	13.	,,	सर्वसुखा...	,,	सर्वसुखा...
44.	28.	,,	वैवाहिक सम्बन्धः	,,	वैवाहिकसम्बन्धः.
49.	2.	,,	यद्...	,,	यद्...
—	3.	,,	विशिष्ट विज्ञान	,,	विशिष्टविज्ञान.
50.	15.	,,	वन्दनीयमिति	,,	वन्दनीयावामिति.
51.	17.	,,	...ख	,,	...खो.
—	24.	,,	K.	,,	R.
53.	1.	,,	हिद	,,	हिद्.
—	8.	,,	पुत्र	,,	पुत्रः
53.	20.	,,	तस	,,	तः.
54.	1.	,,	व	,,	वः.
55.	4.	,,	subs.	,,	subs.s.
—	9.	,,	(6)	,,	(b).
56.	2.	,,	...गमन...	,,	...गम...
57.	20.	<i>omit</i>	OR		
58.	13.	<i>for</i>	(तप, c. 1.)	<i>read</i>	(तप, c. 1.).
—	20.	,,	विलोप	,,	विलोपः.
59.	13.	,,	वार्षिकः	,,	वार्षिकः.
60.	28.	,,	(अ, c. 2.)	,,	(अ, c. 2.).
62.	4.	,,	कृष्णसार	,,	कृष्णसारः.
—	23.	,,	आङ्गलिकः	,,	आङ्गुलिकः.
63.	2.	,,	भागम्	,,	भागः.

PAGE.	LINE.				
64.	16.	<i>for</i>	यद्य	<i>read</i>	यद्ये.
—	17.	"	शक्नु वन्ति	"	शक्नुवन्ति.
65.	27.	"	भणितम्	"	भणितम्.
67.	21.	"	यद्य...	"	यूद्य...
—	—	"	(अस, c. 1.)	"	(अस, c. 1.).
68.	21.	"	(ण, णं)	"	(णौ, णं).
—	24.	"	CONCOMITANT	"	CONCOMITANT.
69.	7.	<i>put</i>	'gen'	<i>after</i>	'not'
—	17.	<i>for</i>	समन	<i>read</i>	शमन.
—	23.	"	आर्द्रः चर्षणा	"	आर्द्र चर्षणा.
71.	26.	"	पर्यन्त	"	पर्यन्तं.
76.	4.	"	ह्री	"	ह्री.
77.	25.	"	उद्गात्	"	उद्गात्.
78.	1.	"	यशः	"	यशसः.
79.	18.	"	तनुवम्	"	तनुवम्.
—	26.	"	व्यूहः	"	व्यूहः.
80.	16.	"	विवरय्य	"	विवरय्य.
81.	2.	"	श्रीषम्	"	श्रीषम्.
—	21.	"	कां	"	की.
83.	3.	"	रीग	"	रीगः.
93.	2.	"	ATO RRANGE	"	TO ARRANGE.
—	9.	"	विभक्ति	"	विभक्ति.
99.	12.	"	CONCOMITTANT	"	CONCOMITANT.
—	25.	"	...ज्य...	"	...ज्य...
—	28.	"	सामाहितः	"	समाहितः.
101.	8.	"	धर्माणाञ्च	"	धर्माणाञ्च.
105.	24.	"	दुर्लभः	"	दुर्लभः.
106.	20.	"	पराङ्मुख	"	पराङ्मुख.
111.	11.	"	दुर्देवम्	"	दुर्देवम्.
112.	9.	"	भाव्यम्	"	भाव्यम्.
115.	22.	"	<i>thr</i>	"	<i>the</i> .
116.	16.	"	वाङ्मुक्तः	"	वाङ्मुक्तः.
—	20.	"	बन्धिक्	"	बन्धिक्.

PAGE.	LINE.				
129.	8.	<i>for</i>	जनत्वम्	<i>read</i>	जनत्वम्.
130.	4.	"	शयनीय लक्ष्मीम्	"	शयनीयलक्ष्मीम्.
131.	25.	"	श्रीश्रीरम्	"	श्रीश्रीरम्.
134.	5.	"	त्य	"	त्य.
138.	28.	"	शास्त्रम्	"	शास्त्रम्.
139.	10.	"	शूलं	"	शूलं.
140.	1.	"	भाग	"	भागः.
141.	1.	"	हिंसा	"	हिंसा.
—	7.	"	आवर्जनम्	"	आवर्जनम्.
143.	6.	"	'adder'	"	'added'
—	16.	"	'eduiu'	"	'equiv.'
—	20.	"	BEN	"	BEG.
—	21.	"	BE COME	"	BECOME.
144.	10.	"	MORE OVER	"	MOREOVER.
145.	19.	"	रीहति	"	रीहति.
—	28.	"	ताम्बूल	"	ताम्बूल.
149.	7.	"	RIBBER	"	BIBBER.
154.	25.	"	'b.by'	"	b.ly.
160.	8.	"	'compr'	"	'comp.s.'
164.	28.	"	मिदस्	"	मिदस्.
174.	24.	"	चपटकार्य	"	चपटकार्य.
181.	22.	"	(पिब, c. १.)	"	(पिब, c. १.).
188.	3.	"	बधुः	"	बधुः.
191.	27.	"	Vinayavoti	"	Vinayavati.
192.	4.	"	mutton	"	mutton.
—	8.	<i>omit</i>	'of'		
194.	6.	<i>for</i>	वेष्टा	<i>read</i>	वेष्टा.
196.	21.	"	कुडम्(डम्)ल	"	कुड(डम्)ल.
19.	27.	"	लघु	"	लघु.
203.	28.	"	चुम्बनम्	"	चुम्बनम्.
207.	12.	"	'Bo.'	"	'Bho.'
210.	12.	"	तक्षकः	"	तक्षकः.
214.	25.	"	ककः	"	ककः.

PAGE	LINE.				
222.	2.	<i>for</i>	रूप	<i>read</i>	रूप.
—	27.	"	ऋ	"	ऋ'
224	19.	"	व्य...	"	व्य...
244.	11.	<i>put</i>	'c.'	<i>before</i>	'for'.
245.	24.	<i>for</i>	दूषितम्	<i>read</i>	दूषितम्.
250.	28.	"	सनिक	"	सेनिक.
254.	5.	"	निष्कला	"	निष्कला.
255.	10.	"	CHIMNEY-PIECE	"	CHIMNEY-PIECE.
258.	20.	"	ह	"	ह
259.	26.	"	<i>C.slick</i>	"	<i>C.stick.</i>
260.	13.	"	Arithmetical	"	Arithmetical.
268.	7.	"	OFF	"	OFF
269.	5.	"	सुष्टि	"	सुष्टि'.
—	21.	"	वदग्ध	"	वैदग्ध.
270.	15.	"	...र	"	...रः.
—	22.	"	कणतं	"	कणितं.
275.	19.	<i>put</i>	(?)	<i>after</i>	पञ्चरसुक्तिका.
276.	28.	<i>for</i>	'ed'	<i>read</i>	'c.ed.'
278.	27.	"	COHSIR	"	COHEIR.
279.	27.	"	COPUTATION	"	COPULATION.
280.	18.	"	'A pathy'	"	'Apathy.'
283.	17.	"	वयर्थति	"	वयर्थयति.
285.	1.	"	समायया	"	समाययी.
297.	11.	"	सम्पूर्ण	"	सम्पूर्ण.
299.	11.	<i>put</i>	'of'	<i>before</i>	'c.s. :.'
303.	16.	<i>for</i>	गीतसमाप्ति	<i>read</i>	गीतसमाप्तिः.
305.	8.	"	'stile'	"	'style'.
—	16.	"	(त्रा, त्र)	"	(त्रा, त्र').
306.	14.	"	हति	"	हतिः.
308.	21.	"	पर्यन्तस्थः	"	पर्यन्तस्थः.
325.	14.	"	सौख्यं	"	सख्यं.
328.	1.	<i>put</i>	'not'	<i>after</i>	'mouth is.'
333.	5.	<i>for</i>	संरुद्ध	<i>read</i>	संरुद्धः.

PAGE.	LINE.				
336.	10.	<i>for</i>	श्वपरीचकः	<i>read</i>	श्वपरीचकः.
338.	19.	"	विदधाति	"	विदधाति.
339.	3.	"	COSMOGRAPLY	"	COSMOGRAPHY.
346.	10.	"	प्रच्छादयति	"	प्रच्छादयामि.
352.	5.	"	निधाद	"	विधाद.
353.	15.	"	श्वदाहः	"	श्वदाहः.
356.	28.	"	क्षत्रिमाश्रुषि	"	क्षत्रिमाश्रुषि.
362.	4.	"	animal	"	animals.
371.	25.	"	तथीनः	"	त्वथीनः.
373.	21.	"	भा	"	भः.
374.	27.	"	DAME	"	DAMN.
377.	19.	"	(sim. comp.s.)	"	(in comp.).
379.	11.	"	case	"	case.
380.	25.	<i>put</i>	v	<i>after</i>	etc. :.
384.	4.	<i>for</i>	UNMORTAL	<i>read</i>	IMMORTAL.
—	19.	"	(strickly)	"	(strictly).
—	24.	"	Debachery	"	Debauchery.
389.	6.	"	DECLIAL	"	DECLINE.
—	—	"	श्व	"	श्व.
394.	2.	"	श्वस्य श्रुता	"	श्वस्य श्रुता.
403.	10.	"	debase	"	To debase.
404.	25.	<i>put</i>	v.	<i>after</i>	K.
405.	22.	<i>for</i>	'a cuse'	<i>read</i>	'accuse'.
407.	9.	"	Desertions	"	Desertion.
413.	23.	"	प्रचक्षितमिव	"	प्रचक्षितमिव.
417.	27.	"	निष्पन्नो...	"	निष्पन्नो...
419.	3.	"	धंसः	"	धंसः.
421.	28.	"	DENTERONOMY	"	DEUTERONOMY.
422.	14.	"	पथश्रुतायां	"	पथश्रुतायां.
423.	22.	"	उत्सृजति	"	उत्सृजति.
—	25.	"	श्रुतीयोजित	"	श्रुतीयोजित.
433.	15.	"	extact	"	exact.
435.	18.	"	पातितस्य	"	पातितस्य.

PAGE.	LINE.		अधिकार	read	अधिकारं.
445.	1.	for			
446.	13.	,	ambrosia	"	ambrosia.
449.	16.	"	साध्वसः	"	साध्वसं.
454.	16.	"	मन्दनाद्या	"	मन्दुनाद्या.
459.	7.	"	मद्यक्षिषं	"	मद्यनिक्षिषं.
460.	4.	"	व्यातिं	"	व्यातिं.
—	25.	"	DISTRAINT	"	DISTRAINT.
466.	8.	"	श्रादिनः	"	श्रादि नः.
—	19.	"	श्रयताम्	"	श्रयताम्.
—	23.	"	empatic	"	empatic.
472.	20.	"	d, every	"	d. every.
479.	6.	"	stretch	"	stretch.
481.	3.	"	GARMENTS	"	GARMENT.
484.	6.	"	As	"	A.
—	26.	"	जलविन्द	"	जलविन्दु.
485.	1.	"	उपसंहार	"	उपसंहार.
—	22.	"	सुषुप्ता	"	सुषुप्ता.
487.	10.	"	युष्यति	"	युष्यति.
492.	28.	"	खल	"	खल.
497.	15.	"	flows	"	flow.
498.	9.	"	retuned	"	returned.
501.	26.	"	विनयावधानात्	"	विनयाधानात्.
503.	24.	"	EFFLUVIUMS	"	EFFLUVIUM.
504.	18.	"	(वा, वं)	"	(वा, वं).
505.	11.	"	(ग, C. 6.)	"	(ग, C. 6.).
—	28.	"	TO	"	TO.
507.	9.	"	ELEMO SYNARY	"	ELEEMOSYNARY.
514.	27.	"	रेतःस्रुतिः	"	रेतःस्रुतिः.
515.	3.	"	BORTH	"	FORTH.
—	26.	"	सिद्धः	"	सिद्ध.
516.	11.	"	'(m.)'	"	'(n.).
517.	7.	"	EMOLUTICN	"	EMOLUTION.
—	16.	"	(f. चीं)	"	(f. चीं).

PAGE.	LINE.				
—	21.	<i>for</i>	कुलकेषु	<i>read</i>	पुलकेषु
517.	27.	"	(बम्, c. 7.)	"	(बम्, c. 3.).
522.	26.	"	ENFEOFF	"	ENFEOFF.
530.	26.	"	<i>temptations</i>	"	<i>temptation.</i>
531.	21.	"	'e.d the'	"	'e.d to the'.
536.	9.	"	<i>i</i>	"	<i>in.</i>
537.	9. 10.	"	विषयचक्रम्	"	विषयचक्रम्.
539.	22.	"	बममूलत्वम्	"	बममूलत्वम्.
540.	12.	"	<i>occusation</i>	"	<i>accusation.</i>
541.	28.	"	सारत	"	सारत.
545.	4.	"	EVANGELIALLY	"	EVANGELICALLY.
—	13.	"	'of'	"	'off'.
548.	21.	"	(उह्, c. 1.)	"	(उह्, c. 1.).
556.	8.	"	'hy'	"	'by.'
557.	5.	"	<i>maccs</i>	"	<i>maces.</i>
558.	28.	"	non-c.	"	non-e.
562.	21.	"	(ऊ, c. s.)	"	(ऊ, c. 8.).
563.	14.	"	EXPLORETION	"	EXPLORATION.
565.	6.	"	वाचक	"	वाचक.
571.	19.	"	उत्पन्न	"	उत्पन्न.
573.	5.	"	<i>fs</i>	"	<i>f.s.</i>
578.	17.	"	<i>fine</i>	"	<i>pine.</i>
—	28.	"	<i>Lo</i>	"	<i>to.</i>

P R E F A C E .

PAGE.	LINE.				
vi.	9.	<i>for</i>	imprudencee	<i>read</i>	impudence.
vii.	24.	"	world-	"	world—.
x.	26.	"	are	"	is.

LIST OF SUBSCRIBERS.

[N.B.—Those who have expressed their desire of taking this book, but whose names do not appear in this list will be good enough to apply to my agents.]

HIS EXCELLENCY THE VICEROY.

PROFESSOR MAX MULLER.

W. J. MONEY, ESQ., C.S.I.,

Civil and Sessions Judge.

E. M. REILY, ESQ.,

Manager of the Cooch Behar Raj, Cooch Behar.

L. W. HUTCHINSON, ESQ.,

Small Cause Court Judge of Kusteia, Chooadanga, and Pabna.

R. H. PAWSEY, ESQ.,

Magte.-Collr., Mymensing.

SYED MAHAMMAD ISRAIL,

Dy. Magte., Kishoregung.

BABU BEPIN BEHARI MUKERJEA,

*Manager of the state of the late Babu Ramkishore Achar-
jea of Muktagacha.*

„ DURGA CHARANA GHOSH,

Pleader, Mymensing.

„ CHANDRA KUMAR GHOSH,

Pleader, Mymensing.

„ KALI SHANKAR GUHA,

Pleader, Mymensing.

MOULVEE HAMID-UD-DIN AHMED, B.A.,

Pleader, Mymensing.

BABU GANGA DASS GUHA,

Pleader, Mymensing.

„ SHAMA CHARAN ROY, B.L.,

Pleader, Mymensing.

- BABU AKHOY KUMAR BASU, M.A. B.L.,
Munsif, Bigumgung, Tippera.
- „ BANESSAR PATRANAYIS,
Pleader, Mymensing.
- „ SHASHI SHANKAR CHATTOPADHYA,
Pleader, Mymensing.
- „ PURNA CHANDRA ROY,
Govt. Pleader, Mymensing.
- „ ISHAN CHANDRA CHAKRAVARTY, B.L.,
Pleader, Mymensing.
- „ SHAMA CHARAN CHAKRAVARTY, B.L.,
Pleader, Mymensing.
- „ MAHENDRA CH. MAZUMDAR,
Pleader, Mymensing.
- „ RATNA MANI GUPTA,
Head Master, English School, Mymensing.
- J. PRATT, ESQ., M.A.,
Jt. Magte., Mymensing.
- SURGEON MAJOR J. SHAW, M.D.,
Civil Surgeon, Gaya.
- SURGEON S. BORAH, M.B.,
Madras.
- SURGEON Z. A. AHMED, M.D.,
Civil Surgeon, Nya Doomka.
- BABU RAM DAS SEN,
Zemindar, Berhampoor.
- „ MADAN MOHUN ROY,
Head Clerk, Pabna.
- SRIPAD B. THAKUR, ESQ., C.S.,
Bombay.
- RAMA RAU, ESQ.,
Mangalore.
- REV. DR. K. M. BANNERJEA,
*Late President of the Faculty of Arts of the University
of Calcutta.*

42 W
95
115

